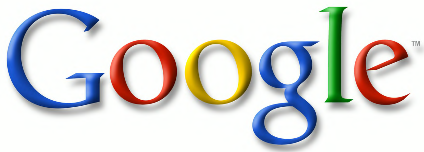

1841
R
Cowley
Powles

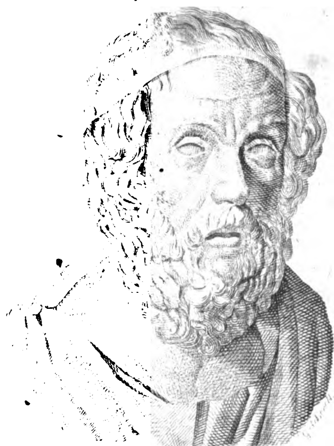

24/57 4/6 Cash

To the Bodleian Library,
from Edward S. Dodgson,
May 24, 1912.

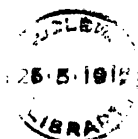
HOMERI ODYSSEA
GRAECE.

EDIDIT
ET
ANNOTATIONE PERPETUA
ILLVSTRAVIT
EDVARDVS LOEWE.

TOMVS I.
CONTINENS RHAPSOD. I—XII.

LIPSIAE 1828.
APVD C. G. KAYSER.

25·5·1912

Priusquam ad lectionem hujus libelli accedas, corrigas velim, humanissime lector, typothetae errata, quae hic notavimus.

Pag. 6 l. 13. lege laudant.
- 9 l. 10 lege: quidem.
- 20 l. 4 et 5 a fin. lege: atrium.
- 21 l. 13 a fin. l. ludebant pro cudebant.
- 34 l. 30 scrib. *Ἅρπυιαι.*
- — l. 37 lege: tristius.
- 36 l. 10 scrib. *πρώτῃσι θύρῃσιν.*
- 37 l. 12 pro hostilibus lege: hastilibus.
- 39 l. 24 l. *Menschen.*
- 40 l. 10 post *μέγαν τε* claude parenthesin.
- 47 l. 15 lege: *ἀνθρώποισιν.*
- — l. 20 lege: *εὐωχίας.*
- 66 l. 10 post lassus ponas comma.
- 70 l. 10 a fin. pro *πρᾶγ'* l. *πρᾶγμ'.*
- 76 l. 24 post verba „cf. de orat. — 225." ponenda parenthesis.
- 79 l. 2 a fin. post proprie ponendum colon.

LECTORI

DOCTO ET LITERARVM GRAECARVM AMANTI S.

Quamquam haud parum laudis huic nostrae aetati hanc potissimum ob causam tribui a viris literarum amantibus debet et revera tribuitur, quod auctores utriusque linguae optimos et praestantissimos ita exornatos in lucem emisit, ut juvenes ad fatim utilitatis inde haurire possint, satis diu tamen nemo repertus est, qui in Homeri Odyssea explicanda et illustranda operam suam collocaverit. Extiterunt quidem haud pauci, qui summo cum studio eo enisi sunt, ut hoc praestantissimum antiquitatis monimentum in lucem prodiret a vitiis purgatissimum; at desideratur etiamnum Odysseae editio, quae maxime adolescentum usibus inserviret. Non nescitis enim, lectores, quam parum utilitatis praebeat splendida illa *Barnesii* editio, quae prodiit Cantabrigiae anno supe-

rioris seculi undecimo. *Samuelis Clarkii* editio [a]), quamvis hanc potissimum ob causam nequaquam spernenda est, quod loci aliorum poetarum, qui Homerum imitati sunt, in ea afferuntur, commentarius tamen ipse nimis profecto parcus est et paucissimis tantum parabilis. Odyssea Alteriana habet sane, quo commendari possit, at destituta est omnibus prorsus annotationibus, si excipias Scholia ad calcem adjecta.

Quae cum ita sint, diu jam apud animum meum constitueram talem parare editionem, quae a scholarum magistris discipulis in manus tradi possit, quamquam difficultates, quae cum tali labore conjunctae sunt, haud facile removeri posse non ignorabam. Haud multum vero aberat, quin ab hoc consilio, etsi maxima prioris libri pars jam absoluta erat, prorsus deterrerer, quum superiori semestri in manus mihi veniret commentarius *Nitzschii*, viri et ob ingenii acumen et elegantiam, et ob doctrinae copiam satis superque omnibus probati. At excitatus a viris nonnullis Graecarum literarum gnaris, atque consilium illud,

---

a) Primum editus est Homerus Clarkianus Londini 1729—1740. IV Voll. Atque hoc exemplum repetitum est Lipsiae 1759 cura *Joh. Aug. Ernestii*, qui praeter alia adjecit varietatem lectionis Cdd. Lipsiensis, Vratislaviensis et Edd. veterum.

quod *Nitzschius* in edenda Homeri Odyssea secutus est, a legibus, quas mihi scripseram, haud parum esse alienum, facile perspiciens [b]), coeptum opus ulterius prosequi non dubitavi.

Jam vero, ut intelligatis, lectores, quid hac nova editione praestare voluerim, pauca adhuc praemonebo. Textum videtis *Wolfii*, cujus merita in literas Graecas et maxime in Homerica carmina nemo profecto, nisi qui prorsus hospes est in hisce rebus, ignorat [c]). Neque tamen illius viri vestigia anxie pressimus, imo, quas manifesto bonas judicaremus lectiones, in textum recepimus, causis atque rationibus semper in annotatione allatis.

Quod ad commentarium perpetuum, textui subjectum, attinet, hanc nobis in eo elabo-

b) *Nitzschius* nimirum in suo commentario magis res quam verba sibi sumsit explicanda, quod haud obscure indicat in epistola ad *A. G. Lange* operi praefixa p. V. „Ich selbst gebe Lexicalisches nur, wo die Wortbedeutung zur Hand sein muss, oder wo ich von Passow abweiche. Ueberhaupt wollte ich kein Hülfsbuch zur ersten Bekanntschaft und schnellen Lektüre geben." — Non omni ex parte probat hanc rationem censor commentarii *Nitzschiani im Paedagogisch-Philolog. Literaturblatt zur Schulztg.* 1826. Abthlg. 2. No. 27.

c) *Homeri et Homeridarum opera ex rec. Frid. Aug. Wolfii.* — Ilias prodiit Lipsiae 1804. Odyssea ibidem 1807.

rando scripsimus legem, ut nihil facile omitteremus, quod fugere possit lectores, sive vocabulum illud sit intellectu difficile, sive forma paulo insolentior, sive denique alia res notatu digna. Si spectantur verba in auxilium vocavimus et veteres Scholiastas maximeque Eustathium[d]), et recentiora opera, in quibus, praeter *Seberi* Argum Homericum et *Dammii* Lexicon etymologicum, carminum Homericorum amicis imprimis commendari debet *Buttmanni* Lexilogus[e]). In formis

d) Vix hanc ob causam reprehendi potero a VV. DD. Certe philologi haud indocti jam dudum hanc rationem probarunt. Vide *J. Th. Lehmanni* praefationem editioni Charonis Lucianei praemissam, qui p. XV. haec scribit: „*Quum Scholiis quoque sua sit auctoritas et utilitas, neque haec praetermittenda videbantur.— Obversabatur mihi ista describenti, b. Friderici Fischeri — imago, qui cum discipulis suis Grammaticorum quoque veterum ac Scholiastarum sententias, e quibus ingenium et pretium illorum cognoscerent, communicandas censuit!*“ — Quapropter non satis profecto grates agere possumus *Baumgarten-Crusio*, qui satis jejunam quidem, sed utilem operam in se suscepit, dum editionem Odysseae excerpta ex Eustathio et Scholiastis continentem nobis exhibuit. Paratur nunc quoque editio nova Eustathii, cujus prior pars hucusque prodiit, quaeque hanc habet epigraphen: *Eustathii Archiepiscopi Thessalonicensis commentarii in Homeri Odysseam ad fidem exempli Romani editi. Lipsiae* 1815. Additae sunt paginae edd. Romanae et Basil. — Cf. *Seebode's* kritische Bibliothek. 7. Jahrg. Num. 9. p. 990. sqq.

e) *Lexilogus*, oder Beyträge zur griechischen Wort-

difficilioribus enodandis satius duxi, ad *Maittairii* et *Thierschii* libellos notissimos provocare, quam superioris seculi levem consuetudinem sequi, ex qua singulae formae in notis ita exponebantur, ut ipsorum tironum indagationi nullus omnino locus relinqueretur. De versu Homerico, quum nemo *Spitznero* melius et accuratius exposuisset, ad hujus viri librum egregium saepe ablegavi eos, qui sibi majorem hujus rei notitiam comparare velint. Quamquam vero his subsidiis in hac Odysseae editione exornanda haud parum debeam: nunquam tamen in virorum modo laudatorum juravi verba, sed semper fere meum in rebus gravioribus judicium interposui.

Quod meum studium si Viris Doctis haud prorsus displicuerit, mox altera operis inchoati pars sequetur, et toto denique commentario absoluto, si Deus vitam et valetudinem largiatur, singulari libello paulo accuratius de iis rebus, quas in prolegomenis tractare solet editorum consuetudo, exponam f). Si fortassis in nonnullis

erklärung, hauptsächlich für Homer und Hesiod. von *Philipp Buttmann*. T. I et II. Berol. 1825.

f) Docte, ut solet, de ejusmodi rebus exposuit *Thierschius* in libro: *Ueber das Zeitalter und Vaterland des Homer*. 1824. Conferri etiam meretur ejusdem auctoris liber: *Urgestalt der Odyssee, oder Beweis, dass die*

locis explicandis erraverim, cogitetis, me juvenem scripsisse juvenibus. Virorum autem linguae Graecae haud ignarorum admonitionibus lubentissime cedam, et nihil profecto gratius atque exoptatius mihi contingere poterit, quam si videbo, aliquid a me ad literarum Graecarum maximeque Homeri studium excitandum et adjuvandum esse praestitum.

Homerischen Gesänge zu grossen Partieen interpolirt sind. 1821. — De Rhapsodis commentatus est, ut constat, *Dresigius*, cujus labor multo praestantior est quam Anonymi cujusdam: *commentatio historico-critica de Rhapsodis*, quae prodiit anno hujus seculi vicesimo quarto Vindobonae. cf. *Hallische Literaturztg. Nov.* 1825. p. 582 sqq.

HOMERI ODYSSEA.

ARGVMENTVM.

Quum poëta ad Ulyssis fata canenda Musae auxilium sibi apprecatus esset (v. 1—10), in medias statim res rapit suos auditores, et ducit narrationem ab eo tempore, quo in insula Ogygia a Calypsone retinebatur Ulysses. At Dii reditum ejus in patriam decernebant (v. 11—95.) et Minerva, Mentae forma assumta, convenit Telemachum, quem inter procorum turbas conspicit, et hortatur eum, ut proficiscatur ad Nestorem et Menelaum recens in patriam regressos, et ex iis quaerat, ubinam terrarum pater esset (v. 96—112.). Quo quidem ipso tempore proci Penelopes versabantur in epulis, inter quas Phemius de infelici navigatione Achaeorum canere orditur, quo argumento mirifice offenditur Penelope. Telemachus vero procis infensus in crastinum indicit concionem (v. 113—418.). Interim, quum jam ad vesperam vergeret dies, proci a cantu et saltatione cubitum discedunt domos, ipseque Telemachus dormitum it (v. 419—444.).

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Α.

Ἄνδρα μοι ἔννεπε, Μοῦσα, πολύτροπον, ὃς μάλα πολλὰ

V. 1. Reddidit versus duos priores Horat. Epist. ad Pisones v. 141 sq. ita:

Dic mihi, Musa, virum, captae post tempora Trojae
Qui mores hominum multorum vidit et urbes.

Latere sub vocabulo ἀνήρ Ulyssem patet, eodemque modo usurpavit Virgilius in Aeneidos limine vocem *vir*. — Verbum ἐνέπω forma tantum, non vero significatu differt ab ἔπω. cf. *Buttmann's Lexilogus* T. I. pag. 287 seqq. Pari prorsus modo utuntur Latini poëtae verbo *dicere* pro *canere*. cf. Horat. Odar. I, 21, 1. 2. 12, 25. *Brukhus*. ad Tibull. II, 1, 54. et intpp. ad Anacreont. I, 1. — *Μοῦσα*, i. e. Calliope, quae alias vocatur *Θεά*. cf. Iliad. I, 1., ubi vid. Schol. et Musaeus, qui carmen suum dulcissimum inchoat:

Εἰπέ, Θεά, κρυφίων ἐπιμάρτυρα λύχνον ἐρώτων.

Sicut nimirum omnes omnino poëtae in Musarum erant tutela, ita Calliope epicorum poëtarum praeses esse credebatur. vid. *M. G. Herrmann's Mythologie der Griechen* T. I. p. 484. sqq. — *πολύτροπος*, *versutus*, *providus*. ὁ διὰ πολλὴν ἐμπειρίαν πολύφρων, ut recte hujus vocabuli vim explicuit Eustathius. cf. infra 205., ubi Ulysses simili ratione vocatur *πολυμήχανος*. Legerunt quidem nonnulli inter veteres teste Scholiasta ad Aristoph. Aves. 259. *πολύκροτος*, quae vox tamen tantum in malam partem solet adhiberi. Verba Scholiastae Aristophanis sunt haecce: *Καλοῦμεν τῶν ἀνθρώπων τοὺς κακεντρεχεῖς καὶ μὴ ἁπλοῦς τρίμματα, καὶ πολυκρότους, καὶ κρόταλα. ὅθεν καὶ τὸν πρῶτον στίχον Ὀδυσσείας οὕτως ἀξιοῦσι γράφειν τινές. Ἄνδρα μοι ἔννεπε, Μοῦσα, πολύκροτον.* cf. Suidas s. v. *τρίμμα*.

πλάγχθη, ἐπεὶ Τροίης ἱερὸν πτολίεθρον ἔπερσεν·
πολλῶν δ᾽ ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα, καὶ νόον ἔγνω·

---

v. 2. — *πλάζειν* est id. q. *πλανᾷν*. auctoribus Scholiasta et Eustathio. *πλάζεσθαι* vero imprimis de diuturnis itineribus, ubi saepius a via recta deflectimus, usurpatur. vid. Intpp. ad Iliad. I, 59. Si sensum spectamus reddidisse existimari potest Virgilius verba nostri poëtae Aeneid. I, 7., ubi Aeneas vocatur: *Multum ille et terris jactatus et alto vi superum.* — *Τροίης πτολίεθρον* est Ilii circumscriptio. Troja nimirum proprie est nomen regionis, quae a Troë nomen suum acceperat. Iliad. I, 129. Ilium audit *πόλις Τροίη*. cf. *Fischer*. Animadvv. ad Welleri Grammat. III, a. p. 282. Musaeus v. 21. Vocatur Ilium h. l. *ἱερὸν πτολίεθρον*, διὰ τὸ τετειχίσθαι ὑπὸ θεῶν, ἢ διὰ τὴν πρὸς τὸν Δία εὐσέβειαν, quae est Scholiastae explicatio. cf. Virg. Aeneid. V, 811. Imitati sunt hanc Homeri loquendi rationem etiam Latini poëtae, v. c. Horat. Odar. III, 19, 4. Virgil. Aeneid. II, 293., ubi vid. intpp. — *πέρθειν* omnino non differt a *πορθεῖν*. Quod ad rem attinet vid. Virg. Aen. II, 162. et Eustathium ad h. l. Caeterum totius hujus loci sensum reddidit Horat. Epistoll. I, 2, 19.

Qui domitor Trojae multorum providus urbes
Et mores hominum inspexit, latumque per aequor,
Dum sibi, dum sociis reditum parat, aspera multa
Pertulit. —

v. 3. Continetur hoc versu descriptio hominis multa magnaque experientia edocti. Nam *νοῦς* est h. l. omnino *vivendi agendique ratio*, *mores*, quo vocabulo usus est Horatius, qui rectissime verba Homerica *ἴδεν* et *ἔγνω* verbo *inspicere* reddidisse videtur, quod tamen negat *Nitzschius*. — *ἄλγεα* sunt *mala*, *aspera*. vid. Aesch. Socrat. III, 5., ubi sibi invicem opponuntur *τὰ ἀλγεινὰ* et *τὰ ἥδοντα*. — *ἀρνύμενος*. Sequor in definienda hujus vocis notione veteres Scholiastas, qui eam in unum omnes reddunt per verbum *ἀντικαταλλάσσεσθαι*, modo id verbum vertamus per *vindicare studere*. Verba vero *ὅν κατὰ θυμόν* sejungenda sunt ab *ἀρνύμενος*, ut rectissime vidit *Nitzschius*. — *πέρ* quando participiis postponitur, reddi potest per *quamvis*. cf. *Thiersch griechische Grammatik*, *vorzügl. d. Hom. Dial.* p. 451. — *ἱέμενός περ*, καὶ περ προθυμούμενος. Quia nimirum is, qui aliquid vehementer cupit, ad id animum suum quasi convertit, factum est ut *ἵεσθαι* sit fere idem q. *βούλεσθαι* et *ὁρμᾷν*, uti et explicitum est h. v. ab

πολλὰ δ' ὅγ' ἐν πόντῳ πάθεν ἄλγεα ὃν κατὰ θυμόν,
ἀρνύμενος ἥν τε ψυχὴν καὶ νόστον ἑταίρων.
ἀλλ' οὐδ' ὣς ἑτάρους ἐῤῥύσατο, ἱέμενός περ·
αὐτῶν γὰρ σφετέρῃσιν ἀτασθαλίῃσιν ὄλοντο·
νήπιοι, οἳ κατὰ βοῦς Ὑπερίονος Ἠελίοιο
ἤσθιον· αὐτὰρ ὁ τοῖσιν ἀφείλετο νόστιμον ἦμαρ.
τῶν ἁμόθεν γε, θεὰ, θύγατερ Διός, εἰπὲ καὶ ἡμῖν.

Hesychio. — αὐτῶν σφετέρῃσιν. Sicut Latini scriptores pronomen *ipse* possessivis pronominibus addere solent, ita etiam Graeci scriptores imprimisque Homerus eiusmodi pronominibus adjungunt pronomen αὐτός. Causam, cur αὐτῶν h. l. in genitivo sit positum, vide ap. *Thiersch* l. l. §. 284. Not. 6. Locorum farraginem collegit hac de re *Fischer.* ad Weller. T. II. p. 233. — ἀτασθαλία. Etymologia huius vocis, quam tetigerunt Eustathius et Hesychius, satis docere videtur, eam indicare *noxam, quae ex sceleribus oriatur.* cf. Odyss. XII, 300., ubi legitur:

Μή πού τις ἀτασθαλίῃσι κακῇσιν
Βοῦν ἠ̃ ἔτι μῆλον ἀποκτάνῃ. —

Scelus vero, quod commiserant Ulyxis socii in eo erat positum, quod rapuerant boves Hyperioni sacros, uti statim subjungit poëta. Citavit h. l. Eusebius Praepar. Evang. VI, 8.

v. 8—10. νήπιοι, in veteribus editionibus arctissime conjunctum legebatur cum verbo antecedenti ὄλοντο, sed perperam, si quid video. — βοῦς. Quod ad rem attinet vid. *Riccii* Dissertat. Hom. III, 56. Homer. Odyss. XII, 260—419. — ὑπεριόνος. Inter varias hujus vocis derivationes maxime probabilis ea esse videtur, qua ἀπὸ τοῦ ὑπὲρ ἡμᾶς ἰέναι ita dictus sit Sol. vid. *Hermann. de mythol. Graec. antiquiss.* pag. VIII. cf. Heraclid. Pontic. p. 466. — νόστιμον ἦμαρ, τὴν τῆς ἀνακομιδῆς ἡμέραν, ut interpretatus est haec verba Scholiastes minor. cf. infra v. 354. et XII, 419., ubi legimus verba: θεὸς ἀποαίνυτο νόστον. Minus placuit sententia Gronovii Observatt. I, 2. p. 19., quem sequutus est *Nitzschius.* De re vid. Odyss. XII, 376. seqq. — ἁμόθεν. Discimus ex Scholiasta in dialecto Dorica usurpari ἁμός pro pronomine τίς, ita ut ἁμόθεν sit idem q. ἀπό τινος μέρους, ὁπόθεν θέλεις, quibus verbis reddidit h. v. Hesychius. Plura qui legere velit, adeat interpretes ad Thom. M. p. 40. et Etymol. M. s. h. v. cf. *Brunck.* ad Eurip. Andromach. v. 1171. *Fischer.* ad Weller. Gr. II. p. 227. — εἰπὲ καὶ ἡμῖν,

Ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες, ὅσοι φύγον αἰπὺν ὄλεθρον,
οἴκοι ἔσαν, πόλεμόν τε πεφευγότες ἠδὲ θάλασσαν·
τὸν δ' οἶον, νόστου κεχρημένον ἠδὲ γυναικός,
Νύμφη πότνι' ἔρυκε Καλυψὼ, δῖα θεάων,

---

nobis quoque suggeras, ut aliis nimirum jam suggessisti. Versus ipse bene se habere videtur, nodumque in scirpo quaerit *Nitzschius* ad h. l. Quum nempe Homerus brevissime ea versibus prioribus enarrasset, quibus ad sequentia recte intelligenda maxime opus erat; jam in carminis ipsius limine iterum ad Musam sese convertit, ejusque auxilium sibi expetit.

v. 11 — 15. Rapit jam Homerus in medias res lectores, qua de causa laudat nostrum poëtam Horat. A. P. v. 148. et Quintilian. X, 1., qui ait: *Age vero, nonne in utriusque sui operis ingressu paucissimis versibus legem prooemiorum non dico servavit* [Homerus] *sed constituit? ἄλλοι πάντες* vero sunt illi omnes, qui cum Ulysse expeditionem adversus Trojanos susceperant. — *αἰπὺς ὄλεθρος* est *interitus dirus et atrox*. cf. Iliad. XI, 174. 441. — *οἴκοι* est proprie antiqua forma dativi. Antiqui enim, qui nondum nossent literam ω, dativum nominum secundae declinationis scripserunt *ΟΙ*. vid. *Valken. epist. ad Matth. Roeverum* T. I. Opusculorum. Lips. 1808. et ad Eurip. Phoeniss. p. 260. sqq. cf. *Salmas:* ad Herodis Attici Inscript. p. 61 sqq. edit. *Thomae Crenii* Vol. II. Musei philologici et historici. — *κεχρημένος*. Quibus caremus, eorum semper sumus cupidi, ideoque hoc participium Latino vocabulo *cupidus* reddere non dubito, ita, ut non admodum differat ab *ἱέμενος*. Odyss. XV, 68. et 69., ubi Telemachus vocatur *ἱέμενος νόστοιο*. — *δῖος* de personis usurpatum semper singulares indicat virtutes. Sic *δῖος ὑφορβὸς* est pastor *fidelis* Od. XIV, 48. et *δῖα θεάων* est, quod nos dicimus: *die edle Goettinn*. Eminentem vero sibi cogitabant veteres Calypsonem imprimis ob pulchritudinem. vid. Hesiod. Theogon. 359. Hom. Od. VII, 255.

Νῆσον ἐς Ὠγυγίην πέλασαν θεοὶ, ἔνθα Καλυψὼ
Ναίει ἐϋπλόκαμος, δεινὴ θεός,

Detentus vero Ulysses dicitur a Calypsone in insula Ogygia per septem integros annos, quod diserte dicit Hom. infra VII, 259., ubi ipse Ulysses affirmat: *ἔνθα μὲν ἑπταέτες μένον ἔμπεδον*. cf. Ovid. ex Ponto IV, 10. 13. — *ἐν σπέσσι γλαφυροῖσι* i. e. *ἐν σπηλαίοις κοίλοις, in antro cavo*, ut nuncupat Virgil. Aeneid. III, 641. antrum Polyphemi. De

ἐν σπέσσι γλαφυροῖσι, λιλαιομένη πόσιν εἶναι.
ἀλλ' ὅτε δὴ ἔτος ἦλθε, περιπλομένων ἐνιαυτῶν,
τῷ οἱ ἐπεκλώσαντο θεοὶ οἶκόνδε νέεσθαι
εἰς Ἰθάκην· οὐδ' ἔνθα πεφυγμένος ἦεν ἀέθλων,
καὶ μετὰ οἷσι φίλοισι. θεοὶ δ' ἐλέαιρον ἅπαντες,

---

sede Calypsus nymphae in insula Ogygia vid. Odyss. VII, 244. et Plin. H. N. III, 10. — λιλαίεσθαι idem valet quod apud prosaicos scriptores verbum ἐπιθυμεῖν, quo verbo illud poëticum verbum explicitum legitur a Scholiasta ad h. l. Quod vero ad conjunctionem hujus verbi cum sequente phrasi πόσιν εἶναι spectat, ablego tirones ad Thiersch. Gr. Gr. pag. 433. b.

v. 16—31. Δή minime est particula completiva, ut veteres Grammatici hallucinabantur, si hanc particulam cum aliis particulis junctam reperiebant, sed verti h. l. potest per *jam*. vid. *Zeune* ad Viger. pag. 501. et Demetr. Phaler. περὶ ἑρμην. 55. — περιπλομένων ἐνιαυτῶν dictum est pro περιπολούντων s. περιερχομένων ἐνιαυτῶν, ex veterum grammaticorum interpretatione. Sunt igitur περιπλόμενοι ἐνιαύτοι, *anni in orbem quasi redeuntes*; Virgil. Aen. I, 234. usus est vocabulis *volventibus annis*, ubi vid. *Heynius*. — ἐπικλώθειν, proprie dicuntur Parcae fatalia fila nentes, atque statuentes, quae ipsae κατακλῶθες vocantur Od. VII, 197., ubi de iis usurpatur verbum νήθεσθαι. cf. Antonin. Liber. II. Deinde verbum ἐπικλώθειν omnino dicitur de diis hominibus fata praescribentibus, ut h. l. cf. Iliad. XXIV, 525.

Ὣς γὰρ ἐπεκλώσαντο θεοὶ δειλοῖσι βροτοῖσι.

Apud Lucian. Iov. Confut. T. II. p. 124. Graev., legitur de ipso fato: ἡ εἱμαρμένη ἐπέκλωσεν. Hesychius: ἐπεκλώσαντο· ἐκύρωσαν, ἐπεκλήρωσαν. — ἔνθα. Vim, quam h. l. haec habet particula, bene perspexit Eustathius ad v. 11., ubi dicit: τὸ ἔνθα οὐ μόνον τοπικόν ἐστι ἀλλὰ καὶ χρονικόν. — ἄεθλος proprie indicat certamen, ut ap. Anacr. I, 7., deinde vero hoc vocabulo innuuntur auctore Scholiasta minore κακοπαθεῖναι, *labores*, *pericula*. Notent tirones discrimen illud, quod inter ἄθλους et ἆθλα obtinet, de quo egerunt *Wesseling. ad Diodor. Sicul. T. I, p.* 257. *Ernest.* ad Callimachi H. in Dian. 145. et *Abresch.* Dilucidd. Thucyd. p. 9. — v. 19. δέ h. l. inservit apodosi, quod saepius fit, parenthesi imprimis praegressa, quam haud inepte, si quid video, invenit *Nitzschius* in verbis οὐδ' ἔνθα — φίλοισι. vid. *Vater.* ad Aristot.

νόσφι Ποσειδάωνος· ὁ δ' ἀσπερχὲς μενέαινεν
ἀντιθέῳ Ὀδυσῆϊ, πάρος ἣν γαῖαν ἱκέσθαι.
Ἀλλ' ὁ μὲν Αἰθίοπας μετεκίαθε τηλόθ' ἐόντας —
Αἰθίοπας, τοὶ διχθὰ δεδαίαται, ἔσχατοι ἀνδρῶν,

Rhet. p. 8. *Weiske* de pleonasm. p. 179. *Hermann.* ad Viger. p. 845. — Miserentur vero dii hominis alicujus, si eum adjuvant, eique praesto sunt in perferendis malis atque calamitatibus. — v. 20. *ἀσπερχές*, Hesychius. ἀδιαλείπτως. Schol. δι' ὅλου. cf. Thiersch. Gr. Gr. p. 164. Iliad. IV, 32. XXII, 10. — v. 21. *ἀντίθεος*, i. e. *ἰσόθεος*. cf. Iliad. I, 565. Od. I, 70. et Scholiasta Pindari ad Olymp. III, 62.; nam *ἀντὶ* in compositione cum aliis vocabulis saepe indicat similitudinem, quod patet imprimis ex Iliad. III, 189., ubi Amazones vocantur *ἀντιάνειραι*, i. e. *ἴσανδροι*, Aristarcho interprete. vid. *Zeune* ad Viger. pag. 578. Eustath. ad Iliad. I. pag. 156. Solet vero, quod inter omnes satis jam constat, Homerus homines virtutis praestantia eximios cum diis comparare, uti jam notavit Maximus Tyrius Dissert. XX, p. 222. Davis. min. *Ὁ δὲ αὐτὸς* [sc. Homerus] *καὶ τοὺς ἀγαθοὺς ἅπαντας δίους καλεῖ, διότι ἦσαν, οἶμαι, οὐ κατὰ τέχνην ἀγαθοὶ ἀλλὰ ἔργον Διός*. cf. Plat. Meno pag. XXVI. Caeterum Ulyssi infensus erat Neptunus non tam propterea, quod destruxerat ille muros Trojae ab ipso Neptuno conditos, quum contra Neptunus dicat apud Virgil. Aeneid. V, 810. sq.

Cuperem — vertere ab imo
Structa meis manibus perjurae moenia Trojae.

cf. Iliad. *ν*, 34. et 313. *φ*, 446. Virgil. Aen. II, 610.; sed eam potius ob causam, quod Ulysses Polyphemum oculorum lumine privaverat, quod certe colligi posse videtur ex Odyss. I, 69. sqq. — *μετακιάθειν* i. q. *μετέρχεσθαι*; orta est haec verbi forma e verbo *κίειν*, quod saepius invenitur apud Homerum. De forma ipsa, quae haud raro apud Atticos reperitur scriptores, vid. *Ruhnken.* ad Timaei Glossas p. 63. *Pearson.* ad Moerid. pag. 118. et *Albert.* ad Hesych. s. v. *ἀμυνάθειν*. coll. Schol. ad Euripid. Phoeniss. v. 1192. Adsciscit verbum *μετακιάθειν* quartum casum uti *μετέρχεσθαι*, quamvis hoc verbum etiam cum dativo apud Homerum construatur. vid. *Passow* ad Musaeum p. 205. — *τηλόθ' ἐόντας*, i. e. *μακρὰν οἰκοῦντας* Scholiasta auctore. Putabant nimirum veteres, Aethiopes habitare in extrema Africae parte *Oceani finem juxta, Solemque cadentem*, ut loquitur Virgilius Aeneid. IV, 480. cf. Interpp. ad Il. I, 423. Strabo I, p. 58. A. et Plin. H. N. V, 8. qui

οἱ μὲν δυσομένου Ὑπερίονος, οἱ δ' ἀνιόντος —
ἀντιόων ταύρων τε καὶ ἀρνειῶν ἑκατόμβης.
ἔνθ' ὅγε τέρπετο δαιτὶ παρήμενος· οἱ δὲ δὴ ἄλλοι
Ζηνὸς ἐνὶ μεγάροισιν Ὀλυμπίου ἁθρόοι ἦσαν.
τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε·

---

ad nostrum locum respiciens Homerum bipartitos tradere ait Aethiopes ad orientem occasumque versos. Varias qui cognoscere velit veterum de Aethiopibus sententias, adeat Herod. III, 20. ibiq. *Valkenar.* et Nicolaum Damascen. p. 150. ed. *Orelli.* Ad quos quidam Aethiopes quotannis deos iter suscipere eorumque epulis interesse credebat Homerus. vid. Il. I, 423. Neptunum autem coluisse Aethiopes hanc potissimum ob causam putandi sunt, quod erant populus mari adjacens, quod patet ex Strabonis l. l. — δεδαίαται, vid. *Sturz* ad Maittaire de diall. p. 167. *Fischer.* ad Weller. III, a. p. 66. — v. 25. ἑκατόμβη est proprie, si vocis etymologiam spectamus, centum taurorum sacrificium. At in Homero usurpatur h. v. tantum de *sacrificio magno et eximio.* vid. Iliad. VI, 93, 115., ubi duodecim boves efficiebant hecatombam. coll. Od. III, 7. 59. Eodem significatu vox ἑκατόμβη etiam h. l. sumenda est. Immolatos esse Neptuno tauros alias quoque commemoratur. vid. Od. III, 6., ubi ταῦροι παμμέλανες in Neptuni sacrificium adhibiti esse dicuntur. cf. *Feith.* Antiquit. Homer. I, 9. — πατὴρ ἀνδρῶν etc. *Jupiter, qui homines aeque atque deos regit.* Est igitur πατήρ h. l., si sensum spectamus, idem q. ἄναξ seu βασιλεύς, quod vel eo patet, quod Virgil. Aeneid. I, 65. hanc Homericam formulam reddidit: *Divom pater atque hominum rex;* quamquam alias Aeneid. XI, 725. usus est verbis: *Hominum sator atque Deorum.* — μῦθος vero primariam h. l. habet notionem, qua significat *verbum, sermonem,* omninoque fabulae significatum nunquam h. v. obtinet in Homericis carminibus, quod disertis verbis testatur Eustathius ad Iliad. I, p. 29. Σημείωσαι δὲ, ὅτι μῦθον ἀεὶ ὁ ποιητὴς ἁπλῶς τὸν λόγον φησί, τὸ δὲ ἐπὶ ψευδοῦς λόγου τεθῆναι αὐτὸν, τῶν ὑστέρων ἐστί. — ἀμύμων. Hoc epitheton *Nitzschium* profecto non debuerit offendere. Ab Homero enim, quod inter omnes jam constat, homines caeteroquin pravi honorificis nuncupantur epithetis, si modo sint viri fortes seu reges. cf. Iliad. I, 122. Huc accedit, quod adjectivo ἀμύμων moralis cujusdam praestantiae notio omnino non insit, quum potius significet virum ab omni ignavia atque segnitie alienum. Quod quidem bene perspexit Eustathius, qui ita dicit: ἀμύ-

μνήσατο γὰρ κατὰ θυμὸν ἀμύμονος Αἰγίσθοιο,
τόν ῥ' Ἀγαμεμνονίδης τηλεκλυτὸς ἔκταν' Ὀρέστης·
τοῦ ὅγ' ἐπιμνησθεὶς, ἔπε' ἀθανάτοισι μετηύδα·
Ὢ πόποι, οἷον δή νυ θεοὺς βροτοὶ αἰτιόωνται!
ἐξ ἡμέων γάρ φασι κάκ' ἔμμεναι· οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ
σφῇσιν ἀτασθαλίῃσιν ὑπέρμορον ἄλγε' ἔχουσιν.

μονα ὀνομάζει νῦν τὸν ἀτασθάλον Αἴγισθον ὁ Ὁμηρικὸς Ζεύς, οὐκ ἐκ τῶν ἐκείνου κακῶν λαβὼν τὸ ἐπίθετον, ἀλλ' ἀφ' ὧν ὡς εἰκὸς εἶχε καλῶν. — *τηλέκλυτος, οὗ πόῤῥωθεν δόξα διέρχεται.* Schol. min. *πόῤῥω ἔνδοξος.* Hesych. Ita vocatur Orestes, quia tanta fortitudine praeditus fuerat, ut ipsum potuerit interficere Aegisthum. De re vid. infra v. 298.

v. 32—44. Non deorum culpa, dicit Jupiter his in versiculis, calamitates variae premunt homines, quamvis haec est horum opinio, sed saepe sibi ipsi mala sua contrahunt. Ita et Aegisthus periit, quia Mercurii admonitioni non obediens fuit. — v. 32. *ὢ πόποι, ὢ πάπαι, ἔστι δὲ ἐπίῤῥημα σχετλιασμοῦ δηλωτικόν.* Schol. Vulg. Docet Plutarch. de Aud. Poët. V, p. 34. ed. Kr. dictos esse deos apud Dryopes *πόπους.* Verba ejus sunt: *Δρύοπες δὲ πόπους τοὺς δαίμονας.* vid. quae habet Eustath. ad Iliad. I, 250. p. 98. ed. Rom. et Apollon. Lex. Hom. p. 670. — *αἰτιόωνται,* i. e. *μέμφονται.* Sensus: Mala, quae homines sua culpa sibi contraxerunt, minime sibi adscribunt, sed auctores nuncupant deos. Huic Homeri effato multum ponderis tribuebat jam Gellius N. A. VI, 2. „*Negat* [*Chrysippus*] *oportere ferri audirique homines aut nequam aut ignavos et nocentes et audaces, qui cum in culpa et in maleficio revicti sunt, perfugiunt ad fati necessitatem tanquam in aliquod Fani asylum, et quae pessime fecerunt, ea non suae temeritati, sed fato esse attribuenda dicunt. Primus autem Homerus sapientissimus et antiquissimus poëtarum dixit in hisce versibus: ὢ πόποι, οἷον δή νυ θεοὺς βροτοὶ αἰτιόωνται.* etc. cf. Maximus Tyrius II, 8., qui dicit: *αὐτοῦ τοῦ ἑλομένου αἰτία· θεὸς ἀναίτιος.* — Egregie vero erraverimus, si putemus, Jovem h. l. dicere velle, deos omnino nullas immittere calamitates in homines, sed dicit potius, quod satis, si quid video, docet particula *καὶ* in fine vers. 33., homines sua mala augere stultitia et perversitate. — *ὑπὲρ μόρον, ὕπερ τὸ πεπρωμένον.* Schol. Mala praeter fatum sunt quae iis non erant eventura, quae iis a diis non erant destinata. Mox

ὡς καὶ νῦν Αἴγισθος ὑπέρμορον Ἀτρείδαο
γῆμ' ἄλοχον μνηστήν, τὸν δ' ἔκτανε νοστήσαντα,
εἰδὼς αἰπὺν ὄλεθρον· ἐπεὶ πρό οἱ εἴπομεν ἡμεῖς,
Ἑρμείαν πέμψαντες, ἐΰσκοπον Ἀργειφόντην,
μήτ' αὐτὸν κτείνειν, μήτε μνάασθαι ἄκοιτιν·
ἐκ γὰρ Ὀρέσταο τίσις ἔσσεται Ἀτρείδαο,
ὁππότ' ἂν ἡβήσῃ τε καὶ ἧς ἱμείρεται αἴης.
ὣς ἔφαθ' Ἑρμείας· ἀλλ' οὐ φρένας Αἰγίσθοιο
πεῖθ' ἀγαθὰ φρονέων· νῦν δ' ἀθρόα πάντ' ἀπέτισεν.

---

praeter fatum uxorem ducere, est, non destinatam a diis, sive necessitate a diis injecta, sed sua sponte et animi libidine quadam. *Ern.* — *μνηστή ἡ κατὰ μνηστείαν γαμηθεῖσα.* Hesych. Omnino igitur non differre videtur a *κουριδίῃ ἀλόχῳ*. cf. Iliad. I, 114. XI, 242., ubi leguntur verba: *ἀπὸ μνηστῆς ἀλόχου*, *κουριδίης* opponiturque pellici seu concubinae. vid. Herod. I, 135. v. 18. — *ἐΰσκοπος*, *providus*, *circumspectus*. Ornatur hoc epitheto Mercurius, quia Argum Jus custodem interfecisse perhibetur a veteribus, ad quam rem perficiendam magna opus erat circumspectione. vid. Ovid. Metmph. I, 624. Dionys. Perieg. 140. ibiq. Eustath. Pausan. I, 25. — *μνάασθαι* proprie *petere puellam in matrimonium*, *procire*, quo verbo Gloss. vett. interpretantur *μνᾶσθαι*, pro quo etiam *μνηστεύειν* dicitur. cf. Eurip. Alcest. v. 720. Pausan. VII, 19. Thomas Mag. *ἐπὶ ἀνδρὸς τὸ μνᾶται· οἷον μνᾶται γυναῖκα, ἐπὶ δὲ γυναικὸς τὸ μνηστεύεσθαι· οἷον μνηστεύεσθαι ἀνδρί.* Hoc nimirum discrimen apud antiquissimos scriptores locum habuit, sed apud serioris aetatis scriptores evanuit hoc discrimen omnino, ita, ut et hoc in loco *μνάασθαι* explicitum legamus a Scholiasta per *μνηστεύεσθαι*. cf. Intpp. Th. M. p. 618. et *Graev.* ad Luciani Soloec. T. II, p. 756. — *ἡβήσῃ*, i. e. *ἀκμάσῃ*, quum in aetatem puberem pervenerit, cum adoleverit. — *ἱμείρεται ἧς αἴης*, paternae terrae cupidus erit. — *φρένας Αἰγίσθοιο.* vid. *Fischer.* ad Weller. III, a. p. 286. — *ἀποτίειν ἄθροα πάντα* est *poenas omnes simul luere*; nam *ἄθροα* fere idem est h. l. quod *ὁμοῦ* teste Eustathio, cuius explicationem vocabuli *πάντα* juvabit apponere: *λέγει Ὅμηρος πάντα, τὴν τοῦ Αἰγίσθου μοιχείαν, τὸ μὴ ὑπακούειν Ἑρμῇ καὶ τοῖς αὐτὸν στείλασι, τὸν τοῦ βασιλέως φόνον, καὶ τἄλλα. ὧν πάντων ἔκτισις ἡ αὐτοῦ ἀναίρεσις γέγονεν, ἧς ὀφειλέτης ἦν.*

Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
ὦ πάτερ ἡμέτερε, Κρονίδη, ὕπατε κρειόντων,
καὶ λίην κεῖνός γε ἐοικότι κεῖται ὀλέθρῳ·
ὡς ἀπόλοιτο καὶ ἄλλος, ὅτις τοιαῦτά γε ῥέζοι.

---

v. 45—62. Τὸν δ' ἠμείβετ' — Ἀθήνη. *Huic vero respondit caesiis oculis praedita Minerva.* ἀμείβεσθαι proprie dicitur de duabus rebus, quae alternantur atque vicissim fiunt. Sic v. c. apud Euripid. Hec. 1143. legitur:

Ὅσαι δὲ τοκάδες ἦσαν, ἐκπαγλούμεναι
τέκν' ἐν χεροῖν ἔπαλλον, ὡς πρόσω πατρὸς
γένοιτο, διαδοχαῖς ἀμείβουσαι χεροῖν.

ubi διαδοχαῖς ἀμείβειν χεροῖν notat: *manibus infantes per successionem excipere.* Semper igitur nexum, in quo hoc verbum legitur, debemus considerare. Si quis antea loquutus est, et alter ad illius verba respondet, tunc bene quidem verti potest verbum ἀμείβεσθαι per *respondere*, quamquam proprie hanc notionem non habeat. Interdum quoque additum legitur λόγοις, ut Eurip. Hec. 1182. neque tamen opus est, ut, ubi omissum sit h. v., statuamus ellipsin. — Minervam vocat poëta h. l. ut saepissime γλαυκῶπιν *micantes oculos habentem.* Haec vera vocis significatio esse videtur. Nam teste Plinio H. N. VIII, 21. sunt: *oculi glauci*, γλαυκοί, *iidem, qui et caesii, quales sunt felis, leonis et noctuae oculi.* cf. *Toll.* ad Apoll. Lex. Homer. p. 208. Minime ergo hoc adjectivo innuitur pulchritudo Minervae ut veteres opinabantur interpretes, sed haec γλαυκότης τῶν ὀμμάτων horrorem potius injicere poterat. cf. Lucian. Diall. Deor. VIII, 3., ubi Minerva dicitur: γλαυκῶπις μὲν, ἀλλὰ κοσμεῖ καὶ τοῦτο ἡ κόρυς. vid. *Hemsterhus.* ad h. l. — ὕπατε κρειόντων i. e. ἐνδοξότατε βασιλέων. Schol. βασιλεὺς βασιλευόντων. Virgil. Aeneid. X, 18. *O pater, o hominum divûmque alterna potestas.* — ἐοικότι — ὀλέθρῳ, *merita periit morte* (Virg. Aen. IV, 696.), quia nimirum Agamemnonem interfecerat et adulterium commiserat. — v. 48. ὡς ἀπόλοιτο, in universum haec dicta sunt, et ejusmodi sententias orationi insertas saepius poteris invenire apud Homerum, ita, ut sponte pateat, quam falsa sit Scholiastae opinio, qui haec verba ad procos Penelopes retulit. — De constructione vid. *Thiersch.* Gr. Gr. pag. 545. — Caeterum laudatur hic versus a Plutarcho Tib. Grach. ad fin. Σκιπίων δ' Ἀφρικανός, — πρῶτον μὲν ἐν Νομαντίᾳ τὴν τελευτὴν τοῦ Τιβερίου πυθόμενος, ἀνεφώνησεν ἐκ τῶν Ὁμηρικῶν. Ὡς ἀπόλοιτο καὶ ἄλλος, ὅτις τοιαῦτά γε ῥέζοι. — ἀμφιρύτος, *circumfluus.*

ἀλλά μοι ἀμφ' Ὀδυσῆϊ δαΐφρονι δαίεται ἦτορ,
δυςμόρῳ, ὃς δὴ δηθὰ φίλων ἄπο πήματα πάσχει,
νήσῳ ἐν ἀμφιρύτῃ, ὅθι τ' ὀμφαλός ἐστι θαλάσσης:
νῆσος δενδρήεσσα, θεὰ δ' ἐν δώματα ναίει,
Ἄτλαντος θυγάτηρ ὀλοόφρονος, ὅςτε θαλάσσης
πάσης βένθεα οἶδεν, ἔχει δέ τε κίονας αὐτὸς
μακράς, αἳ γαῖάν τε καὶ οὐρανὸν ἀμφὶς ἔχουσιν.

Ovid. Metmph. XV, 624. cf. *Valk*. ad Eurip. Phoen. p. 78. — ἀμφί cum tertio casu: *propter*. Neque tamen ita tantum apud Homerum usurpatur, quod ait *Nitzschius*. vid. *Fischer*. ad Weller. III, b. 216. *Matthiae* pag. 853. — ὀμφαλός dicitur quicquid est medium in aliqua re, ut Latinorum *umbilicus*. Sic Cic. in Verrem XLVIII, ait: „Arbitrantur — raptam esse Liberam — ex Ennensium nemore, qui locus, quod in media insula est situs, *umbilicus* Siciliae nominatur." Scholiastes explicuit h. v. per: τὸ μεσαίτατον. Verba igitur: ὀμφαλός ἐστι θαλάσσης significant: *Ogygia insula sita est in medio mari mediterraneo*. — ὀλοόφρων. Mirum quantum variant interpretes in hujus vocis nexu et significatu constituendo. Alii nimirum cum Scholiasta, qui idem, quod ὀλέθριος illud vocabulum esse contendit, ad Atlantem referunt, alii contra referunt h. v. ad θαλάσσης, ut innuatur mare nautis perniciem minans. Equidem priorem sequor rationem. Quod ad hujus vocis etymologiam et significationem attinet recte agere mihi videntur, qui eam derivant ab ὀλοά φρονέων, ita, ut sit: *perniciosus*. Hinc variis animalibus hoc epitheton tribuitur. vid. Iliad. II, 773. XVII, 20. XV, 275., ubi vid. *Spitzner*. Ubi vero de personis usurpatur, verti potest per: *prudens*. vid. Apollon. Lex. Homer. 496. Neque tamen prorsus inepta videri possit Eustathii derivatio, qui Ὀλοόφρονα, inquit, τὸν τοιοῦτον Ἄτλαντα νοοῦσιν, ὡς τὰ ὑπὲρ ὅλων φρονοῦντα, ἢ γουν τῶν ὅλων φροντιστικόν. Qua vero hujus adjectivi etymologia adscita, opus erit, ut alterum o literam esse insititiam putemus. — ἔχει — μακράς. Huc opprime facit locus Virgil. IV, 246. seq.

Jamque volans apicem et latera ardua cernit
Atlantis duri, coelum qui vertice fulcit.

Notissima est fabula illa de Atlante, qui tanquam vastus gigas describitur a veteribus. Quum nimirum coelum inniti videatur altissimorum montium vertici, hinc factum est, ut Atlas coelum ferre crederetur. cf. quae annotarunt in hanc rem *Heynius* ad Apollodor. p. 271. Intpp. Pindari ad Pyth.

τοῦ θυγάτηρ δύστηνον ὀδυρόμενον κατερύκει,
αἰεὶ δὲ μαλακοῖσι καὶ αἱμυλίοισι λόγοισιν
θέλγει, ὅπως Ἰθάκης ἐπιλήσεται· αὐτὰρ Ὀδυσσεύς,
ἱέμενος καὶ καπνὸν ἀποθρώσκοντα νοῆσαι
ἧς γαίης, θανέειν ἱμείρεται. οὐδέ νυ σοί περ
ἐντρέπεται φίλον ἦτορ, Ὀλύμπιε! οὔ νύ τ' Ὀδυσσεὺς
Ἀργείων παρὰ νηυσὶ χαρίζετο ἱερὰ ῥέζων,
Τροίῃ ἐν εὐρείῃ; τί νύ οἱ τόσον ὠδύσαο, Ζεῦ;

I, 36. *Klopfers* mythol. Wörterb. I, 350. — v. 55. Imitatus est Homerum Virgilius Aeneid. I, 674.

Hunc Phoenissa tenet Dido, blandisque moratur
Vocibus. —

Quamvis negari nequit, *ἀμφίς* saepius modo eo ab *ἀμφί* differre, quod vel ab rotundiorem versus numerum, vel ob vocales concurrentes dictum esse intelligatur; attamen aliis in locis *ἀμφίς* diversum esse, recte jam notavit Schneiderus in Lexico. Saepe nimirum est *utrinque, ab utraque parte*. vid. Spitzner. de versu Homer. pag. 120. sq. — *ὅπως — ἐπιλήσεται.* Quamquam proprie sequi debuerit particulam *ὅπως* conjunctivus, quia praesens tempus praecesserat (vid. *Herm.* ad Viger. p. 850.), tamen saepissime pro conjunctivo usurpatur futurum. vid. *Fischer* ad Weller. III, b. 292. *Hermann.* l. l. p. 791. Matthiae Gr. Gr. §. 519. — *νοῆσαι* est h. l. *conspicere, cernere.* Ab utriusque enim linguae scriptoribus verba sensuum non modo externorum, sed etiam internorum inter se commutari, vix est, quod moneam. vid. *Lennep.* ad Coluth. 71. *Abresch.* et *Gottleber.* ad Thucyd. II, 49. *Brunck.* ad Sophocl. Oed. Colon. 138. *Barth.* ad Statii Thebaid. II, 101. coll. Terent. Eunuch. II, 4, 84. Caeterum sensum verborum Homericorum reddere studuit Ovid. ex Ponto I, 3, 33. ita:

Sed tamen optat
Fumum de patriis posse videre focis.

Graphice vero depingit poëta fumum ex focis quasi prosilientem usus verbo *ἀποθρώσκειν*, quod notat *exsilire, praesilire.* vid. Iliad. XII, 748. — *ὀδύσασθαι* est idem q. *χολωθῆναι, ὀργισθῆναι*, quibus verbis explicatum est ab auctore Schol. min. et ab Hesychio.

v. 63—79. Ostendit Jupiter versibus sequentibus, se minime impedivisse, quo minus redeat in patriam Ulysses, sed factum esse hoc impulsu Neptuni, qui infensus sit Ulyssi ob occoecatum Cyclopem. Sed et Neptunus dicit

Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
τέκνον ἐμόν, ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων!
πῶς ἂν ἔπειτ' Ὀδυσῆος ἐγὼ θείοιο λαθοίμην,
ὃς περὶ μὲν νόον ἐστὶ βροτῶν, πέρι δ' ἱρὰ θεοῖσιν
ἀθανάτοισιν ἔδωκε, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν;
ἀλλὰ Ποσειδάων γαιήοχος ἀσκελὲς αἰεὶ

---

ad finem orationis, omnibus diis resistentibus, mox debebit suam remittere iram. — v. 63. *νεφεληγερέτα*, *ὁ τὰς νεφέλας ἐγείρων*. Sexcenties hoc epitheto compellatur Jupiter ab Homero. Satis vero inepte Hesychius hanc nominativi formam habebat pro vocativo, si nimirum verba illa: *κλητικὴ ἀντὶ εὐθείας*, quae nunc apud hunc inveniuntur Grammaticum s. v. *νεφεληγερέτα* ab ipsius Hesychii profecta sunt manu. Multo melius tractavit hanc rem Didymus ad Homeri Iliad. I, 175. p. 26. cf. Eustath. ad Odyss. III, p. 1457. 18. Scholiast. ad Theocrit. VIII, 30. *Clarkius* ad Iliad. II, 175. *Koen*. ad Gregor. de Dialect. p. 40. et 283. et *Thiersch*. l. l. p. 235. §. 178. 21. — v. 64. *τέκνον — ὀδόντων*. Livius Andronicus teste Nonio Marcellino reddidit hunc versum saepius in carminibus Homericis obvium: *Mea puera, mea puera, quid verbi ex ore tuo profugit?* — *ἕρκος ὀδόντων*, Solon in *Brunckii* Anal. Vol. I, p. 64. fragm. I, 1. haec verba de similitudine dentium cum septo quodam intellexisse videtur, et *Heynius* ad Iliad. IV, 350. putat hanc phrasin periphrasin omnino dentium seu potius oris continere. Non assentitur magnus ille *Richardus Porsonus in Tracts and miscelaneons criticisms* p. 207. qui et versus Solonis modo laudatos supposititios esse, et verba *ἕρκος ὀδόντων* de labiis esse intelligenda contendebat. Et profecto, veteres quoque labia intellexisse negari nequit. cf. *Dammii* Lexic. Homer. c. 89. Sermo vero dicitur *φεύγειν — ἕρκος ὀδόντων*, si quis loquitur petulanter et inconsiderate. v. Cic. Nat. Deor. II, 59. — v. 65. *ἔπειτα* refertur h. l. ad ea, quae antea dixerat Minerva. vid. *Herm*. ad Viger. p. 783. — v. 68. De re vid. infra v. 177. Hygin. fab. 123. *Riccii* Dissert. Homer. LI. — Epitheton Neptuni *γαιήοχος* est proprie, qui terram possidet, dominus terrae, et haec interpretatio certe cum usu loquendi cum maxime videtur convenire. Sic vocatur Minerva *πολιοῦχος* tanquam numen Atheniensium tutelare. cf. Soph. Oedip. Colon. 1348., ubi rex ipse *δημοῦχος* vocatur, et *γηουχεῖν*, quod legitur apud Herodot. VII, 91. significat ibi: terrae alicujus possessorem esse. Vix igitur ferenda esse videtur explicatio Hesychii:

Κύκλωπος κεχόλωται, ὃν ὀφθαλμοῦ ἀλάωσεν,
ἀντίθεον Πολύφημον, ὅου κράτος ἐστὶ μέγιστον
πᾶσιν Κυκλώπεσσι· Θόωσα δέ μιν τέκε Νύμφη,
Φόρκυνος θυγάτηρ, ἁλὸς ἀτρυγέτοιο μέδοντος,
ἐν σπέσσι γλαφυροῖσι Ποσειδάωνι μιγεῖσα.
ἐκ τοῦ δὴ Ὀδυσῆα Ποσειδάων ἐνοσίχθων
οὔτι κατακτείνει, πλάζει δ' ἀπὸ πατρίδος αἴης.
ἀλλ' ἄγεθ', ἡμεῖς οἵδε περιφραζώμεθα πάντες
νόστον, ὅπως ἔλθῃσι· Ποσειδάων δὲ μεθήσει
ὃν χόλον· οὐ μὲν γάρ τι δυνήσεται ἀντία πάντων
ἀθανάτων ἀέκητι θεῶν ἐριδαινέμεν οἶος.

γαιήοχος· ὁ τὴν γῆν συνέχων. cf. *Sturz.* Lex. Xenoph. s. h. v. Neque confundendum est hoc epitheton cum ἐννοσίγαιος, quod tribuitur Neptuno tanquam terrae concussori. Nam veteres opinabantur terrae motus oriri per mare in interiores terrae partes immanans. vid. Hesiod. Scut. Herc. 104. — ἀσκελὲς χολοῦσθαι est *graviter* seu *sine intermissione irasci.* ἀσκελές· ἀδιαλείπτως καὶ ἄγαν σφοδρῶς. Schol. — ἀλκοῦν Schol. τυφλοῦν, ita, ut vox ὀφθαλμοῦ, uti jam annotavit Eustathius plane superflua sit. cf. infra XI, 516., ubi historia ipsa enarratur, et Virgil. Aeneid. III, 630., ubi terebrasse dicitur telo acuto Ulysses lumen Polyphemi. — ἀντίθεος vid. supra ad v. 21. Hoc loco innuit eum, *qui praestat corporis robore,* quam notionem adstruunt sequentia statim verba: ὅου κράτος ἐστὶ μέγιστον, quae verba illud epitheton quasi explicant. Male igitur annotavit Scholiastes minor vocem ἀντίθεος significare τὸν ἐναντιούμενον τοῖς θεοῖς, τὸν ἀσεβῆ. — ἀτρύγετος est procul dubio *sterilis,* quod vel etymologia vocis indicat, et jam Hesychius s. h. v. explicuit per ἄκαρπος. Sic tribuit et Eurip. Phoeniss. 218. mari ἀκάρπιστα πέδια. cf. Iliad. I, 316. XVII, 425. — μέδων, quod idem quod βασιλεὺς significat, perperam, si quid video, a Scholiastis veteribus conjungitur cum verbis ἐν σπέσσι γλαφυροῖσι; nam speluncae erant sedes Nympharum, minime vero deorum superorum. — μιγεῖσα. cf. Iliad. VI, 161., ubi tamen additum legitur φιλότητι. Hesiod. Theogon. 53. Eodem modo usus est Sulpic. Sever. H. E. I, 11. verbo *misceri.* Errat vero Thomas Mag. quod vel ex nostro loco patet, quum dicit: μίγνυται ὁ ἀνὴρ τῇ γυναικί, οὐχ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί. vid. Intpp. Thom. M. p. 616. et *Graev.* ad Lucian. Soloec. T. III. p. 567. — ἐνοσίχθων. vid. quae annotavimus ad vers. 68. —

Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
ὦ πάτερ ἡμέτερε, Κρονίδη, ὕπατε κρειόντων,
εἰ μὲν δὴ νῦν τοῦτο φίλον μακάρεσσι θεοῖσιν,
νοστῆσαι Ὀδυσῆα δαΐφρονα ὅνδε δόμονδε·
Ἑρμείαν μὲν ἔπειτα, διάκτορον Ἀργειφόντην,
νῆσον ἐς Ὠγυγίην ὀτρύνομεν, ὄφρα τάχιστα
Νύμφῃ ἐϋπλοκάμῳ εἴπῃ νημερτέα βουλήν,

---

v. 82. Imitatus est hanc loquendi rationem Homericam Horat. Odar. II, 17, 2. cf. *Muret.* Varr. Lectt. II, 12. Platon. Crito cap. II. — *διάκτορος.* Priusquam ad ipsam hujus vocabuli progrediamur explicationem, ante omnia audiamus Eustathium, qui paulo prolixius in hujus vocis significatu definiendo versatus est: *διάκτορος*, inquiens, *ὁ διάγων τὰς ἀγγελίας καὶ ἐναργῶς καὶ σαφῶς φαίνων τὰ ἐξαγγελλόμενα.* Cf. ejusdem Grammatici not. ad Iliad. II, 103. Porro formam hujus vocabuli ita explicare studet, ut proprie *διάκτορος* genitivum vocis *διάκτωρ* fuisse statuat, cujus generis plura exempla affert. Vides igitur duplicem vocis etymologiam. Quamquam vero *Hemsterhusius* ad Lucian. T. I, p. 489. *ἀπὸ τοῦ διάγειν τὰς ἀγγελίας* ita dictum esse Mercurium opinabatur; rectissime tamen ei contradicit *Buttmannus* in Lexilog. I, p. 218. Verbum enim *διάγειν* ipsum est *transvehere*, *transportare*, (cf. *Sturz.* Lex. Xenoph. s. h. v. et *Steph.* Thes.) et veteres etiam scriptores Mercurium tanquam *ψυχοπόμπον* describunt. Sic v. c. dicit Lucian. Diall. Deorr. VII, 5. de Mercurio: *Ὑπόπτερός ἐστι, καὶ ῥάβδον τινα πεποίηται θαυμασίαν τὴν δύναμιν, ᾗ ψυχαγωγεῖ καὶ κατάγει τοὺς νεκρούς.* et Virgil. Aeneid. IV, 242.

Tum virgam capit: hac animas ille evocat Orco
Pallentis, alias sub Tartara tristia mittit.

Vix igitur audiendus esse videtur *Buttmannus*, qui l. l. verbum *διώκειν* pro radice vocabuli *διάκτορος* habet, et similis originis vocem *διάκονος* esse censet. vid. *Nitzsch.* in Comment. ad h. l. *Clarke* ad Iliad. II, 103. — *ὀτρύνειν* commode verti potest h. l. *abire jubere*, neque tamen opus est, ut suppleamus *ἰέναι*, quae est sententia *Stephani* in Thes. L. Gr. s. h. v. — *ἐϋπλόκαμος*, pro quo de Latona Iliad. I, 36. *ἠΰκομος* usurpatur, pulchritudinem indicat, qua ornata fuerit Calypso nympha. vid. intrpp. ad Il. l. l. — *νημερτής*, *certus.* vid. Etymol. M. s. h. v. cf. Iliad. XVIII, 46. Hesiod. Theog. 234., ubi Nereus vocatur *γέρων νημερτής καὶ ἀψευδής.* Caeterum versu in-

νόστον Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος, ὥς κε νέηται.
αὐτὰρ ἐγὼν Ἰθάκην ἐσελεύσομαι, ὄφρα οἱ υἱὸν
μᾶλλον ἐποτρύνω, καί οἱ μένος ἐν φρεσὶ θείω,
εἰς ἀγορὴν καλέσαντα καρηκομόωντας Ἀχαιοὺς
πᾶσι μνηστήρεσσιν ἀπειπέμεν, οἵτε οἱ αἰεὶ
μῆλ' ἁδινὰ σφάζουσι καὶ εἰλίποδας ἕλικας βοῦς.

---

sequenti verba *ὥς κε νέηται* si sensum spectamus, commode poterant abesse, sed indicant simplicitatem Homericae dictionis. Lectio illa *ἵκηται*, quae monente Schol. Pal. antea reperta est in exemplaribus Odysseae sine dubio a manu emendatrice profecta est. — *ἐν φρεσὶ τιθέναι* est, quod nos dicimus, *in den Sinn geben*. Proprie notant *φρένες* apud Homerum *praecordia*. Iliad. XVI, 681. *ἔνθα φρένες ἔρχαται ἀμφὶ κῆρ*. Inde indicat h. v. ipsum *cor* adeoque *cogitationes*, quarum sedes sunt corda hominum. Latine verti potest formula *μένος τιθέναι ἐν φρεσί*, *addere*, seu *adjicere animos*. — Descendere vero dii ad homines et cum iis consilia sua communicare finguntur ab Homero, ubi nos de consiliis ab ipsis hominibus cito et prudenter captis loqui solemus; vide quae notavit hac de re *Koeppen* ad Iliad. I, 55. et imprimis ad v. 194. — v. 91. Satis speciosa est sine dubio *Buttmanni* opinio, qui l. l. pag. 288. Not. 15. dicit formam *ἀπειπέμεν* tanquam politiorem a rhapsodis demum hunc in locum esse inductam. — *Ἀχαιοὶ* sunt h. l. Ithacenses, *οἱ Ἰθακήσιοι*, auctore Schol. min. ut Odyss. II, 7. — *ἀδινός*. vid. *Buttmanni* Lexilog. I, p. 205. sqq. — *εἰλίποδας* dictum est pro *εἰλίποδας*, uti *εἰλέω* interdum dicitur pro *εἴλω*. Iam *ἑλίσσειν πόδας* a poëtis usurpatur pro *ὀρχεῖσθαι*. cf. Eurip. Electr. 180. Orest. 172. *πάλιν ἀνὰ πόδα σὸν εἱλίξεις*. Iphig. Aulid. 1480. Orphei Hymn. IX, 5. Quum vero saltantes altius retrahant pedes, eosdemque iterum demittant, similiterque armenta in cursu volvant et retrahant pedes, factum est, ut illud vocabulum perpetuum boum sit epitheton apud Homerum, quod jam viderunt veteres Grammatici, qui *εἰλίποδες* expresserunt per *ἑλίσσοντες τοὺς πόδας κατὰ πόρειαν*. Aliter sentit de hac voce *Buttmann*. l. l. pag. 155, 15. cujus explicationem juvabit adscribere. „*Gar nicht natürlich, wenn man auch das Wort richtig von εἰλεῖν ableitet, geht man dabei von dem Begriff ἑλίσσειν aus, wodurch vielmehr das Charakteristische des Pferdeschritts ausgedrückt werden würde. Unsern Voss lehrte seine Beobachtungsgabe, dass das schwerwandelnde das Charakteristische des Rindviehs ist, und Hippocrates*

πέμψω δ' ἐς Σπάρτην τε καὶ ἐς Πύλον ἠμαθόεντα,
νόστον πευσόμενον πατρὸς φίλου, ἤν που ἀκούσῃ,
ἠδ' ἵνα μιν κλέος ἐσθλὸν ἐν ἀνθρώποισιν ἔχῃσιν.
Ὣς εἰποῦσ', ὑπὸ ποσσὶν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα,
ἀμβρόσια, χρύσεια, τά μιν φέρον ἠμὲν ἐφ' ὑγρήν,
ἠδ' ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν, ἅμα πνοιῇς ἀνέμοιο.
εἵλετο δ' ἄλκιμον ἔγχος, ἀκαχμένον ὀξέϊ χαλκῷ,

(de Articulis 7.) gab als Ursache davon, warum dasselbe vor andern εἰλίπουν sei, an, dass es vor andern ein schlotterndes (χαλαρόν) Gelenk habe. Diese Eigenschaft machte es daher besonders geschickt zum stampfen und dadurch zum d r e s c h e n, *welche Handlung wieder ein Analagon zu den schon genannten ist, und das Beiwort εἰλίποδες, stampffüssige, wie mich dünkt, in sein rechtes Licht setzt.* — Caeterum de productione syllabae ας cf. *Spitzner* de versu Her. pag. 36. — ἕ λ ι κ ε ς vocantur boves, quia gerunt ἑλικοειδῆ κέρατα auctore Schol. Graecum vocabulum reddidit Virgil. Georg. III, 55. per *camura cornua*. — Π έ μ ψ ω δ' ἐ ς Σ π ά ρ τ η ν. Non inepta est conjectura *S c h a e f e r i*, viri egregii, qui legendum censet h. l. πέμψω δὲ Σπάρτην, ita, ut praepositio ἐς secundo nomini juncta ad prius nomen simul referatur. cf. Moschi Idyll. II, 138., ubi recte, opinor, legitur σὺ δὲ χθόνα καὶ κατὰ πόντον Ἄβροχος ἀΐσσεις — vid. *R u h n k e n.* Epist. Crit. p. 130. Horat. Odar. III, 25.

Quae nemora aut quos agor in specus?

v. 96. — 122. ὣ ς ε ἰ π ο ῦ σ' etc. Virgil. Aeneid. IV, 239. de Mercurio:

Dixerat. — Et primum pedibus talaria nectit
Aurea, quae sublimem alis, sive aequora supra,
Seu terram, rapido pariter cum flamine portant.

Cf. Odyss. V, 43. sqq. Iliad. XXIV, 339. Cic. Nat. Deor. III, 23. Tribuunt vero poëtae diis talaria, ut indicetur summa eorum velocitas, quamquam et ad muliebrem ornatum pertinebant sandalia. cf. *P e r i z o n i u s* ad Aeliani V. H. I, 18, 3. ed. *K ü h n.* Haec autem πέδιλα vocantur h. l. χρύσεια et ἀμβρόσια, quibus epithetis praestantia eorum innuitur. — ἅ μ α π ν ο ι ῇ ς. cf. *V o s s. mytholog. Briefe* I, p. 121. sqq., ubi ἅμα similitudinem indicare contendit vir summus. Est potius vertendum: *una cum ventis*. cf. *S p i t z n e r* ad Iliad. XVI, 149. — v. 99. Sicut ἀλκή apud scriptores Graecos interdum pugnam notat, ut ap. Eurip. Phoeniss. 134. ita adjectivum ἄλκιμος idem esse potest, quod

βριθὺ, μέγα, στιβαρόν, τῷ δάμνησι στίχας ἀνδρῶν
ἡρώων, τοῖσίντε κοτέσσεται ὀβριμοπάτρη.
βῆ δὲ κατ' Οὐλύμποιο καρήνων ἀΐξασα·
στῆ δ' Ἰθάκης ἐνὶ δήμῳ ἐπὶ προθύροις Ὀδυσῆος,
οὐδοῦ ἐπ' αὐλείου· παλάμῃ δ' ἔχε χάλκεον ἔγχος,
εἰδομένη ξείνῳ, Ταφίων ἡγήτορι, Μέντῃ.

μάχιμος, *bellicosus*, *ad pugnam aptus*. Iam vero vocatur ἔγχος Minervae h. l. *ἄλκιμον*, ne intelligamus illam hastam, quam Pallas in pace gestare solebat. — Praeterea monendum est totum hunc locum legi quoque Iliad. V, 745—748. — ἀ κ α χ μ έ ν ο ν ὀ ξ έ ϊ χ α λ κ ῷ, ἠκωκημένον ἔγχος. Hesych. *hasta cuspide instructa aerata*, *hasta acuta*. Virgil. Aeneid. X, 479. reddidit per: *ferro praefixum robur acuto*. cf. Intpp. ad Iliad. X, 135. — Hoc ipsum ἔγχος vocatur et *βριθύ*, quod Hesychio auctore apud Homerum idem est quod *βαρύ*. Erant autem hastae veterum fere fraxineae. vid. *Feith*. Antiq. Homer. IV, 9. Riccii Dissert. Hom. XVI. — σ τ ι β α ρ ό ς denique, quod per *στερεός* et *πυκνός* explicatur a Grammaticis vetustis, est *solidus*. — δ α μ ν ᾷ ν σ τ ί χ α ς ἀ ν δ ρ ῶ ν est *vincere virorum ordines*, de forma vid. *T h i e r s c h*. Gr. Gr. p. 300. §. 216, 49. *M a i t t a i r e* de diall. p. 463. — v. 102. Imitatus est Homerum, uti jam *C l a r k i u s* monuit, Virgilius Aeneid. V, 609. *Illa viam celerans — cito decurrit tramite virgo*. Communis erat veterum opinio, divertere interdum deos apud homines divino favore dignos. cf. Macrob. Sat. I, 7. Virgil. Aen. VIII, 319. Ovid. Metmph. VIII, 618—724. Hom. Odyss. III, 1. sqq. Hygin. 130. Ovid. Fastor. IV, 507. — De Olympi verticibus (Virgil. Aeneid. I, 223.) vid. intpp. ad Iliad. I, 44 et 499. cf. Hesiod. Theogon. 62. — *Σ τ ῆ* etc. Quamquam Scholiastes minor opinatur, *δῆμον* h. l. indicare locum quendam Ithacae urbis, in quo fuerit regia Ulyssis, tamen verba *Ἰθάκης ἐνὶ δήμῳ* ita aliis in locis posita sunt, ut de loco et regione omnino accipi nequeant. cf. infra XV, 534. XVI, 419. XXIV, 284. Recte igitur sese habet Eustathii interpretatio, qui, cum reliquas vocis attulisset significatus, addit: *δύναται δὲ καὶ ἄλλως τὸ Ἰθάκης ἐνὶ δήμῳ νοηθῆναι ἀντὶ τοῦ ἐν τοῖς Ἰθακησίοις, ὡς καὶ μετ' ὀλίγα ἐρεῖ, Τρώων ἐνὶ δήμῳ, ἤγουν ἐν τοῖς Τρωσί*. vid. infra v. 237. — π ρ ό θ υ ρ ο ν *vestibulum*, i. e. locus ante januam atrei vacuus, per quem patet aditus ad atreum, *προπύλαια*. *S t u r z* Lex. Xenoph. s. h. v. Cf. Herod. III, 140. II, 153. Pausan. I, 21. Vitruv. VI, 10. „*πρόθυρα Graece dicuntur, quae sunt ante januam vestibula*.“ — ο ὐ δ ο ῦ ἐ π' α ὐ λ ε ί ο υ,

εὗρε δ' ἄρα μνηστῆρας ἀγήνορας· οἱ μὲν ἔπειτα
πεσσοῖσι προπάροιθε θυράων θυμὸν ἔτερπον,
ἥμενοι ἐν ῥινοῖσι βοῶν, οὓς ἔκτανον αὐτοί.
κήρυκες δ' αὐτοῖσι καὶ ὀτρηροὶ θεράποντες
οἱ μὲν ἄρ' οἶνον ἔμισγον ἐνὶ κρητῆρσι καὶ ὕδωρ,
οἱ δ' αὖτε σπόγγοισι πολυτρήτοισι τραπέζας
νίζον, καὶ προτίθεντο, ἰδὲ κρέα πολλὰ δατεῦντο.

---

in limine januae. cf. Intpp. ad Theophr. XVIII, 1. Platon. Sympos. 30. — Ταφίων, *Τάφος, ἡ νῆσος τῶν Ἐχινάδων, ἣν κατῴκουν Τηλεβόαι.* Schol. Caeterum mire, ne dicam ridicule, de hac voce Eustath. in Comment. ad v. 323. hujus libri: *καὶ ἴσως καὶ διὰ τοῦτο συμβολικῶς καὶ ἀστείως ὁ Ποιητὴς τὴν τῷ Τηλεμάχῳ ἐπιφοιτήσασαν Ἀθηνᾶν, ἡγήτορι Ταφίων ἀπείκασε, διὰ τὸ ἐκθαμβητικὸν τῆς ἐν αὐτῷ φρονήσεως. Τάφος γὰρ ἡ νῆσος, ὁμωνυμίαν ἔχει πρὸς τὸ θάμβος, ὅτι καὶ αὐτὸ τάφος λέγεται.* Clarke. — ἀγήνωρ. cf. *Passow* ad Musaeum p. 211. Quamvis saepius in bonam partem adhiberi constat, tamen h. l. innui puto homines insolentes; diripiebant enim illi proci rem et bona Ulyssis. vid. Eustath. ad h. l. — οἱ μὲν ἔπειτα, *Diese spielten da.* Dicitur nimirum ἔπειτα h. l. de re fortuita, quae ad id, de quo agitur nihil pertinet. vid. *Hermann. ad Viger.* pag. 784. — πεσσοί sunt calculi, *ψῆφοι*, et indicatur h. v. ratio ludi procorum Penelopes. cf. Athen. I, c. 14. ex quo sua hausit Eustathius. Penelopes proci, narrat Athenaeus, habebant tabulam lusoriam in duo latera descriptam; in spatio vero illo, quo dirimebantur duo illa latera positus erat calculus, cui nomen erat *Penelope.* Hunc si quis bis ex sede sua calculo suo ejecisset, is victor erat, et spem habebat, Penelopen ipsi esse nupturam. Quem quidem ludum cudebant proci προπάροιθε θυράων ante januam ipsarum aedium, in atrio. De constructione vid. *Fischer. ad Well.* III, b. 77. — οἱ μὲν ἄρ', *Diese mischten nun.* Continuat nempe *ἄρα* orationem. vid. *Herm. ad Viger.* p. 823. Caeterum notandum est, *οἱ μὲν* ad remotius, *κήρυκες*, *οἱ δὲ* ad propinquius, *θεράποντες* referri. cf. Od. II, 6. Il. II, 620. Xenoph. Memor. I, 2, 51. Eodem modo Latini scriptores pronomen *hic* ad remotius nomen, *ille* ad propius retulerunt, ut Ovid. Trist. I, 2, 23.

Quocunque adspicias, nihil est nisi pontus et aër.
Fluctibus *hic* tumidis nubibus *ille* minax.

Propert. III, 14, 17. cf. *Perizon.* ad Sanct. Minerv. II,

Τὴν δὲ πολὺ πρῶτος ἴδε Τηλέμαχος θεοειδής·
ἧστο γὰρ ἐν μνηστῆρσι, φίλον τετιημένος ἦτορ,
ὀσσόμενος πατέρ' ἐσθλὸν ἐνὶ φρεσίν, εἴποθεν ἐλθὼν
μνηστήρων τῶν μὲν σκέδασιν κατὰ δώματα θείη,
τιμὴν δ' αὐτὸς ἔχοι, καὶ κτήμασιν οἷσιν ἀνάσσοι.
τὰ φρονέων, μνηστῆρσι μεθήμενος, εἴσιδ' Ἀθήνην.
βῆ δ' ἰθὺς προθύροιο, νεμεσσήθη δ' ἐνὶ θυμῷ,
ξεῖνον δηθὰ θύρῃσιν ἐφεστάμεν· ἐγγύθι δὲ στάς,
χεῖρ' ἕλε δεξιτερήν, καὶ ἐδέξατο χάλκεον ἔγχος,
καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Χαῖρε, ξεῖνε, παρ' ἄμμι φιλήσεαι· αὐτὰρ ἔπειτα

---

9. p. 209. *Gesner.* ad Quintil. VI, 1, 9. *Corte* ad Cic. Epist. VII, 2, 5. — *δατεῦντο* vid. *Maittaire* de diall. p. 470. Proprium est hoc verbum de famulis, qui carnes, quarum portiones aequales prorsus erant, dividebant. vid. *Feith.* A. H. III, 5. Famuli ipsi vocabantur *δαιτροί.* cf. v. 141. — *πολὺ πρῶτος*, vid. *Fisch. ad Well.* II, p. 149. — *τετιημένος* i. e. *λυπούμενος.* vid. *Markland.* post Suppl. Eurip. p. 281. et *τετιημένος ἦτορ* est homo *tristis*, *moestus.* — *ὀσσόμενος* etc. *ἤτοι ἐν ἑαυτῷ κληδονιζόμενος καὶ εὐχόμενος θείας τυχεῖν φήμης περὶ τῆς ἐπανόδου τοῦ πατρός.* De construendi ratione vid. *Buttmanni* Gramm. Gr. §. 138. 6. *Matthiae Gr. Gr.* §. 295. cf. Od. XX, 224. — *μνηστήρων τῶν* vid. *Herm. ad Viger.* p. 699. — *σκέδασιν τιθέναι* est h. l. idem quod *σκέδασιν ποιεῖσθαι*, *fugare.* Optat vero Telemachus patris reditum, ut hic pristinum suum honorem recuperet, et bona, quorum jam proci quasi domini erant, in suam potestatem redigeret, quod docet sequens statim versiculus. — *ἰθύς*, *ἐπ' εὐθείας*, *εὐθύ* respondet adverbio Latinorum *recta.* et *ἰθὺς προθύροιο* est ex interpretatione Scholiastae *ὡς ἐπὶ τὸ πρόθυρον, οὐκ ἔνδον, ἀλλὰ πρὸ τοῦ οἴκου ἐν τῷ τυκτῷ καλουμένῳ δαπέδῳ.* cf. Odyss. IV, 627.

v. 123—140. *φιλήσεαι* *amice a nobis excipieris.* Exprimit hoc vocabulum id, quod exprimere solent Attici scriptores per phrasin *ὑποδέχεσθαι εὖ μάλα φιλοφρόνως.* cf. Aelian. V. H. IV, 9. cll. XII, 17. — *δεῖπνον* est, si loquendi rationem Homericam sequimur, Latinorum *prandium*, et bene distingui debet a *δόρπῳ*, quo significatur ipsa *coena*, et ab *ἀρίστῳ*, quo innuitur *cibus matutinus.* cf. Athen. I, 10, 11. De more veterum hospites excipiendi conferri meretur *Feith.* Antiq. H. III, 13. —

δείπνου πασσάμενος μυθήσεαι, ὅττεό σε χρή.
Ὣς εἰπὼν ἡγεῖθ᾽, ἡ δ᾽ ἕσπετο Παλλὰς Ἀθήνη.
οἱ δ᾽ ὅτε δή ῥ᾽ ἔντοσθεν ἔσαν δόμου ὑψηλοῖο,
ἔγχος μέν ῥ᾽ ἔστησε φέρων πρὸς κίονα μακρὴν,
δουροδόκης ἔντοσθεν ἐϋξόου, ἔνθα περ ἄλλα
ἔγχε᾽ Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος ἵστατο πολλά·
αὐτὴν δ᾽ ἐς θρόνον εἷσεν ἄγων. ὑπὸ λῖτα πετάσσας
καλὸν, δαιδάλεον· ὑπὸ δὲ θρῆνυς ποσὶν ἦεν.
πὰρ δ᾽ αὐτὸς κλισμὸν θέτο ποικίλον, ἔκτοθεν ἄλλων
μνηστήρων· μὴ ξεῖνος ἀνιηθεὶς ὀρυμαγδῷ,
δείπνῳ ἀδδήσειεν, ὑπερφιάλοισι μετελθών,
ἠδ᾽ ἵνα μιν περὶ πατρὸς ἀποιχομένοιο ἔροιτο.
χέρνιβα δ᾽ ἀμφίπολος προχόῳ ἐπέχευε φέρουσα
καλῇ, χρυσείῃ, ὑπὲρ ἀργυρέοιο λέβητος,

ἔστησε φέρων vid. *Herm. ad Viger.* p. 778. Indicatur hoc participio h. l. quasi celeritas, quacum hospitis res curat Telemachus et notandum est hoc partic. semper cum verbis motum aliquem indicantibus junctum esse. cf. *Hemsterh.* ad Lucian. p. 349. Odyss. τ, v. 128. Homericos hos versus imitatus est Virgil. Aeneid. XII, 92., ubi vid. Intrpp. — θρόνος erat illa apud antiquos sella, cui adjuncta erat ὑποπόδιον, quod ab ipso Homero statim vocatur θρῆνυς. cf. Iliad. XVIII, 390. Quomodo differant inter se θρόνοι et κλισμοί optime docuit Athenaeus V, 4., his usus verbis: Ὁ θρόνος μόνον ἐλευθέριος ἐστὶ καθέδρα σὺν ὑποποδίῳ, ὅπερ θρῆνυν καλοῦντες, ἐνταῦθεν αὐτὸν ὠνόμασαν· θρόνον τοῦ θρήσασθαι χάριν, ὅπερ ἐπὶ τοῦ καθέζεσθαι τάσσουσιν. — Ὁ δὲ κλισμὸς περιττοτέρως κεκόσμηται ἀνακλίσει. cf. *Feith.* A. H. V, 5. — v. 130. εἷσεν ἄγων cf. *Viger.* pag. 353. — λῖτα non esse singularem sed pluralem docuit Wolfius in Analect. IV. p. 501 — 509., unde sequentia epitheta ad vocabulum θρόνον esse referenda patet. vid. *Nitzsch.* ad h. l. — ἔκτοθεν, causam, cur se cum hospite separaverit Telemachus a procis statim addit poëta: *Ne nimirum hospes offenderetur strepitu atque tumultu insolentium procorum, et ne ipse impediretur, quo minus ex eo de patre suo absente quaerat.* — χέρνιβα, τὰ ἐπὶ τῶν χειρῶν ὕδατα, Schol. aqua, qua lavantur manus. cf. Athen. IX, 18. quem exscripsit Eustathius. Haec aqua fundebatur in manus προχόῳ, de qua voce vide sis Intpp. ad Xenoph. Cyrop. V, 2, 7. cf. Aristoph. Nub. 271. Multum etiam ad hunc totum locum

νίψασθαι· παρὰ δὲ ξεστὴν ἐτάνυσσε τράπεζαν.
σῖτον δ᾽ αἰδοίη ταμίη παρέθηκε φέρουσα,
εἴδατα πόλλ᾽ ἐπιθεῖσα, χαριζομένη παρεόντων·
[δαιτρὸς δὲ κρειῶν πίνακας παρέθηκεν ἀείρας
παντοίων, παρὰ δέ σφι τίθει χρύσεια κύπελλα·]
κῆρυξ δ᾽ αὐτοῖσιν θάμ᾽ ἐπῴχετο οἰνοχοεύων.
Ἐς δ᾽ ἦλθον μνηστῆρες ἀγήνορες· οἱ μὲν ἔπειτα
ἑξείης ἕζοντο κατὰ κλισμούς τε θρόνους τε.
τοῖσι δὲ κήρυκες μὲν ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας ἔχευαν·
σῖτον δὲ δμωαὶ παρενήνεον ἐν κανέοισιν·
κοῦροι δὲ κρητῆρας ἐπεστέψαντο ποτοῖο.

---

recte intelligendum faciunt ea, quae attulit Pollux VI, 92. χέρνιβα μὲν τὸ ὕδωρ Ὅμηρος καλεῖ, πρόχουν δὲ τὸ ὑδροφόρον ἀγγεῖον, λέβητα δὲ τὸ ὑποδεχόμενον. — νίψασθαι, Graeci pariter atque Hebraei, saepius manus pedesque lavare solebant, imprimis statim ante coenam et coena finita. De lotione illa usurpabatur verbum νίψασθαι, de hac vero ἀπονίψασθαι, uti docet Pollux l. l. et Athenaeus I, 15. vid. Homer. Odyss. IV, 48—54. V, 905. Athenaeus IV, 27. Virg. Aeneid. I, 701. ibiq. *Heyne* cf. *Shaw's Reisen* pag. 208.

v. 140. sqq. Athenaeus V, 4. opinatur hos versus ex alio loco huc translatos esse. cf. Odyss. VII, 175. Mihi omnia plana videntur atque expedita, neque opus est, ut ad Eustathii nugas Nitzschiique conjecturas confugiamus. Nam illa εἴδατα sunt h. l. nihil aliud quam *pulmenta*, quicquid cum pane et carne comeditur. Eodem modo usurpatum legimus ὀψόν a Xenoph. Cyrop. I, 2, 8. — δαιτρός ille erat servus, qui cibos a coquo acceptas mensis inferebat, eosque ibi dissecabat. cf. Plutarch. Sympos. II, 10. Alias vocatur ἄρταμος seu μάγειρος. cf. Xenoph. Cyrop. II, 2, 4., ubi nonnulli libri μάγειρος, alii contra ἄρταμος habent. vid. *Zonaras* pag. 292. et *Bekkeri* Anecdd. I, 447. — θάμα. Recte explicuerunt veteres Grammatici per πυκνῶς. vid. Moeris et Thom. Mag. s. h. v. Etymol. M. p. 442, l. 18. θαμὰ τὸ πυκνῶς, καὶ συνεχῶς, ἐκ τοῦ ἅμα, πλεονασμοῦ τοῦ θ. vid. *Sturz* ad *Maittaire* de diall. pag. 433. — ἀγήνορες vid. ad v. 106. — παρενηνέειν id. est q. σωρεύειν, accumulare, ἀθρόως παρατιθέναι. Lautas epulas depingere vult hoc verbo poëta, minime vero immodicam edendi cupidinem procorum, quae est Eustathii sententia. — v. 148. ἐπεστέψαντο ποτοῖο. Verba conjungenda sunt, opinor, ita: ἐπεστέψαν-

οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.
αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο
μνηστῆρες, τοῖσιν μὲν ἐνὶ φρεσὶν ἄλλα μεμήλει,
μολπή τ' ὀρχηστύς τε· τὰ γάρ τ' ἀναθήματα δαιτός.
κήρυξ δ' ἐν χερσὶν κίθαριν περικαλλέα θῆκεν
Φημίῳ, ὅς ῥ' ἤειδε παρὰ μνηστῆρσιν ἀνάγκῃ.

το κρητῆρας ποτοῖο, sc. ἄνθεσιν. Ita etiam Virgilius verba Homerica accepit. vid. Georg. II, 528. *Socii cratera coronant.* III, 525. *Magnum cratera corona induit, implevitque mero.* et Aeneid. I, 713.

Postquam prima quies epulis mensaeque remotae
Crateras magnos statuunt et vina coronant.

Hoc posteriori in loco fere totidem verbis reddidit versus Homeri Iliad. α', 469. seq.

Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
Κοῦροι μὲν κρητῆρας ἐπεστέψαντο ποτοῖο.

Hi loci Virgilii satis mihi clamare videntur, Latinum poetam locutionem Homericam proprie intellexisse, uti etiam sumenda est. Nam quod *Buttmannus* dicit, cujus vestigia anxie, ut solet, pressit *Nitzschius*, Virgilium non recte percepisse Homeri verba, id in tam doctum poëtam profecto non cadit, qui fortassis Homerum suum multo accuratius legerat atque relegerat, quam nonnulli nostri aevi philologi. Huc accedit, quod ne grammatica quidem talem admittere videatur explicationem, quum ἐπιστέφεσθαι tunc cum tertio casu necessario conjungere debuisset Homerus. Praeterea mos pocula coronandi commemoratur etiam a Sophocle in Oedip. Colon. v. 484 seqq. cf. Athenae. XI. p. 472. a. et 463. c. Theocrit. II, 2. Tibull. II, 5, 98. Stat. Theb. VIII, 225. — v. 150. Reddidit hunc versum Virgilius Aeneid. VIII, 184.

Postquam exemta fames et amor compressus edendi.

Cf. Aeneid. I, 216. XI, 738. De forma ἔρον vid. *Sturz ad Maittaire* de diall. pag. 244. et Eustath. ad Iliad. I, 469. — Si h. l. cantus et saltus vocantur ἀναθήματα δαιτός, significantur his verbis *ornamenta epularum*, τὸ κόσμημα τῆς εὐωχίας. cf. *Perizon.* ad Aelian. V. H. XI, 12. Similiter vocat Horatius Odar. III, 11, 5. testudinem *mensis divitum et amicam templis.* — κίθαρις. Hujus instrumenti musici inventor dicitur fuisse Mercurius, cum Apollo contra invenerit *lyram.* Inepte vero *Feithius* Antiqq. Homeric. IV, 4. contendere studet, *citharam* et *lyram* unum idemque fuisse, quamquam nomina ipsa a scri-

ἤτοι ὁ φορμίζων ἀνεβάλλετο καλὸν ἀείδειν.
αὐτὰρ Τηλέμαχος προσέφη γλαυκῶπιν Ἀθήνην,
ἄγχι σχὼν κεφαλήν, ἵνα μὴ πευθοίαθ᾽ οἱ ἄλλοι·
Ξεῖνε φίλ᾽, ἦ καί μοι νεμεσήσεαι, ὅ,ττι κεν εἴπω;
τούτοισιν μὲν ταῦτα μέλει, κίθαρις καὶ ἀοιδή,
ῥεῖ᾽, ἐπεὶ ἀλλότριον βίοτον νήποινον ἔδουσιν,
ἀνέρος, οὗ δή που λεύκ᾽ ὀστέα πύθεται ὄμβρῳ,
κείμεν᾽ ἐπ᾽ ἠπείρου, ἢ εἰν ἁλὶ κῦμα κυλίνδει.
εἰ κεῖνόν γ᾽ Ἰθάκηνδε ἰδοίατο νοστήσαντα,

---

ptoribus graecis atque grammaticis interdum promiscue usurpantur. vid. *Scaliger.* ad Manil. V, 318. et Hygin. Poët. Astron. II, 7. — Haec vero *κίθαρις* vocatur h. l. *περικαλλής*, de cujus vocis significatu vide sis Schol. ad Iliad. III, 396. — *ἀναβάλλεσθαι* proprie quidem, ut scite annotavit Eustathius ad h. l., nihil aliud est, quam *ἀνακρούεσθαι* et *παροιμιάζεσθαι*. (vid. Schol. ad Pindar. Olymp. II, 1.) significatque *pollice praetentare chordas*, quam locutionem reperis apud Ovidium Metmph. I, 5. qui canit:

Calliope querulas praetentat pollice chordas.

Quamquam vero hunc significatum proprie habet, tamen h. l. non de cantus prooemio, quam potius de ejus initio accipiendum est. vid. Theocrit. Idyll. VIII, 71., qui locus nostro simillimus est:

Δεύτερος αὖ Δάφνις λιγυρῶς ἀνεβάλλετ᾽ ἀείδειν.

cf. Aristoph. Pax. v. 830., ubi vid. Schol. — *ἄγχι σχών* i. e. *ἐγγὺς ἐνέγκων*, *capite propius admoto.* — v. 158. De usu particulae *κέν* vid. *Thiersch. Gr. Gr.* p. 439. — v. 159. Verbo *μέλει* haud raro pro genitivo rei additur primus casus, ut Il. II, 614. *οὔ σφι θαλάσσια ἔργα μεμήλει.* vid. *Fischer.* ad *Weller.* III, a. p. 415. — v. 160. Similiter dicit Hesiod. Theogon. 599.

Ἀλλότριον κάματον σφετέρην ἐς γαστέρ᾽ ἀμῶνται.

βίοτος usurpari h. l. ita, ut significet *res familiares* in universum, opinor, et eundem vocis significatum reperies etiam infra 377. et XIII, 419., ubi de *cibo* non facile potest intelligi. Expressit hunc loquendi modum Cic. ad Div. IX, 20. et XI, 21. Eodem modo usurparunt veteres scriptores vocem *βιός* pro *οὐσίᾳ*, de qua re egit Pollux VI, 169. — *πύθεται*, *σήπεται*, Schol. Paucis verbis multa exprimere studet Telemachus. Tam diu, dicere vult, fortassis

πάντες κ' ἀρησαίατ' ἐλαφρότεροι πόδας εἶναι,
ἢ ἀφνειότεροι χρυσοῖό τε ἐσθῆτός τε.
νῦν δ' ὁ μὲν ὡς ἀπόλωλε κακὸν μόρον, οὐδέ τις ἡμῖν
θαλπωρή, εἴπερ τις ἐπιχθονίων ἀνθρώπων
φησὶν ἐλεύσεσθαι· τοῦ δ' ὤλετο νόστιμον ἦμαρ.
ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον·
τίς, πόθεν εἰς ἀνδρῶν; πόθι τοι πόλις ἠδὲ τοκῆες;
ὁπποίης δ' ἐπὶ νηὸς ἀφίκεο; πῶς δέ σε ναῦται
ἤγαγον εἰς Ἰθάκην; τίνες ἔμμεναι εὐχετόωνται;

---

pater meus periit, ut ossa ejus jam albescant et inhumatum corpus ejus in terra aliqua, jaceat, vel etiam a maris fluctibus huc illuc moveatur. *Κεῖσθαι* proprium est verbum de mortuis. cf. Iliad. XI, 170. Anacr. IV, 9.

Ὀλίγη δὲ κεισόμεσθα
Κόνις, ὀστέων λυθέντων.

Νῦν δ μὲν ὥς ἀπόλωλε, Nitzschius vertit: *Nun aber ist er so ganz dahin!* Hoc vero non inest in verbis; neque ita verti potest particula *ὥς* Iliad. XIV, 142., ubi Neptunus ita de Achille loquitur: *Ἀλλ' ὁ μὲν ὣς ἀπόλοιτο* i. e. ille quidem *ita* pereat, uti nunc pereunt Graeci. Itaque etiam nostri versiculi verba verterim: Nunc vero hic ita periit, uti nimirum statim ante genus mortis ejus descripsi. *ὄλωλε* vero est prorsus id, quod nos dicimus: *Er ist verloren.* cf. *Matthiae Gr. Gr.* §. 494. — *θαλπωρή* de lectionis varietate, quae inter veteres obtinuit vid. Schol. Ambr. et Eustath. ad h. l. Est vero *θαλπωρή*, *laetitia quaedam animum exhilarans.* Apollon. Lex. in h. v. *θαλπωρή· χαρά, ἡ γὰρ διάχυσις τῆς ψυχῆς ἀφομοιῶται τοῖς θαλπομένοις.* cf. Iliad. VI, 412. — *ἀλλ' ἄγε* Virg. Aen. II, 149. hunc versum non admodum eleganter ita reddidit:

Noster eris: Mihique haec edissere vera loquenti.

cf. Iliad. *κ*, 384. — *τίς, πόθεν εἰς ἀνδρων; Qui genus? Unde domo?* Virg. Aen. VIII, 114. Utebantur hac formula Graeci fere semper, ubi hospites excipiebant. vid. Eurip. Cyclop. 102. *χαῖρ' ὦ ξεν', ὅστις δ' εἶ, φράσον πατράν τε σήν.* cf. Odyss. VIII, 550—556. Tot vero interrogationes, quot h. l. Telemachus, cumulare solent homines, qui sunt animo commoti. — *ἔμμεναι εὐχετόωνται.* Interpretantur quidem veteres nonnulli *εὔχεσθαι* per *καυχᾶσθαι*; sed hanc notionem h. v. nunquam obtinet. vid. Iliad. I, 91., ubi *εὔχεται εἶναι ἄριστος ἐνὶ στρατῷ* non est, uti solent interpretari: *gloriatur se esse* potentissimum in exercitu, sed potius: *dicit, se esse* potentissimum. Tales vero

οὐ μὲν γάρ τί σε πεζὸν ὀΐομαι ἐνθάδ' ἱκέσθαι.
καί μοι τοῦτ' ἀγόρευσον ἐτήτυμον, ὄφρ' εὖ εἰδῶ·
ἠὲ νέον μεθέπεις, ἦ καὶ πατρώϊός ἐσσι
ξεῖνος; ἐπεὶ πολλοὶ ἴσαν ἀνέρες ἡμέτερον δῶ
ἄλλοι, ἐπεὶ καὶ κεῖνος ἐπίστροφος ἦν ἀνθρώπων.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
τοιγὰρ ἐγώ τοι ταῦτα μάλ' ἀτρεκέως ἀγορεύσω.
Μέντης Ἀγχιάλοιο δαΐφρονος εὔχομαι εἶναι
υἱός, ἀτὰρ Ταφίοισι φιληρέτμοισιν ἀνάσσω.
νῦν δ' ὧδε ξὺν νηῒ κατήλυθον ἠδ' ἑτάροισιν,
πλέων ἐπὶ οἴνοπα πόντον ἐπ' ἀλλοθρόους ἀνθρώπους,

---

loci fortassis in errorem induxerunt veteres grammaticos. Equidem etiam h. l. simpliciter per *dicere* verterim, uti et Hesychius reddidit εὐχόμεθα per φαμέν. cf. Odyss. XVI, 58. Iliad. VI, 231. — v. 175. νέον, quod veteres per νεοστὶ solent explicare, semper apud Homerum de re nunc demum seu nuperrime praeterita usurpatur. cf. Il. XXII, 417. Od. II, 3. 4. — οὐ μὲν γάρ τι ὀΐομαι, *verisimile mihi non est*. Continet tamen haec phrasis etiam aliquid amplius, quod bene perspexit Schol. Ambros. qui totam ῥῆσιν explicat: πεζὸν μὲν γάρ σε ἀδύνατον ἐληλυθέναι. — δῶ vid. *Sturz. ad Maittaire* de diall. p. 440. et 477. — ἐπεὶ — ἀνθρώπων, *quum et ipse* sese lubenter ad homines divertentes converteret, eosque sic hospitio exciperet. Proprie enim vocabulum ἐπίστροφος hospitalitatis notionem habere non potest, quae erat veterum grammaticorum sententia, qui explicant hanc vocem per: ὅ ἐστι φιλόξενος καὶ πολλοὺς ξενοδοχῶν. cf. Arnald. Lect. Gr. p. 55. — ἀτρεκέως i. e. ἀκριβῶς. Sensus: accuratissime tibi omnia ea exponam, quae ex me quaesivisti. — ὧδε apud Homerum veteribus Scholiastis testibus nunquam est adverbium loci; οὐδέποτε κεῖται τὸ ὧδε τοπικὸν παρὰ τῷ ποιητῇ, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ οὕτως. cf. *Heyne* ad Iliad. XVIII, 392. et *Herm.* ad Orph. p. 692. At vero nonnullis in locis apte vertatur per *huc*. vid. *Fischer* ad Weller. III, 214. cf. Odyss. II, 28. Nostro in loco optime verti potest per nostrorum: *gerade*. — πλέων. „Si hoc modo legas, versus exit μικροκέφαλος, βραχυκέφαλος, sive ἀκέφαλος, iambum habens pro spondaeo.“ Ita hallucinatur *Barnesius!* Rei ratio est haecce: Sicut in universum nulla vocalis facilius synizesin admittit, quam ε, de qua re vid. est *Hermann.* de emend. rat. Gr. Gr. p. 32, 3; ita in verbis quoque ε mutum invenitur, praesertim ubi terminationi co-

ἐς Τεμέσην μετὰ χαλκόν, ἄγω δ' αἴθωνα σίδηρον.
νηῦς δέ μοι ἥδ' ἕστηκεν ἐπ' ἀγροῦ νόσφι πόληος,
ἐν λιμένι Ῥείθρῳ, ὑπὸ Νηΐῳ ὑλήεντι.
ξεῖνοι δ' ἀλλήλων πατρώϊοι εὐχόμεθ' εἶναι
ἐξ ἀρχῆς, εἴπερ τε γέροντ' εἴρηαι ἐπελθὼν
Λαέρτην ἥρωα· τὸν οὐκέτι φασὶ πόλινδε
ἔρχεσθ', ἀλλ' ἀπάνευθεν ἐπ' ἀγροῦ πήματα πάσχειν,
γρηῒ σὺν ἀμφιπόλῳ, ἥ οἱ βρῶσίν τε πόσιν τε
παρτιθεῖ, εὖτ' ἄν μιν κάματος κατὰ γυῖα λάβῃσιν,
ἑρπύζοντ' ἀνὰ γουνὸν ἀλωῆς οἰνοπέδοιο.

---

rum proprium est. Prolixius de hac re egit *Spitzner* l. l. 183 seq. Vocabulum πλέων igitur per unam syllabam efferendum, neque quidquam in textu mutandum est, quod nonnullis VV. DD. venerat in mentem. — οἴνοψ. Ita saepius vocatur mare ab Homero. cf. Il. I, 350. Neque possumus dubitare, naturalem colorem maris hoc similibusque epithetis (cf. Il. 24, 79.) graphice depinxisse nostrum poëtam, quod magis etiam elucebit, si consideramus, vinum ipsum μέλαν et ἐρυθρόν nuncupari semper ab Homero. Οἴνοψ *igitur* πόντος erit *mare purpureum*, quo vocabulo latino bene, si quid sentio, et non minus rei convenienter usus est Virgil. Georg. IV, 373., ubi vid. Voss. cf. *Winkelmann im Versuch neuer Allegor.* C. 11. Anacr. VIII, 2. Cic. Quaest. Acad. IV, 33. *Mare illud, quod nunc Favonio nascente purpureum videtur — nobismet ipsis caeruleum videbatur, mane flavum, — nunc quia a sole collucet, albescit et vibrat.* — ἐς Τεμέσην. Τεμέση πόλις Κύπρου, κατὰ δέ τινας Ἰταλίας, ἣν νῦν Βρεντέσιον καλοῦσι. Schol. Hunc grammaticorum dissensum attigit quoque Strabo VI. p. 255., qui Italiae urbem intelligendam esse contendit, prope quam aerrifodinae ostendantur. Et haec profecto sententia maxime probabilis esse videtur Mentae cursus imprimis respectu habito. cf. Steph. Byzant. s. v. Τεμέση. — μετά h. l. indicat finem, estque μετὰ χαλκόν quod nos dicimus: *nach Erz*. cf. II, 308. Saepius hoc significatu occurrit praepositio ἐπί. — ἕστηκεν ἐπ' ἀγροῦ *stat* in ancoris ad litus Ithacae. — νόσφι πόληος. Citat hunc versum Gregorius p. 187. ita tamen, ut pro πόληος legat πόλιος. Recte vero legitur πόληος, quamquam forma πόλιος poëta usus est in multis aliis locis, ut Iliad. V, 791. Odyss. XXIV, 204. vid. *Fisch. ad Weller.* I. p. 406. — Ῥεῖθρον est nomen portus Ithacae, quod veteribus grammaticis testibus inde hoc nomine vocatum est, quia

νῦν δ' ἦλθον· δὴ γάρ μιν ἔφαντ' ἐπιδήμιον εἶναι,
σὸν πατέρ'· ἀλλά νυ τόνγε θεοὶ βλάπτουσι κελεύθου.
οὐ γάρ πω τέθνηκεν ἐπὶ χθονὶ δῖος Ὀδυσσεύς,
ἀλλ' ἔτι που ζωὸς κατερύκεται εὐρέϊ πόντῳ,
νήσῳ ἐν ἀμφιρύτῃ· χαλεποὶ δέ μιν ἄνδρες ἔχουσιν,
ἄγριοι, οἵ που κεῖνον ἐρυκανόωσ' ἀέκοντα.
αὐτὰρ νῦν τοι ἐγὼ μαντεύσομαι, ὡς ἐνὶ θυμῷ
ἀθάνατοι βάλλουσι, καὶ ὡς τελέεσθαι ὀΐω,
οὔτε τι μάντις ἐών, οὔτ' οἰωνῶν σάφα εἰδώς·
οὔτοι ἔτι δηρόν γε φίλης ἀπὸ πατρίδος αἴης
ἔσσεται, οὐδ' εἴπερ τε σιδήρεα δέσματ' ἔχῃσιν·
φράσσεται ὥς κε νέηται, ἐπεὶ πολυμήχανός ἐστιν.
ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
εἰ δὴ ἐξ αὐτοῖο τόσος παῖς εἰς Ὀδυσῆος.

---

multi illuc confluxere torrentes ex Neïo monte, ad cujus radices ipsa urbs Ithaca sita erat. At non confundendus est hic mons cum Nerito monte, qui ad meridiem vergebat. cf. *Palmerii Antiqq. Graecc.* IV, 23. — *εἴπερ τε*, *wenn du nur fragen wolltest.* cf. *Herm. ad Viger.* p. 833. — *Λαέρτης.* Sejunctus ab hominum consuetudine vivebat Laërtes, Ulyssis pater, quem ob virtutes suas herois nomine compellat h. l. Homerus, quia summo moerore ob filii absentiam premebatur. cf. Plutarch. T. *X*, p. 3. *Hutt.* Hunc vero dicit ob senium *ἑρπύζοντα ἀνὰ γουνὸν ἀλωῆς οἰνοπέδοιο.* — *ἑρπύζειν*, quamquam proprie est *repere*, tamen jam apud Homerum de *lento incessu* in universum dicitur. cf. Iliad. XXIII, 225., ubi usurpatur de homine anxietate et moerore depresso. Eurip. Phoeniss. v. 41. Vide, quae docte disseruit de h. v. *Schaeferus* ad *Lamberti Bosii* Ell. p. 188. coll. *Casaub.* ad Athen. p. 64. — *ἀλωῆς*, *ἀμπελοφύτου γῆς.* Schol. Proprie quidem hoc voc. notat *lacum*, *in quo triturantur fruges*, qua de re vid. intpp. ad Iliad. *ν*, 499., ubi *ἱεραὶ ἀλωαί* memorantur, et *Voss.* ad Virgil. Georg. T. I. p. 101. sed h. l. significat haec vox *vineam*, quod imprimis apparet ex epitheto *οἰνόπεδος.* — *βάπτειν* i. q. *ἐμποδίζειν*, iis enim, qui iter faciunt nocere possunt alii ita, ut eos impediant, quo minus in itinere pergant.

v. 200. Omnis vaticinandi ars a diis derivabatur imprimisque a Jove. vid. Iliad. I, 63. et Virgil. Aeneid. VII, 90., ubi sacerdos dicitur oracula petens *varias audire voces fruique deorum conloquio.* — *οὔτοι* rectissime legitur.

αἰνῶς γὰρ κεφαλήν τε καὶ ὄμματα καλὰ ἔοικας
κείνῳ· ἐπεὶ θαμὰ τοῖον ἐμισγόμεθ' ἀλλήλοισιν,
πρίν γε τὸν ἐς Τροίην ἀναβήμεναι, ἔνθα περ ἄλλοι
Ἀργείων οἱ ἄριστοι ἔβαν κοίλῃς ἐπὶ νηυσίν·
ἐκ τοῦδ' οὔτ' Ὀδυσῆα ἐγὼν ἴδον, οὔτ' ἐμὲ κεῖνος.
Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
τοιγὰρ ἐγώ τοι, ξεῖνε, μάλ' ἀτρεκέως ἀγορεύσω.
μήτηρ μέν τ' ἐμέ φησι τοῦ ἔμμεναι· αὐτὰρ ἔγωγε
οὐκ οἶδ'· οὐ γάρ πώ τις ἑὸν γόνον αὐτὸς ἀνέγνω.

---

cf. *Hermann.* ad *Viger.* p. 803. Germanice haec reddenda sunt ita: *Er wird nicht eben gar weit entfernt sein* etc. De productione ultimae syllabae vocabuli ἔτι. vid. *Spitzner.* l. l. pag. 47. — *πολυμήχανος*, πολύβουλος, συνετός. Schol. vid. ad v. 1. — *τόσος*, non de virtute sed de aetate accipiendum, ut sit *τόσος παῖς, tam adultus juvenis.* Attici scriptores sic usurpant vocabula τηλικοῦτος et τηλικόσδε. cf. Platon. Apolog. 13. 23. — *τοῖον ἐμισγόμεθα, tam saepe una versabamur.* Est enim μίσγεσθαι h. l. idem quod ὁμιλεῖν τινι. — *ἀναβαίνειν* saepius ita apud Homerum de itinere Graecorum Trojae expugnandae causa suscepto dicitur. cf. *Spohn.* de agro Trojano. p. 11. Odyss. II, 172., ubi Ἴλιον εἰσαναβαίνειν dicuntur Achaei. — *Ἀργείων οἱ ἄριστοι, ductores Danaum.* Virgil. Aeneid. II, 14. Recensum horum principum invenies apud Virgil. Aeneid. II, 270. coll. Hygin. fab. 108. De variis, quibus Graeci ab Homero compellantur, nominibus vid. *Koeppen* ad Iliad. I, 2. — *κοίλῃς ἐνὶ νηυσίν.* Similes imagines etiam apud latinos inveniuntur poëtas. v. c. Ovid. Heroid. XVIII, 8. ubi *freta ventis turbida, perque cavas vix adeunda rates* memorantur. Apud Homerum autem hoc epitheton non tantum ornat, sed respondet formae, quam naves tunc temporis habebant. Puppes nimirum proraeque earum erant admodum incurvatae, uti etiamnum in nummis navium illius aevi speciem repraesentatam conspicimus. cf. *Spanhem.* ad Callim. in Pallad. v. 24. p. 631. Inde et epitheton κορώνιδες potest intelligi, quo alias appellantur naves. cf. Iliad. I, 170. XVIII, 3. — *ἀντίον ηὔδα.* Virgil. Aeneid. I, 80. *Aeolus haec contra* X, 530. *Aeneas contra cui talia reddit.* — v. 216. *οὐ γὰρ — ἀνέγνω.* Αὐτὸν γὰρ οὐδεὶς οἶδε τοῦ ποτ' ἐγένετο· ἀλλ' ὑπονοοῦμεν πάντες, ἢ πιστεύομεν. *Menandr. fragm. citat. ab Eustath.* Porro Scholiastes vocem γόνον exponit γεννήτορα. Eustathius

ὡς δὴ ἔγωγ' ὄφελον μάκαρός νύ τευ ἔμμεναι υἱὸς
ἀνέρος, ὃν κτεάτεσσιν ἑοῖς ἔπι γῆρας ἔτετμεν·
νῦν δ', ὃς ἀποτμότατος γένετο θνητῶν ἀνθρώπων,
τοῦ μ' ἔκ φασι γενέσθαι· ἐπεὶ σύ με τοῦτ' ἐρεείνεις.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
οὐ μέν τοι γενεήν γε θεοὶ νώνυμον ὀπίσσω
θῆκαν, ἐπεὶ σέγε τοῖον ἐγείνατο Πηνελόπεια.
ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον·
τίς δαίς, τίς δε ὅμιλος ὅδ' ἔπλετο; τίπτε δέ σε χρεώ;

---

autem, *Γόνος δὲ νῦν*, inquit, *ἡ γονή· τὸ δὲ εἰπεῖν γόνον τὸν γεννήσαντα, ἴσως οὐκ ὀρθόν.* Et Duportus in Gnomologia Homerica ad h. l. *γόνος*, inquit hic (estque hoc sensu *ἅπαξ λεγόμενον*) omnino pro *γονή*, stirps, origo, *γένος, γέννησις.* Quod rectius. Verum neque apud poëtam hoc sensu *ἅπαξ λεγόμενον* est, sed saepius usitatum; *ἡ δὲ ἑκάστη Ὃν γόνον ἐξαγόρευεν.* infra λ', 232. *Οὐκ ἔτ' ἀπολλήξεις τὸν ἐμὸν γόνον ἐξερέουσα.* τ', 166. *Clarke.* — *ὡς — ὄφελον*, adhibetur, ubi optamus ea, quae evenire non possunt. vid. *Herm.* ad *Viger.* pag. 756. sq. *Matthiae* §. 513, N. 3. Aristoph. Vesp. 730. Eurip. Med. I. Plat. Crito Cap. 3. Homer. Od. II, 183. De scriptura *ὤφελον* et *ὄφελον* vid. Etymol. M. p. 643. et *Fischer.* ad *Weller.* III, pag. 147. — *τεῦ* vid. *Mattaire* de diall. pag. 468.

v. 220 — 229. Miratur Minerva procorum turbas et magnificas epulas, et quaerit ex Telemacho, unde haec omnia essent. — v. 223. cf. Virg. Aeneid. 1, 609.

Quae te tam laeta tulerunt
Saecula, vel qui te talem genuere parentes!

Ovid. Metmph. IV, 322.

Qui te genuere beati,
Et frater felix, et fortunata profecto
Si qua tibi soror est, et quae dedit ubera nutrix.

Musaeus v. 138. seq.

Ὄλβιος, ὅς σ' ἐφύτευσε, καὶ ὀλβίη, ἣ τέκε μήτηρ,
Γαστήρ, ἥ σ' ἐλόχευσε, μακαρτάτη. —

v. 225. *τίς δαίς.* Ammonius in h. l. Apollon. Lex. Hom. p. 215. ed. *Toll.* legendum esse censebant hoc in loco: *τίς δαί*, et dicebant *δαί* esse *συνδεσμόν ἐρωτηματικόν*, quibus verbis indicare voluisse videntur, *δαί* tantum in interrogatione poni solere. Vid. quae docte, ut solet, notavit de hac re *Godofr. Stallbaum.* ad Platon. Euthy-

εἰλαπίνη ἠὲ γάμος; ἐπεὶ οὐκ ἔρανος τάδε γ' ἐστίν.
ὥστε μοι ὑβρίζοντες ὑπερφιάλως δοκέουσιν
δαίνυσθαι κατὰ δῶμα· νεμεσσήσαιτό κεν ἀνήρ,
αἴσχεα πόλλ' ὁρόων, ὅστις πινυτός γε μετέλθοι.
Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
ξεῖν'· ἐπεὶ ἂρ δὴ ταῦτά μ' ἀνείρεαι ἠδὲ μεταλλᾷς·

---

phron. pag. 22. At vero illi grammatici, qui hic *δαί* legendum esse opinabantur, sine dubio non respiciebant, se ante oculos habere Homerum, minimeque Atticum quendam scriptorem. Apud illum nimirum nunquam occurrit *δαί*, uti perbene annotavit *Nitzschius*. cf. *Valkenar.* ad Ammon. pag. 39. — De hiatu in verbis *δὲ ὅμιλος* vid. *Spitzner.* de versu heroico pag. 141. — *εἰλαπίνη.* Etsi non satis constat, unde hoc nomen ductum sit, (vid. Etymol. M. s. h. v.) tamen opinio eorum videtur proxima ad verum accedere, qui putant illud conflatum esse ex nomine *εἴλη*, *globus*, *turma*, et verbo *πίνειν.* vid. Hesych. s. h. v. Sed ex iis, quae disputavit Athenaeus VIII, 16. p. 362. de hoc vocabulo, intelligitur, *εἰλαπίνας* proprie dictas esse *epulas sacrificiales*, *aliasque epulas solennes quasvis et lautas*, *easque frequentes.* Verba Athenaei, qui et discrimen inter *εἰλαπίνην* et *ἔρανον* definit, haec sunt: *τὰς θυσίας καὶ τὰς λαμπροτέρας παρασκευὰς ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ εἰλαπίνας· καὶ τοὺς τούτων μετέχοντας, εἰλαπιναστάς. Ἔρανοι δέ εἰσιν αἱ ἀπὸ τῶν συμβαλλομένων εἰσαγωγαὶ ἀπὸ τοῦ συνερᾶν καὶ συμφέρειν ἕκαστον.* Lib. VIII. c. 16. Ergo et h. l. *εἰλαπίνη*, cum distinguatur a *γάμῳ* et *ἐράνῳ*, sunt *epulae solennes* exceptis nuptialibus et collatitiis: *ἡ μαγάλη εὐωχία, ἐν ᾗ κατὰ εἴλας καὶ συστροφὰς εὐωχοῦνται*, quae est interpretatio Schol. min. Conf. Eustath. ad Iliad. ϱ', p. 1119. Rom. Odyss. ϱ', p. 1831. Favorin. v. et *Salmas.* Observatt. ad J. A. et R.

v. 230—251. *μεταλλᾷς, ζητεῖς, ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν μέταλλα ψηλαφώντων.* Schol. Est nimirum *μεταλλᾷν* ut *μεταλλεύειν* proprie, quaerere et effodere aes. Hesychius *μεταλλεύει· ζητεῖ, ὀρύσσει, ἀνασκάπτει.* vid. *Pearson.* ad Moerin. p. 239. — *Μέλλεν* Clarkius haec fere notavit: „Hoc in loco nescio annon de praeterito intelligendum sit istud *Μέλλεν μέν ποτε* — *ἔμμεναι* ac proinde vertendum: *Olim quidem erat, seu antehac solebat esse*". Haec vero ineptissima ratio foret. Saepissime autem *μέλλειν* exprimi debet per nostrum: *werden*, *sollen*, *müssen*, cf. Hermann. ad Viger. p. 754. Ergo h. l. vertendum est: *Dieses Haus mochte wohl einst wohlhabend sein.* De va-

μέλλεν μέν ποτε οἶκος ὅδ' ἀφνειὸς καὶ ἀμύμων
ἔμμεναι, ὄφρ' ἔτι κεῖνος ἀνὴρ ἐπιδήμιος ἦεν·
νῦν δ' ἑτέρως ἐβόλοντο θεοὶ κακὰ μητιόωντες,
οἳ κεῖνον μὲν ἄϊστον ἐποίησαν περὶ πάντων
ἀνθρώπων. ἐπεὶ οὔ κε θανόντι περ ὧδ' ἀκαχοίμην,
εἰ μετὰ οἷς ἑτάροισι δάμη Τρώων ἐνὶ δήμῳ,
ἠὲ φίλων ἐν χερσίν, ἐπεὶ πόλεμον τολύπευσεν·
τῷ κέν οἱ τύμβον μὲν ἐποίησαν Παναχαιοί,

---

ria ratione construendi verb. *μέλλειν.* vid. *Fischer* ad *Well.* III, 6. p. 18. sqq. — *ἀμύμων* bene perspexisse videtur Eustathius sensum verborum Homeri, dum τὸ δὲ *ἀμύμων*, inquit, ἐνδείκνυται δεῖν εἶναι, τῷ πλούτῳ μετεῖναι τῆς ἀρετῆς· ἵνα οὕτω ἀμύμων εἴη ὁ πλουτῶν. — *ἐβόλοντο* in Codd. antiquissimis iisque optimis legitur ἐβούλοντο et ἐβόλοντο, in editionibus vero omnibus legitur ἔβαλοντο, quae tamen lectio, quamquam ne Wolfius quidem quidquam corrigere ausus est, prorsus spernenda esse videtur. Recepi igitur in textum ἐβόλοντο, cujus veritatem idoneis argumentis adstruit *Buttmann.* in Lexil. I, 31. Hesychium eandem in libro suo invenisse lectionem, aperte docet ejus explicatio: ἐβόλοντο· ἐβούλοντο, ἐβουλεύσαντο. Quam si adscissimus lectionem, non opus est, ut cum Spitznero, de versu her. p. 97. not. legamus ἑτέρωσ' pro ἑτέρως. Caeterum explicabat Eustathius verbum ἔβαλοντο per imaginem a talorum ludo depromtam. cf. Quint. Smyrn. X, 427. — *ἄϊστος, ἀνιστόρητος, ἀφανής.* Schol. min. et Hesych. vid. *Blomf.* ad *Aesch.* Prometh. 946. — *Παναχαιοί*, omnes Achaei, i. e. omnes Graeci, ὁ πᾶς στρατός. Iliad. X, 1. Sic legitur Il. II, 530. Πανέλληνας καὶ Ἀχαιούς. — *ἅρπυιαι.* Locus classicus de Harpyis est apud Virgil. Aen. III, 210. sqq.

Strophades Graio stant nomine dictae
Insulae Ionio in magno, quas dira Celaeno,
Harpyiaeque colunt aliae, Phineïa postquam
Clausa domus, mensasque metu liquere priores
Tristior haud illis monstrum nec saevior ulla
Pestis et ira deum Stygiis sese extulit undis.
Virginei volucrum voltus, foedissima ventris
Proluvies, uncaeque manus, et pallida semper
Ora fame. —

Cf. *Heyne* ad Virg. Aeneid. III, Exc. VII et ad Iliad. XVI, v. 150. *Voss. mytholog. Briefe.* I, 198. — *ἄϊστος, ἀπυ-*

ἠδέ κε καὶ ᾧ παιδὶ μέγα κλέος ἤρατ' ὀπίσσω.
νῦν δέ μιν ἀκλειῶς Ἅρπυιαι ἀνηρείψαντο·
ᾤχετ' ἄϊστος, ἄπυστος, ἐμοὶ δ' ὀδύνας τε γόους τε
κάλλιπεν· οὐδ' ἔτι κεῖνον ὀδυρόμενος στεναχίζω
οἶον, ἐπεί νύ μοι ἄλλα θεοὶ κακὰ κήδε' ἔτευξαν.
ὅσσοι γὰρ νήσοισιν ἐπικρατέουσιν ἄριστοι,
Δουλιχίῳ τε Σάμῃ τε καὶ ὑλήεντι Ζακύνθῳ,
ἠδ' ὅσσοι κραναὴν Ἰθάκην κάτα κοιρανέουσιν,
τόσσοι μητέρ' ἐμὴν μνῶνται, τρύχουσι δὲ οἶκον.
ἡ δ' οὔτ' ἀρνεῖται στυγερὸν γάμον, οὔτε τελευτὴν
ποιῆσαι δύναται· τοὶ δὲ φθινύθουσιν ἔδοντες
οἶκον ἐμόν· τάχα δή με διαρραίσουσι καὶ αὐτόν.
Τὸν δ' ἐπαλαστήσασα προςηύδα Παλλὰς Ἀθήνη·
ὢ πόποι, ἦ δὴ πολλὸν ἀποιχομένου Ὀδυσῆος
δεύῃ, ὅ κε μνηστῆρσιν ἀναιδέσι χεῖρας ἐφείη.

στος, cf. Aeschin. Socrat. Dial. III, §. 3., ubi *ἀειδὴς καὶ ἄπυστος* legitur. Pausanias quoque VII, 15. expressit atque imitatus est nostrum locum, et Antoninus Imperator IV, 33. ita, ut hic quidem adjectiva *ἄϊστος, ἄπυστος* servaverit, sed ille pro *ἄϊστος* posuerit *ἄγνωστος*. Caeterum utroque vocabulo significatur homo *plane obscurus et ignotus; ὁ τελείως ἀφανὴς περὶ οὗ μηδὲν ἴσησί τις*, interprete Eustathio, cujus verba exscripsit Favorinus h. v. Etymol. M. *ἄπυστος· ἀνήκουστος*. Hesychius addit, *περὶ οὗ μηδεὶς πέπυσται*. Nam nomen mortui a vivis non usurpatur, certe a paucissimis et rarissime. — Δουλιχίῳ Similiter Ovid. Trist. I, 4, 67.

Non mihi Dulichium domus est, Ithaceve, Sameve.

cf. Uckerts Geogr. I, 2, 209. Sententia Apollodori, qui legendum censuit h. l. *Σάμῳ τε*, pro *Σάμῃ τε* (v. Strabo X, 696.), quia *Σάμη* semper, non vero *Σάμος* insula appelletur, vix ferenda esse videtur. — κραναῇ Ἰθάκῃ, *aspera Ithaca.* Ita memorat Virgil. Aeneid. III, 272. *Scopulos Ithacae, Laërtia regna.* — κάτα κοιρανέουσι. vid. *Thiersch Gr. Gr.* p. 401. — τρύχουσι, *καταδαπανῶσι*. Schol. cf. XVI, 84. XVII, 387. Xenoph. Hellen. V, 2, 4. — τάχα — αὐτόν, *mox me ipsum quoque perdent.* cf. Eustath. ad h. l.

v. 252—313. ἐπαλαστεῖν, *δεινοπαθεῖν ὡς ἐπὶ ἀλάστοις καὶ ἀλαθήτοις κακοῖς*. vid. Iliad. XII, 163., ubi de

εἰ γὰρ νῦν ἐλθὼν, δόμου ἐν πρώτῃσι θύρῃσιν
σταίη, ἔχων πήληκα καὶ ἀσπίδα καὶ δύο δοῦρε,
τοῖος ἐὼν, οἷόν μιν ἐγὼ τὰ πρῶτ' ἐνόησα,
οἴκῳ ἐν ἡμετέρῳ πίνοντά τε τερπόμενόν τε,
ἐξ Ἐφύρης ἀνιόντα παρ' Ἴλου Μερμερίδαο·
ᾤχετο γὰρ καὶ κεῖσε θοῆς ἐπὶ νηὸς Ὀδυσσεύς,
φάρμακον ἀνδροφόνον διζήμενος, ὄφρα οἱ εἴη
ἰοὺς χρίεσθαι χαλκήρεας· ἀλλ' ὁ μὲν οὔ οἱ
δῶκεν, ἐπεί ῥα θεοὺς νεμεσίζετο αἰὲν ἐόντας·
ἀλλὰ πατήρ οἱ δῶκεν ἐμός· φιλέεσκε γὰρ αἰνῶς·

---

ira usurpatur hoc verbum. — ἐν πρώτῃσι θύρῃσιν intelligit poëta januam illam, quae erat in vestibulo, ita ut per eam homines possent intrare atrium. v. ad. v. 104. — v. 256. Virgil. Aeneid. I, 317.

Bina manu lato crispans hastilia ferro.

De re vid. *Feith.* A. H. IV, 8. — πίνειν καὶ τέρπεσθαι, est omnino cum gaudio *coenari*, *epulari*; nam qui potant, ii hilares esse solent. Sic ab Horatio quoque Od. IV, 12, 21. lautae epulae vocantur *gaudia*. — Ἐφύρη, plures erant urbes cognomines, quarum recensum vide sis apud. Steph. Byz. s. h. v. et apud Strabonem VIII, p. 521. *Cas.* Recte vero intelligitur h. l. Thesprotiae urbs. vid. *Nitzsch.* ad h. l. — θοῆς ἐπὶ νηός. Sic et ab Ovid. Heroid. XV, 109. naves vocantur *citae*. — φάρμακον, in utramque partem dicitur, ut sit vel medicamentum, vel *cicuta*. Malo sensu h. l. capiatur necesse est. vid. Plat. Phaed. c. 1. — χαλκήρεις, sic in universum vocantur ab Homero arma, quia ex aere confecta erant. vid. Iliad. ν, 145. XI, 742. XIX, 53. χαλκήρεϊ δουρί. IV, 469. ξυστόν. III, 316. XXIII, 861. κυνέη. XIII, 714. κόρυς. XVII, 268. σάκεα. XIII, 650. 662. διστός. Moris vero illius *tela unguendi manu, ferrumque veneno armandi*, quae sunt verba Virgil. Aen. IX, 773. fuisse dicuntur Scythae, qui eum a vespis didicerint. vid. Aelian. Hist. Anim. L. V. c. 16., cujus verba haec sunt: *Λέγονται δὲ τῶν σφηκῶν οἱ κεκεντρωμένοι καὶ ἐκεῖνο δρᾷν. Ὅταν θεάσωνται νεκρὰν ἔχιδναν, οἵδ' ἐμπίπτουσι καὶ φαρμάττουσι τὸ κέντρον· ὅθεν μοι δοκοῦσι μαθεῖν καὶ οἱ ἄνθρωποι μάθημα, καὶ τοῦτο οὐκ ἀγαθόν.* — νεμεσίζεσθαι, docent veteres grammatici, significare hoc verbum idem quod σέβεσθαι, ἐντρέπεσθαι, *revereri*. — φιλέεσκε. vid. *Buttm. Ausf. Gr.* T. I, p. 394. — αἰνῶς i. q. λίαν, μάλιστα. —

τοῖος ἐὼν μνηστῆρσιν ὁμιλήσειεν Ὀδυσσεύς;
πάντες κ' ὠκύμοροί τε γενοίατο πικρόγαμοί τε.
ἀλλ' ἤτοι μὲν ταῦτα θεῶν ἐν γούνασι κεῖται,
ἤ κεν νοστήσας ἀποτίσεται, ἠὲ καὶ οὐκί,
οἷσιν ἐνὶ μεγάροισι· σὲ δὲ φράζεσθαι ἄνωγα,
ὅππως κε μνηστῆρας ἀπώσεαι ἐκ μεγάροιο.
εἰ δ', ἄγε νῦν ξυνίει, καὶ ἐμῶν ἐμπάζεο μύθων·
αὔριον εἰς ἀγορὴν καλέσας ἥρωας Ἀχαιούς,
μῦθον πέφραδε πᾶσι, θεοὶ δ' ἐπιμάρτυροι ἔστων.

τοῖος ἐών. Sicut saepius post interpositiones repetere solet ea verba quibus ante parenthesin usus fuerat, ita etiam h. l. annectit filum versu 257. abruptum. Sensus: Si ergo galea et clypeo et duobus hostilibus armatus incideret in procos. — *ὁμιλήσειεν* pendet a particula *εἰ.* vid. *Herm. ad Viger.* pag. 757. — *ὠκύμοροι — πικρόγαμοί τε*, poenas nuptiarum daturi essent morte cita. cf. IV, 346. — *ταῦτα θεῶν ἐν γούνασι κεῖται, das liegt in der Götter Gewalt. ἐν τῇ τῶν θεῶν ἐξουσίᾳ ἐστί.* Schol. Genua enim esse putabantur fortitudinis sedes. vid. Iliad. XVII, 569.

Ἐν δὲ βίην ὤμοισι καὶ ἐν γούνασσιν ἔθηκε.

cf. Plin. H. N. XI, 45. — *ἀποτίσασθαι* est proprie, *jubere, sibi aliquid reddi, exigere aliquid;* deinde usurpatur de iis, *qui poenas sumunt ab aliis.* vid. *Kuster. de V. M. II.* 12. — *οὐκί*, vid. *Maittaire* de diall. p. 172. *Sturz.* — v. 271. *εἰ δ', ἄγε.* Recte jam Eustathius perspexerat horum verborum sensum atque rationem, qui ellipsin verbi *βούλει* haud semel sed saepius obviam statuebat. Vera nimirum rei ratio haec esse videtur. Proprie dicendum erat et fortassis etiam dicebatur *εἰ δὲ βούλει, φίλον ἐστι, ἄγε* etc., deinceps vero formula *εἰ δ' ἄγε* ita usurpari coepta est, ut nihil aliud, quam *age vero* notaret, et quasi particula exhortativa esset. Sic dicitur Iliade IX, 46., *εἰ δὲ καὶ αὐτοί, (βούλονται) φευγόντων ἐς πατρίδα γαῖαν.* 262. *εἰ δὲ (βούλει) σὺ μὲν μευ ἄκουσον ἐγὼ δὲ καταλέξω.* cf. Iliad. I, 302. *ν*, 376. VIII, 18. vid. *Matth. Devar.* de Graec. Ling. Partic. pag. 116. *Lambert. Bos* Ellips. Graec. ed. *Schaefer* p. 625. *Hermann.* ad Viger. p. 870. *Fischer ad Weller.* III, b, 35. *Thiersch Gr. Gr.* p. 517. — *ξυνίει, νόησον, ἄκουσον.* — *ἐμπάζεο, ἐπιστρέφου, ἀντιποιοῦ, φρόντιζε.* — v. 273. *θεοὶ — ἔστων*, similiter dicitur. Il. I, 338. sq.

μνηστῆρας μὲν ἐπὶ σφέτερα σκίδνασθαι ἄνωχθι·
μητέρα δ', εἴ οἱ θυμὸς ἐφορμᾶται γαμέεσθαι,
ἂψ ἴτω ἐς μέγαρον πατρὸς μέγα δυναμένοιο·
οἱ δὲ γάμον τεύξουσι, καὶ ἀρτυνέουσιν ἔεδνα
πολλὰ μάλ', ὅσσα ἔοικε φίλης ἐπὶ παιδὸς ἕπεσθαι.
σοὶ δ' αὐτῷ πυκινῶς ὑποθήσομαι, αἴ κε πίθηαι·
νῆ' ἄρσας ἐρέτῃσιν ἐείκοσιν, ἥτις ἀρίστη,
ἔρχεο πευσόμενος πατρὸς δὴν οἰχομένοιο·
ἤν τίς τοι εἴπῃσι βροτῶν, ἢ ὄσσαν ἀκούσῃς

Τὼ δ' αὐτὼ μάρτυροι ἔστων,
Πρός τε θεῶν μακάρων, πρός τε θνητῶν ἀνθρώπων.

ἔστων, ἀντὶ τοῦ ἔστωσαν. vid. auctor incertus Tractatus de Homer. dialect. ad calcem operis *Maittairiani* de diall. p. 481. ed. *Sturz.* — *μητέρα.* Conjicit quidem Scholiasta antiquo more scriptum esse *μῆτερ* seu, uti Porsonus ex Harlej. dedit *μηρ̄.*, hominem vero rei ignarum, addito *ᾱ* correxisse *μητέρα.* Haec vero ratio locum explicandi ineptissima profecta foret. Rem ipsam acu tetigit *Thierschius* l. l. pag. 396. Oratio nimirum ordiebatur ita, ut proprie sequi debuerit *ἀπόπεμψον.* At hoc verbum aliquid duritiei habere videbatur, quam mitiori locutione mitigare studebat poeta, unde anacoluthica quaedam orta est loquendi ratio, de qua vid. Herm. ad Viger. pag. 899. — *οἱ δὲ, ὤφειλε εἰπεῖν, ὁ δὲ, ἤτοι ὁ πατὴρ γάμον τεύξει. ὁ δὲ ποιητὴς οὐ πρὸς ἕνα τὸν πατέρα τὴν σύνταξιν ἀπέδωκεν, ἀλλὰ πρός τινας πολλοὺς τοὺς ἀμφὶ τὸν πατέρα, οἵτινες τὴν Πηνελόπην ἐκέλευον γήμασθαι.* vid. infra ad II, 52. et 196. — *ἐρέτῃσιν* cf. IV, 669. Naves nimirum, quas memorat Homerus, jam remis instructae erant, quibus ad navem in portum ducendam et ad litora petenda posito malo utebantur. vid. Il. I, 435. — v. 282. Porphyrius Quaestion. Homeric. XVI. dicit: *Ἔστι Ὄσσα, ἡ θεία φήμη.* — *Τὴν δὲ Ὄσσαν, ὅτι θεία φωνή, ἐξηγεῖται λέγων· Ἠ ὄσσαν ἀκούσῃς ἐκ Διός.* Quae quidem interpretatio simplicissima atque verissima videtur, modo recte intelligatur. Sicut nimirum Jupiter omnino ab Homero ita proponitur, ut omnes res majoris momenti sub ipsius auspicio fiant, ita etiam fama seu somnia, quibus saepe homines ad res magnas perficiendas impelluntur, tanquam personae Jovis arbitrio subjectae proponuntur. Sic v. c. Iliad. II, 26. Deus somniorum vocatur *Διὸς ἄγγελος.* Eurip. Jon. 158.

ἐκ Διός, ἥτε μάλιστα φέρει κλέος ἀνθρώποισιν.
πρῶτα μὲν ἐς Πύλον ἐλθὲ, καὶ εἴρεο Νέστορα δῖον·
κεῖθεν δὲ Σπάρτηνδε παρὰ ξανθὸν Μενέλαον·
ὃς γὰρ δεύτατος ἦλθεν Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων.
εἰ μέν κεν πατρὸς βίοτον καὶ νόστον ἀκούσῃς,
ἦ τ' ἂν, τρυχόμενός περ, ἔτι τλαίης ἐνιαυτόν·
εἰ δέ κε τεθνηῶτος ἀκούσῃς, μηδ' ἔτ' ἐόντος,
νοστήσας δὴ ἔπειτα φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν,
σῆμά τέ οἱ χεῦαι, καὶ ἐπὶ κτέρεα κτερεΐξαι

---

aquila Jovis minister vocatur *Ζηνὸς κήρυξ*. Maxime vero huc quadrat Il. II, 93., ubi de *Ὄσσα* dicitur: *μετὰ δέ σφίσιν Ὄσσα δεδήει, Ὀτρύνουσ' ἰέναι, Διὸς ἄγγελος*. Est igitur *ἡ Ὄσσα*, quod nos dicimus, *der Ruf*, *das Gerede*, semper tamen partes agit ministri Jovis. cf. Od. XXIV, 413.

Ὄσσα γὰρ ἄγγελος ὦκα κατὰ πτόλιν ᾤχετο πάντῃ
Μνηστήρων θάνατον ἐνέπουσα.

Similiter dicit Virgil. Aen. IV, 173.

Extemplo Libyae magnas it Fama per urbis,
Fama, malum, quo non aliud velocius ullum.

cf. *Ruhnken*. ad Tim. p. 197. Buttm. Lexil. I, 23. sqq., qui inter alia haec habet. „*Es ist nämlich wohl zu unterscheiden das was ein Mensch, der etwas selbst gesehen, oder sonst wohl unterrichtet ist, dem andern mittheilt, von dem Geruecht und Gerede der Menshen. Diess hat fast immer einen dunkeln Ursprung, und verbreitet sich so wunderbar schnell, dass die Alten es gar nicht als von Menschen ausgehend, sondern als Göttliches ansahen; darum kommt es ἐκ Διός, oder personifizirt sich selbst als göttliches Wesen und Botin des Zeus.*"

v. 286. *ὃς γὰρ* etc. Hic enim ultimus fuit Argivorum, qui ex Trojano bello redierunt· *Δεύτατος* nimirum explicatur a Schol. min. et Eustathio per *ἔσχατος* et *ὕστατος*. Vocantur vero h. l. Argivi *χαλκοχίτωνες* i. e. *aeream loricam gestantes*. Eodem sensu audiunt etiam *χαλκοθώρηκες* Iliad. IV, 448. — *εἰ μέν κεν — ἀκούσῃς*. vid. *Thiersch*. Gr. Gr. p. 506. — *μηδ' ἔτ' ἐόντος*, ita rectissime legitur ex correctione *Henrici Stephani*. cf. II, 220. Antea legebatur *μηδέ τ' ἐόντος*. vid. *Clark*. ad h. l. — v. 291. *κτέρεα* explicuit Eustathius per: *κτέατα ἤτοι κτήματα νεκρικά, ἢ κυρίως τὰ κτεινομένοις προσήκοντα*. Mos mortuis, postquam sepulti erant, honores exhibendi ex Graecia in Latium quoque translatus est, quod diserte indicant versus Ovidii Fastor. II, 543.

πολλὰ μάλ᾽, ὅσσα ἔοικε, καὶ ἀνέρι μητέρα δοῦναι.
αὐτὰρ ἐπὴν δὴ ταῦτα τελευτήσῃς τε καὶ ἔρξῃς,
φράζεσθαι δὴ ἔπειτα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν,
ὅππως κε μνηστῆρας ἐνὶ μεγάροισι τεοῖσιν
κτείνῃς, ἠὲ δόλῳ ἢ ἀμφαδόν· οὐδέ τί σε χρὴ
νηπιάας ὀχέειν, ἐπεὶ οὐκέτι τηλίκος ἐσσί.
ἢ οὐκ ἀΐεις, οἷον κλέος ἔλλαβε δῖος Ὀρέστης
πάντας ἐπ᾽ ἀνθρώπους, ἐπεὶ ἔκτανε πατροφονῆα,
Αἴγισθον δολόμητιν, ὅς οἱ πατέρα κλυτὸν ἔκτα;
καὶ σὺ, φίλος — μάλα γάρ σ᾽ ὁρόω καλόν τε μέγαν τε

Hunc morem Aeneas, pietatis idoneus auctor
Attulit in terras, juste Latine, tuas.
Ille patris genio sollemnia dona ferebat:
Hinc populi ritus edidicere pios.

Constabant hae inferiae imprimis liquoribus et victimis, de qua re vide sis *Kirchmann.* de Funerib. p. 368. Instituebantur etiam coenae sepulchrales. Sic Argonautae in memoriam Idmonis funebrem coenam eamque magnificam tertio post ejus obitum die celebrarunt. vid. Apoll. Rhod. II, 839. et Artemidori Oneirocrit. IV, 83. — *δοῦναι.* Dicit Eustathius: *ἔστι τὸ δοῦναι ἀντὶ τοῦ δός προςτακτικοῦ, καθὰ καὶ πρὸ αὐτοῦ τὸ κτερεΐξαι καὶ τὸ χεῦσαι.* cf. *Koen.* ad Gregor. Cor. p. 189. Johann. Grammaticus de dial. Jon. p. 85. Sed egregie falleremur, si infinitivum unquam pro imperativo poni posse opinaremur, quae fuit nonnullorum grammaticorum sententia, (vid. *Fischer.* ad Well. III, b. 26.), neque opus est, ut aliud verbum suppleamus (vid. *Viger.* p. 206.); sed haec ratio ex antiquissima sermonis simplicitate repetenda est. vid. *Herm. ad Viger.* p. 745. — *νηπιάας ὀχέειν, sectari puerilia. τὰ νέων φρονεῖν καὶ φέρειν.* Schol. — *τηλίκος* et *τηλικοῦτος*, quod apud Atticos occurrit, est proprie *talis*, *tantus*, et refertur saepissime ad aetatem. Verborum vicinia semper docere debet, quae sit aetas intelligenda. De *senibus* legitur v. c. Plat. Crit. X., ubi vocabulo *τηλικοῖσδε* quasi explicationis causa addita sunt verba *ἄνδρες γέροντες.* cf. Aeschyl. Agamemn. 1629. *adolescentem* vero notat h. v. Xenoph. Cyrop. I, 2, 11. Nostro in loco igitur vertere debemus: *Quum jam grandior natus sis; quum jam ex ephebis excesseris.* — v. 298. Particula *ἦ*, cum sequenti vocali seu diphthongo per synizesin jungitur tum potissimum, cum particulam *οὐ* comitem sibi adjunctam habet. vid. *Spitzner.* de versu her. p. 181. At veteres

ἄλκιμος ἔσσ᾽, ἵνα τίς σε καὶ ὀψιγόνων εὖ εἴπῃ.
αὐτὰρ ἐγὼν ἐπὶ νῆα θοὴν κατελεύσομαι ἤδη
ἠδ᾽ ἑτάρους, οἵ πού με μάλ᾽ ἀσχαλόωσι μένοντες·
σοὶ δ᾽ αὐτῷ μελέτω, καὶ ἐμῶν ἐμπάζεο μύθων.
Τὴν δ᾽ αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
ξεῖν᾽, ἤτοι μὲν ταῦτα φίλα φρονέων ἀγορεύεις,
ὥςτε πατὴρ ᾧ παιδί, καὶ οὔποτε λήσομαι αὐτῶν.
ἀλλ᾽ ἄγε νῦν ἐπίμεινον, ἐπειγόμενός περ ὁδοῖο,
ὄφρα λοεσσάμενός τε, τεταρπόμενός τε φίλον κῆρ,
δῶρον ἔχων ἐπὶ νῆα κίῃς, χαίρων ἐνὶ θυμῷ,
τιμῆεν, μάλα καλόν, ὅ τοι κειμήλιον ἔσται
ἐξ ἐμεῦ· οἷα φίλοι ξεῖνοι ξείνοισι διδοῦσιν.
Τὸν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
μή μ᾽ ἔτι νῦν κατέρυκε, λιλαιόμενόν περ ὁδοῖο.
δῶρον δ᾽, ὅ,ττι κέ μοι δοῦναι φίλον ἦτορ ἀνώγῃ,
αὖτις ἀνερχομένῳ δόμεναι οἶκόνδε φέρεσθαι,
καὶ μάλα καλὸν ἑλών· σοὶ δ᾽ ἄξιον ἔσται ἀμοιβῆς.

sine dubio ita pronuntiabant, ut utraque vocalis audiretur. — φίλος, vid. *Fischer ad Weller.* III, a. p. 320. — ἄλκιμος ἔσσ᾽. Citat hunc locum Cicero ad Familiares XIII, 15. — ἀσχαλόω, i. e. δυσανασχέτως ἔχειν, δυσχεραίνειν, *vor Unmuth ungeduldig sein.* vid. Iliad. II, 293. XXII, 412. λαοὶ μὲν ῥα γέροντα μόλις ἔχον ἀσχαλόωντα. XXIV, 304. — v. 310. τεταρπόμενος, vid. *Maitt.* de diall. p. 420. — Ex more veterum Telemachus Minervae tanquam hospiti donum, quod domum reportet, dare vult. Vocat ipse Telemachus hoc donum κειμήλιον, *rem pretiosam, quae diligenter reservatur,* quae quasi κεῖται ἐν θαλάμῳ. cf. Il. XXIV, 381. — μή μ᾽ ἔτι νῦν κατέρυκε, *absiste morari.* vid. *Hermann.* ad *Viger.* p. 809. λιλαιόμενόν περ ὁδοῖο, *quum cupidus sim itineris.* cf. *Henrici Hoogevenii* Doctrina particular. Ling. Graec. in epitomen red. a Schützio ed. II, p. 520. sqq. — ὅ,ττι κέ μοι, *Nitzschius* ad hunc locum haec annotavit: *Statt des unbegreiflicher Weise durch die Ausgaben fortgeschleppten* ὅ,ττι κέ μοι *ist* ὅ,ττι σέ μοι, *oder, da* φίλον *die hier wünschenswerthe persönliche Beziehung schon einigermassen enthält,* ὅ,ττι τέ μοι *zu lesen. Dagegen würde* ὅ,ττι κέ μοι ἀνώγῃ *— die Sache selbst unpasslicher Weise in ungewisse Erwartung stellen.* Non omnino assensum praebere possum viro doctissimo. Sicut enim minime puto conjunctivum ἀνώγῃ locum habere posse, quae est sententia

Ἡ μὲν ἄρ' ὣς εἰποῦσ' ἀπέβη γλαυκῶπις Ἀθήνη,
ὄρνις δ' ὣς ἀνοπαῖα διέπτατο· τῷ δ' ἐνὶ θυμῷ
θῆκε μένος καὶ θάρσος, ὑπέμνησέν τέ ἑ πατρὸς
μᾶλλον ἔτ' ἢ τὸ πάροιθεν. ὁ δὲ, φρεσὶν ᾗσι νοήσας,
θάμβησεν κατὰ θυμόν· ὀΐσατο γὰρ θεὸν εἶναι.
αὐτίκα δὲ μνηστῆρας ἐπῴχετο ἰσόθεος φώς.

Thierschii in Gr. Gr. p. 540, 3. a., ita et non opus esse videtur, ut particulam *κέ* expellamus ex textu. Nam in hoc ipso *κέ* urbanitas quaedam latere videtur, quam tamen non facile expresseris sermone vernaculo. cf. *Herm.* ad Viger. p. 903. seqq.

v. 319—345. Dii, qui ad homines descenderant, celerrime et saepissime per auram eos relinquere solent. Virgil. Aen. IX, 656. *Sic orsus Apollo Mortalis medio adspectus sermone reliquit, Et procul in tenuem ex oculis evanuit auram.* Simili modo dicit de Neptuno noster poëta Il. XIII, 62. sqq. *Αὐτὸς δ', ὥστ' ἴρηξ ὠκύπτερος ὦρτο πέτεσθαι Ὅς ῥά τ' ἀπ' αἰγίλιπος πέτρης περὶ μήκεος ἀρθεὶς Ὁρμήσει πεδίοιο διώκειν ὄρνεον ἄλλο· Ὣς ἀπὸ τῶν ἤϊξε Ποσειδάων ἐνοσίχθων.* cf. Il. XV, 238. VII, 59. XVIII, 516. Quaeritur vero, quid sibi velit h. l. *ἀνόπαια.* Eustathius, qui satis multus est, in recensendis variis sententiis de hujus vocis vi atque significatu, refert primum *ἀνοπαίαν* a nonnullis pro avis cujusdam ad aquilarum genus pertinentis nomine haberi. Alii, eodem grammatico teste, h. v. explicuerunt, ut sit dictum vel pro *ἀνὰ τὴ ὀπήν*, ac si Minerva per foramen illud, quod in medio tecto erat, evanuerit, qua explicatione nihil ineptius cogitari potest, vel pro *πόῤῥω τῆς ὄψεως*, vel denique pro *ἀνωφερής*, quam postremam explicationem adjuvat haud parum locus Empedoclis (p. 308 ed. *Sturz.*), ubi hic poëta de igne loquens conjungit vocabula *καρπαλίμως* et *ἀνόπαιον.* Et convenit etiam haec explicatio cum Homeri cogitandi ratione, qui Deos et celeriter apparentes et cito iterum discedentes, fingebat, quod loci supra allati satis superque demonstrant. Quae cum ita sint, non satis possum mirari *Nitzschium*, qui legendum censet *ἀν' ὀπαῖα*, quae lectio, uti non nova est, ita et sensum nostro poëta prorsus indignum fundit. — *ἀνοπαῖα διέπτατο* vero est: continuo avolavit et evanuit Il. II, 71. legitur *ᾤχετ' ἀποπτάμενος.* et Plat. Phaed. 14. *οἴχηται διαπταμένη.* — *αὐτίκα.* Non sine causa hoc addit Homerus; facile enim suspicionem poterant capere proci ob hospitis illius adventum. Suidas: *αὐτίκα· μετ' οὐ πολὺ εὐθέως, παραχρῆμα, συντόμως, πρὸς ὀλίγον, ἢ*

Τοῖσι δ' ἀοιδὸς ἄειδε περικλυτός, οἱ δὲ σιωπῇ
εἴατ' ἀκούοντες· ὁ δ' Ἀχαιῶν νόστον ἄειδεν
λυγρόν, ὃν ἐκ Τροίης ἐπετείλατο Παλλὰς Ἀθήνη.
Τοῦ δ' ὑπερωϊόθεν φρεσὶ σύνθετο θέσπιν ἀοιδὴν
κούρη Ἰκαρίοιο, περίφρων Πηνελόπεια·
κλίμακα δ' ὑψηλὴν κατεβήσατο οἷο δόμοιο,
οὐκ οἴη, ἅμα τῇγε καὶ ἀμφίπολοι δύ' ἕποντο.
ἡ δ' ὅτε δὴ μνηστῆρας ἀφίκετο δῖα γυναικῶν,
στῆ ῥα παρὰ σταθμὸν τέγεος πύκα ποιητοῖο,
ἄντα παρειάων σχομένη λιπαρὰ κρήδεμνα·
ἀμφίπολος δ' ἄρα οἱ κεδνὴ ἑκάτερθε παρέστη.
δακρύσασα δ' ἔπειτα προςηύδα θεῖον ἀοιδόν.
Φήμιε, πολλὰ γὰρ ἄλλα βροτῶν θελκτήρια οἶδας,

μικρὸν ὕστερον. — ἀκούοντες. vid. *Spitzner.* de versu heroico. p. 41. — v. 328. ὑπερώϊον superior erat aedium pars, in qua vivebant mulieres. cf. Lysias I, p. 3. ed. *Reisk.*, *Manso* ad *Moschi* Idyll. I, 6. Alias vocatur hoc mulierum habitaculum etiam θάλαμος. vid. Il. II, 411. VI, 244. θάλαμοι ξεστοῖο λιθοῖο, — ἔνθα δὲ παῖδες κοιμῶνται Πριάμοιο παρὰ μνηστῇς ἀλόχοισι. — θέσπις, quod epitheton cantui imprimis tribuitur, est: *a deo excitatus, divinus.* cf. *Buttm.* Lexil. I, 166. — οὐκ οἴη. Pudor enim non permittebat, eam solam intrare in virorum congregationem. vid. Il. III, 143. XXII, 450. — πύκα ποιητοῖο, τοῦ ἐπιμελῶς κατεσκευασμένου. Schol. Ita vocatur τέγος, i. e. *triclinium*, in quo convivabantur proci. cf. *Ernest.* ad Callim. H. in Cer. 55. — κρήδεμνα, repetiit hoc vocabulum recte a δέω Etymol. M. estque nihil aliud quam *calantica* seu *rica*, h. e. velamentum capitis seu oris, quo utebantur mulieres. (*Ein Schleier.*) Hesychius explicuit per ἐπιβόλαιον, ὅ ἐστι κεφαλόδεσμος, ᾧ χρῶνται αἱ γυναῖκες. cf. *Lennep.* ad Coluth. v. 2. *Heinrich* ad Iliadd. XIV, 184. — LXX interpretes utuntur ad eandem rem exprimendam voce θερίστριον. vid. *Sturz.* de dial. Alexandr. p. 172. Praeterea ad hunc locum recte intelligendum notandum est, ingenuas mulieres imprimisque uxores non nisi capite velato prodiisse apud veteres. vid. *Feith.* A. H. III, 7. — v. 336. γάρ h. l. optime redditur per nostrum: *ja.* Latini eodem modo utuntur particula *enimvero* cf. *Donat.* ad Terent. Andr. I, 3, 1. — θελκτήριον proprie est omne id, quod delectat homines. τὰ θέλγοντα καὶ ἀπατῶντα τοὺς ἀνθρώπους. Schol. Sic v. c. lenes su-

ἔργ' ἀνδρῶν τε θεῶν τε, τάτε κλείουσιν ἀοιδοί·
τῶν ἕν γέ σφιν ἄειδε παρήμενος, οἱ δὲ σιωπῇ
οἶνον πινόντων· ταύτης δ' ἀποπαύε' ἀοιδῆς
λυγρῆς, ἥτε μοι αἰεὶ ἐνὶ στήθεσσι φίλον κῆρ
τείρει· ἐπεί με μάλιστα καθίκετο πένθος ἄλαστον.
τοίην γὰρ κεφαλὴν ποθέω, μεμνημένη αἰεὶ
ἀνδρός, τοῦ κλέος εὐρὺ καθ' Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος.
Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
μῆτερ ἐμή, τί τ' ἄρα φθονέεις ἐρίηρον ἀοιδὸν
τέρπειν, ὅππῃ οἱ νόος ὄρνυται; οὔ νύ τ' ἀοιδοὶ
αἴτιοι, ἀλλά ποθι Ζεὺς αἴτιος, ὅςτε δίδωσιν
ἀνδράσιν ἀλφηστῇσιν, ὅπως ἐθέλῃσιν, ἑκάστῳ.

---

surri vocantur *θελκτήρια* Iliad. XIV, 215. — *ἔργ' ἀνδρῶν.* Huc apprime quadrat locus Athenaei XIV, 8. *Τὸ παλαιὸν γὰρ καὶ τῶν ἡρώων τὰς πράξεις, καὶ τῶν θεῶν τοὺς ὕμνους δι' ᾠδῆς ἐποιοῦντο. Ὅμηρος γοῦν φησιν ἐπ' Ἀχιλλέως, ἄειδε δ' ἄρα κλέα ἀνδρῶν Ἡρώων* (Iliad. LX, 189.) *καὶ τὸν Φήμιον δέ φησιν ὅτι πολλὰ βροτῶν* etc. *Feith.* A. H. IV, 4. — *πινόντων, πινέτωσαν Ἀττικῶς.* Schol. Recte! Utebantur nimirum hac forma veteres imprimis Attici, a quorum lingna parum diversa erat lingua Ionum. cf. Etym. M. p. 6. 55. *Koenius* ad *Gregor.* p. 75. *Ducker.* ad *Thucyd.* p. 365. et *Fischer.* ad *Weller.* II, 343. — v. 243. Mire vertit *Nitzschius: „denn ich vermisse auch das Haupt darnach.“* Est vero *κεφαλή* idem q. *ἀνήρ.* vid. Eustath. ad h. l. et Iliad. VIII, 281. *Τεῦκρε φίλη κεφαλή.* et Soph. Antig. v. 1. *Ὦ κοινὸν αὐτάδελφον Ἰσμήνης κάρα.* — *καθ' Ἑλλάδα, κατὰ τὴν Θετταλίαν, ἀπὸ μιᾶς πόλεως, ὀνόματι Ἑλλάδος.* Schol. vid. *Ruhkopf* ad Iliad. II, 529. *Heyne* Tom. IV, p. 363—368. et *Thiersch: Ueber die Gedichte des Hesiodus* p. 11. — *ἀοιδὸς ἐρίηρος,* i. e. *εὖ ἀραρώς, ἡρμοσμένος, εὐάρμοστος,* qui omnium applausum fert. Sic commemoratur Il. IV, 266. *ἐρίηρος ἑταῖρος.* Cf. *Buttm.* Lexil. I, p. 151. — *ἀνδράσιν ἀλφηστῇσιν, hominibus industriis.* Est enim *ἀλφηστής,* de cujus vocis etymologia vid. Eustath. ad h. l., inventor, homo ingeniosus. Hinc Suidas exponit per voc. *εὑρέτης.* cf. Intpp. ad Soph. Philoclet. v. 707. Sensus totius loci hic esse videtur: Minime illi homines in culpa sunt, qui miserrima hominum fata carminibus celebrant, sed Jovi ipsi culpam tribuamus necesse est, qui talium virorum dirigit in canendo mentes. vid. *Ersch* u.

τούτῳ δ' οὐ νέμεσις, Δαναῶν κακὸν οἶτον ἀείδειν·
τὴν γὰρ ἀοιδὴν μᾶλλον ἐπικλείουσ' ἄνθρωποι,
ἥτις ἀκουόντεσσι νεωτάτη ἀμφιπέληται.
σοὶ δ' ἐπιτολμάτω κραδίη καὶ θυμὸς ἀκούειν·
οὐ γὰρ Ὀδυσσεὺς οἶος ἀπώλεσε νόστιμον ἦμαρ
ἐν Τροίῃ, πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι φῶτες ὄλοντο.
ἀλλ' εἰς οἶκον ἰοῦσα τὰ σ' αὐτῆς ἔργα κόμιζε,

Gruber's Allgemeine Encyclop. T. IV, p. 371. Eodem modo Plato in Jone c. IV. poëtas epicos non arte adjutos sed *ἐνθέους* quaecunque poëmata bona conficere dixit. „*Ὁ θεός, ἐξαιρούμενος τούτων νοῦν, τούτοις χρῆται ὑπηρέταις, καὶ τοῖς χρησμῳδοῖς καὶ τοῖς μάντεσι τοῖς θείοις.* — v. 352. Sextus Empiricus adv. Mathem. I, 10. utitur hoc versu ad demonstrandum, jam ante Homerum extitisse poëtas, qui fata populorum cecinissent, quorum tamen gloria obscurata sit Homericorum carminum eximia virtute. Verba ejus haec sunt: *Δεδοκιμασμένη δὲ καὶ ἀρχαιοτάτη ἐστὶν ἡ Ὁμήρου ποίησις· ποίημα γὰρ οὐδὲν πρεσβύτερον ἧκεν εἰς ἡμᾶς τῆς ἐκείνου ποιήσεως. — Ἀλλὰ πρῶτον μὲν οὐχ ὑπὸ πάντων ὁμολογεῖται ποιητὴς ἀρχαιότατος εἶναι Ὅμηρος· ἔνιοι γὰρ Ἡσίοδον προήκειν τοῖς χρόνοις λέγουσιν, Λίνον τε καὶ Ὀρφέα καὶ Μουσαῖον καὶ ἄλλους παραπληθεῖς. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πιθανόν ἐστι γεγονέναι μέν τινας πρὸ αὐτοῦ καὶ κατ' αὐτὸν ποιητάς· ἐπεὶ καὶ αὐτός πού φησι, τὴν γὰρ ἀοιδὴν μᾶλλον ἐπικλείουσ' ἄνθρωποι, ἥτις ἀκουόντεσσι νεωτάτη ἀμφιπέληται· τούτους δὲ ὑπὸ τῆς περὶ αὐτὸν λαμπρότητος ἐπεσκοτῆσθαι.* cf. Plin. Epist. V, 20. Si porro Plato de Republ. IV, p. 424. B. locum nostrum ita affert, ut pro *ἐπικλείουσι* legat *ἐπιφρονέουσι*, id propterea fecisse videtur, quod ita sententia Homerica magis ad suam rem quadraret. Neque omnino quidquam in hoc loco mutetur necesse est, modo putemus inchoatam esse orationem a Telemacho, qui, dum haec loquitur, animo commotior est, non vero finitam. Sensum igitur loci ita constituo: Solent homines carminibus tales res magis concelebrare, quae omnium adhuc memoriae quasi inhaerent, *quam eas, quae tempore jam dudum praeterlapso evenerunt.* Ita certe et comparativus *μᾶλλον* et verbum *ἐπικλείειν* vim suam retinent. cf. *Herm.* ad Viger. p. 870. — Si quid novisti rectius istis candidus imperti! — v. 356. sqq. Iisdem fere verbis hi versus leguntur jam Iliad. VI, 490. seq., ubi Hector Andromachen alloquitur. Ex nostri aevi urbanitate duriuscula videri possent haec verba, at audi, quae dicit *Koeppen* ad Il. l. l. „*Dieses Gebot, sich um ihre*

ἱστόν τ' ἠλακάτην τε, καὶ ἀμφιπόλοισι κέλευε
ἔργον ἐποίχεσθαι· μῦθος δ' ἄνδρεσσι μελήσει
πᾶσι, μάλιστα δ' ἐμοί· τοῦ γὰρ κράτος ἔστ' ἐνὶ οἴκῳ.
Ἡ μὲν θαμβήσασα πάλιν οἶκόνδε βεβήκει·
παιδὸς γὰρ μῦθον πεπνυμένον ἔνθετο θυμῷ.
ἐς δ' ὑπερῷ' ἀναβᾶσα σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξίν,
κλαῖεν ἔπειτ' Ὀδυσῆα, φίλον πόσιν, ὄφρα οἱ ὕπνον
ἡδὺν ἐπὶ βλεφάροισι βάλε γλαυκῶπις Ἀθήνη.
Μνηστῆρες δ' ὁμάδησαν ἀνὰ μέγαρα σκιόεντα·
πάντες δ' ἠρήσαντο παραὶ λεχέεσσι κλιθῆναι.
τοῖσι δὲ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἤρχετο μύθων·
Μητρὸς ἐμῆς μνηστῆρες, ὑπέρβιον ὕβριν ἔχοντες,
νῦν μὲν δαινύμενοι τερπώμεθα, μηδὲ βοητὺς
ἔστω· ἐπεὶ τόγε καλὸν ἀκουέμεν ἐστὶν ἀοιδοῦ
τοιοῦδ', οἷος ὅδ' ἐστί, θεοῖς ἐναλίγκιος αὐδήν.
ἠῶθεν δ' ἀγορήνδε καθεζώμεσθα κιόντες
πάντες, ἵν' ὑμῖν μῦθον ἀπηλεγέως ἀποείπω,
ἐξιέναι μεγάρων· ἄλλας δ' ἀλεγύνετε δαῖτας,
ὑμὰ κτήματ' ἔδοντες, ἀμειβόμενοι κατὰ οἴκους.

Geschäfte zu bekümmern, ist nach unsern Empfindungen wenigstens rauh und kalt ausgedrückt. Aber man muss nicht vergessen, dass jene Menschen fast überall noch nicht daran denken, einen Gedanken, er enthalte Lob oder Tadel, durch den Ausdruck zu mildern, sobald sie ihn für wahr und passend halten." cf. Apollon. Rhod. Argon. I, 303.

Ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν αὖθι μετ' ἀμφιπόλοισιν ἕκηλος
Μίμνε δόμοις.

Caeterum *οἶκος* est h. l. *gynaeceum*, ex quo in *ὑπερῷον* aditus patebat. — *ἱστόν τε.* In texendo enim quam maxume occupabantur mulieres generosae adeoque deae. Cf. Il. III, 126. Theocrit. Id. XVIII, Odyss. V, 264. X, 62. — *μνηστῆρες ὁμάδησαν*, ἐθορύβησαν κοινολογούμενοι περὶ τῆς Πηνελόπης. Schol. Virg. Aen. 1, 725.

Fit strepitus tectis, vocemque per ampla volutant.

Sunt vero *σκιόεντα μέγαρα, tecta umbram praebentia, οὐ γὰρ μόνον*, inquit Eustathius, *χειμῶνος ἀλεωρὴ τὸ μέγαρον, ἀλλὰ καὶ καύσωνος.* — v. 366. *παραὶ — κλιθῆναι.* vid. *[illegible]ger.* p. 651. *Fischer.* ad *Weller.* III, b. 274. De forma cf. *Maittaire* de diall. p. 435. ed. *Sturz.* —

εἰ δ' ὑμῖν δοκέει τόδε λωΐτερον καὶ ἄμεινον
ἔμμεναι, ἀνδρὸς ἑνὸς βίοτον νήποινον ὀλέσθαι,
κείρετ'· ἐγὼ δὲ θεοὺς ἐπιβώσομαι αἰὲν ἐόντας,
αἴ κέ ποθι Ζεὺς δῷσι παλίντιτα ἔργα γενέσθαι·
νήποινοί κεν ἔπειτα δόμων ἔντοσθεν ὄλοισθε.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ὀδὰξ ἐν χείλεσι φύντες,
Τηλέμαχον θαύμαζον, ὃ θαρσαλέως ἀγόρευεν.
Τὸν δ' αὖτ' Ἀντίνοος προςέφη, Εὐπείθεος υἱός·
Τηλέμαχ', ἦ μάλα δή σε διδάσκουσιν θεοὶ αὐτοὶ
ὑψαγόρην τ' ἔμεναι, καὶ θαρσαλέως ἀγορεύειν·
μὴ σέγ' ἐν ἀμφιάλῳ Ἰθάκῃ βασιλῆα Κρονίων
ποιήσειεν· ὅ τοι γενεῇ πατρώϊόν ἐστιν.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Ἀντίνο', εἴπερ μοι καὶ ἀγάσσεαι, ὅ,ττι κεν εἴπω;
καί κεν τοῦτ' ἐθέλοιμι, Διός γε διδόντος, ἀρέσθαι.
ἦ φῂς τοῦτο κάκιστον ἐν ἀνπρώποισι τετύχθαι;

---

v. 368 — 380. Telemachus procorum petulantia ad iram incitatus, quum eos ad cantus dulcedinem percipiendam invitasset, addit, se proximo die habiturum esse concionem, in qua alias jam ipsis inquirendas esse dapes declarare debeat. — v. 374. ἀλεγύνετε, ἄλλας δὲ διὰ φροντίδος ἔχετε εὐωχίας. Schol. — ὑμά, vid. *Maittaire* l. l. p. 265. — παλίντιτα, fere idem est, quod ἄντιτα, quod contractum est ex ἀντίτιτα. vid. Eustathius ad h. l. Sunt vero ἔργα παλίντιτα facta, quorum ultio tempore futuro demum locum habet. cf. Il. XXIV, 213. Od. XVII, 51. 60.

v. 381. Egregie sane depingit poëta procorum horrorem, qui orationem Telemachi mirantes, simul dentibus labia comprimunt. cf. *Valken.* ad Theocrit. Adoniaz. p. 203. — θαρσαλέως, fidenter, sine timore. Hesych. et Suidas θαρσαλέως, ἀντὶ τοῦ εὐθαρσῶς καὶ ἀνδρείως. — μὴ σέγ' vid. *Thiersch.* Gr. Gr. p. 282, 16. — ἀμφίαλος, *mari cinctus*. Hesychius ἀμφιάλῳ· ὑπὸ θαλάσσης περιεχομένῃ πάντοθεν. — Κρονίων, de varia hujus vocis mensura, qua media syllaba mox producitur, mox corripitur, vid. *Spitzner.* l. l. p. 92. — ἀγάσσεαι. Eustathius in commentario suo legit: αἲ καί μοι νεμεσήσεαι, quae lectio procul dubio ex glossemate orta est ideo adscripto, quod verbum νεμεσσάσθαι saepius occurrit apud poëtam quam ἀγάζεσθαι. vid. *Thiersch* l. l. pag. 329. — v. 390. τοῦτο, referendum est ad βασιλεύειν, quod latet in voc. βασιλῆα. Sic apud Eurip. Phoeniss. 12. τοῦτο —

οὐ μὲν γάρ τι κακὸν βασιλευέμεν· αἶψά τέ οἱ δῶ
ἀφνειὸν πέλεται, καὶ τιμηέστερος αὐτός.
ἀλλ' ἤτοι βασιλῆες Ἀχαιῶν εἰσὶ καὶ ἄλλοι
πολλοὶ ἐν ἀμφιάλῳ Ἰθάκῃ, νέοι ἠδὲ παλαιοί·
τῶν κέν τις τόδ' ἔχῃσιν, ἐπεὶ θάνε δῖος Ὀδυσσεύς·
αὐτὰρ ἐγὼν οἴκοιο ἄναξ ἔσομ' ἡμετέροιο
καὶ δμώων, οὕς μοι ληΐσσατο δῖος Ὀδυσσεύς.
Τὸν δ' αὖτ' Εὐρύμαχος, Πολύβου παῖς, ἀντίον ηὔδα·
Τηλέμαχ', ἤτοι ταῦτα θεῶν ἐν γούνασι κεῖται,

— πατὴρ ἔθετο, ubi pronomen τοῦτο referri debet ad ὄνομα, quod continetur verbo praecedenti καλοῦσιν. Aristoph. Plut. 502. πολλοὶ — πλουτοῦσι — ἀδίκως αὐτὰ ξυλλεξάμενοι intell. χρήματα e verbo πλουτοῦσι. cf. *Davis.* ad Cic. de Divinat. II, 61, 1. Imitati sunt Graecos scriptores Latini. vid. *Corte* ad Sallust. Catilin. XVIII, 1. Sic Cic. Tusc. I, 2. *In Graecia musici floruerunt, discebantque id omnes.* Plura qui legere velit de hac re adeat *Abresch.* Auctar. Thucyd. p. 364. 382. et *Hemsterhus.* ad Aristoph. Plut. p. 172. — v. 392. — οὐ μὲν γάρ τι κακὸν βασιλευέμεν. *Es ist ja doch kein Unglück, die Regierung zu führen.* Similiter dicit Philostratus Vit. Apollon. V, 36. βασιλεία γὰρ μέγιστον μὲν τῶν κατ' ἀνθρώπους. — v. 396. τῶν κέν — ἔχῃσιν. *Horum quis illud fortassis habiturus est.* Habet h. l. conjunctivus significationem futuri conjecturalem quam dicunt grammatici, qua quid cum dubitatione quadam dicitur futurum esse. vid. *Herm.* ad *Viger.* pag. 906. — ληΐσσατο. Sic recte dedit *Barnesius* pro vulgata lectione ληίσατο, quod antepenultimam corripit. vid. *Clarke* ad h. l.

v. 400. seqq. — Καὶ δώμασιν οἷσιν ἀνάσσοις. Alii legunt: καὶ δώμασι σοῖσιν. Quae nisi vera sit lectio, vox οἷσιν de secunda persona (pro σοῖσιν) intelligenda erit. Atque occurrit quidem vox ᾗσιν infra ν', 320. de prima persona (ἐμῇσιν) usurpata: Ἀλλ' αἰεὶ φρεσὶν ᾗσιν ἔχων δεδαϊγμένον ἦτορ, Ἠλώμην. Itemque de secunda persona Iliad. τ', 174. in editionibus compluribus; σὺ δὲ φρεσὶν ᾗσιν ἰανθῇς. Quamquam ibi ex Eustathio restituit Barnesius φρεσὶ σῇσιν. Caeterum *Barnesius* δώμασιν οἷσιν hic exponit δώμασιν αὐτοῦ, δηλονότι τοῦ Ὀδυσσέως. Sed et hoc praecedenti οἴκοιο ἄναξ ἔσομ' ἡμετέροιο multo minus apte respondet, et constructio ista, qua vox οἷσιν ad Ulyssem, cujus hac in oratione non fit mentio, referri intelligatur, valde est dura et inusitata. *Clarke.*

ὅς τις ἐν ἀμφιάλῳ Ἰθάκῃ βασιλεύσει Ἀχαιῶν·
κτήματα δ' αὐτὸς ἔχοις, καὶ δώμασιν οἷσιν ἀνάσσοις.
μὴ γὰρ ὅγ' ἔλθοι ἀνὴρ, ὅςτις σ' ἀέκοντα βίηφιν
κτήματ' ἀποῤῥαίσει, Ἰθάκης ἔτι ναιεταώσης.
ἀλλ' ἐθέλω σε, φέριστε, περὶ ξείνοιο ἔρεσθαι·
ὁππόθεν οὗτος ἀνήρ, ποίης δ' ἐξ εὔχεται εἶναι
γαίης· ποῦ δέ νύ οἱ γενεὴ καὶ πατρὶς ἄρουρα·
ἠέ τιν' ἀγγελίην πατρὸς φέρει ἐρχομένοιο,
ἦ ἑὸν αὐτοῦ χρεῖος ἐελδόμενος τόδ' ἱκάνει;
οἷον ἀναΐξας ἄφαρ οἴχεται, οὐδ' ὑπέμεινεν
γνώμεναι! οὐ μὲν γάρ τι κακῷ εἰς ὦπα ἐῴκει.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Εὐρύμαχ', ἤτοι νόστος ἀπώλετο πατρὸς ἐμοῖο·
οὔτ' οὖν ἀγγελίῃς ἔτι πείθομαι, εἴποθεν ἔλθοι,

---

cf. *Thiersch.* l. l. p. 412, 2. *Wolf.* Prolegg. p. 248. et *Passow* in Lex. s. v. ὅς et ἑός. — *βίηφιν* cf. *Sturz* ad *Maittaire* de diall. p. 444. — *ἔρεσθαι*, περὶ τοῦ ξένου ἤτοι Ἀθηνᾶς τῆς μεταβληθείσης εἰς τὸ εἶδος τοῦ Μέντου. Schol. — *ποῦ — γενεή*, *unde natus sit.* cf. Etymol. M., qui de nomine γενεή bis praecipit. — *πατρὶς ἄρουρα* vero h. l. eodem modo dictum est, ut alibi πατρὶς αἴη; nam proprie est *ἄρουρα γῆ ἀρουμένη*, terra culta. cf. Iliad. VI, 142. Eustathius haec habet: Σημειῶσαι ὅτι τὸ πατρὶς ἄρουρα ἐντελῶς νῦν εἴρηται, ὡς καὶ τό, πατρίδα γαῖαν, καὶ παρὰ Πινδάρῳ, ἄρουραν πατρίαν. — *ἐέλδεσθαι* recte explicuit Schol. Vulg. per ἐπιθυμεῖν. De forma verbi vid. *Maittaire* et *Sturz* de diall. 187. et 397. coll. Eustath. p. 36. l. 38. — *τόδ' ἱκάνει*, ἐνθάδε παραγέγονεν, ἐλήλυθεν. Schol. cf. Sophocl. Philoct. v. 29., ubi sine idonea causa τῇδε pro τόδε conjiciebat *Gedikius.* — v. 410. *Οἷον* inservit exclamationi, ut saepius. cf. Il. XIII, 633.

Οἷον δὴ ἄνδρεσσι χαρίζεαι ὑβριστῇσιν.

XVII, 587. XXI, 57. vid. *Spitzner* ad Iliad. XV, 287.

v. 414. sqq. *Οὔτ' οὖν*, τὸ δὲ οὔτ' οὖν, ταυτόν ἐστι τῷ, οὔτε δή. Οὐ γὰρ ἀεὶ αἰτιολογεῖ ὁ οὖν σύνδεσμος, ἀλλ' ἐν μυρίοις καὶ παραπληροῖ. *Eustathius.* Minus recte; nequaquam enim hic vacat istud *οὖν*, sed eandem fere vim habet, ac si latine dicas, *adeoque non. Clarke.* — *ἀγγελίης*, δύναται γενικὴ ἑνικὴ εἶναι τὸ ἀγγελίης, ἵνα λέγῃ, ὅτι οὔτε ὑπὸ ἀγγελίας ἔτι πείθομαι, εἴποθεν ἔλ-

οὔτε θεοπροπίης ἐμπάζομαι, ἥντινα μήτηρ,
ἐς μέγαρον καλέσασα θεοπρόπον, ἐξερέηται.
ξεῖνος δ' οὗτος ἐμὸς πατρώϊος· ἐκ Τάφου ἐστίν·
Μέντης δ' Ἀγχιάλοιο δαΐφρονος εὔχεται εἶναι
υἱός, ἀτὰρ Ταφίοισι φιληρέτμοισιν ἀνάσσει.
Ὣς φάτο Τηλέμαχος· φρεσὶ δ' ἀθανάτην θεὸν ἔγνω.
οἱ δ' εἰς ὀρχηστύν τε καὶ ἱμερόεσσαν ἀοιδὴν
τρεψάμενοι τέρποντο· μένον δ' ἐπὶ ἕσπερον ἐλθεῖν.
τοῖσι δὲ τερπομένοισι μέλας ἐπὶ ἕσπερος ἦλθεν·
δὴ τότε κακκείοντες ἔβαν οἶκόνδε ἕκαστος.
Τηλέμαχος δ', ὅθι οἱ θάλαμος περικαλλέος αὐλῆς
ὑψηλὸς δέδμητο, περισκέπτῳ ἐνὶ χώρῳ,
ἔνθ' ἔβη εἰς εὐνήν, πολλὰ φρεσὶ μερμηρίζων.
τῷ δ' ἄρ' ἅμ' αἰθομένας δαΐδας φέρε κεδν' εἰδυῖα

θοι ἀγγέλλουσά τι τῶν κατὰ τὸν Ὀδυσσέα. Quamvis haec Eustathii conjectura cuivis primo intuitu arridere debeat, tamen nequaquam ferri potest, quia *πείθομαι* nullo in loco apud Homerum cum tertio casu conjunctum reperitur. cf. *Schweighaeuser.* ad Herod. I, 126. 20. — *θεοπροπίης.* De hujus vocis etymologia vid. *Buttmann.* in Lexilogo I. p. 19. sqq. — v. 417. *πατρώϊος*, *paternus, a parentibus ad filios, a majoribus ad posteros veniens.* Ammonius: *πατρῷα, τὰ ἐκ πατέρων εἰς υἱοὺς χωροῦντα, πατρικοὶ δὲ οἱ φίλοι καὶ ξένοι, πάτρια δὲ τὰ τῆς πόλεως ἤθη.* Fere eadem Thomas Magister habet. Moschopulus: *πάτρια ἔθη τὰ τῆς πόλεως, πατρικὸς φίλος, καὶ πατρῷος κλῆρος.* Cf. Interpp. ad Lucian. T. III, p. 561. et *Koeppen* et *Ruhkopf* ad Iliad. VI, 216. — *ἕσπερος, ἀντὶ τοῦ ἑσπέρα ἕσπερος.* Schol. — *κακκείοντες*, vid. *Maittaire* de diall. p. 436. — *ἔβαν*, producitur in fine, quia ultima syllaba ex duabus syllabis conflata est. cf. *Spitzner* de versu heroico p. 35. — *περισκεπτῷ, ὑψηλῷ, ὅθεν ἐστὶ περισκέψασθαι, ἢ πάντοθεν ὁρωμένῳ, περιορατῷ.* Schol. cf. Lysias p. 283. *Reisk.* — *αἴθω.* Apud Homerum tantum participium *αἰθόμενος* occurrit, quod h. l. legitur, et usurpatur plerumque *de igne.* cf. Iliad. VI, 182. VIII, 563. X, 246. XI, 596. XVIII, 1. *Hesiod. Scut. Hercul.* 60. deinde de aliis quoque rebus splendentibus dicitur. v. Hesiod. Sc. 275. *αἰθ. δαΐδας.* Iliad. XIII, 320. *αἰθόμενον δαλόν.* Odyss. XVIII, 343. *αἰθ. λαμπτῆρσι.* — *κεδνός, honestus*, honestas vero cadit in puellam seu uxorem, quando est *casta* et *pudica*

Εὐρύκλει', Ὦπος θυγάτηρ Πεισηνορίδαο·
τήν ποτε Λαέρτης πρίατο κτεάτεσσιν ἑοῖσιν,
πρωθήβην ἔτ' ἐοῦσαν, ἐεικοσάβοια δ' ἔδωκεν·
ἶσα δέ μιν κεδνῇ ἀλόχῳ τίεν ἐν μεγάροισιν,
εὐνῇ δ' οὔποτ' ἔμικτο· χόλον δ' ἀλέεινε γυναικός·
ἥ οἱ ἅμ' αἰθομένας δαΐδας φέρε, καί ἑ μάλιστα
δμωάων φιλέεσκε, καὶ ἔτρεφε τυτθὸν ἐόντα.
ὤϊξεν δὲ θύρας θαλάμου πύκα ποιητοῖο·
ἕζετο δ' ἐν λέκτρῳ, μαλακὸν δ' ἔκδυνε χιτῶνα·

---

cf. v. 432. — πρωθήβη, Scholiastes minor: πρώτην ἀκμὴν ἡλικίας ἔχουσα; intelligenda est igitur *puella pubescens*. — ἐεικοσάβοιον ἢ σταθμός τις ὕλης μεταλλικῆς, δι' οὗ εἴκοσι βόας ἦν ὠνήσασθαι. *Eustath.* cf. Pausan. III, 12, 3. — v. 435. Cf. Iliados III, 388. — v. 437. χιτών, *tunica*, *vestis superaria*, *ein Leibrock*. Hesychius: χιτών, ἔνδυμα; περιβόλαιον, ἐσθής, θώραξ, ἱμάτιον ἀνδρικόν. cf. Pollux VII, 46. sqq. et *Salmas.* ad Tertullian. de pallio. p. 70. sq. p. 410. sq. vid. Iliad. II, 46., ubi vocabulo χιτὼν etiam appositum est epitheton μαλακός. Interdum χιτῶνες etiam in ornatu muliebri ponuntur. Atque tum isto vocabulo significatur *stola*, quae apud Aristoph. Plut. 985. χιτώνιον dicitur. vid. Anacreon XX, 7. Aelian. V. H. XII, 1. Caeterum notandum est, Homerum saepissime versari in rebus, quae quidem non admodum memorabiles sunt, at vero lectorem vehementer alliciunt ob simplicitatem, quacum a poëta enarrantur. Hoc jam sentiebat *de Bosch*, qui in libro: *Ueber Homers Ilias*. pag. 15. ita scribit: *Alle, die nach dem Homer Heldengedichte geschrieben haben, sind vielmehr bemüht gewesen, ihn im Hohen und Erhabenen, als ob darin allein das dichterische Schöne zu finden wäre, als im Einfachen und Natürlichen nachzuahmen. Oft erzählt unser Dichter Dinge, die, wenn man sie kennt, wenig wichtig zu seyn scheinen, z. E. auf welche Art Jemand seine Pferde an- oder ausgespannet, wie er das Mittag- oder Abendmahl gehalten hat, wie er zu Bette gegangen oder wieder aufgestanden ist. Und gerade in diesen Erzählungen zeigt Homer eine gefällige, den Zeiten, worin er lebte, so eigenthümliche Einfalt, dass, wenn man gleich fast keine Kunst darin sichtbar verspürt, man doch gerade diese Einfalt für den Gipfel der Kunst ansehen muss, worin die Wahrheit und natürliche Beschreibung des Vorfalls uns entzückt und mit sich fortreisst.* —. Paulo post de nostro loco, quem exempli causa attulit, haec dicit: *Telemachus*

καὶ τὸν μὲν γραίης πυκιμηδέος ἔμβαλε χερσίν.
ἡ μὲν τὸν πτύξασα καὶ ἀσκήσασα χιτῶνα,
πασσάλῳ ἀγκρεμάσασα παρὰ τρητοῖς λεχέεσσιν,
βῆ ῥ' ἴμεν ἐκ θαλάμοιο· θύρην δ' ἐπέρυσσε κορώνῃ
ἀργυρέῃ· ἐπὶ δὲ κληῗδ' ἐτάνυσσεν ἱμάντι.
ἔνθ' ὅγε παννύχιος, κεκαλυμμένος οἰὸς ἀώτῳ,
βούλευε φρεσὶν ᾗσιν ὁδόν, τὴν πέφραδ' Ἀθήνη.

---

geht die Treppen hinauf zu seinem hohen Schlafgemach, ihm folgt seine alte Dienstmagd, mit einem brennenden Lichte in der Hand. Sie öfnet ihm die Thür. Er geht hinein, zieht seine Kleider aus, giebt sie der Magd, die sie sorgfältig in Falten legt, und sein Gewand an den hölzernen Nagel zur Seite des zierlichen Bettes hängt, dann die Thüre mit dem silbernen Ringe hinter sich anzieht, und den Riegel mit dem Riemen vorzieht. — Welche gefällige Einfalt herrscht auch in dieser Beschreibung! — v. 439. *πτύξασα καὶ ἀσκήσασα*, *μετ' ἐπιμελείας διπλώσασα. Schol. min.* — *κληῒς* erat nequaquam *clavis*, sed potius *obex*, *μοχλός*. cf. Iliad. XXIV, 455. *τρεῖς ἀνοίγεσκον μεγάλην κληῗδα θυράων.* Eustathius de hac re ad nostrum locum ita scribit: *Κληῗδα λέγει οὐ σκεῦος ἀπὸ σιδήρου, ἀλλὰ μοχλόν, ἐντὸς μὲν τῆς θύρας ἐξημμένον, καὶ ἐπὶ τὰ κάτω καθειμένον ἤτοι κεχαλασμένον, ἱμάντι δὲ ἔξωθεν σπώμενον καὶ ἀνελκόμενον καὶ ἐπιζυγοῦντα τὴν θύραν.* — *οἰὸς ἀώτῳ*, *tectus calantica ex praestantissima lana confecta.* Saepissime ita de re eximia atque praestanti usurpatur etiam *ἄνθος* ab Homero. Sic legitur v. c. Iliad. IX, 538. *ἄνθεσι μήλων* pro: *μετὰ τοῖς καλλίστοις μήλοις.* cf. v. 657., ubi eodem sensu legitur *λίνοιο λεπτὸν ἄωτον.* — *βουλεύειν φρεσὶν ᾗσιν* est: *secum deliberare.* Sententiam eorum, qui praecipiunt *βουλεύσασθαι* significare *secum statuere*, *βουλεύειν* vero *consulere aliis* optime refutavit ex veterum grammaticorum testimoniis Cel. *Sturzius* in Lex. Xenophont. s. h. v. Conf. *Fischer.* ad Aesch. Socrat. p. 174.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Β.

ARGVMENTVM.

Telemachus cum per totam noctem Minervae consilia animo volutasset, postero die prima luce convocata concione in eandem venit et in patris sella residet v. 1—14. Verba autem facit primus Aegyptius, quibus optima quaevis se de eo qui convocavit concionem sperare, profitetur v. 15—34. Hinc laeto isto omine gavisus Telemachus, oratione ad senem conversa, quam exigua ei restet patris reditus spes, exponit, ac statim injuriam matri et ipsi a procis pessime res ipsius consumentibus illatam ita ulterius persequitur, ut totius populi animum vehementissime commoveat v. 35—81. Altum omnium silentium rumpit tandem Antinous, sed rumpit ita, ut artes et machinas conquestus, quibus Penelope procos eluserit, non istos ante discessuros esse satis insolenter affirmet, quam Penelope cui ipsi visum fuerit, nupserit v. 82—128. Telemachus contra se matrem invitam domo expulsurum constanter negat, quae postulaverat, acrius urget et ipsos deos omnis injuriae justissimos vindices invocat v. 129—145. Derepente autem cum ei apparuissent duae aquilae, Halitherses vates ex hoc augurio mala procis minatur v. 146—176. Quod quidem vaticinium ita irridet Eurymachus, ut nullo modo procos, antequam consilium suum assequantur, domum relicturos esse dictitet v. 177—207. Nunc Telemachus ut ultima quoque tentet, navem sibi itineris causa poscit, ut, quid patri evenerit, sciscitetur et si nihil audiverit, annum certe exspectent proci, si mortuum patrem esse perceperit, matri maritum ipse deinde eligat v. 208—223. Jam Mentor quidem Ithacenses quod Ulyssem regem optimum tam cito obliviscantur, objurgat et increpat, sed acerbius in eum invectus Leiocritus tantum abest, ut navem ad iter faciendum Telemacho ipse praebeat, ut solum Men-

torem vel Halithersem an forte navem accipere possint, circumspicere jubeat v. 224—256. Nunc igitur Telemachus missa concione preces ad Minervam fundit, quo facto ipsa dea Mentoris figura induta et navem pollicita cibaria itineri Telemachum parare jubet v. 257—295. Telemachus deinde ad procos reversus iisque perniciem minatus eorum dicteriis male excipitur v. 296—336. Quo facto Eurycleam nuotricem (cf. I, 430. 434.) vina et farinas promere jubet eique iter suum ita annunciat, ut eam, ne quid matri prodat, simul jurejurando obstringat v. 337—381. Minerva denique nave a Noëmone accepta, Mentoris figuram retinens, Telemachum sub vesperam in navem deducit, atque ita inscia Penelope secundo vento oram solvunt et Pylum proficiscuntur v. 382—434.

Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
ὤρνυτ' ἄρ' ἐξ εὐνῆφιν Ὀδυσσῆος φίλος υἱός,

---

v. 1—5. Ἠριγένεια ipso auctore Eustathio dicitur aut ita ut sit idem quod ὑπὸ ἠέρος γεννωμένη i. e. ad sensum, quae mane apparet, ἡ ἅμα ἦρι γίνεται (cf. Od. XIX, 320. ἠῶθεν μάλ' ἦρι) aut ita ut idem sit quod ἡ τὸν ὄρθρον γεννῶσα i. e. mater quasi et genitrix lucis matutinae. Iam si ex etymologiae legibus utrumque esse potest, multo tamen magis mihi poëticum esse videtur, vocem ἠριγένεια posteriori sensu accipere, quemadmodum apud Virgil. Aen. XI, 182. legitur:

Aurora interea miseris mortalibus *almam*
Extulerat lucem — — —

Languet enim profecto epitheton istud Aurorae si nihil est nisi: *quae mane apparet.* cf. Buttmann. Lexilog. I. p. 118. 121. Hoc ipsum innuere voluisse videtur Eustathius verbis: *ὡς γὰρ τὸν ἡμερινὸν ἁπλῶς Ἀπόλλωνα εἶτουν ἥλιον ἡ Λητὼ γεννᾷ, τουτέστιν ἡ νὺξ* (cf. Sophocl. Trach. v. 94.) *οὕτω καὶ τὴν τῆς ἡμέρας ἀρχὴν ὁ τὴν νυκτὰ περατῶν ὄρθρος ποιεῖ.* — ῥοδοδάκτυλος perperam Schol. et ipse Eustathius ita dictum putant, ut digiti Aurorae allegorice pro ejus radiis accipiendi sint. Exprimere autem solet Homerus deorum et dearum suarum pulchritudinem per partem aliquam pulchritudinis, quam in rem cf. Köppen. ad Il. I. p. 111. „*Will man nicht ungerecht gegen den guten Homer seyn, so darf man nicht verschweigen, dass auch Homer bereits mehrere Charaktere der physischen Bildung, aber noch unvollkommen mit einzelnen Zügen unterscheidet. So charakteristisch ist das lange, goldfarbige Haar*

εἵματα ἑσσάμενος· περὶ δὲ ξίφος ὀξὺ θέτ' ὤμῳ·
ποσσὶ δ' ὑπὸ λιπαροῖσιν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα·
βῆ δ' ἴμεν ἐκ θαλάμοιο, θεῷ ἐναλίγκιος ἄντην.
αἶψα δὲ κηρύκεσσι λιγυφθόγγοισι κέλευσεν,

Apollos, die schwarzen Locken Neptuns, die weissen Arme der Juno, die dunkeln feurigen Augen der Minerva, der sanftlächelnde Blick und der reitzende Nacken der Venus, die Rosenfinger der Aurora u. s. f." Haud inepta igitur esse videtur observatio Aristot. Rhetor. III, 1. *διαφέρει δ' εἰπεῖν οἷον, ῥοδοδάκτυλος ἠώς, μᾶλλον ἢ φοινικοδάκτυλος ἢ ἔτι φαυλότερον, ἐρυθροδάκτυλος.* Praeterea conferri possunt versus ab Homericorum venustate haud longe alieni, qui leguntur apud Virgil. Aen. VII, 25. 26.

Jamque rubescebat radiis mare, et aethere ab alto
Aurora in *roseis* fulgebat *lutea* bigis

cf. ibid. IV, 6. 129. 584. XII, 76. — De forma *εὔνηφιν* cf. *Thiersch* Gr. p. 233. de verbo *ἑσσάμενος* eund. p. 324. Proprie non *ξίφος*, sed balteus, *τελαμών*, circa humeros jaciebatur cf. Hesiod. Scut. Herc. v. 221.

ὤμοισιν δέ μιν ἀμφὶ μελάνδετον ἄορ' ἔκειτο
χάλκεον, ἐκ τελαμῶνος ἀργυρέηλον —

Hom. Il. VI, 404.

τῇ ῥα δύο τελαμῶνε περὶ στήθεσσι τετάσθην,
ἤτοι ὁ μὲν σάκεος, ὁ δὲ φασγάνου ἀργυροήλου.

πέδιλα calceamenta, talaria pedibus subligari solebant, cum aut ex domo egrediendum (cf. v. 10. Il. II, 44.) aut iter faciendum esset (Od. I, 97. cf. Il. X, 22.) De *σανδάλοις* s. *σανδαλίοις* cf. Hym. in Merc. 83. Ael. V. H. I, 18. VII, 11. Poll. VII, 22. — Niveus pedum color, qui inde *λιπαροί* dicuntur, vel apud heroas magni aestimabatur. Hinc Anacr. Od. XXXI, 5. Orestem vocat *λευκόποδα* vid. Hesych. s. v. *λυκόποδες*. *ποσσὶ δ' ὑπὸ* cf. *Thiersch* Gr. p. 399. — *καλὸς* apud Homerum semper produci, cum in sermone attico innumeris in locis corripiatur, docuit *Clarkius* ad. Il. II, 43., qui tamen multa inde conclusit, quae concludi nullo modo poterant. De veterum Graecorum vestitu cf. *Koeppen* ad Il. I. p. 134. sqq. — *ἴμεν* vid. *Sturz.* de diall. p. 312. 472. De *βῆ δ' ἴμεν Thiersch.* p. 480. 9. — v. 6 — 11. *λιγύφθογγοι* haud dubie esse debebant *κήρυκες* i. e. *φωνὴν λιγεῖαν καὶ ὀξὺν ἔχοντες*, *λιγεῖς* cf. Il. I, 248., ubi Nestor dicitur *λιγὺς Πυλίων ἀγορητής*. IX, 350. *ἅρπῃ εἰκυῖα τανυπτέρυγι λιγυφώνῳ*, unde simul patet *υ* in voce *λιγύφθογγος* esse

κηρύσσειν ἀγορήνδε καρηκομόωντας Ἀχαιούς·
οἱ μὲν ἐκήρυσσον, τοὶ δ' ἠγείροντο μάλ' ὦκα.
αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἤγερθεν, ὁμηγερέες τ' ἐγένοντο,
βῆ ῥ' ἴμεν εἰς ἀγορήν, παλάμῃ δ' ἔχε χάλκεον ἔγχος,
οὐκ οἶος, ἅμα τῷγε κύνες πόδας ἀργοὶ ἕποντο·
θεσπεσίην δ' ἄρα τῷγε χάριν κατέχευεν Ἀθήνη.

---

breve, et quod hoc loco producatur, nonnisi positioni deberi. cf. *Clarkius* ad Il. II, 537. *Spitzner* de versu her. p. 66. — *καρηκομόωντας* Homerus vocat solos Graecos *die Hauptumlockten* i. e. qui comam alebant. cf. Aristot. Rhetor. I, 9. *ἐν Λακεδαίμονι κομᾶν, καλόν· ἐλευθερίας γὰρ σημεῖον.* Xen. de republ. Laced. XI, 3. vid. tamen Herod. I, 82. Plutarch. Tom. VIII. p. 318. ed. *Hutt.* Phocyll. v. 190. sqq. Plat. Phaed. Cap. 38. Herod. I, 82. — *οἱ μὲν* h. l. pertinet ad verbum remotius, *κήρυκες*. cf. Plat. Sympos. X, 2. ed. Wolf. *τῶν μὲν ὀνειδιζόντων — τῶν δὲ νουθετούντων*, ubi prius *τῶν μὲν* referendum ad *ἐχθρῶν*, posterius ad *φίλων*. Similiter usurpatur Latinorum *alter, alter*, quod eodem modo ad superiora inverso ordine nonnunquam refertur. vid. Cic. ad div. VI, 11. de offic. I, 12, 5. cf. *Thiersch.* Gr. p. 468. *Fischer* ad *Weller.* I, p. 329. De locutione pleonastica *ἤγερθεν, ὁμηγερέες τ' ἐγέν.* cf. *Thiersch.* p. 478. — Pro *ἅμα τῷγε κύνες πόδας ἀργοί*, quod nunc legitur, olim scribebatur *δύω κύνες κ. τ. λ. ἀργοί.* Schol. explicuit per *λευκοὶ ἢ ταχεῖς* neque magnopere ab hoc in constituenda vocis istius, de qua tantum disputatum est, significatione discedit *Hermannus de primordiis hist. gr.* IX. „*Ἀργὸν Micuum verti, ut ambiguitatem nominis servarem. Nam qui cognata vocabula comparaverit, communem omnium micandi singnificationem reperiet, quae nunc ad solam celeritatem, nunc etiam ad candorem translata est.*" cf. *Weichert. de Medea Oestro percita Comment. I. Grimae* 1824. *Passow.* in Lexic. s. v. *ἀργός.* Il. XVIII, 578. XXIV, 211. Odyss. XVII, 62.

v. 12—14. *θεσπέσιος* proprie idem est quod *θέσφατος* et *θέσπις* i. e. *a deo effatum*, unde *θέσφατα* dicuntur oracula et fata. Sed cum deorum effatis cuncta effici putarentur, voces illae designant *quidquid a deo creatum est.* Jam vero in verbo *θεσπέσιος* notio illa *edicendi, effandi* prorsus evanuit et plerumque nihil eo exprimitur nisi *θεῖος*, ut recte nostro quoque loco explicuit Scholiastes. Denique autem, cum quaecunque a divino quodam numine profecta sunt, recte existimentur praestantissima et in suo quaeque genere fere unica, dicitur nominatim *θεσπέσιον*

ἄντες
τὸν δ' ἄρα πάντες λαοὶ ἐπερχόμενον θηεῦντο·
ἕζετο δ' ἐν πατρὸς θώκῳ, εἶξαν δὲ γέροντες.

de re quacunque excelsiori, praeclara et immensa. cf. *Buttm.* Lexilog. I. p. 166. sq. Aristot. Ethic. VII, 1., qui observat Lacedaemonios θείους vocasse, quos propter virtutem maxime mirarentur. cf. Plat. Men. 26. Aesch. dial. I, 13. Jamblich. Cap. 35. de vita Pythag. Juven. Satyr. V, 335. — Vocem καταχεύειν Eustathius monet positam esse pro διὰ παντὸς τοῦ σώματος περιάγειν. Et sane verbum illud non solum innuere videtur hoc, nonnisi subinde et tardius conspectum esse gratum illud nescio quid in vultu Telemachi, sed largissime in eam quoque demissam fuisse suavitatem divinam. Nam in voce χεύειν semper fere inest notio copiae et abundantiae. cf. Il. XII, 156. sq.

— — — νιφάδες δ' ὡς πῖπτον ἔραζε,
ἅς τ' ἄνεμος ζαὴς, νέφεα σκιόεντα δονήσας,
ταρφειὰς κατέχευεν ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ.
Ὣς τῶν ἐκ χειρῶν βέλε' ἔῤῥεον

ibid. XIX, 356. ἀπάνευθε νεῶν ἐχέοντο.. V, 734. κατέχευεν πέπλον ἐπ' οὔδει πατρός. Similiter Latinorum *effundi* dicitur cf. Cic. Brut. 9. *effundit* haec aetas hanc copiam oratorum. Virg. Aen. XI, 509. telorum *effundere* contra omne genus Teucri. — In voce θηεῦντο (cf. *Thiersch.* Gr. p. 310. 80. c.) inest significatio admirationis et observationis, unde recte interpretatus est Eustathius: ἐθαύμαζον cf. infra V, 75. 76. ἔνθα στὰς θηεῖτο διάκτορος Ἀργειφόντης αὐτὰρ ἐπειδὴ πάντα ἑῷ θηήσατο θυμῷ κ. τ. λ. VI, 237. VII, 133. Similiter Latini *intueri* et *suspicere aliquem* usurpant. cf. Cic. de orat. II, 21. Liv. XXXVII, 50. Hor. Epist. I, 6, 17.

I nunc argentum et marmor vetus aeraque et artes
Suspice. — — — — —

De caesura in v. 13. omissa cf. *Spitzner.* de versu her. p. 9. sq. Ad γέροντες (cf. Il. II, 404. γέροντες ἀριστῆες. XVIII, 503. XIX, 303.) ab initio certe apud Graecos nonnisi ii relati fuisse videntur, quos ob ipsam aetatis suae maturitatem majorem quam reliquos in rebus privatis ac publicis gerendis prudentiam ac sapientiam comparasse sibi haud improbabile erat et quos propterea semper summus dux vel rex in rebus gravioribus in consilium adhibere poterat. Hinc Trojae ipsi γέροντες sunt senes, quorum decretis cedit adeo Hector (Il. XV, 721.) cf. Flor. I, 1. *Hunc rex sapientissimus statum reipublicae imposuit, — — ut consilium reipublicae penes senes esset, qui ex auctoritate patres,*

τοῖσι δ' ἔπειθ' ἥρως Αἰγύπτιος ἦρχ' ἀγορεύειν,
ὃς δὴ γήραϊ κυφὸς ἔην, καὶ μυρία ᾔδη.
καὶ γὰρ τοῦ φίλος υἱὸς ἅμ' ἀντιθέῳ Ὀδυσῆϊ
Ἴλιον εἰς εὔπωλον ἔβη κοίλῃς ἐνὶ νηυσίν,
Ἄντιφος αἰχμητής· τὸν δ' ἄγριος ἔκτανε Κύκλωψ
ἐν σπῆϊ γλαφυρῷ, πύματον δ' ὡπλίσσατο δόρπον.

---

ob aetatem senatus vocabantur. *Gernhard.* ad Cic. Cat. maj. Cap. XVI, 56. „*In agris erant tum senatores, id est senes.*" Ita profecto optime explicatur vocis etymologia (cf. v. 16.) neque hac in re mihi tantopere ambigendum videtur, quemadmodum visum est *Nitzschio* in libro saepius laudato p. 95. Jam vero *γέροντες* illi solebant regi venienti *εἴκειν* s. *ὑποχωρεῖν*, uti interpretatur Schol. (cf. Il. I, 533.), qui tamen temere Homerum illud nostro loco commemorasse opinatur *εἰς ἔλεγχος τῶν μνηστήρων. ἤτοι ὃν* (Telemachum) *ἐτίμων οἱ γέροντες διὰ τὰ γένος, τοῦτον ὕβριζον αὐτοὶ, καὶ ἀπηξίουν βασιλέα εἶναι αὐτῶν.* — Pro *θῶκον* Attici *θᾶκον* dicunt. cf. *Sturz.* de diall. p. 131. *Buttm.* Lexil. T. II. p. 105. sqq. et p. 111.

v. 15—24. Quod nunc primus loqui coepit Aegyptius, Eustathius causam affert ipsam Homeri sapientiam, qui cum bene nosset, quam difficile sit, juniorem dicendi initium facere inter seniores, primum loquentem fecerit Aegyptium, deinde Telemachum. cf. infra III. 68. Il. X, 543. — *κυφός* i. e. *κεκυφώς, κεκυρτωμένος, ἅπαξ λεγόμενον.* cf. Tacit. Annal. I, 34. *Curvata senio membra.* Differt autem monente Eustathio a *γυρός* (cf. Od. XIX, 246. *γυρὸς ἐν ὤμοισιν*). — *καὶ γὰρ* explicat non tam proxime praecedens *μυρία ᾔδη* (cf. *Thiersch.* Gr. p. 141.), quam prius illud *γήραϊ κυφός.* — *εὔπωλος* vocatur Troja i. e. *καλοῖς ἵπποις χρωμένη*, similiter Od. XI, 168. Il. V, 551. XVI, 576., uti in universum Trojani erant Graecis locupletiores cf. Il. IX, 402. XVIII, 289. *πολύχρυσον Πριάμου πόλιν.* — De formis *ἔκτανε* et *σπῆϊ* cf. *Thiersch.* Gr. p. 340. 260. — *πύματον* ambigue dictum est. Potest enim monente Eustathio aut ita intelligi, ut Antiphum ultimum ex sociis devoraverit Cyclops, aut ita ut in universum Antiphus ultimus fuerit, quem absorpserit dirus ille *ἀνθρωποφάγος.* Mihi quidem hoc probabilius videtur. — Ad *δόρπον* Eustathius commentatur haec: Veteres singulis diebus ter cibos sumere solebant, primum quidem *ἄριστον*, quod primo mane fiebat, ut ipsa nominis etymologia doceat (*ἄρεος ἱσταμένου*), deinde *δεῖπνον* i. e.

τρεῖς δέ οἱ ἄλλοι ἔσαν· καὶ ὁ μὲν μνηστῆρσιν ὁμίλει,
Εὐρύνομος, δύο δ' αἰὲν ἔχον πατρώϊα ἔργα·
ἀλλ' οὐδ' ὣς τοῦ λήθετ', ὀδυρόμενος καὶ ἀχεύων.
τοῖς ὅγε δακρυχέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
Κέκλυτε δή νῦν μευ, Ἰθακήσιοι, ὅ,ττι κεν εἴπω·
οὔτε ποθ' ἡμετέρη ἀγορὴ γένετ', οὔτε θόωκος,

μεϑ' ὃ ἔδει πονεῖν, denique *δόρπον*, quod tum *δόρυ παύεται*. cf. Aeschyl. fragm. incert. 46. *ἄριστα, δεῖπνα, δόρπα ϑ' αἱρεῖσϑαι τρία*. Hom. Il. XXIV, 444. *περὶ δόρπα πονέοντο*. Sed seriores Graeci *δεῖπνον* vocabant, quod veteres *δόρπον*, eodem modo quo coenarum usus apud Romanos non semper idem fuit. Festus enim: Coena, inquit, apud antiquos dicebatur quod nunc est prandium, vesperna, quam nunc coenam appellamus. cf. *Manut.* ad Cic. epist. I, 2. Praeterea *δόρπος* et *δόρπον* subinde legitur, ut *δέσμος, κέλευϑος*. — *οἱ ἄλλοι* cf. *Thiersch.* Gr. p. 454. 5. — *Εὐρύνομος* inducitur agens ab Homero infra demum XVII, 242. — De frequenti litterae *α* (*πατρώϊα*) apud Homerum hiatu vid. *Spitzner.* de versu her. p. 139. — *οὐδ' ὥς, ne sic quidem* i. e. quamvis tres adhuc ei superessent filii, tamen eorum praesentia non poterat tristem defuncti extinguere memoriam. Eodem modo Schol. *οὗτος οὖν τρεῖς ἔχων οὐ παύεται τὸν ἀπωλολότα ὀδυρόμενος*. — Pro *τοῖς ὅγε* rectius ex duobus Codd. Vienn. legendum est *τοῦ ὅγε* ut infra XXIV, 425. *ob hunc fundens lacrymas*. cf. *Thiersch.* Gr. p. 371. Lacrymari apud Graecos ne ab Heroum quidem personis alienum esse existimabatur. cf. Xenoph. Cyrop. I, 7., ubi de Tigrane dicitur: *ἐδάκρυσεν, ὥσπερ εἰκός*. Hom. Il. VII, 426. Sophocl. Philoct. v. 277. vid. *Lessingii Laokoon* p. 6.

v. 25—29. *οὐδὲ — οὐδὲ* et *οὔτε — οὔτε* ita inter se differre constat, ut *οὐδὲ* prioribus semper addat novum aliquid et prorsus diversum, quod negatur, *οὔτε* contra nonnisi unam rem per partes neget (cf. Herm. ad Eurip. Med. p. 330 sqq. ad Philoct. p. 140.). Jam vero hanc ipsam regulam semper fere observari solitam, si ad nostrum locum transtuleris, patet rectius legi *οὔτε — οὔτε ϑόωκος* ut dedit ipse *Baumgarten-Crusius*. Voces enim *ἀγορὰ* et *ϑῶκος*, quamvis neutiquam pro synonymis habendae sint, imo ita differant, uti *ἀγορὰ* et *βουλή*, cum illud concionem publicam, solennem et cui omnes praeconis voce convocati intersint, hoc nonnisi consessum privatum, ubi neque omnes ex populo et optimatibus adsunt, neque publice convocati, significet, (cf. Il. IX, 11. II, 143. Od. XV,

ἐξ οὗ Ὀδυσσεὺς δῖος ἔβη κοίλης ἐνὶ νηυσίν.
νῦν δὲ τίς ὧδ᾽ ἤγειρε; τίνα χρειὼ τόσον ἵκει,
ἠὲ νέων ἀνδρῶν, ἢ οἳ προγενέστεροί εἰσιν;
ἠέ τιν᾽ ἀγγελίην στρατοῦ ἔκλυεν ἐρχομένοιο,

468.) tamen in tota illa enunciatione nonnisi una est negatio: adhuc non fuit conventus sive publicus sive privatus, Caeterum *θόωκος* eodem modo quo *φόως* (Il. II, 49.) dicitur apud Homerum. cf. *Sturz.* de diall. p. 402. — De usu vocis *ὧδε* vid. supra I, 182. coll. *Fischer.* ad *Weller.* III, 214.

v. 28. Aegyptium vere ignorasse, quis ipsum et reliquos ad concionem congregarit, vix cogitari potest, neque mihi errasse videntur interpretes gallici, *Dacieria* et *Bitaubius*, qui Aegyptium, cum neque Telemachum neque procos vellet offendere, ignorantiam hac in re simulasse censent, quidquid contradicat *Nitzschius* ad h. l. p. 71. Primum enim quod dicit *Nitzschius* ejusmodi simulationem haud convenire personae Aegyptii, illud quidem satis leve est, neque ejusmodi simulationem optimus Graecorum religioni sibi duxerit. Deinde ex v. 53. quomodo non cogitasse de Telemacho Aegyptium pateat, multo minus patet, praesertim cum *φήμην* illo loco esse *verbum boni ominis, quod fortuito loquenti quasi excidit, quod solo casu bonum aliquid portendit (ein zufällig günstiges Wort)*, nullo modo demonstrari possit; contra v. 33. Aegyptius se nosse Telemachum haud tecte significet verbis *ἐσθλός μοι δοκεῖ εἶναι*, quod profecto dicere non poterat, si plane innotus ei fuisset ille, qui concionem convocarat. Recte igitur orationis suae ambiguitate et quasi quadam tergiversatione neque Telemachum neque procos voluisse offendere apertius Aegyptium statuendum videtur. — De locutione *χρειὼ τόσον ἵκει* cf. *Thiersch.* Gr. p. 386. init. vid. supra I, 225. — Verba *οἳ προγενέστεροι εἰσιν* ex attractione quadam dicta, sunt pro: *ἐκείνων οἳ — εἰσιν* cf. *Thiersch.* Gr. p. 537 sq. Aliena sunt maximam partem exempla, quae laudat *Clarkius* ex Il. III, 211. VI, 396. Od. XII, 73. Rectius confertur infra v. 46.

v. 30 — 34. *ἀγγελίην* vid. *Buttm.* Lexil. T. II. p. 202. sqq. cf. *Herm.* dissert. de Ellipsi et Pleon. p. 158. — Verba *στρατοῦ ἐρχομένοιο* Schol. et *Dacieria* intelligi voluerunt de exercitu Trojam profecto et inde nunc redeunte, quod per usum verbi *ἔρχεσθαι* fieri posse Il. VI, 150. docet. Alii contra de adventante hostili quodam exercitu accipienda esse verba illa existimant, quibus assenti-

ἥν χ' ἡμῖν σάφα εἴποι, ὅτε πρότερός γε πύθοιτο;
ἠέ τι δήμιον ἄλλο πιφαύσκεται ἠδ' ἀγορεύει;
ἐσθλός μοι δοκεῖ εἶναι, ὀνήμενος! εἴθε οἱ αὐτῷ

---

tur *Nitzschius* ad h. l., quamquam rationes, quae eum commoverint, an satis idoneae sint, addubito. Quod enim dicit *Nitzschius*, nisi alia nuntiare voluisset proceribus, Telemachum vix concionem convocaturum, imo reversi exercitus rumorem ipsam urbem pervasurum fuisse, illud quidem facile eo refutatur, quod hoc modo concio ne convocanda quidem erat, si verba illa de adveniente exercitu hostili acceperis. Nam vel hujus rei fama percrebuisse poterat. Nimis porro in universum locutus esset Aegyptius tum potius, si de hostili quodam exercitu cogitandum esset. Deinde autem Rhapsodos non interpretatos esse illa ratione verba nostra, certe inde non potest evinci, quod non attulerunt variam lectionem οἰχομένοιο pro ἐρχομένοιο, denique Telemachus cur de morte patris infra v. 46. negative potius quam affirmative loqui debuerit, quam in rem laudat *Nitzschius* Od. I, 408—14. non satis video. Aegyptium igitur non cogitasse de exercitu Troja redeunte τοῦ ἐπὶ Ἴλιον στρατεύσαντος, uti monet Schol., *Nitzschii* argumentis nondum satis probatum puto, contra vere hoc in mente habuisse Aegyptium haud scio an inde pateat, quod v. 41. Telemachus exercitum illum non advenisse dolere videtur, quod fieri vix poterat, si de hostili exercitu adventante sermo esset. — De frequenti littera α, uti hoc loco in σάφα hiatu vid. *Spitzner.* de versu her. p. 139. — *δήμιον* dicitur quod ad plures vel ad omnes pertinet. Jam vero inde patet, quomodo, si nuntius allatus fuisset Telemacho de redeunte ex Troja exercitu, congregare potuisset Graecorum proceres. Hic enim nuntius ad omnes pertinebat. Sic ei, quod δήμιον s. δημόσιον est, opponitur τὸ ἴδιον infra III, 82. πρῆξις ἥδ' ἰδίη, οὐ δήμιος, ἣν ἀγορήσω. XX, 264. — *πιφαύσκειν* et *πιφαύσκεσθαι* (cf. *Sturz.* de diall. p. 419. sq.) proprie ostendere (Il. XII, 280. X, 478. πιφαύσκειν θέσφατα), hinc ut Latinum *significare* de oratione quoque dicitur cf. infra v. 44. 162. Hymn. in Merc. v. 537. Differunt autem *πιφαύσκειν* et *ἀγορεύειν* ita, ut illud quidem dicatur non solum ille, qui verbis et oratione aliquid significat, sed quacunque alia re ostendit, hoc nonnisi de oratione usurpetur. cf. infra v. 162. πιφαυσκόμενος τάδε εἴρω. Ad *ὀνήμενος* Schol. εἴη suppleri jubent, ut sit *macte* cf. *Viger.* p. 438. Eurip. Iphig. A. v. 1329. ὄναιο τῶν

Ζεὺς ἀγαθὸν τελέσειεν, ὅ,τι φρεσὶν ᾗσι μενοινᾷ.
Ὣς φάτο· χαῖρε δὲ φήμῃ Ὀδυσσῆος φίλος υἱός,
οὐδ' ἄρ' ἔτι δὴν ἧστο, μενοίνησεν δ' ἀγορεύειν·
στῆ δὲ μέσῃ ἀγορῇ· σκῆπτρον δέ οἱ ἔμβαλε χειρὶ
κῆρυξ Πεισήνωρ, πεπνυμένα μήδεα εἰδώς.
πρῶτον ἔπειτα γέροντα καθαπτόμενος προςέειπεν·

φρενῶν — *εἴθε* cum optativo cf. *Thiersch.* Gr. p. 427. extr. *Fischer* ad *Weller*. III, b. 84.

v. 35—39. *φήμη* interprete Eustathio est *λόγος δηλωτικὸς μέλλοντός τινος ἐξ αὐτομάτου λαλούμενος.* Sensus igitur est: Telemachus hac Aegyptii oratione ceu laeto auspicio et omine gavisus est. Recte enim inde (v. 33. 34.) concludere sibi posse videbatur, bene ipsi velle proceres. Neque vero *φήμη* necessario est bonum omen quod casu accidit. cf. quae monuimus supra ad v. 25—29. Plat. Phaed. C. 59. extr. *ἐν οἷς τῷ ὄντι οἰκητὰς θεοὺς εἶναι, καὶ φήμας τε καὶ μαντείας καὶ αἰσθήσεις τῶν θεῶν.* Eodem modo *ὄσσα* dicitur I, 283. — *σκῆπτρον* quod fuisse videtur baculum crassius Il. I, 15. insigne erat regum et sacerdotum Il. I, 18. Od. II, 231. *σκηπτοῦχος βασιλεύς* (cf. *M. G. Herrmann. Mytholog. der Griech.* Berol. 1801. T. I, p. 276. sqq. 281. *Das Unterscheidungszeichen des Königs war in den ältesten Zeiten ein langer Stab, der späterhin mit goldenen Buckeln beschlagen wurde. Trat er in öffentlicher Versammlung auf, so legte er seinen Spiess bei Seite und nahm diesen Stab. — — Daher die spätern Scepter der Könige. Zu diesem Königsstabe kam endlich noch ein Diadem, woraus die Kronen entstanden*) ac praeconum Il. XXIV, 343. cf. Apollon. Rhod. I, 642. In media concione stabat Telemachus haud dubie nonnisi propterea, quo melius eum possunt circumstantes audire, *ὡς ἂν ἐξ ἴσου πάντοθεν ἀκούοιτο,* ut dicit Eustathius. — *πρῶτον,* primum verba fecit ad senem, deinde ad Antinoum infra v. 130. — *καθάπτεσθαί τινα* tum bono tum malo sensu dicitur. Illo cum dicitur, simpliciter est ad *aliquem orationem convertere*, eum quasi tangere, *attingere* oratione sua (cf. Od. X, 70.) hoc contra sensu cum usurpatur, significat verbis aliquem petere, objurgare, increpare. cf. infra v. 240. *καθαπτόμενοι ἐπέεσσι.* Plat. Crit. XIV. init. *ἴσως ἂν μου δικαίως καθάπτοιντο.* Men. XXXI. *πρὶν ἐμοῦ ἅψασθαι.* Soph. Aj. v. 500. *λόγοις ἰάπτων.* Hom. Il. I, 582.

Ὦ γέρον, οὐχ ἑκὰς οὗτος ἀνήρ — τάχα δ' εἴσεαι αὐτός —
ὃς λαὸν ἤγειρα· μάλιστα δέ μ' ἄλγος ἱκάνει.
οὔτε τιν' ἀγγελίην στρατοῦ ἔκλυον ἐρχομένοιο,
ἥν χ' ὑμῖν σάφα εἴπω, ὅτε πρότερός γε πυθοίμην,
οὔτε τι δήμιον ἄλλο πιφαύσκομαι, οὐδ' ἀγορεύω·
ἀλλ' ἐμὸν αὐτοῦ χρεῖος, ὅ μοι κακὸν ἔμπεσεν οἴκῳ
δοιά· τὸ μὲν, πατέρ' ἐσθλὸν ἀπώλεσα, ὅς ποτ' ἐν ὑμῖν
τοῖςδεσσιν βασίλευε, πατὴρ δ' ὣς ἤπιος ἦεν·

---

v. 40—49. De usu demonstrativi *οὗτος* vid. supra I, 359. Inde autem patet rectissime scribi *ἤγειρα* et pessime legere voluisse Zenodotum *ἤγειρε*, quod si scripsisset Homerus, statim post non dicere poterat *με* sed *αὐτόν*. De productione syllabae *ον* vid. *Spitzner.* de versu her. p. 60. — *εἴπω* non *εἴποιμι* (cf. v. 31.) dicit Telemachus, ut indicet, se certissime dicturum esse, si quae audiverit, neque de hac quidem sua voluntate dubitari velle. — *πυθοίμην* contra non *πύθωμαι*, ut, quam incertus sit ejusmodi, qui afferri ipsi possit, nuntius significet cf. *Herm.* ad *Viger.* p. 819. *Thiersch.* Gr. p. 496, 13. — *ἐμὸν αὐτοῦ* quomodo dici possit, docet *Thiersch.* Gr. p. 408. 409. Pro *κακὸν* inepte scripsisse patet Aristophanem Byzantinum *κακά*, propter sequens *δοιά*, quod ipse non poterat explicare. Neque *δοιὰ* pro *διχῶς* positum esse recte existimavit Aristarchus cum sequantur verba *νῦν δ' αὖ καὶ πολὺ μεῖζον* (v. 49.), quamvis idem statuat *Thiersch.* Gr. p. 436. c. Optima contra mihi videtur eorum sententia, qui *δοιὰ* dictum putant *ἐπὶ διόρθωσιν*, quod ita explicat Eustathius: *εἰπὼν κακὸν ἑνικῶς, εἶτα ἐπιλογισάμενος ὡς οὐχ ἕν ἐστι τὸ κακὸν, ἐπιδιορθοῦται εἰπών· Καὶ τί λέγω κακόν; οὐχ ἕν μοί ἐστι τὸ κακόν, ἀλλὰ δύο πατρὸς ἀπώλεια καὶ βία κατὰ μητρός.* — *τὸ μὲν* cui respondet *νῦν δ' αὖ.* cf. *Thiersch.* Gr. p. 466. 6. — De *τοῖςδεσσιν* cf. *Sturz.* de diall. p. 404. — *τοῖςδεσι* legitur apud Lucian. Tom. I. p. 362. Attici *τοῖςδι* dicunt, vid. Aristoph. Acharn. v. 160. — v. 47. Patrem vix paucis verbis melius laudare Telemachus poterat, quam illis: *πατὴρ — ἦεν*, quibus indicat patrem fuisse optimum et clementissimum non solum, ut patrem erga filium, sed adeo, ut regem erga subjectos. Graeci enim teste Schol. *τὸν μὲν πρᾶον βασιλέα ὠνόμαζον πατέρα, τὸν ἀπηνῆ καὶ θυμώδη δεσπότην, τὸν φειδωλὸν καὶ φιλοχρυσὸν κάπηλον.* Similiter Eustathius in Commentario ad Il. II, 669. Locum nostrum

νῦν δ' αὖ καὶ πολὺ μεῖζον, ὃ δὴ τάχα οἶκον ἅπαντα
πάγχυ διαῤῥαίσει, βίοτον δ' ἀπὸ πάμπαν ὀλέσσει.
μητέρι μοι μνηστῆρες ἐπέχραον οὐκ ἐθελούσῃ,
τῶν ἀνδρῶν φίλοι υἷες, οἳ ἐνθάδε γ' εἰσὶν ἄριστοι:
οἳ πατρὸς μὲν ἐς οἶκον ἀπεῤῥίγασι νέεσθαι,
Ἰκαρίου, ὥς κ' αὐτὸς ἐεδνώσαιτο θύγατρα,

---

laudat Plin. Ep. V, 19. cf. *Gataker.* ad Antonin. I, 9. Senec. de Clement. §. 14. „*Patrem quidem patriae appellamus (principem), ut sciret datam sibi potestatem patriam, quae est temperatissima, liberis consulens, suaque post illos reponens.*" Similiter Aristot. Ethic. ad Nicom. VIII, 10. ipsum Jovem propterea quoque πατέρα ab Homero vocatum esse dicit, ut paternum esse debere et esse ejus imperium significetur. cf. infra v. 234. Praeterea quamvis cautius iis, quae de Graecorum regum liberalitate passim narrantur, fidem habendam esse recte praecipiat *Nitzschius* ad h. l., tamen cur justam occasionem et opportunitatem defuisse Graecorum regi, benigne sese erga alios praestandi, idem ille V. D. censeat, vix videas. Ipse enim sibi non satis hac in re constare videtur, cum (p. 73.) in quinque certe genera dispescuerit regis benevolentiam.

v. 50—59. ἐπιχρᾶν proprie de feris aliquem invadentibus (Il. XX, 50. XVI, 352. 356.), hinc in universum alicui esse molestum et gravem, cum vi quadam ei adesse μετὰ βλάβης καὶ ἐπηρείας ἐπανέρχεσθαι. Schol. — μοι rectissime dictum est, neque γ' ἐμῇ legendum, quod satis claras glossematis notas habet. Telemachus enim fere haec dicit: Violenter tractarunt matrem meam, neque hoc me non potest movere et tangere. Significatur enim dandi casu, quod magis minusve ad aliquem pertinet. Ceterum ad amorem coactas esse a veteribus foeminas, satis constat cf. Il. IX, 452. Hinc δαμᾶσθαι ἀνδρὶ pro γαμεῖσθαι viro subigi dicitur mulier Il. XVIII, 432. — ἀπεῤῥίγασι. cf. *Thiersch.* Gr. p. 345. δειλιῶσι καὶ φρίσσουσι. Eustath. — Ἰκάριος ex aliorum sententia, ut refert Aristot. de poët. Cap. 25. ed. *Herm.* Lacedaemone, ex ipsius Aristotelis sententia inter Cephallenios habitasse et Ἰκάδιος potius nominatus esse dicitur. Res ad liquidum perduci vix potest. — ἐεδνώσαιτο i. e. ἕδνα ἐπιδώσει. Ἕδνα autem erant dona, quae dabat procus puellae suae patri, a serioribus προῖκα appellata. (Od. VIII, 318.) Debebat igitur futurus maritus quocunque tandem pretio emere uxorem suam. Pater contra eodem modo proco dotem aliquam debebat rependere, quae dicebantur μείλια (cf. Il. IX, 146. sq. Apollon. Rhod. IV,

δοίη δ', ᾧ κ' ἐθέλοι, καί οἱ κεχαρισμένος ἔλθοι.
οἱ δ' εἰς ἡμέτερον πωλεύμενοι ἤματα πάντα,
βοῦς ἱερεύοντες καὶ ὄϊς καὶ πίονας αἶγας,
εἰλαπινάζουσιν, πίνουσί τε αἴθοπα οἶνον,
μαψιδίως· τὰ δὲ πολλὰ κατάνεται. οὐ γὰρ ἔπ' ἀνήρ,
οἷος Ὀδυσσεὺς ἔσκεν, ἀρὴν ἀπὸ οἴκου ἀμῦναι.
ἡμεῖς δ' οὔ νύ τι τοῖοι ἀμυνέμεν — ἦ καὶ ἔπειτα
λευγαλέοι τ' ἐσόμεσθα, καὶ οὐ δεδαηκότες ἀλκήν —

1549.). Jam vero inde patet, quam fraudulenter agere voluerint sponsi Penelopes. De forma ἐεδνώσαιτο cf. *Sturz.* de diall. p. 397. — Ante καὶ ὅς proprie inserendum erat, quod jam animadvertit Eustathius, ὁ ὅρα ἐνταῦθα, ὅτι λείπει τὸ ὅς ἀπὸ κοινοῦ ληφθέν. cf. infra v. 114. *Barnesius* in uno MS. reperit ὅς. — De καὶ in thesi producta cf. *Spitzner.* l. l. p. 108. — εἰς ἡμέτερον optime explicari potest, neque quidquam subaudiendum est, ita ut sit: illi in res meas, in totam rem meam familiarem, in ea, quae mea sunt, irrepentes, invadentes. cf. Hymn. in Apoll. v. 329. — ἱερεύειν simpliciter est mactare, sine ulla relatione ad sacrificia, τὸ ἁπλῶς σφάζειν interprete Eustathio cf. Il. XVIII, 559. — ὄϊς vid. *Sturz.* de diall. p. 135. 475. — De significatione vocis αἴθοψ cf. *Gell.* N. A. XVII, 8. „*Conjectare me, vinum quod semina quaedam caloris in se haberet, essetque natura ignitius, ob eam rem dictum esse ab Homero αἴθοπα οἶνον, non ut alii puturent propter colorem.*" Similiter Macrob. VII, 12. „*Vinum semina quaedam in se caloris habet, et ob eam rem Homerus dixit αἴθοπα οἶνον, non ut quidam putant, propter colorem?*" Sed rectius ad colorem referendum videtur, ut sit vinum rubrum, rubicundum cf. Il. I, 462. αἴθωνες ἵπποι, αἴθων λέων, ἀλώπηξ, χαλκός. cf. *Passow.* in Lexic. s. v. αἴθοψ. Sponsos Penelopes satis notavit Hor. Epist. I, 2.

Sponsi Penelopes, nebulones, Alcinoique
In cute curanda plus aequo operata juventus. —

Verbis οὐ γὰρ ἔπ' ἀνήρ rationem affert Telemachus, qua sola fieri potuerit, ut tam insolenter sese gerere proci potuerint. De ἔσκε cf. *Sturz.* l. l. p. 153. 461. — Infinitivus ἀμῦναι pendet ex verbo οἷος vid. *Thiersch.* Gr. p. 547. *Fischer.* ad *Weller.* III, b. 16. Eodem modo in v. 60. τοῖοι ἀμυνέμεν.

v. 60—67. τὶ orationem semper accuratius definit, sive rem intendat, sive minuat. Sic h. l. sensus est: nos *nullo modo, nullo respectu* ii sumus, qui hanc injuriam arceamus.

ἢ τ' ἂν ἀμυναίμην, εἴ μοι δύναμίς γε παρείη.
οὐ γὰρ ἔτ' ἀνσχετὰ ἔργα τετεύχαται, οὐδ' ἔτι καλῶς
οἶκος ἐμὸς διόλωλε· νεμεσσήθητε καὶ αὐτοί,
ἄλλους τ' αἰδέσθητε περικτίονας ἀνθρώπους,
οἳ περιναιετάουσι· θεῶν δ' ὑποδείσατε μῆνιν,

---

cf. *Viger.* p. 150. Sophocl. Philoct. v. 410. *οὔ τι τοῦτο θαῦμα nicht im geringsten ein Wunder, ganz und gar kein Wunder.* — *λευγαλέος*, ut recte interpretatur Schol., est *imbecillis, miser;* cf. Ter. Eun. V, 2, 4. *Miserrimus fui* i. e. lassus nunquam sensu activo *perniciosus*, ut *Köppen.* ad Il. IX, 119. existimat et *Dacieria* putat, cujus nugas satis refutavit *Clarkius* ad h. l. cf. *Buttm.* Lexil. I, 19. Od. XVI, 273. XVII, 202., ubi *πτωχὸς* vocatur *λευγαλέος*. Il. XIII, 119. Praeterea lucem huic loco affundit Ovid. Heroid. I, 97.

Tres sumus imbelles numero: sine viribus uxor,
Laërtesque senex, Telemachusque puer. —

δεδαηκέναι ἀλκὴν dicuntur interprete Eustathio, qui usu et experientia fortitudinem assecuti sunt. *Ἀλκὴν* enim i. e. *ἀνδρείαν* doceri et disci posse, *ῥώμην* contra (cf. Aesch. III, 3. *τῷ σώματι ῥωμάλεον.* Pausan. IV, 11. *τὰ μὲν σώματα ἦσαν ἐῤῥωμένοι*) nonnisi naturae donum esse, quod nobismet ipsis fingere non possimus. cf. Xenoph. Hellen. VI, 1, 4. *μᾶλλον δουλείαν ἢ ἀλκὴν μεμελητηκότας.* De *δαῆναι* cf. *Thiersch.* Gr. p. 333. — In verbis *οὐδ' ἔτι* sine causa offendisse videtur *Nitzschius* p. 76, qui collato Il. XIII, 116. *οὐκ ἔτι καλὰ μεθίετε* scribendum esse nostro loco conjicit *οὐδέ τι*. cf. Il. IX, 594. Sed *ἔτι* mihi non magnopere premendum videtur. Antea enim cum dixisset Telemachus, non amplius s. adhuc patrari facinora, quae tolerari possint, similiter in hac *ῥήσει* illud *ἔτι* posuit. Neque justior causa esse videtur, cur pro *καλῶς* scribendum sit *καλὰ*, quod legitur Il. VII, 326. VIII, 400. Ut indignentur ipsi et male actorum sensu moveantur, non solum procos sed etiam *γέροντας* et Ithacesios in universum monet Telemachus. Statim autem, si suam ipsorum conscientiam male et recte factorum testem revereri nolint, tamen vicinos suos ne negligant, quodsi vicinos curare nolint, tamen ut deos suspiciant, gravius adhortatur. cf. Virg. Aen. I, 542. 543.

Si genus humanum et mortalia temnitis arma,
At sperate deos memores fandi atque nefandi.

ubi *Heynius* locum nostrum contulit. Hesiod. *Ἔργ. καὶ Ἡμέρ.* II, 324. — *περιναιετάειν* recurrit infra VIII, 551. in Iliade contra nonnisi *περινάειν* legitur XXIV, 488.

μήτι μεταστρέψωσιν, ἀγασσάμενοι κακὰ ἔργα.
λίσσομαι ἠμὲν Ζηνὸς Ὀλυμπίου ἠδὲ Θέμιστος,
ἥτ' ἀνδρῶν ἀγορὰς ἠμὲν λύει ἠδὲ καθίζει·
σχέσθε, φίλοι, καί μ' οἶον ἐάσατε πένθεϊ λυγρῷ
τείρεσθ'· εἰ μή πού τι πατὴρ ἐμός, ἐσθλὸς Ὀδυσσεύς,

Sed similiter ναιετάασκε Il. X, 672. ναιετάασκον II, 539. ναιετάωσα VII, 415. cf. *Sturz.* de diall. p. 416. 462. De Exepegesi οἴ περιν. cf. supra I, 300. — μεταστρέφειν ad sensum idem est quod supra I, 379. Ζεὺς δῶσι παλίντιτα ἔργα γενέσθαι. XIX, 60. ἄντιτα ἔργα. Proprie locus ita vertendus erit: ne quid *invertant*, mutent dii, ut recte explicuit Schol. per μεταβάλλειν. Dii enim et Jupiter potissimum hominum peccata neque in hac vita neque in futura inulta esse ex communi paganorum sententia patitur. vid. Il. IX, 377., ubi divinitus immissus dicitur furor. XVI, 586. cf. Lycurg. contra Leocrat. p. 198. ed. *Reisk.* Vol. IV. *Heynius* ad Virg. Aen. VI, 608. De constructione verbi ἄγασθαι. cf. *Thiersch.* Gr. p. 384.

v. 68—79. ἠμὲν — ἠδέ. vid. *Thiersch.* Gr. p. 470. 18. λίσσεσθαι cum Genitivo hoc loco insolentius positum est, cum alias usitatius sit πρός Il. XIII, 324. et ὑπέρ XV, 660—65. cf. *Matthiae* Gr. min. §. 371. — Θέμις, ut Schol. refert et fabula tradit, prima leges, oracula et sacrificia, quibus divinus cultus rite sanciretur, induxit. cf. Diodor. Sic. Bibl. Hist. V. p. 335. Coelestis κήρυκος partes agit Themis Il. XX, 4., quo solum jus dominari debere in judiciis haud obscure significatur. — De voce λύει cf. *Spitzner.* Prosod. §. 52. 4. — καθίζειν sensu activo pro ποιεῖν καθίζειν cf. Il. III, 68. Similiter in locutione καθίζειν ἀγορὰν quia plerumque sedere solebat concio. cf. Il. XVIII, 246. — σχέσθε Aristophanes temere per βοηθήσατε interpretatus est neque minus audacter μή μ' οἶον legere voluit, cf. *Thiersch.* Gr. p. 431, 8., quamquam φίλοι non ad procos sed ad Ithacesios pertinere recte statuerat cf. v. 74. τούτους ὀτρύνοντες. Aristarchus contra nihil mutavit, et ad sensum recte interpretatus est relato tamen verbo οἶον ad eum, qui Telemachum cruciabat, dolorem de patre mortuo: ἐπιτρέψατέ μοι μόνον ἐν τῷ πένθει εἶναι κ. τ. λ. ita ut Telemachus huic uni de patre amisso dolori indulgere voluerit. Sed sensus hic est: sinite me solum dolore meo confici, non hoc postulo, ut alii hoc meo dolore moveantur. Σχέσθε autem est abstinete, desinite. cf. locus parallelus in Il. XXII, 416. *Thiersch.* §. 295. 8. 9. Ceterum magis semper patere

δυςμενέων κακ' ἔρεξεν ἐϋκνήμιδας Ἀχαιούς·
τῶν μ' ἀποτινύμενοι κακὰ ῥέζετε δυςμενέοντες,
τούτους ὀτρύνοντες. ἐμοὶ δέ κε κέρδιον εἴη,

videtur non solum uxorem voluisse Ulyssi procos eripere, quorum principes erant Antinous et Eurymachus (cf. infra IV. 628.), sed simul in regnum et imperium regis absentis involare ejusque rem familiarem arripere. Quare non poterat non eorum ausis omnibus viribus resistere Telemachus, quem ipsum unice e medio tollere cuperent. — εἰ μὴ recte se habet neque cum *Barnesio* et *Ernestio* πείρεσθαι εἴ πού τι πατὴρ κ. τ. λ., quemadmodum *Barnesius* ex duobus codd. edidit, legendum est. *Εἰ μὴ* enim hoc loco eodem modo quo Latinorum *nisi forte* ironiae significandae ita inservit, ut, qui credat vel agat illud, quod εἰ μὴ pronunciat, stultitiae accusandus sit. Telemachus igitur hoc dicit: Sinite me solum dolori meo indulgere, neve hac in re me perturbetis, nisi forte optimus meus pater Graecos aliquando injuria affecit, ut recte et jure vestro me insectari posse vobis videamini. Ita enim haud dubie Telemachus nullam prorsus justam et idoneam Ithacesios causam habere, cur ipsum persequantur, pronunciat, neque quod nullo modo concedere poterat, patrem injuria affecisse Graecos, concedit. De usu autem illius εἰ μὴ vid. *Matthiae.* Gr. min. §. 617. c. cf. Cic. Cat. maj. X, 33. „isto bono utare dum adsit — *nisi forte* adolescentes pueritiam paululum aetate progressi debeant requirere" de Fin. I, 3. de Offic. I, 33, 6. Quintil. Inst. II, 3, 6. Post Ἀχαιοὺς male posuisse videtur *Baumgarten-Crusius* colon pro commate, cum arctissime cohaereant verba τῶν μ' — ὀτρύνοντες cum praecedentibus. Verba autem sequentia ἐμοὶ δέ κε κέρδιον εἴη clarius etiam, quid dicere Ithacesiis voluerit Telemachus, indicant. Cum enim tota illa ῥῆσις inde a verbis εἰ μὴ usque ad ὀτρύνοντες, uti jam vidimus, illud significet, nullam plane Graecos causam praetexere posse cur Telemachum persequi velint, nunc fere ita pergit Telemachus: *quae cum ita sint, cum nullo prorsus jure me persequamini*, satius adeo esset vos omnia mea devorare; tunc enim eo majus ego mea repetendi jus nanciscerer. Schol. contra temere rem ita expediendam censet, ut Ithacesii ante verba ἐμοὶ — εἴη fere haec respondisse putentur: οὐκ ὀτρύνομεν, οὐδὲ κοινωνοῦμεν τῆς εὐωχίας· πολλῷ οὖν, φησί αἱρετώτερον ὑμᾶς ἐσθίειν, ἤπερ τοῖς μνηστῆρσιν ἐπιτρέπειν. Quod quidem nulla eget refutatione. — ἀποτινύμενοι non — νύμενοι, quod Barnesius volebat, scribendum esse docet *Spitzner.* Prosod. §. 51.

ὑμέας ἐσθέμεναι κειμήλιά τε πρόβασίν τε·
εἴ χ᾽ ὑμεῖς γε φάγοιτε, τάχ᾽ ἄν ποτε καὶ τίσις εἴη.
τόφρα γὰρ ἂν κατὰ ἄστυ ποτιπτυσσοίμεθα μύθῳ,
χρήματ᾽ ἀπαιτίζοντες, ἕως κ᾽ ἀπὸ πάντα δοθείη·
νῦν δέ μοι ἀπρήκτους ὀδύνας ἐμβάλλετε θυμῷ.
Ὣς φάτο χωόμενος, ποτὶ δὲ σκῆπτρον βάλε γαίῃ,
δάκρυ᾽ ἀναπρήσας· οἶκτος δ᾽ ἕλε λαὸν ἅπαντα.

---

3. De constructione verbi cf. *Thiersch*. Gr. p. 371. — *κειμήλια* teste Eustathio dicuntur *τὰ κείμενα* res reconditae et asservatae *ὅ ἐστι τὰ παρ᾽ ἡμῖν ἀκίνητα*. cf. Il. XVIII, 288. Callim. Hymn. in Cer. v. 106. — *πρόβασις* contra Latinorum proventus et *ἅπαξ λεγ*. eodem Eustathio interprete sunt *τὰ διὰ ποδῶν προβαίνοντα ἅπερ ἡμεῖς φαμὲν αὐτοκίνητα* — *ποτιπτύσσεσθαι* s. *προσπτύσσεσθαι* non est blandius petere, ut Schol. interpretatur *φιλοφρόνως ἀπαιτεῖν*, sed acrius instare, vehementius urgere, assectari aliquem, quod profecto Telemachus jure suo poterat. De constructione verbi vid. *Hemsterh.* ad *Lucian*. T. I. p. 414. Numerum pluralem *Nitzschius* p. 80. referendum putat ad Telemachum et gerontes, quibus intercedentibus consumtam rem familiarem repetere posset. Commentatur enim *Nitzschius* haec: „*Den Plural ποτιπτυσσοίμεθα verstehn wir am natürlichsten: ich und Ihr, und überhaupt werden die Worte nur deutlich, wenn man annimmt, dass sie Telemach zu den Geronten spricht, durch deren Fürsprache und Ansehn seine Bitte erst Gewicht erhalten konnte. Ausserdem sähe man nicht ein, warum er nicht jetzt schon das Volk anspricht, und wer denn eine Art Recht hätte, im Königshause zu zehren.*“ Sed mihi quidem ad solum Telemachum *ποτιπτ.* referendum videtur. Cur enim sola gerontum intercessio et auctoritas iis, quae Telemachus postulare poterat, vim et pondus adderet, hoc non intelligitur, cur Telemachus non statim ad Ithacesios se converteret, hoc vero statim intelligetur. Dicit Telemachus hoc: Quodsi vos, Ithacesii (cf. v. 75.), mea consumeretis, facili negotio possem illa repetere, nunc non possum. Ipsi enim optimatum et *γερόντων* filii a patribus suis impulsi (cf. v. 74. 55.), qui inter procos sunt, mea devorant. — Duplex Dativus *μοι* — *θυμῷ* quomodo explicandus sit, vide apud *Thiersch*. Gr. p. 389. sq.

v. 80—84. *δακρύα ἀναπρήσας* i. e. proprie lacrymas incendit, *δακρύα θερμὰ χέων, λείβων*. Optime hac voce significatur rapida vis, qua lacrymarum quasi torrens

ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἀκὴν ἔσαν, οὔτε τις ἔτλη
Τηλέμαχον μύθοισιν ἀμείψασθαι χαλεποῖσιν·
Ἀντίνοος δέ μιν οἶος ἀμειβόμενος προσέειπεν·
Τηλέμαχ' ὑψαγόρη, μένος ἄσχετε, ποῖον ἔειπες,
ἡμέας αἰσχύνων! ἐθέλοις δέ κε μῶμον ἀνάψαι.
σοὶ δ' οὔτι μνηστῆρες Ἀχαιῶν αἴτιοί εἰσιν,
ἀλλὰ φίλη μήτηρ, ἥ τοι πέρι κέρδεα οἶδεν.

---

prorumpit cf. *Buttm.* Lexil. T. I. 105. Veteres Critici vocem reddunt per ἀναφυστήσας. cf. Il. IX, 433. XVI, 349. — *ἀκήν* praeeunte Eustathio ab α privativo et χαίνειν ita ut proprie sit ἀχανής, qui non hiscit, ducit *Buttm.* Lex. I. p. 12. Apud Pindarum ἄκα legitur cf. Etymol. M. s. v. ἀκήν.

v. 85—90. *ὑψαγόρην* Telemachum jam supra vocaverat Antinous I, 385.

Τηλέμαχ', ἦ μάλα δή σε διδάσκουσιν θεοὶ αὐτοὶ
ὑψαγόρην τ' ἔμεναι, καὶ θαρσαλέως ἀγορεύειν.

Hoc quidem loco haud dubie propterea ita dicit Telemachum Antinous, quod magna quidem, sed sine certa demonstratione proposuisse et dixisse ei videbatur Telemachus. — *μένος ἄσχετε*, non ironice dictum est, ut Schol. putat, ut sit ἀκατάσχετε τῇ δυνάμει, ἀδύνατε, sed dicitur ita Telemachus, ut animi impetum cohibere nescius et sui impotens. cf. v. 303. III, 104. — *ἐθέλοις* pro ἐθέλεις scribendum putavimus cum *Wolfio*, quem sequuntur *Baumgarten-Crusius* et *Nitzschius*, potissimum propterea, quia in verbis finitis, quibuscum ἄν alias jungitur v. c. οἶδα ad infinitivum potius ἄν referendum videtur. — *μῶμον ἀνάψαι* in Homero non recurrit, sed legitur v. c. apud Phocyll. v. 66. μὴ μῶμον ἀνάψῃς eo sensu, ut sit maculam, notam inurere, semper tamen malo sensu, cum apud Latinos haec locutio vel bono legatur v. c. apud Cic. pro Planc. XII. „signa probitatis, domesticis *inusta notis* veritatis.“ Frequentius dicitur περιάπτειν cf. Schol. ad Aristoph. Plut. v. 590. πολὺ τῆς πενίας πρᾶγ' αἴσχιον ζητεῖς αὐτῷ περιάψαι. — De pronomine σοὶ cf. supra v. 50. — *πέρι* pro περισσῶς cf. Il. IV, 375. V, 566. Hinc πέρι in primis Od. XIX, 389. — *κέρδεα* h. l. malo sensu legitur, machinae, artes, δόλοι, πανουργία cf. Iliad. VI, 206. ibique *Koeppen.* Od. XXIII, 217. κέρδεα κακά. Contra de utili et salubri consilio usurpatur Od. XXIII, 140. — Pro *ἤδη — ἐξ οὗ* ipse Homerus alias eam constructionem usurpat, qua ita scribi debebat: ἤδη τρίτον ἔτος ἐστὶν ἀτεμβομένη. cf. *Matthiae* Gr. §. 387. c. — *τάχα δ' εἶσι*

ἤδη γὰρ τρίτον ἐστὶν ἔτος, τάχα δ' εἶσι τέταρτον,
ἐξ οὗ ἀτέμβει θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν Ἀχαιῶν.
πάντας μέν ῥ' ἔλπει, καὶ ὑπίσχεται ἀνδρὶ ἑκάστῳ,
ἀγγελίας προϊεῖσα· νόος δέ οἱ ἄλλα μενοινᾷ.

τέταρτον, si quis vertere velit: *mox autem veniet seu aderit quartus annus*, repugnat v. 106. 107., ubi quartum annum, ex quo Penelopen ambibant proci, jam venisse dicitur. Hinc Schol. et Eustath. *εἶσι* interpretantur: *διέεισι, πληρωθήσεται.* Sed haec vocis *εἶσι* significatio probari vix poterit. Ex hac igitur difficultate quomodo nos expedire possimus, *Nitzschius* quidem (p. 82.) nullam aliam viam invenire potuit, nisi, ut v. 106. pro *τρίετες* legatur *διέτες*, quo tamen rei nodus non solvitur sed constringitur. Mihi quidem omnia plana et expedita videntur, modo verbo *εἶσι* pro tempore praesenti accepto totum locum ita interpreteris: *celeriter* autem *currit* annus quartus *qui jam adest.* Recte enim perspexit *Nitzschius* verbum *εἶναι* de anno optime ita dici, ut aut alienum sit a nostro: *das laufende Jahr*, qua de re haec habet: „*Ueberhaupt würde εἶσι von dem Jahre, dem Tage gebraucht, am natürlichsten heissen: geht, d. i. läuft, wie in unserm das laufende Jahr.*" Neque vero inepte attulit locos ex Il. XXII, 317. Od. XXIII, 362. Arat. 583. *δίχα νυκτὸς ἰούσης.* Od. I, 16. Sed in eo lapsus mihi videtur magnopere, quod statim addit: *die natürliche Uebersetzung bleibt also diese: „schon ist es jetzt das dritte Jahr und bald wird gehen, d. h. kommt, das vierte.*" Ita enim profecto rei difficultas non tollitur, neque ipsi naturae convenire puto, vocem *εἶναι* hoc sensu usurpatum de tempore futuro dicere, cum vel nos in locutione illa: *das laufende Jahr* semper cogitemus de eo anno, qui nunc quasi currit s. labitur. Quare ea quidem, quam ipse ante proposui, explicatio loci mihi verior videtur.

v. 91—102. *ῥ'* ante *ἔλπει* delendum est, cum *ἔλπω* digamma habeat. vid. *Thiersch.* Gr. p. 188. 29. *ἔλπει* autem sensu activo legitur pro *εἰς ἐλπίδα ἄγει, ἐλπίζειν ποιεῖ* interprete Eustathio, qui hanc in rem eodem modo dici monet *ὀχεῖν, πορεύειν, ψεύδειν.* cf. infra XIII, 380. — *ἄλλος*, quamquam saepius nonnisi ita dicitur, ut novum aliquid praeparet et significet, non rem similem prorsus et aequalem adjiciat (cf. v. 382. 393. XIX, 137.), et de simili usu verbi *ἄλλος Elmsl.* ad Soph. Oed. R. p. 72. Terent. Andr. I, 2, 18. Nunc haec dies *aliam vitam* affert, *alios mores* postulat i. e., alios quam qui ante fuerant, novos.

ἡ δὲ δόλον τόνδ' ἄλλον ἐνὶ φρεσὶ μερμήριξεν·
στησαμένη μέγαν ἱστὸν ἐνὶ μεγάροισιν ὕφαινεν,
λεπτὸν καὶ περίμετρον· ἄφαρ δ' ἡμῖν μετέειπεν·
κοῦροι, ἐμοὶ μνηστῆρες, ἐπεὶ θάνε δῖος Ὀδυσσεύς,
μίμνετ' ἐπειγόμενοι τὸν ἐμὸν γάμον, εἰςόκε φᾶρος
ἐκτελέσω — μή μοι μεταμώνια νήματ' ὄληται —
Λαέρτῃ ἥρωϊ ταφήϊον, εἰς ὅτε κέν μιν
Μοῖρ' ὀλοὴ καθέλῃσι τανηλεγέος θανάτοιο·
μήτις μοι κατὰ δῆμον Ἀχαιϊάδων νεμεσήσῃ,
αἴ κεν ἄτερ σπείρου κῆται, πολλὰ κτεατίσσας.
ὣς ἔφαθ'· ἡμῖν δ' αὖτ' ἐπεπείθετο θυμὸς ἀγήνωρ.

---

tamen nostro loco haud scio an sine causa ita acceperit *Nitzschius*. Dicit enim Antinous Penelopen non solum propterea *dolose* egisse, quod omnes vana spe fefellerit, sed etiam hunc *alium dolum* excogitasse etc. De hoc Penelopes dolo cf. Ovid. Heroid. I, 53. sqq.

Pacta quoque es thalamo nisi mendax tela moretur,
Et coeptum revoces pellida semper opus.
Ars pia: sed quoties oculos frustrabere lana,
Successum toties ars dabit ipsa tibi?

vid. *Brouckhus.* ad Propert. II, 7, 41—46. — *μέγαν, λεπτὸν καὶ περίμετρον* i. e. justam mensuram excedentem *περισσὸν μέτρον ἔχοντα ἱστόν*, instituit Penelope quo diutius detineret procos importunius ipsam urgentes. cf. infra XIX, 140., ubi versus noster repetitus legitur. De textura veterum vid. *Creuzers Briefe über Homer und Hesiod.* p. 35. cf. *Heynius* ad Virg. Aen. VII, 14. — *μίμνετ'* concedentis magis est quam adhortantis Penelopes, *maneatis sane*. — De *εἰςόκε* et *εἰς ὅτε κεν* cf. *Thiersch.* Gr. p. 543. 12. — *μεταμώλιος* proprie teste Eustathio *μηόνια* a *μὴ ὀνεῖν*, deinde per Crasin et Synthesin *μεταμώνια* (v. c. apud Nicandr. Ther. v. 152. cf. *Sturz.* de diall. p. 390.) et Attice *μεταμώλια* i. e. vana, inutilia. cf. Il. IV, 363. *τάδε πάντα θεοὶ μεταμώλια θεῖεν.* ibid. v. 355. *σὺ δὲ ταῦτ' ἀνεμώλια βάζεις.* — Sed rectius cum aliis Grammaticis duci videtur *ἀπὸ τοῦ μετὰ τῶν ἀνέμων ἰέναι.* cf. Aristoph. Pax v. 117. *ὡς σὺ μετ' ὀρνίθων, προλιπὼν ἐμὲ ἐς κόρακας βαδιεῖ μεταμώνιος* — *τανηλεγής.* vid. *Koeppen.* ad Il. V. p. 294. sq. — *κῆται* cum *Wolfio*, *Thierschio* (Gr. p. 540. a.) et *Baumgarten-Crusio* scripsimus pro *κεῖται*, quod tuetur cum *Buttmanno Nitzschius*.

ἔνθα καὶ ἠματίη μὲν ὑφαίνεσκεν μέγαν ἱστόν,
νύκτας δ' ἀλλύεσκεν, ἐπὴν δαΐδας παραθεῖτο.
ὣς τρίετες μὲν ἔληθε δόλῳ, καὶ ἔπειθεν Ἀχαιούς·
ἀλλ' ὅτε τέτρατον ἦλθεν ἔτος, καὶ ἐπήλυθον ὧραι,
καὶ τότε δή τις ἔειπε γυναικῶν, ἣ σάφα ᾔδη,
καὶ τήνγ' ἀλλύουσαν ἐφεύρομεν ἀγλαὸν ἱστόν.
ὣς τὸ μὲν ἐξετέλεσσε, καὶ οὐκ ἐθέλουσ', ὑπ' ἀνάγκης.
σοὶ δ' ὧδε μνηστῆρες ὑποκρίνονται, ἵν' εἰδῇς
αὐτὸς σῷ θυμῷ, εἰδῶσι δὲ πάντες Ἀχαιοί.
μητέρα σὴν ἀπόπεμψον, ἄνωχθι δέ μιν γαμέεσθαι
τῷ, ὅτεῴ τε πατὴρ κέλεται, καὶ ἁνδάνει αὐτῇ.
εἰ δ' ἔτ' ἀνιήσει γε πολὺν χρόνον υἷας Ἀχαιῶν,

---

v. 103—112. *ἔνθα* pro *τότε*, ut Latinorum *ibi* pro *tum* dicitur. vid. Horat. Tursell. de particc. linguae lat. p. 343. — *ἠματίη* pro *δι' ἡμέρας*, *καθ' ἡμέραν* ex analogia similium locutionem v. c. *τριταῖος ἀφίκετο.* cf. *Matthiae* Gr. §. 144. 1. *Thiersch.* p. 436. 2. a. Xen. Cyrop. V, 3, 1. *τεταρταῖός ἐγένετο.* Polyb. III, 52, 2. — Pro *ἐπήν* *Thiersch.* Gr. §. 324. 8. *ἐπεί* scribendum recte censet, cui assentitur Nitzschius, qui utriusque particulae discrimen ita definit: „*ἐπήν, ὅταν* *darf bei solchen Optativen stehn, wenn die Sache als sich unter besonderer Voraussetzung wiederholend gedacht werden soll. Dergleichen besondere Voraussetzung findet nun hier bei Penelope nicht Statt, sie trennte auf, nachdem sie jedes Mal die Leuchte hingesetzt hatte.*" — *ἐπήλυθον ὧραι* non tam hoc innuit, ut existimat Eustathius, qui sequitur interpretationem suam verborum *τάχα δ' εἶσι τέταρτος* (v. 89.) quartum annum jam esse impletum, sed adjectum nonnisi est propterea, ut partes quoque temporis praeterlapsi indicarentur. — *ἀλλύουσαν.* cf. *Sturz.* de diall. p. 436. — *μνηστῆρες* Antinous dicit, cum ipse pro omnibus responderet Telemacho.

v. 113—120. *ἄνωχθι.* cf. *Thiersch.* p. 333. 21. — *ὅτεῳ.* ibid. p. 97. Ad rem cf. v. 54., unde eodem modo apud Graecos filias neque serviliter hac in re ex patrum arbitrio pependisse, neque suae tantum libidini relictas fuisse intelligitur. — Protasin *εἰ δ' ἔτ' ἀνιήσει* non sequitur justa apodosis, sed quam inesse in v. 123. repetita in v. 124. protasi facile intelligitur. Quamvis enim inde a v. 116—122. familiarior et a vitae quotidianae sermonibus haud longe aliena regnet oratio, qua ne quid omitta-

τὰ φρονέουσ' ἀνὰ θυμόν, ἅ οἱ πέρι δῶκεν Ἀθήνη,
ἔργα τ' ἐπίστασθαι περικαλλέα, καὶ φρένας ἐσθλάς,
κέρδεά θ', οἵ' οὔπω τιν' ἀκούομεν οὐδὲ παλαιῶν,
τάων, αἳ πάρος ἦσαν ἐϋπλοκαμῖδες Ἀχαιαί,

---

tur eorum, quaecunque effundi solent, tamen ipsa cogitationum series tantum abest, ut hoc loco obscuretur, ut sit plana et integra. Perperam autem Schol. aut Anapodoton statuendum dicit, cum loci Il. I, 135. longe alia ratio sit (cf. *Thiersch*. p. 520. 4.), aut apothesin in v. 125. *μέγα μὲν κλέος κ. τ. λ.* vel v. 126. *ἡμεῖς* — *ἴμεν* adesse credit — *πέρι* cf. supra v. 88. — Per *ἔργα* Penelopes innuitur ejus in texendo sollertia, quo tamen nonnisi hanc ob causam commemoratur, quia illa ad machinas et artes suas abusa est Penelope. Infinitivus *ἐπίστασθαι* pendet ex verbo praecedenti *ἔδωκεν*; cf. *Thiersch*. p. 433. e. — *φρένας ἐσθλάς* facile intelligitur h. l. non tam de mentis bonitate et integritate dici, quam de ingenii in quavis causa implicata versatissimi acumine et solertia. cf. Tibull. Eleg. I, 1, 75. Hic ego dux milesque bonus. Cic. de Offic. I, 18. boni ratiocinatores officiorum. Suidas s. v. *ἀγαθός*· *Ἀγαθοὶ λέγονται καὶ οἱ ἐπιστήμονες*. Nos quidem fere eodem modo quo h. l. *φρένας ἐσθλάς* dicimus: *ein guter Kopf*. *φρονεῖν* autem simpliciter est, *cogitare*, *meditari*, non *intelligere*, quo sensu h. l. *φρονέουσα* dici prorsus nequit. Hoc enim fieri non poterat, ut non intelligeret artes illas Penelope, hoc poterat, ut non meditaretur suas machinas: cf. v. 124. Perperam igitur *Nitzschius* utramque notionem confudit. — *κέρδεα* cf. supra v. 88. et infra v. 121. — *ἐϋπλοκαμῖδες*, pro quo Eustathius rectius scribendum esse monet *εὐπλοκάμιδες*, quomodo defendi possit, vide apud *Spitzner*. de versu her. p. 49 sq. — *Τυρώ* Salmonei filia, mater Nelei, Peliae et Aesonis. *Ἀλκμήνη* Electryonis filia, *Μυκήνη* filia Inachi. Pro *ἐϋπλόκαμος* rectius legi videtur *ἐϋστέφανος*, quod non solum legitur in duobus MSS. a *Barnesio* collatis itemque Scholiis ex MSS. ab eodem exceptis, sed etiam laudatur a Pausan. II, 16.

v. 121—128. *ὁμοῖα Πηνελοπείῃ* pro *ὁμοῖα τοῖς νοήμασι Πην.* Sed constanter in comparationibus res vel persona ponitur pro ejus attributis. cf. Matthiae §. 453. *Herm.* ad *Viger.* p. 717. Od. IV, 279. Il. XVII, 51. *κόμαι χαρίτεσσιν ὁμοῖαι*, quae exempla attulit *Nitzschius*. Praeterea cf. Xen. Cyrop. V, 1, 4. *ὁμοίαν ταῖς δούλαις εἶχε τὴν ἐσθῆτα*. Eodem modo loquuntur Latini v. c. Justin. Hist. IV, 3, 2. ausi facinus *nulli tyranno* compa-

Τυρώ τ' Ἀλκμήνη τε, ἐϋστέφανός τε Μυκήνη·
τάων οὔτις ὁμοῖα νοήματα Πηνελοπείῃ
ᾔδη· ἀτὰρ μὲν τοῦτό γ' ἐναίσιμον οὐκ ἐνόησεν —
τόφρα γὰρ οὖν βίοτόν τε τεὸν καὶ κτήματ' ἔδονται,
ὄφρα κε κείνη τοῦτον ἔχῃ νόον, ὅντινά οἱ νῦν
ἐν στήθεσσι τιθεῖσι θεοί· μέγα μὲν κλέος αὐτῇ
ποιεῖτ', αὐτὰρ σοίγε ποθὴν πολέος βιότοιο·
ἡμεῖς δ' οὔτ' ἐπὶ ἔργα πάρος γ' ἴμεν, οὔτε πῃ ἄλλῃ,
πρίν γ' αὐτὴν γήμασθαι Ἀχαιῶν, ᾧ κ' ἐθέλῃσιν.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Ἀντίνο', οὔπως ἔστι δόμων ἀέκουσαν ἀπῶσαι,
ἥ μ' ἔτεχ', ἥ μ' ἔθρεψε· πατὴρ δ' ἐμὸς ἄλλοθι γαίης,
ζώει ὅγ' ἢ τέθνηκε· κακὸν δέ με πόλλ' ἀποτίνειν

---

randum i. e. nulli tyranni facinori. Cic. Tusc. Qu. I, 1. de Orat. I, 6. III, 17. de Offic. I, 22, 7. et similiter scriptor belli Alex. „Metellus castra *cum Lepido* conjungit" pro cum castris Lepidi. — *ἐναίσιμον* non recte vertit Ernestius: *at quidem inventum ei non feliciter cessit* neque *Vossius: „Doch soll dieses zum Heil ihr nimmer erdacht seyn"* imo Antinoous, ut antea admiratus erat Penelopes fallacias, ita nunc eas vituperat: *sed non recte illud excogitavit.* cf. infra VII, 299. — *ὄφρα κε* cf. *Thiersch.* Gr. p. 528 sq. — *μέγα — ποιεῖτ'*, optime illustrantur Ovid. Heroid. I, 47. sqq., ubi Ulysses scribit Penelopae:

Certe ego cum Antinoum Polybumque Medontaque legi,
Heu toto sanguis corpore nullus erat.
Tot juvenes inter, tot vina liquentia semper —
Heu mihi, quo credam pignore casta manes?
Curve placent ulli, si sunt in fletibus, ora,
Deperit et lacrimis non decor iste tibi?

v. 129—137. *ἥ μ' ἔθρεψε* non sine quadam vi adjectum est. Significat enim Telemachus Penelopen non solum propterea ut matrem ipsi esse colendam, quia ipsum pepererit, sed etiam et multo magis quia matris officia strenue observaverit. *Εἰσὶ γὰρ μητέρες* ut recte animadvertit Eustathius, *αἳ τίκτουσι μὲν, οὐκ ἐκτρέφουσι δὲ, ἀλλ' ὡς εἰπεῖν ἐκτιθέασι ταῖς τιθηνοῖς.* *τίκτειν* autem proprie dicitur mater, *φυτεύειν* pater cf. Plat. Crit. XII. Musae. v. 138.

ὄλβιος ὅς σ' ἐφύτευσε, καὶ ὀλβίη ἥ τέκε μήτηρ.

Verba *ζώει — τέθνηκε* alteram causam afferunt, cur

Ἰκαρίῳ, αἴ κ' αὐτὸς ἑκὼν ἀπὸ μητέρα πέμψω.
ἐκ γὰρ τοῦ πατρὸς κακὰ πείσομαι, ἄλλα δὲ δαίμων

---

matrem non possit domo expellere Telemachus. Incertum enim est Ulysses absens utrum adhuc inter vivos sit, nec ne. — ὅγε h. l. negligentius additum est. cf. *Thiersch.* p. 478. c. — De omisso ἤ et μέν p. 470. 16. 466. 6. — Verbum ἀποτίνειν, quomodo intelligendum et quo referendum sit, satis ambigunt Scholiastae. Alii enim post ἀποτίνειν comma poni et Ἰκαρίῳ cum ἀποπέμψαι conjungi, ἀποτίνειν autem non de rependenda a Telemacho pecunia, sed de divina, quae ipsi luenda esset, poena intelligi neque v. 134. τοῦ πατρὸς ad Icarium sed ad Ulyssem, de cujus reditu non desperabat Telemachus (cf. supra I, 115. II, 46.) referre volunt. Sed primum, quod dicunt, Telemachum si ἀποτίνειν de pecunia rependenda acceperis, nimis avarum ne dicam sordidum h. l. describi, illud quidem facile eo refutatur, quod non solum ipse Telemachus antea ut vidimus, satis aegre ferebat procorum in rebus suis devorandis et consumendis justo magis occupatorum insolentiam, sed etiam alios Graecos opes et divitias haud contemnere novimus (cf. Il. IX, 515 sqq., quamquam apud Romanos longe alia erat rei ratio vid. Cic. Parad. VI, 1. *Senatorio ordini ne honestus quidem esse potest ullus quaestus.* cf. de Orat. II, 55, 225.), τοῦ πατρὸς autem ad Icarium referendum esse, magis opinor, inde patet, quod incerto Ulyssis reditu Telemachus vix detineri poterat, quo minus matrem dimitteret, quam quod *Nitzschius* praefert, ex sequenti γάρ et Articulo τοῦ. cf. *Thiersch.* p. 454. 4. Restat ut quo pertineat ἀποτίνειν, appareat. Scholastae quidem solenni more apud Graecos receptum fuisse contendunt, ut si quis non coactus feminam ex domo dimisisset, ipsius affinibus et patri pecuniam rependere deberet. cf. Demosthen. orat. advers. Boeot. II., *καὶ μετὰ ταῦτα τοῦ ἀνδρὸς αὐτῇ τελευτήσαντος, ἀπολιποῦσα τὸν οἶκον καὶ κομισαμένη τὴν προῖκα, πάλιν ἐκδόντων αὐτὴν τῶν ἀδελφῶν — καὶ τὸ τάλαντον ἐπιδόντων, συνῴκησε τῷ πατρί,* quem locum laudavit *Clarkius.* Neque vero tota illa pecuniae summa, quae uxor marito suo attulerat *(das Eingebrachte)* rependenda erat, ut putat *Nitzschius*, neque πολλά nimis vage et latius dictum videtur, quam ut de illa re non possit cogitari. Schol. enim simpliciter dicunt: *φασὶ γάρ, ὡς ἔθος, εἴ τις ἑκὼν ἐξ οἴκου γυναῖκα ἀπέπεμψε,* χρήματα *ἀποτίνειν τοῖς αὐτῆς συγγένεσι καὶ τῷ πατρί.* Sed hoc vere monuit *Nitzschius*, magis nostro loco cogitandum esse de ali-

δώσει· ἐπεὶ μήτηρ στυγερὰς ἀρήσετ' Ἐριννῦς,
οἴκου ἀπερχομένη· νέμεσις δέ μοι ἐξ ἀνθρώπων
ἔσσεται· ὡς οὐ τοῦτον ἐγώ ποτε μῦθον ἐνίψω.
ὑμέτερος δ' εἰ μὲν θυμὸς νεμεσίζεται αὐτῶν,
ἔξιτέ μοι μεγάρων, ἄλλας δ' ἀλεγύνετε δαῖτας,
ὑμὰ κτήματ' ἔδοντες, ἀμειβόμενοι κατὰ οἴκους.
εἰ δ' ὑμῖν δοκέει τόδε λωΐτερον καὶ ἄμεινον
ἔμμεναι, ἀνδρὸς ἑνὸς βίοτον νήποινον ὀλέσθαι,
κείρετ'· ἐγὼ δὲ θεοὺς ἐπιβώσομαι αἰὲν ἐόντας,
αἴ κέ ποθι Ζεὺς δῷσι παλίντιτα ἔργα γενέσθαι·
νήποινοί κεν ἔπειτα δόμων ἔντοσθεν ὄλοισθε.

---

qua injuriae Icario illatae expiatione, quam de simplici pecuniae retributione. Praeterea sane v. 134. magnopere timendam fuisse iram Icarii Telemacho significat. cf. Il. III, 285. sq. et infra v. 136. — *Ἐριννῦς* cf. *Sturz.* de diall. p. 453. Proprium Erinnyum munus hoc erat, ut perjuria et liberorum scelera erga parentes commissa punirent, sed deinde potissimum apud Tragicos omnium graviorum scelerum ultrices sunt et vindices cf. Il. IX, 454. vid. *M. G. Herrmann. Mythol. der Gr.* T. I. p. 495. *Ihre (der Erinnyen) Hauptbeschäftigung ist, den Meineid zu strafen — — Doch nicht Rächerinnen des blossen Meineids sind sie, sondern noch mancher andrer Verbrechen. Denn die im Dunkel wandelnde Erinnys, die auch in der einfachen Zahl oft vorkommt, — — und deren Name von Erinna, der Zorn, abgeleitet ist u. s. w.* cf. Pausan. VIII, 25. *Ἐρυννῦς, ὅτι τῷ θυμῷ χρῆσθαι καλοῦσιν ἐριννύειν οἱ Ἀρκάδες.* Etymol. M. *Ἐριννύειν, κατὰ Ἀρκάδας τὸ ὀργίζεσθαι.* Lucian. in Menipp. sive Necyomant. C. XI. T. I. p. 471. ed. *Reitz. Ποιναί, καὶ ἀλάστορες καὶ Ἐριννύες.* — *ὡς* retinendum putavimus pro *ὥς*, quod *Nitzschius* praefert, cum *Wolfio* et *Baumgarten-Crusio.* Quae enim satis subtiliter de discrimine *ὡς* et *ὥς* in ejusmodi enunciationibus ad hunc locum disputat *Nitzschius*, vereor, ne sint omni dubitatione superiora. *ὡς* autem erit: *ob quam causam, quamobrem.* cf. *Thiersch.* Gr. p. 539. b. — *ἐνίπτω* pro *ἐνέπω* eodem modo, quo a *ῥέπω* fit *ῥίπτω* a *πέτω πίπτω*.

v. 138—145. Hi quidem versus legebantur jam supra I, 374. sqq. Praeterea autem non solum procis Ithacensibus potissimum succensuisse Telemachum, sed etiam dignissimam esse ejus persona hunc ipsum orationis suae finem ex his ipsis versibus vel maxime intelligitur.

Ὣς φάτο Τηλέμαχος· τῷ δ' αἰετὼ εὐρύοπα Ζεὺς
ὑψόθεν ἐκ κορυφῆς ὄρεος προέηκε πέτεσθαι.
τὼ δ' ἕως μέν ῥ' ἐπέτοντο μετὰ πνοιῆς ἀνέμοιο,
πλησίω ἀλλήλοισι τιταινομένω πτερύγεσσιν·
ἀλλ' ὅτε δὴ μέσσην ἀγορὴν πολύφημον ἱκέσθην,
ἔνθ' ἐπιδινηθέντε τιναξάσθην πτερὰ πολλά,
ἐς δ' ἰδέτην πάντων κεφαλάς, ὄσσοντο δ' ὄλεθρον·
δρυψαμένω δ' ὀνύχεσσι παρειάς, ἀμφί τε δειράς,
δεξιὼ ἤϊξαν διά τ' οἰκία καὶ πόλιν αὐτῶν.
θάμβησαν δ' ὄρνιθας, ἐπεὶ ἴδον ὀφθαλμοῖσιν·
ὥρμηναν δ' ἀνὰ θυμόν, ἅπερ τελέεσθαι ἔμελλον.

---

v. 146—156. *Aquilas* et aves rapaces in universum futura portendere credidisse Graecos, satis testantur loci Il. XII, 200. sqq. et 221. cf. X, 274. XIX, 545. sqq. *Potter.* Archaeol. I, 709. — *προέηκε*, non tam praemisit, quam *illuc misit*, vid. *Herm.* ad *Viger.* p. 862. cf. Il. VI, 190. I, 3, 190. Theophr. Char. VII, 3. *κωλύειν τοὺς παῖδας προμανθάνειν τοσαῦτα.* vid. *Degen* in indice ad Anacr. s. v. *προπίνειν.* cf. Joseph. Antiq. IV, 6, 2. Phil. de sacrific. Ab. et Cain. p. 135. A. — *ἕως.* Schol. explicat *τέως, μέχρι χρόνου τινός.* — *πτερύγεσσι* cf. *Thiersch.* Gr. p. 383. 4. — *πολύφημον ἀγορὴν* Homerus dicit concionem rumoribus s. sermonibus plenam, *ἐν ᾗ πολλαὶ φῆμαι ἢ πολλαὶ κληδόνες εἰσίν*, ut explicat Schol. Alienum est exemplum, quod attulit *Nitzschius*, ex Herod. V, 79. *ἐς πολύφημον ἐξενεῖκαι* pro *ἐς δῆμον* s. *κοινόν.* — *ὄσσοντο* i. e. portendebant, annunciabant. cf. Il. XIX, 420. Porphyr. Quaestion. Homer. 16. *Buttm.* Lexil. I, 21. sq. — *δρυψαμένω* — *παρειὰς* teste Eustathio fuerunt, qui ita acciperent, ut aquilae non suas ipsorum sed virorum in concione genas lacerare dicantur. Sed tum rectius scripsisset Homerus *δρύψαντε* et teste eodem Eustathio *Ἰάμβλιχος οἶδεν ὄρνιθας, οἳ αὐτοὶ ἑαυτοὺς ἀναιροῦσιν, ἐπὶ δηλώσει μέλλοντος κακοῦ.* — *αὐτῶν* facile patet, referendum esse ad eos, quorum capita mala portendentes adspexerant aquilae. cf. infra IX, 39. 40.

Ἰλιόθεν με φέρων ἄνεμος Κικόνεσσι πέλασσεν
Ἰσμάρῳ· ἔνθα δ' ἐγὼ πόλιν ἔπραθον, ὤλεσα δ' αὐτούς.

i. e. incolas urbis. Plat. Phaed. C. 59. *ζῶα δ' ἐπ' αὐτῆς εἶναι ἄλλα τε πολλά, καὶ ἀνθρώπους — — ὁ δὲ ἡμῖν ἀήρ, τοῦτο ἐκεῖ τὸν αἰθέρα. Τὰς δὲ ὥρας αὐτοῖς κρᾶσιν ἔχειν τοιαύτην κ. τ. λ.* — Pro *ἔμελλον* (cf. *Thiersch.* p. 458. d.) nonnulli Codd. *ἔμελλεν.*

τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε γέρων ἥρως Ἁλιθέρσης
Μαστορίδης· ὁ γὰρ οἶος ὁμηλικίην ἐκέκαστο,
ὄρνιθας γνῶναι, καὶ ἐναίσιμα μυθήσασθαι·
ὅ σφιν ἐϋφρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
Κέκλυτε δὴ νῦν μευ, Ἰθακήσιοι, ὅ,ττι κεν εἴπω·
μνηστῆρσιν δὲ μάλιστα πιφαυσκόμενος τάδε εἴρω.
τοῖσιν γὰρ μέγα πῆμα κυλίνδεται· οὐ γὰρ Ὀδυσσεὺς
δὴν ἀπάνευθε φίλων ὢν ἔσσεται, ἀλλά που ἤδη
ἐγγὺς ἐὼν, τοῖςδεσσι φόνον καὶ Κῆρα φυτεύει
πάντεσσιν· πολέσιν δὲ καὶ ἄλλοισιν κακὸν ἔσται,

---

v. 157—160. *ἐκέκαστο* i. e. eminebat, praestabat cf. Il. II, 530.

ἐγχείῃ δ' ἐκέκαστο πανέλληνας καὶ Ἀχαιούς.

ibid. VI, 54. XIII, 431. *γνῶναι* pro *τῷ γνῶναι* vid. *Thiersch.* p. 433. c. Praeterea recte animadvertisse videtur Eustathius, non de omnium avium dijudicandarum peritia quam Halitherses habuerit, cogitandum esse, sed nonnisi de avibus *ἐναισίμοις αἰσάν τινα δηλοῦσι.* — *ἐϋφρονέων* non est bene cupiens, favens, ut volebat *Abresch.* Animadv. ad Aeschyl. L. II. p. 286., sed prudens, intelligens. cf. supra v. 116. Il. I, 13., ubi *Ernestius* male assentitur *Abreschio.* v. 253. Plat. Phaed. C. X. init. Aeschin. dial. II, 13.

v. 161—169. In verbis *τοῖσιν γὰρ* summa vis inest. *Iis* enim, non aliis etc. *γὰρ* autem h. l. transitum facit ad ea, quae dicturus est Halitherses, ubi aptius posuisset Homerus *δέ.* cf. *Herm.* ad *Viger.* p. 845. Neque vero dubitari potest cum *Nitzschio*, unde ea, quae dicturus est Halitherses incipiant. Nihil enim profecto prius dicere procis ille poterat, quam malum ipsis impendere. — *κυλίνδεται.* cf. VIII, 81.

— — *τότε γὰρ ῥα κυλίνδετο πήματος ἀρχὴ*
Τρωσί τε καὶ Δαναοῖσιν . . . .

Il. XVII, 688. — *φυτεύει* i. e. si velis latine reddere, semina jam ipsorum calamitatis spargit (*er macht schon die Aussaat zu ihrem Unglück*). cf. XVII, 81. *φόνον καὶ κῆρα φυτεύσω.* Il. XV, 134. et proverbium illud Phocylidis: *ἔρις δ' ἔριν ἀντιφυτεύει* Liv. III, 40. *serere civiles discordias.* Plaut. Poen. III, 2, 10. *serere lites.* — *κακὸν ἔσται* i. e. proprie Ulysses erit malum. cf. XVI, 103. *κακὸν πάντεσσι γενοίμην.* — Pro *πολέσιν* ne *ὁμοιοτέλευ-*

οἳ νεμόμεσθ' Ἰθάκην εὐδείελον. ἀλλὰ πολὺ πρὶν
φραζώμεσθ', ὥς κεν καταπαύσομεν· οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ
παυέσθων· καὶ γάρ σφιν ἄφαρ τόδε λώϊόν ἐστιν.
οὐ γὰρ ἀπείρητος μαντεύομαι, ἀλλ' εὖ εἰδώς·

τον existeret aliae editiones probante Eustathio legunt πόλεσι. Sed libri satis constanter ν habent omnibus prope locis. Praeterea hac voce Halitherses significat non solum Ithacesios sed potissimum gerontas, qui procorum insolentiam non coërcuerant. cf. supra v. 76. Nihilominus tamen satis deliberate statim dicit Halitherses νεμόμεσθα, ἑαυτὸν διὰ τὸ φιλάληθες καὶ ἀνεπαχθὲς συνεισάγων τοῖς κακωθῆναι μέλλουσι monente Eustathio. Similis rei ratio est in Eurip. Hecub. v. 1162. πολλαὶ γὰρ αἳ μὲν εἰσ' ἐπίφθονοι, αἳ δ' — πεφύκαμεν. cf. ibid. v. 1173. Hor. A. P. v. 25.

Maxima pars vatum, pater et juvenes patre digni
Decipimur specie recti — — —

Sed satis insignis est locus apud Cic. Acad. Qu. I, 46. ed. *Schütz.*, neque me minus hominem, quam te *putaveris*, ubi exspectes, putaverim. Sed profecto longe aptius est *putaveris*. Inest enim simul in secunda persona faceta quaedam reprehensio Luculli, qui se propter certam suam et exploratam sapientiam paene solum hominem putaret. Hinc illud hominem se putare simul Lucullo, imo huic fere soli adscribit Cicero. cf. ibid. 35. „hoc mihi et Peripatetici et vetus Academia *concedit*.“ — εὐδείελον Schol. explicant, εὖ πρὸς δείλην κειμένην. cf. infra IX, 21. *Buttm.* Lexil. T. II. p. 189. sqq. *apricum* significare vocem ostendere studuit. — καταπαύσομεν ad procos referendum esse, docent verba sequentia: οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ παυέσθων, quare male vertit non solum *Barnesius*: *consideremus quomodo finem faciamus*, cum καταπαύσομεν activam significationem habeat, sed etiam *Dacieria* καταπ. ad praecedens κακὸν referens: *consideremus quomodo evitare possimus malum impendens*, cum neque καταπαύειν sit *evitare*, sed efficere ut quiescant, (*zur Ruhe bringen*, cf. v. 244.) neque supra κακὸν ἔσται impersonaliter positum sit. De φράζεσθαι deliberare cf. Il. IX, 251. Od. XI, 509. ὅτ' ἀμφὶ πόλιν Τροίην φραζοίμεθα βουλάς. XXIV, 390. — αὐτοὶ cf. *Herm.* ad *Viger.* p. 734. VI. — ἄφαρ monente Eustathio referendum est ad παυέσθων hoc sensu: *statim* enim *quiescere* ipsis utilius est. De ἄφαρ cf. *Sturz.* de diall. p. 329. 432.

v. 170—176. ἀπείρητος *Nitzschius* quidem interpretandum existimat: non ego vaticinabor *nondum spe-*

καὶ γὰρ ἐκείνῳ φημὶ τελευτηθῆναι ἅπαντα,
ὡς οἱ ἐμυθεόμην, ὅτε Ἴλιον εἰςανέβαινον
Ἀργεῖοι, μετὰ δέ σφιν ἔβη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
φῆν, κακὰ πολλὰ παθόντ', ὀλέσαντ' ἄπο πάντας ἑταίρους,
ἄγνωστον πάντεσσιν ἐεικοστῷ ἐνιαυτῷ
οἴκαδ' ἐλεύσεσθαι· τάδε δὴ νῦν πάντα τελεῖται.
Τὸν δ' αὖτ' Εὐρύμαχος, Πολύβου παῖς, ἀντίον ηὔδα·
ὦ γέρον, εἰ δ', ἄγε νῦν μαντεύεο σοῖσι τέκεσσιν,
οἴκαδ' ἰών, μή πού τι κακὸν πάσχωσιν ὀπίσσω·
ταῦτα δ' ἐγὼ σέο πολλὸν ἀμείνων μαντεύεσθαι.
ὄρνιθες δέ τε πολλοὶ ὑπ' αὐγὰς Ἠελίοιο
φοιτῶσ', οὐδέ τε πάντες ἐναίσιμοι· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς

---

ctatus in arte vaticinandi (*erfolglos, unbewährt*); sed aperte obstat sequens *εὖ εἰδώς*, neque nostro loco *ἀπείρ.* aliud quidquam esse potest nisi: *haud peritus* sc. artis vaticinandi. Quod vero locos attinet, quos laudat *Nitzschius* ex Il. XII, 304. XVII, 41., certe in priori vehementer dubitari potest, utrum passiva significatione *ἀπείρ.* usurpatum sit, imo recte ibi *ἀπείρητος* interpretatus est *Koeppen: οὐ πειρητίσας τὰ μῆλα.* In altero tamen loco vocem *ἀπείρ.* passivam significationem habere, facile patet. Jam vero inde nullo modo sequitur, eandem obtrudendam esse nostro loco. — *εἰςανέβαινον* cf. supra I, 210. *Thiersch.* Gr. p. 419. aa.

v. 174—76. monente Eustathio totius Odysseae sunt quasi quaedam *σύνοψις*.

v. 177—186. Quae vaticinatus erat Halitherses, cum non possent non procis esse ingratissima, ab iisdem tantum abest, ut in ipsorum usum convertantur, ut in ipsum vatem acerbe transferantur; quod quidem saepius factum est. cf. Theocrit. Idyll. VI, 23.

Αὐτὰρ ὁ μάντις ὁ Τήλεμος ἔχθρ' ἀγορεύων,
Ἔχθρα φέροι ποτὶ οἶκον, ὅπως τεκέεσσι φυλάξῃ.

Virg. Aen. XI, 399.

— — — Capiti cane talia demens
Dardanio, rebusque tuis. — —

Ovid. Metmph. VI, 38., quem locum attulit *Nitzschius*. — *ὑπ' αὐγὰς ἠελίοιο* i. e. *unter der Sonne hin*, subter solis radios. cf. XI, 497. 619. Sed quomodo accusativo indicetur avium quasi extensio, ut putat *Nitzschius*, ipse viderit. cf. *Thiersch.* p. 393. 13. — *ἐναίσιμοι*

ὤλετο τῆλ'· ὡς καὶ σὺ καταφθίσθαι σὺν κείνῳ
ὤφελες! οὐκ ἂν τόσσα θεοπροπέων ἀγόρευες,
οὐδέ κε Τηλέμαχον κεχολωμένον ὧδ' ἀνιείης,
σῷ οἴκῳ δῶρον ποτιδέγμενος, αἴ κε πόρῃσιν.
ἀλλ' ἔκ τοι ἐρέω, τὸ δὲ καὶ τετελεσμένον ἔσται·
αἴ κε νεώτερον ἄνδρα, παλαιά τε πολλά τε εἰδώς,
παρφάμενος ἐπέεσσιν ἐποτρύνῃς χαλεπαίνειν,
αὐτῷ μέν οἱ πρῶτον ἀνιηρέστερον ἔσται·
[πρῆξαι δ' ἔμπης οὔτι δυνήσεται εἵνεκα τῶνδε·]

---

cf. v. 159. Negat autem Eurymachus primum quidquam portendisse aquilas illas, deinde Ulyssem adhuc vivere. cf. Il. XXII, 100. sqq. — τῆλε significat teste Schol. non solum τὴν ἐν τόπῳ σχέσιν, ut hoc loco, sed etiam τὴν ἐκ τόπου σχέσιν, Il. II, 863. τῆλ' ἐξ Ἀσκανίης et τὴν εἰς τόπον σχέσιν, Il. XXIII, 72. — ὡς — ὤφελες cf. *Viger.* p. 273. sq. *Fischer.* ad *Weller.* III, p. 148. — ἀνιέναι ex re venatoria petitum, proprie dicuntur venatores canes lacessentes et stimulantes contra bestias, hinc in universum *incitare*, *inflammare* cf. Il. VI, 422.

Ἦ μάλα δή τινα Κύπρις Ἀχαιϊάδων ἀνιεῖσα
Τρωσὶν ἅμ' ἕσπεσθαι — — — —

Praeterea ad verba σῷ — ποτιδέγμενος bene observat *Nitzschius:* „Der schmähliche Verdacht einer um Lohn falschgünstigen (?) Deutung lässt uns ebensowohl Beispiele von *Priesterbetrug voraussetzen*, als er, so wie die Furcht des Kalchas vor Agamemnon Il. I., die Abhängigkeit der Priester und Priestergenossen von den Machthabern beweist." — αἴ κε πόρῃσιν cf. *Thiersch.* p. 502., ubi, quomodo differat εἰ et αἴ, exponitur.

v. 187—193. νεώτερον ἄνδρα pendet ex ἐποτρύνῃς non παρφάμενος, quod dativo jungitur (cf. Il. I, 577.) et simillimum est nostro: *zureden*, cf. Il. XII, 249. Od. XVIII, 177. παραυδῶν μειλιχίοις ἐπέεσσιν. — ἀνιηρέστερον pro ἀνιηρότερον eodem modo quo δικαιέστερον, σπουδαιέστερον, ἀναγκαιέστερον et reliqua exempla, quae hanc in rem affert Eustathius. cf. Il. I, 122. vid. *Sturz.* de diall. p. 41. sq. — Versus 191. gravissimis de causis suspectus est, cum non solum desit in pluribus Codd., sed etiam non commemoretur ab Eustathio, qui versum 192. statim subjicit v. 190., et a Scholiastis. Praeterea aperte interpretationis causa adjectus est, ut magis pateret sensus versus 190. neque numeri sunt suaves ac grati. Pro δυνήσεαι certe

σοὶ δέ, γέρον, θωὴν ἐπιθήσομεν, ἥν κ' ἐνὶ θυμῷ
τίνων ἀσχάλλῃς· χαλεπὸν δέ τοι ἔσσεται ἄλγος.
Τηλεμάχῳ δ' ἐν πᾶσιν ἐγὼν ὑποθήσομαι αὐτός·
μητέρ' ἑὴν ἐς πατρὸς ἀνωγέτω ἀπονέεσθαι·
οἱ δὲ γάμον τεύξουσι, καὶ ἀρτυνέουσιν ἔεδνα
πολλὰ μάλ', ὅσσα ἔοικε φίλης ἐπὶ παιδὸς ἕπεσθαι.
οὐ γὰρ πρὶν παύσεσθαι ὀΐομαι υἷας Ἀχαιῶν
μνηστύος ἀργαλέης· ἐπεὶ οὔτινα δείδιμεν ἔμπης,
οὔτ' οὖν Τηλέμαχον, μάλα περ πολύμυθον ἐόντα·
οὔτε θεοπροπίης ἐμπαζόμεθ', ἣν σύ, γεραιέ,
μυθέαι ἀκράαντον· ἀπεχθάνεαι δ' ἔτι μᾶλλον.

---

rectius legetur δυνήσεται cum cod. Harlej., quia totum versum pertinere ad Telemachum sequentia σοὶ δὲ satis significant. — θωὴν i. e. mulctam pecuniae, unde ἀθῷος i. e. ὁ μὴ θωὴν πάσχων cf. Il. XIII, 669. Sed ἐπιθήσομεν simul pertinere ad gerontes, non ad solos procos, mihi quidem non certo statuendum videtur cum *Nitzschio*. Quamvis enim antea non coërcuerant procorum insolentiam ipsi gerontes, tamen vel vati mulctam eos inflicturos esse vix poterat certe dicere Eurymachus. cf. Il. IX, 120. — ἥν — ἀσχάλλῃς cf. *Thiersch*. p. 543. b.

v. 194—202. ὑποθήσομαι cf. supra I, 279. — οἱ δὲ — ἕπεσθαι legebatur jam supra I, 277. — Illud autem γάμον τεύξουσι et ἀρτυνέουσιν ἔεδνα non posse cum Schol. referri ad procos facile patet, quamvis Scholiastes recte exponat ἔεδνα τὰ παρὰ τοῦ νυμφίου, μείλια δὲ παρὰ τοῦ πατρὸς τῇ νύμφῃ διδόμενα. cf. supra v. 53. Non enim poterant omnes proci parare nuptias, imo debebant ante ambire Penelopen, dum unus eorum eam posset in matrimonium ducere. Rectius igitur cum Eustathio οἱ δὲ refertur ad πρός τινας πολλοὺς ἀμφὶ τὸν πατέρα (cf. infra XV, 16.) et ἔεδνα erunt dos, qua pater ornat filiam, neque aliena sunt sequentia ὅσσα — ἕπεσθαι. — Pro παύσασθαι cum *Baumgarten-Crusio* et *Nitzschio* legendum putamus παύσεσθαι, cum Aoristus hoc certe loco sit alienus. cf. *Thiersch*. Gr. p. 425. 5. Il. I, 288. Od. VI, 174. — δείδιμεν dicit Eurymachus se ipsum quoque numerans inter υἷας Ἀχαιῶν. — ἔμπης vid. *Herm*. ad *Viger*. p. 784. — οὔτ' οὖν — οὔτε cf. *Thiersch*. p. 471. et supra I, 415. — Ad πολύμυθον bene observat Schol. σκώπτει (Eurymachus) εἰς ποσότητα (orationis Telemachi) ὁ γὰρ Ἀντίνοος εἰς ποιότητα

χρήματα δ' αὖτε κακῶς βεβρώσεται, οὐδέ ποτ' ἶσα
ἔσσεται, ὄφρα κεν ἥγε διατρίβῃσιν Ἀχαιοὺς
ὃν γάμον· ἡμεῖς δ' αὖ ποτιδέγμενοι ἤματα πάντα,
εἵνεκα τῆς ἀρετῆς ἐριδαίνομεν, οὐδὲ μετ' ἄλλας
ἐρχόμεθ', ἃς ἐπιεικὲς ὀπυιέμεν ἐστὶν ἑκάστῳ.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Εὐρύμαχ' ἠδὲ καὶ ἄλλοι, ὅσοι μνηστῆρες ἀγαυοί,
ταῦτα μὲν οὐχ ὑμέας ἔτι λίσσομαι, οὐδ' ἀγορεύω·
ἤδη γὰρ τὰ ἴσασι θεοὶ καὶ πάντες Ἀχαιοί.
ἀλλ' ἄγε μοι δότε νῆα θοὴν καὶ εἴκοσ' ἑταίρους,

λόγον ἔσκωψεν. — *μυθέαι* cf. *Thiersch.* p. 309. 78. *Buttm.* Gramm. Gr. maj. p. 501.

v. 203—207. *οὐδέ ποτ' ἶσα ἔσσεται* Eustathius euphemistice dictum esse putat pro: *semper bona tua imminuentur. Εἰ γὰρ* inquit *μὴ ἶσα, πολλῷ μᾶλλον οὐ μείζονα ἔσται ἄρα ἐλάττονα.* Sed si hoc admiserimus, ἶσα esse debebit potius: nunquam bona tua *augebuntur* imo minuentur, alioquin non est justa oppositio. Jam vero hoc ἴσος esse non potest. *Nitzschius* praefert: „*niemals werden sie gleich werden, d. h. niemals wird das Aufgezehrte erstattet werden*" et sane hic esse debebit sensus. Sed quomodo hoc in verbis ipsis inesse possit, non ostendit. Inesse tamen videtur ita: neque unquam erunt bona tua *paria* sc. bonis tuis, quae antea habebas, cum nondum male consumpta essent a procis. Alia interpretatio: „*niemals wird dir das Gleiche* (*τίσις*) *werden*" ἴση sc. μοῖρα vix stare poterit. — *διατρίβειν* cum duplici accusativo nonnisi hoc loco junctum legitur cf. infra v. 404. *μὴ δηθὰ διατρίβωμεν ὁδοῖο.* v. 265. XIX, 341. — *εἵνεκα τῆς ἀρετῆς* rectissime explicavit Aristarchus: *τῆς ταύτης ἀρετῆς*, Aristophanes contra totos istos tres versus suspectos habuit *νεωτερικὸν λέγων ὄνομα τὸ τῆς ἀρετῆς.* Vix autem vera sunt, quae disputat *Thiersch.* Gr. p. 454. 6. cf. XVIII, 249—51., unde patet *ἀρετὴν* Penelopes h. l. potissimum referendam esse ad externam corporis suavitatem (*der ganze Innbegriff ihrer äussern Vorzüge und Reize*) cf. Ael. V. H. IX, 16. *ἀρετῇ τῆς χώρας* pro quo Polyb. III, 44. *γενναιότης* scripsit. — *μετ' ἄλλας* i. e. „*nach andern*" cf. Eurip. Med. v. 6. Iphig. Aul. v. 1340. Taur. v. 14. Theocr. Idyll. XIII, 16.

v. 212—223. cf. supra I, 280—292. De locutione *διαπρήσσειν ὁδὸν* vid. *Buttm.* Lexil. T. II. p. 196.

οἵ κέ μοι ἔνθα καὶ ἔνθα διαπρήσσωσι κέλευθον.
εἶμι γὰρ ἐς Σπάρτην τε καὶ ἐς Πύλον ἠμαθόεντα,
νόστον πευσόμενος πατρὸς δὴν οἰχομένοιο·
ἤν τίς μοι εἴπῃσι βροτῶν, ἢ ὄσσαν ἀκούσω
ἐκ Διός, ἥτε μάλιστα φέρει κλέος ἀνθρώποισιν.
εἰ μέν κεν πατρὸς βίοτον καὶ νόστον ἀκούσω,
ἦ τ' ἂν, τρυχόμενός περ, ἔτι τλαίην ἐνιαυτόν·
εἰ δέ κε τεθνηῶτος ἀκούσω, μηδ' ἔτ' ἐόντος,
νοστήσας δὴ ἔπειτα φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν,
σῆμά τέ οἱ χεύω, καὶ ἐπὶ κτέρεα κτερεΐξω
πολλὰ μάλ', ὅσσα ἔοικε, καὶ ἀνέρι μητέρα δώσω.
Ἤτοι ὅγ' ὣς εἰπὼν κατ' ἄρ' ἕζετο. τοῖσι δ' ἀνέστη
Μέντωρ, ὅς ῥ' Ὀδυσῆος ἀμύμονος ἦεν ἑταῖρος,
καί οἱ ἰὼν ἐν νηυσὶν ἐπέτρεπεν οἶκον ἅπαντα,
πείθεσθαί τε γέροντι, καὶ ἔμπεδα πάντα φυλάσσειν·
ὅ σφιν ἐϋφρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
Κέκλυτε δὴ νῦν μευ, Ἰθακήσιοι, ὅ,ττι κεν εἴπω·
μήτις ἔτι πρόφρων ἀγανὸς καὶ ἤπιος ἔστω
σκηπτοῦχος βασιλεύς, μηδὲ φρεσὶν αἴσιμα εἰδώς,
ἀλλ' αἰεὶ χαλεπός τ' εἴη, καὶ αἴσυλα ῥέζοι.
ὡς οὔτις μέμνηται Ὀδυσσῆος θείοιο
λαῶν, οἷσιν ἄνασσε, πατὴρ δ' ὣς ἤπιος ἦεν.
ἀλλ' ἤτοι μνηστῆρας ἀγήνορας οὔτι μεγαίρω
ἔρδειν ἔργα βίαια κακοῤῥαφίῃσι νόοιο·
σφὰς γὰρ παρθέμενοι κεφαλὰς, κατέδουσι βιαίως

---

v. 224—228. *πείθεσθαι* pertinet ad *οἶκον* et *γέροντι* ad ipsum Mentorem, non ad Laërtem, ut censet Eustathius. Vix enim ille, cui totam domum commiserat Ulysses, ab alicujus poterat nutu pendere, certe ab hoc loco illud est alienius. Sed *οἶκον* facile cogitari posse ad *πείθεσθαι*, in oratione Homeri omnibus ac singulis grammatices praeceptis nondum certe adstricta, nemo non videt. cf. IX, 473. Praeterea Mentoris vices gerit alias semper Minerva, cf. V, 8—12.

v. 229—241. De *μήτις — ἔστω*, quod deinde sequitur optativus *ῥέζοι*, vid. *Thiersch.* p. 427. 2. — *ὡς* cum, quia, *siquidem* cf. supra v. 137. — *αἴσυλα* Schol. ducunt ex *αἰσόσυλα* i. e. *τοῦ καθήκοντος σεσυλημένα*. — *πατὴρ — ἦεν* cf. supra v. 47. — *μεγαίρω* ex iis, quae inferius sequuntur *νῦν — νεμεσίζομαι* patet esse *μισεῖν* s.

οἶκον Ὀδυσσῆος, τὸν δ' οὐκέτι φασὶ νέεσθαι.
νῦν δ' ἄλλῳ δήμῳ νεμεσίζομαι, οἷον ἅπαντες
ἧσθ' ἄνεῳ, ἀτὰρ οὔτι καθαπτόμενοι ἐπέεσσιν
παύρους μνηστῆρας κατερύκετε, πολλοὶ ἐόντες.
Τὸν δ' Εὐηνορίδης Λειώκριτος ἀντίον ηὔδα·
Μέντορ ἀταρτηρέ, φρένας ἠλεέ, ποῖον ἔειπες,
ἡμέας ὀτρύνων καταπαυέμεν! ἀργαλέον δὲ

μέμφεσθαι. — *παρθέμενοι* Virgilianum illud caput objectantes periclis i. q. παραβάλλοντες. cf. III, 74. παρθέμενοι ψυχάς. IX, 255. — *δήμῳ νεμεσίζομαι*, quem ad se defendendum jam cohortatus erat Telemachus. cf. v. 70. sqq. 211., et quae Halitherses dixerat v. 168. — *ἄλλῳ*. cf. *Thiersch*. p. 454. 5. — *καθάπτεσθαι* h. l. convenit nostro: „*Jemanden anlassen*" et ut in universum saepius malo sensu, ita vel hoc loco legitur. cf. supra v. 39. — Pro *κατερύκετε* *Nitzschius* cum Schol. Harlej. ad v. 244. aptius legi censet καταπαύετε. cf. supra v. 168., quia κατερύκειν semper sit, aliquem ab aliquo facinore deterrere, quod in mente adhuc quasi repostum habet, καταπαύειν contra sedare turbas jam exortas. cf. I, 55. 315. Sed non video, cur non vel hoc crimini vertere Ithacesiis Mentor potuerit, quod vel non antequam proci consilia sua seditiosa exsequuti essent, quacunque tandem ratione inde eos dimovere studuerint. Sic multo etiam fortior et gravior existit oratio. Praeterea καταπαύετε obsequens καταπαυέμεν (v. 244.) positum fuisse haud improbabile sit. — *ἄνεω*. vid. *Buttm*. Lexil. T. II. p. 1. sq.

v. 242—256. De ea, quae nunc sequitur, Leiocriti oratione cum Antinoi et Eurymachi eam comparans haud inepte judicat Eustathius ita: Ἀκμάζων δ ποιητὴς ἐν ταῖς τῶν μνηστήρων δημηγορίαις τὸν μὲν Ἀντίνοον ἁπλούστερον δημηγοροῦντα πεποίηκε καὶ ἀφελέστερον, τὸν δὲ Εὐρύμαχον ἐμβριθέστερον ἐκείνου καὶ ἁδρότερον· ἐνταῦθα δὲ Λειώκριτόν τινα μνηστῆρα (cf. XXII, 294.) βραχύλογον μὲν πλάττει, θρασύτερον δὲ ἐκείνων. Quod vero haec ipsa Leiocriti oratio concionem dissolvit, Eustathius haec habet: εἰ καὶ τὰς τῶν ἄλλων ἀνδρῶν ἀγορὰς κατὰ τὸν ποιητὴν (v. 69.) Θέμις λύει καὶ καθίζει, ἀλλὰ τὴν σήμερον ἐν Ἰθάκῃ ταύτην Θέμις μὲν ἐκάθισεν, ἀθεμίστου δὲ ἀνδρὸς ὕβρις ἔλυσε cf. Aristot. Ethic. magn. I, 35. — *ἠλεέ* pro quo Il. XV, 128. legitur φρένας ἠλέ. cf. *Thiersch*. p. 271. 7. — *ἡμέας* i. e. monens sc. populum, ut nos procos sedet. — Explicatio v. 245. satis impedita videtur

ἀνδράσι καὶ πλεόνεσσι μαχήσασθαι περὶ δαιτί.
εἴπερ γάρ κ' Ὀδυσεὺς Ἰθακήσιος αὐτὸς ἐπελθών,

---

et ambigua. Primum enim explorandum est, quo referendum sit dativus ἀνδράσι, utrum ad praecedens ἀργαλέον, an ad sequens μαχήσασθαι, deinde ipsi illi ἄνδρες, utrum sint Ithacesii an proci, definiendum est. Mihi quidem, quidquid contra dicat *Nitzschius*, unice vera videtur interpretatio Scholiastis et Eustathii qui sensum totius versus ita constituunt: „*difficile autem et grave erit Ithacensibus, quamvis sint numero majores, nobiscum* (i. e. procis) *contendere de convivio nunc finiendo*", quamquam, quomodo deinde conveniat isti explicationi v. 251. *οἱ πλεόνεσσι μάχοιτο*, nec *Clarkius* invenire potuit. *Nitzschius* contra ita interpretatur: „*schwer, hart, arg ist es ja, wenn man zumal gegen eine Mehrzahl, am Mahle und um das Mahl kämpfen soll.*" Refert igitur sane ipse quoque ἀνδράσι πλεόνεσσι ad Ithacenses, sed dativum conjungit cum μαχήσασθαι non cum ἀργαλέον, his de causis: „*Der Anfang der Rede des Leiokritos: „du Unheilvoller (Schadenbringer), Unsinniger, was hast du gesagt! ist mehr die Sprache eines über drohendes Verderben Entsetzten, und lässt nichts einer Drohung Aehnliches erwarten.*" Sed si vere concesserat Mentori Leiocritus, non sine magna difficultate et contentione procos pugnaturos esse cum Ithacesiis numero longe majoribus, quomodo tandem poterat ipsum illum Mentorem ἀταρτηρόν, quomodo vocare φρένας ἠλεόν? cf. v. 250. Non potius debebat Mentoris prudentiam agnoscere, qui procos, ne tum impari certamini se committerent, quale futurum esset certamen ipsorum cum Ithacesiis, bene admoneret? Ineptissima igitur esset Leiocriti oratio, imo tantum abest, ut perturbatus fuerit Leiocritus cogitatione imminentis et quod Mentor ei indicaverat, periculi cogitatione, ut nullo modo probans Mentoris orationem nequaquam se quieturum esse significet. Praeterea ipsum δὲ post ἀργαλέον satis docet, contraria cogitare Leiocritum, quam Mentorem neque illud est nostrum: *ja*, cui exprimendo inservit potius γάρ. cf. Plat. Crit. CXI. extr. Ὅτι ἠδίκει γὰρ ἡμᾶς ἡ πόλις, καὶ οὐκ ὀρθῶς τὴν δίκην ἔκρινε; *Herm.* ad *Viger.* p. 846. Neque offendere potest ἀταρτηρέ, profecto enim ex Leiocriti sententia Mentor procis non solum felicitatem eorum invidebat, sed adeo eos volebat perdere. Quae deinde *Nitzschius* dicit de voce ἀργαλέον non solum rei difficultatem, sed etiam ejus molestiam exprimente, ea quamvis vera sint, tamen nostram interpreta-

δαινυμένους κατὰ δῶμα ἑὸν μνηστῆρας ἀγαυοὺς
ἐξελάσαι μεγάροιο μενοινήσαι ἐνὶ θυμῷ·

---

tionem non magis refutant, quam illa: *μάχεσθαι verlangt einen Gegner, und μάχεσθαί τινι gegen Jemand kämpfen, ist ganz gewöhnlich.*" Hoc enim nemo negabit, inde autem μάχεσθαι non posse ita poni, ut dativus, qui alias diserte apponitur, subaudiatur, quemadmodum ex nostra interpretatione ἡμῖν ad μάχεσθαι cogitandum erit ad procos relatum, nullo modo sequitur. Restat, ut quomodo ad nostram interpretationem quadrent verba v. 251. *εἰ πλεόνεσσι μάχοιτο*, exploremus; cum potius favere videantur explicationi *Nitzschii*. Jam vero eorum sensus ex orationis praecedentis nexu, si nolimus Homerum ineptius scripsisse, hic erit: Difficilius autem erit Ithacesiis, quamvis sint numero procis superiores, cum procis de convivio pugnare; quid? quod ipse Ulysses fortasse periret, si reversus *conjunctus cum Ithacesiis* numero procis superioribus pugnaret. *Μάχεσθαι* enim *τινι* h. l. esse puto idem, quod *σύν τινι*, quod certe in Homero fieri posse cum Scholiasta (*δύναται δὲ καὶ οὕτως νοεῖσθαι· εἰ σὺν πολλοῖς μάχοιτο*) mihi videtur. Sed fateor praeferendam mihi videri alteram lectionem, *εἰ πλέονες οἱ ἕποιντο.* Ita omnia plana sunt, neque in eo, quod pro *πλεόνεσσιν* ex severioribus grammatices praeceptis *τοῖς πλεόν.* scribi debebat, quia pertinet ad certos quosdam, i. e. Ithacenses, magnopere quisquam offendat. *Nitzschii* autem interpretatio propterea quoque stare non potest, quod v. 247. *μνηστῆρες ἀγαυοί*, quos v. 241. *παύρους* fuisse dicit, multi fuisse putandi sunt. Nexus enim hic est ex interpretatione illa: Nobis i. e. procis molestum est cum Ithacensibus, qui sunt numero majores, contendere, quin etiam Ulysses reversus *magnum procorum numerum* domo sua expellere nolit. *περὶ δαιτὶ* pro *περὶ δαιτὸς* ita tamen, ut simul Ithacesios et procos versari *in loco coenae* cogitandum sit. cf. infra XVII, 471. XVIII, 402. *Matthiae* Gr. §. 589. b. II. III, 70. 91. — Cur Ithacesiis quamvis numero majoribus aspera futura sit et gravis contentio cum procis, non tam eam causam recte afferri posse putamus, quam attulit Eustathius et Schol. *οἱ γὰρ ἐν δαιτὶ οἴονται ἀνυπόστατοι εἶναι τὴν ἀλκήν, τοῦ οἴνου στρατηγοῦντος αὐτοῖς*, quam simpliciter hoc dicendum esse, quod sibi Leiocritus voluit: quamvis major sit Ithacesiorum copia, tamen vel ita procos manuum fortitudine compensantes defectum hominum, haud facile cessuros esse, sed acerrimam et cruentam fore contentionem. Ita magis etiam cogno-

οὔ κέν οἱ κεχάροιτο γυνή, μάλα περ χατέουσα,
ἐλθόντ'· ἀλλά κεν αὐτοῦ ἀεικέα πότμον ἐπίσποι,
εἰ πλεόνεσσι μάχοιτο· σὺ δ' οὐ κατὰ μοῖραν ἔειπες,
ἀλλ' ἄγε, λαοὶ μὲν σκίδνασθ' ἐπὶ ἔργα ἕκαστος·
τούτῳ δ' ὀτρυνέει Μέντωρ ὁδὸν ἠδ' Ἁλιθέρσης,
οἵτε οἱ ἐξ ἀρχῆς πατρώϊοί εἰσιν ἑταῖροι.
ἀλλ', ὀΐω, καὶ δηθὰ καθήμενος, ἀγγελιάων
πεύσεται εἰν Ἰθάκῃ, τελέει δ' ὁδὸν οὔποτε ταύτην.
Ὣς ἄρ' ἐφώνησεν· λῦσεν δ' ἀγορὴν αἰψηρήν.
οἱ μὲν ἄρ' ἐσκίδναντο ἑὰ πρὸς δώμαθ' ἕκαστος·
μνηστῆρες δ' ἐς δώματ' ἴσαν θείου Ὀδυσῆος.
Τηλέμαχος δ' ἀπάνευθε κιὼν ἐπὶ θῖνα θαλάσσης,

---

scitur vana procorum ostentatio. — *μενοινῆσαι* non *μενοινήσει'* cum *Baumgarten-Crusio* scribendum putavimus. cf. *Thiersch.* p. 207. 4. 509. 3. Il. IV, 178. Male ante conjunctivus legebatur, pro quo Eustathius habet futurum. — *οἱ κεχάροιτο*, quia mox iterum ei eriperetur Ulysses *ἅμα γὰρ ἰδοῦσα στερήσεται*, ut Eustathius dicit. — *λαοὶ* cf. *Thiersch.* p. 430. 1. — *ἐπὶ ἔργα* cf. v. 127., unde patet, quo jure accuset Horatius sponsos Penelopes otii et desidiae, quamvis dicat *Nitzschius: Die sponsos Penelopes als schwelgerische Weichlinge und Müssiggänger zu decken, ist eben so unhomerisch als von einer juuentus — operata mit Horaz* Ep. I, 2, 29. *zu reden.*" Quamvis enim per totam vitam anteactam procos desidiae deditos fuisse cogitari nequeat, tamen per totum illud tempus, quo ambibant Penelopen, magis epulatos et convivatos esse, quam strenue laborasse, vix negari poterit, cum nullam aliam ob causam illud fecisse putandi sint, nisi ut consilii sui finem assequerentur.

v. 257—261. *αἰψηρὴν* pro *αἰψηρῶς* dictum esse dicit Eustathius. cf. Il. IV, 182. *τότε μοι χάνοι εὐρεῖα χθών.* Virg. Aen. IV, 24. tellus optem prius *ima* dehiscat. Hoc tamen loco res ita restringenda videtur, ut per *αἰσχηρὴν* rei effectus indicetur, cujus propria ratio describenda erat. Ipsa enim concio celeriter dimissa celer dicitur. Non prorsus apta videntur exempla hunc ad locum allata a *Nitzschio* ex Soph. Oed. R. 1411. *θαλάσσιον ἐκρίψατε* Eurip. Suppl. v. 105. *ὁρῶ — μητέρα βωμίαν ἐφημένην* Hecub. 921. *ἐπιδέμνιος ὡς πέσοιμι*, quia ibi adjectivum pro substantivo potius cum aliqua praepositione positum est, ut *θαλάσσιον* pro *εἰς θάλασσαν*, *βωμίαν* pro

χεῖρας νιψάμενος πολιῆς ἁλὸς, εὔχετ' Ἀθήνῃ·
Κλῦθί μοι, ὃ χθιζὸς θεὸς ἤλυθες ἡμέτερον δῶ,
καί μ' ἐν νηῒ κέλευσας ἐπ' ἠεροειδέα πόντον,
νόστον πευσόμενον πατρὸς δὴν οἰχομένοιο,
ἔρχεσθαι· τὰ δὲ πάντα διατρίβουσιν Ἀχαιοί,
μνηστῆρες δὲ μάλιστα, κακῶς ὑπερηνορέοντες.
Ὣς ἔφατ' εὐχόμενος· σχεδόθεν δέ οἱ ἦλθεν Ἀθήνη,
Μέντορι εἰδομένη ἠμὲν δέμας ἠδὲ καὶ αὐδήν·
καί μιν φωνήσασ' ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Τηλέμαχ', οὐδ' ὄπιθεν κακὸς ἔσσεαι, οὐδ' ἀνοήμων,
εἰ δή τοι σοῦ πατρὸς ἐνέστακται μένος ἠΰ,
οἷος ἐκεῖνος ἔην τελέσαι ἔργον τε ἔπος τε,

ἐν βώμῳ κ. τ. λ. — *χεῖρας νιψάμενος* cf. Il. I, 313. VI, 266. sqq.

χερσὶ δ' ἀνίπτοισιν Διῒ λείβειν αἴθοπα οἶνον
Ἅζομαι — — —

Hesiod. Ἔργα 336. Od. IV, 750. 759. cf. Virg. Aen. II, 719. — *ἁλὸς* cf. *Thiersch.* p. 370. 2. 3.

262—269. ὃ cf. *Thiersch.* p. 411. 15. *Sturz.* de diall. p. 445. A. — *διατρίβουσιν* repugnare videtur v. 253. 54., ubi ipse Leiocritus Mentorem et Halithersem monet, ut iter Telemachi accelerent. Sed adhuc certe impediverant proci Telemachi consilium, neque acrius monentur a Leiocrito Mentor et Halitherses. — *Ἀθήνη* nunc omnia ea facit, quae proprie Mentori ex ipsius Ulyssis mandatis (cf. v. 226. sq.) facienda erant. Neque vero Mentor propterea potest alicujus negligentiae et incuriae accusari, cum Graeci, iis, quibus ipsi dii deaeve numine suo praesentes adsint, humanam curam et auxilium prorsus inutile et supervacaneum esse crederent. cf. infra IV, 831. 654. sq. Praeterea hoc loco haud alienum fuerit monere, quod dicit *M. G. Herrmann. Mythologie der Griechen* T. I. p. 529. *Homaeros schrieb und sang seine Gedichte zum Vergnügen seiner Landsleute — — Demzufolge konnte er zu ihnen auch nicht unbedingt bloss nach seinen geläuterten Begriffen von der Gottheit reden u. s. w.* — *ἠμὲν* — *αὐδήν.* cf. Virg. Aen. IV, 558.

Omnia Mercurio similis vocemque coloremque.

v. 270—284. *εἰ δή, siquidem;* cf. *Thiersch.* p. 503. 3. — *τελέσαι* — *ἔπος τε.* cf. *Koeppen.* ad Il. T. IV. p. 191. sq. — Minerva Mentoris vices gerens non tam

οὔ τοι ἔπειθ' ἁλίη ὁδὸς ἔσσεται, οὐδ' ἀτέλεστος·
εἰ δ' οὐ κείνου γ' ἐσσὶ γόνος καὶ Πηνελοπείης,
οὐ σέγ' ἔπειτα ἔολπα τελευτήσειν, ἃ μενοινᾷς.
παῦροι γάρ τοι παῖδες ὁμοῖοι πατρὶ πέλονται·
οἱ πλέονες κακίους, παῦροι δέ τε πατρὸς ἀρείους.
ἀλλ' ἐπεὶ οὐδ' ὄπιθεν κακὸς ἔσσεαι, οὐδ' ἀνοήμων,
οὐδέ σε πάγχυ γε μῆτις Ὀδυσσῆος προλέλοιπεν,
ἐλπωρή τοι ἔπειτα τελευτῆσαι τάδε ἔργα.
τῷ νῦν μνηστήρων μὲν ἔα βουλήν τε νόον τε

---

optima quaevis sperat de Telemacho, ut qui tam fortiter et intrepide dixisset in concione, quae est sententia *Nitzschii*, quam potius ita tantum bene se de eo sentire posse contendit, si ipsam patris generosam indolem haberet filius. cf. v. 274. 75. Sane deinde v. 277. 78. iterum mitigat dea orationem suam. — *παῦροι — πέλονται* cf. Eurip. Heracl. v. 326. sqq.

οὐδὲν κακίων τυγχάνεις γεγὼς πατρὸς,
παύρων μετ' ἄλλων· ἕνα γὰρ ἐν πολλοῖς ἴσως
εὕροις ἄν, ὅστις ἐστὶ μὴ χείρων πατρός.

Spartianus adeo „*Neminem*, inquit, *prope magnorum virorum optimum et utilem filium reliquisse satis claret*" et Demosthenes: *Τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν, ὥσπερ εἱμαρμένη εἴη, φαύλους ἀποβαίνειν τοὺς υἱούς*, notissimum denique proverbium „*Ἀνδρῶν ἡρώων τέκνα πήματα heroum filii noxae.* Ante *γὰρ* fere haec cogitanda sunt: *neque me de virtute tua dubitare mireris, pauci enim* etc. — *οἱ πλέονες* nos diceremus: *die Meisten von ihnen.* Sed patet comparativum hoc loco accuratius esse positum, cum comparentur pauci, qui patrum sint similes, cum longe majori numero reliquorum. cf. *Thiersch.* §. 281. c. *Valken.* ad Eurip. Phoen. p. 666. *Herm.* ad Eurip. Hec. 1200. Recte comparativus positus videtur similiter apud Aeschin. dial. III, 13. *ἀθλιώτερος μακρῷ.* Est enim ibi sensus hic: Plebs inquinata colluvie illa demagogorum loquacium infelix est, huic vero qui adhaeret, longe infelicior. Latinos constat in comparativi usu non minus esse severos. cf. *Heusinger.* ad Cic. de offic. III, 32, 9. *Corte* ad Sall. p. 680. — *πατρὸς ἀρείους* v. c. Hercules, Achilles, Hector. cf. Il. VI, 479. XV, 641. Apte attulit *Nitzschius* locum ex Aristot. Rhetor. II, 15, 3. „*ἐξίσταται δὲ τὰ μὲν εὐφυᾶ γένη εἰς μανικώτερα ἤθη· οἷον οἱ ἐπ' Ἀλκιβιάδου καὶ οἱ ἀπὸ Διονυσίου τοῦ προτέρου· τὰ δὲ στάσιμα εἰς ἀβελτηρίαν καὶ νωθρότητα· οἷον οἱ ἀπὸ Κίμωνος καὶ*

ἀφραδέων, ἐπεὶ οὔτι νοήμονες, οὐδὲ δίκαιοι·
οὐδέ τι ἴσασιν θάνατον καὶ Κῆρα μέλαιναν,
ὃς δή σφι σχεδόν ἐστιν, ἐπ' ἤματι πάντας ὀλέσθαι.
σοὶ δ' ὁδὸς οὐκέτι δηρὸν ἀπέσσεται, ἣν σὺ μενοινᾷς.
τοῖος γάρ τοι ἑταῖρος ἐγὼ πατρώϊός εἰμι,
ὅς τοι νῆα θοὴν στελέω, καὶ ἅμ' ἕψομαι αὐτός.
ἀλλὰ σὺ μὲν πρὸς δώματ' ἰὼν μνηστῆρσιν ὁμίλει,
ὅπλισσόν τ' ἤϊα, καὶ ἄγγεσιν ἄρσον ἅπαντα,
οἶνον ἐν ἀμφιφορεῦσι, καὶ ἄλφιτα, μυελὸν ἀνδρῶν,
δέρμασιν ἐν πυκινοῖσιν· ἐγὼ δ' ἀνὰ δῆμον ἑταίρους
αἶψ' ἐθελοντῆρας συλλέξομαι· εἰσὶ δὲ νῆες
πολλαὶ ἐν ἀμφιάλῳ Ἰθάκῃ, νέαι ἠδὲ παλαιαί·
τάων μέν τοι ἐγὼν ἐπιόψομαι, ἥτις ἀρίστη,
ὦκα δ' ἐφοπλίσσαντες ἐνήσομεν εὐρέϊ πόντῳ.
Ὣς φάτ' Ἀθηναίη, κούρη Διός· οὐδ' ἄρ' ἔτι δὴν
Τηλέμαχος παρέμιμνεν, ἐπεὶ θεοῦ ἔκλυεν αὐδήν.
βῆ δ' ἴμεναι πρὸς δῶμα, φίλον τετιημένος ἦτορ·
εὗρε δ' ἄρα μνηστῆρας ἀγήνορας ἐν μεγάροισιν,

Περικλέους καὶ Σωκράτους." — ἐπ' ἤματι. *Nitzschius* refert ad praecedentia σχεδόν ἐστιν: „*der Tod, welcher ihnen täglich nahe ist.*" Sed profecto sufficiebat Homerum dicere, mortem procis instare, non sufficiebat, imo vehementer languebat nudum πάντας ὀλέσθαι, quod nihil deinde esset, nisi repetitio verborum θάνατον et Κῆρα μέλαιναν. Retulerim igitur potius ἐπ' ἤματι ad ὀλέσθαι ut sensus sit: ut omnes *uno die* pereant. cf. Il. X, 48. Hesiod. Ἔργ. 43.

v. 285—300. ὅς — αὐτός. Homerus egregie scripsit, eum, quamvis Minerva se ἑταῖρον vocasset, tamen exspectes deinde ἥ — αὐτή. Sed Minervam ipsa oratione significantem facit Homerus, cujus sub forma assumta ipsa lateat, i. e. Mentoris. — De mensura verbi ἤϊα vid. *Spitzner.* de versu heroic. p. 87. cf. Il. XIII, 103. XV, 24. — ἀμφιφορεῖς monente Schol. κεράμεοι ἦσαν ἀμφοτέρωθεν φερόμενοι, ὅ ἐστιν ἄμφωτοι, δύωτοι. cf. ad rem VI, 78. — ἐθελοντῆρας pro quo Attici dicunt ἐθελοντής. vid. Thom. Mag. in voce ἑκοντής et Phrynich. p. IV. Xenoph. Memorab. IV, 1, 18. ἐθελοντὴς πορεύεσθαι. Milites vocantur ἐθελονταί i. e. *qui se sponte militiae aut periculosae expeditioni offerunt.* Xen. Anab. IV, 4, 10. V, 3, 9. — ἀνιέναι i. e. ἀνδέρειν. Ἐκ τῶν κάτω γὰρ monente

αἶγας ἀνιεμένους, σιάλους θ' εὕοντας ἐν αὐλῇ.
Ἀντίνοος δ' ἰθὺς γελάσας κίε Τηλεμάχοιο·
ἔν τ' ἄρα οἱ φῦ χειρί, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
  Τηλέμαχ' ὑψαγόρη, μένος ἄσχετε, μήτι τοι ἄλλο
ἐν στήθεσσι κακὸν μελέτω ἔργον τε ἔπος τε,
ἀλλά μοι ἐσθιέμεν καὶ πινέμεν, ὡς τὸ πάρος περ.
ταῦτα δέ τοι μάλα πάντα τελευτήσουσιν Ἀχαιοί,
νῆα καὶ ἐξαίτους ἐρέτας, ἵνα θᾶσσον ἵκηαι

Eustathio *ἐπὶ τὰ ἄνω ἴενται οἱ τοιοῦτοι* i. e. *ἐκδερίζοντες.* cf. Il. XXII, 80. Nos dicimus: *abziehn*, sed si graecam vocem accuratius velis exprimere, dicendum potius: *hinaufziehn.* — *σιαλὸς ὁ σιτευτὸς χοῖρος, παρὰ τὸ σιτεῖσθαι ἅλις.'* Eustath. — Pro *ἐν αὐλῇ* Barnesius *ἐν αὐγῇ* legi voluit collato loco Il. IX, 206.

Αὐτὰρ ὅγε κρεῖον μέγα κάββαλεν ἐν πυρὸς αὐγῇ.

Sed ibi *πυρὸς* adjectum est, *αὐγὴ* contra nudum non potest esse aliud nisi splendor, qui ab hoc loco est alienus. Praeterea observat Eustathius: *σημειοῦνται δ' ἐνταῦθα οἱ παλαιοὶ παρατηροῦντες, ὡς οὔτε σπένδοντας οὔτε εὐχομένους θεοῖς Ὅμηρος τοὺς μνηστῆρας ποιεῖ.* Sed ex nostro loco certe non evinci potest ipsum Homerum deliberato consilio neque libationes neque preces procorum commemorasse.

v. 301—309. *γελάσας* recte observat Eustathius Homerum ut *παντοῖον ὄντα τὴν ῥητορείαν* Antinoum, quem ante durum satis et flecti nescium descripserat mitiorem et leniorem depingere *τρέψαντα τὸν θυμὸν εἰς ἄκαιρον γέλωτα.* — *ἔργον τε* cf. v. 272. — *μοι* pro *μάλ'* dedit *Wolfius* ex Codd. Nos enim eodem modo in vita quotidiana dicimus: *iss und trink mir*, cujus locutionis hic sensus est: Volo ego te edere et bibere atque meae voluntati obediens edas ac bibas. cf. Soph. Aj. v. 1070. *Μενέλαος, ᾧ δὴ τόνδε πλοῦν ἐστείλαμεν·* ubi Schol. vet. *ἀντὶ τοῦ, δι' ὅντινα τὸν ἐπὶ Τροίαν ἐστειλάμεθα πλοῦν* Plat. Cratyl. 40. p. 83. *ἣν ἕκαστον τῶν στοιχείων τοῖς ὀνόμασιν ἀποδιδῶμεν τῇ γραμματικῇ τέχνῃ* i. e. per artem grammaticam, ex praescripto artis grammaticae. vid. *Fischer.* ad *Weller.* T. III. a. p. 420. — *Ἀλλὰ μαλὰ* esset *imo vero. s. potius.* Male autem Eustathius, qui ipse legit *μοι*, deinceps addit: *Ἐν δὲ τῷ· Ἀλλὰ μοι ἐσθίεμεν, περισσῇ κεῖται συνήθως ἡ ἀντωνυμία.* — *ἐσθιέμεν* cf. *Matthiae* Gr. §. 545.

ἐς Πύλον ἠγαθέην μετ' ἀγαυοῦ πατρὸς ἀκουήν.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Ἀντίνο', οὔπως ἔστιν ὑπερφιάλοισι μεθ' ὑμῖν
δαίνυσθαί τ' ἀκέοντα, καὶ εὐφραίνεσθαι ἕκηλον.
ἦ οὐχ ἅλις, ὡς τὸ πάροιθεν ἐκείρετε πολλὰ καὶ ἐσθλὰ
κτήματ' ἐμά, μνηστῆρες, ἐγὼ δ' ἔτι νήπιος ἦα;
νῦν δ' ὅτε δὴ μέγας εἰμὶ, καὶ ἄλλων μῦθον ἀκούων
πυνθάνομαι, καὶ δή μοι ἀέξεται ἔνδοθι θυμός,
πειρήσω, ὥς κ' ὔμμι κακὰς ἐπὶ Κῆρας ἰήλω,

---

v. 310—324. *ἀέκοντα* h. l. esse ineptum pro eo, quod nunc legitur *ἀκέοντα*, (cf. XIV, 195., ubi eadem locutio *δαίνυσθαι τ' ἀκέοντ'* recurrit, neque variant Codd.) viderunt jam *Clarkius* et *Ernestius*, quorum prior tamen *ἀκέοντα* in textum nondum recepit. cf. *Buttm.* Lexil. T. I. p. 11. sq. — Verba *ἐγὼ — ἦα* causam continent, cur antea quiete potuerint proci rem familiarem Telemachi consumere, neque ipse Telemachus eos coërcere. — De forma *ἦα.* cf. *Sturz.* de diall. p. 415. 483. C. *Herm.* praefat. ad Soph. Oed. R. p. XVI. sqq. — *ὅτε δὴ* cum praesente vid. *Thiersch.* §. 321. 2. b. — *θυμός ἀέξεται* male intellexerunt nonnulli ex veteribus, de ira, cum accipiendum sit de animi et mentis vi et alacritate, in universum, quae subinde crevit Telemacho, cui interpretationi bene conveniunt praecedentia *καὶ — πυνθάνομαι*, ita ut quae antea ut infans nondum perspexerat Telemachus, ea nunc aucta vehementer animi vi intelligat. cf. Herod. III, 134. *αὐξανομένῳ τῷ σώματι συναυξάνονται καὶ αἱ φρένες, γηράσκοντι δὲ συγγηράσκουσιν.* Hinc Eustathius: *θυμὸν ἀέξειν τὸ τὴν ψυχὴν τελειοῦσθαι εἰς τὸ τὰ σπουδαῖα ἐνεργεῖν.* *Nitzschius* sensu strictiori accipit: „*Telemach fühlt höhern Muth*" sed non satis quadrare videntur verba *καὶ — πυνθάνομαι.* Fortasse tamen et de mentis vi in universum et de honesta quadam audacia cogitari poëta voluit. cf. Athen. VIII, 3., ubi legitur epitaphium Sardanapali:

Εὖ εἰδὼς ὅτι θνητὸς ἔφυς, τὸν θυμὸν ἄεξε,
Τερπόμενος θαλίῃσι

ibid. XIII, 39. cf. *Jacobs.* Anthol. T. I. p. 117. Animadv. Vol. I. P. I. p. 375. — *δήμῳ.* cf. supra I, 103. — *ὥς κ'.* cf. *Thiersch.* p. 485. b. 4. Ad verba *κακὰς — ἰήλω* Eustathius monet: *θυμοῦ προβολὴ ὁ λόγος οὗτος τῷ Τηλεμάχῳ. Πλευσεῖται μὲν γὰρ εἰς Πύλον, οὐ πειράσεται δέ τι τοιοῦτον, οἷα διὰ μόνην πλεύσας πατρὸς ἀκοήν.*

ἠὲ *Πύλονδ'* ἐλθὼν, ἢ αὐτοῦ τῷδ' ἐνὶ δήμῳ.
εἶμι μὲν — οὐδ' ἁλίη ὁδὸς ἔσσεται, ἣν ἀγορεύω —
ἔμπορος· οὐ γὰρ νηὸς ἐπήβολος οὐδ' ἐρετάων
γίγνομαι· ὥς νύ που ὔμμιν ἐείσατο κέρδιον εἶναι.
  Ἦ ῥα, καὶ ἐκ χειρὸς χεῖρα σπάσατ' Ἀντινόοιο
ῥεῖα· μνηστῆρες δὲ δόμον κάτα δαῖτα πένοντο.
οἱ δ' ἐπελώβευον καὶ ἐκερτόμεον ἐπέεσσιν·
ὧδε δέ τις εἴπεσκε νέων ὑπερηνορεόντων·
  Ἦ μάλα Τηλέμαχος φόνον ἡμῖν μερμηρίζει·

Sed quamvis prima itineris Telemachi cansa recte ista dicitur, tamen nihil obstat, quominus simul eum voluisse Ulyssi nunciare, quae pessime fecissent proci, ut reversus Ulysses ab iis vindictam sumeret, existimemus. — *ἔμπορος* dicitur hoc loco, qui soluta mercede in aliena navi vehitur, vector. cf. XXIV, 300. *ἔμπορος εἰλήλουθας νηὸς ἐπ' ἀλλοτρίης*. Quem Homerus *ἔμπορον* dicit, alii dicunt *ἐπιβάτην*. *Ἔμπορος* autem aliis et ipsi Hesiod. *Ἐργ.* II, 264. est mercator, et *κατ' ἐξοχὴν* is, qui extraneam s. maritimam mercaturam exercet. cf. Plat. Soph. Vol. II. p. 215. opponitur *ἐμπόρῳ* hoc sensu *κάπηλος*. cf. *Beck.* ad Aristoph. Aves. v. 1292. cf. Porphyr. Quaestion. Homer. I. Sed eo sensu quo Homerus usurpavit, *ἔμπορος* a *πόρος* ducendum est, i. e. *πορείας*. *Πόρος* enim semper de marino itinere dicitur apud Homerum. cf. Od. XII, 259. Hymn. in Apoll. v. 423. Il. XIV, 433. — *ἐπήβολος* i. e. *ἐπιτυχὴς*, *ἐγκρατὴς* a *βάλλειν* i. e. *τυγχάνειν τοῦ σκόπου*, quo sensu apud Atticos quoque legitur. cf. *Sturz.* Lex. Xenoph. s. v. *ἐπήβολος*. De discrimine formarum *ἐπήβολὸς* et *ἐπίβολος* vid. *Wesseling.* ad Diodor. Sic. T. I. p. 22. *Schaefer.* Melet. Crit. P. I. p. 48. — *γίγνομαι* male Schol. ita intellexerunt, ut sensus sit: „*non ego habeo navem propriam*" cum non solum refragetur ipsum verbum *γίνομαι*, sed etiam satis contorte explicari debeant sequentia *ὥς* — *εἶναι* i. e. *ὠφελιμώτερον εἶναι ὑμῖν ἐφάνη τὸ μὴ ἔχειν ἐμὲ ἰδίαν ναῦν. Ἀναφέρει δὲ εἰς ἐκεῖνο, ὅτι εἰς πενίαν αὐτὸν κατέστησαν.* cf. v. 312. sq. Recte vero interpretatus est *Nitzschius:* „*ich bekomme kein eignes Schiff von euch*" cf. supra v. 265. 255. 256. 286. sq., ubi Minerva satis aperte significat, se solam esse amici nomine dignam.

v. 325—336. *ἦ μάλα — μερμηρίζει* aliter vix concludere poterant proci ex iis, quae Telemachus dixerat v. 316. sq., quamvis dicat *Nitzschius* Scholiastam

ἤ τινας ἐκ Πύλου ἄξει ἀμύντορας ἠμαθόεντος,
ἤ ὅγε καὶ Σπάρτηθεν· ἐπεί νύ περ ἵεται αἰνῶς·
ἠὲ καὶ εἰς Ἐφύρην ἐθέλει, πίειραν ἄρουραν,
ἐλθεῖν, ὄφρ' ἔνθεν θυμοφθόρα φάρμακ' ἐνείκῃ,
ἐν δὲ βάλῃ κρητῆρι, καὶ ἡμέας πάντας ὀλέσσῃ.
Ἄλλος δ' αὖτ' εἴπεσκε νέων ὑπερηνορεόντων·
τίς δ' οἶδ', εἴ κε καὶ αὐτὸς ἰὼν κοίλης ἐπὶ νηὸς
τῆλε φίλων ἀπόληται, ἀλώμενος, ὥςπερ Ὀδυσσεύς;
οὕτω κεν καὶ μᾶλλον ὀφέλλειεν πόνον ἄμμιν·

---

sequutus: „*Weder Athene hatte dem Telemach die Reise in solcher Absicht gerathen* (sed cf. supra v. 283 et 284.), *noch kam ihm, wie der Erfolg zeigt, in Pylos oder Sparta selbst so etwas in den Sinn* (Sed poterat Telemachus mutare consilium suum). *Also konnte er auch seine Aeusserung in rechtem Ernste nicht meinen.*" Hoc autem patet non metuisse has Telemachi minas procos cf. v. 323. 24. — *ἤ ὅγε.* cf. supra v. 132. Hesiod. Ἐργ. I, 224. 320. Il. III, 409. cf. *Thiersch.* p. 478. c. Similiter Latinorum *ille* dicitur. cf. Virg. Aen. V, 457.

Nunc dextra ingeminans ictus nunc *ille* sinistra

ibid. XI, 492. sqq.

Qualis ubi abruptis fugit praesepia vinclis,
Tandem liber equus, campoque potitus aperto,
Aut *ille* in pastus.

Eodem modo *tu* apud Hor. Od. I, 9.

— — nec dulces amores
Sperne puer neque *Tu* choreas.

Senec. Hero. fur. v. 1248. cf. Ernest. ad Callim. Hymn. in Dian. v. 115. — *Ἐφύρην* cf. I, 259. — *τίς δ' οἶδ'.* cf. *Thiersch.* p. 158. 6. — *πόνος* quid sit, satis explicat illud, quod statim sequitur *κτήματα — δασαίμεθα.* Satis acriter autem dicteriis suis insectantur proci Telemachum, qui, cum interitum iis minatus esset, ipsi ita nunc cavillantur. „Vehementer profecto timemus minas Telemachi, quis enim nobis poterit metum illum excutere, fore, ut aut magno auxiliorum cohorte nos perdat aut adeo veneno absumat (v. 325—330.), quis autem negare poterit, quamvis fortasse Telemachus perierit, tamen nobis, qui quidem nunc nihil nisi illius bona consumimus, deinde etiam illorum dividendorum laborem accessurum esse?" Neque vero *πόνος* h. l. est *τὸ κατὰ τὴν μνηστείαν ἔργον* ut Eustathius putat, certe illud ab hoc loco est remotius, ne-

κτήματα γάρ κεν πάντα δασαίμεθα, οἰκία δ' αὖτε
τούτου μητέρι δοῖμεν ἔχειν, ἠδ' ὅςτις ὀπυίοι.
Ὣς φάν· ὁ δ' ὑψόροφον θάλαμον κατεβήσατο πατρὸς,
εὐρὺν, ὅθι νητὸς χρυσὸς καὶ χαλκὸς ἔκειτο,
ἐσθής τ' ἐν χηλοῖσιν, ἅλις τ' εὐῶδες ἔλαιον·
ἐν δὲ πίθοι οἴνοιο παλαιοῦ ἡδυπότοιο
ἕστασαν, ἄκρητον θεῖον ποτὸν ἐντὸς ἔχοντες,
ἑξείης ποτὶ τοῖχον ἀρηρότες· εἴποτ' Ὀδυσσεὺς
οἴκαδε νοστήσειε, καὶ ἄλγεα πολλὰ μογήσας.
κληϊσταὶ δ' ἔπεσαν σανίδες πυκινῶς ἀραρυῖαι,
δικλίδες· ἐν δὲ γυνὴ ταμίη νύκτας τε καὶ ἦμαρ
ἔσχ', ἣ πάντ' ἐφύλασσε νόου πολυϊδρείῃσιν,
Εὐρύκλει', Ὦπος θυγάτηρ Πεισηνορίδαο.
τὴν τότε Τηλέμαχος προςέφη, θάλαμόνδε καλέσσας·
Μαῖ', ἄγε δή μοι οἶνον ἐν ἀμφιφορεῦσιν ἄφυσσον
ἡδὺν, ὅτις μετὰ τὸν λαρώτερος, ὃν σὺ φυλάσσεις,

---

que potest *πόνος* esse *κτήματα*, ut inepte cum Schol. censet *Clarkius*. Omnia autem ironice dici facile intelligitur.

v. 337—348. *ἡδυπότοιο* non tam est vinum dulce quam suave, cum vetus vinum in ipsa sua austeritate jucundissime sapiat. cf. III, 390. — *ἐν δὲ — ἔσχ'* pro *ἔσκε* quomodo dici possit, cum v. 348. ab Telemacho demum in *ταμιεῖον* devocata dicatur mulier illa, satis ambigerunt interpretes. Se dequidem non video, cur tanto opere offendendum sit in hoc loco. Homerus enim describit ad versum usque 347. illum *θάλαμον* nulla prorsus habita ratione rerum aliarum, quibus mutari possent ea, quae adhuc de illo *θαλάμῳ* praedicarat. Jam vero cum descendere illuc vellet Telemachus, non potest proprius verborum *ἐν — ἔσχ'* sensus retineri. Alias de loco nostro dubitationes in medium protulit *Spohn.* de extr. Od. parte p. 6. sq., quas refutare studuit ad h. l. *Nitzschius.*

v. 349—362. *λαρώτερος*, quod cum Schol. legerunt editiones veteres, et mutarunt recentiores cum Eustathio in *λαρώτατος*, revocandum putavimus, propterea quod Telemachus nolebat vinum praestantissimum, sed ejusmodi, quod post illud patri asservatum, reliquis vini generibus esset *melius*. cf. XX, 376. et supra v. 277. *Nitzsch.* Commentat. de comparat. graece ling. modis p. 78. De *λαρώ-*

κεῖνον ὀϊομένη τὸν κάμμορον· εἴποθεν ἔλθοι
Διογενὴς Ὀδυσεὺς, θάνατον καὶ Κῆρας ἀλύξας.
δώδεκα δ' ἔμπλησον, καὶ πώμασιν ἄρσον ἅπαντας.
ἐν δέ μοι ἄλφιτα χεῦον ἐϋῤῥαφέεσσι δοροῖσιν·
εἴκοσι δ' ἔστω μέτρα μυληφάτου ἀλφίτου ἀκτῆς.
αὐτὴ δ' οἴη ἴσθι· τὰ δ' ἀθρόα πάντα τετύχθω·
ἑσπέριος γὰρ ἐγὼν αἱρήσομαι, ὁππότε κεν δὴ
μήτηρ εἰς ὑπερῷ' ἀναβῇ, κοίτου τε μέδηται.
εἶμι γὰρ ἐς Σπάρτην τε καὶ ἐς Πύλον ἠμαθόεντα,
νόστον πευσόμενος πατρὸς φίλου, ἤν που ἀκούσω.
Ὣς φάτο· κώκυσεν δὲ φίλη τροφὸς Εὐρύκλεια,
καί ῥ' ὀλοφυρομένη ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Τίπτε δέ τοι, φίλε τέκνον, ἐνὶ φρεσὶ τοῦτο νόημα
ἔπλετο; πῇ δ' ἐθέλεις ἰέναι πολλὴν ἐπὶ γαῖαν,
μοῦνος ἐὼν ἀγαπητός; ὁ δ' ὤλετο τηλόθι πάτρης
Διογενὴς Ὀδυσεὺς ἀλλογνώτῳ ἐνὶ δήμῳ.
οἱ δέ τοι αὐτίκ' ἰόντι κακὰ φράσσονται ὀπίσσω,
ὥς κε δόλῳ φθίῃς· τάδε δ' αὐτοὶ πάντα δάσονται.
ἀλλὰ μέν' αὖθ' ἐπὶ σοῖσι καθήμενος· οὐδέ τί σε χρὴ
πόντον ἐπ' ἀτρύγετον κακὰ πάσχειν, οὐδ' ἀλάλησθαι.
Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
θάρσει, μαῖ'· ἐπεὶ οὔτοι ἄνευ θεοῦ ἥδε γε βουλή.

τερος pro λαρότερος cf. **Thiersch.** §. 202. 19. de voce λαρὸς **Passow.** in Lex. — *μέτρα — ἀλφίτου* cf. infra IX, 209. — *ὁππότε κεν* cf. **Thiersch.** p. 497. 3. 498. 5.

v. 363—370. *ὁ δ' ὤλετο* ut certissima pronunciat Euryclea, ut Telemachum a suscepto itinere deterreat. — *ἀλλογνώτῳ* i. e. ἄλλοις καὶ οὐχ ἡμῖν γινωσκομένῳ i. e. in universum ἀγνώστῳ. cf. supra v. 175. — *αὐτίκ' ἰόντι* cf. *Matthiae* Gr. §. 557. 3.

v. 371—387. *οὔτοι ἄνευ θεοῦ* cf. Il. V, 185. Οὐχ ὅγ' ἄνευθε θεοῦ τάδε μαίνεται (Virg. Aen. II, 777.) non haec *sine numine divom* Eveniunt. Nihilominus tamen, quod Telemachus suus per mare oberret, conqueritur apud Ovid. Heroid. I, 117. sqq. ipse Ulysses hoc modo:

Quem (Telemachum) tamen infestas rursus queror ire per undas,
Herculeam Sparten, Nestoreamque Pylon.

ἀλλ' ὄμοσον, μὴ μητρὶ φίλῃ τάδε μυθήσασθαι,
πρίν γ' ὅτ' ἂν ἑνδεκάτη τε δυωδεκάτη τε γένηται,
ἢ αὐτὴν ποθέσαι, καὶ ἀφορμηθέντος ἀκοῦσαι·
ὡς ἂν μὴ κλαίουσα κατὰ χρόα καλὸν ἰάπτῃ.
Ὣς ἄρ' ἔφη· γρηῢς δὲ θεῶν μέγαν ὅρκον ἀπώμνυ.
αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ὄμοσέν τε, τελεύτησέν τε τὸν ὅρκον,
αὐτίκ' ἔπειτά οἱ οἶνον ἐν ἀμφιφορεῦσιν ἄφυσσεν,
ἐν δέ οἱ ἄλφιτα χεῦεν ἐϋῤῥαφέεσσι δοροῖσιν·
Τηλέμαχος δ' ἐς δώματ' ἰὼν, μνηστῆρσιν ὁμίλει.
Ἔνθ' αὖτ' ἄλλ' ἐνόησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Τηλεμάχῳ δ' εἰκυῖα κατὰ πτόλιν ᾤχετο πάντῃ,
καί ῥα ἑκάστῳ φωτὶ παρισταμένη φάτο μῦθον·
ἑσπερίους δ' ἐπὶ νῆα θοὴν ἀγέρεσθαι ἀνώγει.
ἡ δ' αὖτε Φρονίοιο Νοήμονα φαίδιμον υἱὸν
ᾔτεε νῆα θοήν· ὁ δέ οἱ πρόφρων ὑπέδεκτο.
Δύσετό τ' ἠέλιος, σκιόωντό τε πᾶσαι ἀγυιαί.

Ingrata est pietas, cui tanta pericula subsunt:
Nam male commissus fluctibus ipse fui.

Fui enim ex conjectura scribendum puto pro *fuit*, quae est lectio Codd., ne existat tautologia vixac ne vix quidem ferenda. — *πρίν γ' ὅταν* cf. *Thiersch.* p. 434. 5. 450. b. aa. — *ἑνδεκάτη* ibid. p. 473. 6. b. *Viger.* p. 46. — De forma *ποθέσαι* vid. *Sturz.* de diall. p. 161. A. cf. *Fischer* ad Plat. Phaedon. c. 46. n. 17. — *ἀπώμνυ* non tam cum *Nitzschio* ita intelligendum videtur, ut sit „*den Schwur in bester Form, vollständig leisten*", quod sane inesse videtur in sequenti *τελεύτησέν τε τὸν ὅρκον*, quam potius de eo jurejurando accipiendum, quo nos quidquam *non* facturos esse juramus. Eo enim sensu *ἀπομνύναι* proprie dici monuerunt Schol. et Eustathius, cum *ἐπομνύναι* sit jurejurando se obstringere ad aliquid faciendum, ubi nos similiter dicimus: *zuschwören*, cui quamvis alio quodam sensu quam Graecorum *ἀπομνύναι* opponimus: *abschwören*, i. e. jurare, nos quidquam non *fecisse*. cf. infra XV, 436. *Herm.* ad *Viger.* p. 856. — Ad *Νοήμονα* Schol. observat: *ἀστείως ὀνοματοπεποίηκεν· πάντως γὰρ ἐκεῖνος νῆα ὑπέσχετο, ὁ μὴ κατὰ τοὺς μνηστῆρας ἀφραδὴς καὶ ἀνοήμων ἐπὶ τοῖς μένουσιν.* Unde tamen appellationes ejusmodi *ἐξ ἑτοίμου*, ut dicunt veteres, saepius impositas esse ab Homero concludi non potest, imo magna hac in re cautione opus est.

καὶ τότε νῆα θοὴν ἅλαδ᾽ εἴρυσε, πάντα δ᾽ ἐν αὐτῇ
ὅπλ᾽ ἐτίθει, τάτε νῆες ἐΰσσελμοι φορέουσιν.
στῆσε δ᾽ ἐπ᾽ ἐσχατιῇ λιμένος, περὶ δ᾽ ἐσθλοὶ ἑταῖροι
ἁθρόοι ἠγερέθοντο· θεὰ δ᾽ ὤτρυνεν ἕκαστον.
Ἔνθ᾽ αὖτ᾽ ἄλλ᾽ ἐνόησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
βῆ δ᾽ ἴμεναι πρὸς δώματ᾽ Ὀδυσσῆος θείοιο·
ἔνθα μνηστήρεσσιν ἐπὶ γλυκὺν ὕπνον ἔχευεν,
πλάζε δὲ πίνοντας· χειρῶν δ᾽ ἔκβαλλε κύπελλα.
οἱ δ᾽ εὕδειν ὤρνυντο κατὰ πτόλιν· οὐδ᾽ ἄρ᾽ ἔτι δὴν
εἵατ᾽, ἐπεί σφισιν ὕπνος ἐπὶ βλεφάροισιν ἔπιπτεν.
αὐτὰρ Τηλέμαχον προςέφη γλαυκῶπις Ἀθήνη,
ἐκπροκαλεσσαμένη μεγάρων εὖ ναιεταόντων,
Μέντορι εἰδομένη ἠμὲν δέμας ἠδὲ καὶ αὐδήν·
Τηλέμαχ᾽, ἤδη μέν τοι ἐϋκνήμιδες ἑταῖροι
εἵατ᾽ ἐπήρετμοι, τὴν σὴν ποτιδέγμενοι ὁρμήν·
ἀλλ᾽ ἴομεν, μὴ δηθὰ διατρίβωμεν ὁδοῖο.
Ὣς ἄρα φωνήσασ᾽ ἡγήσατο Παλλὰς Ἀθήνη
καρπαλίμως· ὁ δ᾽ ἔπειτα μετ᾽ ἴχνια βαῖνε θεοῖο.
αὐτὰρ ἐπεί ῥ᾽ ἐπὶ νῆα κατήλυθον ἠδὲ θάλασσαν,
εὗρον ἔπειτ᾽ ἐπὶ θινὶ καρηκομόωντας ἑταίρους.
τοῖσι δὲ καὶ μετέειφ᾽ ἱερὴ ἲς Τηλεμάχοιο·
Δεῦτε, φίλοι, ἤϊα φερώμεθα· πάντα γὰρ ἤδη
ἀθρό᾽ ἐνὶ μεγάρῳ· μήτηρ δ᾽ ἐμὴ οὔτι πέπυσται,
οὐδ᾽ ἄλλαι δμωαί, μία δ᾽ οἴη μῦθον ἄκουσεν.

---

v. 388—408. *σκιόωντο*, ἡ γὰρ νὺξ σκιὰ γῆς. Porphyr. Quaestion. Homer. 9. — *ἐΰσσελμοι* i. e. *ἔυζυγοι, εὐτάλβωτοι, εὐσανίδωτοι. Σέλματα γὰρ τὰ τῶν νηῶν σανιδώματα.* — *ἔκβαλλε* i. e. effecit, ut lassae eorum diuturna compotatione manus pocula dejicerent. — *κύπελλα* cf. *Sturz.* de diall. p. 359. B. — *οἱ δ᾽* intelligendi sunt procorum hospites. *Δεῖ νοεῖν, ὅτι οἱ ξένοι τῶν μνηστήρων παρὰ φίλοις ἐκάθευδον. οὐ γὰρ ἐθάῤῥουν παρὰ τῶν Ἰθακησίων μνηστήρων ἐν τῷ οἴκῳ Ὀδυσσέως καθεύδειν.* cf. *Thiersch.* p. 467. 11. — *ἐκπροκ.* cf. VIII. 515.

v. 409—19. *ἲς Τηλεμάχοιο* vid. *Thiersch.* p. 479. — Pro *μήτηρ δ᾽ ἐμοὶ*, quod legit ipse *Baumgarten-Crusius*, rescripsimus *μήτηρ δ᾽ ἐμή*, cum hoc loco non illud significandum sit, Telemachum vehementer laetari sua ipsius causa (*ἐμοί*), quod mater nihil resciverit, sed molius

Ὣς ἄρα φωνήσας ἡγήσατο· τοὶ δ' ἅμ' ἕποντο.
οἱ δ' ἄρα πάντα φέροντες, ἐϋσσέλμῳ ἐπὶ νηῒ
κάτθεσαν, ὡς ἐκέλευσεν Ὀδυσσῆος φίλος υἱός.
ἂν δ' ἄρα Τηλέμαχος νηὸς βαῖν', ἦρχε δ' Ἀθήνη,
νηῒ δ' ἐνὶ πρύμνῃ κατ' ἄρ' ἕζετο· ἄγχι δ' ἄρ' αὐτῆς
ἕζετο Τηλέμαχος· τοὶ δὲ πρυμνήσι' ἔλυσαν·
ἂν δὲ καὶ αὐτοὶ βάντες, ἐπὶ κληῗσι κάθιζον.
τοῖσιν δ' ἴκμενον οὖρον ἵει γλαυκῶπις Ἀθήνη,
ἀκραῆ Ζέφυρον, κελάδοντ' ἐπὶ οἴνοπα πόντον.
Τηλέμαχος δ' ἑτάροισιν ἐποτρύνας ἐκέλευσεν
ὅπλων ἅπτεσθαι· τοὶ δ' ὀτρύνοντος ἄκουσαν.
ἱστὸν δ' εἰλάτινον κοίλης ἔντοσθε μεσόδμης
στῆσαν ἀείραντες, κατὰ δὲ προτόνοισιν ἔδησαν·
ἕλκον δ' ἱστία λευκὰ ἐϋστρέπτοισι βοεῦσιν.

---

conveniat pietati Telemachi, laetari nonnisi propterea, quod *mater* a dolore liberata sit. cf. v. 50. — *μία δ' οἴη* cf. IX, 207.

ἀλλ' αὐτός τ', ἄλοχός τε φίλη, ταμίη τε μί' οἴη

Hor. Epist. I, 6. ab init.

Nil admirari prope res est *una*, Numici,
Solaque, quae possit facere et servare beatum.

Eodem modo saepius apud Ciceronem conjungitur *unus* et *solus*.

v. 420—433. *τοῖσιν — ἵει* cf. Il. I, 479. — *ἴκμενος* aut pro *ἰκνεῖσθαι καὶ φέρεσθαι ποιῶν* aut ab *ἴκμας*, humor, ducendum est, ut Scholiastae monent. Sed ne priori significatione accipiatur, obstare videtur ea, quae ita existit tautologia. Ducenda igitur potius vox erit ab *ἴκμας*, sed quid deinde significet, dubitari possit. *Nitzschius* quidem notionem elicuit venti aequabiliter flantis, *ein glatt, gleichmässig dahin gleitender Fahrwind.* Sed profecto subtilius et ingeniosius excogitata quam verius deducta nobis videtur significatio. Facilior contra erit ea, qua *ἴκμενος* de Zephyro dictum idem est, quod *ὑγρὰν ποιῶν*, *ein nässender Thauwind.* Hoc autem magis spectandum est ut epitheton Zephyri. cf. V, 478. XIX, 440. — *ἀκραῆ* pro quo alii temere legebant *εὐκραῆ*, est *ἄκρως πνέοντα πρὸς τὴν χρείαν, οὔτε πλεόν, οὔτ' ἔλαττον.* — *κελάδοντα* aptius refertur ad *πόντον*, cum tribuatur illud Epitheton fluentis Il. XVIII, 576. XXI, 16. — *μεσόδμη*, *ἡ ὀπὴ δι' ἧς ὁ ἱστὸς ἐνείρεται, λεχθεὶς οὕτω παρὰ τὸ μέσαν τῆς*

ἔπρησεν δ' ἄνεμος μέσον ἱστίον, ἀμφὶ δὲ κῦμα
στείρῃ πορφύρεον μεγάλ' ἴαχε, νηὸς ἰούσης·
ἡ δ' ἔθεεν κατὰ κῦμα, διαπρήσσουσα κέλευθον.
δησάμενοι δ' ἄρα ὅπλα θοὴν ἀνὰ νῆα μέλαιναν,
στήσαντο κρητῆρας ἐπιστεφέας οἴνοιο·
λεῖβον δ' ἀθανάτοισι θεοῖς αἰειγενέτῃσιν,
ἐκ πάντων δὲ μάλιστα Διὸς γλαυκώπιδι κούρῃ.
παννυχίη μέν ῥ' ἥγε καὶ ἠῶ πεῖρε κέλευθον.

νηὸς δεδομῆσθαι. Schol. et Eustath. — κῦμα πορφύρεον, *mare purpureum*. Virg. Georg. IV, 373. i. e. nigrum, ut supra v. 421. *οἶνοψ πόντος* i. e. mare rubrum, rubens ut vinum cf. Il. XXIII, 316. — ἐπιστεφέας vid. supra I, 149. — ἠῶ cf. supra v. 104. 105. ἠματίη μὲν ὑφαίνεσκεν μέγαν ἱστόν, Νύκτας δ' ἀλλύεσκεν.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Γ.

ARGVMENTVM.

Quum Telemachus una cum Minerva, quae sub Mentoris latebat specie, ad Nestorem venisset, comiter ab hoc sene, quem sacra Neptuno facientem offendit, exceptus, anxie quaerit de suo patre (v. 1—74). Is vero Telemacho nil novi referre potest, sed quas calamitates ipse cum aliis Graecorum ducibus in reditu ab Ilii excidio perpessus fuerit, prolixe, ut solent homines grandaevi, enarrat (v. 75—200). Hortatur tamen juvenem, ut nulli parcat operae ad matris procorum injurias ulciscendas memorata etiam Agamemnonis caede et laudato Oreste, eique suadet, ut quam primum pergat ad Menelaum nuper ex longinquo itinere reversum (v. 201—328). Ad vesperam, antequam in urbem redeunt Pylii, abit Minerva, quam in discessu agnitam veneratur Nestor, et vitulam deae immolaturum se vovet (v. 329—397). Tum Telemachus in aedes Nestoris ducitur, ibique pernoctat (v. 395—403). Postridie in domo regis privatum sacrum fit Minervae, quo peracto Telemachus cum Pisistrato, Nestoris filio Spartam contendit (v. 404—485). Nocte proxima apud Dioclem, principem Pheraeorum, deversati, altera Spartam pervehuntur (v. 485—497).

Ἠέλιος δ' ἀνόρουσε, λιπὼν περικαλλέα λίμνην,
οὐρανὸν ἐς πολύχαλκον, ἵν' ἀθανάτοισι φανείη,

V. 1. Similiter canit Virgil. Aeneid. IV, 129.

Oceanum interea surgens Aurora reliquit.

Attamen verbo ἀνορούειν aliquid amplius etiam inest, quam *surgere*; est potius *sursum ruere*, ἀναπηδᾶν εἰς ἀνα-

καὶ θνητοῖσι βροτοῖσιν ἐπὶ ζείδωρον ἄρουραν
οἱ δὲ Πύλον, Νηλῆος ἐϋκτίμενον πτολίεθρον,

τολήν, quae sunt verba Eustathii ad h. l. Cf. Pindar. Olymp. VII, 68., ubi Minerva dicitur *ἀνορούσασα κορυφὴν κατ' ἄκραν πατέρος*. Sub vocabulo *λίμνη* latere Oceanum, quem sibi tanquam lacum cogitabat Homerus, et qui Il. XX, 7. adeo nomine *ποταμοῦ* insignitur, vix est, quod moneam. Vid. Apollon. Lex. Homer. p. 439. *Toll.* Eustath. ad h. l. et Hesych. p. 481. *Voss. Mythol. Briefe* II, 17. p. 139. nimis profecto audacter rem ita explicare studuit: *Wo aus dem meerweiten Okeanos der Grenzstrom Phasis nach dem kolchischen Gestade herabströmte, dort an der Lichtseite bei den östlichen Aethiopen glaubte man einen Teich durch schimmernde Erzfelsen vom Okeanos gesondert, in dessen seichtem Vorwasser (προχοαί. Od. V, 453.) Helios sich und seine Rosse, nach der schnellen nächtlichen Umschiffung Europa's abkühlte. In demselbigen Teiche schwemmt Helios bei Homer (Od. III, 1.) sein Gespann, bevor er die weite Bahn durch den Himmel antritt. Allem Ansehn nach ward mit diesem fabelhaften Teiche das dunkel bekannte Kaspische Meer gemeint, welches in dem beschränkten Osten des geründeten Erdkreises nothwendig sich vereinigen musste* etc. — Notandum est simul, apud seriores quoque scriptores voc. *λίμνη* denotare *mare*, ut ap. Soph. Trachin. v. 643. *Μηλίδα παρὰ λίμναν*, ubi Scholiastes: *λίμναν φησὶ τὴν θάλασσαν*. Schol. ad Oppiani Halieut. I, 47. *λίμνη· ἀντὶ τῆς θαλάσσης*. — De adjectivo *περικαλλής* ita scribit Nitzschius: *Denkt man den Gott, wie er seine Rosse am Ufer des Stromes erquickt, so ist uns das bestimmte Beiwort περικαλλής auch nicht dunkel;* sed dubitari sane licet Homerum hanc rem in mente habuisse, quum hoc epitheto uteretur. Certe non anxie de ejusmodi respectu quaerendum est aliis in locis. Cf. Il. III, 396. et 421. VI, 242. XVI, 85. — Sol vero ascendit *οὐρανὸν ἐς πολύχαλκον*, i. e. *εἰς στερεὸν οὐρανόν*. Est enim communis veterum Graecorum atque adeo Hebraeorum sententia, firmum essse coelum atque ex aere exstructum. Vid. Intrpp. ad Genes. I, 6. et *Koeppen* ad Iliad. V, 504. Pindar. Nem. VI, 5. *ὁ δὲ χάλκεος ἀσφαλὲς αἰεὶ ἕδος μένει οὐρανός*. Cf. VI, 42. XVI, 328. Eustathius tamen praeter hanc aliam quoque profert sententiam his verbis: *Οὐρανὸς δὲ πολύχαλκος μοθικῶς μὲν διὰ τοὺς ἐκεῖ τοιούτους οἴκους, οὓς Ἥφαιςος χαλκεύει*. Prior tamen, quam dedimus, explicatio magis arridet. Vid. Apollon. Lex.

ἔζον· τοὶ δ' ἐπὶ θινὶ θαλάσσης ἱερὰ ῥέζον,
ταύρους παμμέλανας, Ἐνοσίχθονι κυανοχαίτῃ.

Hom. s. v. χαλκοβατὲς, et *Heyne Exc. VIII. ad Il. I.* p. 189. — v. 4. *Πύλος* quae urbs fuerit jam disceptarunt veteres. Vid. Strabo VIII, p. 519. p. 529. sq. imprimisque p. 538. sq., qui, etsi vulgo poetae aliique scriptores veteres, Nestoris Pylum in Messenia fuisse sitam, contendant, hanc urbem Triphyliae vindicat. Cf. *Heyne* ad Il. II, 591. *Nitzschius* tamen, quem vide in *Comment.* p. 133. sqq., causis haud contemnendis ductus hanc urbem refert ad Messeniam. — v. 6. *παμμέλανας.* In sacrificiis Neptuno oblatis semper occurrunt tauri iique nigri respectu procellarum exitium minantium, quarum ipse auctor habebatur. Schol. Vulg. hac de re ita exponit: *Ταύρους μὲν διὰ τὸ βίαιον τῆς θαλάσσης, μέλανας δὲ διὰ τὴν χροίαν τοῦ ὕδατος τὴν ἐκ τοῦ βάθους.* Sic aliis quoque Diis nigrae mactabantur pecudes, si infortunia afferebant hominibus, sin eorum felicitati prospiciebant, alba offerebantur animalia. Vid. Virgil. Aen. III, 118. sqq.

Sic fatus, meritos aris mactavit honores,
Taurum Neptuno, taurum tibi, pulcer Apollo,
Nigram Hiemi pecudem, Zephyris felicibus albam.

Simili modo offerre jubet Menelaus Iliad. III, 103. duos agnos, *ἕτερον λευκὸν, ἑτέρην δὲ μέλαιναν, Γῇ τε, καὶ Ἡελίῳ.* — *Ἐνοσίχθονι, τῷ Ποσειδῶνι τῷ κινοῦντι τὴν γῆν· ἔνοσις γὰρ ἡ κίνησις, χθὼν δὲ ἡ γῆ· δοκοῦσι γὰρ οἱ σεισμοὶ ἐξ αὐτοῦ εἶναι.* Cf. M. G. *Herrmann's Mythologie d. Griechen.* T. I, p. 429. *Köppen* ad Il. VIII, 201. „*Wahrscheinlich gab die Bemerkung, dass das Meer bey grossen Erdbeben, besonders der Küstenländer, und das ist ja beynahe alle das Land, wo ehedem die Griechen wohnten, in heftige Bewegung geräth, Veranlassung zu der Idee, dass es die Ursache des Erdbebens sey. Daher jene Beywörter, die beym Neptun charakteristisch sind.* — Ornatur vero h. l. Neptunus epitheto *κυανοχαίτης*, i. e. *der Schwarzgelockte.* Tribuebant nimirum veteres poetae Neptuno *κυάνεας χαίτας,* quia mare caeruleo colore est insigne, unde et dicitur *κυανέα ἅλς* apud Eurip. Iphig. T. v. 7. Est autem *κυανοχαίτης* perpetuum Neptuni epitheton. Vid. Hesiod. Theog. v. 278. Sed ab Hom. H. in Cerer. v. 348. Pluto quoque nuncupatur *κυανοχαίτης* et Thetis dicitur a Quinto Smyrnaeo IV, v. 381, *κυανοκρήδεμνος.* Cf. ibid. V, 345. —

ἐννέα δ' ἕδραι ἔσαν, πεντηκόσιοι δ' ἐν ἑκάστῃ
εἵατο, καὶ προὔχοντο ἑκάστοθι ἐννέα ταύρους.
εὖθ' οἱ σπλάγχν' ἐπάσαντο, θεῷ δ' ἐπὶ μηρί' ἔκηαν,

εἵατο. vid. *Maittaire de Diall.* p. 464. St. — *ἐννέα δ' ἕδραι ἔσαν.* *Ἐννέα συνέδρια ἦν τῶν πόλεων, διὰ τὸ ἐννεάπολιν εἶναι τὴν Πύλον.* Schol. Similiter Eustathius dicit: *Οἱ δὲ Παλαιοί φασιν ἐννέα Πυλίοις ἕδρας εἶναι, διὰ τὸ καὶ πόλεις τοσαύτας ὑπὸ ἐξουσίαν κεῖσθαι τῷ Νέστορι.*

V. 9. *Πάσσομαι*, quod in Activo habet conspergendi significatum, in Medio significat, *edere.* Cf. Iliad. I, 464. IX, 483. Viscera victimarum nimirum inter ipsum sacrificium comedebantur, qua de re adeundus est Athenaeus I, 19. Ex eodem Athenaei loco patet quoque, veteres jam legisse *εὖθ' οἱ*, non vero *ἔνθ' οἱ*, quod antiquiores exhibent editiones. — Vocula *ἰδέ*, quae versu 10. legitur, proprie notat: *vide*, sed deinde attentionem tantum conciliat ad sequentia, et tanquam copula adeo usurpatur ab Homero. Vid. *Thiersch. Griech. Grammatik* edit. 3. Lips. 1826. p. 571. — Navis h. l. ut alibi sexcenties vocatur *ἐΐση*, de quo epitheto haec semel moneantur: Occurrit haec vox in Homero de epulis, ut Il. I, 468. de clypeo Il. III, 347. et saepius de navibus ut h. l. et Il. I, 306. II, 671. V, 62. VIII, 217. 225. Quod ad *δαιτὰ ἐΐσην* spectat, jam Zenodotus per *ἀγαθήν* eam explicabat teste Athenaeo I, 10. p. 12. E. Cf. *Ernesti* ad Il. I, 468. Quaeritur vero, quomodo inesse possit haec significatio huic vocabulo, ad quam quidem rem expediendam confugiendum primum ad vocis etymon. Est vero procul dubio *ἔϊσος* forma productior voc. *ἴσος*, *aequus.* Vid. *Passow. in Lex.* s. h. v. et Il. II, 765. *ἵππους σταφύλῃ ἐπὶ νῶτον ἐΐσας*, ubi pro *ἴσας* dictum esse patet. Neque impediunt leges metricae, quo minus hanc derivationem agnoscamus; nam apud Homerum *ἐκτείνεται ἡ τοῦ ἴσος παραλήγουσα· παρὰ δὲ τοῖς τραγικοῖς συστέλλεται*, quae sunt verba Eustathii excitata a *Maittaire de Diall.* p. 55. *Sturz.* cf. *Koen.* et *Schäfer.* ad Gregor. Cor. p. 302. Drac. Straton. de metr. p. 49. sq. ubi eadem fere habes, quae Etymol. M. praecipit. Quae cum ita sint, sponte patet, *δαιτὰ ἐΐσην* proprie quidem dici eas epulas, in quibus quisque convivarum aequales accipit portiones, quales erant epulae sacrificiales, quum contra in aliis epulis homines honoratiores acciperent etiam majores portiones. *Νῆες ἐΐσαι* vero erunt naves, quae in utraque

οἱ δ' ἰθὺς κατάγοντο, ἰδ' ἱστία νηὸς ἐΐσης
στεῖλαν ἀείραντες, τὴν δ' ὥρμισαν, ἐκ δ' ἔβαν αὐτοί·
ἐκ δ' ἄρα Τηλέμαχος νηὸς βαῖν'· ἦρχε δ' Ἀθήνη.
τὸν προτέρη προςέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Τηλέμαχ', οὐ μέν σε χρὴ ἔτ' αἰδοῦς, οὐδ' ἠβαιόν·
τοὔνεκα γὰρ καὶ πόντον ἐπέπλως, ὄφρα πύθηαι
πατρός, ὅπου κύθε γαῖα, καὶ ὅντινα πότμον ἐπέσπεν.
ἀλλ' ἄγε νῦν ἰθὺς κίε Νέστορος ἱπποδάμοιο·
εἴδομεν, ἥντινα μῆτιν ἐνὶ στήθεσσι κέκευθεν.
λίσσεσθαι δέ μιν αὐτόν, ὅπως νημερτέα εἴπῃ·
ψεῦδος δ' οὐκ ἐρέει· μάλα γὰρ πεπνυμένος ἐστίν.
Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Μέντορ, πῶς τ' ἄρ' ἴω, πῶς τ' ἂρ προςπτύξομαι αὐτόν;

---

parte aequum habent pondus, *νῆες ἐξ ἑκατέρου μέρους ἴσως πλεοῦσαι*, quae est explicatio Apollon. Lex. Hom. p. 248., quocum consentiunt Schol. Vulg. et ex parte etiam Eustathius. Hinc sane ejusmodi naves dici possunt *bonae*, sed per se voc. *ἔϊσος* hic significatus non inest.

V. 14. *Οὐ μέν σε χρὴ ἔτ' αἰδοῦς*, *Οὐ χρεία σοι τῆς αἰδοῦς*, *Ἀττικῶς*. Schol. Ambr. *Ἐν τούτοις τὸ, οὐ μέν σε χρὴ ἔτι αἰδοῦς ἀντίπτωσίς ἐστιν ἀρχαϊκὴ συνήθης ἀντὶ τοῦ, οὐ μέν σοι χρεία αἰδοῦς.* Eustath. Nihil frequentius esse potest, quam haec verbi *χρὴ* construendi ratio apud Homerum. Cf. Odyss. I, 124. *ὅττεό σε χρή.* IV, 463. *τέο σε χρή.* Iliad. VII, 109. *οὐδέ τί σε χρὴ ταύτης ἀφροσύνης.* — *ἠβαιόν*. Vid. *Maittaire de Diall.* p. 399. — v. 16. *ὅπου κύθε γαῖα*, *quaenam terra eum occultet.* Hunc inesse his verbis sensum verba statim sequentia, *καὶ ὅντινα πότμον ἐπέσπεν*, quae quasi explicationis gratia apposita sunt, satis demonstrant. Ejusdem sententiae fuit quoque Eustathius, qui ad nostrum locum haec scribit: *Ὅτι ἀσαφῶς εἰπὼν τὸ, ὅπου κύθε γαῖα τὸν Ὀδυσσέα ἤγουν ἔκρυψε, ἐπάγει ἑρμηνείαν τὸ, καὶ ὅντινα πότμον ἐπέσπεν. δῆλον γὰρ ὅτι, ὃν ἡ γῆ ἔκρυψεν, ἐκεῖνος καὶ πότμον ἐπέσπεν.* — *κίε*. vid. *Thiersch.* Gr. Gr. p. 236. — *εἴδομεν*. Exspectaveris sane Infinitivum, at in ejusmodi sermonibus, quales nunc habemus, non omnia ad vivum possunt resecari. Sensus: *Agedum, Telemache, adeas Nestorem, videamus quale ille consilium habeat, precibus modo eum adeas, ut tibi palam edicat, quomodo sese res habeat.* — v. 19. *μὶν αὐτόν*, vid. *Thiersch.* l. l. §. 284. 4.

οὐδέ τί πω μύθοισι πεπείρημαι πυκινοῖσιν·
αἰδὼς δ' αὖ, νέον ἄνδρα γεραίτερον ἐξερέεσθαι.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Τηλέμαχ', ἄλλα μὲν αὐτὸς ἐνὶ φρεσὶ σῇσι νοήσεις,
ἄλλα δὲ καὶ δαίμων ὑποθήσεται· οὐ γὰρ ὀΐω
οὔ σε θεῶν ἀέκητι γενέσθαι τε τραφέμεν τε.

V. 23. *Πεπείρημαι, non versatus sum admodum in prudentibus sermonibus.* Jam Scholiasta explicat hoc verbum per *ἔμπειρός εἰμι, οὐκ ἤσκημαι λόγοις.* Cf. Il. II, 37. de constructione vid. *Nitzschius* ad h. l. — v. 24. *αἰδώς* est h. l. proprio significatu sumendum, notatque *sensum pudoris, quem quis habet.* Vid. *Spitzner* ad Il. XV, 561. coll. Il. XVI, 336. 354. Od. XVII, 347. Notandum est simul, Eustathium hoc in versu ambiguitatem quandam invenisse, quae prorsus nulla est. Verba ejus haec sunt: *τὸ δὲ· Αἰδὼς δ' αὖ νέον ἄνδρα γεραίτερον ἐξερέεσθαι, γνωμικῶς μὲν ἐῤῥέθη, σχῆμα δὲ ἀμφιβολίας ἔχει. Οἰήσεται γάρ τις, ἀμφίβολον εἶναι, εἴτε αἰδὼς, νέον ἄνδρα ἐρώτησιν διδόναι ἀνδρὶ γέροντι, εἴτε καὶ ἀνάπαλιν. Τοιαῦτα γὰρ ὑποβάλλουσι νοεῖν αἱ συνεχεῖς δύο αἰτιατικαί.* Verborum vicinia satis superque demonstrat, quid sibi voluerit poeta. Vid. *Clarke* et *Ernesti* ad h. l. —

V. 27. *Ὑποτίθεσθαι* est *alii verba seu cogitationes supponere.* Il. VIII, 36. *βουλὴν Ἀργείοις ὑποθησόμεθα.* Inde fit, ut hoc verbum et significet *docere* aliquem, alii consilia dare. Cf. I, 279. *σοὶ πύκινῶς ὑποθήσομαι.* — Hic vero jam opus est, ut nonnulla de vocabulo *δαίμων* verba faciam. Quamquam nempe aliis quoque in locis, ut Iliad. IX, 596. pro vocabulo *θεός* legitur *δαίμων*, tamen sententia de geniis saluti hominum prospicientibus a nostro poeta prorsus est aliena, etsi Maximus Tyrius Dissertat. XXVI. hoc nostro loco eo perductus esse videtur, ut hanc sententiam Homero obtruderet. Ejus verba haec sunt: *Πάλιν αὖ τῷ Τηλεμάχῳ μέλλοντι συγγίνεσθαι βασιλεῖ πρεσβυτέρῳ, αἰδουμένῳ καὶ ἀπορουμένῳ ὁ ἑταῖρος λέγει, Τηλέμαχ' ἄλλλα μὲν αὐτὸς ἐνὶ φρεσὶ σῇσι νοήσεις, Ἄλλα δὲ καὶ δαίμων ὑποθήσεται· — καὶ προστίθησι τὴν αἰτίαν τῆς παρὰ τοῦ δαιμονίου ἐλπίδος, — οὐ γὰρ ὀΐω κ. τ. λ.* Vid. in universum de hac re *Creuzeri Symbolik.* T. III, p. 4. sqq. qui et etymologiam vocabuli *δαίμων* diligenter exponit. Sed quod *Manso.* in libello: *Ueber den Genius der Alten* p. 467. dixit, prorsus nullam illorum geniorum a Graecis poetis fieri mentionem, id

Ὣς ἄρα φωνήσασ' ἡγήσατο Παλλὰς Ἀθήνη
καρπαλίμως· ὁ δ' ἔπειτα μετ' ἴχνια βαῖνε θεοῖο.

---

plures loci apud Pindarum, ut Nem. IX, 107. V, 29. ubi *δαίμων γενέθλιος* memoratur, redarguunt. Atque jam apud Hesiodum ejusmodi geniorum reperiri notionem perspicue probat locus *Ἐργ. κ. Ἡμ.* v. 121—126.

Αὐταρ ἐπεὶ κεν τοῦτο γένος κατὰ γαῖα κάλυψεν,
Τοὶ μὲν δαίμονές εἰσι Διὸς μεγάλου διὰ βουλὰς
Ἐσθλοὶ, ἐπιχθόνιοι, φύλακες θνητῶν ἀνθρώπων,
Οἵ ῥα φυλάσσουσίν τε δίκας καὶ σχέτλια ἔργα,
Ἠέρα ἑσσάμενοι, πάντῃ φοιτῶντες ἐπ' αἶαν
Πλουτοδόται, καὶ τοῦτο γέρας βασιλήϊον ἔσχον.

Quod ad verba *οὐ γὰρ ὀΐω, οὐ σε θεῶν* etc. attinet, ingeniosa sane, et, nisi omnia me fallunt, vera etiam est sententia *Bekkeri* (*Censura Wolf. Homeri edit.* N. 248. p. 167.), qui hoc *οὐ* pro solitario, absoluto, integram quasi per se sententiam exhibente habet. Cf. *Heindorf.* ad Plat. Hipp. maj. §. 27. et *Thiersch.* l. l. p. 540. sqq. Dissentit *Nitzschius*, qui posterius *οὐ* illi priori augendae negationis gratia tantum adjectum putat. — *Ἀέκητι* scite explicat Eustathius ita: *ἀέκητι θεοῦ γενέσθαι τις καὶ τραφῆναι λέγεται, εἰ διὰ βίου ἄθλιος εἴη, καὶ θεῷ ἀνεπισκόπητος.* Caeterum notandum est, Maximum Tyrium loco supra laudato et sub initium Dissertationis XXII. legere *οὐδέ σε θεῶν ἀέκητι*, quod et ferri potest, modo *θεῶν* per unam syllabam efferatur. Mireris sane, cur nemo veterum Grammaticorum in hoc verbo haeserit, quum tamen sensu intransitivo sumendum esse pateat. Aut igitur hoc inter exempla grammaticae nondum satis accurate constitutae est referendum, ita, ut *τραφέμεν* dictum sit pro *τραφῆμεν, τραφήμεναι* (vid. *Heyne* Exc. ad Il. I, 66. T. IV, p. 176. coll. Il. XXIII, 84. *ὁμοῦ ὡς ἐτράφημεν.* I, 251. *οἵ οἱ πρόσθεν ἅμα τράφεν ἠδ' ἐγένοντο.* et 266. *κάρτιστοι δὴ κεῖνοι ἐπιχθονίων τράφεν ἀνδρῶν.*), aut statuendum est fuisse quoque verbum *τρέφω*, seu *τράφω*, *adolesco, cresco*, quem significatum huic verbo adstruxit *Ernestius* ad Callim. H. in Jov. v. 55. *καλὰ μὲν ἠέξευ, καλὰ δ' ἐτράφες*, quem tamen versum merito suspectum habuerunt viri docti. Neque quicquam est ea in re insoliti, fuisse vocem *τράφω*, vel quod praestat *τράφημι, cresco, adolesco.* Il. XXI, 279. Hector *ὅς ἐνθάδε γ' ἔτραφ' ἄριστος.* Cf. Od. X, 417. Orph. Argon. 378. —

ἷξον δ' ἐς Πυλίων ἀνδρῶν ἄγυρίν τε καὶ ἕδρας.
ἔνθ' ἄρα Νέστωρ ἧστο σὺν υἱάσιν· ἀμφὶ δ' ἑταῖροι
δαῖτ' ἐντυνόμενοι, κρέα ὤπτων, ἄλλα τ' ἔπειρον.
οἱ δ' ὡς οὖν ξείνους ἴδον, ἀθρόοι ἦλθον ἅπαντες,
χερσίν τ' ἠσπάζοντο, καὶ ἑδριάασθαι ἄνωγον.
πρῶτος Νεστορίδης Πεισίστρατος ἐγγύθεν ἐλθών,
ἀμφοτέρων ἕλε χεῖρα, καὶ ἵδρυσεν παρὰ δαιτί,

V. 31. *ἷξον*, vid. *Maittaire.* l. l. p. 286. et 288. — *ἄγυρις*, habemus hujus vocis explicationem apud Eustathium pag. 1105. 22. ubi ad verba Homerica *κείμενον ἐν νεκύων ἀγύρει*, haec habet grammaticorum doctissimus: *καθ' ὁμοιότητα εἴρεται τῷ· νεῶν ἐν ἀγῶνι πεσόντα, ἵνα ᾖ ταὐτὸν ἀγὼν καὶ ἄγυρις.* Hesychius explicat *ἄγυριν* per *ἄθροισμα.* Apollonius. Lex. Hom. 15. dicit: *ἄγυρις· συναγωγή, ἡ ἄθροισις εἰς ταὐτό.* Cf. Etymol. M. 14. 28. 15. 32. Forma igitur, non significatu, quod vult *Nitzschius*, differt h. v. ab *ἀγορᾷ.* Grammatici habent pro forma Aeolica, transeunte nimirum litera *o* in *υ*. Vid. *Bast.* ad Gregor. Corinth. 585. *Sturz.* et *Maittaire. de Dialectis* p. 212. Sed apud Atticos quoque scriptores legitur *ἄγυρις.* Sic v. c. apud Eurip. Iphig. Aulid. v. 753., quem locum attulit *Villoison.* ad Apollonii l. l. dicitur *Ἑλλάνων στρατιᾶς ἄγυρις.* — v. 32. Admirationem tuam vix denegare poteris poetae, qui argumento per se tenui et pauperi copiam rerum conciliare studet. Offendit nimirum Telemachus suum patrem sciscitans Nestorem sacro officio fungentem. Obversatus est procul dubio nostro locus Virgilii Aeneid. VIII, 102 — 106., ubi poeta Aeneam in Evandrum sacra facientem Herculi incidere jubens his utitur verbis:

Forte die sollemnem illo rex Arcas honorem
Amphitryoniadae magno divisque ferebat
Ante urbem in luco. Pallas huic filius una,
Una omnes juvenum primi, pauperque senatus,
Tura dabant tepidusque cruor fumabat ad aras.

V. 34. *Οὖν* commode verti potest per nostrum: *nun.* Est nimirum singularis hujus particulae usus hic, quod post multa verba, multasque enuntiationes iterum connectat orationem. Hoc in loco respicit *οὖν* ad verba versus 31. *ἷξον δ' ἐς Πυλίων* etc. De hoc particulae usu apud Atticos imprimis obvio vid. *Duker.* ad Thucyd. III, 95. — v. 37. *Ἀμφοτέρων ἕλε χεῖρα.* Virgil. Aeneid. VIII, 124.

κώεσιν ἐν μαλακοῖσιν, ἐπὶ ψαμάθοις ἁλίῃσιν,
πάρ τε κασιγνήτῳ Θρασυμήδεϊ καὶ πατέρι ᾧ·
δῶκε δ' ἄρα σπλάγχνων μοίρας, ἐν δ' οἶνον ἔχευεν
χρυσείῳ δέπαϊ· δειδισκόμενος δὲ προςηύδα
Παλλάδ' Ἀθηναίῃ, κούρῃ Διὸς αἰγιόχοιο·

Accepitque manu, dextramque amplexus inhaesit. Eustathius ad h. l. annotavit haecce: *εἶχε μὲν εἰπεῖν δυϊκῶς, χεῖρε· ἀλλὰ διὰ τὸ καινότερον οὕτως εἶπε, καὶ νοητέον, ὡς ἡ ἰδίᾳ τὴν ἑκατέρου ἔλαβε χεῖρα ἑκατέραις ταῖς ἑαυτοῦ χερσὶν, ὡς ἐν τινι τύπῳ χοροῦ, ἤ μίαν καὶ μίαν ἐξ ἑκατέρων, τὰς δεξιάς, τῇ ἑαυτοῦ δεξιᾷ δηλαδή. λαιᾷ γὰρ οὐκ ἦν ἅπτεσθαι.* — *κώεσιν.* Omnia aptissime ad tempus illud heroïcum, in quo vivebat, expressit poeta. Non enim vestes stragulas egregie ornatas opponit Pisistratus hospitibus, sed tantum pelles molles, quas super arena straverat. Vid. Eustath. ad h. l. et Il. IX, 617. et 657. — *ἐπὶ ψαμάθοις ἁλίῃσι*, Ammonius hoc hemistichium affert in *ψάμαθος*, sed habet *ἁλίῃσιν*, male. *Ernesti.* — *πατέρι ᾧ.* *Spitznerus de versu Homer.* p. 44. post multorum locorum, in quibus similis hiatus locum habet, recensum haec scribit: „*Ex his Clarkius se expedire nescivit, et plerumque ab Bentleji digammate, ceteroquin ab ipso spreto, auxilium arcessivit. cf. eum ad Odyss. ϑ, 224. Il. ω, 285. At vereor, ne in his dativus iste, qui et ante consonas plus licentiae habet, ante vocales quoque non tam arctis, quam aliae breves syllabae, finibus contineatur.* Hoc vero est dissecare, non vero solvere nodum. Multo melius ejusmodi vocum copulationes per digamma Aeolicum explicantur, quod sobrie fecit *Thierschius.* Gr. Gr. §. 151. sqq. — Caeterum nostro loco ad amussim respondent versus Virgilii Aeneid. VIII, 175., quos juvat adscribere:

Haec ubi dicta, dapes jubet et sublata reponi
Pocula, gramineaque viros locat ipse sedili;
Praecipuumque toro et villosi pelle leonis
Adcipit Aeneam, solioque invitat acerno.
Tum lecti juvenes certatim araeque sacerdos
Viscera tosta ferunt taurorum, onerantque canistris
Dona laboratae Cereris, Bacchumque ministrant.

V. 41. *Δειδισκόμενος.* Athenaeus I, 11. *Ἐδεξιοῦντο, προπίνοντες ἑαυτοῖς, ταῖς δεξιαῖς.* Cf. Athen. V, 4. et XI, 14. De forma participii *δειδισκόμενος* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 232. 41. — *αἰγιόχοιο.* Cf. *Koeppen* ad

Εὔχεο νῦν, ὦ ξεῖνε, Ποσειδάωνι ἄνακτι·
τοῦ γὰρ καὶ δαίτης ἠντήσατε, δεῦρο μολόντες.
αὐτὰρ ἐπὴν σπείσῃς τε καὶ εὔξεαι, ἣ θέμις ἐστίν,
δὸς καὶ τούτῳ ἔπειτα δέπας μελιηδέος οἴνου

Il. I, 202. „*Die alten Heroen trugen die Häute der von ihnen erlegten Thiere als Bedeckung; (so Hercules, Theseus u. A. eine Löwenhaut,) und im Gefechte statt des Schildes. Theocr. XXV, 279. Cf. 245. So trug nach der alten Fabel Jupiter eine Ziegenhaut, αἰγίς, die auch ihm statt des Schildes diente. Nachher haben die Dichter einen wirklichen Schild daraus gemacht, den ausser dem Jupiter und der Minerva keine Gottheit für beständig führet. Diese Aegis ergreift Jupiter, wenn er donnern will, und schüttelt er sie dann, so rauscht sie gleich Sturmwinden, und Schrecken befällt die Völker. Der Ζεὺς Αἰγίοχος war also für die Griechen ein erhabener Begriff.*“ Vid. Apollon. Lex. Hom. p. 70. *Toll.* — ἄνακτι. Idem deus, qui cultu praecipuo habetur, tuetur urbem, idemque regnare dicitur, quia urbi praeest. Vox ἄναξ h. l. tribuitur Mercurio, quia hic Deus numen tutelare Nestoris et Pyliorum erat. — δαίτης ἠντήσατε, i. e. ἐτύχετε. *In epulas venistis forte fortuna.* ἣ θέμις ἐστί, haec formula est aut: *ut fas est*, καθὰ δίκαιόν ἐστι, Hesychius: ὡς δεῖ, ὡς δίκαιον, ὡς πρέπει, ὡς χρή, uti Iliad. I, 32. Diomedes Agamemnonem impugnare vult ἣ θέμις ἐστι, ut fas est, ut par est. Cf. infra v. 187., aut est *more solenni, usu*, ut Iliad. XXIV. 652. adeunt principes Achillem deliberandi causa, *more solito.* Odyss. IX, 268. ἥτε ξείνων θέμις ἐστί, qui hospitum mos est, usu et jure gentium constitutus. XIV, 130. ἣ θέμις ἐστὶ γυναικός, qui justus mos est uxoris, sc. ut lugeat, si maritus peregre periit. In his posterioribus locis θέμις nihil aliud est, quam τρόπος, ἔθος. Aliter sentit *Nitzschius* qui p. 144. dicit: „*θέμις wird nie ohne das begleitende Gefühl der Billigung gesagt, da δίκη auch die blosse, wenn auch tadelhafte Gewohnheit, das eben nur Bestehende ausdrückt.*“ Quod ad scribendi rationem attinet, non omni ex parte assentiri possum *Thierschio*, qui in Gr. Gr. p. 667. scribendum ducit ἣ θέμις ἐστὶ secundum formulam supra allatam: ἥτε ξείνων θέμις ἐστί. Rectius *Nitzschius* nominativum ἣ tunc tantum, quando haec locutio cum genitivo conjuncta est, agnoscit. v. *Heyne* ad Il. II, 73. — μελιηδής i. e. γλυκύς et quasi mellitus. Cf. Il. IV, 346. VI, 258. Aliis quoque substantiviis additur.

σπεῖσαι· ἐπεὶ καὶ τοῦτον ὀΐομαι ἀθανάτοισιν
εὔχεσθαι· πάντες δὲ θεῶν χατέουσ' ἄνθρωποι.
ἀλλὰ νεώτερός ἐστιν, ὁμηλικίη δ' ἐμοὶ αὐτῷ·
τοὔνεκα σοὶ προτέρῳ δώσω χρύσειον ἄλεισον.
Ὣς εἰπὼν, ἐν χερσὶ τίθει δέπας ἡδέος οἴνου;
χαῖρε δ' Ἀθηναίη πεπνυμένῳ ἀνδρὶ δικαίῳ,

Il. X, 569. ita vocatur *πυρός*, ut sit: suave triticum. Cf. Il. XVIII, 568. Odyss. IX, 94. VI, 90. — v. 48. *πάντες — ἄνθρωποι.* Similiter dicit Arat. Phaenom. v. 4. *Πάντη δὲ Διὸς κεχρήμεθα πάντες.* — *ὁμηλικίη ἐμοὶ αὐτῷ*, *est ejusdem atque ego aetatis:* vid. infra v. 364. *πάντες ὁμηλικίη Τελεμάχοιο·* et VI, 23. *ὁμηλικίη δέ μοι ἐσσί.* De solenni illo Graecorum usu, qui et h. l. locum habet, ex quo substantivum in praedicato genere diversum est a subjecto cf. *Thierschium* in Gr. Gr. §. 308, 5. *Valkenar. Diatrib. c. XXII, p.* 241. Ita et Sophocles Electr. 891. dicit: *Ἀνδρὸς εὐσεβεστάτου παίδευμα Πυλάδη.* et simili ratione *τὰ φίλτατα* usurpat Philoct. 434. *Πάτροκλος, ὃς σου πατρὸς ἦν τὰ φίλτατα.* ad quem posteriorem locum laudavit jam *Camerarius* ex Euripid. Herc. fur. *τὰ μέγιστα φίλων ὀλέσαντος*, et ex Lucretio: *Ductores Danaum delecti prima virorum.* — *τοὔνεκά σοι.* *Ἔχρῆν ὀρθοτονεῖν τὴν σοί. Ζηνόδοτος δὲ, τούνεκά τοι, γράφει, νοῶν ὅτι ἐπὶ τῆς διαστολῆς παραλαμβάνεται ὁ τοί.* Schol. Ambros. vid. *Nitzschius* ad h. l. et *Thiersch.* Gr. Gr. §. 205, 15. — *ἄλεισον, ποτήριον μὴ λεῖον, ἀλλὰ τραχὺ τοῖς ἐμπαίσμασιν.* *poculum asperum signis et figuris caelatis.* Aliam derivationem, sed pejorem affert Schol. Vulg. Inter *δέπας* et *ἄλεισον* hoc discrimen statuendum videtur, ut illud sit nomen generis, hoc vero nomen speciei, sed h. l. prorsus *συνώνυμον* est vocabulo *δέπας*, vid. *Dammii Lex. Homer.* s. h. v. *Χρύσειον* vocatur etiam Iliad. X, 773. porro *καλὸν* XIV, 429. — *ἡδέος οἴνου*, vide, quae notavimus supra ad II, 340. — *Χαῖρε — δικαίῳ.* Affert hunc locum Plutarch. de audiend. poet. c. X, p. 68. ed. *Krebs.* ut demonstraret, honestatis quoque studium disci posse ex poetis. Tunc ad nostrum versiculum ita commentatur: *Τοιοῦτον ἐπιλογισμὸν δίδωσι, μήτε πλουσίῳ τινι, μήτε καλῷ τὸ σῶμα, μήτε ἰσχυρῷ τὴν θεὰν χαίρουσαν· ἀλλὰ φρονίμῳ καὶ δικαίῳ ποιήσας.* De simili usu voc. *δίκαιος* apud Xenophontem vid. *Sturz. in Lex. Xenoph.* s. h. v. et *Ruhnken.* ad Xenoph. Memor. IV, 4. quem excita-

οὕνεκά σφι προτέρῃ δῶκε χρύσειον ἄλεισον.
αὐτίκα δ' εὔχετο πολλὰ Ποσειδάωνι ἄνακτι·
Κλῦθι, Ποσείδαον γαιήοχε, μηδὲ μεγήρῃς
ἡμῖν εὐχομένοισι τελευτῆσαι τάδε ἔργα.
Νέστορι μὲν πρώτιστα καὶ υἱάσι κῦδος ὄπαζε·
αὐτὰρ ἔπειτ' ἄλλοισι δίδου χαρίεσσαν ἀμοιβὴν
ξύμπασιν Πυλίοισιν ἀγακλειτῆς ἑκατόμβης.

---

vit *Nitzschius.* — *μηδὲ μεγήρῃς* — *τάδε ἔργα.* *Siehe es nicht als etwas zu Grosses an, uns das zu gewähren, was wir wünschen.* Est nimirum proprie *μεγαίρειν*, quod jam etymologia docet, in universum, *ut magnum extollere, ut magnum aliquid accipere,* deinde *invidere*, *φθονεῖν*, quod nos dicimus: *etwas mit schelen Augen ansehn.* *ὁ γὰρ μεγαίρων* (i. e. *φθονῶν*) *τὸ μεγαλεῖον αἴρει πως* (praestantiam eripere quodammodo conatur et auferre) *τοῦ φθονουμένου.* — v. 57. *Νέστορι μέν.* *Ὅτι τῷ Νέστορι μὲν καὶ τοῖς υἱοῖς ὁ φαινόμενος Μέντωρ κῦδος μόνον ἐπεύχεται, τῶν γὰρ ἄλλων ἁπάντων ἅλις εἶχε· πλοῦτος γάρ φασιν ἦν αὐτῷ, χρόνου μῆκος, εὐπαιδία, μεγάλων πράξεων εὐτυχία, φρόνησις, ἀκμὴ λόγου.* *Eustath.* Ad ista Eustathii verba *Nitzschius* egregie haec monuit: „*Diese Bemerkung ist unrichtig; denn κῦδος beschränkt sich nicht auf den Begriff des Ruhms und der Ehre, sondern bedeutet oft alles Gelingen, Gedeihen, jeden preiswürdigen, sich ausnehmenden Erfolg oder Zustand.* IV, 275. XV, 319. XIX, 161. *Das griechische Gefühl namentlich verbindet mit Schönheit, Wohlstand, Tüchtigkeit und jedem Gelingen immer gleich die Vorstellung von der Aufmerksamkeit, dem Preise und Ruhme, den diese Dinge bei Andern erlangen.* De simili significatu vocis *εὖχος* vid. *Spitzner.* ad Iliad. XV, 459. — *Κῦδος ὀπάζειν* dicitur etiam XV, 320. et Il. VII, 205. VIII, 141. Similes phrases sunt: *κῦδος διδόναι* Il. I, 279. VIII, 216. XI, 300. XII, 437. XIII, 303. XVIII, 456. XIX, 204. *κῦδος ὀρέξαι* Il. V, 33. 225. XI, 79. XII, 174. XVII, 353. XXII, 57. Odyss. IV. 257. Hesiod. Theogon. 433. *κῦδος ἐγγυαλίζειν* Il. XV, 491. 644. — *ἀμοιβήν.* Petit Minerva ex Jove gratam retributionem pro isto sacrificio, et eam non determinat, sed consilio Dei relinquit. Cf. de voc. *ἀμοιβή* *Ast. ad Plat. Leg. p.* 92. *sq.* Eurip. Orest. v. 467. — *ξύμπασιν.* Ita scribendum duxi, non *σύμπασιν*, quod habet *Wolfius.* vid. *Thiersch.*

δὸς δ' ἔτι Τηλέμαχον καὶ ἐμὲ πρήξαντα νέεσθαι,
οὕνεκα δεῦρ' ἱκόμεσθα θοῇ σὺν νηῒ μελαίνῃ.
Ὣς ἄρ' ἔπειτ' ἠρᾶτο, καὶ αὐτὴ πάντα τελεύτα·
δῶκε δὲ Τηλεμάχῳ καλὸν δέπας ἀμφικύπελλον.
ὣς δ' αὔτως ἠρᾶτο Ὀδυσσῆος φίλος υἱός.
οἱ δ' ἐπεὶ ὤπτησαν κρέ' ὑπέρτερα καὶ ἐρύσαντο,

Gr. Gr. §. 175. 4. — πρήξαντα, πράσσειν pro διαπράσσειν usitatissimum bene graece scribentibus, omninoque hoc verbum non unius compositi significationem habet: interdum etiam conatum rei agendae modo significat: quomodo πρῆξις v. 72. accipi potest. *Ernesti.*

V. 62. τελεύτα, ἐτελεῖου, ἐπλήρου. *Sic precabatur Minerva et ipsa rata faciebat ea omnia.* Sic dicitur Il. XVIII, 328. Οὐ Ζεὺς ἄνδρεσσι νοήματα πάντα τελευτᾷ. Cf. Od. II, 171. XXI, 200. Il. XIII, 375. XV, 75. — δέπας ἀμφικύπελλον est genus et nomen poculorum in vita priscorum hominum, quod jam olim seriores ignorarunt; itaque modo cavum, (Eustath. ad Il. I, 584.) modo ansis incurvis (Etymol. M. s. h. v.), modo duplici fundo instructum, i. e. habens fundum in media sui parte, interpretantur. Ultimam hanc sententiam, quam jam praeivit Aristoteles Hist. Animal. IX, 27, 4. ed. *Schneid.*, dum apium cellulas cum ejusmodi poculis comparans dicit: περὶ μίαν γὰρ βάσιν δύο θυρίδες εἰσίν, ὥσπερ τῶν ἀμφικυπέλλων, ἡ μὲν ἐντὸς ἡ δ' ἐκτὸς multis feliciter adstruit *Buttmannus ὁ πάνυ in Lexilogo* T. I, p. 160. sqq. De usu horum poculorum vir egregius inter alia haec habet: „*Man muss gar keinen besondern Zweck dieser Becherform sich denken. Vielmehr sehn wir, dass, wenn gleich nicht selten ein schöner ausgezeichneter Becher dieses Beiwort im Homer führt, es dennoch eine sehr gewöhnliche Form war; denn z. B. Il. ι, 656. Od. υ, 153. hat jeder der Trinkenden einen solchen. — Da nichts fester steht, als auf dem runden Rande einer Höhlung, so war nichts natürlicher bei ganz einfacher Kunst, als dass man eine Masse oben aushöhlte zum trinken, und unten zum stehn, und folglich Trinkgeschirre entstanden, die man auf beiden Seiten brauchen konnte.* — Cf. *Winkelmann* in libro: *Geschichte der Kunst*, et *Victorius Varr. Lect.* lib. LIV, c. 22. *Clarke* ad Il. I, 584. — κρέ' ὑπέρτερα, *carnes superiores et exteriores,* quae vocantur respectu viscerum. Hanc nostram explicationem cum altera de h. l. sententia affert Eustathius. ἢ τὰ νωτιαῖα inquiens, οὕτω καλεῖ, ἢ τὰ ὑπεράνω κείμενα τοῦ πυρός. τινὲς δέ φασι καὶ τὰ ἔξωθεν

μοίρας δασσάμενοι, δαίνυντ' ἐρικυδέα δαῖτα.
αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
τοῖς ἄρα μύθων ἦρχε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Νῦν δὴ κάλλιόν ἐστι μεταλλῆσαι καὶ ἐρέσθαι
ξείνους, οἵτινές εἰσιν, ἐπεὶ τάρπησαν ἐδωδῆς.

τῶν ἔνδον, πρὸς διαστολὴν εἰπόντες τοῦτο τῶν σπλάγχνων, ἅπερ προήσθιον. vid. infra v. 470. — *αὐτὰρ — ἕντο*, vid. supra ad I, 150. — *Γερήνιος ἱππότα*, *Der Edle von Gerenia.* Nestor vocatur *γερήνιος*, quia, cum Hercules Pylum caperet, ipse *ἐν Γερήνοις* latuit et educatus est. vid. Apollodor. Biblioth. II, 7. 3. Sunt autem *τὰ Γέρηνα*, vel *ἡ Γερηνία*, vel *τὸ Γέρηνον* (vid. *Heyne.* ad Apollod. p. 155.) urbs Messeniaca in Peloponneso. Alii explicant *τὸν γερήνιον* per *τὸν ἔντιμον*, a *τὸ γέρας*, sed hi ad morem nostri poetae historias respicientis non attendunt. — *ἱππότα*, hujus vocabuli significatus in temporis illius moribus quaerendus est, ex quibus equos ad bellum aptos alere honoratiorum civium erat. Inde factum est, ut viri divitiis excellentes vocarentur apud Graecos *ἱππεῖς*, vel *ἱππόται*, vel *ἱπποβόται*. cf. Herodot. V, 77. ibiq. intrpp. Euripid. Orest. 1002. Tacitus quoque in Agricola c. 12. dicit: „*Quaedam nationes et curru praeliantur: honestior auriga.*" Est igitur *ἱππότης* apud Homerum, quod nos dicimus: *Ein Edler, ein Ritter*, semperque usurpatur sensu optimo, et de viro summae nobilitatis. Cf. Il. II, 336. 628. V, 126. De hujus voc. terminatione in *α* vide, quae notavimus ad I, 63. —.

V. 69. *Ἐρέσθαι.* Ita scripsi pro ἔρεσθαι cum *Thierschio*, quem vide in Gramm. Gr. §. 232, 53. — *τάρπησαν*, ἐχορέσθησαν, ἢ μᾶλλον ἐτέρφθησαν δι' ἐδωδῆς. Eustath. — v. 72. sqq. Eadem verba, quae hic eloquitur Nestor, profert etiam Polyphemus IX, 253. et hic quidem aptius, quam rex ille sapiens; unde veteres critici hos versus loco hoc posteriori notarunt asteriscis ut pulchrius hic positos quam alibi. Imitatus est nostrum locum Virgil. Aen. VII, 195.

Dicite, Dardanidae, — — —
Quid petitis? quae causa rates, aut cujus egentes
Litus ad Ausonium tot per vada caerula vexit?
Sive errore viae, seu tempestatibus acti,
(Qualia multa mari nautae patiuntur in alto)
Fluminis intrastis ripas, portuque sedetis. . . . .

ὦ ξεῖνοι, τίνες ἐστέ; πόθεν πλεῖθ' ὑγρὰ κέλευθα;
ἤ τι κατὰ πρῆξιν, ἦ μαψιδίως ἀλάλησθε,
οἷά τε ληϊστῆρες, ὑπεὶρ ἅλα, τοίτ' ἀλόωνται
ψυχὰς παρθέμενοι, κακὸν ἀλλοδαποῖσι φέροντες;

Sed λῃστρικῆς mentionem, quam facit Homerus V, 73. bene omisit Maro pro sua aetate. — *ὑγρὰ κέλευθα.* Monet Eustathius ad h. l. non sine causa apposuisse epitheton *ὑγρός*, quia *κέλευθος* etiam de terra continenti usurpetur. — *κατὰ πρῆξιν*, *nach einem Geschäft.* Cf. XI, 479. Usitatior est hoc in significatu praepositio *μετά*. vid. *G. Frid. C. Gyntherus de usu praepositionum apud Homerum* p. 30. §. 19. — v. 73. *ληϊστῆρες.* Juvat afferre, quae exposuit de re piratica minime inhonesta apud veteres Thucyd. I, 5. *Οἱ γὰρ Ἕλληνες τοπάλαι, καὶ τῶν βαρβάρων οἵ τε ἐν τῇ ἠπείρῳ παραθαλάσσιοι, καὶ ὅσοι νήσους εἶχον, ἐπειδὴ ἤρξαντο μᾶλλον περαιοῦσθαι ναυσὶν ἐπ' ἀλλήλους, ἐτράποντο πρὸς λῃστείαν, ἡγουμένων ἀνδρῶν οὐ τῶν ἀδυνατωτάτων, κέρδους τοῦ σφετέρου αὐτῶν ἕνεκα, καὶ τοῖς ἀσθενέσι τροφῆς. Καὶ προσπίπτοντες πόλεσιν ἀτειχίστοις, καὶ κατὰ κώμας οἰκουμέναις, ἥρπαζον καὶ τὸν πλεῖστον τοῦ βίου ἐντεῦθεν ἐποιοῦντο· οὐκ ἔχοντός πω αἰσχύνην τούτου τοῦ ἔργου, φέροντος δέ τι καὶ δόξης μᾶλλον. Δηλοῦσι δὲ τῶν τε ἠπειρωτῶν τινὲς ἔτι καὶ νῦν, οἷς κόσμος καλῶς τοῦτο δρᾷν· καὶ οἱ παλαιοὶ τῶν ποιητῶν, τὰς πύστεις τῶν καταπλεόντων, πανταχοῦ ὁμοίως ἐρωτῶντες εἰ λῃσταί εἰσιν· ὡς οὔτε ὧν πυνθάνονται ἀπαξιούντων τὸ ἔργον· οἷς τ' ἐπιμελὲς εἴη εἰδέναι, οὐκ ὀνειδιζόντων.* Eandem porro et Germanis consuetudinem fuisse, testatur Caesar de Bello Gallico VI, 23. „*Latrocinia nullam habent infamiam, quae extra fines cujusque civitatis fiunt.*" Et Sextus Empiricus Pyrrhon. Hypotyp. III, 24. ad nostrum locum respiciens dicit: *Τό τε λῃστεύειν παρ' ἡμῖν μὲν παράνομον καὶ ἄδικόν ἐστι, παρὰ δὲ πολλοῖς τῶν βαρβάρων οὐκ ἄτοπον. Φασὶ δὲ ὅτι καὶ εὐκλεὲς τοῦτο οἱ Κίλικες ἐνόμιζον εἶναι, ὡς καὶ τοὺς ἐν λῃστείᾳ τελευτήσαντας τιμῆς ἀξίους εἶναι δοκεῖν. Καὶ ὁ Νέστωρ δὲ παρὰ τῷ ποιητῇ μετὰ τὸ φιλοφρονήσασθαι τοὺς περὶ τὸν Τηλέμαχον, φησὶ πρὸς αὐτούς, — ἦ μαψιδίως ἀλάλησθε Οἷά τε ληϊστῆρες· Καίτοι εἰ ἄτοπον ἦν τὸ λῃστεύειν, οὐκ ἂν οὕτως αὐτοὺς φιλοφρονησάμενος, διὰ τὸ ὑποπτεύειν μὴ ἄρα τοιοῦτοί τινες εἶεν.* — *ὑπεὶρ ἅλα.* vid. *Gyntherus* l. l. pag. 31. §. 20. 2. De forma vid. *Maittaire. de dialect.* p. 435. Alii tamen legunt h. l. *ὑπέρ*, cf. *Clarke* et *Ernesti* ad h. l. — *ἀλλοδαπός*, *alie-*

Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα,
θαρσήσας· αὐτὴ γὰρ ἐνὶ φρεσὶ θάρσος Ἀθήνη
θῆχ', ἵνα μιν περὶ πατρὸς ἀποιχομένοιο ἔροιτο·
[ἠδ' ἵνα μιν κλέος ἐσθλὸν ἐν ἀνθρώποισιν ἔχῃσιν·]
Ὦ Νέστορ Νηληϊάδη, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν,
εἴρεαι, ὁππόθεν εἰμέν· ἐγὼ δέ κέ τοι καταλέξω.
ἡμεῖς ἐξ Ἰθάκης Ὑπονηΐου εἰλήλουθμεν·

---

nigena, peregrinus. Proprie nempe est: *ὁ ἀπὸ ἄλλου ἐδάφους*, ex alieno solo, ita, ut *φ* jonice mutatum sit in *π*. Aliam etymologiam affert *Dammius in Lex. Homer.* p. 85. —

V. 76. *Αὐτή.* Semper haesi in *αὐτή*, quod mihi h. l. non satis aptum, aut necessarium videtur. Aliter est versu 62, ex quo forte huc venit. Putem legendum esse *αὐτῷ*. Aliis locis, ubi Dii animum, robur, consilium injiciunt hominibus, solum nomen Dei vel Deae ponitur. *Ernesti.* — v. 67. Desideratur hic versus in omnibus Codd. antiquis eumque ex I, 95. huc irrepsisse haud est improbabile. Vid. *Ernesti* et *Nitzsch.* ad h. l. De conjunctivo *ἔχῃσιν* obscurius quam decet interpretem disputat Nitzschius, et me certe non eo potuit perducere, ut desererem rationem illam ab *Hermanno ad Viger.* p. 850. *de emendanda rat. Gr. gramm.* II, 21. p. 212. seq. et a *Thierschio* Gr. Gr. §. 342. propositam, secundum quam *Conjunctivus tam demum post tempus aliquod praeteritum ponitur, si res, quae Conjunctivo illo significatur adhuc durat.* Nondum enim quaesiverat Telemachus de patre suo, sed in eo erat, ut quaerat, adeoque etiam forti animo, quem Minerva ipsi dederat, uteretur. Similes loci sunt: Il. II, 206. *εἷς κοίρανος ἔστω — ᾧ ἔδωκε Κρόνου παῖς θέμιστας ἵνα σφίσι βασιλεύῃ.* Il. IX, 99. Odyss. VIII, 580. Plures alios locos attulit *Thiersch.* l. l. p. 658. —

V. 81. *Ἰθάκη ὑπονήϊος*, i. e. *quae sita est ad montem Neium.* Ita jam veteres Scholiastae explicuerunt: *ἡ ὑπὸ τὸ Νήϊον ὄρος κειμένη, ὡς Θήβη ὑποπλακίη.* Il. VI, 379. Recoquit suas dubitationes de monte Neio etiam hoc in loco *Nitzschius.* Res sese ita habet: Erant duo montes in insula Ithaca, quorum alter vocabatur Neritus, alter vero, ad cujus radices urbs sita erat, Neius: Virgilio tamen adeo diversa fuisse videri potest Neritos ab Ithaca insula, qui dicit Aen. III, 271. *Dulichiumque, Samoque, et Neritos ardua saxis.* Cf. P. Mela II, 7. Caeterum jam veteres dubii haerebant de nominibus horum montium. Sic v. c. dicit Strabo X, p. 454. *Ὅταν τε οὕτω φῇ· Ἡμεῖς ἐξ Ἰθάκης ὑπονηΐου εἰλήλουθμεν· ἄδηλον, εἴτε τὸ αὐτὸ*

πρῆξις δ' ἥδ' ἰδίη, οὐ δήμιος, ἣν ἀγορεύω.
πατρὸς ἐμοῦ κλέος εὐρὺ μετέρχομαι, ἤν που ἀκούσω,
δίου Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος, ὅν ποτέ φασιν
σὺν σοὶ μαρνάμενον Τρώων πόλιν ἐξαλαπάξαι.
ἄλλους μὲν γὰρ πάντας, ὅσοι Τρωσὶν πολέμιζον,
πευθόμεθ', ἧχι ἕκαστος ἀπώλετο λυγρῷ ὀλέθρῳ·
κείνου δ' αὖ καὶ ὄλεθρον ἀπευθέα θῆκε Κρονίων.
οὐ γάρ τις δύναται σάφα εἰπέμεν, ὁππόθ' ὄλωλεν·
εἴθ' ὅγ' ἐπ' ἠπείρου δάμη ἀνδράσι δυςμενέεσσιν,
εἴτε καὶ ἐν πελάγει μετὰ κύμασιν Ἀμφιτρίτης.
τοὔνεκα νῦν τὰ σὰ γούναθ' ἱκάνομαι, αἴ κ' ἐθέλῃσθα
κείνου λυγρὸν ὄλεθρον ἐνισπεῖν, εἴ που ὄπωπας
ὀφθαλμοῖσι τεοῖσιν, ἢ ἄλλου μῦθον ἄκουσας
πλαζομένου· πέρι γάρ μιν ὀϊζυρὸν τέκε μήτηρ.
μηδέ τί μ' αἰδόμενος μειλίσσεο, μηδ' ἐλεαίρων,

τῷ Νηρίτῳ λέγει τὸ Νήϊον, εἶτα δ' ἕτερον, ἢ ὄρος ἢ χωρίον. Cf. *Heyne* ad Il. II, 632. — εἰλήλουθμεν· vid. *Maittaire de dialect.* p. 324. — μετέρχεσθαι, *inquirere*, ἐπιζητεῖν. Soph. Philoct. 343. ἦλθόν με νηῒ ποικιλοστόλῳ μέτα. et Eurip. Medea v. 6. Cf. *Gyntherus de praeposit.* p. 36. §. 23. — v. 88. ἀπευθής ἀλλαχοῦ ὁ μηδέν τι μαθών, ἐνταῦθα δὲ ὁ μὴ ἀκουσθείς· φησὶ γοῦν τὸν τοῦ Ὀδυσσέως ὄλεθρον ἀπευθέα, ἤγουν ἀνήκουστον, ὅπερ καὶ αὐτὸς Ὅμηρος ἡρμήνευσε διὰ τῶν εὐθὺς πρὸ αὐτοῦ καὶ τῶν αὐτίκα κειμένων μετ' αὐτό. Eust. — v. 92. τοὔνεκα νῦν etc. *Ergo eadem supplex venio.* Virgil. Aen. VIII, 382. Iidem versus leguntur infra IV, 322. — αἴκ' ἐθέλῃσθα. vid. *Zeune ad Viger.* pag. 516. Operae pretium erit apponere ea, quae habet *Thierschius Act. Monac.* I, 4. p. 437. „*Primum usu inter se* αἴ *et* εἴ *discedunt. Nusquam enim* αἴ *solum cum conjunctivo, neque cum* ἄν *junctum videris. Deinde, quum tam multiplex et varia sit sententiarum causalium vis et natura, formam doricam* (αἴ) *a poëtis potissimum adhibitam deprehendas, ubi cum causa aliquem simul animi effectum volunt indicari. — Nexus quidem sententiarum, quo et* κε *et conjunctivus inducuntur, in causa est, ut vota non sola, sed cum notionibus causae et conditionis simul comprehensa in sententiis illis contineantur.* Vide etiam, quae idem vir doctus habet *in Grammat. graeca* §. 329, 2. a. — μηδέ τι — μειλίσσεο, *Sage mir nicht etwa aus Achtung*

ἀλλ' εὖ μοι κατάλεξον, ὅπως ἤντησας ὀπωπῆς.
λίσσομαι, εἴποτέ τοί τι πατὴρ ἐμὸς, ἐσθλὸς Ὀδυσσεύς,
ἢ ἔπος ἠέ τι ἔργον ὑποστὰς ἐξετέλεσσεν

---

süsse Worte. Nam μειλίσσειν non est positum h. l. pro καταπραΰνειν, *placare;* sed est positum ἐπὶ τοῦ, λέγειν τὰ μείλιχα, *grata loqui, auribus dare aliquid.* Veteres quoque Scholiastae reddunt hoc verbum per: μείλιχα καὶ προσηνῆ λέγειν, χαρίζεσθαι, μειλιχίους λέγειν λόγους. vid. *Dammii Lex. Homer.* s. h. v. Eadem fere quae h. l. Homerus, dicit etiam Aeschyl. Prometh. 684.

> Εἰ δ' ἔχεις εἰπεῖν ὅ τι
> Λοιπὸν πόνων, σήμαινε· μηδέ μ' οἰκτίσας
> Ξύνθαλπε μύθοις ψευδέσιν.

Illud μή prohibentis, quod hoc versu invenitur, dupliciter construitur, vel cum imperativo praesentis, ut h. l., vel cum imperativo et conjunctivo aoristi. vid. *Brunck* ad Lysistr. 1036. Sophocl. Oed. Colon. 731. Electr. 71. Ajac. 191. et *Hermann.* in *dissertatione de praeceptis quibusdam Atticistarum* p. 4—8. Est vero, ut *Hermannus* vult, inter utramque constructionem hoc discrimen, ut μή cum imperativo praesentis de omittendo eo, quod quis jam facit, usurpetur (Odyss. π, 168. ἤδη νῦν σῷ παιδὶ ἔπος φάο), cum imperativo et conjunctivo aoristi contra, de re non incipienda adhibeatur. Sed saepe tamen, ut h. l., imperativus praesentis de non incipiendo penes hanc particulam invenitur. vid. *Hermann ad Viger.* p. 809. — Significatum verbi καταλέγειν, et quomodo differat a λέγειν, bene demonstravit Schol. Ambros. τὸ διελθεῖν τὸν λόγον, ὃν ἤρξατο λέγειν ἢ μέλλει εἰπεῖν, δηλοῖ τὸ κατάλεξον, μέχρι οὗ δεῖ ἀπολῆξαι. Verterim igitur totum versum: *At liquido mihi enarra, quomodo tibi contigerit visus ejus, quid de eo videris.* Nam derivant quidem Scholiastae vocem ὀπωπή ab ὄψ, ita ut sit idem quod φωνή; at docent quae leguntur infra IX, 512. ubi nullus prorsus intellectui ambiguo relinquitur locus, ὀπωπήν potius significare *visum.* Verba l. l. ita audiunt:

> Ὅς μοι ἔφη τάδε πάντα τελευτήσεσθαι ὀπίσσω,
> Χειρῶν ἐξ Ὀδυσῆος ἁμαρτήσασθαι ὀπωπῆς.

V. 98. εἴποτε et εἴποτε δή usitatissima sunt verba in affirmationibus. Hymn. in Cerer. 65. εἴ ποτε δή σευ ἢ ἔπει ἢ ἔργῳ κραδίην καὶ θυμὸν ἴηνα. cf. Il. I, 394. — ἐξετέλεσσεν, *ad eventum perduxit* ea, quae pollicitus erat. In prosa oratione ad eundem sensum exprimendum usur-

δήμῳ ἔνι Τρώων, ὅθι πάσχετε πήματ' Ἀχαιοί·
τῶν νῦν μοι μνῆσαι, καί μοι νημερτὲς ἔνισπε.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
ὦ φίλ'· ἐπεί μ' ἔμνησας οἰζύος, ἣν ἐν ἐκείνῳ
δήμῳ ἀνέτλημεν μένος ἄσχετοι υἷες Ἀχαιῶν,
ἠμὲν ὅσα ξὺν νηυσὶν ἐπ' ἠεροειδέα πόντον

---

patur *χαρίζεσθαι*. Cf. *Sturz in Lex. Xenoph.* s. h. v. — Notent tirones elegantem pleonasmum: *εἴποτέ τοί τι — ἢ ἔπος ἠέ τι ἔργον*, nam primum *τι*, quia ante substantivum positum erat, sufficiebat. *Ernesti* — *ἔνισπε*, vid. *Maittaire de Diall.* p. 417. — *ἐπεὶ* quod *ἀναπόδοτον* h. l. est, cur tantopere offendat *Nitzschium*, profecto non intelligo; nam et usitatissima est haec apodoseos omissio apud Homerum, et secundum naturalem illam loquendi rationem, qua utuntur homines in vita quotidiana, bene potest explicari. Dura admodum est Eustathii explicatio, qui: *ἢ μετὰ δέκα στίχους*, inquit, *ἀποδίδοται ἐν τῷ· τίς κεν ἐκεῖνα πάντα γε μυθήσαιτο· ἢ καὶ κατωτέρω αὐτοῦ ἐν τῷ· οὐδ' εἰ πεντάετες καὶ ἑξάετες.* Jam vero non anxie quaerimus nos apodosin, quae huic formulae uno tantum in loco Iliad. VI, 334. verbis: *τούνεκά σοι ἐρέω*, addita est, sed per aposiopesin talia dici, gestu forte supplente apodosin, contendimus. Similiter in vita quotidiana nostrates dicunt: *Da du mich hieran erinnerst*, sive, *da du mich darauf bringst;* neque tamen addunt apodosin quam quisque facile supplet, sed statim ordiuntur narrationem. Locos nostro loco similes vid. Iliad. XVIII, 101. *νῦν δ' ἐπεὶ οὐ νέομαι* etc. sc. aut moriar aut ulciscar amicum. XIII, 68. 775. Od. IV, 204. VIII, 236. Cf. *Heyne* ad Iliad. XIII, 68. et *Ruhkopf* ad Il. VI, 150. —

V. 104. *Μένος ἄσχετοι*, *τὴν δύναμιν ἀκατάσχετοι, ἀνδρεῖοι.* Schol. Apollon. Lex. Hom. p. 4. adverbium *ἄσχετον* explicat per: *ἀκατάσχετον, ἀνυπομόνητον. ἄσχετος* nempe proprie est, *qui non temperare sibi potest, qui se non continet.* Sic dicitur Il. XVI, 549. *αὐτοὺς ἔλαβε πένθος ἄσχετον.* cf. Od. II, 85. 303. Plerumque apud Homerum *ἄσχετος* conjungitur cum *μένος* ut Il. V, 892. *μητρός τοι μένος ἐστὶν ἀάσχετον, οὐκ ἐπιεικτόν·* vid. *Spitzner* ad Il. XVI, 549. — v. 105. *ἠμὲν ὅσα* etc. Particula *ἠμέν* male divulsa est in prioribus editionibus. cf. *Supplem. Ephemerid. literar. Jenens.* a. 1814. N. 95. p. 372. Saepius autem illud *ἠ μέν, ἠδὲ* ita reperitur, ut Hymn. in

πλαζόμενοι κατὰ ληΐδ', ὅπῃ ἄρξειεν Ἀχιλλεύς,
ἠδ' ὅσα καὶ περὶ ἄστυ μέγα Πριάμοιο ἄνακτος
μαρνάμεθ'· ἔνθα δ' ἔπειτα κατέκταθεν, ὅσσοι ἄριστοι·
ἔνθα μὲν Αἴας κεῖται Ἀρήϊος, ἔνθα δ' Ἀχιλλεύς,
ἔνθα δὲ Πάτροκλος, θεόφιν μήστωρ ἀτάλαντος·
ἔνθα δ' ἐμὸς φίλος υἱὸς, ἅμα κρατερὸς καὶ ἀμύμων,
Ἀντίλοχος, πέρι μὲν θείειν ταχὺς, ἠδὲ μαχητής
ἄλλα τε πόλλ' ἐπὶ τοῖς πάθομεν κακά· τίς κεν ἐκεῖνα
πάντα γε μυθήσαιτο καταθνητῶν ἀνθρώπων;

Apoll. 250. sq. ἠμὲν ὅσοι Πελοπόννησον πίειραν ἔχουσιν, Ἠδ' ὅσοι Εὐρώπην. H. in Ven. 5. Ἠμὲν ὅσ' ἤπειρος πολλὰ τρέφει, ἠδ' ὅσα πόντος. Cf. *Thiersch.* Gr. Gr. p. 578. — Mare vocatur ἠεροειδὲς quia semper habet nigricantis coloris aliquid. Vid. *Passow* in Lex. s. h. v. Inepte grammatici antiqui contendunt, mare ita vocari a poeta, quia navigantes solum aërem conspiciant, ἐξ οὗ μόνος ἀὴρ καθορᾶται τοῖς πλέουσιν. — v. 109. ἔνθα μὲν etc. Virgil. Aeneid. I, 103.

Saevus ubi Aeacidae telo jacet Hector, ubi ingens
Sarpedon. —

Non recte concludit ex h. l. Longinus §. 9. Odysseam esse Iliados epilogum. Verba Longini vide apud *Clarkium* ad h. l. — θεόφιν. vide de hac forma *Maittaire* et *Sturz de dialectis* p. 444. *Thiersch.* l. l. §. 182. 4. b. Apollonii Lex. Homer. p. 345. — ἀτάλαντος proprie est: ὁ τὸν ἴσον ἕλκων σταθμὸν, ἐὰν ταλάντῳ μέλλοι κρίνεσθαι. Deinde est *aequalis*, *par*, et usurpatur ab Homero tantum de hominibus. Cf. Iliad. II, 169. Ὀδυσσῆα Διῒ μῆτιν ἀτάλαντον. VII, 47. Ἕκτορ, Διῒ μῆτιν ἀτάλαντε. II, 627. Μέγης, ἀτάλαντος Ἄρηϊ. — v. 112. πέρι μὲν θείειν ταχύς. Recte nunc scribitur πέρι pro περὶ, quod jam videbat *Henricus Stephanus*, qui dicit: „Scribens περὶ, non πέρι, sequor Eustathium, qui praepositionem cum θέειν jungit; sed non male, imo rectius fortasse πέρι ταχύς, i. e. περισσῶς ταχὺς θέειν, pro εἰς τὸ θέειν, vel ἐν τῷ θέειν. — καταθνητῶν ἀνθρώπων. Quod Eustathius dicit, redundare praepositionem κατά, id sine dubio ad verbum compositum pertinet, neque offendere nos potest, uti offendit *Ernestium*. Recte igitur *Barnesius*, ut jam ante me monuit *Clarkius*, edidit ex Iliad. V, 402. καταθνητῶν, pro κατὰ θνητῶν, quod vulgo legebatur in editionibus. — v. 115.

οὐδ' εἰ πεντάετές γε καὶ ἑξάετες παραμίμνων
ἐξερέοις, ὅσα κεῖθι πάθον κακὰ δῖοι Ἀχαιοί·
πρίν κεν ἀνιηθεὶς σὴν πατρίδα γαῖαν ἵκοιο.
εἰνάετες γάρ σφιν κακὰ ῥάπτομεν ἀμφιέποντες
παντοίοισι δόλοισι· μόγις δ' ἐτέλεσσε Κρονίων.
ἔνθ' οὔτις ποτὲ μῆτιν ὁμοιωθήμεναι ἄντην
ἤθελ', ἐπεὶ μάλα πολλὸν ἐνίκα δῖος Ὀδυσσεὺς
παντοίοισι δόλοισι, πατὴρ τεός· εἰ ἐτεόν γε

Eundem sensum verbis a pulchritudine Homerica haud alienis expressit Virgil. Aeneid. I, 376.

O Dea, si prima repetens ab origine pergam,
Et vacet annales nostrorum audire laborum,
Ante diem clauso componet vesper Olympo.

De formis πεντάετες et ἑξάετες vid. Thiersch. l. l. §. 203, 5. b. pag. 323. — πρίν κεν — ἵκοιο. *Prius fortassis, nausea correptus, in tuam patriam venisses, quam ego haec enarraverim.* Sed cf. Passow in Lex. s. v. πρίν. — εἰνάετες etc. *per novem annos illis mala cudebamus et struebamus.* cf. XV, 379. οὕνεκά οἱ φόνον αἰπὺν ἐράπτομεν. et 423. οὐδ' ὁσίη, κακὰ ῥάπτειν ἀλλήλοισι. — Discrimen, quod inter κακὰ ῥάπτειν et κακοῤῥαφία obtinet, bene tetigit Eustathius, σημείωσαι, inquiens, ὅτι τὸ μὲν κακὰ ῥάπτειν διαλελυμένως λεχθὲν οὐκ ἐπὶ ψόγῳ ἐτέθη. τὸ μέντοι σύνθετον, ἡ κακοῤῥαφία, ἐπίψογον· ὡς δηλοῖ καὶ τὸ, κακοῤῥαφίῃσι νόοιο. (Od. II, 236.) Cf. Il. XV, 16. — ἀμφιέποντες. Verbum ἀμφιέπειν seu ἀμφέπειν denotat vel *circa aliquam rem esse,* ut Odyss. VIII, 437. γάστρην μὲν τρίποδος πῦρ ἄμφεπε. Il. XVI, 124. vel, ut h. l., *rem obire, in aliqua re occupatum esse.* Il. XXIV, 804. ὡς οἵγ' ἀμφίεπον τάφον Ἕκτορος. II, 525. V, 667. XIX, 392. XVIII, 559. βοῦν ἱερεύσαντες μέγαν ἄμφεπον. Notandum est simul formam Activam hujus verbi imprimis apud Herodotum sensu malo, Mediam formam autem sensu bono adhiberi. vid. Eustath. ad Il. XV, 555. Herodot. I, 73, 19. τρηχέως δὲ κάρτα περιέσπε ἀεικείῃ. 114, 15. 115, 7. II, 69, 3. 115, 29. — παντοίοισι δόλοισι, ἐν τῷ, παντοίοις δόλοις, ἐπαινετοὺς δόλους ὁ γέρων λέγει, ὁποῖοι καὶ οἱ κατὰ πόλεμον, διὸ καὶ τὸν Ὀδυσσέα ἐπαινέσει, ὡς μάλα πολὺ νικῶντα παντοίοις δόλοις; ὡς αὐτίκα λεχθήσεται. (v. 122.) Eustath. Licitas omnino putabant tunc Graeci fraudes. cf. Il. IV, 392. Pindar. Pyth. III, 56. Ipse quoque Ulysses de se infra IX, 19. dicit:

κείνου ἔκγονός ἐσσι· σέβας μ' ἔχει εἰσορόωντα.
ἤτοι γὰρ μῦθοί γε ἐοικότες, οὐδέ κε φαίης
ἄνδρα νεώτερον ὧδε ἐοικότα μυθήσασθαι.
ἔνθ' ἤτοι εἵως μὲν ἐγὼ καὶ δῖος Ὀδυσσεὺς
οὔτε ποτ' εἰν ἀγορῇ δίχ' ἐβάζομεν, οὔτ' ἐνὶ βουλῇ,

Ὀδυσεὺς Λαερτιάδης, ὃς πᾶσι δόλοισι
Ἀνθρώποισι μέλω, καί μευ κλέος οὔρανον ἵκει.

ἔνθα — ἤθελε, ibi nemo cum Ulysse, si spectatur prudens consilium, comparari poterat; niemand wollte sich ihm in Hinsicht der Klugheit öffentlich gleich stellen. Est nempe *ἄντην* dictum, ut jam monuit Eustathius, pro *ἀντικρὺς καὶ αὐτόχρημα.* cf. Il. I, 187. — *εἰ ἐτεόν γε*, de ista has particulas jungendi ratione admodum usitata vid. *Passow* ad Musaeum pag. 184. *Wakefield in Silva Crit.* IV, p. 170. et *Spitzneri Berichtigungen und Nachträge zu* Il. XIV, 125. *Thiersch.* l. l. p. 551. — *ἔκγονος*, Habet ad hunc locum Eustathius haecce: *τὸ ἔκγονος τινὰ τῶν ἀντιγράφων ἔχουσιν ἔγγονος, καὶ τοῦτό ἐστι τὸ τὴν ἀμφιβολίαν εἰσαγαγὸν τοῖς ὕστερον, τινῶν μὲν λεγόντων ἔγγονον τὸν υἱόν, ὡς ἐγγὺς γόνον· ἔκγονον δὲ τὸν υἱωνόν, — ἑτέρων δὲ τὸ ἀνάπαλιν, ἔκγονον μὲν τὸν υἱόν, ἔγγονον δὲ τὸν ἐκ παιδός, ὃ καὶ κρατεῖ μάλιστα.* Ex etymo vero hoc discrimen firmari non potest, quamquam apud seriores scriptores hanc distinctionem locum obtinere, minime possum ire inficias. Vid. *Heynius* ad Il. V, 813. et ad eundem locum Eustathius. Ex manu Homeri igitur procul dubio fluxit *ἔκγονος*. Haud raro vero utramque vocem in ipsis Codd. veterum scriptorum permutari docuerunt *Ernesti* ad Callimachum T. I, p. 237. *Morus* ad Isocr. Panegyr. c. 16. p. 48. *D'Orville* ad Charit. p. 327. et *Ammon.* ad Ammonium de different. p. 69. — *σέβας, θαῦμα, κατάπληξις.* Apollon. Lex. Hom. p. 597. — *ἤτοι γάρ — γέ.* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. p. 550. — *εἵως, ἐφ' ὃν χρόνον.* vid. *Nitzschius* ad h. l. — v. 127. *οὔτε ποτ' εἰν ἀγορῇ*, Egregie his verbis exprimitur consensus amicorum sapientum: *Neque in concione populi, neque in concilio principum diversa loquebamur, sed eadem.* — v. 130. sqq. Similiter canit Ovid. Metmph. XV, 466. sqq.

Postquam alta cremata est
Ilion, et Danaas paverunt Pergama flammas;
Spargimur et ventis inimica per aequora rapti,
Fulmina, noctem, imbres, iram coelique marisque
Perpetimur Danai.

ἀλλ' ἕνα θυμὸν ἔχοντε, νόῳ καὶ ἐπίφρονι βουλῇ
φραζόμεθ', Ἀργείοισιν ὅπως ὄχ' ἄριστα γένοιτο.
αὐτὰρ ἐπεὶ Πριάμοιο πόλιν διεπέρσαμεν αἰπήν,
βῆμεν δ' ἐν νήεσσι, θεὸς δ' ἐκέδασσεν Ἀχαιούς·
καὶ τότε δὴ Ζεὺς λυγρὸν ἐνὶ φρεσὶ μήδετο νόστον
Ἀργείοις· ἐπεὶ οὔτι νοήμονες, οὐδὲ δίκαιοι
πάντες ἔσαν· τῷ σφεων πολέες κακὸν οἶτον ἐπέσπον,
μήνιος ἐξ ὀλοῆς Γλαυκώπιδος ὀβριμοπάτρης,
ἥτ' ἔριν Ἀτρείδῃσι μετ' ἀμφοτέροισιν ἔθηκεν.
τὼ δὲ καλεσσαμένω ἀγορὴν ἐς πάντας Ἀχαιούς,
μὰψ, ἀτὰρ οὐ κατὰ κόσμον, ἐς ἠέλιον καταδύντα —
οἱ δ' ἦλθον οἴνῳ βεβαρηότες υἷες Ἀχαιῶν —
μῦθον μυθείσθην, τοῦ εἵνεκα λαὸν ἄγειραν.

V. 135. Capta Troja Ajax Locrus in templo Minervae coram ipsa Palladis statua vitiaverat Cassandram, virginem regiam. Qua de causa Argivis redeuntibus irata Minerva, multos perdidit, et integrum addidit incesto, ut loquitur Horat. Od. III, 2, 30. Obiter jam supra I, 327. hoc Ajacis delictum tangitur, nunquam vero enarratur, ne forte contaminetur egregium poëma turpissima narratione. Exponitur ipsum factum ab Eustathio et Scholiastis ad h. l. Vid. Servius ad Aeneid. I, 41. et Quintus Calab. XIV, 418.

Καί νύ κεν Ἀργεῖοι κίον Ἑλλάδος ἱερὸν οὖδας
Πάντες ἁλὸς κατὰ βένθος ἀκηδέες, εἰ μὴ ἄρα σφι
Κούρη ἐριγδούποιο Διὸς νεμέσησεν Ἀθήνη.

μάψ — καταδύντα, Rectissime Eustathius ad hunc locum haec scribit: *ἰστέον, ὡς οὐ ψέγει ἁπλῶς ὁ ποιητὴς τὸ ἐς ἥλιον δύντα ἐπ' ἀγορὰν ἐλθεῖν τοὺς Ἀχαιούς· τοῦτο γὰρ καλῶς ἄν ποτε γένοιτο, καθὰ καὶ τὸ ἐν νυκτί, ὡς ἐν πολλαῖς τῶν ἱστοριῶν καὶ ἐν ταῖς Ὁμηρικαῖς δὲ νυκτεγερσίαις εὕρηται· οὔκουν ὡς ἐῤῥέθη ἐς τὸ πᾶν ἀπαρέσκεται ὁ ποιητὴς τῇ πρὸς ἑσπέραν ἀγορᾷ, ἀλλ' ὅτι οὐ κατὰ κόσμον ἦλθον, οἴνῳ βεβαρημένοι· διὸ καὶ ἀκόσμως στασιάσαντες ἐμερίσθησαν.* — Caeterum Schubarthi ineptias, qui in libro: *Ideen über Homer* p. 215. sq. ex nostro potissimum loco concludebat, Odysseam a poëta quodam Trojanis non inimico esse profectam, ut par erat refutavit *Nitzschius in Comment. p.* 161. *sq.* — *οἴνῳ βεβαρηώς, vino gravis.* In prosa oratione ita usurpatur participium *ὑποπεπωκώς.* cf. Xenoph. Anab. VII, 3, 14. *Ξενοφῶν, ἤδη γὰρ ὑποπεπωκὼς ἐτύγχανεν, ἀνέστη.* —

ἔνθ' ἤτοι Μενέλαος ἀνώγει πάντας Ἀχαιοὺς
νόστου μιμνήσκεσθαι ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης·
οὐδ' Ἀγαμέμνονι πάμπαν ἑήνδανε· βούλετο γάρ ῥα
λαὸν ἐρυκακέειν, ῥέξαι θ' ἱερὰς ἑκατόμβας,
ὡς τὸν Ἀθηναίης δεινὸν χόλον ἐξακέσαιτο·
νήπιος, οὐδὲ τὸ ᾔδη, ὃ οὐ πείσεσθαι ἔμελλεν·
οὐ γάρ τ' αἶψα θεῶν τρέπεται νόος αἰὲν ἐόντων.
ὣς τὼ μὲν χαλεποῖσιν ἀμειβομένω ἐπέεσσιν
ἕστασαν· οἱ δ' ἀνόρουσαν ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοὶ
ἠχῇ θεσπεσίῃ· δίχα δέ σφισιν ἥνδανε βουλή.
νύκτα μὲν ἀέσαμεν, χαλεπὰ φρεσὶν ὁρμαίνοντες·

νῶτα θαλάσσης, *der Rücken*, i. e. *die Fläche des Meeres*. Eodem modo dicebantur et νῶτα πεδιάδος, i. e. superficies campi. Homerus in singulari tantum masculinam in plurali vero neutralem usurpat formam. Cf. *Passow* in Lex. s. h. v. et Il. II, 159. De potestate, quam h. l. obtinet praepositio ἐπί, vid. *Gynther. de Praeposition.* p. 34. 3. — ἑήνδανε. vid. *Maittaire de dialect.* p. 419. — v. 144. ἐρυκακέειν, κατασχεῖν, κωλῦσαι. Schol. — ὡς — ἐξακέσαιτο, *ut illam gravem iram Minervae placaret*. Proprie nimirum ἐξακέειν est *sanare*, θεραπεύειν, ut explicatur a Schol., qui vero iram sanat, is facit, ut ira remittatur. vid. Il. IV, 36. IX, 503. — ὃ (ὅτι) οὐ πείσεσθαι ἔμελλεν, perperam grammatici hac in formula πείσεσθαι derivant a πάσχω, aut, si a πείθω ducunt πείσεσθαι modo active modo passive sumendum esse dicunt. Sicut enim dicitur πείθω τινά τι, (V, 252. μή τι φάβονδ' ἀγόρευ', ἐπεὶ οὐδέ σε πεισέμεν οἴω.) ita est quoque πείθομαί τί τινι. (*Matthiae* Gr. Gr. §. 421.) Il. I, 296. XX, 466. — ἠχῇ θεσπεσίῃ, *Buttmannus* in Lexil. I, p. 166. quem sequitur, ut solet, *Nitzschius*, dicit quidem, propriam significationem vocis θεσπέσιος in plerisque Homeri locis, ad quos nostrum quoque locum refert, non retineri posse; at hic certe locus, quem nunc tractamus, contrarium docere videtur. Rectissime vocatur tumultus Argivorum h. l. ἠχὴ θεσπεσίη, quia ab ipsa Minerva erat excitatus. Eodem modo res sese habet Il. II, 670. ubi πλοῦτος θεσπέσιος commemoratur, quia ab ipso Jove impertitus erat. Equidem certe non intelligo, cur deserere debeamus hunc illius adjectivi significatum in iis locis, ubi diserte numinis alicujus nomen affertur. — ἀέσαμεν, vid. Apollon. Lex. Homer. p. 39. — βαθύζω-

ἀλλήλοις· ἐπὶ γὰρ Ζεὺς ἤρτυε πῆμα κακοῖο.
ἠῶθεν δ' οἱ μὲν νέας ἕλκομεν εἰς ἅλα δῖαν,
κτήματά τ' ἐντιθέμεσθα, βαθυζώνους τε γυναῖκας.
ἡμίσεες δ' ἄρα λαοὶ ἐρητύοντο μένοντες
αὖθι παρ' Ἀτρείδῃ Ἀγαμέμνονι, ποιμένι λαῶν·
ἡμίσεες δ' ἀναβάντες ἐλαύνομεν· αἱ δὲ μάλ' ὦκα
ἔπλεον· ἐστόρεσεν δὲ θεὸς μεγακήτεα πόντον.

ν ο ς innuit hoc quidem epitheton elegantiam corporis feminarum inter praedam captarum, at non, corpus vegetum et succi plenum, in quo ubera altius emineant, quae est sententia *Dammii in Lex. Hom.* p. 333.; Populi nimirum graeca lingua non loquentes maximam ponebant venustatem in vestibus latioribus, quod testatur Eustathius, inquiens: *αἱ βάρβαροι τοὺς ὑποδύτας φασὶν εἰς βάθος ἐπισύρουσιν.* — v. 157. *αἱ*, refertur ad naves, quae cogitando addendae sunt ad verbum *ἀναβάντες*, vid. infra. v. 176. — *ἐστόρεσεν — πόντον*, *sternebatur aequor aquis.* (Virgil. Aeneid. V, 821.) Schol. explicant per *γαλήνην ἐποίησεν.* Ornatus causa adjecit poeta ad voc. *πόντος* epitheton *μεγακήτης*, quod, uti jam Clarkius recte viderat, non tam est: *magnas bestias marinas habens*, quae est explicatio Scholiastarum, quam potius: *ad magnitudinem bestiis marinis similis*; *κῆτος* enim in compositis semper indicat magnitudinem, ut docuit *Hemsterhusius* ad Lucian. Timon. c. 26. Cf. Il. VIII, 222. *μεγακήτεϊ νηΐ.* i. e. *μεγάλῃ.* XXI, 22. *ὑπο Δελφῖνος μεγακήτεος.* — Jam quum in Tenedum navibus venissent Argivi, iterum oritur contentio, et Ulyssis socii gratificaturi Atridae avertebant suas naves a cursu constituto. Formulam *οἱ ἀμφ' Ὀδυσῆα* notare h. l. Ulyssem ejusque socios, vix est, quod moneam. Exempla e Xenophonte vide apud *Sturzium in Lex. Xenoph.* T. I, p. 166. a. cf. *Buttm.* Gr. Gr. p. 444. Multum porro disputarunt viri docti de phrasi *ἐπὶ ἦρα φέρειν.* Aristarchus scribebat *ἐπίηρα*, inventi vero sunt jam inter antiquos, qui hanc scribendi rationem vehementer reprobarent. vid. *Salmas.* ad Herod. Attic. inscript. in Regillam p. 101. Recte Herodianus vocem *ἦρα* habet pro accusativo vocis *ἦρ* et Hesychius explicuit per *χάριν.* Jam *ἦρα φέρειν* alias quoque occurrit apud Homerum, ut Iliad. XIV, 132. *θυμῷ ἦρα φέροντες.* In codicibus quidem atque scholiis, quibus etiam addendus est Apollonius in Lex. Hom. p. 285. seq. semper junctim legitur *ἐπίηρα;* quamquam vero tam multa testimonia exstent pro lectione *ἐπίηρα*, meliorem tamen nu-

ἐς Τένεδον δ' ἐλθόντες, ἐρέξαμεν ἱρὰ θεοῖσιν,
οἴκαδε ἱέμενοι· Ζεὺς δ' οὔπω μήδετο νόστον·
σχέτλιος, ὅς ῥ' ἔριν ὦρσε κακὴν ἔπι δεύτερον αὖτις.
οἱ μὲν ἀποστρέψαντες ἔβαν νέας ἀμφιελίσσας
ἀμφ' Ὀδυσῆα ἄνακτα δαΐφρονα, ποικιλομήτην,
αὖτις ἐπ' Ἀτρείδῃ Ἀγαμέμνονι ἦρα φέροντες.
αὐτὰρ ἐγὼ σὺν νηυσὶν ἀολλέσιν, αἵ μοι ἕποντο,

---

perrime ingressus est viam *Buttmannus in Lexil.* T. I, p. 149. sq. qui causis satis idoneis lectionem ἐπὶ ἦρα, pro qua antea jam pugnaverat *Brunck* ad Analecta T. III, p. 112., adversus *Heynii* dubitationes ad Iliad. I, 572. motas defendere studet. *Buttmannus* p. 152. haec dicit: „*Es ist kaum anders anzunehmen, als dass alle, welche die Schreibart ἐπίηρα billigten, eine Tmesis nicht von ἐπιφέροντες, sondern von ἐπίηρα erkannten. Diess aber ist gegen alle Erfahrung und gegen alle Philosophie, da jede Präposition, die keinen Kasus regiert, sogleich Adverb wird, das heisst, sich im Gedanken an das Verbum oder den ganzen Satz, nicht an einen der übrigen Theile des Satzes anschliesst: welches die einzig richtige Ansicht der Tmesis ist. Mit Recht erkannte also ein Theil der alten Grammatiker überall nur ἦρα; und von diesen geht die Glosse des Hesychius aus, die in der Albertischen Ausgabe T. I, p. 1648. l. 8. steht und nach Anleitung des Manuscripts, so gelesen werden muss: Ἦρα· ἤτοι ὄντως· ἢ χάριν, βοήθειαν, ἐπικουρίαν, Πατρὶ φίλῳ ἐπὶ ἦρα φέρων Διΐ· ἢ ἔφη. Hier sind nehmlich zusammengestellt ἦ ῥα gewiss, ἦρα Gunst, und ἦ ῥα Sprach's: weil diese Formen in den alten Abschriften sich nicht unterschieden.*

V. 165. Fugam se parasse, cum anceps Ulyssis consilium videret, narrat Nestor versibus sequentibus, et fugit quidem *νηυσὶν ἀολλέσιν.* Intelliguntur vero sub navibus ἀολλέσι naves ἀθρόοι, teste Apollonio Lex. Homer. p. 142. Dubitant grammatici de derivatione hujus vocis. Apud Homerum aliosque poetas antiquos tantum pluralis numerus occurrit. Cf. Il. IX, 89. *γέροντας ἀολλέας ἦγεν ἐς κλισίην.* Odyss. XIV, 234. Apollon. Rhod. III, 1012. Sophocl. Trachin. 514. *οἳ τότ' ἀολλεῖς ἤϊσαν.* Singularis numerus invenitur tantum apud seriores poetas, v. c. apud Christodor. Ecphras. 22. *ἀολλέα μῆτιν.* Verbum inde descendens est *ἀολλίζειν.* Il. VI, 270. XV, 580. Apud Apollon. Rhod. I, 863. tamen, admodum suspecta

φεῦγον, ἐπεὶ γίγνωσκον, ὃ δὴ κακὰ μήδετο δαίμων.
φεῦγε δὲ Τυδέος υἱὸς Ἀρήϊος, ὦρσε δ' ἑταίρους·
ὀψὲ δὲ δὴ μετὰ νῶϊ κίε ξανθὸς Μενέλαος,
ἐν Λέσβῳ δ' ἔκιχεν δολιχὸν πλόον ὁρμαίνοντας·
ἢ καθύπερθε Χίοιο νεοίμεθα παιπαλοέσσης,
νήσου ἔπι Ψυρίης, αὐτὴν ἐπ' ἀριστέρ' ἔχοντες,
ἢ ὑπένερθε Χίοιο, παρ' ἠνεμόεντα Μίμαντα.
ἠτέομεν δὲ θεὸν φῆναι τέρας· αὐτὰρ ὅγ' ἡμῖν
δεῖξε, καὶ ἠνώγει πέλαγος μέσον εἰς Εὔβοιαν
τέμνειν, ὄφρα τάχιστα ὑπὲκ κακότητα φύγοιμεν.
ὦρτο δ' ἐπὶ λιγὺς οὖρος ἀήμεναι· αἱ δὲ μάλ' ὦκα
ἰχθυόεντα κέλευθα διέδραμον· ἐς δὲ Γεραιστὸν
ἐννύχιαι κατάγοντο· Ποσειδάωνι δὲ ταύρων
πόλλ' ἐπὶ μῆρ' ἔθεμεν, πέλαγος μέγα μετρήσαντες.
τέτρατον ἦμαρ ἔην, ὅτ' ἐν Ἄργεϊ νῆας ἐΐσας
Τυδείδεω ἕταροι Διομήδεος ἱπποδάμοιο
ἔστασαν· αὐτὰρ ἔγωγε Πύλονδ' ἔχον· οὐδέ ποτ' ἔσβη

---

est forma ἀολλέω. Vid. *Sahäfer.* ad Apollon. Rhod. Schol. 68. Plura vide de voce ἀολλής apud *Spitzner.* ad Il. XV, 306. — *Μίμας*, ὄρος ἀντικρὺ Χίου τῆς νήσου ἀπὸ Μίμαντος ἑνὸς τῶν Γιγάντων ὀνομασθέν. Schol. — *ἐννύχιαι*, non est: *una nocte*, quae est explicatio Eustathii; sed potius *ὑπὸ νύκτα*, *bey Nacht*. Veterum nonnulli scribebant etiam *ἐννύχιοι*, quia non ad naves sed ad homines ad terram appellentes hoc adjectivum referebant. Sensus profluit prorsus idem. — *μῆρ' ἔθεμεν*, Alii legunt *μειρί' ἔθεμεν*· Quam lectionem, inquit *Barnesius*, sunt qui defendunt, per *συνεκφώνησιν* contrahentes duas breves in unam longam. Sed nihil opus. Nam ut recte annotat vir idem eruditus, alibi apud Homerum occurrunt *μῆρ'* et *μηρά*. *Clarke.* — *μετρήσαντες*, dictum est pro: *διαπεραιωσάμενοι*, auctore Eustathio ad h. l., qui enim navigat, is quasi mare emetitur. Errat vero haud dubie Eustathius, quando dicit: *ἴσως δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ μεταίρειν ἡ λέξις παρῆκται.* — *νῆας ἐΐσας* vide, quae notavimus supra ad v. 10. — *ἔχειν* id. q. *ἐλαύνειν*, s. *ἐπέχειν*. vid. *Schäfer. ad Lamb. Bos.* p. 315. sq. et *Passow* in Lex. s. h. v. — *σβέειν* proprie dicitur de igne extinguendo. Si vero h. l. poëta de vento secundo dicit: *οὐκ ἔσβη*, est hoc nihil aliud, quam: *non*

οὖρος. ἐπειδὴ πρῶτα θεὸς προέηκεν ἀῆναι.
ὣς ἦλθον, φίλε τέκνον, ἀπευθής· οὐδέ τι οἶδα,
κείνων οἵ τ' ἐσάωθεν Ἀχαιῶν, οἵ τ' ἀπόλοντο.
ὅσσα δ' ἐνὶ μεγάροισι καθήμενος ἡμετέροισιν
πεύθομαι, ἣ θέμις ἐστὶ, δαήσεαι, οὐδέ σε κεύσω.
εὖ μὲν Μυρμιδόνας φάσ' ἐλθέμεν ἐγχεσιμώρους,
οὓς ἄγ' Ἀχιλλῆος μεγαθύμου φαίδιμος υἱός·
εὖ δὲ Φιλοκτήτην, Ποιάντιον ἀγλαὸν υἱόν·
πάντας δ' Ἰδομενεὺς Κρήτην εἰςήγαγ' ἑταίρους,
οἳ φύγον ἐκ πολέμου, πόντος δέ οἱ οὔτιν' ἀπηύρα.
Ἀτρείδην δὲ καὶ αὐτοὶ ἀκούετε, νόσφιν ἐόντες,
ὥς τ' ἦλθ', ὥς τ' Αἴγισθος ἐμήσατο λυγρὸν ὄλεθρον.
ἀλλ' ἤτοι κεῖνος μὲν ἐπισμυγερῶς ἀπέτισεν.

---

desiit spirare. Cf. Il. IX, 468. XVI, 621. — v. 187. δαήσεαι, vid. *Matthiae* Gr. Gr. §. 228. et *Thiersch.* l. l. §. 232. 37. — Μυρμιδόνες habitarunt primum in Aegina, testante Strabone VIII, p. 662. deinde vero Peleum sequuti Phthiam se contulerunt. vid. *Heyne.* ad Apollodor. Biblioth. III, 13. p. 587. Fabulosa nominis Myrmidonum ratio exponitur ab Ovidio Metamrph. VII, 622. Annumerantur Myrmidones ab Homero Achaeis, quibus se adjunxerant, quamquam ipse Myrmidon Aeolidarum stirpe erat oriundus. Plura vide ap. *Heynium* ad Il. II, 684. Vocantur h. l. a poeta ἐγχεσίμωροι i. e. οἵ ἔχουσι τὴν μοῖραν τῶν ἐγχέων, quibus fatum et sors in armis est. Dictum igitur puto ἐγχεσίμωρος pro ἐγχεσίμοιρος. Alias derivationes vide apud Apollon. Lex. Hom. p. 238. et Etymol. M. s. v. ὑλακόμωροι. — Ἀχιλλῆος — υἱός erat *Neoptolemus*, quod cognomen acceperat, quia admodum juvenis ad bellandum venerat. vid. Pausan. X, 26. — De *Philocteta* vid. Il. II, 721—723. — ἀπηύρα, οὐκ ἀπήλαυσεν ὁ πόντος τινός, ὥστε οὐ κατεπόντισέν τινα. — ἐμήσατο — ὄλεθρον, Vellej. Paterc. I, 1, 2. „Rex regum Agamemnon tempestate in Cretam insulam rejectus, tres ibi urbes statuit, duas a patriae nomine, unam a victoriae memoria. Mycenas, Tegeam, Pergamum. *Idem mox scelere patruelis fratris Aegisthi haereditarium exercentis in eum odium, et facinore uxoris oppressus occiditur.*“ Dicunt nimirum Tragici, Clytemnestram Agamemnonem veste a superiore parte consuta indutum securi percussisse. cf. infra 250—275. et IV, 512—537. — ἐπισμυγερῶς. Eustathius explicat tantum vocabulum σμυγερῶς, quod dedu-

ὡς ἀγαθὸν, καὶ παῖδα καταφθιμένοιο λιπέσθαι
ἀνδρός! ἐπεὶ καὶ κεῖνος ἐτίσατο πατροφονῆα,
Αἴγισθον δολόμητιν, ὅς οἱ πατέρα κλυτὸν ἔκτα.
καὶ σύ, φίλος — μάλα γάρ σ' ὁρόω καλόν τε μέγαν τε —
ἄλκιμος ἔσσ', ἵνα τίς σε καὶ ὀψιγόνων εὖ εἴπῃ.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
ὦ Νέστορ Νηληϊάδη, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν,
καὶ λίην κεῖνος μὲν ἐτίσατο, καί οἱ Ἀχαιοὶ
οἴσουσι κλέος εὐρὺ, καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι.
αἲ γὰρ ἐμοὶ τοσσήνδε θεοὶ δύναμιν παραθεῖεν,
τίσασθαι μνηστῆρας ὑπερβασίης ἀλεγεινῆς,

---

cit a verbo *σμύχω*, quod cum *καίω* ejusdem est significationis. Est igitur *ἐπισμυγερῶς* id. q. *ἐπιπόνως*. vid. Apollon. Lex. Hom. p. 289. Quod vero dicit Homerus, graviter poenas luisse Aegisthum, id eo spectat, quod septem annis post Orestes in regnum paternum reversus Aegisthum una cum matre sua impia interfecit, uti narratur infra v. 303. sqq. — *ὡς ἀγαθόν*, *wie gut ist es!* Ita *ἀγαθός* saepius occurrit: Il. II, 204. IX, 102. 627. VII, 282. 293. XI, 789. XXIV, 130. Odyss. IX, 27. XVII, 347.

V. 200—209. Sensus verborum satis est clarus atque perspicuus: *Repetiit quidem*, dicit Telemachus Nestorem alloquens, *Orestes, filius Agamemnonis, ab Aegistho ipsius patrem interficiente poenas; at mihi profecto desunt vires, ad matris meae procos puniendos.* — *ἐσσομένοισι πυθέσθαι*, Sic jam Il. II, 119. *αἰσχρὸν γὰρ τοῦτό γ' ἐστὶ καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι*· Od. XI, 76. *σῆμά τε μοι χεῦαι — καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι*. XXI, 255. XXIV, 432. Convenit alterum: *ἥτε καὶ ἐσσομένοισι μετ' ἀνθρώποισι πέληται*. cf. Cyrill. in Julian. p. 336. *Wolfius* hanc lectionem, quae in textu est, primus recepit, quam antea legeretur in omnibus editionibus *ἀοιδήν*. Sed jam Eustathium nostram lectionem in libris invenisse et pro vera habuisse, testantur ejus verba: *ἡ κατὰ ἑτεροίαν γραφήν, καὶ ἐσσομένοισιν, ἀοιδήν*. Caeterum, quamlibet recipias lectionem, sensus semper permanet idem. vid. *Heyne* ad Iliad. III, 287. — *αἲ γάρ*, *utinam mihi quoque dii vires tales concesserint.* vid. *Hermann. ad Viger.* p. 757. et *Schneider.* ad Xenoph. Cyropaed. VI, 1, 38. — *ὑπερβασίης*. Τὸ ὑπερβασίης ἀλεγεινῆς ἀντίπτωσίς ἐστι. τὸ γὰρ ὀρθὸν ἦν, τίσασθαι μνηστήρων ὑπερβασίαν. ἔχει οὖν τὸ ἕνεκεν ὑπακουόμενον, καὶ ἐστὶν ὅμοιον τῷ, ὁ τὸ ῥόδον θαυμάσας

οἵτε μοι ὑβρίζοντες ἀτάσθαλα μηχανόωνται!
ἀλλ᾽ οὔ μοι τοιοῦτον ἐπέκλωσαν θεοὶ ὄλβον,
πατρί τ᾽ ἐμῷ καὶ ἐμοί· νῦν δὲ χρὴ τετλάμεν ἔμπης.
Τὸν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
ὦ φίλ᾽· ἐπειδὴ ταῦτά μ᾽ ἀνέμνησας καὶ ἔειπες·
φασὶ μνηστῆρας σῆς μητέρος εἵνεκα πολλοὺς
ἐν μεγάροις, ἀέκητι σέθεν, κακὰ μηχανάασθαι.
εἰπέ μοι, ἠὲ ἑκὼν ὑποδάμνασαι, ἦ σέγε λαοὶ
ἐχθαίρουσ᾽ ἀνὰ δῆμον, ἐπισπόμενοι θεοῦ ὀμφῇ.
τίς δ᾽ οἶδ᾽, εἴ κέ ποτέ σφι βίας ἀποτίσεται ἐλθών,

τοῦ κάλλους, καὶ τοῖς τοιούτοις. Usurpatur vero vox *ὑπερβασίη*, ut jam etymos docet, proprie de iis, qui limites transeunt. Deinde est quaevis injuria, imprimis *ὕβρις*. vid. Apollon. in Lex. Hom. p. 672. et Schol. Coll. Il. III, 107. *μή τις ὑπερβασίῃ Διὸς ὅρκια δηλήσηται.* XVI, 18. *ὑπερβασίης ἕνεκα σφῆς ὀλέκονται.* — *ὄλβος*, *opes*, *fortunae* in universum, imprimis *divitiae ex agricultura*, unde est *ὄλβον ἐπάρχεσθαι* apud Theocr. Id. VII, 33. Hesychius: *ὄλβος· πλοῦτος, χρῆμα, τιμή.* Suidas: *ὄλβος· εὐδαιμονία, πλοῦτος.* Deinde complectitur hoc vocabulum id, quod nos dicimus: *Glück des Lebens*, ut h. l. Hoc posteriori significatu usurpatur haec vox etiam a prosae orationis scriptoribus. Quid enim aliud Xenophon in Cyropaed. IV, 2, 20., quem locum affert *Nitzschius* ad contrariam sententiam defendendam, intelligit sub *ὄλβῳ*, quam pacem atque felicitatem bello consequendam, melioremque vitae externae statum, dum dicit: *ὄλβον ὅλον πειρώμενοι θηρᾶν;?* — *τετλάμεν*, vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 218. 55. Terent. Phorm. I, 2, 88. „*Quod sors feret, feremus aequo animo.*"

V. 210. Jam Nestor, quum Telemachus procorum mentionem injecisset, quaerit ex juvene, num haud invitus se abdicasset paterno imperio, an populus fortassis oraculi cujusdam responsum secutus, ipsum regno privasset. Nam *ὀμφῇ* veteres grammatici unanimi consensu reddiderunt: *χρησμῷ*. Et bene quidem addit Eustathius: *Πολλάκις φασὶν μεθίστασαν τοὺς βασιλεῖς, μαντείας ἐπιγινομένης. διὸ καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς που* (XVI, 401.) *εἰπών τις δεινὸν εἶναι γένος βασιλήϊον κτείνειν, ἐθέλει πρῶτον θεῶν εὔρεσθαι βουλάς.* v. 211. vid. *Thiersch. Gr. Gr.* §. 277. 3. d. — v. 216. *ἀποτίσεται*, sine idonea causa scribi volebat Zenodotus: *ἀποτίσεαι*, et deinde *ἦ σύγε μοῦνος.* Raro occurrit plura-

ἤ ὅγε μοῦνος ἐών, ἢ καὶ σύμπαντες Ἀχαιοί;
εἰ γάρ σ᾽ ὡς ἐθέλοι φιλέειν γλαυκῶπις Ἀθήνη,
ὡς τότ᾽ Ὀδυσσῆος περικήδετο κυδαλίμοιο
δήμῳ ἔνι Τρώων, ὅθι πάσχομεν ἄλγε᾽ Ἀχαιοί —
οὐ γάρ πω ἴδον ὧδε θεοὺς ἀναφανδὰ φιλεῦντας,
ὡς κείνῳ ἀναφανδὰ παρίστατο Παλλὰς Ἀθήνη —
εἴ σ᾽ οὕτως ἐθέλοι φιλέειν, κήδοιτό τε θυμῷ,
τῷ κέν τις κείνων γε καὶ ἐκλελάθοιτο γάμοιο.
Τὸν δ᾽ αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
ὦ γέρον, οὔπω τοῦτο ἔπος τελέεσθαι ὀΐω·
λίην γὰρ μέγα εἶπες· ἄγη μ᾽ ἔχει· οὐκ ἂν ἔμοιγε
ἐλπομένῳ τὰ γένοιτ᾽, οὐδ᾽ εἰ θεοὶ ὣς ἐθέλοιεν.
Τὸν δ᾽ αὖτε προςέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Τηλέμαχε, ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων!
ῥεῖα θεός γ᾽ ἐθέλων καὶ τηλόθεν ἄνδρα σαώσαι.

---

lis vocis *βία* apud poetas, sed. cf. Il. V, 521. — *ἐκλελάθοιτο γάμοιο*, *oblivliscerentur nuptiarum*, i. e. desisterent a nuptiis. Verbum Medium *λανθάνεσθαι* apud Homerum semper adsciscit genitivum, quum contra Activum *λανθάνειν* cum quarto casu paucis locis exceptis conjungatur. Apud seriores epicos Medium quoque conjungitur cum accusativo. cf. Quint. Smyrn. III, 105. IV, 55. *ἀλλὰ τάγ᾽ ἐξελάθον.* Vid. *Matthiae* Gr. Gr. 445. De vocula *τὶς* haec ad notavit Eustathius: *Ἰστέον ὅτι τό τις πολλάκις οὐχ ἕνα δηλοῖ ἁπλῶς, ἀλλὰ πάντας ληφθὲν ἀντὶ τοῦ, εἷς ἕκαστος.* — v. 228. *οὐδ᾽ εἰ — ἐθέλοιεν.* Ineptissime legere volebat Zenodotus: *εἰ μὴ θεοὶ ὣς ἐθέλοιεν,* et taxatur hanc ab causam jam a Schol. Ambros., qui orationi Telemachi aliquid hyperbolici inesse putabat.

V. 230. *Τηλέμαχε* invita Minerva mutaverat Barnesius in *Τηλέμαχος.* Scimus enim poëtas imprimis vocativos in *ε* desinentes interdum, ubi vocabulum alias in metrum vix cogi potuit, produxisse. vid. *Spitzner de versu Homer.* p. 36. sq. — *ῥεῖα θεός,* etc. Similiter dicit Aeschyl. Eumen. 297. *Κλύει δὲ καὶ πρόσωθεν ὢν θεός.* cf. Oppian. Halieut. II, 8. qui deos vocat *τηλόθεν ἐγγὺς ὄντας.* — v. 232. sqq. Rectissime sensum verborum poetae jam perspexit Eustathius, qui ita ad nostrum locum commentatur: *Οὐ χρὴ δυςχεραίνειν ἐπὶ διατριβῆς χρόνου· οὐδὲ γὰρ οὐδ᾽ Ἀγαμέμνονι τὸ ταχὺ νοστῆσαι συνήνεγκεν.* Minerva igitur his verbis quasi solamen prae-

βουλοίμην δ' ἂν ἔγωγε, καὶ ἄλγεα πολλὰ μογήσας,
οἴκαδέ τ' ἐλθέμεναι, καὶ νόστιμον ἦμαρ ἰδέσθαι,
ἢ ἐλθὼν ἀπολέσθαι ἐφέστιος, ὡς Ἀγαμέμνων
ὤλεθ' ὑπ' Αἰγίσθοιο δόλῳ καὶ ἧς ἀλόχοιο.
ἀλλ' ἤτοι θάνατον μὲν ὁμοίϊον οὐδὲ θεοί περ
καὶ φίλῳ ἀνδρὶ δύνανται ἀλαλκέμεν, ὁππότε κεν δὴ
Μοῖρ' ὀλοὴ καθέλῃσι τανηλεγέος θανάτοιο.

---

bere vult Telemacho, simulque posse aliquando Ulyssem redire haud obscure innuit: Mallem, inquiens, cum multis calamitatibus conflictatus tandem aliquando redire domum, quam facile ad patrios penates reversus ibi turpi morte perire, ut Agamemnon. — ἐφέστιος, est quod nos dicimus: *einheimisch.* ἰδίαν ἑστίαν ἔχων, vid. Il. II, 125. Nonnunquam enim ἑστίαν apud scriptores Graecos idem esse, quod οἶκος, videre est apud *Sturzium in Lex. Xenoph.* s. v. ἑστία. — ἀλλ' ἤτοι. Similes sententiae apud quosvis poetas invenies. Loquitur v. c. Horat. Od. IV, 7, 23. sqq.

Non, Torquate, genus, non facundia, non te
Restituet pietas:
Infernis neque enim tenebris Diana pudicum
Liberat Hippolytum;
Nec Lethea valet Theseus abrumpere charo
Vincula Pirithoo.

Vocatur a poeta θάνατος hoc in loco ὁμοίϊος, quia *pariter omnibus accidit.* Vid. Apollon. Lex. Homer. p. 499. ibique *Villoison.* Pari fere significatu occurrit γῆρας ὁμοίϊον, i. e. senectus, cui omnes omnino obnoxii sunt homines (Il. IV, 315.), et πόλεμος ὁμοίϊος, pugna, quae omnibus pariter exitium ferre potest. (Od. XVIII, 264.) Prorsus eodem modo usurpant Latini vocabulum *communis.* vid. Arat. Diosem. 231. et *Passow. in Lex.* — v. 237. sqq. ὁππότε κεν δή, vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 323. 5. — Effantur ejusmodi sententias saepius Homerus aliique. Vid. Il. XVIII, 117.

Οὐδὲ γὰρ οὐδὲ βίη Ἡρακλῆος φύγε Κῆρα,
Ὅσπερ φίλτατος ἔσκε Διῒ Κρονίωνι ἄνακτι.

Et Seneca Epistoll. 101. ait: „*Stat quidem terminus nobis, ubi illum inexorabilis fatorum necessitas fixit.*" Multa effutivit *Nitzschius* ad h. l. de *Μοίρᾳ* et *Αἴσῃ*, quae partim falsa sunt, partim huc prorsus non pertinent. Rem ipsam de qua passim egerunt viri docti, brevissime

Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Μέντορ, μηκέτι ταῦτα λεγώμεθα, κηδόμενοί περ·
κείνῳ δ' οὐκέτι νόστος ἐτήτυμος, ἀλλά οἱ ἤδη
φράσσαντ' ἀθάνατοι θάνατον καὶ Κῆρα μέλαιναν.
νῦν δ' ἐθέλω ἔπος ἄλλο μεταλλῆσαι καὶ ἐρέσθαι
Νέστορ'· ἐπεὶ περίοιδε δίκας ἠδὲ φρόνιν ἄλλων.

---

exponam: Est Homero *Μοῖρα* et *Αἶσα* nihil aliud, quam constans rerum ordo, etiam fatis Deorum constitutus. Plerumque refertur ad mortem, unde et h. l. habemus *Μοῖραν θανάτοιο*, quia nihil certius homines manere videbant, quam mortem. Quum vero saepius homines vel stultitia et inconsiderata vivendi ratione mortem accelerare, vel prudentia et cautione eam avertere possent; inde visum est, id, quod fatale erat, differri vel accelerari posse. Dii ipsi, ut jam dixi, huic fato subjecti sunt, ita, ut fatalem necessitatem quidem modo accelerare, modo retardare possent, tollere tamen prorsus et mutare eam nequeant. Cf. *M. G. Herrmann Mythologie der Griechen*, I, p. 522. „*Keiner der unsterblichen Götter, selbst Zeus, die erste der himmlischen Mächte, kann nichts gegen die Moira ausrichten, sondern alle sind ihr untergeordnet. Vergeblich wünscht Zeus* (Il. XVII. 433. sqq.) *dieser unbeugsamen Göttin zuwider, seinem Sohne Sarpedon, im Treffen vor Troja das Leben zu erhalten etc.*" Caeterum, ut haec *ὡς ἐν παρόδῳ* moneam, Tragici ad homines ad misericordiam et dolorem movendos, hanc ideam arripuerunt, et fatum aliquod excogitarunt, quo et ad scelera patranda abriperentur homines. Egit de hac re docte, ut solet, *Blümner.* in libro: *Ueber die Idee des Schicksals in den Tragödien des Aeschylos.* Lips. 1814., ubi veterum Graecorum et Romanorum de fato sententias bene adumbratas invenies. *Θάνατος* vocatur *τανηλεγής*, *der hinstreckende Tod*, ut Il. VIII, 70. XXII, 210.

V. 239—252. Telemachus ad Nestorem sese convertens, mittamus, inquit, quamvis moerore oppressi simus, de Ulyssis morte amplius quaerere; narres mihi contra velim, quomodo mortuus sit Agamemnon Atrida. — *λεγώμεθα.* Sic rectissime Cdd. auctoritate nisus scribendum ratus est primus Barnesius. Lectio *λεγοίμεθα*, quam veteres tuentur editiones, procul dubio ex Eustathii exemplaribus in textum irrepsit. Vid. *Clarke* et *Ernesti* ad h. l. Cf. Od. XIII, 296. Il. II, 235. XIII, 292. — v. 243. vid. quae notavimus ad v. 69. — *περίοιδε — φρόνιν ἄλλων.* Ad haec *Nitzschius* ita scribit: *Die ge-*

245 τρὶς γάρ δή μίν φασιν ἀνάξασθαι γένε' ἀνδρῶν·
ὥςτε μοι ἀθάνατος ἰνδάλλεται εἰςοράασθαι.

---

trennte Schreibung πέρι ϙ͂ῖδε *kann besser gefallen, zumal wenn mit mehrern Handschriften bey Alter* ἀνδρῶν *statt* ἄλλων *zu lesen wäre. Dieser Genitiv würde nicht unschicklich zu* φρένιν *gezogen werden.* Haec sine dubio non protulisset *Nitzschius*, nisi se fidelem Heynii voluerit gerere Achatem, qui eandem sententiam jam proposuit ad Iliad. X, 247. et ad quem etiam provocavit *Nitzschius*. Heynius scribit ibi πέρι, quod per περισσῶς explicat, et nostrum quoque locum indigere medela opinatur. At ante omnia circumspiciamus exempla: Il. XIII, 728. Pulydamas Hectorem alloquitur: Οὕνεκά τοι πέρι δῶκε θεὸς πολεμήϊα ἔργα, Τοὔνεκα καὶ βουλῇ ἐθέλεις περιίδμεναι ἄλλων. Quomodo h. l. explicari poterit genitivus ἄλλων, si sejunctim scriberetur verbum περιίδμεναι? Eadem fere ratio est in loco, qui legitur infra XVII, 317. Οὐ μὲν γάρ τι φύγεσκε βαθείης βένθεσιν ὕλης Κνώδαλον, ὅττι ἴδοιτο· καὶ ἴχνεσι γὰρ περιῄδη. Cf. *Passow. in Lex.* s. v. περιεῖδον. Huc accedit, quod, ut ex sequentibus patet, non propterea quaerit, quod aliorum δίκας καὶ φρόνιν bene noverat atque perspexerat, sed quia ob vitae, quam vixerat, longitatem melius, quam alii, sibi illam sapientiam comparawerat. Quam inepta sit lectio, quam invenit in libris *Alterus*, et unde ea orta sit, facile ex iis, quae hucusque disputavimus, perspicitur. Est vero δίκαι, ut hoc obiter moneam, quod nos dicimus: *die Rechtspflege*, et φρόνις notat in universum *prudentiam*. vid. IV, 258. κατὰ φρόνιν ἤγαγε πολλήν. — Versu statim insequenti Nestor dicitur τρὶς ἀνάξασθαι γένε' ἀνδρῶν, quod non admodum differt ab iis quae de eodem Nestore Il. I, 250. legitur: Τῷ δ' ἤδη δύο μὲν γενεαὶ μερόπων ἀνθρώπων ἐφθίατο. Quotuam annorum numerum complectatur apud Homerum γενεά, et veteres et recentiores dubitarunt. At enimvero non ex nostris moribus haec aestimanda, sed explicanda sunt ex veterum placitis, in quibus Heraclitus triginta annis fieri censebat, ut γεννῶντα παρέχῃ τὸν ἐξ αὐτοῦ γεγεννημένον ὁ γεννήσας, test. Plutarcho de Oracul. defectu T. IX, p. 316. Hutt. Eandem rationem secutus est Plato de Republica V, p. 460. Ἆρ' οὖν σοι ξυνδοκεῖ μέτριος χρόνος ἀκμῆς, τὰ εἴκοσιν ἔτη γυναικὶ, ἀνδρὶ δὲ τὰ τριάκοντα; Fortassis senex septuaginta et quod excurrit annos natus tertiam γενεάν attigisse satis splendide dicitur. Cf. Schol., Eustath., Hesychius. Memoratu digna sunt, quae de hac veterum computatio-

ὦ Νέστορ Νηληϊάδη, σὺ δ' ἀληθὲς ἔνισπε·
πῶς ἔθαν' Ἀτρείδης εὐρυκρείων Ἀγαμέμνων;
ποῦ Μενέλαος ἔην; τίνα δ' αὐτῷ μήσατ' ὄλεθρον
Αἴγισθος δολόμητις; ἐπεὶ κτάνε πολλὸν ἀρείω.
ἦ οὐκ Ἄργεος ἦεν Ἀχαιϊκοῦ, ἀλλά πη ἄλλη
πλάζετ' ἐπ' ἀνθρώπους, ὁ δὲ θαρσήσας κατέπεφνεν;

---

ne egit *Köppen* ad Iliad. I. l. T. I, 75. „*Herodot rechnet auf drey Menschengeschlechter hundert Jahre. Herod. II,* 142. *Andere Schriftsteller rechnen auf ein Menschengeschlecht dreissig, acht- oder auch zwei und zwanzig Jahre. Nach jener ältesten Rechnungsart wäre Nestor jetzt über LXX Jahre alt gewesen. Zwei Menschengeschlechter hatte er sterben sehn. Wie nämlich Nestor etwa XXXIII Jahre alt, war eine Generation, die etwa XXX Jahre vor ihm geboren war, ausgestorben; als er LXVI Jahre hatte, waren die, welche mit ihm geboren waren, ausgestorben; nun lebte er mit der dritten Generation, d. i. mit denen, die geboren würden, da er XXIII Jahre alt war. — Jüngere Dichter, wie Ovid. Metamorph. XII,* 188. *geben ihm ein Alter von CCC Jahren.* — v. 247. *seq.* Vid. *Thiersch. Gr. Gr.* §. 277. 3. a. — Elegantiam hujus loci plures veterum senserunt. Vid. Plutarch. Symposiac. II, 1. „Τοῖς δὲ πρεσβύταις, κἂν μηδὲν ἡ διήγησις ᾖ προσήκουσα, πάντως οἱ ἐρωτῶντες χαρίζονται καὶ κινοῦσι βουλομένους· Ὦ Νέστορ — — — Ἦ οὐκ Ἄργεος ἦεν Ἀχαιϊκοῦ; πολλὰ ἐρωτῶν ἅμα καὶ πολλῶν λόγων ἀφορμὰς προσιέμενος· οὐχ, ὥσπερ ἔνιοι, συστέλλοντες εἰς τὸ ἀναγκαῖον αὐτὸ καὶ συνελαύνοντες τὰς ὑποκρίσεις, ἀφαιροῦνται τῆς γεροντικῆς διατριβῆς τὸ ἥδιστον." Et Macrob. VII, 2. de nostro loco ita scribit: „*Si vero et senex praesens est, habes occasionem, qua plurimum illi contulisse videaris, si eum interroges vel quae ad illum omnino non pertinent. Est enim huic aetati loquacitas familiaris. Haec sciens Homerus, quantam congeriem simul interrogationum Nestori fecit offerre:* Ὦ Νέστορ Νηληϊάδη — — — Ἀχαιϊκοῦ; — *Tot loquendi semina interrogando congessit, ut pruritum senectutis expleret. Et Vergilianus Aeneas gratum se ad omnia praebens Evandro, varias illi* (Aen. VIII, 311.) *narrandi occasiones ministrat. Neque enim de una re aut altera requirit,*

Sed singula laetus

Exquiritque, auditque virum monumenta priorum. Et Evander consultationibus captus scitis, quam multa nar-

Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
τοίγαρ ἐγώ τοι, τέκνον, ἀληθέα πάντ' ἀγορεύσω.
ἤτοι μὲν τάδε κ' αὐτὸς ὀΐεαι, ὥσπερ ἐτύχθη.
εἰ ζώοντ' Αἴγισθον ἐνὶ μεγάροισιν ἔτετμεν
Ἀτρείδης, Τροίηθεν ἰὼν, ξανθὸς Μενέλαος·
τῷ κέ οἱ οὐδὲ θανόντι χυτὴν ἐπὶ γαῖαν ἔχευαν,
ἀλλ' ἄρα τόνγε κύνες τε καὶ οἰωνοὶ κατέδαψαν,

---

raverit." — De ratione explicandi genitivum in verbis *ἢ οὐκ Ἄργεος ἦεν Ἀχαιϊκοῦ* vid. *Hermann.* ad Viger. pag. 879—881. et *Thiersch.* Gr. Gr. §. 254. d., *Ἄργος* quam late patuerit apud veteres, colligi potest ex Il. II, 108. ubi *πολλῇσι νήσοισι καὶ Ἄργεϊ ἀνάσσειν* dicitur Agamemnon. Plerique de tota Peloponneso acceperunt, ut Apollon. Lex. Hom. p. 156. et Strabo VIII, p. 568. et 571. A. *Ἀχαιοὺς γὰρ τοὺς Φθιώτας φασὶ συγκατελθόντας Πέλοπι εἰς τὴν Πελοπόννησον, οἰκῆσαι τὴν Λακωνικὴν· τοσοῦτον δ' ἀρετῇ διενεγκεῖν, ὥστε τὴν Πελοπόννησον, ἐκ πολλῶν ἤδη χρόνων Ἄργος λεγομένην, τότε Ἀχαϊκὸν Ἄργος λεχθῆναι· καὶ οὐ μόνον γε τὴν Πελοποννησον, ἀλλὰ καὶ ἰδίως τὴν Λακωνικὴν οὕτω προσαγορευθῆναι.* Res ipsa nondum ad liquidum prorsus est perducta, quamvis *Heyne* Exc. I, ad Il. II, satis probabilem fecit sententiam, Argos potiorem aliquando Peloponnesi dictam esse partem, quae paruisset Argivis. Quam diversis *Ἄργος* dicatur modis, docent loci a *Heynio* allati: Il. IX, 141. *εἰ δέ κεν Ἄργος ἱκοίμεθ' Ἀχαιϊκόν,* ubi indicatur Agamemnonis ditio, in qua Mycenae erant. XIX, 115. Juno profecta est *Ἄργος Ἀχαιϊκόν* ad maturandum partum uxoris Stheneli, qui imperavit Mycenys. Ibi ergo hoc nomine fortassis haec ipsa urbs debet intelligi. Indefinite denique dictum est IX, 246. ab Ulysse (*φθίσθαι ἐνὶ Τροίῃ ἰκας Ἄργεος ἱπποβότοιο*), pro sedibus Achivorum in universum. —

V. 253. *Ὀΐεαι, ὑπολαμβάνεις ὃν τρόπον γεγόνασιν, ἂν τὰ περὶ τοῦ Αἰγισθοῦ.* Schol. Ambros. — *κύνες κατέδαψαν.* Ab Aeliana V. H. XII, 27. mos ille, mortuos non sepeliendi, adscribitur Herculi. vid. *Heyne* ad Il. I, 4. et *Barth.* ad Stat. Theb. XI, 518. XII, 294. Communis vero fuit veterum opinio, animas defunctorum, dum corpus insepultum jaceret, has reliquias sui usque circumvolitare, simul atque vero illud humo mandatum esset, in beatorum sedes ita migrare. ut inferiis rite peractis ab orco repeti possent. Cf. Odyss. XI, 36. Res ipsa

*κείμενον ἐν πεδίῳ ἑκὰς Ἄργεος· οὐδέ κέ τίς μιν
κλαῦσεν Ἀχαιϊάδων· μάλα γὰρ μέγα μήσατο ἔργον.
ἡμεῖς μὲν γὰρ κεῖθι πολέας τελέοντες ἀέθλους
ἥμεθ'· ὁ δ' εὔκηλος μυχῷ Ἄργεος ἱπποβότοιο*

---

saepius obvia est apud Homerum. Vid. *Feith. Antiq. Hom.* IV, 15. et *Solan.* ad Lucian. Charon. 22. Similes mores etiam apud recentioris aevi populos rudes inveniri, docuit *Carver* in libro: *Reise nach Nordamerika* p. 263. Inter Athenienses imprimis sacrilegi hac poena afficiebantur. vid. Xenoph. Hellen. I, ad fin. Quod vero Graeci magno habebant dedecori, quando nimirum cadavera mortuorum insepulta relinquebantur, et a canibus avibusque discerpebantur, id in honore habebant alii populi, teste Cicerone Tusc. I, 45. „*Magorum mos est, non humare corpora suorum, nisi a feris sint laniata. In Hyrcania plebs publica alit canes: optimates, domesticos, nobile autem genus canum illud scimus esse: sed pro sua quisque facultate parat, a quibus lanietur; eamque optimam illi esse censent sepulturam.* — v. 262. — Cogitatione hic quaedam addenda sunt, ad quae referatur vocula γάρ. Sensus hic est: *Si deprehendisset viventem Aegisthum in aedibus Menelaus, sane aegre tulisset turpissimum ejus facinus, eumque projecisset ad discerpendum canibus avibusque; at nunc res longe aliter evenit; nos enim adhuc Trojae versabamur. etc.* — *Πολέας.* De Synizesi vid. *Spitzner. de versu her.* p. 185. — *Ὁ δ' εὔκηλος etc.*" Ad hunc locum citat ex Ovidio Spondanus:

Quaeritur Aegisthus; quare sit factus adulter?
In promtu causa est, desidiosus erat.
Pugnabant alii tardis apud Ilion armis,
Quo tulerat vires Graecia tota suas.
Sive operam bellis vellet dare, nulla gerebat,
Sive foro, vacuum litibus Argos erat.
Quod potuit fecit; ne nil ageretur, amavit.
Sic venit ille puer, sic puer ille manet.

„Hic ergo Aegisthus (inquit idem Spondanus) cum ad bellum Trojanum non esset profectus; proinde otiosam vitam viveret, in hoc impium facinus delapsus est; quod indicat Nestor, dum ait; Nos quidem apud Trojam variis exercebamur certaminibus et proeliis, quibus omnis libidinum ansa praecidi solet: at hic Aegisthus nullis negotiis implicitus, facile Clytaemnestrae pudicitiam attentavit." Verum, ut opinor, non tam desidiosum Aegisthum indicat;

πόλλ' Ἀγαμεμνονέην ἄλοχον θέλγεσκ' ἐπέεσσιν.
ἡ δ' ἤτοι τὸ πρὶν μὲν ἀναίνετο ἔργον ἀεικές,
δῖα Κλυταιμνήστρη· φρεσὶ γὰρ κέχρητ' ἀγαθῇσιν·

---

sed eam potius habet vim; nempe Aegistho, absentibus Atridis, Clytaemnestrae libere et sine metu ambiendae copiam esse datam. *Clarke.* — μυχῷ Ἄργεος, Dicebantur μυχοὶ omnium rerum intima. Sic Hesiod. Theog. 119. tartara locat ἐν μυχῷ χθονὸς, in intimo terrae recessu et Oper. et Dies 521. virginem ait cubare μυχίην, ἔνδοθεν οἴκου. Quare saepius hoc nomine insigniuntur *valles*, aliaque loca cava. vid. Pind. Pyth. X, 13. Hesychius: μυχοί· αἱ καταδύσεις, οἱ ἐνδότατοι καὶ ἀπόκρυφοι τόποι, λιμένες, κοιλότητες. Cf. *Dorvill.* ad Charit. p. 424. *Spanhem.* ad Julian. Orat. I. p. 68. et ad Callim. H. in Apoll. v. 77. *Sturz.* Lex. Xenoph. s. h. v. Nostro in loco vocantur Mycenae μυχὸς Ἄργεος, quia in media Peloponneso sitae erant, testibus Schol. et Eustathio, quorum hic posterior ait: δηλοῖ δὲ ὁ μυχὸς, τὸ μὴ ἐν ἄκρῳ Πελοποννήσου κεῖσθαί που τὰς Μυκήνας, ἀλλ' ἐν βάθει. — ἀναίνεσθαι est, quod nos dicimus, *verweigern, verneinen.* Vid. *Buttmanni Lexilog.* I, p. 274. qui hoc verbum non ab αἶνος et αἰνέω, ut *Dammius* in *Lex.* Homer., derivat, sed ab α privativo, quod proprie αν — vel ἀνὰ audiverit. vid. *Passow in Lex.* s. h. v. — v. 266. Δῖα Κλυταιμνήστρη. vid. supra ad I, 14. pag. 6. — ἀγαθῇσι. Plutarch. de audiend. poet. de h. l. ait: ἐν μὲν οὖν τούτοις τῇ φρονήσει τὴν τοῦ σωφρονεῖν αἰτίαν ἀποδίδωσιν. — ἀοιδός. Non inepta est Eustathii aliorumque opinio, qui illos ἀοιδοὺς ait homines fuisse sapientiae laude conspicuos. Athenaeus. I, 12. haecce habet de nostro loco: „Σῶφρον δέ τι ἦν τὸ τῶν ἀοιδῶν γένος, καὶ φιλοσόφων διάθεσιν ἐπέχον. Ἀγαμέμνων γοῦν τὸν ἀοιδὸν καταλείπει τῇ Κλυταιμνήστρᾳ φύλακα καὶ παραινετῆρά τινα, ὅς πρῶτον μὲν ἀρετὰς γυναικῶν διερχόμενος, ἐνέβαλλέ τινα φιλοτιμίαν εἰς καλοκαγαθίαν· εἶτα διατριβὴν παρέχων ἡδεῖαν, ἀπεπλάνα τὴν διάνοιαν φαύλων ἐπινοιῶν. Διὸ Αἴγισθος οὐ πρότερον διέφθειρε τὴν γυναῖκα, πρὶν τὸν ἀοιδὸν ἀποκτεῖναι ἐν νήσῳ ἐρήμῃ. Cf. Strabo I, p. 24. *Tehn.* Colligit ex nostro aliisque locis Odysseae *Bernhardt Thiersch.* in libro: *Urgestalt der Odyssee* p. 4., in cujusvis regis aula tunc temporis versatum esse ἀοιδόν. Cf. IV, 17. v. 269. Triplicem hujus loci explicandi rationem affert Eustathius, qui et ipse etymol. vocabuli γάμος a veritate

πὰρ δ' ἄρ' ἔην καὶ ἀοιδὸς ἀνήρ, ᾧ πόλλ' ἐπέτελλεν
Ἀτρείδης, Τροίηνδε κιών, εἴρυσθαι ἄκοιτιν.
ἀλλ' ὅτε δή μιν Μοῖρα θεῶν ἐπέδησε δαμῆναι,
δὴ τότε τὸν μὲν ἀοιδὸν ἄγων ἐς νῆσον ἐρήμην,
κάλλιπεν οἰωνοῖσιν ἕλωρ καὶ κύρμα γενέσθαι·
τὴν δ' ἐθέλων ἐθέλουσαν ἀνήγαγεν ὅνδε δόμονδε,
πολλὰ δὲ μηρί' ἔκηε θεῶν ἱεροῖς ἐπὶ βωμοῖς,
πολλὰ δ' ἀγάλματ' ἀνῆψεν, ὑφάσματά τε χρυσόν τε,
ἐκτελέσας μέγα ἔργον, ὃ οὔποτε ἔλπετο θυμῷ.
ἡμεῖς μὲν γὰρ ἅμα πλέομεν, Τροίηθεν ἰόντες,
Ἀτρείδης καὶ ἐγώ, φίλα εἰδότες ἀλλήλοισιν.
ἀλλ' ὅτε Σούνιον ἱρὸν ἀφικόμεθ', ἄκρον Ἀθηνέων,

---

deductus, ad Clytaemnestram refert hunc versum. Verba ejus ita se habent: *Ἠ γὰρ λέγει, ὅτι μοῖρα ἦν θανεῖν τὸν ἀοιδόν· ἢ ὅτι ἐχρῆν ἀποθανεῖν τὸν Αἴγισθον· ἤ, ὅτι μοῖρα ἦν, τὴν Κλυταιμνήστραν ὑπὸ τῷ Αἰγίσθῳ γενέσθαι· ὃ καὶ κρεῖττον διὰ τό, δαμῆναι. ἀφ' οὗ καὶ ὁ γάμος γίνεται, δάμος τις ὤν.* Ultimam sententiam amplexi sunt *Barnesius*, *Dacieria*, *Passow in Lex.* s. v. *πεδάω*. Non recte, opinor. Cum aliqua veritatis specie primam, quam attuli, Eustathii sententiam tuitus est *Nitzschius*, non inepte procedens a sensu atque significatu vocis *μοῖρα*. Nonne vero Aegisthus quoque, arripiebatur a *μοῖρα?* Notandum enim est, cardinem narrationis, quam profert Nestor, in eo versari, ut ostendat, quomodo perierit Aegisthus. Jam vero nexus orationis ita se habet: *Ab initio blandis tantum verbis Aegisthus demulserat Clytaemnestram, quum eum autem μοῖρα θεῶν arriperet, deduxit ἀοιδόν illum, quem reliquerat Agamemnon ad uxorem tuendam, in insulam desertam, et ita ad mortem sibi ipsi viam stravit.* Ita et vox *μοῖρα* et verbum *δαμῆναι* propriam suam vim retinent. —

V. 274. *ἄγαλμα*, proprie est: *πᾶν ᾧ τις ἀγάλλεται*, vid. *Ruhnken ad Timaeum.* Et hoc quidem significatu tantum apud Homerum occurrit. Seriores scriptores sub *ἀγάλμασιν* intelligebant *τὰ ξοάνα*. Vid. *Valkenar. ad Ammon.* p. 169. *Villoison. ad Apollonii Lex. Hom.* p. 24, 6. et *Heinrich ad Musaeum* p. 41. sqq. Quod vero Scholiasta dicit de more illo Homeri, ex quo primum afferatur *genus*, deinde vero species, in eo videtur esse paulo curiosior. Neque haec loquendi ratio tantum apud Homerum, sed apud omnes fere scriptores, quia naturae est accommodata, re-

ἔνθα κυβερνήτην Μενελάου Φοῖβος Ἀπόλλων
οἷς ἀγανοῖς βελέεσσιν ἐποιχόμενος κατέπεφνεν,
πηδάλιον μετὰ χερσὶ θεούσης νηὸς ἔχοντα,
Φρόντιν Ὀνητορίδην, ὃς ἐκαίνυτο φῦλ' ἀνθρώπων
νῆα κυβερνῆσαι, ὁπότε σπερχοίατ' ἄελλαι.
ὣς ὁ μὲν ἔνθα κατέσχετ', ἐπειγόμενός περ ὁδοῖο,
ὄφρ' ἕταρον θάπτοι, καὶ ἐπὶ κτέρεα κτερίσειεν.
ἀλλ' ὅτε δὴ καὶ κεῖνος, ἰὼν ἐπὶ οἴνοπα πόντον
ἐν νηυσὶ γλαφυρῇσι, Μαλειάων ὄρος αἰπὺ
ἷξε θέων· τότε δὴ στυγερὴν ὁδὸν εὐρύοπα Ζεὺς
ἐφράσατο, λιγέων δ' ἀνέμων ἐπ' ἀϋτμένα χεῦεν,
κύματά τε τροφόεντα, πελώρια, ἶσα ὄρεσσιν.
ἔνθα διατμήξας, τὰς μὲν Κρήτῃ ἐπέλασσεν,

---

peritur. — v. 278. *Σούνιον*, vid. Schol. ad h. l. Erat Sunium orientale Atticae terrae promontorium in mare Aegaeum prominens (cf. Liv. XXXIII, 17, 3. Terent. Eunuch. I, 2, 35.), et ab argenti fodinis, quae prope erant in Laurio monte, *ὑπάργυρον πέτραν* vocat Eurip. in Cycl. v. 292. Hodie vocatur *Capo Colonni*, *le cap des Colonnes*. vid. *Tzschucke* ad Pomp. Melae L. II, 3, 6. Qua ratione hoc promontorium *ἱρὸν* vocari possit h. l., bene exposuit *Nitzschius* l. l. p. 195. sq. Dicit tamen Eustathius, Sunium hoc epitheto esse ornatum, *ἐπεὶ Ζεὺς Σουνιεὺς ἐνιμᾶτο ἐκεῖ*. — v. 280. Eos, qui cita morte peribant, ab Apollinis sagittis percussos esse dictos, jam ex iis satis constat, quae annotarunt Intrpp. ad Il. I, 51. cf. Il. XXIV, 758. *κεῖσαι τῷ ἴκελος, ὅν τ' ἀργυρότοξος Ἀπόλλων οἷς ἀγανοῖς βελέεσσιν ἐποιχόμενος κατέπεφνεν.* Eustathius hac de re haec monuit: *Ὅρα καὶ ὅτι ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ τοὺς τῶν ἀνδρῶν αἰφνιδίους θανάτους Ἀπόλλωνι ἀνατίθησιν, ἐν δὲ τοῖς ἑξῆς Ἀρτέμιδι τοὺς τῶν γυναικῶν, ὅ ἐστιν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ. ἐνταῦθα γοῦν ἀναιρεῖ τὸν ῥηθέντα κυβερνήτην Ἀπόλλων βέλεσιν ἀγανοῖς, οὐ προϋποτεθέντα νοσεῖν, ἀλλὰ πηδάλιον μετὰ χερσὶ νηὸς θεούσης ἔχοντα. αἴφνης ἄρα ἐκεῖνος τέθνηκε.* Aliquoties commemorantur *ἀγανὰ βέλη* ut h. l. Apollinis, ita Dianae in Odyssea, et uno loco XI, 171. 172. opponitur *δολιχὴ νοῦσος*, ut nulla sit dubitatio, declarari mortem celerem nullos inter dolores. Recte *Barnesius*, quem et secutus est *Wolfius*, pro *ἀγανοῖσι βέλεσσιν* edidit *ἀγανοῖς βελέεσσιν*, quod jam habet Eustathius in commentario suo. cf. *Clarke* ad h. l. — v. 285. *κτέρεα*, vid. ad I, 291. et *Kirchmann de*

ἧχι Κύδωνες ἔναιον, Ἰαρδάνου ἀμφὶ ῥέεθρα.
ἔστι δέ τις λισσὴ αἰπεῖά τε εἰς ἅλα πέτρη,

Funerib. Lib. IV, c. II, p. 368. sqq. — v. 287. Malea erat Laconicae terrae promontorium teste Schol. ad h. l. Steph. Byz. Μαλέα· ἄκρα πρὸς Πελοποννήσῳ. Scribitur Graece Μάλεα et Μάλεια, et Latine penultimam ancipitem habet. Cf. Virgil. Aen. V, 193. Ovid. Amor. II, 6. Barnes. ad Eurip. Cycl. v. 18. A serioribus vocabatur ὄνου κατὰ μά γουλον. vid. Schol. ad. Eur. Orest. v. 362. Differt ab hoc promontorio, promontorium Lesbi, quod Strabo vocat τὸ νοτιώτατον ἄκρον. vid. Hudson. ad Thucyd. III, 4. et Schneideri Addenda et Corrigenda p. 98. sq. — v. 290. Adnotavit jam Eustathius ad nostrum versum κῦμα τρόφοεν idem esse, quod τρόφι, ergo *fluctum gravem tumidumque*, molem aquarum. cf. Apollon. Lex. Homer. p. 659. De forma vid. *Lobeck ad Phrynich.* p. 589. Caeterum in hac plaga mare paulo tumidius erat, quod videre est ex loco Virgilii Aen. V, 191. sqq. „*Nunc illas promite vires, Nunc animos, quibus in Gaetutis syrtibus usi, Jonioque mari, Maleaeque sequacibus undis.* — Κύδωνες, Κρήτης ἔθνος, καὶ Κυδωνὶς πόλις αὐτόθι ποταμὸν ἔχουσα Ἰάρδανον. Cf. Herod. III, 59. Cydoniae nomen derivatur a Cydone, Apollinis filio, A Minoe ipso conditam refert Diod. Sic. V, 78. Cf. Tzschucke ad Pompon. Melam. II, 7, 12. et Mannert. Geogr. VIII, p. 693. — λισσὴ πέτρη, *ein glatter Fels.* Multum ineptiunt ad h. l. Eustathius et Scholiastae, qui λισσή uno consensu pro nomine proprio promontorii Gortyniae habent. — v. 295. Haud parum facit ad h. l. recte intelligendum locus Gellii. II, 30., quem ante me jam attulit Clarke. „*Fluctus qui flante Aquilone maximi et crebrissimi excitantur, simul ac ventus posuit, sternuntur et conflaccescunt, et mox esse fluctus desinunt. At non idem fit flante Austro vel Africo: quibus jam nihil spirantibus, undae tamen factae diutius tument; et a vento quidem jam dudum tranquillae sunt, sed mare est etiam atque etiam undabundum. — Id autem ipsum, quod dicimus, ex illis quoque Homericis versibus, si quis non incuriose legat, adminiculari potest; nam de Austri flatibus ita scripsit:* Ἔνθα Νότος πόντοιο κλυδῶνα εἰς λάαν ὦθεῖ. *Contra autem de Borea, quem Aquilonem appellamus, alio dicit modo,* (Od. V, 296.): Καὶ Βορέης αἰθρηγενέτης, μέγα κῦμα κυλίνδων. *Ab Aquilonibus enim, qui alti su-*

ἐσχατιῇ Γόρτυνος, ἐν ἠεροειδέϊ πόντῳ·
ἔνθα Νότος μέγα κῦμα ποτὶ σκαιὸν ῥίον ὠθεῖ,
ἐς Φαιστόν, μικρὸς δὲ λίθος μέγα κῦμ' ἀποέργει.
αἱ μὲν ἄρ' ἔνθ' ἦλθον, σπουδῇ δ' ἤλυξαν ὄλεθρον
ἄνδρες, ἀτὰρ νῆάς γε ποτὶ σπιλάδεσσιν ἔαξαν
κύματ'· ἀτὰρ τὰς πέντε νέας κυανοπρωρείους
Αἰγύπτῳ ἐπέλασσε φέρων ἄνεμός τε καὶ ὕδωρ.
ἕως ὁ μὲν ἔνθα πολὺν βίοτον καὶ χρυσὸν ἀγείρων,
ἠλᾶτο ξὺν νηυσὶ κατ' ἀλλοθρόους ἀνθρώπους.
τόφρα δὲ ταῦτ' Αἴγισθος ἐμήσατο οἴκοθι λυγρά,
κτείνας Ἀτρείδην· δέδμητο δὲ λαὸς ὑπ' αὐτῷ.
ἑπτάετες δ' ἤνασσε πολυχρύσοιο Μυκήνης·
τῷ δέ οἱ ὀγδοάτῳ κακὸν ἤλυθε δῖος Ὀρέστης
ἂψ ἀπ' Ἀθηνάων, κατὰ δ' ἔκτανε πατροφονῆα,

---

perrique sunt, fluctus excitatos quasi per prona volvi dicit; ab Austris autem iis, qui humiliores sunt, majori vi quadam propelli sursum, atque rursum subjici." v. 300. *Αἰγύπτῳ.* Latere sub hoc nomine apud Homerum Nilum, Aegypti fluvium, constat. Certe Strabo contendit hunc fluvium Homero jam notum fuisse, quamvis vel hoc a veteribus nonnullis, imprimisque ab Eratosthene, negatum est atque pernegatum. Apud Hesiodum vero idem fluvius jam nuncupatur *Νεῖλος*. Cf. Hes. Theog. 338. Strabo I, p. 20. s. 29. —

v. 301. *Ἕως ὁ μὲν etc.* Ita legendum censeo cum *Spitznero* ad Il. XV, 540. pro *ὡς*, quod reperitur in editionibus. Eodem modo enim sibi opponuntur *ἕως — τόφρα*, *so lange — wie lange*, ut *ὄφρα — τόφρα*. Cf. Il. X, 507. XI, 411. XV, 390. XVII, 106. XVIII, 16. XXI, 602. Odyss. V, 414. XII, 328. Alias versa vice legitur *τόφρα — ἕως*. Od. II, 77. V, 122. — *δέδμητο*, Schol. Vulg. explicat per: *ὑπετέτακτο*. Aristarchus legebat *δέδμηντο*, quod ex legibus Grammatices bene ferri potest, et ipse Aristarchus affert locum Il. XV, 305. ubi est: *ἡ πληθὺς ἀπονέοντο*. Caeterum haec vulgaris est constructio verbi *δαμᾶν* cum praepositione *ὑπό* atque tertio casu. Il. XI, 309. XIII, 434. 668. Od. XIX, 488. 496. Cf. *Spitzneri Observationes ad Q. Smyrn.* p. 201. — Mycenae vocantur h. l. *πολύχρυσοι*, quia divitiis abundabant. Eodem modo dicitur Dolon *πολύχρυσος*, *πολύχαλκος* Il. X, 315. Ipse adeo Priamus hoc insignitur epitheto Il. XVIII, 289. — *ἂψ ἀπ' Ἀθηναίων.*

Αἴγισθον δολόμητιν, ὅς οἱ πατέρα κλυτὸν ἔκτα.
ἤτοι ὁ τὸν κτείνας δαίνυ τάφον Ἀργείοισιν
μητρός τε στυγερῆς καὶ ἀνάλκιδος Αἰγίσθοιο·
αὐτῆμαρ δέ οἱ ἦλθε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος,
πολλὰ κτήματ' ἄγων, ὅσα οἱ νέες ἄχθος ἄειραν.
καὶ σύ, φίλος, μὴ δηθὰ δόμων ἄπο τῆλ' ἀλάλησο,
κτήματά τε προλιπὼν ἄνδρας τ' ἐν σοῖσι δόμοισιν,
οὕτω ὑπερφιάλους· μή τοι κατὰ πάντα φάγωσιν
κτήματα δασσάμενοι, σὺ δὲ τηϋσίην ὁδὸν ἔλθῃς.

Τινὲς γράφουσιν, ἄψ ἀπὸ Φωκήων, ὡς ἐκεῖ ὄντος παρὰ τῷ θείῳ Στροφίῳ. Ita legerunt quoque Zenodotus atque Aristarchus teste Schol. Harles. Res expediri nequit. — *τάφος* exponitur ab Apollon. Lex. Hom. p. 634. ed. *Toll.* per *τὸ περίδειπνον.* Hauserunt ex eo sua Schol. min. et Hesych., quorum posterior explicat *περίδειπνον ἐπὶ τῇ τῶν κατοιχομένων τιμῇ.* Nostro in loco hoc significatu accipi debet haec vox, alias vero nil nisi *δαῖτα*, s. *δόρπον* notat, ut docte docuit *Villoison* ad Apollon. l. l. Schol. Ambr. E. haec annotavit: *Ἔθος ἦν τοῖς παλαιοῖς, τινὸς τελευτήσαντος λαμπράν τινα εὐωχίαν ἑτοιμάζειν ἐπ' αὐτῷ, ὅπερ καὶ τάφος παρ' ἐκείνοις ἐκέκλητο.* Vid. *Heyne* ad Il. XXIII, 29. Cf. de his coenis *Kirchmann.* l. l. — v. 311. *βοὴν ἀγαθός*, Homerum viros fortissimos hoc epitheto insignire solitum, docet Athenaeus: *καλούντων τῶν παλαιῶν τὸν πόλεμον βοήν*, et militat pro hac explicatione frequens usus vocis *βοή* pro *μάχη*. Cf. Il. XIII, 477. Alii tamen referunt ad vocem, quia voce utendum erat heroibus nullo alio pugnae signo invento.

v. 316. *τηΰσίην* Schol. Vulg. explicat *ματαίαν.* Eadem verba, quae h. l. habemus, leguntur infra XV, 13. cf. H. in Apoll. 540. et Theocrit. Id. XXV, 229.

Καὶ βάλον ἄσσον ἐόντος ἀριστερὸν ἐς κενεῶνα
Τηΰσίως· οὐ γάρ τι βέλος διὰ σαρκὸς ὄλισθεν.

Mericus Casaubonus exposuit de hac voce *Dissert. I, de nupera* (i. e. Schreveliana) *Homeri editione ita:* „*Τηΰσιος* vox Homerica Grammaticis non parum molestiae creavit. Fuerunt qui *ἀρχαῖον*, alii, qui *βλαβερὸν*, ἢ *περιβόητον* exponerent. Sed omnes tamen in eo consentiunt, pro *μάταιον* ab Homero usurpari: ita certe Odyss. *γ'*, et *δ'*, sed et in Hymno, quo Apollinem celebrat, ubi *τηΰσιον* opponitur *τῷ ἔργῳ.* Et sane haec est vera et genuina

ἀλλ' ἐς μὲν Μενέλαον ἐγὼ κέλομαι καὶ ἄνωγα
ἐλθεῖν· κεῖνος γὰρ νέον ἄλλοθεν εἰλήλουθεν
ἐκ τῶν ἀνθρώπων, ὅθεν οὐκ ἔλποιτό γε θυμῷ
ἐλθέμεν, ὅντινα πρῶτον ἀποσφήλωσιν ἄελλαι
ἐς πέλαγος μέγα τοῖον, ὅθεν τέ περ οὐδ' οἰωνοὶ
αὐτόετες οἰχνεῦσιν, ἐπεὶ μέγα τε δεινόν τε.
ἀλλ' ἴθι νῦν σὺν νηΐ τε σῇ καὶ σοῖς ἑτάροισιν·
εἰ δ' ἐθέλεις πεζός, πάρα τοι δίφρος τε καὶ ἵπποι,
πὰρ δέ τοι υἷες ἐμοί, οἵ τοι πομπῆες ἔσονται
ἐς Λακεδαίμονα δῖαν, ὅθι ξανθὸς Μενέλαος.
λίσσεσθαι δέ μιν αὐτόν, ἵνα νημερτὲς ἐνίσπῃ·
ψεῦδος δ' οὐκ ἐρέει· μάλα γὰρ πεπνυμένος ἐστίν.
Ὣς ἔφατ'· ἠέλιος δ' ἄρ' ἔδυ, καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθεν.
τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Ὦ γέρον, ἦτοι ταῦτα κατὰ μοῖραν κατέλεξας·

---

verbi significatio." ὁδὸν ἔρχεσθαι est apud Homerum simplex verbi πορεύεσθαι circumscriptio. vid. *Gedike* ad Sophocl. Philoct. p. 92. — v. 318. νέον, *so eben*, νεωστί, quae est vulgaris veterum explicatio hujus vocculae, quae usurpatur de re nunc demum, vel haud longe praeterita. cf. Il. XXII, 417. Od. XVI, 26. XVII, 112. παῖδα νέον γεγαῶτα. IV, 112. 144. XIX, 400. Quam ipsam ob causam rarius cum praesenti jungitur, ut Il. II, 88. πέτρης ἐκ γλαφυρῆς αἰεὶ νέον ἐρχομενάων. Forma serioribus epicis usitata νεῖον (Apollon. Rhod. I, 125.), apud Homerum non invenitur. — εἰλήλουθεν. vid. *Maittaire* p. 423. ed. *Sturz*. — οὐκ ἔλποιτο, *woher zurückzukehren er wohl nicht hoffen dürfte*. Putat Nestor ita sentire debere eum, qui ad istos homines delatus sit, sed optativus incertum quasi reddit, an ita sentiat. Jam dudum egit de hac re *Hermann. ad Viger.* p. 907. seq. — ἀποσφήλωσιν, optime ita explicatur, ut suppleamus ὁδοῦ. Nam ἀποσφάλλειν per se, est *facere, ut res aliqua irrita fiat*. Cf. Il. V, 567. ἀποσφάλλειν πόνου. Juvat apponere Eustathii explicationem: *Τὸ δὲ, ἀποσφήλωσιν ἄελλαι, ἀντὶ τοῦ ἀποπλανήσωσιν ὁδοῦ· εἴωθε γὰρ τὸ σφάλλειν ἐμπόδιον ὁδοῦ σημαίνειν.* — ὅθεν, arcte cohaeret cum τοῖον, unde et majus interpunctionis signum tollatur necesse est. Vid. *Thiersch*. Gr. Gr. §. 343. 6. c. p. 669.

ἀλλ' ἄγε, τάμνετε μὲν γλώσσας, κεράασθε δὲ οἶνον,
ὄφρα Ποσειδάωνι καὶ ἄλλοις ἀθανάτοισιν
σπείσαντες, κοίτοιο μεδώμεθα· τοῖο γὰρ ὥρη.
ἤδη γὰρ φάος οἴχεθ' ὑπὸ ζόφον· οὐδὲ ἔοικεν
δηθὰ θεῶν ἐν δαιτὶ θαασσέμεν; ἀλλὰ νέεσθαι.
Ἦ ῥα Διὸς θυγάτηρ· τοὶ δ' ἔκλυον αὐδησάσης.
τοῖσι δὲ κήρυκες μὲν ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας ἔχευαν,
κοῦροι δὲ κρητῆρας ἐπεστέψαντο ποτοῖο·
νώμησαν δ' ἄρα πᾶσιν ἐπαρξάμενοι δεπάεσσιν·

V. 332. *Τάμνετε* etc. Ἔθος ἦν τρεπομένοις πρὸς τὸ καθεύδειν, τῶν ἱερείων τὰς γλώσσας ἀποτέμνειν, καὶ καίειν τοῖς θεοῖς, τοὺς λόγους ἐπιμελομένοις· διὸ καὶ ἐπὶ μόνης τῆς Νέστορος θυσίας εἴρηται τὸ ἔθος. εὔηθες γὰρ τὸ λέγειν, σύντεμε τοὺς λόγους. Schol. Ἔσπενδον δὲ ἀπὸ τῶν δείπνων ἀναλύοντες, καὶ τὰς σπονδὰς ἐποιοῦντο Ἑρμῇ, καὶ οὐχ, ὡς ὕστερον, Διῒ τελείῳ· δοκεῖ γὰρ Ἑρμῆς ὕπνου προστάτης εἶναι. Σπένδουσι δ' αὐτῷ καὶ ἐπὶ ταῖς γλώσσαις ἐκτῶν δείπνων ἀπιόντες. Προσνέμονται δ' αὐτῷ αἱ γλῶσσαι διὰ τὴν ἑρμήνειαν. Athenaeus. I, 14. cf. IV, 4. At haec Athenaei sententia ex hoc aliisque locis poetae stare nequit. — v. 333. Hesiod. Op. et D. I, 335.

Ἄλλοτε δὴ σπονδῇσι θύεσσί τε ἱλάσκεσθαι,
Ἡμὲν ὅτ' εὐνάζῃ, καὶ ὅταν φάος ἱερὸν ἔλθῃ.

V. 340. *νώμησαν* etc. Varie explicatur hic versus, quia non consentiunt interpretes in significatu vocis ἐπάρχεσθαι. Scholiastes ad Il. I, 471., ubi totidem verbis hic versus legitur, explicat ἐπαρξάμενοι per ἐπιχέαντες. Verum enim vero ἐπάρχεσθαι δεπάεσσι non potest esse ἐγχέειν εἰς τὸ δέπας, quam explicationem jam leges Grammatices vetant. Alii, in quibus nominandus est Hesychius, qui participium ἐπαρξάμενοι reddidit per σπείσαντες, de libatione hoc verbum acceperunt. At adjicitur quoque hoc ipsum σπεῖσαι aliis in locis, ut Odyss. XVIII, 424. Νώμησαν δ' ἄρα πᾶσιν ἐπισταδόν, οἱ δὲ θεοῖσι σπείσαντες πίον. cf. Od VII, 183. XXI, 272. sq. *Gronov.* Obss. I, 4. — Alia igitur via ineunda erit. Ἐπάρχεσθαι in universum est: *alicujus rei initium facere.* Cujusnam rei h. l. initium faciendum sit patet, nimirum τοῦ νωμᾷν. Sedent convivae in longis sedilibus, alii propiores crateri in mensa posito alii remotiores. Miscetur vinum in cratere; facit hoc κῆρυξ, s. οἰνοχόος, coronantur deinde pocula a pueris, distribuunturque singulis convivis, initio ab iis facto, qui proxime sedent: hoc est ἐπαρξάμενοι τοῦ νωμᾷν. Ini-

γλώσσας δ' ἐν πυρὶ βάλλον, ἀνιστάμενοι δ' ἐπέλειβον.
αὐτὰρ ἐπεὶ σπεῖσάν τ', ἔπιόν θ', ὅσον ἤθελε θυμός,
δὴ τότ' Ἀθηναίη καὶ Τηλέμαχος θεοειδὴς
ἄμφω ἱέσθην κοίλην ἐπὶ νῆα νέεσθαι.
Νέστωρ δ' αὖ κατέρυκε καθαπτόμενος ἐπέεσσιν·
Ζεὺς τόγ' ἀλεξήσειε καὶ ἀθάνατοι θεοὶ ἄλλοι,
ὡς ὑμεῖς παρ' ἐμεῖο θοὴν ἐπὶ νῆα κίοιτε,
ὥςτε τευ ἢ παρὰ πάμπαν ἀνείμονος ἠὲ πενιχροῦ,
ᾧ οὔτε χλαῖναι καὶ ῥήγεα πόλλ' ἐνὶ οἴκῳ,
οὔτ' αὐτῷ μαλακῶς, οὔτε ξείνοισιν, ἐνεύδειν.
αὐτὰρ ἐμοὶ πάρα μὲν χλαῖναι καὶ ῥήγεα καλά.
οὔ θην δὴ τοῦδ' ἀνδρὸς Ὀδυσσῆος φίλος υἱὸς
νηὸς ἐπ' ἰκριόφιν καταλέξεται, ὄφρ' ἂν ἔγωγε
ζώω, ἔπειτα δὲ παῖδες ἐνὶ μεγάροισι λίπωνται,
ξείνους ξεινίζειν, ὅςτις κ' ἐμὰ δώμαθ' ἵκηται.
Τὸν δ' αὖτε προςέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
εὖ δὴ ταῦτά γ' ἔφησθα, γέρον φίλε· σοὶ δὲ ἔοικεν

---

tium vero faciebant pincernae a dextra, *ἐνδεξίως*. (vid. Il. I, 597. ibique *Heyne*.) quod boni ominis causa factum videtur. Cf. locos supra allatos. Elliptice igitur efferri coepit: *ἐπάρχεσθαι δεπάεσσι* pro *ἐπάρχεσθαι νωμᾶν τὸν οἶνον ἐν δεπάεσσι*. Vid. Il. XVIII, 417. Ipsa vero ellipsis mature coepit latere. Cf. Hymn. in Apoll. 125. ubi est: *Θέμις νέκταρ τε καὶ ἀμβροσίην χερσὶν ἐπήρξατο*. Cf. *Buttmann*. *Lexilog*. T. I, p. 103. sq. — v. 445. *καθαπτόμενος*, Vid. ad II, 39.

V. 349. *Ῥήγεα, βαπτὰ ἱμάτια καὶ περιβόλαια· ῥῆξαι γὰρ οἱ ἀρχαῖοι ἔλεγον τὸ βάψαι*. Schol. — Athenaeus II, 9. *Ὅμηρος δὲ ὁ θαυμασιώτατος τῶν στρωμάτων τὰ μὲν κατώτερα, λῖτα εἶναι φάσκει, ἤτοι λευκὰ καὶ μὴ βεβαμμένα, ἢ πεποικιλμένα, τὰ δὲ πέριστρώματα, ῥήγεα καλὰ, πορφύρεα.* Cf. ad hunc Athenaei locum *Casaubonus*. *Villoison* ad Apollon. Lex. Hom. p. 585. et *Heyne* ad Iliad. IX, 657. Varietas scripturae *ῥέγος* et *ῥῆγος*, *ῥέξαι* et *ῥῆξαι* debetur librariis vid. intrpp. ad Hesych. s. h. v. et Steph. Thes. L. Gr. — *Ἴκρια*, sunt, quod nos dicimus: *das Verdeck*, *τὰ καταστρώματα καὶ σανιδώματα τῆς νηός*, auctore Scholiasta ad h. l. Dormiebant in his tabulatis nautae vid. *Passow* in Lex. s. h. v. — De forma vid. *Sturz*. ad *Maittaire de diall*. p. 444. et *Thiersch*. Gr. Gr. p. 285. —

Τηλέμαχον πείθεσθαι, ἐπεὶ πολὺ κάλλιον οὕτω.
ἀλλ' οὗτος μὲν νῦν σοὶ ἅμ' ἕψεται, ὄφρα κεν εὕδῃ
σοῖσιν ἐνὶ μεγάροισιν· ἐγὼ δ' ἐπὶ νῆα μέλαιναν
εἶμ', ἵνα θαρσύνω θ' ἑτάρους, εἴπω τε ἕκαστα.
οἶος γὰρ μετὰ τοῖσι γεραίτερος εὔχομαι εἶναι·
οἱ δ' ἄλλοι φιλότητι νεώτεροι ἄνδρες ἕπονται,
πάντες ὁμηλικίη μεγαθύμου Τηλεμάχοιο.
ἔνθα κε λεξαίμην κοίλῃ παρὰ νηῒ μελαίνῃ
νῦν· ἀτὰρ ἠῶθεν μετὰ Καύκωνας μεγαθύμους
εἶμ', ἔνθα χρεῖός μοι ὀφέλλεται, οὔτι νέον γε,
οὐδ' ὀλίγον· σὺ δὲ τοῦτον, ἐπεὶ τεὸν ἵκετο δῶμα,
πέμψον σὺν δίφρῳ τε καὶ υἱέϊ· δὸς δέ οἱ ἵππους,
οἵ τοι ἐλαφρότατοι θείειν καὶ κάρτος ἄριστοι.
Ὣς ἄρα φωνήσασ' ἀπέβη γλαυκῶπις Ἀθήνη,
φήνῃ εἰδομένη· θάμβος δ' ἕλε πάντας ἰδόντας.
θαύμαζεν δ' ὁ γεραιός, ὅπως ἴδεν ὀφθαλμοῖσιν·
Τηλεμάχου δ' ἕλε χεῖρα, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
Ὦ φίλος, οὔ σε ἔολπα κακὸν καὶ ἄναλκιν ἔσεσθαι,

V. 365. *Καύκωνες.* Strabo VIII; p. 531. A. Caucones Paphlagonibus accenseri ait. Multis passim locis ii habitarunt, etiam in Triphylia Elidis et locis finitimis, quorsum spectat noster locus, quodque testatur Strabo his usus verbis: *Περὶ δὲ τῶν Καυκώνων ζητοῦσι τισίν, ὅτι τῆς Ἀθηνᾶς τῆς τῷ Μέντῃ ὁμοιωμένης, εἰπούσης πρὸς Νέστορα, Νῦν, ἀτὰρ ἠῶθεν μετὰ Καύκωνας μεγαθύμους Εἶμ', ἔνθα χρεῖός μοι ὀφείλεται — δοκεῖ σημαίνεσθαι χώρα τις ἐν τῇ τῶν Ἐπειῶν, ἣν οἱ Καύκωνες εἶχον, ἕτεροι ὄντες τῶν ἐν τῇ Τριφυλίῃ, ἐπεκτείνοντες καὶ μέχρι Δυμαίας τυχόν· οὔτε δὲ τὴν Δύμην, ὁπόθεν Καυκωνίδα εἰρῆσθαι συμβέβηκε, παραλιπεῖν ἄξιον, οὔτε τὸν ποταμὸν ὁπόθεν Καύκων εἴρηται, διὰ τὸ τοὺς Καύκωνας παρέχειν ζήτησιν, οἵ τινές ποτε εἰσιν, ὅπου φησὶν ἡ Ἀθηνᾶ βαδίζειν κατὰ τὴν τοῦ χρέους κομιδήν. Εἰ γὰρ μὴ δεχοίμεθα τοὺς ἐν τῇ Τριφυλίᾳ λέγεσθαι τοὺς περὶ Λέπριον· οὐκ οἶδ' ὅπως πιθανὸς ἔσται ὁ λόγος.* Cf. Strabo VII, p. 496. A. Sunt hi Caucones Pylii apud Herod. I, 147. Vid. *Mannert. Geogr.* 8, p. 352. et *Heyne* ad Il. II, 877.

V. 372. *Φήνη εἶδος ὀρνέου, ὅμοιον ἀετῷ* Schol. vid. ad I, 320. et Apollon. Lex. Homer. p. 140. call. p. 686. Aristot. Hist. Anim. VIII, 3. *ἔστι δ' ἡ μὲν φήνη, τὸ μεγε-*

εἰ δή τοι νέῳ ὧδε θεοὶ πομπῆες ἕπονται.
οὐ μὲν γάρ τις ὅδ᾽ ἄλλος Ὀλύμπια δώματ᾽ ἐχόντων,
ἀλλὰ Διὸς θυγάτηρ, κυδίστη Τριτογένεια,
ἥ τοι καὶ πατέρ᾽ ἐσθλὸν ἐν Ἀργείοισιν ἐτίμα.
ἀλλά, ἄνασσ᾽, ἵληθι, δίδωθι δέ μοι κλέος ἐσθλόν,
αὐτῷ καὶ παίδεσσι καὶ αἰδοίῃ παρακοίτι·
σοὶ δ᾽ αὖ ἐγὼ ῥέξω βοῦν ἦνιν, εὐρυμέτωπον,
ἀδμήτην, ἣν οὔπω ὑπὸ ζυγὸν ἤγαγεν ἀνήρ·
τήν τοι ἐγὼ ῥέξω, χρυσὸν κέρασιν περιχεύας.
Ὣς ἔφατ᾽ εὐχόμενος· τοῦ δ᾽ ἔκλυε Παλλὰς Ἀθήνη.
τοῖσιν δ᾽ ἡγεμόνευε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ,

θος αἰετοῦ μείζων. — v. 378. κυδίστη, hoc Jovi proprium epitheton tribuit Homerus etiam Minervae, quia *proximos Jovi occupat honores*, ut ūtar verbis Horatii Od. I, 12, 19. ad quem locum vid. *Jani* et *Mitscherlich*. Antea perperam legebatur h. l. ἀγελείη. Vocatur Minerva h. l. τριτογένεια, de cujus nominis origine atque fonte dubii adhuc haerent viri rerum mytologicarum periti. Alii nimirum putant, ita dictam esse Athenen a palude Τριτωνίς dicta, cui sententiae nimium tribuisse videtur Herodotus IV, 179. 180. 189. Cf. *Heyne*. ad Apollod. p. 747. Alii sine dubio rectius derivant a τριτώ, quod vocabulum in lingua Baeotica significasse fertur caput. Vid. Eustath. ad h. l. Quamquam enim, ut *Passow* in Lex. s. h. v. ait, hic mythus nondum reperitur in carminibus Homericis, mythum tamen ipsum ad antiquissimos pertinere, res ipsa satis superque docet. Cf. *C. O. Müller. Orchom.* p. 355. et Schol. Apollon. Rhod. IV, 1310.

V. 379. ἐτίμα, *prae caeteris Argivis favebat.* Erat enim sapientiae laude conspicuus. — v. 380. Ἄνασσα saepius nuncupatur Minerva, v. c. ab Alcmane ap. Apoll Dyscol. p. 324. ed. *Bekker*. Soph. Aj. 773. Procl. H. in Minerv. extr. et ab auctore scholii incerti Nr. IX. Br. Cf. *Hermann. de metr.* p. 414. — v. 382. Haec imitatus est Virgil. Aeneid. IX, 626.

Ipse tibi ad tua templa feram sollemnia dona;
Et statuam ante aras aurata fronte juvencum
Candentem, pariterque caput cum matre ferentem.

Vovet Nestor Minervae βοῦν ἀδμήτην, quia nullum omnino animal, quod hominum servitio subjectum fuerit, in sacrificia adhiberi poterat.

υἱάσι καὶ γαμβροῖσιν, ἑὰ πρὸς δώματα καλά.
ἀλλ' ὅτε δώμαθ' ἵκοντο ἀγακλυτὰ τοῖο ἄνακτος,
ἑξείης ἕζοντο κατὰ κλισμούς τε θρόνους τε.
τοῖς δ' ὁ γέρων ἐλθοῦσιν ἀνὰ κρητῆρα κέρασσεν
οἴνου ἡδυπότοιο, τὸν ἑνδεκάτῳ ἐνιαυτῷ
ὤϊξεν ταμίη, καὶ ἀπὸ κρήδεμνον ἔλυσεν·
τοῦ ὁ γέρων κρητῆρα κεράσσατο· πολλὰ δ' Ἀθήνῃ
εὔχετ' ἀποσπένδων, κούρῃ Διὸς αἰγιόχοιο
 Αὐτὰρ ἐπεὶ σπεῖσάν τ' ἔπιόν θ', ὅσον ἤθελε θυμός,
οἱ μὲν κακκείοντες ἔβαν οἶκόνδε ἕκαστος·
τὸν δ' αὐτοῦ κοίμησε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ,
Τηλέμαχον, φίλον υἱὸν Ὀδυσσῆος θείοιο,
τρητοῖς ἐν λεχέεσσιν, ὑπ' αἰθούσῃ ἐριδούπῳ·
πὰρ δ' ἄρ', ἐϋμμελίην Πεισίστρατον, ὄρχαμον ἀνδρῶν,
ὅς οἱ ἔτ' ἠΐθεος παίδων ἦν ἐν μεγάροισιν.

V. 392. *κρήδεμνον*, non potest esse *operculum doliorum*, ut vulgo accipitur, (vid. *Passowi* in Lex. s. h. v., quem eandem tueri sententiam vehementer miror.), sed potius sub hoc nomine intelligenda sunt *vincula*, *σύνδετα*, *δεσμοί*, quibus vasa colligabantur. Vid. Odyss. X, 23. VIII, 443. coll. Od. V, 346. De propria hujus vocis significatione egimus supra ad I, 334. — v. 399. *τρητοῖς ἐν λεχέεσσιν*. Apollon. in Lex. Hom. p. 654. varias affert adjectivi *τρητός* derivationes. A *τρέω* vero, quod proprie est perforo, descendere, extra omnem dubitationem positum est. Sed quaeritur de sensu. *Riccius Dissert. Homer.* T. II, p. 149. putat *τρητὸν λέχος* dici a spondis seu fulcris perforatis, ut funiculis jungi possint ad stragulas vestes sustinendas. Simplicissimum vero erat videre, *τερεῖν* latius dictum esse pro *sculpere*, *fabricare*, adeoque *τρητὸν λέχος* idem quod *κλισίη δινωτὴ*, et *εὔτυκτος*. Vid. *Köppen* ad Il. II, 448. — *ὑπ' αἰθούσῃ*, *in porticu*, *τῇ πρὸς ἥλιον τετραμμένῃ*, *παρὰ τὸ αἴθεσθαι ἐν αὐτῇ φῶς*, *ὅ ἐστι καίεσθαι*, quae est interpretatio Scholiastae. Cf. Il. XXIV, 643. 650., ubi pariter Priamo hospiti lectum in porticu sternere jubet Achilles. Vocatur haec *αἰθούση* h. l. *ἐρίδουπος*, i. e. *μεγάλους ἤχους ἀποτελούσῃ διὰ τοὺς ἀνέμους*. *Barnesius* in duobus Cdd. reperit *ἐριγδούπῳ*, quod ob metri leges ferri nequit. — v. 401. *ἠΐθεος*, de juvenibus dicitur, uti de puellis *παρθένος*, notatque juvenem, inde ab anno aetatis

αὐτὸς δ' αὖτε καθεῦδε μυχῷ δόμου ὑψηλοῖο·
τῷ δ' ἄλοχος δέσποινα λέχος πόρσυνε καὶ εὐνήν.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
ὤρνυτ' ἄρ' ἐξ εὐνῆφι Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ.
ἐκ δ' ἐλθὼν, κατ' ἄρ' ἕζετ' ἐπὶ ξεστοῖσι λίθοισιν,
οἵ οἱ ἔσαν προπάροιθε θυράων ὑψηλάων,
λευκοὶ, ἀποστίλβοντες ἀλείφατος· οἷς ἔπι μὲν πρὶν
Νηλεὺς ἵζεσκεν, θεόφιν μήστωρ ἀτάλαντος·
ἀλλ' ὁ μὲν ἤδη Κηρὶ δαμεὶς Ἀϊδόςδε βεβήκει·
Νέστωρ αὖ τότ' ἐφῖζε Γερήνιος, οὖρος Ἀχαιῶν,
σκῆπτρον ἔχων. περὶ δ' υἷες ἀολλέες ἠγερέθοντο,

---

decimo quarto, usque ad annum duodevicesimum, teste Schol. Cf. *Ruhnken ad Tim.* p. 132. — v. 403. *πορσύνειν τὸ λέχος* h. e. *εὐτρεπίζειν.* cf. *Heyne.* ad Il. III, 411. T. IV. p. 539. Honeste adhiberi h. l. formulam ut VII, 347. in aprico est; sed tamen prodit haec formula hominum rudiorum in eodem toro dormientium noctu mores. Similes formulae sunt Orph. Argon. 1331. *δὴ τότε Μηδείη θαλάμων πορσύνετο λέκτρων.* add. Apollon. III, 1127. IV, 1107. 1119. Apud Theocritum occludere vult Cyclops fores, donec Galatea juret: *αὐτά μοι στορέσειν καλὰ δέμνια τᾶσδ' ἐπὶ νάσω.* In his omnibus vero locis de ipso congressu agitur.

V. 404. Cf. quae diximus ad II, 1. — v. 408. *ἀποστίλβοντες ἀλείφατος.* Dicit Schol. *λείπει τὸ ὡς· ἔστι γὰρ ὡς ἐλαίου.* Antiquus est dicendi modus, etsi satis diserte ille declarari nequit. Substituto *ὡς* exponi quidem potest; videri tamen possunt voces *ἄλειφαρ, ἔλαιον,* pro ipso nitore, quia similis est oleo et adipi, et *ἀποστίλβειν ἔλαιον* usu antiquo dictae esse. Cf. Il. XVIII, 595. Cf. de verbo *πορσύνω Sturz. in Lex. Xenoph.* s. h. v. — v. 411. *οὖρος Ἀχαιῶν, ὁ φύλαξ καθὼς συνήθως* ait Apollon Lex. Hom. p. 518. i. e. quatenus providet prospicit commodis Achivorum, prudens ac providus. cf. Il. VIII, 8. Od. XV, 89. Fortassis recte cum *Dammio in Lex. Hom.* s. h. v. derivatur ab *ὥρα*, quod significat curam. Veteres Scholastae pro origine hujus vocis habent verbum *ὁράω.* — v. 416. Post hunc versum sequitur in Cod. Vrat. ed. Rom. aliisque editionibus versus, qui alibi saepius legitur: *οἱ δ' ἐπεὶ οὖν ἤγερθεν, ὁμηγερέες τ' ἐγένοντο.* Recte jam *Henricus Stephanus,* cujus verba affert *Clarke,* hunc versum pro illatitio ha-

ἐκ θαλάμων ἐλθόντες, Ἐχέφρων τε, Στρατίος τε,
Περσεύς τ', Ἄρητός τε καὶ ἀντίθεος Θρασυμήδης·
τοῖσι δ' ἔπειθ' ἕκτος Πεισίστρατος ἤλυθεν ἥρως·
πὰρ δ' ἄρα Τηλέμαχον θεοείκελον εἷσαν ἄγοντες.
τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Καρπαλίμως μοι, τέκνα φίλα, κρηήνατ' ἐέλδωρ,
ὄφρ' ἤτοι πρώτιστα θεῶν ἱλάσσομ' Ἀθήνην,
ἥ μοι ἐναργὴς ἦλθε θεοῦ ἐς δαῖτα θάλειαν.
ἀλλ' ἄγ', ὁ μὲν πεδίονδ' ἐπὶ βοῦν ἴτω, ὄφρα τάχιστα
ἔλθῃσιν, ἐλάσῃ δὲ βοῶν ἐπιβουκόλος ἀνήρ·

---

buit. — v. 417. *θεοείκελον*. Plato de Republ. L. VI. „*Ἀποβλέποιεν πρός τε τὸ φύσει δίκαιον καὶ καλὸν καὶ σῶφρον, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, καὶ πρὸς ἐκεῖνο αὖ ὃ ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐμποιοῖεν, ξυμμιγνύντες τε καὶ κεραννύντες ἐκ τῶν ἐπιτηδευμάτων, τὸ Ἀνδρείκελον· ἀπ' ἐκείνου τεκμαιρόμενοι, ὃ δὴ καὶ Ὅμηρος ἐκάλεσεν, ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐγγιγνόμενον, Θεοειδές τε καὶ Θεοείκελον.*" — *ἄγοντες*, Vid. *Viger*. p. 352. seqq. — *ἱλάσσομαι*, vid. *Thiersch. Gr. Gr.* §. 341, 1. p. 655. — v. 420. *ἐναργής*, *manifesta*. ut Virgil. Aen. IV, 358. *Manifesto in lumine vidi.* Od. XVI, 161. *οὐ γάρ πω πάντεσσι θεοὶ φαίνονται ἐναργεῖς*. cf. VIII, 201. — *ἐς δαῖτα θάλειαν*, *zum blühenden Mahle.* i. e. ad epulas lautas. Plura vide de voce *θάλεια* ap. *Passow. in Lex.* Prorsus inepta est sententia *Casauboni*, qui in *Annotat. ad Athen.* II, 2. ideo epulas *θαλείας* dictas esse contendit, *ὅτι θεῶν χάριν ἠλίζοντο καὶ συνῄεσαν.* Est contra *δαὶς θάλεια* prorsus idem 9. *δαὶς τεθαλυῖα*. Cf. Odyss. XI, 414 *ἢ γάμῳ, ἢ γεράνῳ, ἢ εἰλαπίνῃ τεθαλυίῃ*. Pindar. Isthm. VI, 1. *ὡς ὅτε θάλλοντος ἀνδρῶν συμποσίου δεύτερον κρατῆρα κίρναμεν.* — v. 421. *ἐπὶ βοῦν*, *nach einem Stier*. Cf. II, 370. III, 3. 71. 81. *Gyntherus de praeposit.* p. 34. 3. — *ἔλθῃσι*. De forma vid. *Maittaire de dialect.* p. 479. ed. *Sturz*.

V. 430. Verbum *ποιπνύω* pertinuit ad voces antiquatas, unde factum est, ut grammatici ad etymon confugientes varie hujus verbi sensum constituerent. Vid. Heyne ad Il. I, 600. Eustathius et Scholiastae male derivant a *πονεῖν*. Verum vidit auctor Etymol. M., qui *ποιπνύειν*, inquit, *ἐνεργεῖν*, *διακονεῖν*, *οἱονεὶ τὸ μετὰ σπουδῆς καὶ πνεύματος ποιεῖν τι· τῷ γὰρ ἐσπουδακότι ἐνεργεῖν ἕπεται τὸ πνευστιᾷν.* Prior syllaba debetur reduplicationi. Vid.

εἷς δ' ἐπὶ Τηλεμάχου μεγαθύμου νῆα μέλαιναν
πάντας ἰὼν ἑτάρους ἀγέτω, λιπέτω δὲ δύ' οἴους·
εἷς δ' αὖ χρυσοχόον Λαέρκεα δεῦρο κελέσθω
ἐλθεῖν, ὄφρα βοὸς χρυσὸν κέρασιν περιχεύῃ.
οἱ δ' ἄλλοι μένετ' αὐτοῦ ἀολλέες· εἴπατε δ' εἴσω
δμωῇσιν κατὰ δώματ' ἀγακλυτὰ δαῖτα πένεσθαι,
ἕδρας τε ξύλα τ' ἀμφὶ καὶ ἀγλαὸν οἰσέμεν ὕδωρ.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἐποίπνυον· ἦλθε μὲν ἂρ βοῦς
ἐκ πεδίου, ἦλθον δὲ θοῆς παρὰ νηὸς ἐΐσης
Τηλεμάχου ἕταροι μεγαλήτορος· ἦλθε δὲ χαλκεύς,
ὅπλ' ἐν χερσὶν ἔχων χαλκήϊα, πείρατα τέχνης,
ἄκμονά τε, σφῦράν τ', εὐποίητόν τε πυράγρην,
οἷσίντε χρυσὸν εἰργάζετο· ἦλθε δ' Ἀθήνη,

Buttm. Lexilog. T. I, p. 177. „*Gehn wir von πνέω, ἔπνυτο aus, so haben wir den Stamm deutlich vor uns, und das οι in der Reduplication wird belegt mit ποιφύσσω von φυσάω, δοίδυξ von δύω: denn οι ist von υ ein naher Verwandter, dergleichen die Reduplicationen lieben. Was aber die Bedeutung betrifft, so ist klar, dass ποιπνύω ein uraltes Wort ist, das bald nach Homer ganz abkam: es hatte also seine erste Bedeutung „Schnaufen, sich ausser Athem setzen“ schon in den blossen Begriff der Emsigkeit verschwächt.*“ — v. 435. *ἦλθε δ' Ἀθήνη.* Athen. VIII, 17. „*Οἱ ἀρχαῖοι καὶ τοὺς θεοὺς ἀνθρωποειδεῖς ὑποστησάμενοι, καὶ τὰ περὶ τὰς ἑορτὰς διέταξαν. Ὁρῶντες γὰρ ὡς τῆς μὲν ἐπὶ τὰς ἀπολαύσεις ὁρμῆς οὐχ οἷόν τε τοὺς ἀνθρώπους ἀποστῆσαι, χρήσιμον δὲ καὶ συμφέρον τοῖς τοιούτοις εὐτάκτως καὶ κοσμίως ἐθίζειν χρῆσθαι, χρόνον ἀφορίσαντες, καὶ τοῖς θεοῖς προθύσαντες, οὕτω μεθῆκαν αὐτοὺς εἰς ἄνεσιν· ἵν' ἕκαστος, ἡγούμενος ἥκειν τοὺς θεοὺς ἐπὶ τὰς ἀπαρχὰς καὶ τὰς σπονδὰς, μετὰ αἰδοῦς τὴν συνουσίαν ποιῆται.*

V. 437. Vix contentos esse posse divos sola victima homines antiquissimi rati, inter alios ornatus, quibus hostia ornabatur, auro circumfundebant cornua ejus. Hunc morem non apud Graecos tantum sed apud Romanos quoque obvium esse docuit *Potter.* I, p. 534. Liceat mihi addere nonnulla alia exempla ex veterum scriptorum viridariis depromta. Virgil. Georg. III, 486. seqq.

Saepe in honore deum medio stans hostia ad aram,
Lanea dum nivea circumdatur infula vitta,

ἱρῶν ἀντιόωσα· γέρων δ' ἱππηλάτα Νέστωρ
χρυσὸν ἔδωχ'· ὁ δ' ἔπειτα βοὸς κέρασιν περιχεῦεν
ἀσκήσας, ἵν' ἄγαλμα θεὰ κεχάροιτο ἰδοῦσα.

Inter cunctantis cecidit moribunda ministros.
Tibullus Eleg. IV, 1, 15.

Semper inaurato taurus cadit hostia cornu

Hinc Tertullianus nescio quo loco ait: „*Hunc tibi, Jupiter, bovem cornibus auro decoratis vovemus esse futurum.*" Macrob. Saturn. I, 17. „*Decemviris praeceptum est, ut Graeco ritu hisce hostiis sacrum facerent; Apollini bove aurato et capris duabus albis auratis, Latonae bove foemina aurata.*" Vid. *Brodaeus ad Euripid. Heraclid.* v. 530. — v. 438. ἄγαλμα. vid. ad v. 274. — v. 440. — λέβης vocatur h. l. ἀνθεμόεις, de cujus epitheti significatione veteres jam Grammatici dubii haerebant. Sic dicit Schol. Ambr. ἀνθεμόεντι, τῷ ἀνθηρῷ, ἐν ᾧ τις ἥδεται διὰ τῆς θέας· ἢ ἀνθεμόεντι, τῷ ποικίλῳ, διὰ τὰ ἐντετορνευμένα αὐτῷ ἐπιτερπῆ. ἢ ἀνθεμόεντι, τῷ ἀναθεματικῷ, τῷ ὡς ἀνάθημα κειμένῳ. Apollon. Lex. Hom. p. 133. ἀνθεμόεντα, ἀναθεματικὸν, ἢ διηνθισμένον ποικίλως, in Hesych. est ἀνθηματικόν. Suidas: ἀνθηματικὸν, διηνθισμένον, ποικίλον. Inter recentiores *Heynius*, nesciens quomodo sese ex his tricis expediat, T. VIII, p. 537. dicit: „*Jam lebetem ἀνθεμόεντα floribus affabre effictis ornatum vix admittam, multo minus in Homerica aetate. Probabile itaque habeo, esse ἀνθεμόεντα λέβητα eundem, quem αἴθωνα alibi dicit, ut ἄνθος, ἄνθεμον de florido colore dici solet.*" Quod si meum judicium interponere licet, ego quoque non tam propterea ita vocatum esse λέβητα puto, quod flores artificiose effícti in eo conspiciendi erant, quam potius ita, uti nos usurpamus voc. *blühend*, quod epitheton iis imprimis rebus tribuere solemus, quae nos ad laetitiam invitant. Praeter lebetem sacra aqua impletum affert Aretus altera manu οὐλὰς ἐν κανέῳ. Dissident etiam de hujus vocis οὐλαί significatu Grammatici, quorum plerique, Scholiastas veteres sequuti, h. v. ab ὅλος derivant, et hordeum nondum fractum intelligunt. Quam si amplectimur sententiam, aliam in usu fuisse apud vetustissimos Graecos, quam apud Latinos consuetudinem, qui, uti constat, *mola salsa* conspergebant suas victimas statuendum est. Vid. *Heyne Opuscc.* T. I, p. 369. *Voss.* ad Virgil. Bucol. VIII, 82. Aliam sententiam propinavit *Buttmannus Lexil.* T. I, p. 191—200., qui novam deriva-

βοῦν δ' ἀγέτην κεράων Στρατίος καὶ δῖος Ἐχέφρων.
χέρνιβα δέ σφ' Ἄρητος ἐν ἀνθεμόεντι λέβητι
ἤλυθεν ἐκ θαλάμοιο φέρων, ἑτέρῃ δ' ἔχεν οὐλὰς
ἐν κανέῳ· πέλεκυν δὲ μενεπτόλεμος Θρασυμήδης
ὀξὺν ἔχων ἐν χερσὶ παρίστατο, βοῦν ἐπικόψων.
Περσεὺς δ' ἀμνίον εἶχε· γέρων δ' ἱππηλάτα Νέστωρ
χέρνιβά τ' οὐλοχύτας τε κατήρχετο· πολλὰ δ' Ἀθήνῃ
εὔχετ' ἀπαρχόμενος, κεφαλῆς τρίχας ἐν πυρὶ βάλλων.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' εὔξαντο, καὶ οὐλοχύτας προβάλοντο,
αὐτίκα Νέστορος υἱὸς, ὑπέρθυμος Θρασυμήδης,
ἤλασεν ἄγχι στάς· πέλεκυς δ' ἀπέκοψε τένοντας
αὐχενίους, λῦσεν δὲ βοὸς μένος· αἱ δ' ὀλόλυξαν
θυγατέρες τε, νυοί τε καὶ αἰδοίη παράκοιτις

---

tionem ab *ΕΛΩ*, *ἀλέω*, *ἄλευρον* non sine magna veri similitudine profert. Quam si adsciscimus vocis *οὐλαὶ* derivationem, erit Latinorum *mola*, et nostrum *Malz*, et tollitur tunc prorsus discrimen illud inter mores utriusque populi, in sacrificandis hostiis, quod ignorat quoque Dion. Hal. VII, 72. p. 478. 479. Sylb. — v. 444. *ἀμνίον* est *τὸ τοῦ αἵματος δεκτικὸν ἀγγεῖον*. Veteres derivant ab *αἷμα*, ut sit vas *εἰς ὃ τὸ τῶν ἱερείων αἷμα ἐδέχοντο*. Cf. Apollon. Lex. Hom. p. 100. et Eustathius ad h. l. — v. 446. Communis sacrorum fuit, ut constat, ritus, pilos ex victimae fronte rescindere, ut essent pro *ἀπαρχῇ* diis oblata. Inde etiam igne cremantur. Hunc veterem ritum, quo hi pili fronte rescissi habebantur pro primitiis, quibus consecraretur diis victima, exprimit verbum *ἀπάρχεσθαι*, i. e. *ἀποτέμνειν τριχὰς*, *ὡς εἶναι ἱερεῖον ἀπαρχὰς τῷ θεῷ*. Cf. Il. XIX, 254. Odyss. XIV, 422. quod Virgilius quoque redhibuit, Aen. VI, 245.

Et summa carpens media inter cornua setas,
Ignibus imponit sacris libamina prima.

V. 450. *ὀλόλυξαν*. Notat hoc verbum, quod non semel sed saepius in Odyssea legitur, *clara voce clamare*, *μετὰ βοῆς εὔχεσθαι*. Cf. Od. IV, 767. XXII, 408. 411. Dicitur tamen in omnibus his locis tantum de mulieribus verbum *ὀλολύζειν*, quo spectat quoque observatio Eustathii, qui dicit: *τὸν ὀλολυγμὸν Ὅμηρος γυναικείαν εὐχὴν λέγει*. A serioribus interdum viris quoque hoc verbum tribuitur. Vid. *Elmsley* ad Eurip. Heraclid. 782. *Jacobs* ad Achill. Tat. 60, 14. quos excitavit *Nitzschius*. —

Νέστορος, Εὐρυδίκη, πρέσβα Κλυμένοιο θυγατρῶν.
οἱ μὲν ἔπειτ' ἀνελόντες ἀπὸ χθονὸς εὐρυοδείης,
ἔσχον· ἀτὰρ σφάξεν Πεισίστρατος, ὄρχαμος ἀνδρῶν.
τῆς δ' ἐπεὶ ἐκ μέλαν αἷμα ῥύη, λίπε δ' ὀστέα θυμός,
αἶψ' ἄρα μιν διέχευαν· ἄφαρ δ' ἐκ μηρία τάμνον
πάντα κατὰ μοῖραν, κατά τε κνίσση ἐκάλυψαν,
δίπτυχα ποιήσαντες, ἐπ' αὐτῶν δ' ὠμοθέτησαν.
καῖε δ' ἐπὶ σχίζῃς ὁ γέρων, ἐπὶ δ' αἴθοπα οἶνον
λεῖβε· νέοι δὲ παρ' αὐτὸν ἔχον πεμπώβολα χερσίν.
αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ μῆρ' ἐκάη, καὶ σπλάγχν' ἐπάσαντο,
μίστυλλόν τ' ἄρα τἆλλα, καὶ ἀμφ' ὀβελοῖσιν ἔπειραν,
ὤπτων δ', ἀκροπόρους ὀβελοὺς ἐν χερσὶν ἔχοντες.
Τόφρα δὲ Τηλέμαχον λοῦσεν καλὴ Πολυκάστη,

---

v. 456. *διέχευαν*, ἀντὶ τοῦ, εἰς μέλη ἀδρὰ τὴν βοῦν διέτεμον. Eust. — *μηρία*, multum de hac voce variant interpretes. Veterum Grammaticorum nonnulli recte distinxerunt inter *μηρούς* et *μηρία*, in quibus imprimis nominandus est Apollonius in Lex. Hom. p. 459. *μηρία· οὐχ ὡς ἡμεῖς, ἀλλὰ τὰ ἐκ τῶν μηρῶν ἐξαιρούμενα καὶ ἱεροθυτούμενα.* Eandem sententiam iterum recentioribus temporibus protulit *Voss. mythol. Briefe.* II, p. 303 — 322. Aliter sentit *Nitzschius*, qui p. 224. ita scripsit: „*So sagen wir also nur, mit Schol. ad Dionys. Thr. p. 856. καὶ τὸ μηρίον διάφορον· μηρία γὰρ τὰ ἐναγιζόμενα τοῖς θεοῖς, μηροὶ δὲ τὰ μὴ οὕτως ἔχοντα, und denken uns, dass man die fleischigen Schenkelstücke mit sammt den Knochen in Fett wickelte, und darüber hin (ἐπ' αὐτῶν) noch von allen andern Theilen saftiges Fleisch (ὠμός) legte.*"

V. 464. *Λοῦσεν καλὴ Πολυκάστη.* Puellarum et feminarum erat munus tunc temporis lavare ac vestes praebere, quod nemini, qui heroica tempora respicit, poterit offensionem aliquam praebere, uti jam rectissime vidit Athenaeus I, 8. „*Ποιεῖ δὲ Ὅμηρος καὶ τὰς κόρας καὶ τὰς γυναῖκας λουούσας τοὺς ξένους, ὡς οὔτε φλεγμονὴν οὔτε ἀκρασίαν πασχόντων τῶν εὖ βεβιωκότων, καὶ σωφρόνως ἁπτομένας. Ἀρχαῖον δὲ τοῦτο ἔθος.* In Odyssea alias servas hoc officium obire saepius videmus. Cf. IV, 49. XVII, 88. XIX, 356. XXIV, 364. sq. at in Iliade V, 905. ipsa Hebe Martem lavat, ad quem locum haecce adnotavit *Köppen*: „*Dass die Hebe, dies reizende Mägdchen, den Mars baden muss, verstösst gewaltig gegen unser*

Νέστορος ὁπλοτάτη θυγάτηρ Νηληϊάδαο.
αὐτὰρ ἐπεὶ λοῦσέν τε, καὶ ἔχρισεν λίπ' ἐλαίῳ,
ἀμφὶ δέ μιν φᾶρος καλὸν βάλεν ἠδὲ χιτῶνα,
ἔκ ῥ' ἀσαμίνθου βῆ, δέμας ἀθανάτοισιν ὁμοῖος·
πὰρ δ' ὅγε Νέστορ' ἰὼν κατ' ἄρ' ἕζετο, ποιμένι λαῶν.
Οἱ δ' ἐπεὶ ὤπτησαν κρέ' ὑπέρτερα, καὶ ἐρύσαντο,
δαίνυνθ' ἑζόμενοι· ἐπὶ δ' ἀνέρες ἐσθλοὶ ὄροντο,
οἶνον ἐνοινοχοεῦντες ἐνὶ χρυσέοις δεπάεσσιν.

Decorum. Demnach könnte man es übersetzen: fecit, ut lavari possit; wie Ernesti Odyss. VI, 210. λοῦσαι τε αὐτόν *erklärte: aber andere Stellen beweisen das Gegentheil. — Wir finden eine ähnliche Sitte in den Ritterzeiten, wo die adelichen Damen den Rittern, wenn sie aus Feldzügen oder Turniren zurückkehrten, frische Wäsche brachten, und auch bey Tische ihnen aufwarteten. S. Cürne de St. Palaye, vom Ritterwesen Th. I, p. 11. f.*" — ὁπλοτάτη: νεωτάτη. Schol. — v. 466. λίπ' ἐλαίῳ. Scholiastes explicat haec verba: λιπαρῷ ἐλαίῳ. et Eustathius dicit: τὸ λίπα ἐκ τοῦ λιπαρὸν ἀποκέκοπται. Alii Grammatici alia commenta habent de voce λίπα. Secundum Herodianum apud Eustathium ad Odyss. VI, 220. λίπα est dativus vocis τὸ λίπας ex usu quotidiano e λίπαϊ ortus. Quam si adsciscimus vocis derivationem, tunc sane ἔλαιον pro adjectivo est habendum, et significatur λίπα ἐλαίῳ, *oleum olivae.* Aliter sensit de hujus formulae significatu **Heyne** ad Iliad. X, 577. „*Mihi semper persuasi esse antiquam vocem* λίψ, λιπός, *pinguedo, et, antiquo sermone, substantivum pro adjectivo poni, et esse adeo* λίπα ἔλαιον *oleum nitorem pro oleo nitenti; et ex hoc nunc* λιπὶ ἐλαίῳ, *s. pingui, s. nitido oleo. — Rem conficit usus vocis apud Hippocratem, v. Foesii Lex. Hippocr. h. v.*" Cf. **Buttmann** *ausführl. Griech. Grammatik.* I, p. 234. — ἀσάμινθος auctore Apollonio in Lex. Hom. p. 169. est πύελος, ἀπὸ τοῦ τὴν ἄσιν μινύθειν, ὅ ἐστιν ἐλαττοῦν. cf. Odyss. IV, 48. 128. Praeterea ita de nostro loco loquitur Eustathius: Ὑστερολογίας τρόπον ἔχει. πρῶτον γάρ τις χιτῶνα περιδύεται, εἶτα φᾶρος. Ὅμοιον δὲ τρόπον ἐστὶ καὶ τό, ἐπεὶ φᾶρος καλὸν ἀμφέβαλεν αὐτὸν ἡ παῖς καὶ χιτῶνα, ἔκ ῥ' ἀσαμίνθου ἔβη, ἤγουν ἐξέβη τῆς κατὰ τὸ λουτρὸν πυέλου· πρῶτον γάρ τις ἔξεισι τῆς ἀσαμίνθου, εἶτα ἐνδύεται. — v. 470. Vid. supra v. 65. —

V. 472. Οἶνον ἐνοινοχοεῦντες. Inest tautolo-

αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Παῖδες ἐμοί, ἄγε, Τηλεμάχῳ καλλίτριχας ἵππους
ζεύξαθ' ὑφ' ἅρματ' ἄγοντες, ἵνα πρήσσῃσιν ὁδοῖο.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα τοῦ μάλα μὲν κλύον ἠδ' ἐπίθοντο·
καρπαλίμως δ' ἔζευξαν ὑφ' ἅρμασιν ὠκέας ἵππους.
ἐν δὲ γυνὴ ταμίη σῖτον καὶ οἶνον ἔθηκεν,
ὄψα τε, οἷα ἔδουσι Διοτρεφέες βασιλῆες.
ἂν δ' ἄρα Τηλέμαχος περικαλλέα βήσατο δίφρον·
πὰρ δ' ἄρα Νεστορίδης Πεισίστρατος, ὄρχαμος ἀνδρῶν,
ἐς δίφρον τ' ἀνέβαινε, καὶ ἡνία λάζετο χερσίν·
μάστιξεν δ' ἐλάαν· τὼ δ' οὐκ ἄκοντε πετέσθην
ἐς πεδίον, λιπέτην δὲ Πύλου αἰπὺ πτολίεθρον·
οἱ δὲ πανημέριοι σεῖον ζυγὸν ἀμφὶς ἔχοντες.
Δύσετό τ' ἠέλιος, σκιόωντό τε πᾶσαι ἀγυιαί·
ἐς Φηρὰς δ' ἵκοντο, Διοκλῆος ποτὶ δῶμα,
υἱέος Ὀρσιλόχοιο, τὸν Ἀλφειὸς τέκε παῖδα.
ἔνθα δὲ νύκτ' ἄεσαν· ὁ δὲ τοῖς πὰρ ξείνια θῆκεν.

---

gia his verbis haud infrequens apud Homerum. Cf. Il. IX, 469. *παρίαυον νύκτας ἀμφὶ ἐμοὶ αὐτῷ εἰνάνυχες.* Odyss. XIX, 343. III, 423. XVII, 247. — v. 475. *Ἄγε.* vid. *Zeune ad Viger.* p. 315. — *πρήσσῃσιν ὁδοῖο.* Cf. Il. XXIV; 264. Odyss. XV, 47. 219. — *ὑφ' ἅρμασιν, an den Wagen.* Vid. *Gynther de praeposit.* p. 40. §. 27, 3. De simili usu praepositionis *sub* egit *Schwarz ad Horat. Tursellin.* p. 1011. — v. 486. Jam veteres grammatici varias hujus loci suadebant lectiones teste Schol. *Ἀριστοφάνης γράφει, θεῖον, ἀντὶ τοῦ ἔτρεχον, εἶτα, ζυγὸν ἀμφιέχοντες.* Sed haud inepte usurpatum esse a poeta verbum *σείειν* de equis cursu celeri juga quasi quatientibus, quis est, qui non videat? De formula *ἀμφὶς ἔχειν* egit *Buttmann. Lexil.* II, 219. — v. 488. *ἐς Φηρὰς δ' ἵκοντο.* Iliad. V, 543. etiam singularis *Φηρή* occurrit. Erat urbs Messeniae. cf. Odyss. XXI, 15—18. Xenoph. Hellen. IV, 8, 7. Strabo. VIII, p. 564. A. et p. 550. B. Schol. haud inepte notat: *Φεραὶ μὲν πόλεις Θεσσαλίας· Φειαὶ δὲ Ἤλιδος. Φηραὶ δὲ τῆς Λακωνικῆς. εἰς ταύτας ἵκοντο κατὰ πρώτην ἡμέραν ἐφ' ἅρματος ὁ Τηλέμαχος καὶ ὁ Νεστορίδης Πεισιστρατος.* Conf. tamen *Bosius* ad Cornel. Nep. Conon, I, 1., qui contendit, *Φηράς* et *Φε-*

Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
ἵππους τε ζεύγνυντ', ἀνά θ' ἅρματα ποικίλ' ἔβαινον·
[ἐκ δ' ἔλασαν προθύροιο καὶ αἰθούσης ἐριδούπου·]
μάστιξεν δ' ἐλάαν, τὼ δ' οὐκ ἄκοντε πετέσθην.
ἷξον δ' ἐς πεδίον πυρηφόρον· ἔνθα δ' ἔπειτα
ἦνον ὁδόν· τοῖον γὰρ ὑπέκφερον ὠκέες ἵπποι.
δύσετό τ' ἠέλιος, σκιόωντό τε πᾶσαι ἀγυιαί.

ρας esse urbem eandem. — *αἴθουσα.* Currus ex aula egreditur, quae *πρόθυρον* et *αἴθουσαν* habebat, quae totam aulam circumcirca includit. Egregie de *αἰθούσᾳ* et *προδόμῳ* exposuit *Köppen* ad Iliad. IX, 469. „*Die αἴθουσα, ein bedeckter Säulengang, lief ganz um das Haus herum. In der Mitte des Hauses lag das μέγαρον, und an den beiden Seiten desselben die θάλαμοι. Zwischen dem Eingange des μέγαρον und der αἴθουσα, also schon im eigentlichen Hause, lag der πρόδομος, der Vorplatz, also ὑπ' αἰθούσᾳ, dicht an derselben. Hier bereitete man den Fremden das Nachtlager. Odyss. IV,* 297. 303." — Vid. *Ernesti* ad Il. XXIV, 323. ubi idem versus occurrit, quare nonnullis nostro in loco suspectus est. Vid. *Nitzschius* ad h. l. —

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Δ.

ARGVMENTVM.

Telemachus et Pisistratus perveniunt ad Menelaum, qui eo ipso tempore epulas quasdam exhibebat familiaribus, neque tamen ipsis quoque appositis dapibus, nunc quidem eorum adventus causam sciscitatur (v. 1—67.) Telemachus splendorem et magnificentiam aedium Menelai admiratur, qui sermone cum hospitibus suis instituto Ulyssis mentionem facit (v. 68—112.) Hujus autem recordatione graviter commotus Telemachus se tanquam illius filium prodit, quem ipsum cognoscente Menelao Helena citius indicat (v. 113—154.) Inde postquam in universum nonnisi consilium exposuit Pisistratus, cur Menelaum adierit Telemachus, gravi Ulyssis tacti desiderio omnes fundunt lacrymas, dolorem tamen lenire studet sapienter Helena, quae cum Menelao ad somnum usque temporis apud Ilium acti et virtutum Ulyssis memoriam repetit (v. 155—305.) postero autem die calamitatem domus suae querenti Telemacho et fortunam patris percontanti, narrat Menelaus de suo ipsius itinere, et quid ipsi responderit Aegyptius Proteus de casibus redeuntium Troja Achivorum, nominatim Ajacis Locrensis et Agamemnonis atque de Ulyssis in insula Calypsus commoratione (v. 306—586.) Denique Telemacho ut longius Spartae maneat, rogato munera hospitalia promittit, quorum ille nonnisi craterem accipit (v. 587—619.) Interea proci Telemachi abitu cognito, de insidiis revertenti struendis cogitant; Medon tamen hoc Penelopae, profectionis Telemachi adhuc ignarae aperit (620—714.) Penelope hoc nuntio afflicta et diuturna lamentatione defessa, ad Minervam precatur et divino somnio per quietem illius noctis recreatur, qua delecti procorum in Asteridem insulam navigant, turpissimum caedis consilium executuri. v. 715—847.

Οἱ δ' ἷξον κοίλην Λακεδαίμονα κητώεσσαν·
πρὸς δ' ἄρα δώματ' ἔλων Μενελάου κυδαλίμοιο

V. 1—2. *Οἱ δὲ* i. e. Telemachus et Pisistratus, filius Nestoris. — *ἷξον* vid. *Thiersch.* Gr. p. 349. 40. — *Κοίλη Λακεδαίμων* quid sit, facile intelligitur. *Κοῖλον* enim cum sit proprie *cavum* i. e. quodcunque est ex aliqua parte *inflexum*, constat illud verbum dici frequenter de regionibus, viis et urbibus, quae sitae sunt in profundo, in convalli, quae sunt depressae. conf. *Passow in Lexico* s. h. v. Ita h. l. *Λακεδαίμων κοίλη* vocatur, quia in convalli inter Taygetum et Parthenium montem sita erat. Hinc recte Scholiastes: *Ἐπὶ* (scr. *ἐπεὶ*) *ὑψηλοτάτοις ὄρεσι περικέκλειστα*, et Eustathius: *διὰ τὸ κύκλῳ μακροῖς ὄρεσι περιειλῆφθαι, ὥσπερ καὶ ἡ κοίλη Συρία δι' ὁμοίαν αἰτίαν τὴν τοιαύτην κλῆσιν εἴληχε·* Similiter *κοῖλον Ἄργος* apud Sophocl. Oed. Col. 371. (78.). vid. Strabo VIII. p. 563. A. sq. *Manso Sparta* I, 1. init. 2. init. Praeterea ex v. 2. patet, *Λακεδαίμονα* h. l. dici de urbe, non de terra. Homerus enim *ποτὲ μὲν τὴν πόλιν καλεῖ Λακεδαίμονα, ποτὲ δὲ τὴν χώραν Λακεδαίμονα, τὴν Σπάρτην.* Vulg. Consentit Strabo VIII, p. 564. 5. cf. Hom. Il. II, 581. Sed mirum quantum inter se dissentiunt veteres et recentiores in eo, quid sit *κητώεσσαν.* Alii enim hanc vocem et plerique, ut *Hemsterhuis.* ad Lucian. Tom. I. p. 139. *Heyne* ad Iliad. II, 581. praeeunte Eustathio et Apollonio in Lexico suo (p. 398. ed. *Toll.*) dictam putant a *τὸ κῆτος* bellua marina, ita ut sit vastus, ingens, *μεγάλη*, bene huc quadrare opinantes *μεγακήτεα πόντον* Odyss. III, 158. et *δελφῖνος μεγακήτεος* Il. XXI, 22. Alii, ex quibus inter recentiores *Köppen.* ad Il. II, 582. p. 214. sq., proprie dictum esse contendunt *κητώεσσαν*, ita ut propterea ita vocetur Sparta, quia ad littus Laconicum frequenter inventus sit cete cf. Aelian. H. A. XVII, 6. Alii denique, in quibus Zenodotus, scripserant pro *κητώεσσαν καιετάεσσαν* cf. Callimach. frag. 224.

Ἵππους καιετάεντας ἀπ' Εὐρώταο κομίσσαι.

Illud autem alii ita interpretari voluerunt, ut *καιετάεσσαν* idem sit, quod *καλαμινθώδη* i. e. refertam menta, herbae genere: *καιέτα γάρ*, inquit Apollonius, *φυτὸν ἡ καλάμινθη ἀπ' ἐνίων καλεῖται.* Denique *καιετάεσσαν* alii ita acceperunt, ut esset *πολλοὺς ἔχουσαν καιετοὺς* a *καιετός*, hiatus et cavernae, *ἀπὸ σεισμῶν· Εὔσειστος γὰρ ἡ Λακωνική*, Eustath. Sed has interpretationes omnes egregie

[τὸν δ' εὗρον δαινύντα γάμον πολλοῖσιν ἔτῃσιν
υἱέος ἠδὲ θυγατρὸς ἀμύμονος ᾧ ἐνὶ οἴκῳ.

---

refutavit *Buttmann.* in *Lexil.* T. II. p. 92. et *κητώεσσαν* idem esse quod *καιετάεσσαν* i. e. *quae habet multos hiatus et cavernas*, demonstravit. Nescio tamen, an non satis probaverit [p. 96. *sqq.*] illud, ob hanc ipsam causam *Λακεδαίμονα* necessario esse terram, non urbem. Quodsi *Λακεδαίμονι* tanquam terrae omnia possunt tribui, quae proprie conveniunt urbi, (p. 97. 9.) cur non vicissim urbi vindicari possint ea, quae proprie conveniunt terrae? Itaque quamvis cavernas multas nonnisi terra Lacedaemonica proprie habere dici possit, tamen hoc loco, ubi ipsa urbs Lacedaemon dicitur *κοίλη*, eidem simul ita adjungitur *κητώεσσα*, ut illud potius referendum sit ad regionem circa urbem et totam terram. v. 3—19. Breviter describuntur epulae nuptiales quas adveniente Telemacho et Pisistrato celebrabat Menelaus, filii Megapenthis, Alectoris filiam ducentis in matrimonium et filiae Hermionis, quae Neoptolemo nubebat. Sed *γαμοποιαν* istam aliunde (vid. Il. XVIII, 604.) in hunc locum esse intrusam, veteres jam conjecisse videntur cf. Athen. V. p. 218. Schw. *Διόδωρος δ' ὁ Ἀριστοφάνειος ὅλον τὸν γάμον περιέγραφε, τοπάζων πρώτας ἡμέρας εἶναι· καὶ τὸ λῆγον αὐτῶν, ἔτι δὲ καὶ τὸ ἕωλον τῆς συμποσίας, οὐκ ἐπιλογιζόμενος*, quem locum attulit *Nitzschius* vid. *Wolf. Proleg. ad Homerum* p. 264. Interpolata etiam esse ea, quae his versibus leguntur, gravioribus argumentis probasse puto *Bernhardt Thiersch Urgestalt der Odyssee, oder Beweis dass die homerischen Gesänge zu grossen Parthien interpolirt sind pag.* 59—62. Quamquam levioris momenti est, quod Telemachus et Pisistratus non ante domum intrasse dicuntur, quam ipsae epulae nuptiales commemoratur, et quod harum et convivarum non iterum fit mentio, cui objectioni respondit *Nitzschius: „Die Haupttage des Hochzeitfestes sind vorüber; Hermione ist schon nach Phthia abgezogen* (v. 8 f) *und Megapenthes wohnt mit der jungen Frau schon in seinen Gemächern — dieser Schmaus ist nur eine Nachfeier, welche denen vom Volke gegeben wurde, welche den König irgend wie näher angehen; wahrscheinlich war aber auch das Fest dieses Tages schon vorüber — endlich ist die ganze Sache für Telemach unwichtig etc.“* Similiter fortasse nullam vim habet, quod digamma v. 3. in *πολλοῖσιν ἔτῃσιν* et v. 4. in *ἀμύμονος, ᾧ ἐνὶ οἴκῳ* laesum est, quamvis hoc urgeat *B. Thiersch.* l. l. p. 60.

τὴν μὲν Ἀχιλλῆος ῥηξήνορος υἱέϊ πέμπεν·
ἐν Τροίῃ γὰρ πρῶτον ὑπέσχετο καὶ κατένευσεν
δωσέμεναι· τοῖσιν δὲ θεοὶ γάμον ἐξετέλειον.
τὴν ἄρ' ὅγ' ἔνθ' ἵπποισι καὶ ἅρμασι πέμπε νέεσθαι.

---

61. cf. *F. Thiersch.* Gr. §. 158. Sed rectius offensus esse videtur V. D. eo, quod in descriptione hujus festi nuptialis nonnulla insunt, quae a consuetudine recepta discrepant cf. Hom. Il. XVIII, 490. Qua quidem re adductus equidem certe suspectum esse locum nostrum judico, atque eum uncis includendum duxi. — *δαινύντα γάμον* cf. supra III, 309. Alias usurpatur *τεύχειν* et *ἀρτύειν γάμον* Od. I, 277. II, 196. IV, 770. — *ἔται* cur *πολλοί* commemorentur, non mirum, quamquam vel eo offensus *B. Thiersch.* l. l. p. 62. *Ἔτης* enim dicitur, qui cum aliquo sive arctius sive remotius est conjunctus, qua significatione admissa omnes loci commode possunt explicari, neque unquam oritur quaedam *ταυτολογία*, id quod induxisse videtur *Nitzschium*, ut *ἔτας* medium locum tenere contenderet inter cognatos et *ἑταίρους* et *tribules* esse opinaretur. Sed ex Il. VII, 295. certe illud non sequitur, ubi *ἔτας*, praemittit Homerus aut tanquam genus, cui subjecti sunt *ἑταῖροι*, aut ita, ut *ἑταῖροι* adeo arctius ad aliquem pertinere credendum sit. Neque vero *ἔτης* idem plane esse quod *ἑταῖρος* potest, quae fuisse videtur sententia *Heynii* ad Iliad. VI, 239. et VII, 295. Apollonium autem s. v. *ἔται* (*p.* 307. *ed. Toll.*) patet nonnisi in universum explicare vim vocis per verba: *πολῖται, ἑταῖροι, συνήθεις*, alioquin sane non apparet, cur non idem esse credas *ἔτης* quod affinis et cognatus, cum vel per *συνήθεις* illud Apollonius explicet. — *υἱέος* vid. v. 11. *θυγατρὸς* vid. v. 14. III, 188. Praeterea de Hermione non commemorat Homerus, quod affert Eustathius his verbis: *ἐν Τροίᾳ ὄντος ἔτι Μενελάου, ἐκδοθῆναι τὴν Ἑρμιόνην ὑπὸ τοῦ Τυνδάρεω τῷ Ὀρέστῃ, εἶτα ὕστερον ἀφαιρεθεῖσαν αὐτοῦ ἐκδοθῆναι τῷ Νεοπτολέμῳ κατὰ τὴν ἐν Τροίᾳ ὑπόσχεσιν. αὐτοῦ δὲ Πυθοῖ ἀναιρεθέντος ὑπὸ Μαχαιρέως, — — ἀποκαταστῆναι αὖθις αὐτὴν τῷ Ὀρέστῃ, ἐξ ὧν γενέσθαι τὸν Τισαμενόν, φερωνύμως οὕτω κληθέντα, παρὰ τὴν μετὰ μένους τίσιν, ἐπεὶ ὁ πατὴρ Ὀρέστης ἐτίσατο τοὺς φονεῖς τοῦ Ἀγαμέμνονος.* *θεοὶ* dicuntur ab Homero *γάμον ἐκτελεῖν*, quia hoc ut Eustathius dicit, *συνήθες ἐπὶ εὐδαιμόνων γάμων τῷ μύθῳ. Οὕτω γὰρ καὶ οἱ τοῦ Πηλέως γενέσθαι μυθεύονται.* cf. *Köppen.* ad Hom. Il. Tom. I, p. 116. sq. —

Μυρμιδόνων προτὶ ἄστυ περικλυτόν, οἷσιν ἄνασσεν.
υἱέϊ δὲ Σπάρτηθεν Ἀλέκτορος ἤγετο κούρην,
ὅς οἱ τηλύγετος γένετο κρατερὸς Μεγαπένθης
ἐκ δούλης· Ἑλένῃ δὲ θεοὶ γόνον οὐκέτ' ἔφαινον,
ἐπειδὴ τὸ πρῶτον ἐγείνατο παῖδ' ἐρατεινήν,
Ἑρμιόνην, ἣ εἶδος ἔχε χρυσέης Ἀφροδίτης.

Μυρμιδόνων ἄστυ Homerus teste Schol. *Φθίαν λέγει, οἱ δὲ νεώτεροι Φαρσαλίαν·* Myrmidones habitabant in Thessalia, eorumque dux erat Achilles — *Ἀλέκτορος κούρην οἱ μὲν Ἰφιλύχην, οἱ δὲ Ἐχέμηλον λέγουσιν* Schol. Alector autem *Ἀργεῖον γενεαλογεῖται τοῦ Πέλοπος καὶ Ἡγησάνδρας τῆς Ἀμύκλα.* Eustath. — *τηλύγετον* neque esse *τῆλε ὄντι τῷ πατρὶ γεννηθέντα* neque *τηλοῦ τῆς ἡλικίας πατρὶ ὄντι* neque *τὸν μόνον υἱον*, sed potius proprie idem quod *τελεύγετον* i. e. qui ultimus natus est i. e. dilectissimum patri et carissimum, probavit *Buttmann. Lexil.* T. II. p. 198. *sqq.* cf. Hom. Il. XIII, 470. — *Μεγαπένθης* inde vocatus est, quod Menelao patri rapta Helena vehementer afflicto natus erat. — *δούλης* fuerunt teste Schol. qui Nomen proprium esse putarent. *Nitzschius* ad h. l. haec habet: „*Eben so wenig aber ist hier ein Eigenname anzunehmen. Ein solcher Name ist kaum denkbar, und dabey würde Homer eine nähere Bezeichnung nicht fehlen lassen.*“ Sed his rem non confici, ipse V. D. sensisse videtur; statim enim addit: „*Indessen dürfen wir aus der Seltenheit der Bezeichnung nicht vorschnell kritische Folgerungen ziehn.*“ Obsequendum ego h. l. puto Schol., qui praeterea haec habet: *οἱ δὲ Τηριδάης· Τηριδάη δὲ τὸ κύριον αὐτῆς ὄνομα.* — *οὐκέτ'* Schol. ad Soph. Electr. 539. fragmentum affert Hesiodi, ubi Helenae tribuitur quoque filius Nisostratus; sed Pausanias Corinth. II, 18. hunc ipsum et Megapenthem ex eadem famula Menelao natos esse auctor est. cf. *Heyne* ad Il. III, 175. T. III. p. 483. et ad Apollodor. III, 11, 1. — *ἔφαινον*, in lucem adspectumque protulerunt, fecerunt, ut nascentur; nostrum fere „*ans Licht bringen, zu Tage fördern.*“ cf. Il. IX, 493. — — — *γόνον ἐξετέλειον ἐξ ἐμεῦ·* Similiter apud Xenophontem saepius legitur *φρουρὰν φαίνειν.* cf. *Sturz. Lexic. Xenoph.* Vol. IV. p. 420. *Passow.* s. v. *φαίνω.* — *ἣ — Ἀφροδίτης* summam indicat penustatem. vid. Il. XIX, 282. Od. XVII, 37. *Πηνελόπεια, ἰκέλη χρυσῇ Ἀφροδίτῃ*, cf. Od. II, 487. Sed cur *χρυσέη* constanter dicatur Venus, nondum satis defini-

Ὣς οἱ μὲν δαίνυντο καθ' ὑψερεφὲς μέγα δῶμα
γείτονες ἠδὲ ἔται Μενελάου κυδαλίμοιο,
τερπόμενοι· μετὰ δέ σφιν ἐμέλπετο θεῖος ἀοιδός,
φορμίζων· δοιὼ δὲ κυβιστητῆρε κατ' αὐτούς,
μολπῆς ἐξάρχοντος, ἐδίνευον κατὰ μέσσον.]
Τὼ δ' αὖτ' ἐν προθύροισι δόμων αὐτώ τε καὶ ἵππω,
Τηλέμαχός θ' ἥρως καὶ Νέστορος ἀγλαὸς υἱός,
στῆσαν· ὁ δὲ προμολὼν ἴδετο κρείων Ἐτεωνεύς,

---

tum est. *Köppen*. ad. Il. III, 64. putat esse: auro ornata. cf. Hom. Hymn. in Ven. v. 1. ubi Ἀφροδίτη πολύχρυσος vocatur. „Sed quae antiquissima fuerit notio, nemo facile expediet. Satis est tenere, aurea dici praeclara, pulcra: cum Apollonio καλῆς, ἀπὸ τῆς παρ' ὑμῖν θαυμαζομένη, ὕλης." *Heyn*. ad Il. III, 64. qui similiter docuit scribendum esse χρυσέης, non χρυσῆς. —

V. 15—19. Aristarchum ex Il. XVIII, 604. sqq. huc adscripsisse censebat jam Athenaeus IV, 28. Οὐ συνιέντες οἱ περὶ Ἀρίσταρχον, ὅτι (οὐκέτι) συνεχοῦς, ἄνσης τῆς ἑστιάσεως, καὶ τῶν ἀκμαίων ἡμερῶν παρεληλυθυιῶν, ἐν αἷς παρείληπτο μὲν ἡ γαμουμένη πρὸς τοῦ Νυμφίου· πέρας δ' εἶχεν ὁ τοῦ Μεγαπένθους γάμος· αὐτοὶ δὲ μονάζοντες διῃτῶντο ὅτε Μενέλαος καὶ ἡ Ἑλένη μὴ συνέντες, ἀλλ' ἐξαπατηθέντες ὑπὸ τοῦ πρώτου ἔπους (supra v. 3.) cf. *Nitzschius* ad h. l. — δῶμα saepius κατ' ἐξοχὴν dicitur de triclinio sive oeco, in quo epulae nuptiales celebrabantur. cf. *Ernesti* ad Callimach. Hymn. in Cer. v. 55. — γείτονες optime potest cum Eustathio accipi pro ἀστυγείτονες, ita ut magis universa sit significatio sequentis ἔται cf. ea, quae paulo ante de hac voce monui. De hiatu ἠδὲ ἔται vid. *Spitzner*. de versu heroico p. 141. —

V. 20—25. Bene observat *Nitzschius*, si totus locus inde a v. 3—19. sit insititius, non commode cohaerere verba v. 20. τὼ δ' αὖτ' cum versu 2. Et profecto v. 3—14. minus habet offensionis. — ἐν προθύροισι, cf. supra III, 104. sq. Il. XI, 776. XIX, 212. et *Köppen*. ad Il. IX, 469. ubi invenitur luculenta aedium Graecarum descriptio — κρείων eodem modo quo ἀμύμων dicitur, quicunque *in suo genere* est excellens et insignis cf. supra I, 29. *Schäfer*. ad Gregor. Cor. 586. Hom. Il. XX, 43. IV, 89. V, 169. Hinc facile intelligitur, quo sensu h. l. Ἐτεωνεύς κρείων dicatur. Aut enim propterea ita nuncupatur, quia erat optimus inter θέραποντας et Menelao fidissimus, cui sententiae apprime addicit sequens ὀτρηρὸς θεράπων,

ὀτρηρὸς θεράπων Μενελάου κυδαλίμοιο.
βῆ δ' ἴμεν ἀγγελέων διὰ δώματα ποιμένι λαῶν,
ἀγχοῦ δ' ἱστάμενος ἔπεα πτερόεντα προςηύδα·
Ξείνω δή τινε τώδε, Διοτρεφὲς ὦ Μενέλαε,
ἄνδρε δύω, γενεῇ δὲ Διὸς μεγάλοιο ἔικτον.
ἀλλ' εἴπ', εἴ σφωϊν καταλύσομεν ὠκέας ἵππους,
ἦ ἄλλον πέμπωμεν ἱκανέμεν, ὅς κε φιλήσῃ.

---

aut quod, ut vel alii *θεράποντες*, qui cum *δούλοις* non sunt confundendi (cf. Hom. Il. VII, 164. ubi Patroclus *θεράπων* dicitur et X, 58. ubi Meriones appellatur *Ἰδομενῆος ὀπάων*, XIII, 246. XV, 430—40. XIX, 78.) ex genere nobili erat oriundus. Eteonei enim pater fuisse traditur Boethous (vid. infra v. 31.), nepos Pelopis, unde Menelai adeo fuisset affinis. Fortasse utrumque Homerus h. l. in voce *κρείων* cogitari voluit. De principe *θεραπόντων* s. praefecto non cogitandum. cf. Hom. Il. XXII, 48. *κρείουσα γυναικῶν* i. e. *βασιλικωτάτη καὶ ἐντιμοτάτη*, ut Schol. loquitur. *Sturz*. Lexic. Xenoph. T. II. p. 786. sqq. — *θεράπων* Schol. *ὑπηρέτης φίλος, ὁ περὶ τὴν θεραπείαν ὑπάρχων*. Apollonius in Lexico p. 346. *θεράποντες. οὐχ οἱ δοῦλοι· ἀλλὰ πάντας τοὺς θεραπευτικῶς ἔχοντας οὕτω καλεῖ, καὶ τὸν ἐν τῇ δευτέρᾳ τάξει φίλον, ὡς Πάτροκλος Ἀχιλλέως*. cf. Etymolog. M. s. v. *Sturz* l. l. T. II. p. 527. —

V. 26—29. *τώδε δεικτικῶς* dictum. Nos: *da* sind. cf. *Thiersch*. Gr. §. 284. 11. *Buttmann*. ad Soph. Philoct. v. 87. Significatur prope adesse duos hospites. Temere igitur *Ernesti*: „Ceterum, inquit, quo demonstrativo pronomine opus fuerit, non video. Etenim famulus nunciat adesse, quod nesciebat in penetralibus epulans Menelaus, nec adeo poterat dicere *hi viri*, sed *hospites duo quidam tibi adsunt* etc.“ *διοτρεφής* frequens est apud Homerum regum ac principum epitheton, quod isti a Jove credebantur constituti et singulari ejus cura ac tutela frui. *Ἐκ Διὸς βασιλῆες* Hesiod. Theog. v. 96. — *ἔϊκτον* vid. *Thiersch*. Gr. §. 218 58. §. 232. 54. — *εἰ* vid. *Thiersch*. §. 328. 329. — *καταλύσομεν* i. e. *λύσομεν τοῦ ἅρματος* (cf. v. 35.) *ἀποζεύξομεν*: cf. Il. VIII, 433. 440. Hinc *καταλύειν* est quoque devertere. Xen. Anab. I, 8, 1. *πλησίον ἦν ὁ σταθμὸς, ἔνθα ἔμελλε καταλύσειν*. ibid. I, 10, 11. et *κατάλυμα* deversorium. — *ὅς κε φιλήσῃ* vid. *Thiersch*. §. 346. 12. 13. *Hermann*. ad Vig. p. 819. 903. *φιλεῖν* est h. l. amice excipere. vid. infra v. 174. Il. XX, 304. —

Τὸν δὲ μέγ' ὀχθήσας προςέφη ξανθὸς Μενέλαος·
οὐ μὲν νήπιος ἦσθα, Βοηθοΐδη Ἐτεωνεῦ,
τὸ πρίν· ἀτὰρ μὲν νῦν γε, πάϊς ὥς, νήπια βάζεις.
ἦ μὲν δὴ νῶϊ ξεινήϊα πολλὰ φαγόντε
ἄλλων ἀνθρώπων, δεῦρ' ἱκόμεθ' — αἴ κέ ποθι Ζεὺς
ἐξοπίσω περ παύσῃ ὀϊζύος! ἀλλὰ λῦ' ἵππους
ξείνων, ἐς δ' αὐτοὺς προτέρω ἄγε θοινηθῆναι.
Ὣς φάθ'· ὁ δ' ἐκ μεγάροιο διέσσυτο, κέκλετο δ' ἄλλους
ὀτρηροὺς θεράποντας ἅμ' ἑσπέσθαι ἑοῖ αὐτῷ.
οἱ δ' ἵππους μὲν λῦσαν ὑπὸ ζυγοῦ ἱδρώοντας·
καὶ τοὺς μὲν κατέδησαν ἐφ' ἱππείῃσι κάπῃσιν,

V. 30—36. *μέγ' ὀχθήσας.* Patet inde, quantopere hospitalitati studuerint Graeci, non solum necessitate temporum eo adducti, sed etiam *Διὰ ξένιον* semper habentes ante oculos. Od. XIV, 389. IX, 270. *Ζεὺς ἐπιτιμήτωρ ἱκετάων τε, ξείνων τε.* cf. Il. IX, 636. Eurip. Hec. v. 783. — *ἀτὰρ* pro *δέ.* cf. *Thiersch.* §. 312. 14. a. 17. Observandum tamen h. l. ter repetitum *μέν. νῦν γε* vid. *Herm. ad Vig.* p. 824. sq. — Ad verba *ἦ μὲν κ. τ. λ.* Schol. animadvertit haec: *Τὸ ἑξῆς οὕτως· εἰ μὲν δὴ ἡμεῖς πολλῶν ἀγαθῶν ἐμπλησθέντες παρὰ ἀλλοδαπῶν ἀνδρῶν ἐνταῦθα παρεγενόμεθα, ὀφείλομεν πάντως τοῖς ξένοις ὁμοίως ποιεῖν.* — *παύσῃ* *Thiersch.* Gr. §. 330. 5. a. mutatum vult in *παῦσαι.* Quod quidem certe tum non opus est, si *αἴ κε* esse putemus: *an forte*, neque pro exclamandi vel optandi particula h. l. habeamus. Tunc post *ἱκόμεθ'* ponendum comma, post *ὀϊζύος* colon, ut scriptum est in editione Clarkii. Sensus totius loci hic est: Temere quaeris, an recipiendi sint illi hospites, nos enim ipsi, ego et tu multorum hospitalitatem experti sumus, antequam huc *venimus ea spe*, fore, ut Jupiter nostrae miseriae finem imponeret. *τὰ ξεινήϊα* ita differt a *τὸ ξεινήϊον* ut illud dicatur de omnibus officiis quae hospiti praebentur, hoc sigillatim de dono, *δωτίνη*, quod ei discedenti solebat dari. cf. Od. I, 309. sqq. 316. Il. XI, 20. —

V. 37—46. *ἑσπέσθαι*, quod rejiciunt *Heynius* ad Il. V, 423. *Bekkerus* et *Nitzschius*, retinendum putavi, cum in omnibus reliquis aoristi modis Homerus ε retineat (cf. Il. XII, 350. 363. *ἑσπέσθω.* Od. XIX, 579. XXI, 77. *ἑσποίμην*), ita ut librario facile in mentem ve-

πὰρ δ' ἔβαλον ζειάς, ἀνὰ δὲ κρῖ λευκὸν ἔμιξαν·
ἅρματα δ' ἔκλιναν πρὸς ἐνώπια παμφανόωντα·
αὐτοὺς δ' εἰςῆγον θεῖον δόμον· οἱ δὲ ἰδόντες
θαύμαζον κατὰ δῶμα Διοτρεφέος βασιλῆος.
ὥστε γὰρ ἠελίου αἴγλη πέλεν ἠὲ σελήνης,

nire posset scribere usitatum σπέσθαι. — ζειάς est genus quoddam frumenti tritico simile et equorum pabulum, *farra* apud Virgil. Georg. I, 73. ubi conf. *Voss.* et infra v. 604. XIX, 593., ubi commemoratur ζείδωρος ἄρουρα. Idem esse videtur ὄλυρα Il. V, 196. VIII, 564. vid. Herod. II, 36. Plin. H. N. XVIII, 10. Ex *arinca* dulcissimus panis. Ipsa spissior, quam far, et major spica, eadem et ponderosior. Raro modius grani non XVI libras implet. Exteritur in Graecia difficulter, ob id *jumentis* dari ab Homero dicta. Haec enim est, quam olyram vocat. cf. Hom. Il. X, 569. — κρῖ pro κριθή recurrit Il. V, 196. VIII, 560. Ad priorem locum *Heynius* haec commentatur: „Argutatur Sch. A. super κρῖ, laborant nec minus ceteri grammatici Sch. br. Eustath. Etymol. Hesych. Suid. praeeunte Apoll. Lex. Sufficit, fuisse formam antiquam τὸ κρῖ, quod et κριθή erat. Ipsi Straboni VIII, p. 560. A. notabilis visa est haec forma." cf. *Sturz.* de diall. p. 440. — ἐνώπια τοὺς ἀντικρὺ τόπους τῆς εἰςόδου ἐνώπια καλεῖ ὁ ποιητής, τοὺς φωτιζομένους ὑφ' ἡλίου τόπους ἢ τῆς σελήνης. Ambr. vid. *Köppen.* ad Il. VIII, 435. „*Die* ἐνώπια (d. i. τὰ ἐν ἐνώπῃ τείχη) *war die Mauer an der Vorderseite, die Fronte des Hauses, die aber von der* αἴθουσα *bedeckt wurde. An diese Wand stellte man die Wagen. — Diese Wände waren des Prunks halber damals vermuthlich mit Metallarbeit gezieret. — Daher* παμφανόωντα *— Späterhin schmückte man sie mit Mahlereyen. S. Toup. Opusc.* II, p. 48. „Oppositum est τὰ προνώπια s. parietes externi — θεῖον cf. supra II, 12. III, 266. — θαύμαζον haud inepte ad hunc locum observat Athenaeus IV, 27. *Δεῖ δὲ καὶ τὸν πρῶτον εἰς ἀλλοτρίαν οἰκίαν ἐρχόμενον ἐπὶ δεῖπνον, μὴ γαστρισόμενον ἐνθὺς ἐπὶ τὸ συμπόσιον χωρεῖν, ἀλλά τι δοῦναι πρότερον τῷ φιλοθεάμονι, καὶ κατανοῆσαι τὴν οἰκίαν· οὐδὲ γὰρ τοῦτο παρέλιπεν ὁ ποιητής· Αὐτοὶ δ' εἰςῆλθον θεῖον δόμον· οἱ δὲ ἰδόντες θαύμαζον* etc. Simul memoriter laudasse videtur Athenaeus αὐτοὶ δ' εἰςῆλθον, quare nihil in textu mutandum. — ὥστε — σελήνης i. e. omnia in domo Menelai aut fulgentem aequabant splendorem solis aut minus coruscantem sed pallidam referebant lucem

δῶμα καθ' ὑψερεφὲς Μενελάου κυδαλίμοιο.
αὐτὰρ ἐπεὶ τάρπησαν ὁρώμενοι ὀφθαλμοῖσιν,
ἔς ῥ' ἀσαμίνθους βάντες ἐϋξέστας λούσαντο.
τοὺς δ' ἐπεὶ οὖν δμωαὶ λοῦσαν, καὶ χρῖσαν ἐλαίῳ,
ἀμφὶ δ' ἄρα χλαίνας οὔλας βάλον ἠδὲ χιτῶνας,

---

lunae. Illud referendum ad aurum et argentum, hoc ad alias res artificiose ex aere, gypso etc. fabricatas. Confirmatur hoc v. 71. sq. Eustathius autem hoc habet: *τὸ, ἠλίου — σελήνης, σημειοῦνται οἱ παλαιοὶ διὰ τὴν ἀπὸ συγκριτικοῦ ὕψους κατάβασιν πρὸς τὸ ταπεινότερον. ἔδει γάρ φασι σελήνην εἰπεῖν πρῶτα, εἶτα εἰς τὸν ἥλιον ἐπαναβῆναι, ὡς ἂν προκόπτῃ τὰ τῆς συγκρίσεως.* Sed ineptum est, quod addit: *ἔστι δ' εἰπεῖν, ὅτι πιθανῶς ὁ ποιητὴς ἐκ τοῦ μείζονος εἰς τὸ ἧττον κατέβη, ὡς ἂν μᾶλλον ὁ λόγος πιστεύοιτο.* Praeterea Homerus cur magnificentia et splendore vere persico instruxerit h. l. domum Menelai quae potius Trojanorum spoliis esse debebat insignita, Dion Orat. II. ita dicentem facit Alexandrum: *Καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἐπισχὼν, οὐκ ἔγωγε, εἶπε, τὸν Ὅμηρον ἐάσειν μοι δοκῶ ἀναπολόγητον· ἴσως γὰρ πρὸς τὸν τοῦ Μενελάου τρόπον ἐποίησε τὰ βασίλεια, ὅν φησι μόνον εἶναι τῶν Ἀχαιῶν μαλθακὸν αἰχμητήν.* (cf. *Köppen.* in Indice secundo ad Iliad. s. v. *Menelaus* Tom. VI. p. 437.) *Σχεδὸν γὰρ οὖν ἔοικεν οὐδὲ τῶν ἄλλων οὐδὲν μάτην ὁ ποιητὴς οὗτος λέγειν ἀλλὰ καὶ στολὴν, καὶ οἴκησιν, καὶ δίαιταν πρὸς τὸ τῶν ἀνθρώπων ἦθος πολλάκις ἀπεικάζειν.* — Pro *ὑψερεφὲς* cf. supra v. 15. scribebatur antea usque ad Turnebum *ὑψηρεφὲς*, quod in nonnullis quoque Codd. legitur. *Stephanus* praeferebat *ὑψιρεφὲς* cf. Athen. IV, 27. Aristoph. Nub. v. 305. vid. *Heynius* ad Hom. Il. V, 213. XIX, 333. —

V. 48—51. *ἀσαμίνθους* cf. supra III, 468. *Ἀπρεπὲς γὰρ ἦν, φησὶν Ἀριστοτέλης, ἥκειν εἰς τὸ συμπόσιον σὺν ἱδρῶτι πολλῷ καὶ κονιορτῷ.* Athenaeus IV, 27. qui simul observat, Homerum vel in minutissimis rebus commemorandis esse diligentissimum, cujus consuetudinis insigne exemplum exstat Il. X, 573. cf. Od. I, 437. — *δμωαὶ* quas constat viris quoque apud Graecos apparere consuevisse. vid. Hom. Il. V, 905. ubi Hebe Martem lavat. Od. III, 464. — *χλαῖνα* vestis superior viris propria quae humeris super *χιτῶνι* imponebatur et fibula continebatur Il. X, 133. Quomodo differat vox a *χλανὶς, χλαμὸς* bene docet *Passow.* s. v. *χλαῖνα*, qui similiter consulendus de verbo *οὖλος*, quod minime est *mollis*, sed potius *crispus*, *vil-*

ἕς ῥα θρόνους ἕζοντο παρ' Ἀτρείδην Μενέλαον.
χέρνιβα δ' ἀμφίπολος προχόῳ ἐπέχευε φέρουσα
καλῇ, χρυσείῃ, ὑπὲρ ἀργυρέοιο λέβητος,
νίψασθαι· παρὰ δὲ ξεστὴν ἐτάνυσσε τράπεζαν.
σῖτον δ' αἰδοίη ταμίη παρέθηκε φέρουσα,
εἴδατα πόλλ' ἐπιθεῖσα, χαριζομένη παρεόντων.
[δαιτρὸς δὲ κρειῶν πίνακας παρέθηκεν ἀείρας
παντοίων· παρὰ δέ σφι τίθει χρύσεια κύπελλα.]
τὼ καὶ δεικνύμενος προσέφη ξανθὸς Μενέλαος·
Σίτου θ' ἅπτεσθον, καὶ χαίρετον! αὐτὰρ ἔπειτα
δείπνου πασσαμένω εἰρησόμεθ', οἵτινές ἐστον

---

losus. De etymologia verbi cautius legendus est *Buttmann*. Lexil. T. I. p. 183. *sqq*. Eustathius: *Οὖλαι χλαῖναι — αἱ ὑγιεῖς, παρὰ τὸ ὅλον, ἢ τριχωταί, παρὰ τὸ τῆς τριχὸς οὖλον, ἢ εὔκλωστοι παρὰ τὸ εἱλεῖν.* — *θρόνος* Eustathius: *θρόνος ἐλευθέριός ἐστι καθέδρα σὺν ὑποποδίῳ, καὶ θρῆνυν τὸ ὑποπόδιον καλοῦντες, ἐντεῦθεν καὶ τὸν θρόνον ὠνόμασαν, τοῦ θρήσασθαι χάριν, ὅπερ ἐπὶ τοῦ καθέζεσθαι λέγεται.* vid. supra I, 131. 145. cf. Apollon. in Lexic. s. v. *θρῆνυς*. Solebant autem advenis statim concedi *θρόνοι* honoris causa. cf. *Köppen*. in Indice sec. s. v. *Sitz*. Od. V, 86. *θρόνῳ σιγαλόεντι*. VIII, 65. *θρόνον ἀργυρόηλον*. —

V. 52—54. vid. supra I, 136—138. —

V. 55—59. Suspecti sunt versus 57. et 58. cf. supra I, 140. *Nitzschius* ad h. l. commentatur haec: *Die Schaffnerin bringt allerlei Fleisch für die Gäste — Dies wäre auffallend, wenn Menelaos selbst noch essend zu denken wäre. Für den Anfang des δεῖπνον ist jetzt in der Dämmerung auch nicht die Zeit. Isst man aber schon, so hat der Zerleger nicht etwa nur so viel Portionen gemacht, als anfänglich Essende waren, sondern es bleibt für Dazukommende in der Schüssel* (XVII, 258.) — *δεικνύμενος* vid. supra III, 41. —

V. 60—64. *Σίτου — χαίρετον* vid. Athenaeus V, 3. *παρὰ δ' Ὁμήρῳ, ἐν τῷ τοῦ Μενελάου συμποσίῳ προβάλλουσιν ἀλλήλοις, ὥσπερ ἐν διατριβῇ, ζητήματα· καὶ πολιτικῶς ὁμιλοῦντες τέρπουσιν ἀλλήλους καὶ ἡμᾶς.* — *δείπνου πασσαμένω* vid. supra I, 124. Alia lectio est *πανσαμένω*, quam rejecit ipse *Clarkius*. Praeterea *δείπνου* cur dixerit Homerus, facile apparet coll. infra v. 194. et 213. Vide quae monuimus ad Od. I, 124. II,

ἀνδρῶν· οὐ γάρ σφῷν γε γένος ἀπόλωλε τοκήων,
ἀλλ' ἀνδρῶν γένος ἐστὲ Διοτρεφέων βασιλήων
σκηπτούχων· ἐπεὶ οὔ κε κακοὶ τοιούςδε τέκοιεν.
Ὣς φάτο· καί σφιν νῶτα βοὸς παρὰ πίονα θῆκεν
ὄπτ' ἐν χερσὶν ἑλών, τά ῥά οἱ γέρα πάρθεσαν αὐτῷ.
οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.
αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,

---

20. — *οὐ γάρ* cum praecedentibus ita cohaeret: „Quaeramus, quinam vos sitis (cf. Od. III, 69. 70.) etenim operae pretium esse videtur quaerere." Sed quaerendum quoque, quid sit *γένος ἀπόλωλε*. Atque hoc, credo, non potest esse dubium, si consideraverimus ea, quae opponuntur *ἀλλ' — βασιλήων* i. e. ad sensum: sed genere nobili estis praediti. Erit igitur *γένος ἀπ.* quod Schol. dicit: *οὐ γὰρ ἀφανῶν ἐστὶ γονέων*, proprie genus vestrum non periit. Male igitur *Ernesti* sensum loci ita constituit: „Non degeneravistis ab indole parentum; nam degenerando perit indoles generis, et quodammodo genus ipsum." *σφῷν* pro *σφῶϊν* cum *Nitzschio* legendum putavi. cf. *Thiersch.* Gr. §. 204. 6. *Passow.* s. v. Sed cur post *διοτρεφέων* ponendum sit comma, quod vult *Nitzschius*, non video. — *Κακοὶ* h. l. unice pertinere puto ad genus vile et ignobile, non ad mores et animum. Postulat hoc oratio contexta. cf. Xen. de republ. Athen. III, 10. ubi *τὸ κάκιστον* de sentina plebis dicitur: *τὸ κάκιστον ἐν ἑκάστῃ πόλει εὔνουν τῷ δήμῳ*. Neque *τοιούςδε* alio quam ad externas Telemachi et Pisistrati virtutes ac laudes referri poterit, praesertim ad regalem eorundem incessum et decorum corporis totius habitum. Simul autem patet, leviter adulari Menelaum hospitibus suis, quod tamen ipse mitigat dicens: *οὔ κε τέκοιεν*. Contra si *κακοὶ* et *τοιούςδε* ad interna referimus, magis etiam esset adulatus. Nam

παῦροι γάρ τοι παῖδες ὁμοῖοι πατρὶ πέλονται

Od. II, 276. qui locus bene est conferendus. Denique ad *τοιούςδε* cf. Il. XX, 357. —

V. 65—70. *νῶτα βοὸς* tergum bovis habebatur pro cibo delicatissimo, quo plerumque amicissimi et aestumatissimi homines recreabantur. Ita Agamemnon Il. VII, 321. *νώτοισι διηνεκέεσσι γέραιρεν Αἴαντα*. vid. *Köppen.* ad h. l. ibid. IX, 207. cf. Athenaeus I, 8. Ob hanc ipsam cau-

δὴ τότε Τηλέμαχος προςεφώνεε Νέστορος υἱόν,
ἄγχι σχὼν κεφαλήν, ἵνα μὴ πευθοίαθ' οἱ ἄλλοι·
Φράζεο, Νεστορίδη, τῷ ἐμῷ κεχαρισμένε θυμῷ,
χαλκοῦ τε στεροπὴν κὰδ δώματα ἠχήεντα,
χρυσοῦ τ' ἠλέκτρου τε καὶ ἀργύρου ἠδ' ἐλέφαντος.
Ζηνός που τοιήδε γ' Ὀλυμπίου ἔνδοθεν αὐλή.
ὅσσα τάδ' ἄσπετα πολλά! σέβας μ' ἔχει εἰςορόωντα.

---

eam primum apponebantur *νῶτα* Menelao ut maxime honorando, qui tamen, ut alii homines principes, non unus illa comedebat, sed cum amicis communicabat. Neque tamen minus v. 66. ab aliena manu profectum putat *Nitzschius* potissimum propterea, quod Menelaus non possit cogitari ulli coenae h. l. interesse. Quod non video. Quamvis enim hoc recte contendi possit, epulas nuptiales ipsas, cum adveniret Telemachus, jam fuisse transactas, (cf. ad v. 3.) tamen *Nitzschius* ipse concedit, de epulis quibusdam secundis posse ac debere cogitari. Et quid vetat, quominus putemus his Menelaum interfuisse? Cur non postquam ἕται illi suos cibos comederant, advenientibus hospitibus novi cibi parati sint? (v. 55. 56. 67.) In *τά ῥα* autem *κάρθεσαν* et plurali *γέρα* equidem nihil difficultatis invenire potui. — *ἄγχι* — *ἄλλοι* Eustathius observat: ὡς ἂν μὴ κολακεύειν δοκοίη ἀγεννῶς ἢ καὶ ἀφελὴς εἶναι διὰ τὸ πολὺ τοῦ θαύματος. —

V. 71—75. *κὰδ δώματα* recte dedit *Barnesius* pro lectione vulgari καὶ δώματα cf. supra v. 45. 46. — *ἤλεκτρος*, ἴσως μὲν καὶ ὕλη τις κατὰ τοὺς πολλοὺς χαλκώδης ἰδιαιτάτη παρὰ τὸν ἁπλῶς χαλκόν· μάλιστα δὲ μίγμα τι χρυσοῦ καὶ ἀργύρου (vid. Strabo III, 2. p. 391. 8.) δοκεῖ δὲ καὶ ὁ λοιπὸς δηλοῦσθαι νῦν ἤλεκτρος, ὃν ὁ μῦθος διὰ τὸ οἷον ἡλιῶδες τῆς χρόας δάκρυον εἶναι τῶν Ἡλιάδων λέγει, ἀφ' οὗ καὶ λαβαὶ μαχαίραις γίνονται ἀχύρων ἐπισπαστικαί. Εἰκὸς γάρ, καὶ τοιοῦτον παρενθεῖσθαι τοῖς τοῦ Μενελάου δόμοις εἰς δαίδαλμα. Eustath. Singulari commentatione egit *Dilthey* de Electro et Eridano, Darmstadt. 1824. cf. Plin. H. N. XXXIII, 4. — *ἐλέφαντος* cf. Pausan. Attic. I, 12. — Pro *Ζηνὸς* — *αὐλή* ex mente Seleuci et Athenaei V, 3. rectius legatur: Ζηνός που τοιαῦτα δόμοις ἐν κτήματα κεῖται etc. Primum enim Οὐ γάρ, inquit, τῆς οἰκίας (Ζηνός — *αὐλή*) τὸ κάλλος μόνον ἀποθαυμάζουσι. Πῶς γὰρ ἤλεκτρον καὶ ἄργυρος καὶ ἐλέφας ἐν τοῖς τοίχοις ἦν; Ἀλλὰ τὰ μὲν περὶ τοῦ οἴκου εἰρήκασιν — περὶ δὲ τῶν σκευῶν τό, χρυσοῦ τ' — ἐλέφαν-

Τοῦ δ᾽ ἀγορεύοντος ξύνετο ξανθὸς Μενέλαος,
καί σφεας φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Τέκνα φίλ᾽, ἤτοι Ζηνὶ βροτῶν οὐκ ἄν τις ἐρίζοι·
ἀθάνατοι γάρ τοῦγε δόμοι καὶ κτήματ᾽ ἔασιν·
ἀνδρῶν δ᾽ ἤ κέν τίς μοι ἐρίσσεται, ἠὲ καὶ οὐκί,

τος· οἷς εἰκότως ἐπιφέρεται, Ζηνὸς — κεῖται, "Οσσα etc. Sed recte vidit *Casaubonus*, per αὐλὴν συνεκδοχικῶς simul significari quae insunt in domo. Deinde negat Athenaeus recte sequi ὅσσα, cum praecesserit αὐλή. At posita interpunctione hoc quoque facile removetur. Denique, id quod unum esse videtur paulo gravius, dubitat Athenaeus, an apud Homerum αὐλή accipi possit pro domo ipsa. Qua quidem re commotus est ipse *Nitzschius*. Dicit enim: „*Die* αὐλή *des Zeus können uns aber die anscheinenden Nachahmungen späterer* (s. *Monk zu Eurip. Hippol.* 67. *f.*) *nicht sichern.*" Addi potest Aeschyl. Prometh. v. 132. ὅσοι τὴν Διὸς αὐλὴν οἰχνεῦσι. Hinc interpretationem aliam invenit V. D., qua αὐλή proprio suo sensu retineretur, ita quidem ut Telemachus, qui jam antea ingressus aedes Menelai harum αὐλὴν admiratus erat, ubi splendorem interioris domus conspexerat, exclamet, eodem modo affectum sese sibi videri, quasi per αὐλὴν Jovis ingressus sit. Quam interpretionem ut rejiciam, plura faciunt. Primum facile intelligitur, satis obscure locutum esse Homerum, si haec loquentem facere vellet Telemachum, deinde v. 43—46. quos affert *Nitzschius*, certe non probat, magnopere jam obstupefactum esse Telemachum splendore *solius* αὐλῆς. Diserte enim dicitur: αὐτοὺς δ᾽ εἰςῆγον θεῖον δόμον — θαύμαζον κατὰ δῶμα. Denique v. 79. respondet Menelaus: Ἀθάνατοι γάρ τοῦγε δόμοι, pro quo facile Homerus scribere poterat Ἀθανάτη γὰρ τοῦγ᾽ αὐλή etc. si αὐλὴν nostro loco proprie accipi vellet. Praeterea Διὸς χαλκοβατὲς δῶ commemoratur Il. I, 426. cf. XIII, 4. Itaque puto cum *Casaubono* ad l. l. Athenaei αὐλὴν Ζηνὸς h. l. esse Jovis palatium. —

V. 76—89. τοῦ — ξύνετο i. e. intellexit, quo valerent verba Telemachi res humanas divinis quamvis non adulandi causa tamen non recte aequiparantis — ἤ κέν — ἠὲ καὶ οὐκί Eustathius: τὸ ἐρίζειν ἐνταῦθα ἐπὶ συγκρίσεως εἴληπται. Τὸ δὲ, ἤ τις — ἠὲ καὶ οὐκί, καθ᾽ ὁμοιότητα ἐῤῥέθη τοῦ, φέροιτο ἂν κράτος ἠὲ φεροίμην (Il. XIII, 486. coll. XVIII, 308.) ἵνα ὥσπερ ἐκεῖ ἀμφήριστος ἡ νίκη, οὕτω καὶ ὧδε ὁ πλοῦτος. Non tamen plane eadem esse videtur horum locorum et nostri ratio, imo

κτήμασιν. ἦ γὰρ πολλὰ παθὼν καὶ πόλλ' ἐπαληθεὶς
ἠγαγόμην ἐν νηυσί, καὶ ὀγδοάτῳ ἔτει ἦλθον·
Κύπρον, Φοινίκην τε καὶ Αἰγυπτίους ἐπαληθείς,
Αἰθίοπάς θ' ἱκόμην, καὶ Σιδονίους καὶ Ἐρεμβούς,
καὶ Λιβύην, ἵνα τ' ἄρνες ἄφαρ κεραοὶ τελέθουσιν.

---

illud significat Menelaus opibus haud facile quenquam secum posse contendere, cujus rei causam affert in sequentibus ἦ γὰρ etc. cf. *Matth.* Gr. §. 487. 7. Od. I, 268. — *ἠγαγόμην* Eustathius: τὸ δὲ ἠγαγόμην ἐπὶ κτημάτων, ἀντὶ τοῦ, ἔφερον, κεῖται — ἵνα λέγῃ, ὡς πολλὰ παθὼν, καὶ πολλὰ πλανηθεὶς, πολλὰ ἠγαγόμην κτήματα. cf. Il. VII, 389. XVI, 190. XXII, 116. 471. — *Κύπρον.* Quemadmodum Ulyssis, ita Menelai iter nondum satis est indagatum ab interpretibus. Quaeritur potissimum, qui sint Αἰθίοπες, et Ἐρεμβοί, quos ab ἔρα terra et ἐμβαίνειν dictos Troylodytas existimarunt nonnulli ex veteribus, qui diversissimas in medium attulerunt sententias. Itaque optimum videtur ablegare lectores ad libellum accuratissime de his rebus conscriptum; *Bemerkungen über Homer's Geographie von F. A. Ukert,* Weimar 1814. ubi p. 42. sqq. p. 46. haec leguntur: *Die Erember wohnten wahrscheinlich in dem Lande östlich von Aegypten, das nachher Arabien hiess. — — Unter den Aethiopen haben wir entweder die südlich von Aegypten wohnenden zu verstehen, dieselben, die sich auch bis an den Okeanos erstreckten — — oder man liess Aethiopen an einem Theil der Küsten des Mittelmeers wohnen.* — p. 47. *Libyen ist ohne Zweifel das Land westlich von Aegypten, ein Name, den später der ganze Welttheil erhielt.* *ἵνα — τελέθουσι* Virg. Georg. III, 339.

Quid tibi pastores Libyae, quid pascua versu
Prosequar.

Satis nota est admirabilis Lybiae fertilitas. *ἄφαρ* haud dubie nihil est, nisi ταχέως, brevi tempore postquam natae sunt, agni in Libya cornua accipiunt. Consentit Herod. IV, 29. καὶ Ὁμήρου ἔπος ἐν Ὀδυσσείῃ — ὀρθῶς εἰρημένον, ἐν τοῖσι θερμοῖσι ταχὺ παραγίνεσθαι τὰ κέρεα, ἐν δὲ τοῖσι ψύχεσι, ἢ οὐ φύειν κέρεα τὰ κτήνεα ἀρχὴν, ἢ φύοντα, φύειν μόγις. Aelian. Histor. Anim. VIII, 28. καὶ ἐν μὲν Λιβύῃ εὐθὺς γίνεται κέρατα ἔχοντα τὰ κερατώδη τῶν κριῶν. Eodem autem redit alia explicatio, quam affert Eustathius: ἔνθα οἱ μετ' ὀλίγον ἐσόμενοι κεραοὶ, ἄφαρ γίνονται. Semper enim verba illa

τρὶς γὰρ τίκτει μῆλα τελεσφόρον εἰς ἐνιαυτόν.
ἔνθα μὲν οὔτε ἄναξ ἐπιδευὴς, οὔτε τι ποιμὴν,
τυροῦ καὶ κρειῶν, οὐδὲ γλυκεροῖο γάλακτος·
ἀλλ' αἰεὶ παρέχουσιν ἐπηετανὸν γάλα θῆσθαι.
ἕως ἐγὼ περὶ κεῖνα πολὺν βίοτον συναγείρων
ἠλώμην, τείως μοι ἀδελφεὸν ἄλλος ἔπεφνεν,
λάθρῃ, ἀνωϊστὶ, δόλῳ οὐλομένης ἀλόχοιο·
ὥς οὔτι χαίρων τοῖσδε κτεάτεσσιν ἀνάσσω.
καὶ πατέρων τάδε μέλλετ' ἀκουέμεν, οἵτινες ὑμῖν
εἰσίν· ἐπεὶ μάλα πόλλ' ἔπαθον, καὶ ἀπώλεσα οἶκον,
εὖ μάλα ναιετάοντα, κεχανδότα πολλὰ καὶ ἐσθλά.

ἵνα — τελέθουσι magnae fertilitatis Libyae continent testimonium. Sequentia *τρὶς — ἐνιαυτὸν* ita cohaerent cum praecedentibus, ut explicent *ἄφαρ κεραοὶ τελέθουσι*, ita fere: ubi agni brevi tempore cornua accipiunt, *neque hoc mirum;* etenim solet ibi vel fieri, quod magis est mirum, ut etc. Et profecto quis non miretur, singulis annis ter parere in Libya agnos? Bis illud fieri constat. Quid si *τρὶς* ut saepissime apud Homerum nonnisi incertum quendam numerum indicare hoc quoque loco censeamus? vide, quae egregie hac de re exposuit *Spitzner.* ad Hom. Il. XVI, 702. „*Die dreifache Zahl bei einem Unternehmen ist Homer so geläufig, dass sie mehr unbestimmt dem beigegeben zu werden scheint, was zu mehreren Malen geschieht.*“ cf. Il. II, 649. Atque idem V. D. nostrum quoque locum ibidem attulit, accuratius tamen de eo non disputans. Confer denique similem quendam usum apud Romanos. Cic. epist. ad Qu. fr. I, 4: „Saepe *triduo* summa cum gloria dicebar esse rediturus“ — *τελέσφορον* vid. *Köppen.* ad Il. XIX, 32. et *Passow.* s. v. *Nitzschius* reddidit haec verba: „*bis zum sich erfüllenden Jahreskreis.*“ —

V. 90—99. *οὐλόμενος* ut Latinorum *perditus* tum perniciem afferens tum ipse miser. *Heyne* ad Il. XIV, 84. — *μέλλετ' ἀκουέμεν* Nos: *das müsst ihr gehört haben* i. e. veri simillimum est vos audivisse. cf. Sophocl. Phil. v. 447. *ἔμελλε* sc. *εἶναι* i. e. *er wird ja leben*, sine dubio adhuc erit in vivis. vid. *Hermann.* ad *Vig. p.* 754. — *ἀπώλεσα οἶκον ἀμφίπολον πότερον τὸν ἑαυτοῦ, ἢ τὸν τοῦ Πριάμου. Barnesius* recte prius statuit propter verba *ἐπεὶ — ἔπαθον* et v. 97. — *ὄφελον.* cf. *Thiersch.* Gr. §. 335. 4. —

ὧν ὄφελον τριτάτην περ ἔχων ἐν δώμασι μοῖραν
ναίειν, οἱ δ᾽ ἄνδρες σόοι ἔμμεναι, οἳ τότ᾽ ὄλοντο
Τροίῃ ἐν εὐρείῃ, ἑκὰς Ἄργεος ἱπποβότοιο
ἀλλ᾽ ἔμπης πάντας μὲν ὀδυρόμενος καὶ ἀχεύων —
πολλάκις ἐν μεγάροισι καθήμενος ἡμετέροισιν,
ἄλλοτε μέν τε γόῳ φρένα τέρπομαι, ἄλλοτε δ᾽ αὖτε
παύομαι· αἰψηρὸς δὲ κόρος κρυεροῖο γόοιο —
τῶν πάντων οὐ τόσσον ὀδύρομαι, ἀχνύμενός περ,
ὡς ἑνός, ὅςτε μοι ὕπνον ἀπεχθαίρει καὶ ἐδωδὴν
μνωομένῳ· ἐπεὶ οὔτις Ἀχαιῶν τόσσ᾽ ἐμόγησεν,
ὅσσ᾽ Ὀδυσεὺς ἐμόγησε καὶ ἤρατο· τῷ δ᾽ ἄρ᾽ ἔμελλεν
αὐτῷ κήδε᾽ ἔσεσθαι, ἐμοὶ δ᾽ ἄχος αἰὲν ἄλαστον
κείνου, ὅπως δὴ δηρὸν ἀποίχεται· οὐδέ τι ἴδμεν,
ζώει ὅγ᾽ ἢ τέθνηκεν. ὀδύρονταί νύ που αὐτὸν

V. 100 — 112. *ἔμπης* cf. *Herm. ad Vig.* p. 784. *Thiersch.* Gr. §. 166. 9. — *ἄλλοτε — παύομαι* i. e. modo lamentando oblector, lubenter lamentor, modo desino sc. lamentari eoque delectari. *παύομαι* sc. *γόῳ φρένα τερπόμενος.* Dolor enim interdum solet lamentando mitigari, unde ipsi quodam voluptatis sensu afficimur, interdum tam acerbus est ille dolor et ita animum pungit, ut in imo pectore malimus eum residere quam plenum effundere. cf. infra v. 183. et Aristot. Rhetoric. I, 1. *καὶ ἐν τοῖς πένθεσι καὶ θρήνοις ἐγγίνεταί τις ἡδονή· Ἡ μὲν γὰρ λύπη, ἐπὶ τῷ μὴ ὑπάρχειν, ἡδονὴ δὲ τῷ μεμνῆσθαι καὶ ὁρᾶν πως ἐκεῖνον, καὶ ἃ ἔπραττε, καὶ οἷος ἦν. Διὸ καὶ τοῦτ᾽ εἴρηται, Ὣς φάτο· τοῖσι δὲ πᾶσιν ὑφ᾽ ἵμερον ὦρσε γόοιο* (v. 183.) — *αἰψηρὸς* observat Eustathius: *τὸ, αἰψηρὸς — γόου, γνωμικῶς ἐῤῥέθη. δηλοῖ δὲ οὐ παντελῆ παῦσιν θρήνου τοῦ ἐπὶ τοῖς φίλοις, ἀλλ᾽ ὅτι ταχὺ κορεννύμενοι τοῦ σφοδρῶς γοᾶσθαι, εἶτα διαλιπόντες, ἀναλαμβάνομεν αὖθις γόον.* — *τῶν πάντων* vid. *Thiersch.* Gr. § 255. 6. §. 256. 2. infra v. 108. 109. Sed cf. supra v. 100. *πάντας μὲν ὀδυρόμενος — οὐ τόσσον* bene observat Athenaeus V, 4. *τίς ἂν οὖν τῶν ἐκγόνων ἐκείνων τῶν ὑπὲρ τοῦ τοιούτου τεθνηκότων, οὐκ ἂν ἀνταξίαν δόξειεν τ.,ν ἐπὶ τῇ στερήσει τοῦ πατρὸς λύπην τῇ τοῦ πατρὸς εὐχαρίστῳ μνήμῃ διορθουμένην; Ὅπως δὲ μὴ δόξῃ κοινὸς εἶναι πρὸς πάντας τοὺς παραπλησίως αὐτῷ τὴν εὔνοιαν ἐνδεδειγμένους, ἐπήνεγκεν, τῶν — — ἐδωδήν. Ἵνα δὲ μὴ φαίνηται μηδενὸς τῶν ἐκείνου παραμελῶν,*

Λαέρτης θ' ὁ γέρων καὶ ἐχέφρων Πηνελόπεια,
Τηλέμαχός θ', ὃν ἔλειπε νέον γεγαῶτ' ἐνὶ οἴκῳ.
Ὣς φάτο· τῷ δ' ἄρα πατρὸς ὑφ' ἵμερον ὦρσε γόοιο.
δάκρυ δ' ἀπὸ βλεφάρων χαμάδις βάλε, πατρὸς ἀκούσας,
χλαῖναν πορφυρέην ἄντ' ὀφθαλμοῖιν ἀνασχὼν
ἀμφοτέρῃσιν χερσί· νόησε δέ μιν Μενέλαος·
μερμήριξε δ' ἔπειτα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν,
ἠέ μιν αὐτὸν πατρὸς ἐάσειε μνησθῆναι,
ἦ πρῶτ' ἐξερέοιτο, ἕκαστά τε πειρήσαιτο.
Ἕως ὁ ταῦθ' ὥρμαινε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν,
ἐκ δ' Ἑλένη θαλάμοιο θυώδεος ὑψορόφοιο
ἤλυθεν, Ἀρτέμιδι χρυσηλακάτῳ εἰκυῖα.

ἐμνήσθη κατ' ὄνομα (v. 110.) — ἐχέφρων vide, quae monui ad Od. II, 116. 117. —

V. 113—119. ὑφ' — γόοιο cf. supra v. 104. — δακρὺ — βάλε cf. supra II, 24. infra XII, 595. — νόησε Eustathius: Καὶ, inquit, ὅρα ὅπως ὁ ποιητὴς πολυσχήμων ὤν, τὸν μὲν Νέστορα ἔπλασεν ἐρωτήσαντα (supra III, 69.) καὶ οὕτω μαθόντα, τίνες οἱ παραβαλόντες ξένοι, τὸν δὲ Μενέλαον ποιεῖ, δίχα τοῦ ἐρωτῆσαι, γνόντα τοὺς ξενισθέντας· ἅμα γὰρ μνήμη τῶν τοῦ πατρὸς περιῆλθε τὸν Τηλέμαχον, ἐξ ὧν ὁ Μενέλαος ἔφη, καὶ εὐθὺς δακρύσας γνωρίζεται. —

V. 120—137. θαλάμοιο cf. Od. I, 425. Il. IX, 578. III, 382. — χρυσηλακάτῳ quid sit, ambigunt interpretes et Grammatici. Plerique interpretantur ἡ χρυσῷ βέλει χρωμένη, καλλίτοξος. vid. Etymol. M. p. 424. Hesych. et Apollon. s. v. Recte tamen hac de re est dubitatum a VV. DD., cum ἠλακάτη apud Homerum nunquam significet sagittas, sed potius *fusum*, *colum*. Il. VI, 491. Od. I, 357. Accedit quod apud Pindar. Od. VI, 179. Nem. VI, 62. V, 65. epitheton illud tribuitur Amphitritae, Latonae et Nereïdibus, quibus aurea sagitta minus commode tribui posse videtur. Hinc Spitzner. ad Il. XVI, 183. „*Diesem nach ist die Erklärung der Grammatiker für Homer wenigstens unerweislich, und wenn auch Artemis als Jagdgöttin eher ein Pfeil oder vielmehr Köcher zukäme, wie bei Kallimach. auf Artem. 110.; so ist doch nicht wahrscheinlich, dass in den homerischen Liedern wo der Pfeile so oft Erwähnung geschieht, gerade nur in der Zusammensetzung das Wort im angegebenen Sinne gebraucht werde.*" cf. tamen Heyne ad h. l. et Passow. s. v. —

τῇ δ' ἄρ' ἅμ' Ἀδρήστη κλισίην εὔτυκτον ἔθηκεν·
Ἀλκίππη δὲ τάπητα φέρεν μαλακοῦ ἐρίοιο·
Φυλὼ δ' ἀργύρεον τάλαρον φέρε, τόν οἱ ἔδωκεν
Ἀλκάνδρη, Πολύβοιο δάμαρ, ὃς ἔναι' ἐνὶ Θήβης
Αἰγυπτίῃς, ὅθι πλεῖστα δόμοις ἐν κτήματα κεῖται·
ὃς Μενελάῳ δῶκε δύ' ἀργυρέας ἀσαμίνθους,
δοιοὺς δὲ τρίποδας, δέκα δὲ χρυσοῖο τάλαντα.
χωρὶς δ' αὖθ' Ἑλένῃ ἄλοχος πόρε κάλλιμα δῶρα·
χρυσέην τ' ἠλακάτην, τάλαρόν θ' ὑπόκυκλον ὄπασσεν,

Ἀδρήστη teste Eustathio *ἐν τῷ περὶ τῶν δουλίδων ἐνταῦθα λόγῳ φασὶν οἱ παλαιοί, ὡς ἄλλαι μὲν ἐν Ἰλιάδι θεράπαιναι τῇ Ἑλένῃ, ἄλλαι δὲ νῦν. οὐ γὰρ ἔδει φασὶ τὰς μετασχούσας τοῦ ἁμαρτήματος ἐᾶν συνεῖναι τῇ γυναικί.* Male nonnulli scribere voluerunt *ἅμα δραστῇ*. *Κλισίην* cf. Od. I, 145. — *τάπητα* texere enim honestissimum existimabatur a Graecorum feminis negotium. Od. II, 117. X, 62. Il. III, 126. — *τάλαρον* Latinorum *quasus*. Apollon. s. v. *τάλαροι. κάλαθος καὶ ἐπὶ διαφόρων σκευῶν.* cf. Il. XVIII, 568. Praeterea Helena apud Homerum in universum semper describitur tanquam femina honesta, verecunda et pudica, quae quanquam in errorem humanum lapsa tamen a sana ratione haud diu deflectit. Stesichorus contra et post eum poetae tragici ei infamiam conflarunt. cf. Hor. Sat. 1, 3, 107. Herod. II, 113. Encomion Helenae autem scripsit Isocrates. Nostra aetate eam vituperavit *Meiners Geschichte der Weiber* P. 1. p. 318. cf. *Lenz Geschichte der Weiber im heroischen Zeitalter* pag. 182. *Schubarth Ideen über Homer* p. 177. Post mortem Helena sacellum habuit Spartae et Polygnotus eam pinxit duabus cinctam ancillis. — *Θῆβαι* urbs in Aegypto superiori sita, seriori tempore *Diospolis* vocata est. Traditur centum portis fuisse instructa Hom. Il. IX, 381. sqq.

— — Οὐδ' ὅσα Θήβας
Αἰγυπτίας, ὅθι πλεῖστα δόμοις ἐν κτήματα κεῖται
αἵ θ' ἑκατόμπυλοί εἰσι.

Sed recte ad h. l. conjecisse puto *Köppenium*, nonnisi numerum rotundum esse *ἑκατόμπυλος* pro *πλεῖστας πύλας ἔχουσαν*, cf. *Heyne* ibid. p. 611. Ita *Κρήτη ἑκατόμπολις* vocatur, Il. II, 649. quae Od. XIX, 174. nonnisi nonaginta portas habere dicitur. Atque eodem plane modo *Θήβη ἑπτάπυλος* legitur Il. IV, 406. cf. Pom-

ἀργύρεον, χρυσῷ δ' ἐπὶ χείλεα κεκράαντο.
τόν ῥά οἱ ἀμφίπολος Φυλὼ παρέθηκε φέρουσα,
νήματος ἀσκητοῖο βεβυσμένον· αὐτὰρ ἐπ' αὐτῷ
ἠλακάτη τετάνυστο, ἰοδνεφὲς εἶρος ἔχουσα.
ἕζετο δ' ἐν κλισμῷ, ὑπὸ δὲ θρῆνυς ποσὶν ἦεν.
αὐτίκα δ' ἥγ' ἐπέεσσι πόσιν ἐρέεινεν ἕκαστα.
Ἴδμεν δή, Μενέλαε Διοτρεφές, οἵτινες οἵδε
ἀνδρῶν εὐχετόωνται ἱκανέμεν ἡμέτερον δῶ;
ψεύσομαι, ἦ ἔτυμον ἐρέω; κέλεται δέ με θυμός.
οὐ γάρ πώ τινά φημι ἐοικότα ὧδε ἰδέσθαι,
οὔτ' ἄνδρ', οὔτε γυναῖκα — σέβας μ' ἔχει εἰσορόωσαν —
ὡς ὅδ' Ὀδυσσῆος μεγαλήτορος υἷι ἔοικεν,
Τηλεμάχῳ, τὸν ἔλειπε νέον γεγαῶτ' ἐνὶ οἴκῳ
κεῖνος ἀνήρ, ὅτ' ἐμεῖο κυνώπιδος εἵνεκ' Ἀχαιοὶ
ἤλθεθ' ὑπὸ Τροίην, πόλεμον θρασὺν ὁρμαίνοντες.

---

pon. Mel. I, 19. — *κεκράαντο* a *κραίνω* vid. *Passow.* s. v. *κραίνω.* Dubius est Eustathius: *ἤγουν ἐπὶ χρυσῷ τὰ χείλη ἀπήρτιστο καὶ τετελείωτο· ἐκ τοῦ κραιαίνω· ἢ τὰ χείλη χρυσῷ ἐκέκρατο.* — *νήματος ἀσκητοῖο* i. e. *πεφιλοκαλημένου καὶ ἐπιμελημένου.* Similiter *ἔριον* dici potest *ἀσκητὸν* Il. III, 388. *χιτὼν* Od. I, 439. cf. XXIII, 189. —

V. 138—157. *ψεύσομαι* cf. supra III, 20. *ψεῦδος δ' οὐκ ἐρέει* i. e. mendacium non dicet, se ipsum non fallet. *ψεύδεσθαι* enim et *ψεῦδος ἐρεῖν* non ita differt, ut apud Latinos *mendacium dicere* et *mentiri.* Nigidius apud Gell. N. A. XI, 11. „Inter *mendacium*, *inquit*, dicere et *mentiri* distat: qui mentitur, ipse non fallitur, alterum fallere conatur, qui mendacium dicit, ipse fallitur. — Vir *bonus* praestare debet, ne mentiatur; *prudens*, ne mendacium dicat.“ cf. Cic. de Offic. III, 20. Neque tamen constanter a Latinis hoc discrimen observatur. vid. Corn. Nep. Attic. XV, „Mendacium neque dicebat, neque pati poterat.“ Sententia nostro loco expressa recurrit v. c. Il. X, 534. — *φημί* bene animadvertit ad h. l. Athenaeus: *πάνυ γὰρ αἱ γυναῖκες — δειναὶ τὰς ὁμοιότητας τῶν παίδων πρὸς τοὺς γονέας ἐλέγξαι.* cf. Il. III, 213—15. — *ἐμεῖο κυνώπιδος.* Se ipsam saepius accusantem facit Homerus Helenam. Hinc *κυνῶπις* non cum *Gataker. Adversar. Misc. II*, 10. de turpi adspectu Helenae, sed de summa ejus impudentia acci-

Τὴν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προςέφη ξανθὸς Μενέλαος·
οὕτω νῦν καὶ ἐγὼ νοέω, γύναι, ὡς σὺ ἐΐσκεις·
κείνου γὰρ τοιοίδε πόδες, τοιαίδε τε χεῖρες,
ὀφθαλμῶν τε βολαί, κεφαλή τ᾽, ἐφύπερθέ τε χαῖται.
καὶ νῦν ἤτοι ἐγὼ μεμνημένος ἀμφ᾽ Ὀδυσῆϊ,

---

piendum. Canis enim veteribus erat signum effusissimae audaciae et licentiae. cf. Il. I, 159. IX, 373.

οὐδ᾽ ἄν ἔμοιγε
τετλαίη, κύνεός περ ἐὼν εἰς ὦπα ἰδέσθαι.

ὑπὸ Τροίην, τὸ, ὑπὸ Τροίην, τὸ ταπεινὸν τοῦ ναυσταθμου ἐμφαίνει, κειμένου ὑπὸ τὴν ἠνεμοέσσαν Τροίαν. Eustath.

V. 147—154. κείνου cf. Virg. Aen. III, 490.

Sic oculos, sic ille manus, *sic ora ferebat.*

V. 149. et 150. nos ita fere reddere commode possimus: *Es ist der ganze Telemachus, wie er leibt und lebt, von Kopf bis zu den Füssen.* — Post Ὀδυσῆϊ cum *Nitzschio* delendum putavi comma; ἀμφὶ enim pertinet ad μυθεόμην, neque cum *Spitznero* ad Hom. Il. XVI, 697. cum μεμνημένος potest conjungi, quamvis μνᾶσθαι non solum Genitivo sed etiam Accusativo apud Homerum jungatur. cf. *Matthiae* Gr. 445. Observ. Hom. Il. VI, 222. —

V. 158—160. Recte, si quid video, utrum ab Homero profectus sit, dubitarunt Scholiastae, neque *Nitzschii* argumenta contrarium probasse puto. Quamvis enim concedam, ferri posse, quod noluerunt ferre Scholiastae, νεμεσσᾶται pro αἰδεῖται, tamen profecto satis ridiculum est illud, quod dicit Pisistratus, ἐπεσβολίας ἀναφαίνειν, sive illud esse putemus λοιδορίας καὶ φλυαρίας, quod equidem paene certum puto, (cf. Il. II, 275. Claudian. Eutrop. II, 380. *acer* in absentes *linguae jactator.* Apollon. s. v. ἐπεσβόλος. *Passow.* s. v.) sive, quod *Nitzschius* praefert, verbum illud dictum velimus pro: αἱ τῶν ἐπῶν ἐπεσβολαὶ καὶ ἀρχαί. Quodsi Telemachus recte laudari poterat et tanquam modestus praedicari, qui nollet statim post adventum suum neque audita oratione Menelai vel convicia a procis ipsi injecta exponere vel simpliciter dicendi initium facere, debebat profecto ipse Pisistratus a loquendo abstinere, quo se ipsum tanquam immodestum prodidisset. Facile contra intelligitur, Telemachum non minus commode loqui nunc potuisse, quam loquitur Pisistratus; uterque enim satis diu audiverat Menelaum dicentem. Neque ad nostrum locum quadrat, quod dicit

μυθεόμην, ὅσα κεῖνος ὀϊζύσας ἐμόγησεν
ἀμφ' ἐμοί, αὐτὰρ ὁ πικρὸν ὑπ' ὀφρύσι δάκρυον εἶβεν,
χλαῖναν πορφυρέην ἄντ' ὀφθαλμοῖιν ἀνασχών.
Τὸν δ' αὖ Νεστορίδης Πεισίστρατος ἀντίον ηὔδα·
Ἀτρείδη Μενέλαε διοτρεφές, ὄρχαμε λαῶν,
κείνου μέντοι ὅδ' υἱὸς ἐτήτυμον, ὡς ἀγορεύεις·
[ἀλλὰ σαόφρων ἐστί, νεμεσσᾶται δ' ἐνὶ θυμῷ,
ὧδ' ἐλθὼν τὸ πρῶτον, ἐπεσβολίας ἀναφαίνειν
ἄντα σέθεν, τοῦ νῶϊ, θεοῦ ὥς, τερπόμεθ' αὐδῇ.]
αὐτὰρ ἐμὲ προέηκε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ,
τῷ ἅμα πομπὸν ἕπεσθαι· ἐέλδετο γάρ σε ἰδέσθαι,
ὄφρα οἱ ἤ τι ἔπος ὑποθήσεαι, ἠέ τι ἔργον.
πολλὰ γὰρ ἄλγε' ἔχει πατρὸς πάϊς οἰχομένοιο
ἐν μεγάροις, ᾧ μὴ ἄλλοι ἀοσσητῆρες ἔωσιν,

Nitzschius: „*Es liegt auch in der Pflicht der Gastfreundschaft, den Geleiteten dem neuen Wirthe zu empfehlen.*“ Cum enim satis notus esset Telemachus Menelao, quamvis ille se ipse indicasset, tamen satis commendatus esse debebat, neque laude Pisistrati indigebat. Quae cum ita sint, equidem non possum non suspicari, tres illos versus adjectos esse ab iis, qui illud ipsum non possent perspicere, cur Telemachus non ipse, quis esset, Menelao significaret. Quanquam hujus rei causa vel in eo facile inveniri potest, quod Pisistratus erat *πομπός* Telemachi. (v. 162.) nisi malimus nulla alia re eo adductum poëtam credere, nisi studio quodam varietatis, *ἵνα κἂν τούτῳ ποικίλως γράψῃ*, ut dicit Eustathius. cf. supra v. 116. Similiter autem Zenodotus, pro *ἐπεσβολίας*, quod putabat non posse commode explicari, *ἐπιστομίας* scripsisse dicitur. — V. 161 — 173. *ὑποθήσεαι* auxilium quoddam contra procos petere a Menelao velle Telemachum, ex verbis Pisistrati ostendere puto sequentia, quae arctissimo nexu cum praecedentibus cohaerent. Quanquam alibi locutionem illam latius accipi posse non nego, et hoc bene monuit *Nitzschius: Der nie zum Handeln rasche — Menelaos — fasst natürlich genug nur den Gedanken an seine Freundschaft für Odysseus auf.* — *ἀοσσητῆρες* per *βοηθούς* reddit jam Apollonius, Eustathius autem accuratius ita explicat: *βοηθοὶ σπουδαῖοι μὴ ἀναμένοντες ὄσσαν εἰς τὸ βοηθῆσαι· ἦν γὰρ ἔθος ἐρωτᾶν τὸ θεῖον, καὶ βοηθεῖν μέν, εἰ προτραπείη τις, ἡσυχάζειν δέ, εἰ κωλύεται.* cf. Etymol. M. Alii ducunt ab *ὄσσομαι*, video et *ἀ* intensivo.

ὡς νῦν Τηλεμάχῳ· ὁ μὲν οἴχεται, οὐδέ οἱ ἄλλοι
εἴσ', οἵ κεν κατὰ δῆμον ἀλάλκοιεν κακότητα.
Τὸν δ' ἀπομειβόμενος προσέφη ξανθὸς Μενέλαος·
ὢ πόποι! ἦ μάλα δὴ φίλου ἀνέρος υἱὸς ἐμὸν δῶ
ἵκεθ', ὃς εἵνεκ' ἐμεῖο πολέας ἐμόγησεν ἀέθλους·
καί μιν ἔφην ἐλθόντα φιλησέμεν ἔξοχον ἄλλων
Ἀργείων, εἰ νῶϊν ὑπεὶρ ἅλα νόστον ἔδωκεν
νηυσὶ θοῇσι γενέσθαι Ὀλύμπιος εὐρύοπα Ζεύς.
καί κέ οἱ Ἄργεϊ νάσσα πόλιν, καὶ δώματ' ἔτευξα,
ἐξ Ἰθάκης ἀγαγὼν σὺν κτήμασι καὶ τέκεϊ ᾧ,
[καὶ πᾶσιν λαοῖσι, μίαν πόλιν ἐξαλαπάξας,
αἳ περιναιετάουσιν, ἀνάσσονται δ' ἐμοὶ αὐτῷ.]
καί κε θάμ' ἐνθάδ' ἐόντες ἐμισγόμεθ'· οὐδέ κεν ἡμέας
ἄλλο διέκρινεν φιλέοντέ τε τερπομένω τε,

Rectius fortasse duxeris ab ἀοσσεῖν opitulari, quod legitur apud Moschum Id. II, 110. τῷ μὲν ἀοσσῆσαι λελιημένος. Recurrit ἀοσσητὴρ apud Homerum saepius, v. c. Od. XXIII, 119. Il. XXII, 333. — ἦ μάλα semper significat aliquid inexspectati, ἐπιφώνημα σχετλιαστικόν. vid. *Spitzner.* ad Il. XV, 185. —

V. 174—180. vel certe v. 176. et 177. pro seriori additamento habet non sine gravibus argumentis *Nitzschius.* Primum enim Menelaus vix poterat exspectare, Ulyssem Ithacam posse ac velle relinquere, et adeo populum suum una abducere, deinde Menelaus ipse non poterat jure quodam suo subjectos ipsi ἐξαλαπάζειν i. e. μεταστῆσαι τοὺς ἐνοικοῦντας εἰς ἕτερον τόπον. „*Herrenrechte über Grund und Boden hat kein König weiter, als über seine Hausbesitzungen, und über die* τεμένη, *die ihm das Volk gegeben.*" Accedit νάσσα potissimum insolentiori significatione usurpatum. cf. *Passow.* s. v. *Thiersch.* Gr. §. 232. 95. Itaque versum 176. et 177. certe uncis includendum duxi. Reliqua tanquam animi amicitiae sensu acrius commoti vota facilius ferri possunt. Eo spectat v. 171. ἔφην, v. 174. κεν — νάσσα, v. 178. κε — ἐμισγόμεθ'· οὐδέ κεν — διέκρινεν. cf. *Manso Sparta* I, 1. p. 34. sq. — αἳ vid. *Thiersch.* Gr. p. 344. 3. — οὐδέ — διέκρινεν cf. Plutarch. de multitudine amicor. p. 293. *Hutt.* Καὶ μὴν ἀπόλαυσίς ἐστιν ἡ συνήθεια τῆς φιλίας, καὶ τὸ ἥδιστον ἐν τῷ συνεῖναι καὶ συνημερεύειν. Οὐ μὲν γὰρ ζωοί γε φίλων ἀπάνευθεν ἑταίρων Βουλὰς ἑζόμενοι βουλεύσομεν (Il. XXIII, 77.). Καὶ

πρίν γ᾽ ὅτε δὴ θανάτοιο μέλαν νέφος ἀμφεκάλυψεν.
ἀλλὰ τὰ μέν που μέλλεν ἀγάσσεσθαι θεὸς αὐτός,
ὃς κεῖνον δύστηνον ἀνόστιμον οἶον ἔθηκεν.
Ὣς φάτο· τοῖσι δὲ πᾶσιν ὑφ᾽ ἵμερον ὦρσε γόοιο·
κλαῖε μὲν Ἀργείη Ἑλένη, Διὸς ἐκγεγαυῖα,
κλαῖε δὲ Τηλέμαχός τε καὶ Ἀτρείδης Μενέλαος·
οὐδ᾽ ἄρα Νέστορος υἱὸς ἀδακρύτω ἔχεν ὄσσε.
μνήσατο γὰρ κατὰ θυμὸν ἀμύμονος Ἀντιλόχοιο,
τόν ῥ᾽ Ἠοῦς ἔκτεινε φαεινῆς ἀγλαὸς υἱός·
τοῦ ὅγ᾽ ἐπιμνησθεὶς ἔπεα πτερόεντ᾽ ἀγόρευεν·
Ἀτρείδη, περὶ μέν σε βροτῶν πεπνυμένον εἶναι
Νέστωρ φάσχ᾽ ὁ γέρων, ὅτ᾽ ἐπιμνησαίμεθα σεῖο.
[οἴσιν ἐνὶ μεγάροισι, καὶ ἀλλήλους ἐρέοιμεν.]
καὶ νῦν, εἴ τί που ἔστι, πίθοιό μοι· οὐ γὰρ ἔγωγε

περὶ τοῦ Ὀδυσσέως ὁ Μενέλαος — *οὐδέ κεν ἄλλο Ἄμμε διέκρινε* etc. — *θανάτοιο — νέφος* cf. Il. XIII, 425. sq.

— — ἵετο δ᾽ αἰεὶ
ἤέ τινα Τρώων ἐρεβεννῇ νυκτὶ καλύψαι

pro κτείνειν. De caligine moribundi oculis offusa similiter usurpatur *ἀχλύς* Il. V, 696. XVI, 344. XX, 422. Od. XXII, 88. —

V. 181—189. *ἀγάσσεσθαι* i. e. φθονήσειν Schol. De iis, qui honeste preces aliorum repudiant, apud Xenoph. Hist. Gr. VII, 4, 10. ἀγασθέντες αὐτοὺς οἱ Θηβαῖοι ὅτι οὐκ ἤθελον — συνεχώρησαν, explicat *Sturz.* in *Lex. Xen.* s. v. ἄγασθαι. — *Οὐδ᾽ — ἀδακρύτω* recte observat Eustathius: Νεστορίδης, εἰ καὶ μὴ κατ᾽ ἐκείνους ἴσως ἔκλαιεν, ἀλλ᾽ οὖν οὐκ ἦν ἀδάκρυτος. Παρείλετο δὲ αὐτῷ τοῦ κλαυθμοῦ τὸ πολὺ, διότι οὐκ ἐξ ὀρθοῦ καὶ αὐτὸς, ἀλλ᾽ Ὀδυσσέα πρόφασιν ἔκλαιε· καὶ ὅτι οὐδὲ συνήθης ἦν τῷ ἀδελφῷ ἐν Τροίᾳ πεσόντι, αὐτὸς ἐν Πύλῳ τραφείς· καὶ διότι δὲ εὐκλεῶς ἐκεῖνος ἀπέθανεν. cf. v. 193. sq. Contra Hermogenes περὶ μεθόδου δεινότητος Cap. 37. λιτότην statuit in verbis illis cf. infra v. 199. — *Ἀντιλόχοιο* cf. Il. XVII, 643. Od. XI, 467. *sq.* — *Ἠοῦς υἱός* i. e. Memnon. cf. Quint. Smyrn. II, 243. *sqq.*

V. 190—202. *φάσχ᾽* i. e. dicere *solebat*. De discrimine Imperfecti et Aoristi vid. *Herm.* ad Vig. p. 746. 748. — *ὅτ᾽* cf. *Thiersch.* Gr. §. 321. 7. —

V. 192. Aristarchus rejecit, ut videtur, sine justa causa; eum tamen secutus est *Wolfius*. — *πίθοιό μοι* i. e. nunc quoque tu, quem semper pruden-

τέρπομ' ὀδυρόμενος μεταδόρπιος· ἀλλὰ καὶ Ἠὼς
ἔσσεται ἠριγένεια· νεμεσσῶμαί γε μὲν οὐδὲν
κλαίειν, ὅς κε θάνησι βροτῶν καὶ πότμον ἐπίσπῃ.
τοῦτό νυ καὶ γέρας οἶον ὀϊζυροῖσι βροτοῖσιν,

---

tem esse a patre accepi, me adhortante prudens esse velis. — μεταδόρπιος i. e. ἐπ' αὐτῷ τῷ δόρπῳ (cf. supra v. 61.), cum adsit tempus δόρπου sumendi. De usu praepositionis μετὰ cf. *Thiersch.* Gr. §. 261, 10. 274, 9. *Fischer.* ad *Weller.* T. III. p. 31. Od. VIII, 293. Apollonius s. v. μετά. — ἠριγένεια cf. supra II, 1. — νεμεσσῶμαι — οὐδὲν prima specie repugnare videtur iis, quae Pisistratus v. 193. sq. dixerat: οὐ — τέρπομαι etc. Sed ille hoc sibi vult: *Non ego voluptatem capio* ex lacrymatione, ideoque *prudentis viri non est* nimium sese dare lacrymando atque te ipsum, Menelae, quem virum prudentem esse accepi ab ipso patre, eam ob causam horter ut inde desistas. (cf. v. 212. ubi Menelaus obsequitur vere consilio Pisistrati.) Neque tamen *turpe* quidquam et *viro indignum* esse puto, lacrymas fundere, (cf. Od. II, 24.) cum praeterea hoc solo honorare possimus homines, qui moriendi necessitati succubuerunt. Hoc enim est ὀϊζυροῖσι βροτοῖσιν, quod brevius reddit verba: ὅς — ἐπίσπῃ, non in universum miseria hominum h. l. designatur. (cf. Virg. Georg. I, 237. Mortalibus *aegris*. Aen. XI, 182. *Miseris* mortalibus.) *Nitzschius* vocem ὀϊζυρὸς h. l. angustiori illo sensu accipiendum esse concludit inde quoque, quod v. 199. legatur: καὶ γὰρ ἐμὸς τ. α. pro quo, si latiori sensu ὀϊζυρὸς dictum sit, scribendum fuerit ἐμοί. Hoc tamen non video, imo vis ibi quoque non solum inest in verbo ἐμός, sed etiam in τέθνηκεν. Inde autem et ex verbis v. 196. ὅς — ἐπίσπῃ patet, recte dixisse Plutarchum in libello de *audiendis poëtis*: Οὐ — ἁπλῶς εἶπε καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ὑπὸ θεῶν ἐπικεκλῶσθαι λυπηρὸν βίον, in eo tamen egregie lapsus, quod statim addit: ἀλλὰ τοῖς ἄφροσι καὶ ἀνοήτοις, οὓς δειλαίους καὶ οἰκτροὺς διὰ μοχθηρίαν ὄντας, εἴωθε δειλοὺς καὶ ὀϊζυροὺς προσαγορεύειν. Cum hac enim interpretatione plane pugnant verba v. 195. νεμεσσῶμαί — οὐδέν. cf. *Krebs.* ad l. l. Plutarchi p. 135. Hom. Il. XXIV, 525. *Omnes* autem homines intellexisse Homerum, vix est, quod moneam, et ipse Plutarch. Cons. ad Apollon. p. 182. sibi non satis constans intellexit, quanquam in eo erravit, quod de λυπηρῷ βίῳ cogitavit. — Καὶ v. 197. non simpliciter affirmat, sed ut

κείρασθαί τε κόμην, βαλέειν τ' ἀπὸ δάκρυ παρειῶν.
καὶ γὰρ ἐμὸς τέθνηκεν ἀδελφεός, οὔτι κάκιστος
Ἀργείων· μέλλεις δὲ σὺ ἴδμεναι· οὐ γὰρ ἔγωγε
ἤντησ', οὐδὲ ἴδον· περὶ δ' ἄλλων φασὶ γενέσθαι
Ἀντίλοχον, πέρι μὲν θείειν ταχὺν, ἠδὲ μαχητήν.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη ξανθὸς Μενέλαος·
ὦ φίλ'· ἐπεὶ τόσα εἶπες, ὅσ' ἂν πεπνυμένος ἀνὴρ
εἴποι καὶ ῥέξειε, καὶ ὃς προγενέστερος εἴη —
τοίου γὰρ καὶ πατρός, ὃ καὶ πεπνυμένα βάζεις·

---

saepius novum aliquid addit praecedentibus, quae qualia sint, interdum non statim potest videri. Nos reddere possumus: *dazu*. Duplex enim causa erat, cur Pisistratus non turpe crederet flere; primum, quod ex ipsorum Graecorum sententia reapse viro non indignum erat lacrymari, deinde autem quod hoc solo honore affici posse videbantur mortui. Accuratius igitur ita nectendum τοῦτό νυ καὶ cum praecedentibus: Non solum non turpe puto flere, sed etiam etc. cf. Sophocl. Philoct. v. 13. μὴ καὶ μάθῃ ἥκοντα. ibid. 46. 534. Antig. v. 278. μή τι καὶ θεήλατον τοὔργον τόδ'. Aelian. V. H. I, 5. τοῦ δὲ ἀγκίστρου καταφρονεῖ καὶ πάνυ ἡ ἀλώπηξ. Hom. Od. IV, 206. τοίου γὰρ καὶ πατρός. — κείρασθαί τε κόμην. In honorem hominum mortuorum, qui, dum vivebant, impense amabantur ac diligebantur, comas abscindere mos erat ab omnibus fere antiquis populis receptus. Sic Achilles et Myrmidones Patroclo mortuo comas absciderunt Il. XXIII, 127—135. ubi vide Schol., qui memoriter citat probabiliter nostrum locum ita:

τὸ γὰρ γέρας ἐστι θανόντων
Κείρασθαί τε κόμην, βαλέειν τ' ἀπὸ δακρὺ παρειῶν.

cf. Quint. Smyrn. III, 683. 684. πύματον δῶρον. Contra Pausan. Att. II. Sostrato mortuo ἀπαρχὰς ἀπὸ τῶν ἐν τῇ κεφαλῇ τριχῶν dedisse dicitur cf. Ovid. Met. III, 506. — καὶ γὰρ i. e. atque eo rectius illud οἷον γέρας mortuorum puto cum meus ipsius frater mortuus sit idemque optimus. cf. v. 201. sq. — μέλλεις vid. supra v. 94. — πέρι — μαχητήν. Cf. supra III, 112. Il. XXIII, 756. Od. XXIV, 78. 79. —

V. 203—15. ἐπεί. Recte statuit Eustathius Apodosin sequi v. 212, ἡμεῖς δέ, ita ut inserta sint verba τοίου — ἀρίστους. cf. supra III, 103. — ὃ — βάζεις videtur h. l. sane Homerus a natalibus meliorem animi indolem

ῥεῖα δ' ἀρίγνωτος γόνος ἀνέρος, ᾧτε Κρονίων
ὄλβον ἐπικλώσει γαμέοντί τε γεινομένῳ τε,
ὡς νῦν Νέστορι δῶκε διαμπερὲς ἤματα πάντα,
αὐτὸν μὲν λιπαρῶς γηρασκέμεν ἐν μεγάροισιν,
υἱέας αὖ πινυτούς τε καὶ ἔγχεσιν εἶναι ἀρίστους —

---

pejoremve repetere, ut judicat ipse Dionys. Halic. περὶ τῆς τοῦ Ὁμήρου ποιήσεως §. 17. Sed hoc certe non semper locum habere existimavit ipse Homerus supra II, 270—277. — ὅ *Nitzschius* pro ὅς putat positum, cum vulgo interpretentur per: δι' ὅ. Fateor illius rei causam me non satis intelligere, certe ex Od. II, 286. illud non sequitur — ῥεῖα ἀρίγνωτος semper conjunctum legitur apud Homerum. Vid. Od. VI, 108. 300. XVII, 265. Il. XIII, 72. Omittitur ῥεῖα nonnisi Od. XVII, 375. quia ibi sensus orationis est pejor. — ἐπικλώσῃ. Vid. *Thiersch.* Gr. §. 346. 2. — Verbum γεινομένῳ diversa ratione jam acceperunt veteres teste Eustathio: διά τε τὰ γενεθλιακὰ καὶ τὴν μετὰ τὸν γάμον ζωήν. — Κρεῖττον δὲ κατὰ τοὺς παλαιοὺς, νοεῖν τὸ, γεινομένῳ, ἀντὶ τοῦ γεννῶντι, τεκνοποιοῦντι· περὶ τοῦτο γάρ καὶ ὁ λόγος. Jam vero ut hoc equidem verum puto, versum 211, ut qui explicet γεινομένῳ τε eodem modo, quo versus 210. explicat verba γαμέοντί τε, activo potius quam passivo sensu hoc verbum jubere accipi, ita negari nequit, γεινομένῳ semper nonnisi passivo sensu legi apud Homerum (cf. Il. XX, 128. XXIV, 209. Od. VII, 197.) neque certam esse significationem activam γείνεαι Od. XX, 202. Hinc recte *Pope*, *Dacieria* et *Vossius* active posse γεινομένῳ intelligi negarunt. Nihilominus autem quaeritur, utrum γεινομένῳ passivo sensu acceptum commode explicari possit. Dicit tunc Menelaus, Jovem Nestori felicitatem destinasse tum uxorem ducenti s. in matrimonio, tum cum nasceretur, cum proprie dicendum esset γεινομένῳ τε καὶ γαμέοντι, qua tamen ὑστερολογίᾳ non possumus offendi. cf. infra v. 297. Jam vero de v. 210. et 211. *Nitzschius* haec exponit: *Das Vs. 210. folgende αὐτὸν μὲν — und dann υἱέας αὖ zeigt, dass hier erstens von dem Glücke die Rede ist, welches ihm selbst bei seiner Geburt bestimmt wurde, und welches nach dem homerischen Sinne vorzüglich in einem hohen Alter besteht, und dann zweitens von dem Gedeihen seiner Familie, dem seiner Ehe verliehenen Segen.* At fateor nonnulla in his inesse, quae me male habeant. Primum paulo incommodius tollitur loci concinnitas eo, quod v. 210. deinde re-

ἡμεῖς δὲ κλαυθμὸν μὲν ἐάσομεν, ὃς πρὶν ἐτύχθη·
δόρπου δ' ἐξαῦτις μνησώμεθα, χερσὶ δ' ἐφ' ὕδωρ
χευάντων· μῦθοι δὲ καὶ ἠῶθέν περ ἔσονται
Τηλεμάχῳ καὶ ἐμοὶ, διαειπέμεν ἀλλήλοισιν.
Ὣς ἔφατ'· Ἀσφαλίων δ' ἄρ' ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας ἔχευεν,
ὀτρηρὸς θεράπων Μενελάου κυδαλίμοιο.
οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.
Ἔνθ' αὖτ' ἄλλ' ἐνόησ' Ἑλένη, Διὸς ἐκγεγαυῖα·
αὐτίκ' ἄρ' εἰς οἶνον βάλε φάρμακον, ἔνθεν ἔπινον,
νηπενθές τ' ἄχολόν τε, κακῶν ἐπίληθον ἁπάντων.

---

spondere debet verbis *γεινομένῳ τε*, non *γαμέοντί τε*, deinde non intelligitur, quomodo nascenti tantum Nestori destinata dici possit fausta senectus, non item in matrimonio, praesertim cum facilius exspectes nascenti destinari dici divites et potentes parentes et similia, quam longam senectutem, denique probasse vellem V. D., felicitatem illam, quam Jupiter nascenti destinaverit, apud Homerum constanter et *κατ' ἐξοχὴν* constare dici in felici senectute. Itaque mihi haud inepte conjecisse videtur *Schneiderus* in *Lexic.* s. v. *γεινόμενος* legendum esse nostro loco *γειναμένῳ*, certe illud falsum est, quod dicit *Nitzschius*, conjecturam illam plane non posse ferri. — *λιπαρῶς*. *Λιπαρὸς* ut Latinorum *nitidus* dicitur, qui est bene curatus et pastus, *feist*, nulla re indigens, sed omnibus vitae copiis affluens. cf. Cic. Verr. III, 18. Tibull. Eleg. II, 1, 21.

Tunc *nitidus* plenis confisus rusticus agris
Ingeret ardenti grandia ligna foco.

Vid. *Heyne* in Observ. ad h. l. p. 104. ed. III. — *υἱέας* cf. illud Menandri: *Οὐκ ἔστι μείζων ἡδονὴ ταύτης πατρὶ, Ἢ σωφρονοῦντα καὶ φρονοῦντ' ἰδεῖν τινα τῶν ἐξ ἑαυτοῦ* et Eurip. Jon. 488. sqq. ed. *Matthiae*. — *διαειπέμεν* recte negat *Nitzschius* in Homero esse idem quod *διαλέγεσθαι*, alternis vicibus loqui, sed ad finem orationem perducere, *ausreden*, *durchreden*. cf. *Zeune* ad *Vig*. p. 589. 2. Sophocl. Philoct. v. 535. Eurip. Med. v. 1036. *Wolf*. ad *Demosth. Lept*. p. 246. —

V. 216—226. *Ἀσφαλίων* Eustathius ad h. l. animadvertit haec: *Ὅτι Ἀσφαλίων ἐνταῦθα πλάττεται ὀτρηρὸς θεράπων Μενελάου, προςφυὲς ὄνομα, ὃν οὐ χρὴ σφάλλεσθαι τοῦ δέοντος πρὸς τὸν δεσπότην, ὥσπερ καὶ Ἐτεωνεὺς πρὸ αὐτοῦ, ὃν ἀληθεύειν χρεών*. — *νηπενθές*.

ὅς τὸ καταβρόξειεν, ἐπὴν κρητῆρι μιγείη,
οὔ κεν ἐφημέριός γε βάλοι κατὰ δάκρυ παρειῶν,
οὐδ' εἴ οἱ κατατεθναίη μήτηρ τε πατήρ τε,
οὐδ' εἴ οἱ προπάροιθεν ἀδελφεὸν ἢ φίλον υἱὸν
χαλκῷ δηϊόῳεν, ὁ δ' ὀφθαλμοῖσιν ὁρῷτο.
τοῖα Διὸς θυγάτηρ ἔχε φάρμακα μητιόεντα,

Ejusmodi herbam dolores lenientem et sopientem, vere inveniri testis est Diodor. Sic. I. extr. qui simul dicit: *"Ετι γὰρ καὶ νῦν τὰς ἐν ταύτῃ γυναῖκας χρῆσθαι τῇ προειρημένῃ δυνάμει λέγουσι· καὶ παρὰ ταῖς μόναις Διοςπολίτισιν ἐκ παλαιῶν χρόνων ὀργῆς καὶ λύπης φάρμακον εὑρῆσθαι φασί. Τὰς δὲ Θήβας καὶ Θιόςπολιν τὴν αὐτὴν ὑπάρχειν.* cf. Theophrast. Histor. Plantar. IX, 15. Alii contra, quibus hoc incredibile fortasse visum est, allegorice *φαρμακὸν* illud interpretati sunt de Helena *λόγῳ ἔχοντι καιρὸν ἁρμόζοντα τοῖς ὑποκειμένοις πάθεσι καὶ πράγμασιν.* cf. v. 242. 244. Sic Eustathius, Plutarchus in Symposiacis, et Macrob. Saturn. VII, 1. „*Si Homeri latentem prudentiam scruteris altius, delinimentum illud, quod Helena vino miscuit — — non herba fuit, non ex India succus; sed narrandi opportunitas, quae hospitem moeroris oblitum flexit ad gaudium. Ulyssis enim praeclara facinora filio praesente narrabat — — Ergo paternam gloriam et singula ejus fortia facta digerendo, animum filii fecit alacriorem; et ita credita est contra moerorem vino remedium miscuisse.*“ Quod quale sit, facile videbunt lectores. Intelligendum probaliter est opium, cujus usus in Oriente latissime patet. *Petrus Petitus* de *νηπένθῃ* Helenae 1689. *Böttiger griechische Vasengemählde* I, 3, 212. *Creuzer Symbolik* T. III. p. 264. vide *Riccii Dispp. Hom.* T. III. p. 46. sqq. *ἐπίληθον ὁ Ἀσκαλωνίτης (Ptolemaeus) περισπᾷ, μετοχὴν ἀκούων. Ἀρίσταρχος δὲ προπαροξύνει, ὄνομα ἐκδεχόμενος. Οὕτω δὲ καὶ ἡμῖν ἀρέσκει, ἐπεὶ καὶ τὰ προκείμενα ὀνόματα ἐπίθετα ἦν, νηπενθές τ' ἄχολόν τε.* Schol. Clemens Alexandrinus in Cohort. ad gentes laudat: *ἐπίληθες.* — *ἐπὴν μιγείη* cf. *Thiersch.* Gr. §. 324. 8. §. 224. Obs. — *δηϊόῳεν* vid. *Thiersch.* §. 222. 86. —

V. 227—234. *τοῖα* cf. Herod. II, 16. *ἐν τούτοισι τοῖς ἔπεσι δηλοῖ (Ὅμηρος) ὅτι ἠπίστατο τὴν ἐς Αἴγυπτον Ἀλεξάνδρου πλάνην.* Sed vide Od. III, 288. sqq. — *μητιόεντα* i. e. *δηλονότι κατὰ τέχνην θεωρητικὴν ἐσκευασμένα.* Dionys. Halicarn. de poësi Homeri §. 23. — *Πο-*

ἐσθλά, τά οἱ Πολύδαμνα πόρεν, Θῶνος παράκοιτις,
Αἰγυπτίη· τῇ πλεῖστα φέρει ζείδωρος ἄρουρα
φάρμακα, πολλὰ μὲν ἐσθλὰ μεμιγμένα, πολλὰ δὲ λυγρά·
ἰητρὸς δὲ ἕκαστος ἐπιστάμενος περὶ πάντων
ἀνθρώπων· ἦ γὰρ Παιήονός εἰσι γενέθλης.
αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἐνέηκε, κέλευσέ τε οἰνοχοῆσαι,
ἐξαῦτις μύθοισιν ἀμειβομένη προςέειπεν·
Ἀτρείδη Μενέλαε Διοτρεφές, ἠδὲ καὶ οἵδε
ἀνδρῶν ἐσθλῶν παῖδες — ἀτὰρ θεὸς ἄλλοτε ἄλλῳ
Ζεὺς ἀγαθόν τε κακόν τε διδοῖ· δύναται γὰρ ἅπαντα· —

λύδαμνα cf. *Köppen.* ad Il. XI, 740. „*Meistens ist unter allen Völkern das Frauenzimmer im Besitz solcher Wundertränke, weil ihre mehr reizbare Phantasie und ihre Beschäftigung sie dazu vorzüglich begünstigt; nächst ihnen aus gleichen Gründen die Priester — — — Auch in den mittlern Zeiten war dies noch der Geschmack der Damen, die aber meistens auch die Wunden der Ritter besorgten.* S. *Cürne vom Ritterwesen, Th. I. p.* 13. *und* 189." — φέρει vid. Plin. Hist. N. XXV, 1. „*Homerus quidem primus doctrinarum et antiquitatis parens — gloriam herbarum Aegypto tribuit; cum etiam, quae rigatur, Aegyptus illa non esset, postea fluminis limo invecta.*" — πολλά. De arca Medeae Apollon. Argon. III, 801.

— — — Ὠι ἐνὶ πολλὰ
φάρμακά οἱ, τὰ μὲν ἐσθλὰ, τὰ δὲ ῥαιστῆρι, ἔκειτο.

ἰητρὸς δὲ ἕκαστος vid. Herod. II, 77. 84. III, 129. Diogen. Laërt. III, 1., qui idem tradunt. — Male Aristarchus legi voluit:

ἰητρὸς δὲ ἕκαστος, ἐπεί σφισι δῶκεν Ἀπόλλων
ἰᾶσθαι, καὶ γὰρ Παιήονός εἰσι γενέθλης.

Confudit enim Paeonem et Apollinem, quos Homerus semper distinguit. vid. *Heyne* ad Il. V, 401. Opponunt Schol. et Eustathius fragmentum quoque Hesiodi:

μὴ Ἀπόλλων Φοῖβος ὑπ' ἐκ θανάτοιο σαώσει,
Ἢ αὐτὸς Παιὼν, ὃς πάντα τε φάρμακα οἶδεν.

Sed παρὰ μὲν τοῖς νεωτέροις ὁ αὐτὸς νομίζεται εἶναι, v. c. Eurip. Jon. v. 124. ὦ Παίαν, Παίαν, Λητοῦς παῖ. cf. *Valcken.* ad *Hippol.* 1472. —

V. 235—251. ἀτὰρ — διδοῖ explicat proxime praecedens ἀνδρῶν ἐσθλῶν παῖδες. Cf. supra v. 207. sq. III,

ἤτοι νῦν δαίνυσθε, καθήμενοι ἐν μεγάροισιν,
καὶ μύθοις τέρπεσθε· ἐοικότα γὰρ καταλέξω.
πάντα μὲν οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι οὐδ᾽ ὀνομήνω,
ὅσσοι Ὀδυσσῆος ταλασίφρονός εἰσιν ἄεθλοι·
ἀλλ᾽ οἷον τόδ᾽ ἔρεξε καὶ ἔτλη καρτερὸς ἀνὴρ
δήμῳ ἔνι Τρώων, ὅθι πάσχετε πήματ᾽ Ἀχαιοί.
αὐτόν μιν πληγῇσιν ἀεικελίῃσι δαμάσσας,
σπεῖρα κάκ᾽ ἀμφ᾽ ὤμοισι βαλών, οἰκῆϊ ἐοικώς,
ἀνδρῶν δυσμενέων κατέδυ πόλιν εὐρυάγυιαν·
ἄλλῳ δ᾽ αὐτὸν φωτὶ κατακρύπτων ἤϊσκεν,
δέκτῃ, ὃς οὐδὲν τοῖος ἔην ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν·
τῷ ἴκελος κατέδυ Τρώων πόλιν. οἱ δ᾽ ἀβάκησαν
πάντες· ἐγὼ δέ μιν οἴη ἀνέγνων τοῖον ἐόντα,
καί μιν ἀνηρώτων· ὁ δὲ κερδοσύνῃ ἀλέεινεν.
ἀλλ᾽ ὅτε δή μιν ἐγὼ λόεον καὶ χρῖον ἐλαίῳ,
ἀμφὶ δὲ εἵματα ἕσσα, καὶ ὤμοσα καρτερὸν ὅρκον,

---

236. Pind. Isthm. V, 66. *Ζεὺς τάδε καὶ τὰ νέμει, Ζεὺς ὁ πάντων κύριος.* — *ἄεθλοι* vid. Il. III, 205. ibique *Heyne.* — *κατέδυ πόλιν, οἱ μέν, ἵνα μετρήσῃ τὸ τεῖχος, οἱ δέ, ἵνα πείσῃ τὴν Ἑλένην συνεργῆσαι τοῖς Ἕλλησιν.* Schol. — *ὅς* — *Ἀχαιῶν* i. e. Ulysses mendici speciem assumebat, quamvis non esset mendicns inter Achaeos, sed nobilissimus. Male nonnulli ex veteribus ita interpretati sunt: *Τοιούτῳ δέκτῃ Ὀδυσσεὺς εἰκάσθη, οἷος δέκτης δηλαδὴ οὐκ ἦν ἄλλος ἐν τοῖς ἐκεῖ κατ᾽ οὐδέν.* — *ἀβάκησαν.* Vox rarissima s. quam *λέξιν* vocant critici veteres, cujus etymologia varie definitur. vid. Apollon. in Lex. p. 7. *Ἀβάκησαν. τῶν ἅπαξ εἰρημένων. σημαίνει δὲ τὸ ἠγνόησαν. οἱ δὲ τὸν ἀσύνητον καὶ βλακὰ ἀβακὴν λέγουσι — Ὁ δὲ Ἀπίων, κατὰ στέρησιν τοῦ βάζειν.* cf. *Passow.* in *Lex.* s. v. *Alberti ad Hesych.* in *ἀβακεῖν* — *ἀνηρώτων* vid. *Thiersch. Gr.* §. 220. 75. b. —

V. 252—264. *λόεον* cf. supra v. 49. Praeterea recte observat Eustathius ad h. l. *λούει δέ φασιν Ἑλένη τὸν Ὀδυσσέα ἐπίτηδες, ἵνα τῇ γυμνώσει τῶν ῥακέων* (cf. supra v. 245.) *ἀπελέγχῃ ἀρνούμενον, καὶ ἴσως μάλιστα ἐκ τῆς περὶ τὸν μηρὸν οὐλῆς, ἣν ἀπὸ πληγῆς εἶχεν ἀγρίου συός, εἰς λαμπρὸν παράσημον ὡς φανήσεται. ἄλλως γὰρ ἦν καὶ ὑφ᾽ ἑτέρων αὐτὸν γυναικῶν λουσθῆναι.* — *καρτερὸν ὅρκον* cf. Il. XIX, 175. — *μὴ* — *ἀναφῆναι,*

μὴ μὲν πρὶν Ὀδυσῆα μετὰ Τρώεσσ' ἀναφῆναι,
πρίν γε τὸν ἐς νῆάς τε θοὰς κλισίας τ' ἀφικέσθαι·
καὶ τότε δή μοι πάντα νόον κατέλεξεν Ἀχαιῶν.
πολλοὺς δὲ Τρώων κτείνας ταναήκεϊ χαλκῷ,
ἦλθε μετ' Ἀργείους· κατὰ δὲ φρόνιν ἤγαγε πολλήν.
ἔνθ' ἄλλαι Τρῳαὶ λίγ' ἐκώκυον· αὐτὰρ ἐμὸν κῆρ
χαῖρ', ἐπεὶ ἤδη μοι κραδίη τέτραπτο νέεσθαι
ἂψ οἶκόνδ'· ἄτην δὲ μετέστενον, ἣν Ἀφροδίτη

πρίν, recte Scholiastae inde non necessario sequutum esse dicunt ut Helena Ulyssem Trojanorum insidiis non amplius expositum proderet. *Τοῦτο γὰρ προδοσίας ὑποψίαν παρεῖχεν τῇ Ἑλένῃ, εἴγε ὁμολογοῦσα ἐγνωκέναι τὸν κατασκεψάμενον ὃς ἦν, οὐ τότε ἐμήνυσεν, ἀλλ' ἐπίτηδες αὐτὸν περιέσωσεν.* Conferri autem potest cum nostro loco Il. I, 29. XVIII, 283. Simul in eo bene egit Homerus, ut *soli* Helenae se indicantem faceret Ulyssem. cf. Eurip. Hec. 243. — πάντα νόον vid. infra v. 270. sqq. — χαλκῷ Scholiastes: *δῆλον*, inquit, *ὡς παρὰ τῆς Ἑλένης ἔλαβε τὸ ξίφος, ἐν ῥάκεσι γὰρ εἰσῆλθεν·* — φρόνιν ἤγαγε optime ita explicatur cum *Nitzschio* et *Passow* s. v. ut sit: Ulysses ex Troja ad Achivos reportavit magnam rerum peritiam, quas Trojae cognoscere voluerat v. c. *τὸ τεῖχος ἀναμετρήσας, καὶ τὰ Τρωϊκὰ μαθὼν βουλεύματα, καὶ τὰς πύλας δὲ γνοὺς, διὰ τὸν μηχανηθησόμενον δούρειον ἵππον, ὅσον εἶχεν διάστημα.* Alii male *φρόνιν* esse dixerunt *λείαν*, alii per *καταφρόνησιν* interpretati, alii, quod certe magis ferri potest, (cf. infra 266—270.) ita intellexerunt ut esset: magnam *astutiae famam* inde apud Graecos Ulysses reportavit: cf. supra III, 244. Apollon. p. 699. ubi pro *φράντιν* legendum *φρόνιν*. Liberius *Daciera* accepit verba: „*Φρόνιν signifie ici toutes les instructions necessaires, tout ce que les Grecs vouloient savoir pour faire réüssir le stratagéme qu'ils meditoient.*" — ἐκώκυον de ejulatu et singultu per sonos obscuros usurpatur cf. Il. XXII, 407. — κραδίη — νέεσθαι maxime offensa est Helena imbelli et vere foemineo Paridis animo, vid. Il. III, 383—449. XXIV, 761—776. — ἄτην i. e. damnum, errorem, in quem Veneris fraude sum inducta, quae Trojanos (Il. XX, 40.) et Paridem fovens me vel invitam et frustra reluctantem Trojam duxit. cf. *Köppen* ad Il. III, 374. „*Jede auffallende Errettung lassen sie (die Dichter) von einer Gottheit bewirkt werden. Die Wahl der besondern Gott-*

δῶχ', ὅτε μ' ἤγαγε κεῖσε φίλης ἀπὸ πατρίδος αἴης,
παῖδά τ' ἐμὴν νοσφισσαμένην, θάλαμόν τε πόσιν τε,
οὔ τευ δευόμενον, οὔτ' ἄρ φρένας, οὔτε τι εἶδος.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη ξανθὸς Μενέλαος·
καὶ δὴ ταῦτά γε πάντα, γύναι, κατὰ μοῖραν ἔειπες.
ἤδη μὲν πολέων ἐδάην βουλήν τε νόον τε
ἀνδρῶν ἡρώων, πολλὴν δ' ἐπελήλυθα γαῖαν·
ἀλλ' οὔπω τοιοῦτον ἐγὼν ἴδον ὀφθαλμοῖσιν,
οἷον Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος ἔσκε φίλον κῆρ,

---

heit, der sie diese Wohlthat zueignen wollen, wird nach den Charakteren der Menschen, oder nach andern Nebenumständen bestimmt. In unserm Falle wählte der Dichter die Venus, weil Paris, als ein schöner, bei den Weibern sehr gelittener Held, nach den Ideen dieser Zeiten, der Liebling dieser Gottheit seyn musste u. s. w." Cf. Il. XX, 443. Sed eodem modo dii deaeve in fraudem ac perniciem inducere dicuntur apud Homerum homines. cf. Od. XIV, 178.

Τοῦ (Τηλεμάχου) δέ τις ἀθανάτων βλάψε φρένας ἔνδον ἐΐσας,
Ἠέ τις ἀνθρώπων.

Il. IX, 505. XV, 724. Hinc minus recte Eustathius: *Τὸ δὲ, ἤγαγε κεῖσε περὶ Ἀφροδίτης εἶπεν ἡ Ἑλένη σεμνύνουσα ἑαυτήν· ὀκνεῖ γὰρ μνησθῆναι τοῦ ἀληθῶς ἀγαγόντος αὐτὴν εἰς Τροίαν Πάριδος.* — *νοσφισσαμένην* pro — *ένη* dedit primus *Wolfius*. cf. *Passow.* in *Lex.* s. v. —

V. 265—289. *κατὰ μοῖραν,* i. e. recte et opportune. cf. Apollon. p. 461. *ἴδον ὀφθαλμοῖσιν* opponitur praecedenti *ἐδάην*, et plus est quam hoc. Innuit enim his Homerus, Menelaum non fando tantum et inani quodam rumore accepisse excellentem et paene incredibilem Ulyssis astutiam, sed eandem suis ipsius oculis et praesentem cognovisse. — *οἷον* v. 271. cur necessario sejungendum sit a praecedentibus, ut exclamatio quaedam h. l. existat, ex Od. XI, 517—19. sequi non puto, quae est sententia *Nitzschii* (p. 256. sq.) Certe longe facilius procedit oratio, si *οἷον* pendere putemus ex verbo *ἴδον*, neque cur brevius commemorare debuerit nostro loco et altero, qui laudatus est, facinus quoddam insigne, ex rei natura satis apparet. Cf. Il. V, 638. ubi cf. *Heyne*, qui tamen ibi sine causa offenditur. Itaque ante *οἷον* posui Comma. Praeterea brevius dictum est *οἷον κ. τόδ' ἔρεξε* pro *οἷόν κ. τόδ' ἐστὶ, ὃ*

οἷον καὶ τόδ' ἔρεξε καὶ ἔτλη καρτερὸς ἀνὴρ
ἵππῳ ἔνι ξεστῷ, ἵν' ἐνήμεθα πάντες ἄριστοι
Ἀργείων, Τρώεσσι φόνον καὶ Κῆρα φέροντες.
ἦλθες ἔπειτα σὺ κεῖσε· κελευσέμεναι δέ σ' ἔμελλεν
δαίμων, ὃς Τρώεσσιν ἐβούλετο κῦδος ὀρέξαι·
καί τοι Δηΐφοβος θεοείκελος ἕσπετ' ἰούσῃ.

ἔρεξε. cf. Eurip. Orest. v. 1271. *τίς ὅδ' ἀμφὶ μέλαθρον πολεῖ σὸν ἀγρότας ἀνήρ*; Il. XXI, 315. — *ἵππῳ - ξεστῷ* cf. infra VIII, 492. sqq.

Ἀλλ' ἄγε δὴ μετάβηθι, καὶ ἵππου κόσμον ἄεισον
Δουρατέου, τὸν Ἐπειὸς ἐποίησεν σὺν Ἀθήνῃ.

Virg. Aen. II, 14. sqq.

Ductores Danaum, — — — —
Instar montis equum divina Palladis arte
Aedificant, *sectaque intexunt abiete costas.*

vid. ad h. l. *Heynii Excurs.* III. de equo Trojano p. 290. sq. — *ἵν' ἐνήμεθα*, cf. Quintil. Instit. VIII, 3. extr. „*Amplior virtus est ἔμφασις, altiorem praebens intellectum, quam quem verba per se ipsa declarant. Ejus duae sunt species; altera quae plus significat quam dicit; altera, quae etiam id quod non dicit. Prior est et apud Homerum, cum Menelaus Grajos* in equo sedisse *dicit, nam* verbo uno *magnitudinem ejus ostendit; Et apud Virgilium* (Aen. II, 262)." — *Δαίμων* Helenae totum Achivorum consilium patefecisse Ulyssem vidimus supra ex v. 256. Sed dei tantum interventu effectum est, ut ipsa adveniret, cum equus in urbem introductus esset. cf. v. 261. — *Δηΐφοβος* Eustathius: *Τὸν Δηΐφοβον*, inquit, *νοητέον ἀκολουθεῖν τῇ Ἑλένῃ, ὡς ἄν, εἴ τις ἔνδοθεν φωνήσοι, μὴ ἔχει κρύψαι τὸ γενόμενον ἡ Ἑλένη.* Sed Homerus nihil dicit, unde concludas, Trojanos in equo illo latere hostes suspicatos esse. Cf. Virg. Aen. II, 25.

Nos abiisse rati, et vento petiisse Mycenas.

Ibid. v. 26. 31—39. 40. sqq. Non autem omni probabilitate caret, notum fuisse Homero, quod addit Eustathius: *φασὶ δὲ αὐτὸν (Δηΐφοβον) θανόντος Πάριδος ἀγαγέσθαι τὴν Ἑλένην, ὡς τῶν περιλειφθέντων ἀδελφῶν κρείττονα. ὃ καὶ Μενέλαος δηλοῖ, θεοείκελον ὀνομάσας αὐτόν. οὐ γὰρ ἔχει κρύπτειν τὸ ἀληθές.* Rectius *Nitzschius* laudat infra VIII, 517. Idem autem bene animadvertit de v. 277. sqq. haec: „*Der Dämon, der den Troern wohlwill, hat ihr (der Helena) Herz nicht den Troërn wieder*

τρὶς δὲ περίστειξας κοῖλον λόχον ἀμφαφόωσα,
ἐκ δ' ὀνομακλήδην Δαναῶν ὀνόμαζες ἀρίστους,
πάντων Ἀργείων φωνὴν ἴσκουσ' ἀλόχοισιν.
αὐτὰρ ἐγὼ καὶ Τυδείδης καὶ δῖος Ὀδυσσεύς,
ἥμενοι ἐν μέσσοισιν, ἀκούσαμεν ὡς ἐβόησας.
νῶϊ μὲν ἀμφοτέρω μενεήναμεν ὁρμηθέντε
ἢ ἐξελθέμεναι, ἢ ἔνδοθεν αἶψ' ὑπακοῦσαι·
ἀλλ' Ὀδυσεὺς κατέρυκε καὶ ἔσχεθεν ἱεμένω περ.
[ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἀκὴν ἔσαν υἷες Ἀχαιῶν·
Ἄντικλος δὲ σέγ' οἷος ἀμείψασθαι ἐπέεσσιν
ἤθελεν· ἀλλ' Ὀδυσεὺς ἐπὶ μάστακα χερσὶ πίεζεν
νωλεμέως κρατερῇσι, σάωσε δὲ πάντας Ἀχαιούς·
τόφρα δ' ἔχ', ὄφρα σε νόσφιν ἀπήγαγε Παλλὰς Ἀθήνη.]
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Ἀτρείδη Μενέλαε Διοτρεφές, ὄρχαμε λαῶν,
ἄλγιον· οὐ γάρ οἵ τι τάγ' ἤρκεσε λυγρὸν ὄλεθρον,

---

zugewandt, sondern verführt sie zur vorwitzigen Ungeduld, mit der sie jetzt den Versteck befühlt" etc. — *κοῖλον λόχον* poetice dici equum, in quo latebant hostes, facile apparet: cf. infra VIII, 507. Virg. Aen. II, 38.

Aut terebrare *cavas uteri* et tentare *latebras*.

Ibid. 53. 55. — *ἀμφαφόωσα* i. e. *ψηλαφῶσα*, quo sensu semper legitur hoc verbum et *ἀφάω*, *ἅπτω*, apud Homerum. Cf. Il. VI, 321. — *ἀλόχοισιν* i. e. vocibus uxorum. Cf. supra II, 121. Similiter autem patet, *πάντων* non esse h. l. urgendum. Cf. v. 272. — v. 285—289. Schol. Harl. aliunde profectos putat. Nam: *Ὁ Ἄντικλος ἐκ τοῦ κύκλου* (poëmatibus Cyclicis) *οὐκ ἀνεφέροντο δὲ σχεδὸν ἐν πάσαις οἱ πέντε* (v. 285—289.) *τὰ γὰρ τῆς διαθέσεως ψυχρά.* Aristarchus contra rejecit versus illos, quod Anticlus non commemoretur in Iliade. At non possumus illis recte carere propter v. 271., qui exspectari jubet facinus aliquod Ulyssis majus eo, quod memoratur v. 284. — *μάστακα* cf. *Köppen.* ad Il. IX, 324. — *Παλλάς*, Graecorum numen tutelare cf. *Köppen.* ad Il. XX, 53. p. 276. —

V. 290—311. *ἄλγιον.* Est hoc loco orationis quaedam *βραχυλογία*, quam bene jam vidit Schol., qui ita explicat: *Δεινότερον καὶ ἐπιπονώτερον τὰ παρὰ Ὀδυσσέα*

οὐδ' εἴ οἱ κραδίη γε σιδηρέη ἔνδοθεν ἦεν.
ἀλλ' ἄγετ', εἰς εὐνὴν τράπεθ' ἡμέας, ὄφρα καὶ ἤδη
ὕπνῳ ὕπο γλυκερῷ ταρπώμεθα κοιμηθέντες.
Ὣς ἔφατ'· Ἀργείη δ' Ἑλένη δμωῇσι κέλευσεν
δέμνι' ὑπ' αἰθούσῃ θέμεναι, καὶ ῥήγεα καλὰ
πορφύρε' ἐμβαλέειν, στορέσαι τ' ἐφύπερθε τάπητας,
χλαίνας τ' ἐνθέμεναι οὔλας καθύπερθεν ἕσασθαι.
αἱ δ' ἴσαν ἐκ μεγάροιο, δάος μετὰ χερσὶν ἔχουσαι,
δέμνια δὲ στόρεσαν· ἐκ δὲ ξείνους ἄγε κῆρυξ.

πάθος, εἰ οὕτω σοφὸς ὢν οὐδέν τι ἀπήλαυσε τῆς σοφίας, ἀλλ' ὑπὸ τῆς εἱμαρμένης ἐκρατήθη, καὶ ὁ τοὺς ἄλλους σώσας ἑαυτὸν σῶσαι οὐ δεδύνηται. Referendum enim illud *ἄλγιον* ad verba praecedentia *σάωσε — Ἀχαιούς*, et Telemachus ita fere: Praedicas, inquit, Menelae, et laudas Ulyssis versatum et solers ingenium, quod Graecos ab interitu illo tempore servavit, sed eo durius est meminisse Ulyssis vel in sapientia sua misere oberrantis, ac fortasse mortui. — *οὐδ' — ἦεν* i. e. neque si esset undique contra mala et vel maxime munitus. cf. Il. II, 491. XXIV, 205. — *ὕπο* non posse referri ad *ταρπώμεθα* cum *Nitzschio* facile videbunt alii. Mirum autem est, quod ille V. D. addit: „*Es scheint also mehr eine Andeutung des Bettes in dieser Präpos. zu liegen.*" Quae quid sibi velint, equidem non perspicio. Res autem est satis clara. Conjungendum *ὕπνῳ ὕπο γλυκερῷ* cum *κοιμηθέντες*, ita ut sensus existat hic: Jacentes sub dulci somno i. e. *somno subjecti*, in *somni potestate*, *a somno oppressi*, *in den Armen des Schlafs*, ut nostrates optime rem quasi oculis subjiciunt. cf. Il. XIII, 98. *ὑπὸ Τρώεσσι δαμῆναι* XXIV, 636. ubi *Heynius* quoque a vero aberravit. Od. XXIII, 255. cf. *Thiersch.* Gr. §. 264. 9. *Zeune ad Vig.* p. 670, 89. — Ad 294. et 295. Athenaeus V, 4. *Διδάσκει δ' ἡμᾶς*, inquit, *Ὅμηρος, ὅτι δεῖ καὶ τοὺς κεκλημένους ἐφ' ἑστίασιν παρακαλεῖν ἀπανίστασθαι τοὺς κεκληκότας. Ὁ μὲν Τηλέμαχος τὸν Μενέλαον· Ἀλλ' ἄγετ' εἰς εὐνήν* etc. — *ῥήγεα* cf. supra III, 349. Observat Eustathius, esse h. l. quandam *ὑστερολογίαν*, quia ante *τάπητας* commemoraverit poëta *ῥήγεα*. *Ὑπόκεινται γὰρ τοῖς ῥήγεσιν οἱ τάπητες, ὡς ἡ ἐτυμολογία δηλοῖ. — παρὰ τὸ πατεῖσθαι γὰρ γίνονται. Εἰ δ' ἴσως τὰ ῥήγεα οὐ καλά ποτε, λαμπρότεροι δὲ οἱ τάπητες, τότε στορεσθεῖεν ἂν τὰ ῥήγεα ὑπὸ τοὺς τάπητας, ὅπερ ἐνταῦθα οὐκ ἂν εἴη.*

οἱ μὲν ἄρ' ἐν προδόμῳ δόμου αὐτόθι κοιμήσαντο,
Τηλέμαχός θ' ἥρως καὶ Νέστορος ἀγλαὸς υἱός·
Ἀτρείδης δὲ καθεῦδε μυχῷ δόμου ὑψηλοῖο,
πὰρ δ' Ἑλένη τανύπεπλος ἐλέξατο δῖα γυναικῶν.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
ὤρνυτ' ἄρ' ἐξ εὐνῆφι βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος,
εἵματα ἑσσάμενος· περὶ δὲ ξίφος ὀξὺ θέτ' ὤμῳ,
ποσσὶ δ' ὑπὸ λιπαροῖσιν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα·
βῆ δ' ἴμεν ἐκ θαλάμοιο, θεῷ ἐναλίγκιος ἄντην,
Τηλεμάχῳ δὲ παρῖζεν, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
Τίπτε δέ σε χρειὼ δεῦρ' ἤγαγε, Τηλέμαχ' ἥρως,
ἐς Λακεδαίμονα δῖαν, ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης;
δήμιον, ἦ ἴδιον; τόδε μοι νημερτὲς ἔνισπε.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Ἀτρείδη Μενέλαε διοτρεφές, ὄρχαμε λαῶν,
ἤλυθον, εἴ τινά μοι κληηδόνα πατρὸς ἐνίσποις.
ἐσθίεταί μοι οἶκος, ὄλωλε δὲ πίονα ἔργα·

— *ἐν προδόμῳ* vid. *Köppen.* ad Il. IX, 469. — *εἵματα — πέδιλα* cf. supra II, 2. sqq. —

V. 312—314. *τίπτε.* Cur ad Menelaum venerit, Telemachus nondum accuratius illi exposuerat; qui ante illius adventus caussam percontaturus ab Helena fuerat interpellatus, (v. 117.) neque a Pisistrato aliud quidquam nisi Telemachum suo ipsius auxilio indigere audiverat (v. 164. 165.). *τίπτε* h. l. est *cur.* Male enim Eustathius: *Ὅρα ὅτι τὸ χρειώ ἐνδειξάμενος, ὡς ταυτὸν τῷ χρέος οὐδετέρῳ ὀνόματι, πρὸς αὐτὸ συνέταξεν Ἀττικῶς τὸ τίπτε; καὶ τὸ δήμιον ἢ ἴδιον, τουτέστι δημόσιον ἢ ἰδιωτικόν σου τὸ πρὸς ἐμὲ χρέος· τοῦτο γὰρ ἡ χρειώ.* — *δήμιαν* cf. II, 32. —

V. 315—331. *κληηδόνα* Eustathius: *Ὅτι τὸ ἐν ἄλλοις περὶ Ὀδυσσέως κλέος κληηδόνα ἐνταῦθά φησι. — καὶ ἔστι ταυτὸν κλέος καὶ κληδὼν καὶ κληηδών, ὧν ἑρμήνεια, ἡ φήμη καὶ ἡ ὄσσα καὶ ὁ μαντικὸς λόγος.* cf. Apollon. p. 401. Porphyr. Quaest. Hom. XVI. *Κληδὼν δὲ παρὰ τὸ κλέος διδόναι καὶ φέρειν.* Od. I, 282. — *οἶκος* cf. II, 142. — — *βίοτον νήποινον ὀλέσθαι.* Ammonius: *οἶκος λέγεται ἡ πᾶσα οὐσία.* cf. *Valckenar.* ad Herod. VII, 224. Xenoph. Oecon. I, 5. VI, 4. *οἶκος ἡμῖν ἐφαίνετο, ὅπερ κτῆσις ἡ σύμπασα.* Tanquam pare

δυσμενέων δ᾽ ἀνδρῶν πλεῖος δόμος, οἵτε μοι αἰεὶ
μῆλ᾽ ἀδινὰ σφάζουσι καὶ εἰλίποδας ἕλικας βοῦς,
μητρὸς ἐμῆς μνηστῆρες, ὑπέρβιον ὕβριν ἔχοντες.
τοὔνεκα νῦν τὰ σὰ γούναθ᾽ ἱκάνομαι, αἴ κ᾽ ἐθέλῃσθα
κείνου λυγρὸν ὄλεθρον ἐνισπεῖν, εἴ που ὄπωπας
ὀφθαλμοῖσι τεοῖσιν, ἢ ἄλλου μῦθον ἄκουσας
πλαζομένου· πέρι γάρ μιν ὀϊζυρὸν τέκε μήτηρ.
μηδέ τί μ᾽ αἰδόμενος μειλίσσεο, μηδ᾽ ἐλεαίρων,
ἀλλ᾽ εὖ μοι κατάλεξον, ὅπως ἤντησας ὀπωπῆς.
λίσσομαι, εἴποτέ τοί τι πατὴρ ἐμὸς, ἐσθλὸς Ὀδυσσεύς,
ἢ ἔπος ἠέ τι ἔργον ὑποστὰς ἐξετέλεσσεν
δήμῳ ἔνι Τρώων, ὅθι πάσχετε πήματ᾽ Ἀχαιοί·
τῶν νῦν μοι μνῆσαι, καί μοι νημερτὲς ἐνίσπε.
Τὸν δὲ μέγ᾽ ὀχθήσας προσέφη ξανθὸς Μενέλαος·
ὢ πόποι! ἦ μάλα δὴ κρατερόφρονος ἀνδρὸς ἐν εὐνῇ
ἤθελον εὐνηθῆναι, ἀνάλκιδες αὐτοὶ ἐόντες.
ὡς δ᾽ ὁπότ᾽ ἐν ξυλόχῳ ἔλαφος κρατεροῖο λέοντος
νεβροὺς κοιμήσασα νεηγενέας γαλαθηνούς,
κνημοὺς ἐξερέῃσι καὶ ἄγκεα ποιήεντα
βοσκομένη, ὁ δ᾽ ἔπειτα ἑὴν εἰσήλυθεν εὐνήν,
ἀμφοτέροισι δὲ τοῖσιν ἀεικέα πότμον ἐφῆκεν·
ὡς Ὀδυσεὺς κείνοισιν ἀεικέα πότμον ἐφήσει.
αἲ γάρ, Ζεῦ τε πάτερ καὶ Ἀθηναίη καὶ Ἄπολλον!
τοῖος ἐών, οἷός ποτ᾽ ἐϋκτιμένῃ ἐνὶ Λέσβῳ
ἐξ ἔριδος Φιλομηλεΐδῃ ἐπάλαισεν ἀναστάς,

τοῦ οἴκου cogitanda sunt *πίονα ἔργα* largus reditus e re rustica. — *μῆλ᾽* — *βοῦς*. Legebantur haec jam Od. I, 92. ubi videantur, quae monui — *τοὔνεκα* — *μήτηρ* vid. III, 92. sqq. —

V. 332—350. *ξύλοχος* recte explicuit Schol. *σύνδενδρος τόπος, κοίτη θηρίων.* cf. Il. XI, 415. XXI, 573. Alias *τὸ λάσιον δρυμόν* vid. Theocrit. XXV, 135. — *ἐξερέῃσι* vid. *Thiersch.* Gr. §. 322. 5. b. §. 323. 3. *Herm. ad Vig.* p. 911. — *Φιλομεΐδῃ* Schol. *τῷ Πατρόκλῳ. Φιλομήλας γὰρ ἦν υἱός.* Quod rejiciens Eustathius addit: *οὐ μόνον ἡ γραφὴ ἐναντιοῦται· (πῶς γὰρ διὰ διφθόγγου ἔσται ἡ παρατέλευτος) ἀλλὰ καὶ ὁ πατρωνυμικὸς τύπος. Οὐ γὰρ εἴωθε σχηματίζειν πατρωνυμίαν ὁ Ποιητὴς ἐκ μητέρων, ἀλλ᾽ ἐκ πατέρων.* Neque ex sen-

κὰδ δ' ἔβαλε κρατερῶς, κεχάροντο δὲ πάντες Ἀχαιοί,
τοῖος ἐὼν μνηστῆρσιν ὁμιλήσειεν Ὀδυσσεύς·
πάντες κ' ὠκύμοροί τε γενοίατο πικρόγαμοί τε.
ταῦτα δ', ἅ μ' εἰρωτᾷς καὶ λίσσεαι, οὐκ ἂν ἔγωγε
ἄλλα παρὲξ εἴποιμι παρακλιδόν, οὐδ' ἀπατήσω·
ἀλλὰ τὰ μέν μοι ἔειπε γέρων ἅλιος νημερτής,
τῶν οὐδέν τοι ἐγὼ κρύψω ἔπος, οὐδ' ἐπικεύσω.
Αἰγύπτῳ μ' ἔτι δεῦρο θεοὶ μεμαῶτα νέεσθαι
ἔσχον, ἐπεὶ οὔ σφιν ἔρεξα τεληέσσας ἑκατόμβας.
[οἱ δ' αἰεὶ βούλοντο θεοὶ μεμνῆσθαι ἐφετμέων.]
νῆσος ἔπειτά τις ἔστι πολυκλύστῳ ἐνὶ πόντῳ,
Αἰγύπτου προπάροιθε — Φάρον δέ ἑ κικλήσκουσιν —
τόσσον ἄνευθ', ὅσσον τε πανημερίη γλαφυρὴ νηῦς
ἤνυσεν, ᾗ λιγὺς οὖρος ἐπιπνείῃσιν ὄπισθεν·

---

tentia Eustathii morte Patrocli Graeci essent gavisi (cf. Il. XVII, 671.). Hinc φασὶν οἱ ἀκριβέστεροι Λέσβου βασιλέα τὸν Φιλομηλείδην, ὅς τοὺς παριόντας εἰς πάλην προκαλούμενος, ἐποίει τὸ αὐτὸ καὶ εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς ἐκεῖ προσορμισθέντας. cf. Od. XVII, 134. — *τοῖος* cf. I, 265. — *ὁμιλήσειεν* Eustathius: τὸ ὁμιλεῖν ὅτι οὐ μόνον φιλικὴ λέξις, ἀλλὰ καὶ πολεμική, ὡς ἐνταῦθα, πολλαχοῦ δεδήλωται. — *οὐκ ἂν — εἴποιμι* h. l. vim futuri habet: *non dicam.* vid. *Brunck.* ad *Soph. Aj.* 88. *Herm.* ad *Vig.* p. 742. *Matthiae Gr.* §. 514. 3. — *παρὲξ* i. e. ἔξω τῆς ἀληθείας quocum convenit παρακλιδὸν, ita ut utrumque sit ἐκ παραλλήλου positum. cf. *Herm.* ad *Vig.* p. 886. Est igitur *παρὲξ εἰπεῖν παρακλιδὸν* anfractus quaerere et deverticula in dicendo, a vero deflectere. —

V. 351—362. *Αἰγύπτῳ*, cf. III, 301. — v. 353. recte *Wolfius* jam uncis inclusit. Quanquam enim Zenodoti causa levior est, qua propter ἐφετμέων h. l. pro θυσιῶν nimis vage dictum versum Homero abjudicavit, cum statim praecedat ἑκατόμβας, tamen aegrius ferri potest ellipsis pronominis με et βούλοντο, pro quo aptius esset βούλονται. Alia lectio βούλοιντο non est melior. — *Φάρον νῆσον Αἰγύπτου, τὴν νῦν Ἀλεξάνδρειαν.* — *Τόσσον* τοσοῦτον εἶναι κατὰ τοὺς ἡρωϊκοὺς χρόνους τὸ διάστημα, ἔπειτα ἀποχαιωθῆναι, τοῦ Νείλου ὑπερχέοντος τὴν ἰδίην ἰλύν· ποταμόχωστος γὰρ ἡ Αἴγυπτος κατὰ Ἡρόδοτον (II, 179.). Schol. Cf. Lucan. Pharsal. X, 509. sqq.

ἐν δὲ λιμὴν εὔορμος, ὅθεν τ' ἀπὸ νῆας ἐΐσας
ἐς πόντον βάλλουσιν, ἀφυσσάμενοι μέλαν ὕδωρ.
ἔνθα μ' ἐείκοσιν ἤματ' ἔχον θεοί, οὐδέ ποτ' οὖροι
πνείοντες φαίνονθ' ἁλιαέες, οἵ ῥά τε νηῶν
πομπῆες γίγνονται ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης.
καί νύ κεν ἤϊα πάντα κατέφθιτο καὶ μένε' ἀνδρῶν,
εἰ μή τίς με θεῶν ὀλοφύρατο, καί μ' ἐσάωσεν,
Πρωτέος ἰφθίμου θυγάτηρ, ἁλίοιο γέροντος,
Εἰδοθέη· τῇ γάρ ῥα μάλιστά γε θυμὸν ὄρινα,
ἥ μ' οἴῳ ἔῤῥοντι συνήντετο νόσφιν ἑταίρων.
αἰεὶ γὰρ περὶ νῆσον ἀλώμενοι ἰχθυάασκον

Tunc claustrum Pelagi cepit Pharon: insula quondam
In medio stetit illa mari, sub tempore vatis
Proteos: at nunc est Pellacis proxima muris.

Aristot. Meteorol. 1, 14. Strab. I. p. 63. *Ukert Bemerkungen über Homers Geographie* p. 23. — *πανημερίη* cf. II, 104. — *ἐΐσας* cf. III, 10. — Ad *ἁλιαέες* *Nitzschius* haec habet: *Unrichtig erklären einige Lex. (vid. Passow.) ἁλιαής, was nur hier vorkommt, vom Meere her wehend. Der günstige Wind musste vom Lande herkommen, und auf, über das Meer hin wehen.* Est potius *ἁλιαής per mare* flans. Schol. *οἱ ἐν τῇ θαλάσσῃ πνέοντες.* Apollon. p. 88. —

V. 363—370. *ἤϊα* cf. II, 289. Il, XIII, 102. — *καὶ — ἀνδρῶν* cf. *Zeune* ad *Vig.* p. 53. *καὶ* cum prioribus haec verba non simpliciter nectit, sed conclusionem quandam simul significat, quam optime reddas: *und somit.* Vim orationis patet inesse in verbis *μένε' ἀνδρῶν*, qui ne perirent, erat timendum. Sed hoc ipsum quomodo timeri recte potuerit, indicavit Homerus antea verbis *ἤϊα — κατέφθιτο*, unde sequi poterat ille, qui erat gravissimus, *ἀνδρῶν* interitus —. *Εἰδοθέη* apud Eurip. Hel. 13. et Conon. 8. vocatur *Theonoë.* Zenodotus autem teste Eustathio scripsit *Εὐρυνόμη.* — *μάλιστά γε*, vid. *Herm. ad Vig.* p. 826. „Altera ratio est etc." cf. Soph. Trach. v. 671. — *μ'* pro *μοι*, vid. *Spitzner* de vers. her. p. 168. — *ἔῤῥοντι*, de hac voce vid. *Passow.* s. *ἔῤῥω.* Cf. *Köppen.* ad *Hom. Il.* VIII, 164. *Eund.* et *Ruhkopf.* ad Il. VIII, 238. Eustathius: *ἔῤῥοντι ἀντὶ τοῦ ἐπιπόνως ζῶντι, ὅπερ Ἀχιλλεὺς ἐν Ἰλιάδι* (VIII, 239.) *φησὶ περὶ ἑαυτοῦ.* — *ἰχθυάασκον* Eustathius: *Ὅρα,* inquit, *ὡς οἱ περὶ Μενέλαον ἐν τῇ Φάρῳ ἰχθυῶνται*

γναμπτοῖς ἀγκίστροισιν· ἔτειρε δὲ γαστέρα λιμός.
ἡ δ' ἐμεῦ ἄγχι στᾶσα, ἔπος φάτο, φώνησέν τε·
Νήπιός εἰς, ὦ ξεῖνε, λίην τόσον, ἠὲ χαλίφρων,
ἠὲ ἑκὼν μεθίεις, καὶ τέρπεαι ἄλγεα πάσχων·
ὡς δὴ δηθ' ἐνὶ νήσῳ ἐρύκεαι, οὐδέ τι τέκμωρ
εὑρέμεναι δύνασαι, μινύθει δέ τοι ἦτορ ἑταίρων;
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
ἐκ μέν τοι ἐρέω, ἥτις σύ πέρ ἐσσι θεάων,
ὡς ἐγὼ οὔτι ἑκὼν κατερύκομαι, ἀλλά νυ μέλλω
ἀθανάτους ἀλιτέσθαι, οἳ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν.
ἀλλὰ σύ πέρ μοι εἰπέ — θεοὶ δέ τε πάντα ἴσασιν —

ἀγκίστροις, λιμοῦ τὴν γαστέρα τείροντος. Ἄλλως γὰρ οὐ θέμις ἁλιεύειν τοὺς ἥρωας, οἳ κρεωφαγοῦν ὡς τὰ πολλά. — cf. infra XII, 331. —

V. 371—374. Pro *ἠὲ χαλίφρων* **Nitzschius** scribendum esse conjicit *ἠδὲ* propter Od. XIX, 530. A qua conjectura eum, credo, deterrere poterat vel sequens *ἠὲ*. *Νήπιος* enim *χαλίφρων* et *ἑκὼν — πάσχων* sunt notiones quamvis aliae aliis fortiores, tamen cognatae, unde *ἠὲ* reddendum puto per Latinorum *seu*, totum autem locum germanice ita fere verteremus: *Bist du so kindisch, oder nenne es albern oder was dasselbe ist* etc. Sed ob hanc ipsam causam signum interrogationis post *χαλίφρων* mutavimus et comma posuimus. — *Τέκμωρ* vid. *Buttmann. Lexil.* T. I. p. 126. Il. XVI, 472. — *ἦτορ* **Nitzschius** de *vi vitali* interpretatur. cf. **Passow** s. v. Hom. Il. XXI, 201. —

V. 375—381. *οὔτι ἑκὼν* Eustathius: *Τὸ δὲ, οὔτι ἑκὼν κατερύκομαι, συντομωτάτη ἀπόκρισις, δι' ἧς ἀποφήσας ὁ Μενέλαος τὸ μὴ ἑκὼν μεθιέναι, συνεξέβαλε καὶ τὸ νήπιος εἶναι, καὶ τὸ χαλίφρων.* — *μέλλω* i. e. *ich muss gegen die Götter gesündigt haben.* vid. supra v. 94. — *ἀλιτέσθαι.* Cf. Il. XXIV, 157. 158. — *πάντα ἴσασιν* cf. Julian. Orat. VI. *Οὐ γὰρ ἐπὶ πλούτῳ χρημάτων τὸ θεῖον μακαρίζομεν, οὐδὲ ἐπὶ ἄλλῳ τινὶ τῶν νομιζομένων ἀγαθῶν· ἀλλ', ὅπερ Ὅμηρός φησι, θεοὶ — ἴσασιν. — Ἐπιστήμη γὰρ ἡμῶν οἱ θεοὶ διαφέρουσι.* Constat tamen Graecorum Romanorumque diis et deabus non tribui omniscientiam absolutam; polytheismus enim veram divinitatis notionem ac perfectam ferre non potest. Exemplum insigne vide apud

ὅςτις μ' ἀθανάτων πεδάᾳ καὶ ἔδησε κελεύθου,
νόστον θ', ὡς ἐπὶ πόντον ἐλεύσομαι ἰχθυόεντα.
Ὣς ἐφάμην· ἡ δ' αὐτίκ' ἀμείβετο δῖα θεάων·
τοιγὰρ ἐγώ τοι, ξεῖνε, μάλ' ἀτρεκέως ἀγορεύσω.
πωλεῖταί τις δεῦρο γέρων ἅλιος νημερτής,
ἀθάνατος Πρωτεὺς Αἰγύπτιος, ὅςτε θαλάσσης
πάσης βένθεα οἶδε, Ποσειδάωνος ὑποδμώς·
τόνδε τ' ἐμόν φασιν πατέρ' ἔμμεναι, ἠδὲ τεκέσθαι·
τόνγ' εἴ πως σὺ δύναιο λοχησάμενος λελαβέσθαι,
ὅς κέν τοι εἴπῃσιν ὁδὸν καὶ μέτρα κελεύθου,
νόστον θ', ὡς ἐπὶ πόντον ἐλεύσεαι ἰχθυόεντα·
καὶ δέ κέ τοι εἴπῃσι, Διοτρεφές, αἴ κ' ἐθέλῃσθα,
ὅ, ττι τοι ἐν μεγάροισι κακόν τ' ἀγαθόν τε τέτυκται,
οἰχομένοιο σέθεν δολιχὴν ὁδὸν ἀργαλέην τε.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προςέειπον·
αὐτὴ νῦν φράζευ σὺ λόχον θείοιο γέροντος,
μή πώς με προϊδὼν ἠὲ προδαεὶς ἀλέηται·
ἀργαλέος γάρ τ' ἐστὶ θεὸς βροτῷ ἀνδρὶ δαμῆναι.

Eurip. Jon. v. 30. *οἶσθα γὰρ θεᾶς πόλιν* coll. v. 35. *ἐμὸς γάρ ἐστιν, ὡς εἰδῇς, ὁ παῖς.* —

V. 382—397. *πωλεῖται* cf. Il. IV, 231. — *Πρωτεύς.* Cf. Virg. Georg. IV, 387.

Est in Carpathio Neptuni gurgite *vates*,
Caeruleus Proteus.

Vide ad h. l. *Voss.* Herod. II, 112—116. — *εἴ πως* cf. Virg. l. l. v. 396.

Hic tibi, nate, prius vinclis capiendus; ut omnem
Expediat morbi causam, eventusque secundet. —

ὅς vid. *Thiersch.* Gr. §. 284. 14. *ὅ, ττι — τέτυκται.* Hunc versum Socrates fertur transtulisse ad philosophiam vitiorum expultricem, virtutis indagatricem. vid. Gell. N. A. XIV, 6. „Meae noctes — de uno maxime illo versu Homeri quaerunt, *quem Socrates prae omnibus semper rebus sibi esse cordi dicebat; Ὅ, ττι τοι ἐν μεγάροισι* etc.“ cf. Dion. Chrysostom. Orat. 40. *Wyttenb.* ad Plutarch. p. 805. sq. *G. Voss.* de natura artium s. de philosophia Cap. XVIII. — *φράζευ — λόχον* vid. Interprett. ad Hor. Epist. I, 1, 90. *Quo teneam vultus mutantem Protea nodo?* — *ἀργαλέος — δαμῆναι.* Cf. Il. I, 389. —

Ὣς ἐφάμην· ἡ δ' αὐτίκ' ἀμείβετο δῖα θεάων·
τοιγὰρ ἐγώ τοι, ξεῖνε, μάλ' ἀτρεκέως ἀγορεύσω.
ἦμος δ' ἠέλιος μέσον οὐρανὸν ἀμφιβεβήκει,
τῆμος ἄρ' ἐξ ἁλὸς εἶσι γέρων ἅλιος νημερτής,
πνοιῇ ὕπο Ζεφύροιο, μελαίνῃ φρικὶ καλυφθείς·
ἐκ δ' ἐλθὼν κοιμᾶται ὑπὸ σπέσσι γλαφυροῖσιν·
ἀμφὶ δέ μιν φῶκαι νέποδες καλῆς Ἁλοσύδνης
ἁθρόαι εὕδουσιν, πολιῆς ἁλὸς ἐξαναδῦσαι,
πικρὸν ἀποπνείουσαι ἁλὸς πολυβενθέος ὀδμήν.
ἔνθα σ' ἐγὼν ἀγαγοῦσα, ἅμ' ἠοῖ φαινομένηφιν,
εὐνάσω ἑξείης· σὺ δ' εὖ κρίνασθαι ἑταίρους

V. 398—409. *ἦμος.* vid. *Thiersch.* Gr. §. 316. 18. b. *Nitzschium* magno opere offendit δ' h. l. Eustathius tamen: *Τὸ ἦμος δ'* — inquit, *ἢ τὸν δὲ σύνδεσμον ἀντὶ τοῦ δὴ ἔχει, ἢ ὥσπερ τῆμος τῆμοσδε, οὕτω καὶ ἦμος ἦμοσδε, ὁμοίως τῷ τηνίκα τηνικάδε, καὶ ἔνθα ἐνθάδε.* Praeterea cf. Virg. Georg. IV, 401. 426. Aen. VIII, 97.

Sol *medium* coeli *conscenderat* igneus *orbem.*

φρικί. Vid. *Köppen.* ad Il. VII, 63. *Passow.* s. v. Catull. LXIV, 270. Virg. Georg. III, 199. — *νέποδες.* Ex diversis hujus vocis interpretationibus maxime probabilis videtur ea, qua significare dicitur *νέποδες* idem quod *τέκνα* s. *ἀπόγονοι.* vid. *Passow.* s. v. Eustathius: *νέποδες δὲ αὗται, οὐ κατὰ τοὺς ἰχθύας, ὡς ἄποδες, ἀλλ' ὡς ὀλιγόποδες, ἤτοι μικρόποδες, καὶ διὰ τοῦτο ἐγγὺς ἀπόδων.* (cf. *Bochart. Hierozoic.* 1, 7.) *Τινὲς δὲ, νέποδας φώκας φασὶ παρὰ τὸ ποσὶ νέειν, ὅ ἐστι νήχεσθαι· ἵνα εἶεν φῶκαι νηξίποδες.* Denique cf. Virg. Georg. IV, 394.

— — Immania cujus
Armenta, et turpes pascit sub gurgite phocas. —

Ἁλοσύδνης Eustathius: *Περὶ δὲ Ἁλοσύδνης,* inquit, *γέγραπται μὲν καὶ ἐν τῇ δ' τῆς Ἰλιάδος* (p. 437.), *ῥητέον δὲ καὶ νῦν ὅτι ὁ μῦθος μίαν οἶδε ταύτην τῶν Νηρηΐδων· διὸ καὶ καλὴν αὐτὴν λέγει προσωπικῶς. ἄλλως μέντοι καλὴ ἁλοσύδνη ὡς καὶ ὕδωρ ἀγλαὸν λέγεται. ἕτεροι δὲ Ἀμφιτρίτης ἐπίθετον αὐτὸ νοοῦσι, καὶ οὐδὲ παρὰ τὸ ὕδωρ ἐτυμολογοῦσι τὴν λέξιν, ἀλλὰ παρὰ τὸ ἐν ἁλὶ σύεσθαι ὅ ἐστιν ὁρμᾶν. ἄλλοι δὲ καὶ πληθυντικῶς φασιν ἁλοσύδναι, ὅ ἐστιν ἐν ἁλὶ δευόμεναι, ἢ εἰς ἅλα δύνουσαι.*

τρεῖς, οἵ τοι παρὰ νηυσὶν ἐϋσσέλμοισιν ἄριστοι.
πάντα δέ τοι ἐρέω ὀλοφώϊα τοῖο γέροντος.
φώκας μέν τοι πρῶτον ἀριθμήσει καὶ ἔπεισιν·
αὐτὰρ ἐπὴν πάσας πεμπάσσεται ἠδὲ ἴδηται,
λέξεται ἐν μέσσῃσι, νομεὺς ὣς πώεσι μήλων.
τὸν μὲν ἐπὴν δὴ πρῶτα κατευνηθέντα ἴδησθε,
καὶ τότ᾽ ἔπειθ᾽ ὑμῖν μελέτω κάρτος τε βίη τε·
αὖθι δ᾽ ἔχειν μεμαῶτα καὶ ἐσσύμενόν περ ἀλύξαι.
πάντα δὲ γιγνόμενος πειρήσεται, ὅσσ᾽ ἐπὶ γαῖαν
ἑρπετὰ γίγνονται, καὶ ὕδωρ καὶ θεσπιδαὲς πῦρ·

V. 410—424. *ὀλοφώϊα* ἤ σκοτεινὰ καὶ ἀπόκρυφα, ἀπὸ τοῦ ἐλεῖν τὸ φῶς· ἤ ὀλέθρια, ἀπὸ τοῦ ὀλοὴν τὸ ὀλέθριον καὶ τοῦ φαίνω. Ambr. Quid si ab ὀλοὸν et φαίνω, ut sit quod perniciosum videtur, quamvis non sit, terriculamentum? Certe Protei ὀλοφώϊα nihil aliud erant. Cf. *Villois*, ad Apollon. p. 495. sq. — *πεμπάσσεται* i. e. ut recte Schol., κατὰ πέντε ἀριθμήσει. *Nitzschius* contra videtur putare, hoc verbum h. l. nihil esse nisi ἀριθμεῖν. Dicit enim: „*Homer* — — *braucht πεμπάζειν* — *nur als eine Alterthümlichkeit.*" Indicatur autem eo magna Protei suarum phocarum cura. — *λέξεται* cf. Virgil. Georg. IV, 433. sq.

Ipse, velut stabuli custos in montibus olim,
Considit scopulo medius, numerumque recenset.

ὑμῖν — βίη τε Virg. l. l. 399.

— — Vim duram et vincula capto
Tende — — —

Post *ἀλύξαι* recte *Nitzschius* pro puncto colon tantum ponendum esse contendit, quia ad sequens *πειρήσεται* ipsum verbum *ἀλύξαι* cogitatione est resumendum, neque commode *πειρήσεται* cum Participio *γιγνόμενος* videtur posse conjungi. cf. *Herm.* ad *Vig.* p. 869. extr. — *πάντα.* Consentiunt Virg. Georg. IV, 406. sqq. et Horat. Sermon. II, 3, 73.

Fiet aper, modo avis, modo saxum, et cum volet, arbor.

Hinc proverbium: *Πρωτέως ποικιλώτερος* de homine vario et versipelle. cf. *Erasmi* proverbior. Epit. p. 329. ed. *Messerschmid.* — *θεσπιδαὲς πῦρ* recte explicavit jam Schol. per *θεῖον, ἐκ θεοῦ πίπτον, θείως καῖον.* vid. *Buttmann. Lexil.* T. I. p. 166. 4. Ita saepissime verbum illud tanquam epitheton ignis legitur apud Home-

ὑμεῖς δ' ἀστεμφέως ἐχέμεν, μᾶλλόν τε πιέζειν.
ἀλλ' ὅτε κεν δή σ' αὐτὸς ἀνείρηται ἐπέεσσιν,
τοῖος ἐών, οἷόν κε κατευνηθέντα ἴδησθε,
καὶ τότε δὴ σχέσθαι τε βίης, λῦσαί τε γέροντα,
ἥρως· εἴρεσθαι δέ, θεῶν ὅςτις σε χαλέπτει,
νόστον θ', ὡς ἐπὶ πόντον ἐλεύσεαι ἰχθυόεντα.
Ὣς εἰποῦσ', ὑπὸ πόντον ἐδύσατο κυμαίνοντα.
αὐτὰρ ἐγὼν ἐπὶ νῆας, ὅθ' ἕστασαν ἐν ψαμάθοισιν,
ἤια· πολλὰ δέ μοι κραδίη πόρφυρε κιόντι.

---

rum, ut Il, XII, 177. 441. XXI, 342. 381. XX, 490. XXIII, 216. — *ἀστεμφέως* i. e. *ἀμετακινήτως*. vid. Plat. Euthyphro Cap. XX. *οὐκ ἀφετέος εἶ, ὥσπερ ὁ Πρωτεύς*, ibique *Stallbaum*. cf. Virg. Georg. IV, 411. sq.

Sed quanto ille magis formas se vertet in omnes,
Tanto, nate, magis, *contende tenacia vincla*

Ovid. Met. XI, 254. sq.

Nec te decipiat centum mentita figuras,
Sed preme, quicquid erit, dum quod fuit ante, reformet.

Vide ibi *Gierig*. — *τοῖος ἐών*. Cf. Virg. l. l. 413. sq.

Donec talis erit, mutato corpore, qualem
Videris, incepto tegeret cum lumina somno. —

σχέσθαι, cf. quae monui ad Od. I, 292. Eadem ratio est Infinitivi *ἐχέμεν* v. 419. Fortasse tamen h. l. est quaedam *ἀνακολουθία* orationis. Antea enim cum dixisset poëta, *ὑμῖν μελέτω* v. 415., orationem deinde ita continuavit, ut nonnisi horum verborum sensum animo teneret, quasi dixisset *ὑμεῖς ἐπιθυμεῖτε* vel simile quid, cui deinde recte conveniret Infinitivus *ἐχέμεν* et *σχέσθαι*. Vid. *Herm. ad Vig.* p. 894. VI. —

V. 425—440. *κυμαίνοντα* poëtice additum est, ut apud Virgilium (Aen. XII, 885.) *alto*, et motum aquarum exprimit e demersione repentina deae. Vid. Georg. IV, 529. *Ernesti*. — *ψαμάθοισιν* cf. *Köppen*. ad Il. I, 485. — *πόρφυρε* Eustathius: "Ὅτι, inquit, πορφύρειν τὸ βαθέως διαλογίζεσθαι, ἢ κυμαίνεσθαι διαλογισμοῖς, ὡς ἀπὸ θαλάσσης, ἐφ' ἧς καὶ τὸ πορφύρειν καὶ τὸ ἰοδνεφὲς καὶ τὸ μέλαν καὶ τὰ τοιαῦτα λέγεται. (cf. Od. I, 183.) τὸ δ' αὐτὸ καὶ καλχαίνειν, ἀπὸ τῆς κάλχης, ὃ πορφύραν δηλοῖ. Deinde nostrum locum affert Eustathius, ibique *πόρφυρε* esse dicit *διενοεῖτο, ἐταράττετο*. Praeterea observat: *Οὐκ ἀεὶ δὲ βαθὺν ταραγμὸν τὸ πορφύρειν ση-*

αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἐπὶ νῆα κατήλυθον ἠδὲ θάλασσαν,
δόρπον θ' ὁπλισάμεσθ', ἐπί τ' ἤλυθεν ἀμβροσίη νύξ·
δὴ τότε κοιμήθημεν ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης.
ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
καὶ τότε δὴ παρὰ θῖνα θαλάσσης εὐρυπόροιο
ᾔια, πολλὰ θεοὺς γουνούμενος· αὐτὰρ ἑταίρους
τρεῖς ἄγον, οἷσι μάλιστα πεποίθεα πᾶσαν ἐπ' ἰθύν.
Τόφρα δ' ἄρ' ἥγ' ὑποδῦσα θαλάσσης εὐρέα κόλπον,
τέσσαρα φωκάων ἐκ πόντου δέρματ' ἔνεικεν·
πάντα δ' ἔσαν νεόδαρτα· δόλον δ' ἐπεμήδετο πατρί.
εὐνὰς δ' ἐν ψαμάθοισι διαγλάψασ' ἁλίῃσιν,
ἧστο μένουσ'· ἡμεῖς δὲ μάλα σχεδὸν ἤλθομεν αὐτῆς·
ἑξείης δ' εὔνησε, βάλεν δ' ἐπὶ δέρμα ἑκάστῳ.
κεῖθι δὴ αἰνότατος λόχος ἔπλετο· τεῖρε γὰρ αἰνῶς
φωκάων ἁλιοτρεφέων ὀλοώτατος ὀδμή.
τίς γάρ κ' εἰναλίῳ παρὰ κήτεϊ κοιμηθείη;
ἀλλ' αὐτὴ ἐσάωσε, καὶ ἐφράσατο μέγ' ὄνειαρ·
ἀμβροσίην ὑπὸ ῥῖνα ἑκάστῳ θῆκε φέρουσα,
ἡδὺ μάλα πνείουσαν, ὄλεσσε δὲ κήτεος ὀδμήν.

μαίνει, ἀλλά ποτε καὶ ἠρεμαῖον, ὡς δηλοῖ τὸ, ἔνδια πορφύροντα. Ad sensum plane convenit Latinorum *fluctuare*, in eo nonnisi discrepat πορφύρειν, quod in verbo *fluctuare* plena rei imago remansit, in voce πορφύρειν contra improprie usurpata coloris notio quae simul in verbo inest, evanuit. cf. *Passow*. s. v. Virg. Aen. VIII, 19. sqq.

— — Magno curarum fluctuat aestu,
Atque animum nunc huc celerem, nunc dividit illuc,
In partesque rapit varias, perque omnia versat.

In Odyssea vox πορφύρειν saepius occurrit, in Iliade nonnisi semel XXI, 551. —

V. 441 — 461. Ὀδμή teterrimus phocarum odor saepius commemoratur. vid. Schol. ad Aristoph. Pac. v. 758. Lycophron. Cassandr. v. 849. qui de Menelao dicit: Δυςόδμοις θηρσὶ συγκοιμώμενος. cf. supra v. 436. et 437. ad quem locum Eustathius: Σημείωσαι δὲ καὶ, inquit, ὅτι νῦν μὲν φωκάων δέρματα ἔφη ἐντελῶς, μετ' ὀλίγα δὲ φώκας αὐτὰ εἶπεν ἐν τῷ, φωκάων ὀλοώτατος ὀδμή, τῷ τοῦ ὅλου ὀνόματι τὸ μέρος καλέσας, ὡς καὶ ὅτε — λέγει — — βοῦν — τὴν βύρσαν. — ἀμβροσίην vid. *Buttmann*. Lexil. T. I. p. 131. 2. 4. cf. *Spitzner*. ad Hom. Il. Tom. IV.

πᾶσαν δ' ἠοίην μένομεν τετληότι θυμῷ·
φῶκαι δ' ἐξ ἁλὸς ἦλθον ἀολλέες· αἱ μὲν ἔπειτα
ἑξῆς εὐνάζοντο παρὰ ῥηγμῖνι θαλάσσης.
ἔνδιος δ' ὁ γέρων ἦλθ' ἐξ ἁλός, εὗρε δὲ φώκας
ζατρεφέας· πάσας δ' ἄρ' ἐπῴχετο, λέκτο δ' ἀριθμόν.
ἐν δ' ἡμέας πρώτους λέγε κήτεσιν, οὐδέ τι θυμῷ
ὠΐσθη δόλον εἶναι· ἔπειτα δὲ λέκτο καὶ αὐτός.
ἡμεῖς δὲ ἰάχοντες ἐπεσσύμεθ'· ἀμφὶ δὲ χεῖρας
βάλλομεν· οὐδ' ὁ γέρων δολίης ἐπελήθετο τέχνης·
ἀλλ' ἤτοι πρώτιστα λέων γένετ' ἠϋγένειος.
αὐτὰρ ἔπειτα δράκων καὶ πόρδαλις ἠδὲ μέγας σῦς·
γίγνετο δ' ὑγρὸν ὕδωρ καὶ δένδρεον ὑψιπέτηλον·

---

p. 449. sq. 571. sq. Virg. Georg. IV, 415. — *ἀολλέες* vid. Aelian. de animal. IX, 50. *κνεφαῖαι δὲ αἱ φῶκαι ἐξίασι μᾶλλον. ἤτοι μέντοι καὶ μεσημβρίας οὔσης καὶ καθεύδουσι τῆς θαλάττης ἔξω. Τοῦτό τοι καὶ Ὅμηρος ᾔδει, καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ τὸν Μενέλαον πεποίηκε τῷ Τηλεμάχῳ καὶ τῷ Πεισιστράτῳ περιηγούμενον τὴν κοίτην αὐτῶν τήνδε.* — *ἔνδιος* Eustathius ad h. l. haec exponit: *Τὸ ἔνδιος δηλοῖ μὲν τὸν μεσημβρινὸν ἤτοι τὸν ἐλθόντα περὶ μεσημβρίαν, ὥραν ταύτην θερμὴν, ὅτε ἐστὶν ἰδίειν ὅ ἐστιν ἱδροῦν ἡλίου καίοντος, ἵνα εἴη ἔνδιος ὁ οἱονεὶ ἐνίδιος· ὅθεν καὶ ἴδος φασι τὸ θερινὸν κατάστημα* (Hesiod. Scut. H. v. 397), *καὶ καῦμα ἰδάλιμον* (Hesiod. Opera et D. v. 413.) cf. Apollon. p. 265. *Heyne* ad Il. XI, 725. Praeterea Virg. Georg. IV, 426. 429. — De *λέκτο* v. 451. et 453. vid. *Buttmann. Lexil.* T. II. p. 86. sqq. p. 90. 7. p. 91. 9. — *ἡμεῖς — βάλλομεν* cf. Virg. l. l. v. 438. — *οὐδ' — ὑψιπέτηλον* cf. Virg. ibid. v. 440. sqq. Ovid. Metam. VIII, 732. sqq.

Nam modo te juvenem, modo te videre leonem,
Nunc violentus aper, nunc quem tetigisse timerent,
Anguis eras: modo te faciebant cornua taurum;
Saepe lapis poteras, arbor quoque saepe videri:
Interdum faciem liquidarum imitatus aquarum
Flumen eras: interdum undis contrarius ignis.

Allegorice h. l. describi ab Homero philosophorum Ionicorum de origine rerum opiniones temere crediderunt Heraclides Ponticus et Sextus Empiricus, quorum hic in libro VIII. adversus mathematicos haec dicit: *Ὁ μὲν γὰρ ποιητὴς περὶ τούτων ἀποδιδοὺς,* φησὶν ἐν οἷς περὶ Πρωτέως

ἡμεῖς δ' ἀστεμφέως ἔχομεν τετληότι θυμῷ.
ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἀνίαζ' ὁ γέρων, ὀλοφώϊα εἰδώς,
καὶ τότε δή μ' ἐπέεσσιν ἀνειρόμενος προςέειπεν·
Τίς νύ τοι, Ἀτρέος υἱέ, θεῶν συμφράσσατο βουλάς,
ὄφρα μ' ἕλοις ἀέκοντα λοχησάμενος; τέο σε χρή;
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προςέειπον·
οἶσθα, γέρον — τί με ταῦτα παρατροπέων ἀγορεύεις; —
ὡς δὴ δήθ' ἐνὶ νήσῳ ἐρύκομαι· οὐδέ τι τέκμωρ
εὑρέμεναι δύναμαι, μινύθει δέ μοι ἔνδοθεν ἦτορ.
ἀλλὰ σύ πέρ μοι εἰπέ — θεοὶ δέ τε πάντα ἴσασιν —
ὅςτις μ' ἀθανάτων πεδάᾳ καὶ ἔδησε κελεύθου,
νόστον θ', ὡς ἐπὶ πόντον ἐλεύσομαι ἰχθυόεντα.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' αὐτίκ' ἀμειβόμενος προςέειπεν·
ἀλλὰ μάλ' ὤφελλες Διΐ τ' ἄλλοισίν τε θεοῖσιν
ῥέξας ἱερὰ κάλ' ἀναβαινέμεν, ὄφρα τάχιστα
σὴν ἐς πατρίδ' ἵκοιο, πλέων ἐπὶ οἴνοπα πόντον.
οὐ γάρ τοι πρὶν μοῖρα φίλους τ' ἰδέειν, καὶ ἱκέσθαι
οἶκον ἐϋκτίμενον καὶ σὴν ἐς πατρίδα γαῖαν,
πρίν γ' ὅτ' ἂν Αἰγύπτοιο, διιπετέος ποταμοῖο,

καὶ Εἰδοθέας ἀλληγορεῖ· τὸ μὲν πρῶτον καὶ ἀρχικώτατον αἴτιον πρωτέα καλῶν, τὴν δὲ εἰς εἴδη τρεπομένην οὐσίαν, Εἰδοθέαν. cf. Diodor. Sic. Bibl. I, 2. — ἀλλ' ὅτε cf. Virg. Georg. IV, 443. — ὀλοφώϊα cf. v. 410. 455. —

V. 462—498. τίς — βουλὰς cf. Virg. ibid. v. 445. — ὡς pendet ex verbo praecedenti οἶσθα. — πόντον vid. *Ukert Bemerkungen* etc. p. XII. — Αἰγύπτοιο contra Eratosthenem, qui *Homero* Nilum et ostia ejus ignota fuisse dicebat, disputat *Strabo* L. I. p. 29. concedens Nili nomen ei ignotum fuisse videri, sed non flumen ipsum, idque ab eo *Aegyptum* appellatum. Add. *Perizon. Origg. Aegypt.* p. 12. sq. ubi et de nominis etymologia agit, disputans et flumen et regionem a nigro colore dictum. *Ern.* — διϊπετέος ad sensum recte explicat Eustathius: ὑετῷ πληρουμένου. cf. *Passow.* s. v. *Köppen.* ad Il. XVI, 174. Ineptae sunt etymologiae reliquorum, Zenodoti et Porphyrii (Quaest. Homer. 28), temere autem nonnulli ita proprie acceperunt illam vocem, ut fluviorum διϊπετέων fontem in ipso coelo collocarent. vid.

αὖτις ὕδωρ ἔλθῃς, ῥέξῃς θ' ἱερὰς ἑκατόμβας
ἀθανάτοισι θεοῖσι, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν·
καὶ τότε τοι δώσουσιν ὁδὸν θεοί, ἣν σὺ μενοινᾷς.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἔμοιγε κατεκλάσθη φίλον ἦτορ,
οὕνεκά μ' αὖτις ἄνωγεν ἐπ' ἠεροειδέα πόντον
Αἴγυπτόνδ' ἰέναι, δολιχὴν ὁδὸν ἀργαλέην τε.
ἀλλὰ καὶ ὥς μιν ἔπεσσιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Ταῦτα μὲν οὕτω δὴ τελέω, γέρον, ὡς σὺ κελεύεις.
ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
εἰ πάντες σὺν νηυσὶν ἀπήμονες ἦλθον Ἀχαιοί,
οὓς Νέστωρ καὶ ἐγὼ λίπομεν, Τροίηθεν ἰόντες,
ἦέ τις ὤλετ' ὀλέθρῳ ἀδευκέϊ ἧς ἐπὶ νηός,
ἠὲ φίλων ἐν χερσίν, ἐπεὶ πόλεμον τολύπευσεν.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' αὐτίκ' ἀμειβόμενος προσέειπεν·
Ἀτρεΐδη, τί με ταῦτα διείρεαι; οὐδέ τί σε χρὴ
ἴδμεναι, οὐδὲ δαῆναι ἐμὸν νόον· οὐδέ σέ φημι
δὴν ἄκλαυτον ἔσεσθαι, ἐπὴν εὖ πάντα πύθηαι.
πολλοὶ μὲν γὰρ τῶνγε δάμεν, πολλοὶ δὲ λίποντο·
ἀρχοὶ δ' αὖ δύο μοῦνοι Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων
ἐν νόστῳ ἀπόλοντο· μάχῃ δέ τε καὶ σὺ παρῆσθα.
εἷς δ' ἔτι που ζωὸς κατερύκεται εὐρέϊ πόντῳ.
Αἴας μὲν μετὰ νηυσὶ δάμη δολιχηρέτμοισιν.

Plaut. Trinum. IV, 3, 99. Praeterea animadvertit Eustathius, appellationem διοπετὴς uni omnium maxime convenire Nilo. Ἐκ γὰρ τῶν ἐν Αἰθιοπίᾳ γινομένων θέρους σφοδρῶν ὑετῶν πληροῦται, ὡς καὶ Ἀριστοτέλης καὶ Εὔδοξός φασι, λέγοντες πέπυσθαι τοῦτο ἀπὸ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ ἱερέων. vid. Strab. I. p. 97. XVII. p. 490. *Tzsch.* De prosodia vocis vid. *Spitzner.* de vers. her. p. 80. — τολύπευσεν i. e. ἐμηχανήσατο, μετὰ κακοπαθείας ποιηθέν — — τολύπη, εἶδος βοτάνης. μεταφορικῶς δὲ καὶ τὴν ἐρίων τῶν ἤδη κατειργασμένων εἴλησιν τολύπην λέγομεν. Ita Scholiastae. cf. Apoll. p. 656. Od. I, 238. XIV, 368. cf. Il. XXIV, 7. *Jacobs* ad Anthol. Gr. IX, 162. Verbo composito ἐκτολυπεύειν utitur Hes. Scut. H. 44. cf. Eurip. Rhes. 741. Θρῆξιν πένθος τολυπεύσας. —

V. 499—513. Αἴας. Ad v. 496. et 499. Schol. observat: Αἴας ὁ Λοκρὸς καὶ ὁ Ἀγαμέμνων. ἀμφοτέρους δὲ

Γυρῇσίν μὶν πρῶτα Ποσειδάων ἐπέλασσεν,
πέτρῃσιν μεγάλῃσι, καὶ ἐξεσάωσε θαλάσσης·
καί νύ κεν ἔκφυγε Κῆρα, καὶ ἐχθόμενός περ Ἀθήνῃ
εἰ μὴ ὑπερφίαλον ἔπος ἔκβαλε, καὶ μέγ' ἀάσθη·

ἐν νόστῳ ἀπολέσθαι φασί, παρόσον καὶ Ἀγαμέμνων ἀγροῦ ἐπ' ἐσχατίης οὐ φθάσας οἴκαδε ἀνελθεῖν καὶ τοὺς φίλους ἰδεῖν καὶ συγγενεῖς. Διὸ καὶ ὡς ἐν νόστῳ ἀπώλετο ἤτοι ἅμα τῷ νοστῆσαι. Apud Virg. Aen. I, 41—45. Schol. ad Hom. Il. XIII, 66. Hyginum Fab. 116. et Sil. Ital. XIV, 480. Ajacis interitus non Neptuno, sed Minervae tribuitur, quam tamen ipsam fortasse verbis v. 502. *καὶ — Ἀθήνῃ* primum facinoris illius auctorem dicit Homerus, quem secuti sunt poëtae cyclici, varie hanc narrationem tractantes (cf. Quint. Cal. XIV, 420. sqq. ubi copiose Ajacis fata exponuntur.) Cum Homero consentit etiam Lycophr. Cassand. v. 392. vid. *Heyne* ad l. l. Virgilii, ubi praeterea ex illo scriptorum dissensu colligit V. D., Tragicum aliquem Minervae partes olim has dedisse, quas Homerus Neptuno dedit. Conferatur tamen Od. I, 326. III, 135. 145. Rem, quae nostro loco narratur, ab Apollodoro Atheniensi depictum a se visam esse Pergamo testatur Plin. XXXV, 9. et in tabula Polygnoti apud Delphos idem erat expressum. vid. Pausan. X, 26, 1. Praeterea conferendus locus, quem ex Timaeo Sic. lib. II. attulit *Barnesius*, ubi Ajacem Neptuni iram evasisse scribit, his verbis: *Μετὰ τὴν Τροίας ἅλωσιν, πολλοὶ τῶν Λοκρῶν περὶ τὰς Γυρὰς ναυαγησάντων ἀνῃρέθησαν. οἱ δὲ λοιποὶ σὺν Αἴαντι μόλις εἰς Λοκρίδα διεσώθησαν. Φθορᾶς δὲ καὶ λοιμοῦ τὴν χώραν αὐτῶν, μετὰ τὸ τρίτον ἔτος ἐχόντων, διὰ τὴν μίξιν ἀθέμιτον Αἴαντος τῇ Κασάνδρᾳ, ἔχρησεν ὁ θεὸς εἰς ἔτη χίλια τὴν Ἀθήνην τὴν ἐν Ἰλίῳ ἱλάσκεσθαι, πέμποντας δύο παρθένους ἐπὶ κλήρῳ.* Vide *Eliae Schedii* de diis Germanis II, 33. p. 398. — *Γυρῇσιν* i. e. *πέτραις πλησίον Μυκόνου τῆς νήσου, οὕτως καλουμέναις, ἐπεὶ εἰσι περιφερεῖς.* Schol. Consentit Eustathius, qui praeterea addit: *Νῆσος δὲ Κυκλὰς ἡ Μύκονος.* cf. *Tzschucke* ad Pompon. Mel. II, 7, 11. Rectius rupes illas ad Caphareum, Euboeae promontorium sitas fuisse dicit Quintus Cal. XIV, 547. sqq. cf. Virg. Aen. XI, 260. — *Μὶν* nunc recte legitur in editionibus, cum apud Clarkium adhuc sit *μὲν*, quod tamen in *μὶν* esse mutandum, quia e versu praecedenti temere sit repetitum, vidit jam Ernestius. — *εἰ μὴ* cf. Eurip. Bacch. v. 385. *ἔκβαλε πάνυ*

φῆ ῥ' ἀέκητι θεῶν φυγέειν μέγα λαῖτμα θαλάσσης.
τοῦ δὲ Ποσειδάων μεγάλ' ἔκλυεν αὐδήσαντος·
αὐτίκ' ἔπειτα τρίαιναν ἑλὼν χερσὶ στιβαρῇσιν,
ἤλασε Γυραίην πέτρην, ἀπὸ δ' ἔσχισεν αὐτήν·
καὶ τὸ μὲν αὐτόθι μεῖνε, τὸ δὲ τρύφος ἔμπεσε πόντῳ,
τῷ ῥ' Αἴας τὸ πρῶτον ἐφεζόμενος μέγ' ἀάσθη·

ἀστείως dictum esse recte observavit Eustathius, qui praeterea *οὐ γὰρ*, inquit, *εἶπε, ἀλλ' ἐξέβαλεν ἔπος ὑπερφίαλον, ὅ ἐστιν ἐξέῤῥιψε, καὶ δοκεῖ ὅμοιον εἶναι τοῦτο πρὸς τὸ ἐκφεύγειν ἔπος ἕρκος ὀδόντων.* Inest in voce *ἐκβάλλειν* notio temeritatis cujusdam levitatis, qua locutus esse dicitur Ajax. cf. v. 505. *μέγαλ' — αὐδήσαντος*. Iliad. X, 322, XVIII, 324. — *ἀάσθη*. Eustathius observat: *δύναται δὲ καὶ ἄσθη δισυλλάβως εἶναι διὰ τὸ, ἆσέ με δαίμονος αἶσα* (Od. XI, 61.) *καὶ ἀάσθη τρισυλλάβως διὰ τὸ, ἄτη ἣ πάντας ἀᾶται* (Il. XIX, 91.) cf. **Thiersch.** Gr. §. 168. 3. — *φῆ — θαλάσσης*. Hoc Seneca Agamem. v. 534. sqq. ita expressit:

Tandem occupata rupe, furibundum intonat
Superasse nunc se pelagus atque ignes; juvat
Vicisse coelum, Palladem, fulmen, mare.

Similiter Quint. Cal. v. 564. sqq.

Φῆ δὲ καὶ εἰ μάλα πάντες Ὀλύμπιοι εἰς ἓν ἵκωνται
Χωόμενοι, καὶ πᾶσαν ἀναστήσωσι θάλασσαν,
Ἐκφυγέειν· ἀλλ' οὐδὲ θεῶν ὑπάλυξεν ὁμοκλήν.

Ποσειδάων cf. Senec. l. l. v. 542. sqq. Quint. Cal. v. 567. 583. De Neptuno *ἐννοσιγαίῳ, ἐνοσίχθονι, σεισίχθονι, τινάκτορι γαίας* (Soph. Trach. v. 502.) cf. *Köppen.* ad Il. XX, 56. *Klopfer mythol. Wörterbuch* II, 316. — De v. 511. Eustathius: *Τοῦτον τὸν στίχον*, inquit, *φασὶν οἱ παλαιοὶ ἐν οὐδεμιᾷ ἐκδόσει φέρεσθαι διὰ τὸ λίαν ἐντελές. διὸ θαυμάζουσι, πῶς ἔλαθεν Ἀρίσταρχον ὀβελίσαι αὐτόν. ἔχει δ' ἐντέλειαν ὁ στίχος οὐ διὰ τὴν φράσιν, ἀλλὰ διὰ τὸν νοῦν. μὴ χρῆναι γὰρ δοκεῖ ἀπαθῶς οὕτω τὸν Πρωτέα φράσαι καὶ οἷον ὡς ἐν ἀστεϊσμῷ. ἀστείως γὰρ πάντως καὶ οὐ κατά τι σπουδαῖον ἐῤῥέθη ἔξω καιροῦ τὸ, ἐπεὶ πίεν ἁλμυρὸν ὕδωρ.* — cf. *Wolf. praef. nov. edit.* p. XLI. „*Caeterum etiam insunt plurimis Mss. versus aliquot, qui in nulla ἐκδόσει ferebantur, partim recentioris fabricae putandi.*" *Nitzschius* autem scite observat ad h. l. haec: *Es ist diess ein merkwürdiger Fall für die Geschichte des homerischen Textes überhaupt, und besonders für die Kenntniss der Kritik*

τὸν δ' ἐφόρει κατὰ πόντον ἀπείρονα κυμαίνοντα.
[ὣς ὁ μὲν ἔνθ' ἀπόλωλεν, ἐπεὶ πίεν ἁλμυρὸν ὕδωρ.]
σὸς δέ που ἔκφυγε Κῆρας ἀδελφεὸς, ἠδ' ὑπάλυξεν
ἐν νηυσὶ γλαφυρῇσι· σάωσε δὲ πότνια Ἥρη.
ἀλλ' ὅτε δὴ τάχ' ἔμελλε Μαλειάων ὄρος αἰπὺ
ἵξεσθαι, τότε δή μιν ἀναρπάξασα θύελλα
πόντον ἐπ' ἰχθυόεντα φέρεν, μεγάλα στενάχοντα,
ἀγροῦ ἐπ' ἐσχατιὴν, ὅθι δώματα ναῖε Θυέστης
τὸ πρὶν, ἀτὰρ τότ' ἔναιε Θυεστιάδης Αἴγισθος.
ἀλλ' ὅτε δὴ καὶ κεῖθεν ἐφαίνετο νόστος ἀπήμων,
ἂψ δὲ θεοὶ οὖρον στρέψαν, καὶ οἴκαδ' ἵκοντο·
ἤτοι ὁ μὲν χαίρων ἐπεβήσετο πατρίδος αἴης,
καὶ κύνει ἁπτόμενος ἣν πατρίδα· πολλὰ δ' ἀπ' αὐτοῦ
δάκρυα θερμὰ χέοντ', ἐπεὶ ἀσπασίως ἴδε γαῖαν.
τὸν δ' ἄρ' ἀπὸ σκοπιῆς εἶδε σκοπὸς, ὅν ῥα καθεῖσεν
Αἴγισθος δολόμητις ἄγων· ὑπὸ δ' ἔσχετο μισθὸν
χρυσοῦ δοιὰ τάλαντα· φύλασσε δ' ὅγ' εἰς ἐνιαυτόν,
μή ἑ λάθοι παριών, μνήσαιτο δὲ θούριδος ἀλκῆς.

---

des Aristarch, der diesen Vers wenigstens kennen musste. Er mochte ihn dulden, weil derselbe, wenn auch nicht unentbehrlich, doch auch nicht ungehörig erschien, indem Andere das Ertrinken mit demselben Ausdrucke bezeichneten; s. Jacobs ad Achill. Tat. 62, 3.“

V. 514—516. propter magnas, et quas vix removeri possint, difficultates ex rationibus geographicis maxime ortas a Rhapsodo serius additum existimat *Nitzschius*, (p. 279—281) quem vide sis. — τάχ' ἔμελλε vid. *Herm.* ad *Vig.* p. 754. — Μαλειάων ἀκρωτήριον τῆς Λακωνικῆς Schol. Legitur illud numero quoque singulari Od. IX, 80. —

V. 516—523. ἀγροῦ Eustathius: Ὁ ῥηθεὶς, inquit, ἀγρὸς, φασὶν οἱ παλαιοὶ ὅτι κατὰ τὸν ἱστορικὸν Ἄνδρωνα ὑφίσταται περὶ Κύθηρα εἶναι, ὅπου φασὶν ἡ τοῦ Θυέστου οἴκησις — πατρίδος αἴης ἔνθα — ὅρα ὅτι πατρίδα τὴν χώραν ἔφη. τῆς γὰρ πατρίδος Μυκήνης πόλεως οὐκ ἔφθη ἐπιβῆναι ὁ βασιλεύς, διὸ καὶ ἐν νόστῳ λέγεται ἀπολέσθαι, ὡς μὴ τῆς κυρίως πατρίδος ἐπιβάς. Eustath. —

V. 524—537. θούριδος ἀλκῆς vid. *Spitzner.* ad Il. XV, 309. p. 205. sq. *Lobeck ad Phryn.* p. 518.

βῆ δ' ἴμεν ἀγγελέων πρὸς δώματα ποιμένι λαῶν.
αὐτίκα δ' Αἴγισθος δολίην ἐφράσσατο τέχνην·
κρινάμενος κατὰ δῆμον ἐείκοσι φῶτας ἀρίστους,
εἷσε λόχον· ἑτέρωθι δ' ἀνώγει δαῖτα πένεσθαι.
αὐτὰρ ὁ βῆ καλέων Ἀγαμέμνονα, ποιμένα λαῶν,
ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν, ἀεικέα μερμηρίζων.
τὸν δ' οὐκ εἰδότ' ὄλεθρον ἀνήγαγε, καὶ κατέπεφνεν,
δειπνίσσας, ὥς τίς τε κατέκτανε βοῦν ἐπὶ φάτνῃ.

---

sq. — *ἐφράσσατο* i. e. excogitavit cf. II, 93. XI, 509. XIII, 373. et supra v. 462. — *εἷσε λόχον* cf. Il. IV, 392. VI, 188. — *βῆ καλέων* i. e. *ὑπαντήσων αὐτῷ ἐξῆλθεν εἰς τὸν αἰγιαλὸν ὡς δὴ τιμήσων αὐτόν.* Schol. *Nitzschius* autem ad h. l. observat: „*Wie der Spaeher zeitig genug zum Aegisthus kam, wo dieser sich aufhielt; woher und wohin er den Agamemnon zum Gastmahle abhohlte mit seinem Wagen; Alles ist dunkel. Solche Deutlichkeit konnte aber auch den Sänger wenig kümmern.*" Neque nos recte omnia minima, et minutissima expiscaremur — Verba *ὥς — φάτνῃ* magis explicant et ipsis veluti oculis subjiciunt ea, quae ante Homerus dixerat: *οὐκ εἰδότ' ὄλεθρον.* Sensus enim est: Aegisthus Agamemnonem fortissimum, sed nihil mali dum coenaret, praevidentem, quemadmodum ipsa animalia quae nihil timere periculi solent pabulantia, facili negotio interimeres, interfecit. Hinc non recte ad nostrum locum Schol. ad Eurip. Hec. v. 1277. 1279. commentatur haec: *Οἱ νεώτεροι μὴ νοήσαντες τὸ Ὁμηρικὸν Δειπνήσας* (leg. *δειπνίσσας*) — — *φάτνῃ, ὅτι ἀνθ' ὧν ἔδει μετὰ τοὺς πόνους ἀπολαύσεως τυχεῖν, τοῦτον ὡς βοῦν ἀπέκτεινεν ἡ Κλυταιμνήστρα. προσέθηκαν, ὅτι καὶ πελέκει ἀνῃρέθη.* Per *βοῦν* autem significat optime ingens ipsius corporis, quo Agamemnon pollebat, robur. cf. Il. II, 477. sqq.

— — — *μετὰ δὲ, κρείων Ἀγαμέμνων*
ὄμματα καὶ κεφαλὴν ἴκελος Διῒ τερπικεραύνῳ,
Ἄρεϊ δὲ ζώνην, στέρνον δὲ Ποσειδάωνι.
ἠΰτε βοῦς ἀγέληφι μεγ' ἔξοχος ἔπλετο πάντων
ταῦρος· ὁ γάρ τε βόεσσι μεταπρέπει ἀγρομένῃσι.
Τοῖον ἄρ' Ἀτρείδην θῆκε Ζεὺς ἤματι κείνῳ
ἐκπρεπέ' ἐν πολλοῖσι καὶ ἔξοχον ἡρώεσσιν.

cf. Il. XI, 557. —

οὐδέ τις Ἀτρεΐδεω ἑτάρων λίπεθ', οἵ οἱ ἕποντο,
οὐδέ τις Αἰγίσθου· ἀλλ' ἔκταθεν ἐν μεγάροισιν.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐμοί γε κατεκλάσθη φίλον ἦτορ·
κλαῖον δ' ἐν ψαμάθοισι καθήμενος· οὐδέ νύ μοι κῆρ
ἤθελ' ἔτι ζώειν, καὶ ὁρᾶν φάος ἠελίοιο.
αὐτὰρ ἐπεὶ κλαίων τε κυλινδόμενός τ' ἐκορέσθην,
δὴ τότε με προσέειπε γέρων ἅλιος νημερτής·
Μηκέτι, Ἀτρέος υἱέ, πολὺν χρόνον ἀσκελὲς οὕτω
κλαῖ', ἐπεὶ οὐκ ἄνυσίν τινα δήομεν· ἀλλὰ τάχιστα
πείρα, ὅπως κεν δὴ σὴν πατρίδα γαῖαν ἵκηαι.
ἢ γάρ μιν ζωόν γε κιχήσεαι, ἤ κεν Ὀρέστης
κτεῖνεν ὑποφθάμενος· σὺ δέ κεν τάφου ἀντιβολήσαις.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐμοὶ κραδίη καὶ θυμὸς ἀγήνωρ
αὖτις ἐνὶ στήθεσσι, καὶ ἀχνυμένῳ περ, ἰάνθη·
καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδων·

V. 538—550. *αὐτὰρ — ἐκορέσθην*, σημείωσαι ἐν τούτοις, ὅπως κλαίοντος καὶ κυλινδομένου Μενελάου ἕως ἐκορέσθη, παρέμεινεν ὁ Πρωτεύς, καίτοι ἐνὸν ὑποχωρῆσαι. ποιεῖ δὲ τοῦτο, οἷα καθάπαξ φιλίαν θέμενος, καὶ ἀνθρωπίνως εἴξας φιλικῇ ἐπιθυμίᾳ καὶ δοὺς καιρὸν ἀποκλαῦσαι τὸν ἀδελφόν. Eustath. De *ἐκορέσθην* cf. Il. XI, 87. ἐκορέσσατο κατὰ χεῖρας τάμνων, ubi vid. *Köppen*. Od. XX, 59. ἐπεὶ κλαίουσα κορέσσατο ἦν κατὰ θυμόν. — *δὴ τότε* plane convenit Latino: *tum vero*. cf. Liv. II, 29. *Eo repulso tum vero* indignum facinus esse clamitantes Patres etc. Cic. Verr. II, 10. *Ita prope XL diebus interpositis tum denique* — arbitrantur. — *ἐπεὶ — δήομεν* i. e. cum nihil hac re juvemur. cf. Soph. Elect. v. 142. ἄναλυσις οὐδεμία κακῶν. Hom. Il. IV, 56 οὐκ ἀνύω φθονέουσα i. e. nihil juvor reluctando. ibid. II, 347. ἄνυσις οὐκ ἔσσεται αὐτῶν ἴεναι ubi vide *Köppen*. Eodem modo denique usurpatur *πρῆξις* Il. XXIV, 524.

Οὐ γάρ τις πρῆξις πέλεται κρυεροῖο γόοιο.

Hic nonnulli Scholiastae in textum receperunt facilius ἄνυσις. cf. Il. XXXIV, 550. Od. X, 202. — *ἤ κεν — κτεῖνεν* vid. *Thiersch*. Gr. §. 353. 7. — *τάφου ἀντιβολήσαις* i. e. sepulturam curabis. Differt enim *ἀντιβολεῖν* τινι et *τινός* ita ut illud sit alicui ire obviam, hoc alicui rei interesse, eam curare. cf. Il. IV, 342. ἀντιβολῆσαι μάχης. — *ἰάνθη* proprie incaluit, i. e. ex-

Τούτους μὲν δὴ οἶδα· σὺ δὲ τρίτον ἄνδρ' ὀνόμαζε,
ὅςτις ἔτι ζωὸς κατερύκεται εὐρέϊ πόντῳ.
[ἠὲ θανών· ἐθέλω δὲ, καὶ ἀχνύμενός περ, ἀκοῦσαι.]

---

hilaratus est animus. cf. Il. XXIII, 597. XV, 103. Pind. Nem. IV, 6. Hom. Od. VIII, 426. X, 359. XII, 176. *Passow.* s. v. *ἰαίνω.* Apollon. p. 356. —

V. 551—569. Versum 553. ab Homero esse profectum recte negatum est, sed causae, quas attulit ipse *Nitzschius*, non satis idoneae mihi videntur. Quodsi per se spectaveris ea, quae Menelaus illo versu expresserit, non apparet, cur artificiosiorem esse credamus cum *Nitzschio* eam versus defensionem, quam jam Eustathius protulit his verbis: *Πρωτεὺς μὲν ἐπὶ κωλύσεως ἁπλῶς ἔφη τὸ, κατερύκεται πόντῳ.* (v. 498.) — — *Μενέλαος δὲ ἁπλοϊκῶς ἐπὶ τοῦ ἐνειλῆφθαι θαλάσσῃ τὸν Ὀδυσσέα ἐνόησε τὸ λεχθέν.* Menelaus igitur cum jam audivisset a Proteo, quomodo Ajax et Agamemnon perierant, quamvis recordaretur, eundem tertium quendam adhuc inter vivos esse pronuntiasse, (v. 498.) tamen hac de re dubitare incipiens addere poterat *ἠὲ θανὼν κ. τ. λ.* Sed repugnat hoc iis quae statim praecesserant *αὐτὰρ ἐμοὶ κραδίη — ἰάνθη.* Menelaus enim ex verbis Protei, quae v. 546. 547. leguntur, novam potius spem fovisse et animi ejus tristitia certe mitigata fuisse dicitur. Hinc Homerus sibimet ipsi contradiceret, si eum statim post ea pronuntiantem fecisset, quae v. 553. leguntur. *Nitzschius* contra haec commentatur: *Man könnte sagen, ζωὸς ἠὲ θανὼν stehe hier nach jenem bekannten Gebrauche des Gegensatzes, da man eigentlich nur zu erkennen geben will, dass man das eine unter jenen Umständen meint. Die Freiheit dieser Sprechweise — geht sehr weit. Lobeck zu Phryn. S. 754. „His formulis, εἴτε παρὼν εἴτε ἀπὼν, ζῶν καὶ θανὼν, ζῶντες καὶ νεκροὶ, crebra consuetudine tantum de potestate sua detritum est, ut postremo etiam tum usurpentur, ubi mortui aut absentes nulli intelligi possunt. In Soph. Antig. 1095. ἴτ' ἴτ' ὀπάονες, οἵτ' ὄντες, οἵτ' ἀπόντες, quis non videt hoc tantum dici: quotquot sunt.“* Sed tot ambagibus ex nostra sententia non opus est, praesertim cum, ut ante monui, deinde recte dubitari possit, an versus *αὐθεντίαν* iterum impugnare possis, quod *Nitzschius* fecit his verbis: *Wenn sich nun hieraus vielleicht die Entstehung des Verses erklären lässt, so wird*

P

Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' αὐτίκ' ἀμειβόμενος προσέειπεν·
υἱὸς Λαέρτεω, Ἰθάκῃ ἔνι οἰκία ναίων·
τὸν δ' ἴδον ἐν νήσῳ θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέοντα,
Νύμφης ἐν μεγάροισι Καλυψοῦς, ἥ μιν ἀνάγκῃ
ἴσχει· ὁ δ' οὐ δύναται ἣν πατρίδα γαῖαν ἱκέσθαι.
οὐ γάρ οἱ πάρα νῆες ἐπήρετμοι καὶ ἑταῖροι,
οἵ κέν μιν πέμποιεν ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης.
σοὶ δ' οὐ θέσφατόν ἐστι, Διοτρεφὲς ὦ Μενέλαε,
Ἄργει ἐν ἱπποβότῳ θανέειν καὶ πότμον ἐπισπεῖν·
ἀλλά σ' ἐς Ἠλύσιον πεδίον καὶ πείρατα γαίης
ἀθάνατοι πέμψουσιν, ὅθι ξανθὸς Ῥαδάμανθυς·

---

er doch dadurch nicht geschützt, da theils im Homer Beispiele solchen freien Gebrauches sich nicht nachweisen lassen, (Il. XXII, 414. sq.?) *theils die getrennte Stellung des Entgegengesetzten diesem Sinn nicht günstig ist*, (sed non poterat Sophocles l. l. dicere *οἴτ' ὄντες ἢ ἄποντες?*) *theils endlich dieser Sinn hier für Menelaos wohl etwas zu hastiges oder verzweifeltes hätte.* (?) Itaque eam rationem, qua Homeri non esse posse versum illum, probare studui, veriorem puto. Restat, ut, quid moverit alium aliosve, ut adderent versum Homero, inveniamus, quod omisit *Nitzschius*. Atque illius rei causam inesse censeo in v. 109. et 110., ubi dixerat Menelaus — — *οὐδέ τι ἴδμεν, ζώει ὅγ', ἦ τέθνηκεν.* Non satis autem inspexerunt illi verba ibi praecedentia *ἐμοὶ — ἀποίχεται.* Ibi enim recte poterat profiteri Menelaus, interdum se de vita Ulyssis timere, ut tam diu absentis. — *ἐς Ἠλύσιον.* Elysium ad Oceanum fingebatur jacere. vid. v 567. sq. cf. Strab. III. p. 223. *Ὁ τοίνυν ποιητὴς τὰς τοσαύτας στρατιὰς ἐπὶ τὰ ἔσχατα τῆς Ἰβηρίας ἱστορηκώς, πυνθανόμενος δὲ καὶ πλοῦτον καὶ τὰς ἄλλας ἀρετάς, (οἱ γὰρ Φοίνικες ἐδήλουν τοῦτο) ἐνταῦθα τὸν τῶν εὐσεβῶν ἔπλασε χῶρον, καὶ τὸ Ἠλύσιον πεδίον.* Notissimum autem est, quod dicit *Tzetzes* in Hesiod. Op. et D I, 168. 169. *Ὥσπερ ἡμεῖς τοῖς ἀγαθοῖς ἀνδράσιν ἀποκληροῦμεν τὴν ἐν παραδείσῳ διατριβήν, οὕτω τοῖς ἥρωσιν Ἕλληνες ἀπονέμουσι μακάρων νήσους, καὶ πέδιον Ἠλύσιον, καὶ τὸν ἀσφοδελὸν λειμῶνα τὸν ἄδιψον.* cf. Eurip. Hel. v. 1692. Hom. Od. XI, 600. sqq. *Heyne* ad Virg. Aen. VI, 744. sqq. Cur Menelao tam laeta sors sit destinata, ipse Homerus dicit infra v. 569. — *ὅθι — ἀνθρώποις* cf. VI, 42. sqq

τῇπερ ῥηΐστη βιοτὴ πέλει ἀνθρώποισιν·
οὐ νιφετός, οὔτ' ἂρ χειμὼν πολύς, οὔτε ποτ' ὄμβρος,
ἀλλ' αἰεὶ Ζεφύροιο λιγυπνείοντας ἀήτας
Ὠκεανὸς ἀνίησιν, ἀναψύχειν ἀνθρώπους,
οὕνεκ' ἔχεις Ἑλένην, καί σφιν γαμβρὸς Διός ἐσσι.
Ὣς εἰπὼν, ὑπὸ πόντον ἐδύσατο κυμαίνοντα.
αὐτὰρ ἐγὼν ἐπὶ νῆας ἅμ' ἀντιθέοις ἑτάροισιν
ἤϊα· πολλὰ δέ μοι κραδίη πόρφυρε κιόντι.
αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἐπὶ νῆα κατήλθομεν ἠδὲ θάλασσαν,
δόρπον θ' ὁπλισάμεσθ', ἐπί τ' ἤλυθεν ἀμβροσίη νύξ·
δὴ τότε κοιμήθημεν ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης.
ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
νῆας μὲν πάμπρωτον ἐρύσσαμεν εἰς ἅλα δῖαν,
ἐν δ' ἱστοὺς τιθέμεσθα καὶ ἱστία νηυσὶν ἐΐσης·
ἂν δὲ καὶ αὐτοὶ βάντες, ἐπὶ κληῗσι καθῖζον·
ἑξῆς δ' ἑζόμενοι πολιὴν ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς.
ἂψ δ' εἰς Αἰγύπτοιο, Διϊπετέος ποταμοῖο,
στῆσα νέας, καὶ ἔρεξα τεληέσσας ἑκατόμβας.
αὐτὰρ ἐπεὶ κατέπαυσα θεῶν χόλον αἰὲν ἐόντων,
χεῦ' Ἀγαμέμνονι τύμβον, ἵν' ἄσβεστον κλέος εἴη.
ταῦτα τελευτήσας νεόμην· δίδοσαν δέ μοι οὖρον

Pind. Olymp. II, 109. Eustathius autem: *Ἐν τῷ ἀναψύχειν σημείωσαι, ὅτι οὐ μόνον γόνιμον οἴεταί που τὸν Ζέφυρον ὁ ποιητὴς καὶ πολύκαρπον, εἰπὼν,* (Od. VII, 119.) *Ζεφυρίη πνείουσα τὰ μὲν φύει, ἄλλα δὲ πέσσει, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἐπίπνοιαν ζωτικὴν συντελεῖ. Οὕτω δὲ καὶ βοῤῥᾶς ἐζώγρει που τὸν Ἕκτορα λειποθυμοῦντα* (Il. V, 698.), *ἐπανάγων αὐτῷ τὴν ψυχὴν, ὅπερ ἐστὶ ἀναψύχων. ταυτὸν δὲ πως εἰπεῖν, ψυχαγωγῶν.* De genere vocis *ἀήτης* cf. *Spitzner.* ad Il. XV, p. 274. — *σφίν*, i. e. ad sensum: iis *carus.* cf. II, 50. —

V. 570—592. *ὥς εἰπών*, cf. Virg. Georg. IV, 528. Ovid. Met. XI, 256. — *ἀμβροσίη* i. e. divina, sancta nox. vid. *Buttm.* Lexil. T. 1. p. 134. 6. sqq. — *δὴ τότε* cf. supra v. 542. — *χεῦ — τύμβον· ἐποίησε κενοτάφιον τῷ Ἀγαμέμνονι γράψας ἐκεῖ ἐν λίθῳ τὸ αὐτοῦ ὄνομα,* (quod ne de nostra scribendi ratione accipiatur, vid. *Ruhkopf.* ad Il. VI, p. 209. sq.) *καὶ τὴν αἰτίαν τοῦ θανάτου καὶ τὸ ποῦ ἦν καὶ ὅπως πέπονθε.* Sufficiebat tamen simplicis tumuli aedificatio. cf. Il. XXIII, 255. —

ἀθάνατοι, τοί μ' ὦκα φίλην ἐς πατρίδ' ἔπεμψαν.
ἀλλ' ἄγε νῦν ἐπίμεινον ἐνὶ μεγάροισιν ἐμοῖσιν,
ὄφρα κεν ἐνδεκάτη τε δυωδεκάτη τε γένηται·
καὶ τότε σ' εὖ πέμψω, δώσω δέ τοι ἀγλαὰ δῶρα,
τρεῖς ἵππους καὶ δίφρον ἐΰξοον· αὐτὰρ ἔπειτα
δώσω καλὸν ἄλεισον, ἵνα σπένδῃσθα θεοῖσιν
ἀθανάτοις, ἐμέθεν μεμνημένος ἤματα πάντα.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·

τρεῖς ἵππους ξυνωρίδα φασὶ καὶ παρήορον ἕνα (cf. Il. XXXIII, 602.) *ὁ βασιλεὺς τῷ Τηλεμάχῳ ὑπισχνεῖται δοῦναι. τέθριππα γὰρ οὔπω ἦσαν.* Eustath. Caeterum cf. Il. XXXIII, 616. sqq. ubi Nestor eodem modo donatur. Virg. Aen. V, 535. sqq.

Ipsius Anchisae longaevi hoc munus habebis,
Craterum impressum signis, quem Thracius olim
Anchisae genitori in magno munere Cisseus
Ferre sui dederat monumentum et pignus amoris.

V. 593—599. Telemachus h. l. dicit, se, quamvis velit, tamen non posse diutius apud Menelaum remanere, potissimum propterea, quod ipsius socii Pyli reclicti nimia temporis satietate deinde capiantur. Accedebat, quod domi anxio quodam ejus desiderio matrem teneri, procos autem se absente insolentius etiam sese jactaturos esse, Telemachus praevidere poterat. Sed quo magis et rectius eum mox in patriam reversum inventum iri exspectabimus, eo magis et rectius Rhapsodia demum XV. Telemachum a Minerva etiamnum Spartae remorantem ad reditum avocari mirabimur. Poterat enim et volebat Telemachus ad summum intra XII. dies iter suum absolvere, (cf. v. 587.) et idem ex ea, quae nunc est, Rhapsodiarum Odysseae conformatione et uti computando viderunt V. V. D. D., post triginta demum et fortasse etiam plures dies reversus legitur. Recte inde conclusum est, Homerum non ita instituisse eum, quo nunc singulae rhapsodiae se excipiunt, ordinem, imo eam, quae Rhapsod. XV. demum legitur, narrationem de reditu Telemachi, statim hanc nostram rhapsodiam esse secutam. vid. *Bernh. Thiersch. Urgestalt der Odyssee* p. 129. sq. *Dadurch dass zwischen die einzelnen Handlungen dieser Rhapsodie andere grosse Parthien eingeschoben sind, ist grosser Widerspruch in der Zeit entstanden. Am Schlusse Od. δ. wird diese Rhapsodie abgebrochen und erst Od. ε. wieder aufgenom-*

Ἀτρείδη, μὴ δή με πολὺν χρόνον ἐνθάδ' ἔρυκε.
καὶ γάρ κ' εἰς ἐνιαυτὸν ἐγὼ παρὰ σοίγ' ἀνεχοίμην
ἥμενος, οὐδέ κέ μ' οἴκου ἕλοι πόθος, οὐδὲ τοκήων —
αἰνῶς γὰρ μύθοισιν ἔπεσσί τε σοῖσιν ἀκούων
τέρπομαι — ἀλλ' ἤδη μοι ἀνιάζουσιν ἑταῖροι
ἐν Πύλῳ ἠγαθέῃ· σὺ δέ με χρόνον ἐνθάδ' ἐρύκεις.
δῶρον δ', ἅ, ττι κέ μοι δοίης, κειμήλιον ἔστω·
ἵππους δ' εἰς Ἰθάκην οὐκ ἄξομαι, ἀλλὰ σοὶ αὐτῷ
ἐνθάδε λείψω ἄγαλμα· σὺ γὰρ πεδίοιο ἀνάσσεις
εὐρέος, ᾧ ἔνι μὲν λωτὸς πολύς, ἐν δὲ κύπειρον,

---

men. Eingeschoben sind τὰ ἐπὶ σχεδίᾳ (Od. ε.), die Ἀλκινόου ἀπόλογοι (Od. ζ. η. ϑ., — ι. κ. λ. μ. ν. — —) und ein Stück der Rhapsodie τὰ ἐν ἀγρῷ. Durch diese Verwebung ist folgender Widerspruch entstanden: Die Reise des Telemach war auf einige Tage bestimmt. Ganz natürlich. — — — — Ferner wird er auf seiner Reise nicht aufgehalten und lässt sich durch nichts bereden, irgendwo länger zu verweilen; ja er spudet sich so sehr, dass er auf der Rückreise nicht einmal Abschied vom Nestor nimmt. Nirgends ist gesagt, dass er länger geblieben sey als er sich vorgenommen hatte. — — Gleichwohl währt diese Reise, wenn man die Tage, welche von seiner Abfahrt bis zur Rückkehr verstreichen, zusammenzählt sieben und dreissig Tage. Nimmt man hingegen die Rhaps. für sich, so hat er seinem Vorsatze gemäss gehandelt und kehrt nach sieben Tagen zurück. Also noch einige Tage früher als er bestimmt hatte; denn natürlich musste er bei seiner Abreise den äussersten Termin annehmen." cf. *Koes.* de discrep. in Odyss. occurr. p. 6. sqq. et *Nitzschius* ad h. l. (p. 288.) —

V. 600—610. *ἵππους — ἄξομαι* cf. Hor. Epist. I, 7, 40. sqq.

Haud male Telemachus, proles patientis Ulyssis:
Non est aptus equis Ithacae locus, ut neque planis
Porrectus spatiis, nec multae prodigus herbae.
Atride, magis apta tibi tua dona relinquam. —

σοὶ αὐτῷ scripsi pro *σοι α.* vid. *Thiersch.* Gr. §. 205. 15. — *λωτός, εἶδος πόας, Steinklee.* Distinguenda est haec lotus ab alia ad Nilum et Euphratem crescente, unde panis parabatur, et unde dicuntur *λωτοφάγοι.* Plin. V, 4. XIII, 17. Quintil. V, 8. cf. Od. IX, 12. Herod. II, 92. *Ἐπεὰν πλήρης γένηται ὁ ποταμὸς, καὶ τὰ*

πυροί τε ζειαί τ' ἠδ' εὐρυφυὲς κρῖ λευκόν.
ἐν δ' Ἰθάκῃ οὔτ' ἂρ δρόμοι εὐρέες, οὔτε τι λειμών·
αἰγίβοτος, καὶ μᾶλλον ἐπήρατος ἱπποβότοιο.

πεδία πελαγίσῃ, φύεται ἐν τῷ ὕδατι κρίνεα πολλὰ, τὰ Αἰγύπτιοι καλέουσι λωτόν· ταῦτ' ἐπεὰν δρέψωνται, αὐαίνουσι πρὸς ἥλιον· καὶ ἔπειτα τὸ ἐκ τοῦ μέσου τοῦ λωτοῦ, τῇ μήκωνι ἐὸν ἐμφερὲς, ὀπτήσαντες, ποιεῦνται ἐξ αὐτοῦ ἄρτους ὀπτοὺς πυρί. Ἔστι δὲ καὶ ἡ ῥίζα τοῦ λωτοῦ τούτου ἐδωδίμη, καὶ ἐγγλύσσει ἐπιεικέως ἐὸν στρογγύλον, μέγεθος κατὰ μῆλον. vid. *Voss.* ad Virg. Georg. II, 83. — *ἐν δ' Ἰθάκῃ* cf. XIII, 242—47. — *κρῖ* cf. *Buttm.* Lexil. T. I. p. 195. not. 7. — *ἐπήρατος* veteres et recentiores explicant per *ἐπέραστος gratus, carus*. Telemachus enim quamvis suas tribueret Spartae laudes, tamen his verbis opportune simul indicat, ut alios, ita se quoque patriae terrae amore duci. Nihilo tamen minus *Nitzschius* dubitat, an vera sit illa vocis *ἐπήρατος* interpretatio. Jam vero quamvis illud non satis perspiciam, quomodo male habere potuerit *Nitzschium*, quod Telemachus patriam laudans invicem sibi opposuerit voces *αἰγίβοτος* et *ἱππόβοτος*, imo hoc non posset non ex mea sententia facere, quamvis non majoris momenti sit, quod in medio orationis praecedentis cursu breviter celebret Telemachus patriam, cum opportunissime potius illis verbis caveat, ne quis ipsi odium quoddam et contemtum patriae objiciat, tamen illud vere monuit *Nitzschius*: *Auch erwartet man, da nach αἰγίβοτος ein καὶ folgt, hierauf nicht ein ganz fremdartiges sondern ein erläuterndes Beiwort.* Profecto enim satis inepte et ineleganter loqueretur Telemachus ita: Ithaca non est apta pascendis equis sed capris, hac in re cedit Spartae, *et* est gratior quam terra quae pascit equos. Accedit, quod non mitigatur illa orationis perversitas iis quae statim sequuntur, sed multo fit major. *Γὰρ* enim tum nonnisi incommode referri possit ad *αἰγίβοτος*, cum potius deinde exspectemus causam, cur patriam vocaverit *μᾶλλον ἐπήρατον ἱπποβότοιο*. At inde nihil sequitur, nisi *καὶ* non posse verti h. l. per: *et*, contra optime procedit oratio, si illud vertas per: *quamvis*, quo sensu *καὶ* saepius jungitur participiis vel adjectivis apud ipsum Homerum. Cf. *Hermann.* ad *Vig.* p. 837. extr. Nunc enim apte loquitur Telemachus ita: Ithaca sane non est locus equis pascendis bene inserviens, quamvis sit longe gratior mihi quam terra equos pascens sc.: tanquam terra quae me genuit, quae me aluit. Vis autem oratio-

οὐ γάρ τις νήσων ἱππήλατος, οὐδ' εὐλείμων,
αἵθ' ἁλὶ κεκλίαται· Ἰθάκη δέ τε καὶ περὶ πασέων.
Ὣς φάτο· μείδησεν δὲ βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος,
χειρί τε μιν κατέρεξεν, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
Αἵματός εἰς ἀγαθοῖο, φίλον τέκος, οἷ' ἀγορεύεις·

---

nis nunc inest in verbo *καὶ*, in legendo altiore ipsius vocis sono distinguenda. Neque aliena sunt quae sequuntur: *οὐ γάρ* etc. imo patet, illa *καὶ* — *ἱπποβότοιο* magis *ὡς ἐν παρόδῳ*, ut ajunt, moneri a Telemacho, unde facilius sic sequens *γὰρ* referri potest ad *αἰγίβοτος*, quam si *καὶ* esset *et*, quo sane verbis *μᾶλλον* s. ι. eadem vis tribueretur, quae verbo *αἰγίβοτος*, ita ut difficilius referres deinde *οὐ γάρ* ad solum *αἰγίβοτος*. Sed quam *Nitzschius* veriorem putat vocis *ἐπήρατος* significationem, ut sit: *hochaufsteigend*, *ragend*, *erhaben*, eam neque loci allati (Il. XVIII, 512. Od. XIII, 103. Hymn. in Apoll. v. 529.) necessario postulant (cf. *Passow.* s. v.) neque noster locus ferre videtur. Vertendum enim esse dicit *Nitzschius* versum nostrum ita: „*Ziegenbeweidet ist sie und zu höhenreich*, *um von Pferden beweidet zu werden*, *oder für eine von Pferden beweidete.*“ Sed simplici genitivo exprimi posse illam, quam *Nitzschius* e verbis eruere studet, sententiam equidem non puto, neque exemplis allatis demonstravit V. D. Illud potius ita afferendum erat: *μᾶλλον ἐπήρατος ἢ ὥστε εἶναι ἱππόβοτος*. cf. *Thiersch.* Gr. §. 281. 4. *Herm. ad Vig.* p. 885. iuit. — *κεκλίαται* male Schol. *περιέχονται τῇ θαλάσσῃ*, quasi a *κλείω* ducendum esset *κεκλίαται*, cum sit a *κλίνω* et *αἵ* — *κεκλίαται*, *quae versus mare jacent*. vid. *Passow.* s. v. cf. *Heyne* ad Il. V, 356. 708. — *περὶ πασέων* sc. *οὐκ εὐλείμων* i. e. *καλοὺς λειμῶνας ἔχουσα*. cf. *Spitzner.* ad Il. XV, 381. —

V. 611—619. *αἵματος* i. e. a generosis, honestis parentibus ortus sis necesse est. cf. Aristot. de republ. III, 13. *Ἡ δ' εὐγένεια παρ' ἑκάστοις οἴκοι τίμιος· ἔτι διότι βελτίους εἰκὸς τοὺς ἐκ βελτιόνων· εὐγένεια γάρ ἐστιν ἀρετὴ γένους.* Et Cleanthes apud Diog. Laërt. VII. *Λάκωνός τινος εἰπόντος ὅτι ὁ πόνος ἀγαθὸν, διαχυθεὶς φησιν, Αἵματος εἰς ἀγαθοῖο, φίλον τέκος.* cf. tamen supra II, 276. Videtur enim in proverbium abiisse illa locutio, unde non in omni causa ipsi Graeci ea usi fuerint. — Pro *εἷς* Herodian. *περὶ μονήρους λέξεως* apud *Dindorf. Gramm.* graeci I. p. 44. *ἧς* habet, ut nuperrime innotuit. Sed nihil certi adhuc de illa varia lectione est definitum. — *οἷ* i. e. *prop-*

τοιγὰρ ἐγώ τοι ταῦτα μεταστήσω· δύναμαι γάρ.
δώρων δ', ὅσσ' ἐν ἐμῷ οἴκῳ κειμήλια κεῖται,
δώσω, ὃ κάλλιστον καὶ τιμηέστατόν ἐστιν.
δώσω τοι κρητῆρα τετυγμένον· ἀργύρεος δὲ
ἔστιν ἅπας, χρυσῷ δ' ἐπὶ χείλεα κεκράανται·
ἔργον δ' Ἡφαίστοιο· πόρεν δέ ἑ Φαίδιμος ἥρως,
Σιδονίων βασιλεύς, ὅθ' ἑὸς δόμος ἀμφεκάλυψεν
κεῖσέ με νοστήσαντα· τεῒν δ' ἐθέλω τόδ' ὀπάσσαι.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον.
δαιτυμόνες δ' ἐς δώματ' ἴσαν θείου βασιλῆος.
οἱ δ' ἦγον μὲν μῆλα, φέρον δ' εὐήνορα οἶνον·
σῖτον δέ σφ' ἄλοχοι καλλικρήδεμνοι ἔπεμπον.
ὣς οἱ μὲν περὶ δεῖπνον ἐνὶ μεγάροισι πένοντο.

---

terea quod talia dicis. cf. *Thiersch.* Gr. §. 317. 5. — *μεταστήσω* i. e. aliter instituam. vid. *Passow.* s. v. — *τεΐν*, vid. *Thiersch.* Gr. §. 204. 4. —

V. 620 — 624. Hi versus propter ambiguitatem vocis *δαιτυμόνες* et *commissuram non nimis feliciter conjunctarum partium*, quae sunt verba *Spohnii de extr. Od. parte — aevo recentiore orta*, *quam Homerico*, Lips. 1816., certe suspecti sunt. cf. *Wolf.* Proleg. p. 131. *Δαιτυμόνες* non esse posse convivas ad coenam praeter ordinem vocatos inde patet, quod illi cibos ipsi haud parabant (v. 622 — 624.), ut concedit ipse *Nitzschius.* (p. 109.) Sed tum nec possunt esse *γείτονες* illi et *ἔται*, qui supra v. 3. 15. commemorabantur. Hi enim quamvis non ad epulas nuptiales, tamen haud dubie a Menelao invitati fuisse cogitandi sunt. Verisimillimum igitur certe est, eos fuisse convivas Menelai quotidianos, unde adeo ipsi illi coenae fortasse intererant, quam Menelaus Telemacho et Pisistrato paraverat cf. supra v. 55. 195. et eodem modo ut Menelaus ante domum solebant residere cf. v. 311. Illi nunc circa *δεῖπνον* erant occupati, ut occupati fuisse cogitari possunt etiam supra v. 55., ubi illud non diserte additum. cf. II, 259. et *Nitzschius* ad nostrum locum, (p. 292.). *Passow.* s. v. *δαιτυμών* accipit hanc vocem h. l. de coquis, quod tamen quomodo fieri possit, non intelligo. — *εὐήνορα*, i. e. ut Eustathius et Scholiastes explicat, *ἀνδρείαν παρέχοντα ἐν καιρῷ πινόμενον*, cf. Od. XIII, 19. Apollon. p. 310. — *ἄλοχοι* mittebant viris, quae ad epulas erant opus, non ipsae illis intererant. —

Μνηστῆρες δὲ πάροιθεν Ὀδυσσῆος μεγάροιο
δίσκοισιν τέρποντο καὶ αἰγανέῃσιν ἱέντες,
ἐν τυκτῷ δαπέδῳ, ὅθι περ πάρος ὕβριν ἔχεσκον.
Ἀντίνοος δὲ καθῆστο καὶ Εὐρύμαχος θεοειδής,
ἀρχοὶ μνηστήρων, ἀρετῇ δ᾽ ἔσαν ἔξοχ᾽ ἄριστοι.
τοῖς δ᾽ υἱὸς Φρονίοιο Νοήμων ἐγγύθεν ἐλθών,
Ἀντίνοον μύθοισιν ἀνειρόμενος προσέειπεν·
Ἀντίνο᾽, ἦ ῥά τι ἴδμεν ἐνὶ φρεσίν, ἠὲ καὶ οὐκί,
ὁππότε Τηλέμαχος νεῖτ᾽ ἐκ Πύλου ἠμαθόεντος;
νῆά μοι οἴχετ᾽ ἄγων· ἐμὲ δὲ χρεὼ γίγνεται αὐτῆς,
Ἤλιδ᾽ ἐς εὐρύχορον διαβήμεναι, ἔνθα μοι ἵπποι
δώδεκα θήλειαι, ὑπὸ δ᾽ ἡμίονοι ταλαεργοὶ
ἀδμῆτες· τῶν κέν τιν᾽ ἐλασσάμενος δαμασαίμην.
Ὣς ἔφαθ᾽· οἱ δ᾽ ἀνὰ θυμὸν ἐθάμβεον· οὐ γὰρ ἔφαντο
ἐς Πύλον οἴχεσθαι Νηλήϊον, ἀλλά που αὐτοῦ
ἀγρῶν ἢ μήλοισι παρέμμεναι, ἠὲ συβώτῃ.
Τὸν δ᾽ αὖτ᾽ Ἀντίνοος προσέφη, Εὐπείθεος υἱός·
νημερτές μοι ἔνισπε, πότ᾽ ᾤχετο, καὶ τίνες αὐτῷ
κοῦροι ἕποντ᾽; Ἰθάκης ἐξαίρετοι, ἦ ἑοὶ αὐτοῦ

V. 625—640. *Μνηστῆρες.* Opportune nunc poëta lectores ad Ithacam et procos reducit, rebus, quas Spartae perficere Telemachus voluerat, satis expositis. — *δίσκοισιν. ὁ δὲ δίσκος*, inquit Eustathius, *ἐκ λίθου ἦν, καί ποτε καὶ σιδήρεος, ἱμάντι περὶ τὸ μέσον ἐνειρμένῳ στρεφόμενος καὶ ἀφιέμενος· ἡ δὲ αἰγανέα, εἶδος ἀκοντίου ἐπιτήδειον εἰς αἰγῶν θήραν.* cf Il. II, 773. sq. XXIII, 431. sqq. 523. Lucian. diall. deor. XIV, 2. — *τυκτῷ* i. e. *κατεσκευασμένῳ καὶ λελειωμένῳ ἐδάφει.* Schol. cf. supra v. 615. — *ἀρχοί* vide quae monui ad Od. II, 70. — *Νοήμων* cf. Il, 386. — *ἠὲ καὶ οὐκί*, cf. supra v. 80. — *ὁππότε — νεῖτ᾽*, vid. *Thiersch.* Gr. §. 323. 7. — *ἐμὲ — αὐτῆς* vid. *Thiersch.* Gr. §. 268. 3. *Passow.* s. v. *χρεώ.* cf. *Herm.* ad Vig. p. 872. — *ἔνθα* cur non Ithacae habuerit equas Noëmon facile patet ex v. 605. sqq. — *ἐθάμβεον* cur perterrefacti fuerint proci, patet ex iis, quae monui ad Od. II, 325. sqq. vide infra v. 667. sq. —

V. 641—659. *Κοῦροι* sunt non solum liberi, nulli mancipati homines, sed etiam alii, sine mercede operam suam praestantes. Patet hoc ex oppositis verbis *θῆτες* et

θῆτές τε δμῶές τε; δύναιτό κε καὶ τὸ τελέσσαι!
καί μοι τοῦτ' ἀγόρευσον ἐτήτυμον, ὄφρ' εὖ εἰδῶ·
ἤ σε βίῃ ἀέκοντος ἀπηύρα νῆα μέλαιναν,
ἦε ἑκών οἱ δῶκας, ἐπεὶ προσπτύξατο μύθῳ;
Τὸν δ' υἱὸς Φρονίοιο Νοήμων ἀντίον ηὔδα·
αὐτὸς ἑκών οἱ δῶκα· τί κεν ῥέξειε καὶ ἄλλος,
ὁππότ' ἀνὴρ τοιοῦτος, ἔχων μελεδήματα θυμῷ,
αἰτίζῃ; χαλεπόν κεν ἀνήνασθαι δόσιν εἴη.
κοῦροι δ', οἳ κατὰ δῆμον ἀριστεύουσι μεθ' ἡμέας,
οἵ οἱ ἕποντ'· ἐν δ' ἀρχὸν ἐγὼ βαίνοντ' ἐνόησα
Μέντορα, ἠὲ θεόν, τῷ δ' αὐτῷ πάντα ἐῴκει.
ἀλλὰ τὸ θαυμάζω· ἴδον ἐνθάδε Μέντορα δῖον
χθιζὸν ὑπηοῖον· τότε δ' ἔμβη νηῒ Πύλονδε.

δμῶες, quorum illi sunt *οἱ ἐλεύθεροι μὲν, μισθῷ δὲ δουλεύοντες*, hi vero *αὐτοὶ οἱ δοῦλοι, παρὰ τὸ δεδμῆσθαι*, ut Schol. dicit. cf. v. 653. *Valcken.* ad Ammon. p. 98. 99. — *ἀέκοντος* est quaedam attractio. Proprie enim debebat referre illam vocem Homerus ad *ἀπηύρατο* et scribere *ἀέκοντα*, ut Od. I, 403. *ὅστις σ' ἀέκοντα βίηφιν κτήματ' ἀποῤῥαίσει.* Pro eo in unum conjunxit *βίῃ ἀέκοντος* h. l., i. e. vim inferens s. cogens invitum. Simul ut priori, ita nostro loco est quidam pleonasmus. Sufficiebat enim aut *βίῃ* aut *ἀέκοντα* et *βίᾳ τινος* nihil est nisi *aliquo invito*. vid. Soph. Antig. v. 79. *βίᾳ πολίτων*. cf. v. 59. *νόμου βίᾳ* i. e. spreta et quasi invita lege. Similiter *πρὸς βίαν* legitur apud Soph. Aj. v. 1327. Plane autem obscurum mihi est, quod scripsit *Nitzschius: „Der Genitiv* (*ἀέκοντος*) *steht, weil Telemach das Schiff jenem nur ohne sein Wissen wider Willen nehmen konnte“?* — *αὐτὸς ἑκὼν* vide II, 382. sqq. — *ἀνήνασθαι δόσιν* cf. XVIII, 286. — *μεθ' ἡμέας* i. e. *apud* nos. cf. XVI, 419.

— — *καὶ δέ σε φασὶν,*
Ἐνδήμῳ Ἰθάκης, μεθ' ὁμήλικας ἔμμεν' ἄριστον.

Il. IX, 54. Hinc male ex Schol. edidit *Barnesius ὑμέας*, cum *μετὰ* h. l. esse crederet *secundum*, neque decere Noëmonem opinaretur, se ipsum inter *ἀρίστους* numerare. Quanquam haec causa levis esset, si vel *secundum* h. l. significaret *μετά*. — *ἠὲ θεὸν* cf. II, 268. 401. 405. — *ὑπηοῖον* scribendum esse, non *ὑπ' ἠοῖον* secundum *Toupium* et *Wolfium*, accuratius docuit *Heyne* ad Il. VIII,

Ὣς ἄρα φωνήσας ἀπέβη πρὸς δώματα πατρός.
τοῖσιν δ' ἀμφοτέροισιν ἀγάσσατο θυμὸς ἀγήνωρ.
μνηστῆρες δ' ἄμυδις κάθισαν, καὶ παῦσαν ἀέθλων.
τοῖσιν δ' Ἀντίνοος μετέφη, Εὐπείθεος υἱός,
ἀχνύμενος· μένεος δὲ μέγα φρένες ἀμφιμέλαιναι
πίμπλαντ', ὄσσε δέ οἱ πυρὶ λαμπετόωντι ἐΐκτην·
"Ὢ πόποι! ἦ μέγα ἔργον ὑπερφιάλως ἐτελέσθη
Τηλεμάχῳ, ὁδὸς ἥδε· φάμεν δέ οἱ οὐ τελέεσθαι.
ἐκ τόσσων δ' ἀέκητι νέος παῖς οἴχεται αὔτως,
νῆα ἐρυσσάμενος, κρίνας τ' ἀνὰ δῆμον ἀρίστους.
ἄρξει καὶ προτέρω κακὸν ἔμμεναι· ἀλλά οἱ αὐτῷ
Ζεὺς ὀλέσειε βίην, πρὶν ἡμῖν πῆμα φυτεῦσαι.
ἀλλ' ἄγε μοι δότε νῆα θοὴν καὶ εἴκοσ' ἑταίρους,
ὄφρα μιν αὐτὸν ἰόντα λοχήσομαι ἠδὲ φυλάξω
ἐν πορθμῷ Ἰθάκης τε Σάμοιό τε παιπαλοέσσης·
ὡς ἂν ἐπισμυγερῶς ναυτίλλεται εἵνεκα πατρός.

---

530. Praeterea, monente *Ernestio*, vidit Mentorem Noëmon media luce, ut dubitatio nulla relinqueretur. — *τοῖσιν* i. e. Antinoo et Eurymacho. cf. v. 628. —

V. 660—676. Ad v. 661. et 662. Schol. observat: *ἐκ τῆς Ἰλιάδος* (I, 103.) *μετηνέχθησαν δεόντως οἱ στίχοι.* Passim tamen recitari hos versus ad irae signa et deformitatem declarandam, v. c. apud Themist. Orat. VIII. p. 111. Stobaeum Serm. XX. p. 172. monuit *Heyne* ad l. l., quem conferas. — *φρένες ἀμφιμέλαιναι* commentarii loco sunt verba Horat. Od. I, 15, 3. *atra bile tumet jecur.* — *ὄσσε — ἐΐκτην* cf. Virg. Aen. XII, 102.

— — — Totoque ardentis ab ore
Scintillae absistunt; *oculis micat acribus ignis.*

ibid. VI, 300. — De verbo *ὄσσε*, quod Heterocliton esse videtur (*ὁ ὄσσος* et *τὸ ὄσσος*) vid. *Spitzner.* ad Il. XIII, p. 519. sq. — *ὑπερφιάλως* vide *Buttmann.* Lexil. T. II. p. 209. sqq. — *αὔτως* i. e. *temere.* Sed de ratione, qua haec vox sit scribenda, utrum *αὔτως* an *αὕτως*, viri summi dissentiunt. vid. *Buttm. Lexil.* T. I. p. 35. sqq. *Herm.* ad *Vig.* p. 736. cf. *Heyne* ad Il. III, 220. — *Σάμοιο* vid. Strab. lib. X. *Σάμον δὲ τὴν νῦν Κεφαλληνίαν — τῷ γὰρ ἐπιθέτῳ τὴν ὁμωνυμίαν διέσταλται, ὡς οὐκ ἐπὶ τῆς πόλεως, ἀλλ' ἐπὶ τῆς νήσου τιθεὶς τοὔνομα.* — In voce *ναυτίλλεται* inesse

Ὣς ἔφαθ᾽· οἱ δ᾽ ἄρα πάντες ἐπῄνεον, ἠδ᾽ ἐκέλευον·
αὐτίκ᾽ ἔπειτ᾽ ἀνστάντες ἔβαν δόμον εἰς Ὀδυσῆος.
Οὐδ᾽ ἄρα Πηνελόπεια πολὺν χρόνον ἦεν ἄπυστος
μύθων, οὓς μνηστῆρες ἐνὶ φρεσὶ βυσσοδόμευον·
κῆρυξ γάρ οἱ ἔειπε Μέδων, ὃς ἐπεύθετο βουλάς,
αὐλῆς ἐκτὸς ἐών· οἱ δ᾽ ἔνδοθι μῆτιν ὕφαινον.
βῆ δ᾽ ἴμεν ἀγγελέων διὰ δώματα Πηνελοπείῃ·
τὸν δὲ κατ᾽ οὐδοῦ βάντα προσηύδα Πηνελόπεια·
Κῆρυξ, τίπτε δέ σε πρόεσαν μνηστῆρες ἀγαυοί;
ἦ εἰπέμεναι δμωῇσιν Ὀδυσσῆος θείοιο,
ἔργων παύσασθαι, σφίσι δ᾽ αὐτοῖς δαῖτα πένεσθαι;
μὴ, μνηστεύσαντες, μηδ᾽ ἄλλοθ᾽ ὁμιλήσαντες,
ὕστατα καὶ πύματα νῦν ἐνθάδε δειπνήσειαν!

---

aliquid dicacitatis et salis acute vidit *Nitzschius*, qui versum 670. ita reddit: „*Dass ihm das Laviren um seinen Vater, auf Kunde von s. V., schmählich bekommen soll.*" — *βυσσοδόμευον* bene explicat Scholiastes: *κατὰ βάθος τῆς διανοίας ἐβουλεύοντο.* cf. Virg. Aen. I, 50.

Talia *flammato* secum Dea *corde volutans.*

V. 677 — 702. *ἔειπε Μέδων* mirari prima specie possis, quomodo fieri potuerit, ut Medon, qui a partibus stabat procorum potius quam Ulyssis Penelopes et Telemachi (vid. Od. XVI, 252.) et procis erat magnopere in deliciis (XVII, 172.) tamen nunc nefaria procorum consilia, quae ipse audiverat, Penelopae nunciaret. Et vere his offensus est *Spohn. de extr. parte Od. p.* 6. Sed aperte Medon, quamvis non palam resistere auderet procorum insolentiae, tamen, praesertim cum ipsa Telemachi vita agi videretur, animum magis deflexisse putandus est a procis quam iisdem favisse, atque nonnisi simulasse quandam erga procos observationem et reverentiam. Vere igitur *B. Thiersch. Urgestalt der Odyssee* p. 92. haec scripsit: „*Medon ist ein recht schön gezeichneter Charakter. Er zeigt sich den Freiern gefällig und wartet ihnen auf. Aber wenn er das nicht gethan, wie hätte er können den Kundschafter des Telemach und der Penelope machen. Das ist ja doch offenbar eine verstellte Gefälligkeit. Medon war also um der Penelope treu nnd vortheilhaft zu dienen, ein ἀμφιδέξιος καὶ οἷόν τις κόθορνος, war klug, schickte sich in die Freier und machte zum Schein ihren Vertrauten.*" —

οἳ θάμ' ἀγειρόμενοι, βίοτον κατακείρετε πολλόν,
κτῆσιν Τηλεμάχοιο δαΐφρονος. οὐδέ τι πατρῶν
ὑμετέρων τὸ πρόσθεν ἀκούετε, παῖδες ἐόντες,
οἷος Ὀδυσσεὺς ἔσκε μεθ' ὑμετέροισι τοκεῦσιν,
οὔτε τινὰ ῥέξας ἐξαίσιον, οὔτε τι εἰπὼν
ἐν δήμῳ; ἥτ' ἐστὶ δίκη θείων βασιλήων,
ἄλλον κ' ἐχθαίρῃσι βροτῶν, ἄλλον κε φιλοίη.
κεῖνος δ' οὔποτε πάμπαν ἀτάσθαλον ἄνδρα ἐώργει·
ἀλλ' ὁ μὲν ὑμέτερος θυμὸς καὶ ἀεικέα ἔργα
φαίνεται, οὐδέ τίς ἐστι χάρις μετόπισθ' εὐεργέων.
Τὴν δ' αὖτε προσέειπε Μέδων, πεπνυμένα εἰδώς·
αἲ γὰρ δή, βασίλεια, τόδε πλεῖστον κακὸν εἴη!
ἀλλὰ πολὺ μεῖζόν τε καὶ ἀργαλεώτερον ἄλλο

V. 684. et 685. interpungendum duxi eo modo, quem postulat interpretatio versuum ipsorum, antea haud perspecta et allata ab *Hermann*. ad Vig. p. 796. not. 262. et *Passow*. s. v. *μή* 9. b. p. 123. quos vide. — *οἱ — κατακείρετε*. Medonem Penelope simul refert inter procos pessumdantes rem suam familiarem, cum bonam illius erga ipsam voluntatem nondum accuratius cognovisset. Nimis in universum de loco nostro disserit Longin. 27, 4. *Ἔτι γε μὴν ἔσθ' ὅτε περὶ προσώπου διηγούμενος ὁ συγγραφεὺς ἐξαίφνης παρενεχθεὶς, εἰς τὸ αὐτὸ πρόσωπον ἀντιμεθίσταται· καί ἐστι τὸ τοιοῦτον εἶδος ἐμβολή τις πάθους· Οὐκ ἄλλως ἡ Πενελόπη — — —. Οἳ θάμ' — κατακείρετε* etc. cf. quae monui ad Od. II. p. 80. — *ἐξαίσιον* i. e. *παρὰ αἶσαν ὄν*, iniquum. cf. XVII, 577. Soph. Electr. v. 242. — *δίκη* h. l. est mos, consuetudo. cf. Od. XVIII, 274. *μνηστήρων δίκη*. Apollon. Rhod. III, 209. *ἡ γάρ κε δίκη θεσμοῖο τέτυκται*, quod Schol. explicat: *οὗτος ὁ τρόπος τοῦ νόμου*. vid. *Ruhnken*. ad Tim. Lexic. s. v. *δίκη*. Eodem modo *δίκην* absolute dici constat pro *καθάπερ, ὥσπερ, ὁμοίως*, ut Hesychius interpretatur. Plat. Theaet. 18. *ἀλεκτρυόνος ἀγεννοῦς δίκην* et saepissime apud Tragicos. — *ἄλλον κ' — ἄλλον κ'* vid. *Thiersch*. Gr. §. 353. 7. — *οὐδέ — χάρις* mirum quantum in eo consentiunt veteres. Sophocl. Aj. v. 1283. *φεῦ, τοῦ θανόντος ὡς ταχεῖά τις βροτοῖς χάρις διαῤῥεῖ, καὶ προδοῦσ' ἁλίσκεται*. Herodian. II, 11. Catull. epigr. in Ingratum: *Omnia sunt ingrata, nihil fecisse benigne est*. Plaut. Poen. X, 17. *Si quid bene fa-*

μνηστῆρες φράζονται, ὃ μὴ τελέσειε Κρονίων·
Τηλέμαχον μεμάασι κατακτάμεν ὀξέϊ χαλκῷ,
οἴκαδε νισσόμενον· ὁ δ' ἔβη μετὰ πατρὸς ἀκουὴν
ἐς Πύλον ἠγαθέην ἠδ' ἐς Λακεδαίμονα δῖαν.
Ὣς φάτο· τῆς δ' αὐτοῦ λύτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ·
δὴν δέ μιν ἀμφασίη ἐπέων λάβε· τὼ δέ οἱ ὄσσε
δακρυόφι πλῆσθεν, θαλερὴ δέ οἱ ἔσχετο φωνή.
ὀψὲ δὲ δή μιν ἔπεσσιν ἀμειβομένη προσέειπεν·

---

cias, levior pluma est gratia. — ἔβη μετὰ πατρὸς ἀκουήν, i. e. ivit ut aliquid de patre audiret. Locus similis legitur Od. II, 206. οὐδὲ μετ' ἄλλας ἐρχόμεθ', ubi alia loca attuli. — ἠγαθέην. De hujus vocis etymologia vid. *Buttm. Lex.* T. I. p. 48. —

V. 703—714. λύτο i. e. genua titubabant, fluctuabat animus. Ceterum quam egregie et convenienter naturae h. l. depingat Homerus signa doloris Penelopes, vix est, quod moneam. — ἀμφασίη i. e. ἀφωνία cf. Apollon. Argon. III, 810. Hom. Il. XVII, 695. — ἐπέων optime explicatur, ut similia, ἄτεχνον τέχνων, ἄπαις παίδων cf. *Herm.* ad *Vig.* p. 886. quamvis dicat *Nitzschius: Die homerische Verbindung des Worts erklärt man natürlicher (?) durch Beibehaltung des Grundbegriffs* φαίνω etc. cf. *Weiske* de Pleon. p. 24. 42. — θαλερὴ — φωνή, i. e. vox *sonora*, *plena*, proprie: quae se effundit, prorumpit. Eodem fere redit Scholiastarum interpretatio. Haeserunt tamen illi et nominatim Aristarchus in voce ἔσχετο, unde ἔσχετο scribere voluerunt. Neque enim intellexisse sibi videbantur, quomodo vox plena et sonora dici possit haerere. Jam haec eorum offensio non eo removeri puto, quod *Nitzschius* dicit: „*Jene bedachten nicht, dass der Dichter die Momente seiner Darstellung nach einander bringen muss*," certe non apparet, cur illud non observaverit Homerus vel omisso verbo θαλερή, imo facile, credo, intelligitur, hoc epitheton voci Penelopes Homerum tribuere tanquam perpetuum epitheton, ita ut verborum sensus potius hic sit: vox *alias semper* sonora ei haesit. De verbo θαλερός cf. *Heyne* ad Il. XVII, 696. II, 266. *Passow.* s. v. Notissimum praeterea Virgilianum illud: *Vox faucibus haesit.* Aen. IV, 280. — ὀψέ. Totum fere locum istum imitatione expressit Virg. Aen. III, 308. sqq.

Deriguit visu in medio: *calor ossa reliquit,*
Labitur et longo vix tandem tempore fatur.

Κῆρυξ, τίπτε δέ μοι παῖς οἴχεται; οὐδέ τί μιν χρεὼ
νηῶν ὠκυπόρων ἐπιβαινέμεν, αἵθ' ἁλὸς ἵπποι

Hinc *Heynius* ad h. l. nostrum contulit. — *ἁλὸς ἵπ-πους* venusta metaphora naves dici monuit jam Eustathius. cf. Aeschyl. Prom. v. 477. *λινόπτερα ναυτίλων ὀχήματα*. Eurip. Med. v. 1119. *ναΐαν ἀπήνην*. Catull. Nupt. Pel. et Thet. 9. volitantem flumine currum. Et Plautus in Rud. *Equo ligneo* per vias caerulas estis vectae: quae loca attulit *Nitzschius*, qui tamen magnam metaphorae illi vim et pulchritudinem, nisi egregie fallor, eo eripit, quod *ἵπποι* potius de *vectura* interpretatur, quia *ἵπποι* saepius equos et currum simul designent. cf. *Passow.* s. v. At enim vero inde non sequitur, *ἵπποι* illud nostro loco necessario significare. Praeterea multus est *Nitzschius* in eo, ut ostendat, scriptorum seriorum loca non probare Homerum illa imagine esse usum. At in poëta omnia exemplis velle efficere mihi quidem satis alienum videtur, quo in genere profecto multum peccaverunt philologi. Quodsi linguae leges permittunt, ut permittunt, *ἵπποι* de equis accipere h. l., neque, an deinde vere poëtica existat oratio, dubitari potest, profecto, sive poëtae Homeri aequales et non aequales eadem imagine quasi quodam lumine orationis poëmata sua distinxerint, sive non distinxerint, nos non potest magnopere esse curae. Rectius puto Eustathium ad h. l. observasse, non satis convenire Penelopae summo propter filii absentiam dolore affectae (cf. v. 703. sqq. 716. 727.) eundem filium nunc quamvis lenius vituperare verbis illis: *οὐδέ τι μιν χρεὼ κ. τ. λ.* Neque aptiora fiunt verba illa iis, quae *Nitzschius* dicit: *Gäbe Penelope nicht auf diese Weise eine weibliche Furcht und Bewunderung der männlichen Kühnheit zu erkennen; so wäre die Aeusserung hier unpassend, Sie meint aber, was Männer wagen, solle ihr halbreifer Telemach nicht.* Quamvis enim his verbis bene reddiderit Penelopes sententiam *Nitzschius*, tamen eadem remanet vituperatio Telemachi, ab hoc loco, si quid sentio, alienior. Similiter apud Virg. Aen. I, 242. sqq. non opportune poëtam inferentem facere Venerem *ἐπεισόδιον* de Timavo bene animadvertit jam *Ursinus*, et *Heyne Excurs.* VII. De Timavo flumine p. 142. sq. repetiit, qui cum alia tum haec observat: „*Fit sane omnino hoc ex gravissimorum poëtarum more et exemplo, ut etiam, quando ex aliena persona oratio fit, ornatus idonei materia, qua variari oratio et delectari legentis animus possit, non di-*

ἀνδράσι γίγνονται, περόωσι δὲ πουλὺν ἐφ' ὑγρήν·
ἦ ἵνα μηδ' ὄνομ' αὐτοῦ ἐν ἀνθρώποισι λίπηται;
Τὴν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Μέδων, πεπνυμένα εἰδώς·
οὐκ οἶδ', εἴ τίς μιν θεὸς ὤρορεν, ἠὲ καὶ αὐτοῦ
θυμὸς ἐφωρμήθη ἴμεν ἐς Πύλον, ὄφρα πύθηται
πατρὸς ἑοῦ ἢ νόστον, ἢ ὅντινα πότμον ἐπέσπεν.
Ὣς ἄρα φωνήσας ἀπέβη κατὰ δῶμ' Ὀδυσῆος.
τὴν δ' ἄχος ἀμφεχύθη θυμοφθόρον, οὐδ' ἄρ' ἔτ' ἔτλη
δίφρῳ ἐφέζεσθαι, πολλῶν κατὰ οἶκον ἐόντων·
ἀλλ' ἄρ' ἐπ' οὐδοῦ ἷζε πολυκμήτου θαλάμοιο,
οἴκτρ' ὀλοφυρομένη· περὶ δὲ δμωαὶ μινύριζον
πᾶσαι, ὅσαι κατὰ δώματ' ἔσαν νέαι ἠδὲ παλαιαί.
τῇς δ' ἁδινὸν γοόωσα μετηύδα Πηνελόπεια·
Κλῦτε, φίλαι· πέρι γάρ μοι Ὀλύμπιος ἄλγε' ἔδωκεν
ἐκ πασέων, ὅσσαι μοι ὁμοῦ τράφεν ἠδ' ἐγένοντο·

---

mittatur manibus; cum delectationis major sit ratio habenda, quam judicii animorum sedati." Ita h. l. insignis illa qua orationem reddere poterat splendidiorem, imago Homero quasi ansam dedit eorum, quae alienius commemoravit. — *εἰ — ἠέ* vid. *Thiersch.* Gr. §. 353. 3. p. 697. — *ὄφρα — πύθηται* vid. *eund.* §. 341. 1. —
V. 715—734. *θυμοφθόρον*, i. e. animum crucians, pungens. cf. *Köppen.* ad Il. XIX, 125. XX, 228. V, 899. — *κατὰ οἶκον* cf. Od. I, 360. sqq. — *μινύριζον* Apollon. p. 460. *μινύριζε· θρήνει, ὀλίγῃ φωνῇ καὶ οἰκτρᾷ χρώμεος.* cf. Il. V, 889. Eustathius vocem ducit a *μινύον ὃ δηλοῖ τὸ μικρόν*, vid. eund. ad Il. II, p. 273. et V, p. 618. — *τῇς δ'* cf. *Thiersch.* Gr. §. 164. 5. — *ἁδινὸν* cf. *Buttm. Lexil.* T. I. p. 208. sqq. — *τράφεν — ἐγέν.* Est haec quaedam *ὑστερολογία* cf. supra v. 208. Od. II, 131. — Ad v. 726. Scholiastes: *περιττὸς ὁ στίχος. καὶ γὰρ προεῖπεν, ἣ πρὶν μὲν πόσιν ἐσθλόν. καὶ οὐκ εἶδεν ὁ Ὅμηρος τὴν καθ' ἡμᾶς Ἑλλάδα, ἀλλὰ τὴν Θεσσαλικὴν οὕτω λέγει, καὶ Ἕλληνας τοὺς ἐκεῖθεν.* Recte tamen Eustathius: *Τὸ ἐσθλὸν δὶς ἐνταῦθα εἶπε, μιμούμενος γυναῖκα σχεδιάζουσαν καὶ μὴ ἐνευκαιροῦσαν εὑρέσει ἐπιχύσεως διαφόρου λέξεων.* Praeterea egregia existit hoc versu concinnitas. Antea enim cum Ulyssem ita dixisset *ἐσθλὸν* Penelope, ut eum toto virtutum genere insignitum vocaret, nunc *ἐσθλὸν* ita repetit, ut simul summa gloria Ulyssem inclaruisse affirmet. Itaque un-

ἣ πρὶν μὲν πόσιν ἐσθλὸν ἀπώλεσα θυμολέοντα,
παντοίῃς ἀρετῇσι κεκασμένον ἐν Δαναοῖσιν·
ἐσθλόν, τοῦ κλέος εὐρὺ καθ' Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος·
νῦν αὖ παῖδ' ἀγαπητὸν ἀνηρείψαντο θύελλαι
ἀκλέα ἐκ μεγάρων, οὐδ' ὁρμηθέντος ἄκουσα.
σχέτλιαι, οὐδ' ὑμεῖς περ ἐνὶ φρεσὶ θέσθε ἑκάστη
ἐκ λεχέων μ' ἀνεγεῖραι, ἐπιστάμεναι σάφα θυμῷ,
ὁππότ' ἐκεῖνος ἔβη κοίλην ἐπὶ νῆα μέλαιναν.
εἰ γὰρ ἐγὼ πυθόμην ταύτην ὁδὸν ὁρμαίνοντα,
τῷ κε μάλ' ἤ κεν ἔμεινε, καὶ ἐσσύμενός περ ὁδοῖο,
ἤ κέ με τεθνηκυῖαν ἐνὶ μεγάροισιν ἔλειπεν.
ἀλλά τις ὀτρηρῶς Δολίον καλέσειε γέροντα,
δμῶ' ἐμόν, ὅν μοι ἔδωκε πατὴρ ἔτι δεῦρο κιούσῃ,
καί μοι κῆπον ἔχει πολυδένδρεον· ὄφρα τάχιστα
Λαέρτῃ τάδε πάντα παρεζόμενος καταλέξῃ·
εἰ δή πού τινα κεῖνος ἐνὶ φρεσὶ μῆτιν ὑφήνας
ἐξελθὼν λαοῖσιν ὀδύρεται, οἳ μεμάασιν
ὃν καὶ Ὀδυσσῆος φθῖσαι γόνον ἀντιθέοιο.
Τὴν δ' αὖτε προσέειπε φίλη τροφὸς Εὐρύκλεια·

---

cos, quibus inclusit hunc versum *Wolfius*, delevi. Nihil definivit de eo *Nitzschius* ad h. l. — *ἀκλέα* cf. *Thiersch.* Gr. §. 193. 39. — *οὐδ' — ἄκουσα.* Ex his verbis satis patet, non esse aptam lectionem illam, quae v. 727. olim habebatur *ἀποκτεῖναι μεμάασιν* pro *ἀνηρείψαντο θύελλαι*, quod nunc legitur. — *τῷ κε μάλ' ἤ κεν*, vid. *Thiersch.* Gr. §. 327. 5. §. 345. 3. c. —

V. 735—757. *Δολίον* cf. XXIII, 227. sq. vid. *Spohn. de extr. Od. parte* p. 56—59. — *ἔχει* Schol. explicat per *ἐπιμελεῖται.* — *παρεζόμενος*, indicat hoc verbo Penelope, velle sese Dolium non obiter tantum et breviter, sed accurate et fusius exponere procorum perniciosa consilia et machinas Laërtis. — v. 740. *ἐξελθὼν — ὀδύρεται* ipsam illam viam significant, quam Penelope ad servandum Telemachum ingredi posse putat Laërtem. Vult enim illa eum commovere studere lamentando populi animum, neque temere sperabat, fore, ut ii, qui adhuc passi essent procos in rem familiarem Ulyssis involare, tamen, ubi jam longe atrocius facinus animo concepisse illos audirent, nihil intentatum relinquerent, quo tantum malum videre-

νύμφα φίλη, σὺ μὲν ἄρ με κατάκτανε νηλέϊ χαλκῷ,
ἢ ἔα ἐν μεγάρῳ· μῦθον δέ τοι οὐκ ἐπικεύσω.
ᾔδε᾽ ἐγὼ τάδε πάντα· πόρον δέ οἱ, ὅσσ᾽ ἐκέλευεν,
σῖτον καὶ μέθυ ἡδύ· ἐμεῦ δ᾽ ἕλετο μέγαν ὅρκον,
μὴ πρίν σοι ἐρέειν, πρὶν δωδεκάτην γε γενέσθαι,
ἢ σ᾽ αὐτὴν ποθέσαι, καὶ ἀφορμηθέντος ἀκοῦσαι·
ὡς ἂν μὴ κλαίουσα κατὰ χρόα καλὸν ἰάπτης.
ἀλλ᾽ ὑδρηναμένη, καθαρὰ χροῒ εἵμαθ᾽ ἑλοῦσα,
εἰς ὑπερῷ᾽ ἀναβᾶσα σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξὶν,
εὔχε᾽ Ἀθηναίῃ, κούρῃ Διὸς αἰγιόχοιο·
ἡ γάρ κέν μιν ἔπειτα καὶ ἐκ θανάτοιο σαώσαι.
μηδὲ γέροντα κάκου κεκακωμένον· οὐ γὰρ ὀΐω
πάγχυ θεοῖς μακάρεσσι γονὴν Ἀρκεισιάδαο
ἔχθεσθ᾽· ἀλλ᾽ ἔτι πού τις ἐπέσσεται, ὅς κεν ἔχῃσιν
δώματά θ᾽ ὑψερεφέα καὶ ἀπόπροθι πίονας ἀγρούς.
Ὣς φάτο· τῆς δ᾽ εὔνησε γόον, σχέθε δ᾽ ὄσσε γόοιο.

---

tur posse averti. — *νύμφα* saepius dicitur ea, quae matrimonio juncta est. cf. Theocrit. XVIII, 15. *εἰς ἔτος ἐξ ἔτεος, Μενέλα τέα νυὸς ἅδε* sc. Helena. Hom. Il. III, 130. 49. Eodem modo *παῖς* apud Nicol. Damasc. de vita sua p. 6. ed. *Orelli* cf. *Spanhem.* ad Callim. p. 104. 105. Neque hoc infrequens apud Latinos. vid. Tibull. III, 1, 21. „Sed primum nympham longa donate salute:“ ubi vid. *Heyne. Taubmann.* ad Plaut. Cistell. II, 3, 77. Contra vicissim *conjux* pro amica et *conjugium* pro amoris foedere simpliciter dicitur apud Tibull. III, 2, 4. III, 4, 74. — ἢ Scholiasta teste *τινὲς δασύνουσι τὸ ἡ ὡς ἄρθρον, τὸ δὲ ἔα ῥῆμα πρώτου προσώπου φασί, ἵν᾽ ᾖ, ἥτις ἤμην ἐν τῷ οἴκῳ.* Sed verborum collocatio hoc vix admittit, ut docuit ad h. l. *Nitzschius.* — *μὴ πρίν,* cf. Od. II, 374. sqq. et quae ibi monui. — *κάκου* cf. III, 960. *Herm.* ad Vig. p. 748. Ad sententiam cf. Soph. Aj. 362. *Μὴ κακὸν κακῷ διδοὺς ἄκος, πλέον τὸ πῆμα τῆς ἄτης τίθει.* — *Ἀρκεισιάδαο, ὅτι ἐκ τοῦ ἀρκέω ἀρκέσω τὸ ἐπαρκῶ, Ἀρκέσιος καὶ πλεονασμῷ Ἀρκείσιος κύριον, ὁ τοῦ Λαέρτου πατὴρ διὸ Ἀρκεισιάδην αὐτὸν ἐνταῦθά φησίν.* Eustath. cf. *Klopfer's mythologisches Wörterbuch* I, 281. — *εὔχε᾽* vid. *Thiersch.* Gr. §. 164. 11. c. 7.

V. 758—769. *εὔνησε* plane convenit Latinorum: *sopivit.* cf. Il. XVI, 524. *κοίμησον ὀδύνας.* XII, 281. *κοι-*

ἡ δ' ὑδρηναμένη, καθαρὰ χροῒ εἵμαθ' ἑλοῦσα,
εἰς ὑπερῷ' ἀνέβαινε σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξίν·
ἐν δ' ἔθετ' οὐλοχύτας κανέῳ, ἠρᾶτο δ' Ἀθήνῃ·
Κλῦθί μευ, αἰγιόχοιο Διὸς τέκος, Ἀτρυτώνη!
εἴποτέ τοι πολύμητις ἐνὶ μεγάροισιν Ὀδυσσεὺς
ἢ βοὸς ἢ ὄϊος κατὰ πίονα μηρί' ἔκηεν,
τῶν νῦν μοι μνῆσαι, καί μοι φίλον υἷα σάωσον·
μνηστῆρας δ' ἀπάλαλκε κακῶς ὑπερηνορέοντας.
Ὣς εἰποῦσ' ὀλόλυξε· θεὰ δέ οἱ ἔκλυεν ἀρῆς.
μνηστῆρες δ' ὁμάδησαν ἀνὰ μέγαρα σκιόεντα·
ὧδε δέ τις εἴπεσκε νέων ὑπερηνορεόντων·

μήσας ἄνεμος. V., 524. μένος Βορέαο εὕδει. — ἐν δ' ἔθετ' — κανέῳ. Ὅτι κατεύξασθαι μέλλουσα τῶν μνηστήρων ἡ Πηνελόπη οὐλοχύτας μόνους κανέῳ ἐνέθετο καὶ ηὔχετο τῇ Ἀτρυτώνῃ, καὶ ἀντὶ βωμοῦ μὲν τῷ κανῷ καθιεροῖ τὰς κριθὰς, ἀντὶ δὲ γε θυσίας ζώων χρᾶται τῇ ἀναμνήσει τῶν ποτε θυσιῶν τοῦ ἀνδρός. Eust. cf. III, 141. sq. 222. — Ἀτρυτώνη consuetum est Minervae tanquam deae belli epitheton. ἡ ἄτροτος ἢ οὐδέποτε τρύεται. cf. Il. II, 157. — εἴποτε cf. Virg. Aen. IX, 406.

> Si qua tuis unquam pro me pater Hyrtacus aris
> Dona tulit.

ibid. XII, 778. — ὑπερηνορέοντας. Schol. ὑπερέχοντας τῇ δυνάμει· σημαίνει δὲ καὶ ὑπερηφανοῦντας. cf. v. 769. et *Buttmann Lexil.* T. II. p. 214. 8. — ὀλόλυξε, vid. III, 450. — οἱ est Dativus commodi, neque ἀκούειν unquam Dativum regit, quanquam ex hoc ipso loco illud defendi posse affirmat *Spitzner.* ad Il. XVI, 531. ὅττι οἱ ὦκ' ἤκουσε μέγας θεὸς εὐξαμένοιο. Speciosius ex his verbis potius ἀκούειν interdum ita construi concludas. *Köppen* hunc locum ita interpretatus est: θεός οἱ ἤκουσε, εὐξαμένοιο αὐτοῦ. Quod tamen *Spitznero* et recte non arrisit. Equidem potius ibi anacoluthiam statuendam puto. Poëta enim cum dicere proprie deberet aut οἱ ὦρορε vel simile quid εὐξαμένῳ aut εὖ ἤκουσε εὐξαμένοιο, verbum sumsit ἤκουσε et tamen οἱ retinuit. Vide locum plane similem ex Plat. de Legg. III. quem laudat *Herm. ad Vig.* p. 894. Facilius explicabuntur reliqui loci, quos attulit ad l. l. *Spitznerus*, v. c. Od. II, 262. —

Ἦ μάλα δὴ γάμον ἄμμι πολυμνήστη βασίλεια
ἀρτύει· οὐδέ τι οἶδεν, ὅ οἱ φόνος υἷι τέτυκται.
Ὣς ἄρα τις εἴπεσκε· τὰ δ' οὐκ ἴσαν, ὡς ἐτέτυκτο.
τοῖσιν δ' Ἀντίνοος ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
Δαιμόνιοι, μύθους μὲν ὑπερφιάλους ἀλέασθε
πάντας ὁμῶς, μή πού τις ἐπαγγείλῃσι καὶ εἴσω.
ἀλλ' ἄγε, σιγῇ τοῖον ἀναστάντες τελέωμεν
μῦθον, ὃ δὴ καὶ πᾶσιν ἐνὶ φρεσὶν ἤραρεν ἡμῖν.
Ὣς εἰπὼν, ἐκρίνατ' ἐείκοσι φῶτας ἀρίστους·
βὰν δ' ἰέναι ἐπὶ νῆα θοὴν καὶ θῖνα θαλάσσης.
νῆα μὲν οὖν πάμπρωτον ἁλὸς βένθοσδε ἔρυσσαν·
ἐν δ' ἱστόν τ' ἐτίθεντο καὶ ἱστία νηῒ μελαίνῃ,
ἠρτύναντο δ' ἐρετμὰ τροποῖς ἐν δερματίνοισιν·
[πάντα κατὰ μοῖραν· ἀνά θ' ἱστία λευκὰ πέτασσαν·]
τεύχεα δέ σφ' ἤνεικαν ὑπέρθυμοι θεράποντες.
ὑψοῦ δ' ἐν νοτίῳ τήνγ' ὥρμισαν, ἐν δ' ἔβαν αὐτοί·
ἔνθα δὲ δόρπον ἕλοντο, μένον δ' ἐπὶ ἕσπερον ἐλθεῖν.

V. 770—786. *μύθους ὑπερφιάλους* i. e. sermones temerarios, et imprudentes de pernicie Telemachi et nuptiis Penelopes. Hinc equidem non offendor Accusativo *πάντας*, quo innuit Antinous non solum consilium quod ceperant proci, interficiendi Telemachi, sed nec exspectationem suam de Penelope esse inconsultius in vulgus evulgandam. *Nitzschius* contra legendum esse conjicit *πάντες*. (p. 310. sq.). De *ὑπερφίαλος* cf. *Buttm. Lexil.* T. II. p. 210. 2. — *ἤραρεν ἀντὶ τοῦ, ὅσπερ θυμήρης ἡμῖν.* Eustath. — *νηῒ μελαίνῃ*, probabiliter a colore dicitur, quo navis tempestati diu exposita inducitur. cf. Il. IV, 278. *Köppen.* ad Il. I, 141. *Passow.* s. v. *μέλας.* — *τροποῖς δηλοῖ τοὺς τροπωτῆρας, περὶ οὓς αἱ κῶπαι τρέπονται καὶ στρέφονται ἐν ἱμᾶσι τοῖς περιδεδεμένοις ταῖς κώπαις.* Schol. — v. 783. non legitur apud Eustathium et in Codice aliquo Vienn. — *τεύχεα*, Eustathius ad Od. XV, 218. *ὅτι*, inquit, *τὰ τῆς νηὸς ὅπλα, τεύχεα καὶ ἐνταῦθα λέγει διὰ τὸ ταυτοδυνάμους τὰς λέξεις εἶναι κατὰ πολυωνυμίαν. — μετ' ὀλίγα δὲ* (288.) *κελεύει τοῖς ἑταίροις, ὅπλων ἅπτεσθαι, τὰ τεύχεα ὅπλα εἰπών.* cf. *Passow.* s. v. *Nitzschius* sensu latiori accipit *τεύχεα* de supellectili omni ad iter faciendum necessaria. — *ὥρμισαν.* *Ὁρμίζειν ὑψοῦ ἐν νοτίῳ* s. *ὑγρῷ* est solventium e portu vel a litore, cum navis

Ἡ δ' ὑπερωΐῳ αὖθι περίφρων Πηνελόπεια
κεῖτ' ἄρ' ἄσιτος, ἄπαστος ἐδητύος ἠδὲ ποτῆτος,
ὁρμαίνουσ', εἴ οἱ θάνατον φύγοι υἱὸς ἀμύμων,
ἤ ὅγ' ὑπὸ μνηστῆρσιν ὑπερφιάλοισι δαμείη.
ὅσσα δὲ μερμήριξε λέων ἀνδρῶν ἐν ὁμίλῳ,
δείσας, ὁππότε μιν δόλιον περὶ κύκλον ἄγωσιν·

---

deducta stat in aqua alta: at ὁρμίζειν ὑψοῦ ἐν ξηρῷ est appellentium, cum navis finito cursu subducitur. *Ernesti.* — V. 787—801. Pro ὑπερωΐῳ αὖθι editiones veteres exhibebant ὑπερῷ' ἀναβᾶσα, dum *Wolfius* illud reciperet. — Pro ἄσιτος Rhianus teste Harl. et Pal. scripsit ἄνανδος et hanc lectionem dixit esse χαριεστέραν. Male quidem. Haud dubie aliquid tautologici h. l. invenire sibi videbatur Rhianus, quod tamen non adest. Ad ἄπαστος enim non simpliciter additur ἐδητύος sed etiam ποτῆτός, et rectius Eustathius: τὸ δὲ ἄπαστος, inquit, ἐδ. ἠδὲ ποτ. διασαφητικόν ἐστι τοῦ ἄσιτος. — ὅσσα — λέων "Ὅτι πάνυ ἀποσεμνύνει τὴν Πηνελόπην ὁ ποιητής, λέοντι παραβαλὼν αὐτὴν ἐν οἷς φησιν, ὅσσα δὲ κ. τ. λ. καὶ ἰδοὺ κατὰ τὸν πρὸ βραχέων θυμολέοντα Ὀδυσσέα (v. 724.), τοιαύτη τὶς καὶ ἡ γυνὴ Πηνελόπη. Καὶ ὅρα ὅπως οὐ λέοντι αὐτὴν εἴκασε θρασυνομένῳ καὶ βλεμεαίνοντι καὶ ἀνδρικά τινα δρῶντι, τοῦτο γὰρ ὑπὲρ γυναῖκα, καὶ ἀνδρὸς ἄντικρυς θυμολέοντος, ἀλλὰ λέοντι παραβάλλει αὐτὴν δεδιότι, καὶ δι' αὐτὸ μερμηρίζοντι, καὶ ἀπρακτοῦντι. Eustath. Ita, si opus esset, bene Homerus liberatus est a suspicione malae cujusdam comparationis, quo vitio eum subinde laborare temere censuerunt VV. DD. Verissime autem *Nitzschius* ad h. l. commentatus est haec: „*Allerdings ist es für Homers Weise zu vergleichen einerlei, ob das Geängstigste ein Löwe, oder eine Maus, oder ein Vogel war, — — seine Vergleichungen sollen einzelne Zustände oder Lagen, Handlungen oder Wirkungen, kurz einzelne Punkte, für Sinn oder Gefühl beleben; wobei es ihm gewöhnlich ohne Bedeutung ist, an wem sich die analoge Bedeutung zeigt, und ob die verglichenen Subjecte von Haus aus eine Aehnlichkeit haben. Der einzige Zug, der die Vergleichung veranlasst, muss oft aus einem reichen Gemählde hervorblitzen; wo er aber mehrere Züge hervorheben will, folgt für jeden sein eigenes Bild.*“ Quod qui recte tenuerit, vel insolentioribus, quas Homerus instituit, comparationibus haud facile

τόσσα μιν ὁρμαίνουσαν ἐπήλυθε νήδυμος ὕπνος·
εὗδε δ' ἀνακλινθεῖσα· λύθεν δέ οἱ ἅψεα πάντα.
Ἔνθ' αὖτ' ἄλλ' ἐνόησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
εἴδωλον ποίησε, δέμας δ' ἤϊκτο γυναικί,
Ἰφθίμῃ, κούρῃ μεγαλήτορος Ἰκαρίοιο,
τὴν Εὔμηλος ὄπυιε, Φερῇς ἔνι οἰκία ναίων.
πέμπε δέ μιν πρὸς δώματ' Ὀδυσσῆος θείοιο,
εἵως Πηνελόπειαν ὀδυρομένην, γοόωσαν,

---

offendetur. Praeterea vid. *Spitzner.* ad Iliad. XV, 364. p. 217., ubi recte taxatus est *Köppen.*, Od. XIX, 518. sqq. — *ἐπήλυθε* ex Eustathio Cod. Bentl. et edit. Roman. pro *ἐπέλλαβε* dedit *Wolfius.* — *νήδυμος* vid. *Buttm. Lexil.* T. I. p. 179. sqq. — *ἄψεα τὰ μέλη φησίν, ἀπὸ τοῦ συνῆφθαι.* Schol. cf. Dionys. Halic. de poësi Homeri §. 23. *πῶς δὲ ἀναπαύεται τὸ σῶμα, ὅτε ἡ σύστασις τῆς ψυχῆς ἀνίεται, καὶ τὰ μέλη τοῦ σώματος λύεται, καὶ τοῦτο ἐναργῶς εἶπεν· Εὗδε — — πάντα.* — *εἴδωλον* cf. *Völcker. über die Bedeutung von ψυχή u. εἴδωλον* p. 9. sq. „*Gebildet aus εἴδω, εἴδομαι fasst es in seinen Begriff die drei Bedeutungen von εἴδομαι, das Erscheinen, das Scheinen und das Gleichen oder Aehnlichsein. Wenn Athene z. B. der trauernden Penelope einen Traum sendet, und diese Iphthime zu sehen meint; so war die Erscheinung dieser Ipht. im eigentlichen Sinne ein εἴδωλον. Denn es war eine Erscheinung, aber nur ein Schein — und Trugbild, und nicht die wahre Ipht., wenn sie dieser auch vollkommen gleich oder ähnlich war. Es war aber keineswegs die Seele der Ipht., die sich dem Körper entwunden.*" *Ἰφθίμη* Schol. Pal. *ἀμφιβάλλει*, inquit, *Ἀρίσταρχος, πότερον ἐπίθετον τὸ ἰφθίμη, ἢ κύριον.* Contra Vulg. *Οὕτως ἐκαλεῖτο κυρίως ἡ ἀδελφὴ τῆς Πηνελόπης.* Ceterum distinguenda est nostra Iphthime ab altera Nereide, quae commemoratur apud Nonn. Dionys. XIV, 113. — *Εὔμηλος* filius Admeti et Alcestidos. cf. *Klopfer's mythologisches Wörterbuch* I, 706. — *Φέρης* in Thessalia; distinguenda alia urbs *Φηραί*, quae erat in Messenia cf. Il. II, 711 — 15. — *εἵως* pro *εἵπως* recte scripsit *Wolfius.* Jam vero *εἵως* nostro loco pro *ὅπως* esse accipiendum, auctor est Eustathius his verbis: *τὸ εἵως ἀντὶ τοῦ ὅπως, καὶ γίνεται ἀπὸ τοῦ ὡς, πλεονασμῷ ἕως καὶ εἵως — ὡμόνυμον ἄρα τὸ εἵως καὶ τὸ ἕως· Χρόνον τε γὰρ δηλοῖ ποτε, καὶ ὡς σύνδεσμος αἰτιολογικῶς ἐστιν*

παύσει κλαυθμοῖο, γόοιό τε δακρυόεντος.
ἐς θάλαμον δ' εἰσῆλθε παρὰ κληῗδος ἱμάντα,
στῆ δ' ἄρ' ὑπὲρ κεφαλῆς, καί μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν·
Εὕδεις, Πηνελόπεια, φίλον τετιημένη ἦτορ;
οὐ μέν σ' οὐδὲ ἐῶσι θεοὶ ῥεῖα ζώοντες
κλαίειν, οὐδ' ἀκάχησθαι· ἐπεί ῥ' ἔτι νόστιμός ἐστιν
σὸς παῖς· οὐ μὲν γάρ τι θεοῖς ἀλιτήμενός ἐστιν.

ὅτε λαμβάνεται. Neque vero negari potest, interdum ita dici in Odyssea ita ἕως, nostro loco tamen non opus est, ut ita accipiamus, quamvis ita statuat *Hermann. de legibus quibusdam subtilior.* I. p. 10. „*Quodsi quis ὄφρα, ut significans, cum futuro ferre nolit, poterit id pro donec accipere. Ita autem cognatae hae significationes sunt, quam rem attigit Porsonus ad Eur. Phoen.* 89., *ut in Odyssea ἕως non semel ut significet. v. c. δ*, 800. *ε*, 386. *ζ*, 80." cf. *Passow.* s. v. Dicitur enim hoc, tamdiu voluisse manere Iphthimen Minervam in domo Ulyssis, *donec* Penelopen esset consolata. cf. *Sturz.* de diall. p. 432. A. p. 130. D. —

V. 802—823. *παρὰ — ἱμάντα ἀντιστρόφως παρὰ τὴν κλεῖδα, ἥτις ἱμάντα εἶχε παρὰ τὸ κλεῖθρον.* Schol. Et: *Δηλοῖ τὸ· ἐς θάλαμον δ' εἰσῆλθε — κατὰ τὴν ὀπὴν, ἧς διείρεται ὁ τῆς θύρας ἱμάς.* Eustath. vid. supra II, 440. *Voss.* ad Arat. p. 37. — *ὑπὲρ κεφαλῆς* dormientis adstare vulgo dicuntur somnia. cf. Il. XXIII, 68. X, 496. *κακὸν γὰρ ὄναρ κεφαλῆσιν ἐπέστη.* Apollon. IV, 1550. Nymphae Libycae *ἔσταν ὑπὲρ κεφαλῆς μάλ' ἐπισχεδόν.* Virg. Aen. IV, 702. — *εὕδεις* cf. Virg. Aen. IV, 560.

Nate Dea, potes hoc sub casu ducere somnos?

ἐῶσι vid. *Thiersch.* Gr. §. 220. 69. 2. cf. *Heyne* ad Il. VIII, 414. — *ῥεῖα ζῶντες* cf. supra v. 565. Lucret. I, 57. „Omnis enim per se Divûm natura necesse est Immortali aevo summa cum pace fruatur." — *ἀκάχησθαι*, vid. *Thiersch. Gr.* §. 212. 34. c. — *ἀλιτήμενος ἔστι ῥῆμα πρωτότυπον ἀλείτω. τούτου ὁ δεύτερος ἀόριστος ἤλιτον, ὁ μέλλων δεύτερος ἀλιτῶ. θεματοποιεῖται οὖν ὁ μέλλων δεύτερος καὶ γίνεται ἀλιτέω ἀλιτῶ. τούτου ὁ παθητικὸς παρακείμενος ἠλιτήμαι, ἡ μετοχὴ ὁ ἠλιτημένος. ὥσπερ δὲ τὸ ἀλαλήμενος καὶ ἀκαχήμενος, οὕτω καὶ ἀλιτήμενος.* Schol. Prope huc accedit *Buttm.* Gramm. maj. II, 1. p. 72. cf. *Passow.* s. v. Apollon. Lex. p. 88.

Τὴν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα περίφρων Πηνελόπεια,
ἡδὺ μάλα κνώσσουσ᾽ ἐν ὀνειρείῃσι πύλῃσιν·
Τίπτε, κασιγνήτη, δεῦρ᾽ ἤλυθες; οὔτι πάρος γε
πωλέ᾽, ἐπεὶ μάλα πολλὸν ἀπόπροθι δώματα ναίεις·
καί με κέλεαι παύσασθαι ὀϊζύος ἠδ᾽ ὀδυνάων
πολλέων, αἵ μ᾽ ἐρέθουσι κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν·
ἣ πρὶν μὲν πόσιν ἐσθλὸν ἀπώλεσα θυμολέοντα,
παντοίῃς ἀρετῇσι κεκασμένον ἐν Δαναοῖσιν.
ἐσθλόν, τοῦ κλέος εὐρὺ καθ᾽ Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος.
νῦν αὖ παῖς ἀγαπητὸς ἔβη κοίλης ἐπὶ νηός,
νήπιος, οὔτε πόνων εὖ εἰδὼς, οὔτ᾽ ἀγοράων.
τοῦ δὴ ἐγὼ καὶ μᾶλλον ὀδύρομαι, ἤπερ ἐκείνου·

— *ἐν — πύλῃσιν ἐν τῷ βάθει τοῦ ὕπνου* recte interpretatur Scholiastes. Fingebant enim, ut videtur, veteres symbolicis rerum adumbrationibus mirum quantum faventes ad extremam oram Hadis trans Oceanum non solum esse *δῆμον ὀνείρων*, (Od. XXIV, 12.). sed etiam somnia ibi in sua quasi se jactare aula. Vide infra XIX, 562—569. quo res fiet planior. Cum Scholiastae autem interpretatione consentit Eustathius illis verbis: *Ὅτι τὸ ὑπνώττειν βαθὺ, ἡδὺ μάλα κνώσσειν φησὶν ἐν ὀνειρείῃσι πύλῃσιν, ὡς τῶν οὕτω ὑπνωττόντων καὶ ὀνείροις ὡς εἰκὸς ἐντυγχανόντων.* Alia autem ratione rem expedire studet illis verbis: *Πύλας δὲ ὀνείρων λέγει, — — ἐγγὺς ᾅδου ἔξω τοῦ Ὠκεανοῦ, ὥστε τὸ ἐν πύλαις ὀνείρων ὑπνοῦν τινα ταυτόν ἐστι τῷ, ἐοικέναι θανόντι τὸν οὕτως ὑπνοῦντα, καθ᾽ ὁμοιότητα τοῦ, ὕπνος θανάτῳ ἄγχιστα ἐοικὼς, τῷ ἀδελφῷ δηλαδὴ κατὰ τὸν πολλαχοῦ δηλωθέντα μῦθον* (Il. XIV, 231. XVI, 672. 682.). Sed exinde quod *ὀνείρων πύλαι* collocabantur prope Hadem, non sequitur voluisse veteres exprimere qui in illis dormiret, ipsi morti videri proximum, neque illae somniorum portae tam pro mytho habendae quam pro imagine quamvis maxime rem adumbrante. Cf. v. 834. Hoc enim ipsum induxisse videtur Eustathium, ut simul respexisse crederet veteres in illa imagine mythum cognatum de morte somni fratre, quod vel inde fit improbabile, quia de somniis potius quam de somno sermo est. Cf. *Spohn de extrema parte Od.* p. 72. — *πωλέ᾽* pro *πωλέαι* cf. *Thiersch.* Gr. §. 221. 78. — *ἐσθλὸν*, vid. v. 726. — *νήπιος*, h. l. non vituperat Telemachum, cum statim explicetur verbis *οὔτε — ἀγοράων* et praecedat *ἀγαπητός*.

τοῦ. δ' ἀμφιτρομέω καὶ δείδια, μήτι πάθῃσιν,
ἢ ὅγε τῶν ἐνὶ δήμῳ, ἵν' οἴχεται, ἢ ἐνὶ πόντῳ.
δυςμενέες γὰρ πολλοὶ ἐπ' αὐτῷ μηχανόωνται,
ἱέμενοι κτεῖναι, πρὶν πατρίδα γαῖαν ἱκέσθαι.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενον προςέφη εἴδωλον ἀμαυρόν·
θάρσει, μηδέ τι πάγχυ μετὰ φρεσὶ δείδιθι λίην.
τοίη γάρ οἱ πομπὸς ἅμ' ἕσπεται, ἥντε καὶ ἄλλοι
ἀνέρες ἠρήσαντο παρεστάμεναι — δύναται γάρ —
Παλλὰς Ἀθηναίη· σὲ δ' ὀδυρομένην ἐλεαίρει·
ἣ νῦν με προέηκε, τεῒν τάδε μυθήσασθαι.
Τὴν δ' αὖτε προςέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
εἰ μὲν δὴ θεός ἐσσι, θεοῖό τε ἔκλυες αὐδῆς,
εἰ δ', ἄγε μοι καὶ κεῖνον ὀϊζυρὸν κατάλεξον,
εἴπου ἔτι ζώει καὶ ὁρᾷ φάος ἠελίοιο,
ἢ ἤδη τέθνηκε, καὶ εἰν Ἀΐδαο δόμοισιν.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενον προςέφη εἴδωλον ἀμαυρόν·
οὐ μέν τοι κεῖνόν γε διηνεκέως ἀγορεύσω,
ζώει ὅγ' ἢ τέθνηκε· κακὸν δ' ἀνεμώλια βάζειν.

Sed cf. v. 707. 708. — ἀμφιτρομέω, non ἀμφὶ τρομέω h. l. esse scribendum patet ex verbo adjecto δείδια, quod nonnisi simplici Genitivo junctum cogitari potest. *Nitzschius* igitur recte: *um ihn zittere ich rings, ganz und gar.* — ἵν' h. l. esse videtur *ubi*, non *quo* cf. Il. X, 127. XXIV, 201. πῇ — οἴχονται. *Herm. ad Vig.* p. 789. extr. *Döderlein.* ad Soph. Oed. Col. p. 387. sq. —

V. 824—847. ἀμαυρόν, τὸ μὴ βλεπόμενον (ab α privativo et μαίρω) οἱ δὲ, τὸ ἅμα ταῖς αὔραις φερόμενον, ἀσθενές. Schol. vid. *Passow.* s. v. cf. Porphyr. Quaestion. Hom. 9. τὸ τοῦ μαίρειν ἐστερημένον εἴδωλον ἀμαυρὸν ἔφη. Apollon. Lex. p. 101. — τοίη, i. e. tam egregia, tam excellens. cf. Il. IV, 390. τοίη οἱ ἐπίῤῥοθος ἦεν Ἀθήνη. V, 808. 828. XIV, 343. Od. I, 223. Ita τοῖος dicitur frequentissime sequente γάρ. Vid. Od. II, 286. Il. X, 145. XVI, 22. τοῖον γὰρ ἄχος βεβίηκεν Ἀχαιούς. Apollon. Rhod. I, 471. — ἕσπεται *Thiersch.* Gr. §. 232. 56. c. mutandum esse dicit in ἔρχεται, et assentitur *Nitzschius* cum *Buttmann. Gramm. maj.* II, 1. p. 129. Conferas tamen, quae monui supra ad v. 37. sqq. — εἰ δ' ἄγε vid. I, 271. — εἰν cf. *Maittaire de diall.* p. 435. — οὐ μὲν — ἀγορεύσω, Eusta-

Ὣς εἰπὸν, σταθμοῖο παρὰ κληῖδα λιάσθη
ἐς πνοιὰς ἀνέμων· ἡ δ' ἐξ ὕπνου ἀνόρουσεν
κούρη Ἰκαρίοιο· φίλον δέ οἱ ἦτορ ἰάνθη,
ὥς οἱ ἐναργὲς ὄνειρον ἐπέσσυτο νυκτὸς ἀμολγῷ.
Μνηστῆρες δ' ἀναβάντες ἐπέπλεον ὑγρὰ κέλευθα,
Τηλεμάχῳ φόνον αἰπὺν ἐνὶ φρεσὶν ὁρμαίνοντες.
ἔστι δέ τις νῆσος μέσσῃ ἁλὶ πετρήεσσα,
μεσσηγὺς Ἰθάκης τε Σάμοιό τε παιπαλοέσσης,
Ἀστερίς, οὐ μεγάλη· λιμένες δ' ἔνι ναύλοχοι αὐτῇ
ἀμφίδυμοι· τῇ τόνγε μένον λοχόωντες Ἀχαιοί.

---

thius: *πλάττει*, inquit, *ὁ ποιητὴς τοῦτο πάνυ δεξιῶς. Εἰ γὰρ ἠλήθευσε τὸ εἴδωλον εἰς διηνεκὲς, καὶ εἶπε ζῆν τὸν Ὀδυσσέα, οὐ συνέφερε τῇ ποιήσει ταύτῃ· σύστασις γὰρ αὐτῆς, τὸ ἀγνοεῖσθαι τὸν Ὀδυσσέα ὑπὸ πάντων καὶ μάλιστα ὑπὸ τῆς γυναικὸς, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς φανεῖται σαφῶς.* — *νυκτὸς ἀμολγῷ*, i. e., ut egregie docuit *Buttm. Lexil.* T. II. p. 39. sqq., *media nocte.* Male antea esse credebatur: noctis in conticinio. — *ἐναργές* i. e. *perspicuum.* Vide Plat. Crit. II, ubi eodem modo legitur *ἐνύπνιον ἐναργές.* — *ἐνὶ φρεσὶν ὁρμαίνοντες.* *Ἐν* cum *ὁρμαίνειν* non recurrit nisi Hymn. in Herm. v. 66. Cum *ἀνὰ* et *κατὰ* legitur Iliad. XXI, 137. Od. II, 156. Il. I, 139. XV, 539. vid. *Spitzner.* ad Iliad. XVI, p. 397. sq. cf. *Spohn. de extr. parte Odyss.* — *Ἀστερίς* vid. Strab. X. p. 91. ed. *Tschuck. Μεταξὺ δὲ τῆς Ἰθάκης, καὶ τῆς Κεφαλληνίας ἡ Ἀστερία νησίον. Ἀστερὶς δ' ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λέγεται. ἣν ὁ μὲν Σκήψιος μὴ μένειν τοιαύτην, οἵαν φησὶν ὁ ποιητής· — λιμένες δ' ἐνὶ ναύλοχοι αὐτῇ Ἀμφίδυμοι. Ὁ δὲ Ἀπολλόδωρος μένειν καὶ νῦν, καὶ πολίχνιον λέγει ἐν αὐτῇ Ἀλαλκομενὰς, τὸ ἐπ' αὐτῷ τῷ Ἰσθμῷ κείμενον.* cf. *Tschucke* ad Pompon. Mel. II, 7, 10. *In Jonio Prote, Asteria, Cephallenia, Nerithos, Same, Zacynthos, Dulichium. William Gell The Geography and Antiquities of Ithaca* p. 78—85. demonstrare studuit, per *Ἀστερὶν* intelligendam esse parvam insulam *Daskallio* nunc vocatam. —

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Ε.

ARGVMENTVM.

Consilio deorum iterum facto, agente Minerva, Jupiter Mercurium mittit ad Calypso, ut Ulyssem ex insula sua abire patiatur (1—84). Imperium gravate accipit Nympha, neque tamen detrectare ausa (85—147), heroëm, dudum patriae desiderio tabescentem, edocet, non morari se, quo minus statim discedat (148—227), ipsaque propere eum adiuvat in fabricanda rate, qua benigne dimissus navigationem solus aggreditur (228—281). Duodevigesima die navigationis, quum jam Phaeacum insulam, Scheriam, e longinquo videt, forte praetervehens Neptunus excitat tempestatem, quae trabium compaginem dissolvit (282—332). Sed ipse alveo ratis insidens, ventorum fluctuumque ludibrium, misericordiam deae marinae experitur, Leucotheae, quae ei redimiculum praebet pectori subligandum, cujus virtute facilius in terram enatet (333—364). Atque ita tandem, quamvis fremente Neptuno, praesentem mortem effugit, et ad proximum litus Phaeacum nudus evadit, ubi semianimem cubile foliis stratum placido somno recreat (365—493).

Ἠὼς δ' ἐκ λεχέων παρ' ἀγαυοῦ Τιθωνοῖο
ὤρνυθ', ἵν' ἀθανάτοισι φόως φέροι ἠδὲ βροτοῖσιν·

V. 1—6. Idem rhapsodiae initium invenies quoque Il. XI, 1. ubi vid. *Heyne*. Narratio de Tithono in vulgus est nota. Cf. Eustath. ad h. l. Schol. ad Iliad. l. l. Hesiod. Theogon. 984. Apollod. III, 12, 3. *Klopfer's Mytholog. Wörterb.* II, p. 597. Ornatur hic Tithonus hoc quoque in loco epitheto *ἀγανός*, quod est ἄγαν ἔνδοξος, *καλός* testibus

οἱ δὲ θεοὶ θῶκόνδε καθίζανον, ἐν δ' ἄρα τοῖσιν
Ζεὺς ὑψιβρεμέτης, οὗτε κράτος ἐστὶ μέγιστον.
τοῖσι δ' Ἀθηναίη λέγε κήδεα πόλλ' Ὀδυσῆος,
μνησαμένη· μέλε γάρ οἱ ἐὼν ἐν δώμασι Νύμφης·
Ζεῦ πάτερ, ἠδ' ἄλλοι μάκαρες θεοὶ αἰὲν ἐόντες,
μήτις ἔτι πρόφρων ἀγανὸς καὶ ἤπιος ἔστω
σκηπτοῦχος βασιλεύς, μηδὲ φρεσὶν αἴσιμα εἰδώς·

Scholiastis. Apollon. Lex. Hom. p. 25. dicit: *καὶ ἐπὶ τοῦ ἄγαν καλοῦ*, et affert nostrum versum. Ex asse respondet Latinorum *illustris*, et semper in laude ponitur; nam vocantur ita heroes et reges. Cf. Il. X, 392. *ἀγανὸς Ἀχιλλεύς*. 564. *Τρῶες ἀγανοί*. III, 268. *κήρυκες ἀγανοί*. Dicitur etiam *Περσεφόνεια ἀγαυή*, Od. XI, 213 — De praepositione *παρά* vid. *Gyntherus de praeposit.* p. 36. — *ἵνα — φέροι*, perpetuo vitio est in Cod. Lips. *φέρῃ*. Cf. Il. XIX, 2. et XI, 2. vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 340, 2. *Heyne Exc. II.* ad Il. VII. T. V. p. 403. sqq. — Sicut in prima Odysseae rhapsodia dii consilium Ulyssis servandi capiunt, ita et h. l. deliberant, quomodo servandus sit Ulysses. Hanc ipsam enim ob causam *θῶκόνδε καθίζανον*. Est vero v. *θόωκος* bene distinguendum ab *ἀγορᾷ*, ut jam supra monuimus ad II, 26., significatque concionem privatam. Cf. Odyss. XII, 318., ubi memorantur *Νυμφέων καλοὶ χοροί, ἠδὲ θόωκοι*. Il. VIII, 439. *ἐξίκετο εἰς θώκους θεῶν*, in consessum Deorum. vid. *Damm. Lex. Hom.* h. v. Tota vero phrasis *καθιζάνειν θῶκόνδε* est teste Eustathio id. q. *ἐκκλησιάζειν*, *considere ad consilium habendum*. — v. 4. *οὔτε κράτος* etc. *Qui res hominum Deumque Aeternis regis imperiis.* Virg. Aen. I, 233.

V. 7—20. *Sensus*: Obtestatur Minerva Deos, ut memores sint Ulyssis, qui detineatur a nympha in insula, et cui desint naves sociique, qui ipsum super mare deducant. — Ad priores statim versus *Clarkius* haec annotavit: *De populi Ithacensis et procorum ingratitudine conqueritur Minerva, qui, summae Ulyssis mansuetudinis et clementiae obliti, erga uxorem et filium ejus tam male se gerant, ut liquet ex sequenti.* — Legebantur hi versus jam supra II, 230. sqq. — De constructione voc. *μήτις* cum Imperativo et Optativo vid. *Thiersch.* Gr. Gr. p. 520. — *πρόφρων*, dicitur is, qui est *propenso animo*, respondetque nostro: *wohlwollend.* vid. *Passow* s. h. v. — *αἴσιμα*, *τὰ προσηκόντως καὶ κατ' ἀξίαν λεγόμενα*, quae est interpreta-

ἀλλ' αἰεὶ χαλεπός τ' εἴη, καὶ αἴσυλα ῥέζοι
ὡς οὔτις μέμνηται Ὀδυσσῆος θείοιο
λαῶν, οἷσιν ἄνασσε, πατὴρ δ' ὣς ἤπιος ἦεν.
ἀλλ' ὁ μὲν ἐν νήσῳ κεῖται κρατέρ' ἄλγεα πάσχων,
Νύμφης ἐν μεγάροισι Καλυψοῦς, ἥ μιν ἀνάγκῃ
ἴσχει· ὁ δ' οὐ δύναται ἣν πατρίδα γαῖαν ἱκέσθαι.
οὐ γάρ οἱ πάρα νῆες ἐπήρετμοι, καὶ ἑταῖροι,
οἵ κέν μιν πέμποιεν ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης.
νῦν αὖ παῖδ' ἀγαπητὸν ἀποκτεῖναι μεμάασιν,

---

tio Apollonii in Lex. Hom. p. 63. Semper fere hoc sensu occurrit apud Homerum pluralis numerus. Cf. Od. II, 231. XIV, 84. 433: αἴσιμα πάντα, Od. VII, 10. 348. Plura vide apud *Spitzner.* ad Il. XV, 207. — αἴσυλα explicat Apollon. Lex. Hom. p. 62. per: παράνομα, ἁμαρτωλά. Habet tamen idem Grammaticus una cum Schol. ad Il. V, 403., quem emendavit *Tollius* l. l. aliam quoque explicationem Apionis, ut sit αἴσης σεσυλημένα. Ita primo debuit esse αἰσήσυλα; repugnat tamen vel sic prima in συλᾶν producta. — v. 13. κεῖσθαι. Eustathius ad hoc verbum commentatur ita: Ὡς ἐν Ἰλιάδι τὸν Ἀχιλλέα μηνίοντα καὶ ἀπρακτοῦντα κεῖσθαι εἶπεν, ὡς τοῦ ἀπρακτεῖν μικρόν τι ἀπεοικότος τοῦ κεῖσθαι, οὕτω καὶ τὸν Ὀδυσσέα ἡ Ἀθηνᾶ κεῖσθαί φησιν ἐν τῇ τῆς Καλυψοῦς νήσῳ. Exstat Iliadis locus, quem in mente habet Eustathius rhapsod. II, 688,, ubi bene, si quid video, excitavit *Köppen* illud Callini ex *Brunckii Analect.* I, p. 59. μέχρις τεῦ κατάκεισθε. Cf. Il. VII, 230. XVIII, 121. 178. — Καλυψοῦς origo varie derivatur a veteribus. Vid. Hesiod. Theog. 659. Apollod. I, 2, 7. Tibull. IV, 1, 74. Ad sequentia intelligenda haec monenda videntur: Calypso, uti constat, in insula Ogygia, ubi ipsi splendidissima erat spelunca, habitabat, ibique Ulyssem mari vehementer jactatum recipiebat. Promittebat Ulyssi, qui patriae desiderio vehementissimo tenebatur, immortalitatem aeternamque juventutem, (VII, 244.) nihil vero eum commovebat, ut maneret. Tandem aliquando septem annis ita praeterlapsis Jupiter demittit Mercurium ad Calypsonem cum hoc nuntio, Ulyssi jam redeundum esse in suam patriam (vid. 28—120.). — Videtur sane Homerus hanc fabulam ipse invenisse, ut majorem ornatum conciliaret suo carmini. Cf. *Hermann de Mythol.* p. XXIV. — μεμάασιν. Vid. *Maittaire de diall.* p. 161. St. *Thiersch.* Gr.

οἴκαδε νισσόμενον· ὁ δ' ἔβη μετὰ πατρὸς ἀκουὴν
ἐς Πύλον ἠγαθέην ἠδ' ἐς Λακεδαίμονα δῖαν.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προςέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
τέκνον ἐμόν, ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων!
οὐ γὰρ δὴ τοῦτον μὲν ἐβούλευσας νόον αὐτή,
ὡς ἤτοι κείνους Ὀδυσεὺς ἀποτίσεται ἐλθών;
Τηλέμαχον δὲ σὺ πέμψον ἐπισταμένως — δύνασαι γάρ —
ὥς κε μάλ' ἀσκηθὴς ἣν πατρίδα γαῖαν ἵκηται,
μνηστῆρες δ' ἐν νηῒ παλιμπετὲς ἀπονέωνται.

Gr. §. 232. 89. — v. 20. *δῖαν.* Scholiastae veteres ad nostrum locum et alibi interpretantur per *μεγάλην*, quod proprie quidem non est. Quando enim non dicitur de rebus ad deos ipsos pertinentibus, semper tamen habet notionem praestantiae cujusdam sive ea in pulchritudine, sive in magnitudine posita sit. Inde fit, ut legamus apud Homerum *εἰς ἅλα δῖαν*, Iliad. I, 141., ubi explicant Scholiastae: *εἰς μεγάλην, ἀπείρονα ἅλα.* Hymn. in Terr. v. 3. *χθόνα δῖαν*,. quod iterum redditur per *εὐρεῖαν.* Alibi invenies apud nostrum poetam *Λακεδαίμονα εὐρύχορον* et *κητώεσσάν*, de quo plura egimus ad IV, 1.

V. 23. *Οὐ γὰρ δή.* Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 351. 18. Scholiastes explicat per: *οὐ τοῦτο*; et addit: *τοῦτο ἐν ἐρωτήσει προσενεκτέον.* — *ἀποτίσεται.* Ita veteres editiones meliores ediderunt uno consensu; in aliis est *ἀποτίσσεται*, quo prorsus non opus est, quia *τίσω, τίσασθαι* semper priorem producit apud Homerum. Vide sis *Ernesti* et *Clarke* ad h. l. — *παλιμπετές.* Male Eustathius ad h. l. dicit: *ἔστιν ἐκ πέσσων ἡ μεταφορὰ πιπτόντων ὅπως ἂν τύχῃ.* Nam est potius *ἀπὸ τῶν εἰς τοὔπισω πιπτόντων βελῶν*, quae est interpretatio Scholiastae ad Iliad. XVI, 395. Sed quomodo ineptiant veteres Grammatici in terminatione hujus voculae enodanda, vix potest edici. Sic scribit Eustathius: "Ὅτι ὥσπερ ἐρέτας που (Il. I, 142.) ἔφη ἐπιτηδὲς ἀντὶ τοῦ ἐπιτηδεῖς ἀποβολῇ τοῦ ῑ καὶ συγκοπῇ ἀντὶ τοῦ ἐπιτηδέας, ὁμοίως δὲ καὶ ἀκλεὲς (Il. VII, 100.) ἀντὶ τοῦ ἀκλεεῖς, οὕτω καὶ νῦν τὸ — παλιμπετὲς — ἀντὶ τοῦ παλιμπετεῖς. Idem sensit Apollon. Lex. Hom. qui p. 527. explicat per: *εἰς τοὔπισω πεπτωκότες.* Mirari sane subit, viros ceteroquin doctos, inter quos nominandus est *Sturzius*, (*ad Maittaire de dial.* p. 412) suas fecisse ejusmodi Grammati-

Ἦ ῥα, καὶ Ἑρμείαν, υἱὸν φίλον. ἀντίον ηὔδα·
Ἑρμεία· σὺ γὰρ αὖτε τά τ' ἄλλα περ ἄγγελός ἐσσι·
Νύμφῃ ἐϋπλοκάμῳ εἰπεῖν νημερτέα βουλήν,
νόστον Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος, ὥς κε νέηται,
οὔτε θεῶν πομπῇ, οὔτε θνητῶν ἀνθρώπων·
ἀλλ' ὅγ' ἐπὶ σχεδίης πολυδέσμου πήματα πάσχων
ἤματί κ' εἰκοστῷ Σχερίην ἐρίβωλον ἵκοιτο,

---

corum ineptias. Verum vidit jam *Heyne ad* Il. I, 142. et XVI, 305. Verum enim vero recte dicitur ἀκλεὲς Il. VII, 100. esse pluralis; nam ante contractionem erat ἀκλεέες, quod vero minime locum habet in ἐπιτηδές et παλιμπετές, de quibus *Buttmann Lexil.* I, p. 42. inter alia haec scribit: „*Die Elision* δυσκλεέα, δυσκλέα *ist richtig und durch andere Analogien, wie* φοβέεο, φοβέο, *bestätigt. Jedermann weiss aber, dass sie nur bei der Zusammenkunft dreier Vocale statt findet.* Ἀκλεές *für* ἀκλεέες *könnte also gerechtfertigt werden: aber* παλιμπετές *und* ἐπιτηδές — — *wären beispiellose Formen in der alten Epopöe.* In recentioribus tamen poetis revera haec elisio cetroquin insolens invenitur, cujus exempla notata invenies ab eodem *Buttmanno* l. l. p. 43. sq. —

V. 30. Εἰπεῖν Schol. ἀντὶ τοῦ εἰπέ. Male! quamquam et recentiores Grammatici ut *Fischer. ad Weller.* III, b. 26. ita statuunt. Vid. *Herm. ad Viger.* p. 745. et quae notavimus supra ad I, 292. — v. 32. πομπῇ, ut neque dii neque homines eum comitantes deducant, sed ut ipse sibi sit deductor solus; nam in Scheria demum invenit certam πομπήν. Apud seriores poetas πομπή est vox sacra. Cf. Pindar. Ol. VII, 145. Pyth. V, 122. Nem. VII, 68. — σχεδία h. l. ponitur substantive et notat navem urgente necessitate confectam. Differt igitur a πλοίῳ magnitudine et artificio; nam σχέδιος notat et id, quod fit, uti nunc statim habemus facultatem faciendi. Vid. *Damm. Lex. Hom.* h. v. et *Perizon.* ad Aelian. VII, 5. — Σχερία. Insula Phaeacum, quae antiquiore tempore ἡ Δρεπάνη, recentioribus temporibus ἡ Κερκύρα et hodie *Corfu* vocatur. Urbs ejus nominis et felicitas regionis describitur VII, 82. 132. Ex Odyss. VI, 2—8. discitur, Phaeacas, relicta Hyperea, Siciliae urbe, Scheriam migrasse. Cf. *Tzschucke* ad Pomp. Melam. II, 3. 11. Phaeacum proceres erant quidem φιλόξενοι καὶ ἀγχίθεοι, sed non vulgus, colentes enim terram felicem

Φαιήκων ἐς γαῖαν, οἳ ἀγχίθεοι γεγάασιν·
οἵ κέν μιν πέρι κῆρι, θεὸν ὥς, τιμήσουσιν,
πέμψουσιν δ' ἐν νηῒ φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν,
χαλκόν τε χρυσόν τε ἅλις ἐσθῆτά τε δόντες,
πόλλ', ὅσ' ἂν οὐδέποτε Τροίης ἐξήρατ' Ὀδυσσεύς,
εἴπερ ἀπήμων ἦλθε, λαχὼν ἀπὸ ληΐδος αἶσαν.
ὣς γάρ οἱ μοῖρ' ἐστὶ φίλους τ' ἰδέειν, καὶ ἱκέσθαι
οἶκον ἐς ὑψόροφον καὶ ἑὴν ἐς πατρίδα γαῖαν.
Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησε διάκτορος Ἀργειφόντης·
αὐτίκ' ἔπειθ' ὑπὸ ποσσὶν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα,
ἀμβρόσια, χρύσεια, τά μιν φέρον ἠμὲν ἐφ' ὑγρὴν,
ἠδ' ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν, ἅμα πνοιῇς ἀνέμοιο.

---

suspectabant peregrinos tanquam proditores, ne hi copias alienas allicerent. Cf. VII, 16. 17. 31—36. 112—121. — v. 35. *γεγάασιν.* Vid. *Maittaire* l. l. p. 426. — *θεὸν ὥς.* vid. *Spitzner de versu Homer.* p. 60. — *οὐδέποτε Τροίης.* Ita legitur in Ms. a Tho. Bentlejo collato, multisque aliis in libris optimae notae. Alii legunt *οὐδέποτ' ἐκ Τροίης.* Vid. *Clarke* et *Ernesti* ad h. l. — *ὑψόροφον, in alte cameratis conclavibus aedificatam domum.* Cf. Il. III, 423. XXIV, 192. 317. Odyss. IV, 121.

V. 43. *Ὣς ἔφατ· οὐδ' ἀπίθησε* etc. Virg. Aen. IV, 238.

Dixerat: Ille patris magni parere parabat
Imperio; et primum pedibus talaria nectit
Aurea; quae sublimem alis, sive aequora supra,
Seu terram, rapido pariter cum flamine portant.

Statius Theb. I, 303.

Paret Atlantiades dictis genitoris, et inde
Summa pedum propere plantaribus illigat alis.

V. 44. Iisdem calceamentis utitur Minerva Od. I, 96. et Juno Il. XIV, 186. Cf. *Voss. mythol. Br.* p. 67. sq. „*Homers goldene ambrosische Sohlen waren gleich denen der heroischen Zeiten; nur dass, wie diese den Gang der Sterblichen, so jene die Luftschritte der Götter durch innere Schwungkraft erleichterten. Erst die bildende Kunst glaubte zur Bezeichnung des Schwebens und der Schnelligkeit angefügte Fittige — nöthig zu haben.*“ — *ἅμα πνοιῇς ἀνέμοιο, gleich geschwind wie die Winde.* Vide, quae notavi ad I, 97. Cf. Hesiod. Theog. 268.

εἵλετο δὲ ῥάβδον, τῇ τ' ἀνδρῶν ὄμματα θέλγει,
ὧν ἐθέλει, τοὺς δ' αὖτε καὶ ὑπνώοντας ἐγείρει·
τὴν μετὰ χερσὶν ἔχων πέτετο κρατὺς Ἀργειφόντης.
Πιερίην δ' ἐπιβὰς, ἐξ αἰθέρος ἔμπεσε πόντῳ·

αἱ (Ἅρπυιαι) ῥ' ἀνέμων πνοιῇσι καὶ οἰωνοῖς ἅμ' ἕπονται. et ap. Apoll. Rhod. IV, 221. celeres equi vocantur. *πνοιῇσι εἰδόμενοι ἀνέμοιο.* — v. 47. *ῥάβδον.* De Mercurii caduceo conferatur *Böttiger Vasengem.* I, 2. p. 97. *Ilgen* ad Hom. H. in Merc. p. 471. sq. *Kanne Mythol.* p. 281. sq. Huic Mercurii caduceo magna tribuitur vis a veteribus poetis. Canit v. c. Statius Theb. I, 303.

Tum dextrae virgam inseruit, qua pellere dulces
Aut suadere iterum somnos; qua nigra subire
Tartara, et exsangues animare assueverat umbras.

Horat. Od. I, 10, 17.

Tu pias laetis animas reponis
Sedibus, virgaque levem coerces
Aurea turbam, superis Deorum
Gratus et imis.

V. 47. *ὄμματα θέλγει.* Cf. *Klopfer's Mythol.* II, 237. „*Auch die Träume wohnten in der Unterwelt, und auch diese geleitete Hermes mit seinem Stabe auf die Oberwelt, wenn sie den Menschen im Schlafe besuchen sollten, er wurde, wie Führer der Seelen, so auch der Träume. Durch beydes trat er in Beziehung auf Schlaf, den Bruder der Träume und des Todes, und sein magischer Stab bekam die Kraft einzuschläfern, und aus dem Schlafe aufzuwecken.* — v. 49. Virg. Aen. IV, 245.

Illa fretus agit ventos, et turbida tranat
Nubila. —

Et sequentes statim versus imitatus esse videtur idem poeta Aen. IV, 252.

Hic primum paribus nitens Cyllenius alis
Constitit; hinc toto praeceps se corpore ad undas
Misit; avi similis, quae circum littora, circum
Piscosos scopulos, humilis volat aequora juxta.

Πιερίην, Schol. *Πιερία, ὄρος Μακεδονίας ἱερὸν Μουσῶν.* Cf. de ejus situ *Heyne* ad Il. XIV, 226. De velocitate deorum, qua se ab uno ad alium locum conferunt, vid. *Voss. Mythol. Briefe* I, 136. sqq. — Non inepte jam Eustathius: *Σημείωσαι τὸ ἐπιβὰς αἰτιατικῇ συνταχθὲν, ἕτερον ὂν παρὰ τὸ, ἐπιβὰς ἵππου ἢ ἅρματος.* Denotatur

σεύατ' ἔπειτ' ἐπὶ κῦμα, λάρῳ ὄρνιθι ἐοικώς,
ὅςτε κατὰ δεινοὺς κόλπους ἁλὸς ἀτρυγέτοιο
ἰχθῦς ἀγρώσσων, πυκινὰ πτερὰ δεύεται ἅλμῃ·
τῷ ἴκελος πολέεσσιν ὀχήσατο κύμασιν Ἑρμῆς.
ἀλλ' ὅτε δὴ τὴν νῆσον ἀφίκετο τηλόθ' ἐοῦσαν,
ἔνθ' ἐκ πόντου βὰς ἰοειδέος, ἤπειρόνδε
ἤϊεν, ὄφρα μέγα σπέος ἵκετο, τῷ ἔνι Νύμφη
ναῖεν ἐϋπλόκαμος· τὴν δ' ἔνδοθι τέτμεν ἐοῦσαν.
πῦρ μὲν ἐπ' ἐσχαρόφιν μέγα καίετο, τηλόθι δ' ὀδμὴ

---

enim illo accusativo, non consedisse Mercurium in Pieria, sed celerrime cursu perrexisse, plane ut nos loquimur: *über Pieria hinschreiten.* Cf. Il. XIV, 226. — *κόλπους* dicit h. l. poeta *τὰ κοιλώματα τῆς θαλάσσης*, *profundum mare.* Vid. IV, 435. Alio sensu de mari legitur h. v. Il. II, 560., ubi est *κόλπος sinus maris*, seu mare alte in terram sese insinuans. — v. 54. Eustathius ad hunc locum annotavit, nonnullos hunc versum plane exulare debere e textu opinatos fuisse. Salvo sensu sane abesse potest; at opus non est ut ejiciatur, nam Homerus saepe, uti alio tempore ostendimus, aliis verbis ea repetere solet, quae antea jam dixerat. — v. 57. seqq. Jam Macrobius V, 12. comparat hunc locum cum versibus Virgilii, qui leguntur Aeneid. VII, 10. et dicit in his poetarum parem pene splendorem amborum esse. Versus Virgilii ita se habent:

Proxima Circaeae raduntur litora terrae,
Dives inaccessos ubi solis filia lucos
Adsiduo resonat cantu, tectisque superbis
Urit adoratam nocturna in lumina cedrum,
Arguto tenuis percurrens pectine telas.

Cf. Plin. H. N. XIII, 16, 30. Priscae vitae mos, qui etiamnum in Orientalibus regionibus invenitur, ut suffimenta et odores accendant, bene h. l. ad Nympham ab Homero traducitur. Est autem et hoc ex eadem vita, ut posito in mediis aedibus foco ignis lumina per noctem praebeat. Cf. Od. XIX, 63. 64. — *ἐσχαρόφιν.* Vid. *Maittaire* p. 443. *Sturz.* Varias habet *ἐσχάρα* apud Homerum significationes, sed patet ex verborum vicinia h. l. intelligendum esse *τόπον ἐφεστίου πυρός*, quae est explicatio Eustathii. Photius definit *ἐσχάραν, ἡ περὶ γῆς ἑστία στρογγυλοειδής, ὁ δὲ βωμὸς τὸ ἐν ὕψει ἐστὶ πρὸς θυσίαν οἰκοδόμημα.* Erat igitur *βωμός* paulo altior et

κέδρου τ' εὐκεάτοιο θύου τ' ἀνὰ νῆσον ὀδώδει,
δαιομένων· ἡ δ' ἔνδον ἀοιδιάουσ' ὀπὶ καλῇ,
ἱστὸν ἐποιχομένη. χρυσείῃ κερκίδ' ὕφαινεν.
ὕλη δὲ σπέος ἀμφὶ πεφύκει τηλεθόωσα,
κλήθρη τ' αἴγειρός τε καὶ εὐώδης κυπάρισσος.
ἔνθα δέ τ' ὄρνιθες τανυσίπτεροι εὐνάζοντο,
σκῶπές τ' ἴρηκές τε, τανύγλωσσοί τε κορῶναι
εἰνάλιαι, τῇσίντε θαλάσσια ἔργα μέμηλεν.

---

sublimior. Vid. Apollon. p. 306. ibique *Villoison*. — *θύον* qualis arbor fuerit, non potest dici. Jam veteres ignorasse videntur, nam dicit Scholiastes: *θύον· εἶδος δένδρου, ἢ φυτοῦ.* Macrobius Saturnal. II, 15. *θύον* Latinorum *citrum* fuisse putat. Cf. *Voss.* ad Virgil. Georg. II, 126. p. 319. — *ἱστὸν ἐποιχομένη.* Etymol. τὸν ἱστὸν ἐπιπορευομένη. ἤγουν ἱστουργοῦσα καὶ ὑφαίνουσα. — αἱ πάλαι γυναῖκες ἑστῶσαι ὕφαινον καὶ ἐπιπορευόμεναι τὸν ἱστόν. Cf. Hesych. h. v. Schol. Pindari Pyth. IX, 33. ἱστῶν παλιμβάμους ὁδοὺς illustrat scholio, quod plane huc quadrat: αἱ γὰρ ὀρθαὶ ὑφαίνουσαι προπορεύονται, καὶ πάλιν τὸν αὐτὸν πορεύονται τόπον καὶ ὑποστρέφουσιν, dum nimirum corpus suum vel propius admovebant ad telam, vel id longius retrahebant mulieres. Alii aliter hanc formulam explicant. Vid. *Schneider* in indice ad Scriptt. de Re Rust. s. v. *tela*. — *σκῶπας.* λέγει δὲ Ἀριστοτέλης τοὺς παρ' Ὁμήρῳ διὰ τοῦ σίγμα μὴ λέγεσθαι, ἀλλὰ ἁπλῶς ὀνομάζεσθαι κῶπας. Τοὺς οὖν τιθέντας τὸ σίγμα ἁμαρτάνειν τῆς κατὰ τὸ ὄνομα ἀληθείας, καὶ τῆς Ὁμήρου περὶ τὸν ὄρνιν κρίσεώς τε καὶ γνώσεως. Aelian. de Animal. XV, 28. Ὁ Μύνδιος δὲ Ἀλέξανδρός φησι τοὺς παρ' Ὁμήρῳ χωρὶς τοῦ σ' κῶπας εἶναι, καὶ Ἀριστοτέλη οὕτως αὐτοὺς ὠνομακέναι. — Καὶ Σπεύσιππος δ' ἐν δευτέρῳ ὁμοίων, χωρὶς τοῦ σ' κῶπας αὐτοὺς ὀνομάζει. Athenaeus IX, 10. „Plane contrarium tamen," inquit Casaubonus, in annotationibus ad hunc Athenaei librum, „scribit Theocriti vetus interpres; cujus sunt haec ad Idyllium primum: Ἀλέξανδρός φησι, τοὺς σκῶπας οὐκ ἐπιτερπεῖς τῇ φωνῇ, διὸ καὶ παρ' Ὁμήρῳ φησὶν ὀρθῶς δοκεῖν γράφεσθαι, Σκῶπές τ' ἴρηκές τε. Οὐ δεῖ γάρ, φησί, γράφεσθαι, χωρὶς τοῦ σ'. *Clarke*. Cf. *Damm. in Lex. Hom.* s. h. v. — Tribuuntur his avibus v. 67. *θαλάσσια ἔργα*, sub quibus intelligenda est captura piscium ad victum. Alias dicitur de nautis et piscatoribus. Vid. Il. II, 614. Cf. *Ernesti* ad h. l.

ἡ δ᾽ αὐτοῦ τετάνυστο περὶ σπείους γλαφυροῖο
ἡμερὶς ἡβώωσα, τεθήλει δὲ σταφυλῇσιν·
κρῆναι δ᾽ ἑξείης πίσυρες ῥέον ὕδατι λευκῷ,
πλησίαι ἀλλήλων τετραμμέναι ἄλλυδις ἄλλη.
ἀμφὶ δὲ λειμῶνες μαλακοὶ ἴου ἠδὲ σελίνου
θήλεον· ἔνθα κ᾽ ἔπειτα καὶ ἀθάνατός περ ἐπελθὼν
θηήσαιτο ἰδών, καὶ τερφθείη φρεσὶν ᾗσιν.
ἔνθα στὰς θηεῖτο διάκτορος Ἀργειφόντης.
αὐτὰρ ἐπειδὴ πάντα ἑῷ θηήσατο θυμῷ,
αὐτίκ᾽ ἄρ᾽ εἰς εὐρὺ σπέος ἤλυθεν· οὐδέ μιν ἄντην
ἠγνοίησεν ἰδοῦσα Καλυψὼ, δῖα θεάων —
οὐ γάρ τ᾽ ἀγνῶτες θεοὶ ἀλλήλοισι πέλονται
ἀθάνατοι, οὐδ᾽ εἴ τις ἀπόπροθι δώματα ναίει —
οὐδ᾽ ἄρ᾽ Ὀδυσσῆα μεγαλήτορα ἔνδον ἔτετμεν,

— v. 69. *ἡ δ᾽ αὐτοῦ.* Ita scripsimus pro ἠδ᾽, quod placuit Wolfio. *Ernesti* scribebat ad h. l: „*ἠδὲ verum puto. Articulus hic friget.*“ At non semel, sed saepius sejungitur ita, pluribus verbis interjectis articulus a subjecto, ad quod pertinet. Cf. Il. I, 488. *Αὐτὰρ ὁ μήνιε νηυσὶ παρήμενος ὠκυπόροισι Διογενὴς Πηλῆος υἱὸς, πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς.* Il. V, 508 *Τοῦ δ᾽ ἐκραίαινεν ἐφετμὰς φοίβου Ἀπόλλωνος χρυσαόρου.* Quamquam his in locis nomina propria leguntur, tamen nihil impedit, quominus nostrum locum eodem modo comparatum statuamus, Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 284, 17. p. 497. — v. 69. *Expansa erat et erecta circa speluncam vitis adulta et luxuriabat uvis.* Alii τὴν ἡμερίδα volunt esse εἶδος λεπτοφλοίου δρυὸς et Eustathius affirmat, sua aetate circa Thraciam speciem quandam τῶν δρυῶν dictam esse ἡμερίδας, at hoc nihil valet de aetate Hom. et de h. l. — v. 70. *κρῆναι τετραμμέναι ἄλλυδις ἄλλη, ἄλλη ἀλλαχοῦ.* Schol. vulg. Fons alius hunc, alius illum cursum ingressus est. Il. XI, 486 *διέτρεσαν ἄλλυδις ἄλλος,* diffugerunt alius aliorsum. XIII, 379. *τοῦ κακοῦ τρέπεται χρὼς ἄλλυδις ἄλλη* i. e. *ἄλλοτε ἄλλως.* — *ὕδατι λευκῷ.* Sic dicitur Ovid. Met. IV, 207. *fons argenteus.* At Hom. Il. IX, 14. commemoratur *κρήνη μελάνυδρος.* — v. 79. *ἀγνώς* idem valet quod *ἄγνωστος, ignotus.* vid. Pollux III, 66. Usi sunt hoc vocabulo Homerico Plato Euthyphr. 1. Xenoph. Hellen. I, 64. Pausanias IV, 12. p. 310. Soph. Philoct. 1004. Trachin. 681. Antig. 1001. — v. 81. Scite animadvertit Eustathius haecce: *Ὅτι δεινῶς*

ἀλλ' ὅγ' ἐπ' ἀκτῆς κλαῖε καθήμενος· ἔνθα πάρος περ,
δάκρυσι καὶ στοναχῇσι καὶ ἄλγεσι θυμὸν ἐρέχθων,
πόντον ἐπ' ἀτρύγετον δερκέσκετο, δάκρυα λείβων.
Ἑρμείαν δ' ἐρέεινε Καλυψὼ, δῖα θεάων,
ἐν θρόνῳ ἱδρύσασα φαεινῷ, σιγαλόεντι·
Τίπτε μοι, Ἑρμεία χρυσόῤῥαπι, εἰλήλουθας,
αἰδοῖός τε φίλος τε; πάρος γε μὲν οὔτι θαμίζεις.
αὔδα ὅ,τι φρονέεις· τελέσαι δέ με θυμὸς ἄνωγεν,

μεθοδεύει ὁ ποιητής, μὴ εἶναι τὸν Ὀδυσσέα ἔνδον παρὰ τῇ Καλυψοῖ, ὅτε εἰς αὐτὴν ἦλθεν Ἑρμῆς. ποιεῖ δὲ τοῦτο ἵνα πρόφρασσα κατὰ τὸν ποιητὴν (v. 161.) δόξῃ χαρίσασθαι αὐτῷ ἡ Καλυψὼ τὸν πλοῦν ἀφ' ἑαυτῆς, καὶ ὀφλήσῃ ἐκεῖνος χάριν αὐτῇ. — *ἐρέχθων*. *Dilanians cor lacrymis et gemitibus et doloribus*. Eustathius jam exposuit *ἐρέχθειν* per *διατέμνειν*, *διασχίζειν*. Cf. infra v. 157. Hymn. in Apoll. 385. At Iliad. XXIII, 317. vocatur navis *ἐρεχθομένη ἀνέμοισι*, disjecta a ventis, ad quem locum respexisse videtur Etymol., qui dicit: *ἐρεχθομένη, ἡ σαλευομένη καὶ ἐλαυνομένη*. — v. 84. *σιγαλόεις* est vocabulum, de cujus origine multum disputatur a Grammaticis. Vulgo derivatur a *σιγῇ*, quae derivatio a potiori vocis significatione facta esse videtur. Nam quum viderent, hoc epitheto insigniri rem mirabilem, quae quasi silentium aliis injiciat, putabant *σιγαλόεις* ductum esse a *σιγῇ*. Inepte, si quid video. Alias derivationes vid. ap. Eustathium ad Il. V, 226. et VIII, 137. Schol. Aeschyli Sept. ad Theb. 548. Inter veteres vulgatissima interpretatio h. v. est *ποικίλος*, *πεποικιλμένος*, quam praeivit Apollon. Lex. Hom. s. h. v. Unice vera autem derivatio est a *σίαλος*, quod notat *pinguedinem*. Digamma Aeolicum in causa esse potuit, cur in hoc ipso vocabulo insit *γ*, quae certe est sententia *Taylor. Lect. Lys.* p. 703. *Passow.* in Lex. s. h. v.

V. 87. *χρυσόῤῥαπι*. Ὅτι χρυσόῤῥαπιν ὅ ἐστι χρυσεόῤῥαβδον Ὁμήρου, ὡς καὶ προεῤῥέθη, ποιησαμένου τὸν Ἑρμῆν, ἐντεῦθεν οἱ ὕστερον ἑρμηθέντες κηρύκειον αὐτῷ διδόασιν, ὁποίῳ καὶ τὸ θεῖον γένος οἱ ἐξ Ἑρμοῦ κήρυκες ἐχρῶντο εἰς παράσημον. De forma hujus ῥάβδου vid. *Caylus Recueil d'Antiquités* T. IV, tab. 55, 2. —

V. 89. *Αὔδα*. In vulgatis scriptum est *αὐδα*. *Barnesius* autem ex MS. et ex Eustathio edidit *αὔδα*, uti et in omnibus legitur Iliad. ξ', 195. σ', 426, ubi idem versus occurrit. Recte: contrahitur enim (uti notat *Bar-*

εἰ δύναμαι τελέσαι γε, καὶ εἰ τετελεσμένον ἐστίν.
[ἀλλ' ἕπεο προτέρω, ἵνα τοι πὰρ ξείνια θείω.]
Ὣς ἄρα φωνήσασα θεὰ παρέθηκε τράπεζαν,
ἀμβροσίης πλήσασα, κέρασσε δὲ νέκταρ ἐρυθρόν.

---

nesius) ex αὔδαε· adeoque ultimam habet longam, propter sequentem vocalem solummodo hic corripit. *Clarke.* — v. 91. *θείω.* Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 291. 3. c. p. 517. —

V. 93. *ἀμβροσίην.* Varie etymologia hujus vocis constituitur a veteribus Grammaticis. Alii enim derivant a βρόσις, alii a βροτός. (Hesych. Etymol. Schol. ad Il. II, 57. X, 41.) Ultima derivatio tamen unice vera esse videtur, ita ut ἄμβροτος et ἀμβρόσιος unum eundemque significatum habeat. Cf. Il. XVI, 670.

Χρῖσόν τ' ἀμβροσίῃ, περὶ δ' ἄμβροτα εἵματα ἕσσον.

Jam vero quando de ἀμβροσίῃ apud Homerum sermo est, usurpatur quidem hoc vocabulum tanquam substantivum, per se vero non est, quod quilibet videt, qui vel mediocrem habet linguae Graecae cognitionem. Cogitatione igitur supplendum est aliquod vocabulum *cibum* denotans v. c. βρῶσις, τροφή, ἐδωδή. Dubito igitur vehementer, recte sese habere sententiam *Buttmanni*, *Lexilog.* I, p. 133. 4. „*Bei dem Worte ἀμβροσία kann seiner umfassenden Bedeutung wegen nicht ἐδωδή zu verstehen seyn; sondern ἀμβροσία ist zuverlässig ursprünglich ein Substantiv, das, von ἄμβροτος entstanden, eben so gut wie ἀθανασία von ἀθάνατος Unsterblichkeit heisst.*" Diserte contradicunt huic sententiae *Buttmanni* versus, qui leguntur apud Tryphiod. 185.

Τοῖσι δ' Ἀθήνη
Ἀμβροσίην κεράσασα θεῶν ἐκόμισσεν ἐδωδήν,
Δεῖπνον ἔχειν. —

Erat vero haec *ἀμβροσία* non certum ciborum genus, sed simpliciter *divinus cibus.* Discernitur nostro in loco ab ambrosia νέκταρ, quod erat potus deorum, et plerumque cum melle et vino comparari solet. Loquitur quidem Athenaeus II, 2. de Nectare tanquam de cibo deorum, at Homeri et Saphus loci disertissimi contradicunt. De vi illa Ambrosiae et Nectaris ἀθανασίαν impertiendi ita exponit *Heyne* Exc. IX, ad. Il. I, T. IV, p. 191. „*Cum Deorum vita per epulas declaretur: natae inde sunt duae no-*

αὐτὰρ ὁ πῖνε καὶ ἦσθε διάκτορος Ἀργειφόντης.
αὐτὰρ ἐπεὶ δείπνησε, καὶ ἤραρε θυμὸν ἐδωδῇ,
καὶ τότε δή μιν ἔπεσσιν ἀμειβόμενος προςέειπεν·
Εἰρωτᾷς μ' ἐλθόντα, θεά, θεόν· αὐτὰρ ἐγώ τοι
νημερτέως τὸν μῦθον ἐνισπήσω· κέλεαι γάρ.
Ζεὺς ἐμέγ' ἠνώγει δεῦρ' ἐλθέμεν οὐκ ἐθέλοντα·
τίς δ' ἂν ἑκὼν τοσσόνδε διαδράμοι ἁλμυρὸν ὕδωρ
ἄσπετον; οὐδέ τις ἄγχι βροτῶν πόλις, οἵτε θεοῖσιν
ἱερά τε ῥέζουσι καὶ ἐξαίτους ἑκατόμβας.
ἀλλὰ μάλ' οὔπως ἔστι Διὸς νόον αἰγιόχοιο
οὔτε παρεξελθεῖν ἄλλον θεὸν, οὔθ' ἁλιῶσαι.
φησί τοι ἄνδρα παρεῖναι ὀϊζυρώτατον ἄλλων
τῶν ἀνδρῶν, οἳ ἄστυ πέρι Πριάμοιο μάχοντο
εἰνάετες, δεκάτῳ δὲ πόλιν πέρσαντες ἔβησαν
οἴκαδ'· ἀτὰρ ἐν νόστῳ Ἀθηναίην ἀλίτοντο,

---

tiones, ut deorum vitam et immortalitatem per ambrosiae et nectaris usum declararent, atque vitam eam comparari et immortalitatem indui dicerent ambrosia degustata. Variis modis haec a poetis tractata; interdum notione medicamenti seu praebiti seu infusi adjecta. Ita Berenicen deam fecit Venus, ἀμβροσίαν ἐς στῆθος ἀποστάξασα γυναικός. cf. Quint. VI, 424. et al." Cf. **Klopfer's** *mytholog. Wörterb.* I, p. 162.

V. 98. *Νημερτέως.* "Ἤτοι ἀναμαρτήτως τἀληθὲς ἐρῶ· κεῖται γάρ, ὡς εἰ ἔλεγεν, ἐπαληθεύσομαί σοι, ἀψευδῆ τὸν λόγον ἐρῶ. Porphyr. Quaest. Homer. X. De Synizesi vid. *Spitzner.* l. l. p. 184. *Thiersch.* l. l. §. 149. h. c. — *ἐνισπήσω* *Thiersch.* l. l. §. 232. 56. b. — v. 99. *Ζεὺς ἐμέγ' ἠνώγει.* In veteribus editionibus constanter legebatur *Ζεὺς ἔμ' ἠνώγει*, quod, uti jam *Clarkius* vidit, ferri omnino nequit. *Barnesius* idem vitium animadvertens medelam loco adhibere studebat et legendum suadebat sine Codd. *Ζεὺς μὲν ἔμ' ἠνώγει*, quod ferri quidem possit; sed melior est ea sine dubio lectio, quae reperitur in Cod. Vr. et quam recepit *Wolfius*: *Ζεὺς ἐμέγ' ἠνώγει.* Vid. *Clarke* et *Ernesti* ad h. l. — *παρεξελθεῖν.* Alii sejunctim legunt *παρὲξ ἐλθεῖν.* Nihil interest. Cf. infra v. 138. et Il. X, 344. Ad sensum similiter dicit Hesiod. Theogon. v. 613. Ὣς οὐκ ἔστι Διὸς κλέψαι νόον, οὐδὲ παρελθεῖν. — v. 108. Vid. supra ad III, 132. — *ἀλίτοντο.* Schol.

ἥ σφιν ἐπῶρσ' ἄνεμόν τε κακὸν καὶ κύματα μακρά.
[ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἀπέφθιθον ἐσθλοὶ ἑταῖροι·
τὸν δ' ἄρα δεῦρ' ἄνεμός τε φέ ων καὶ κῦμα πέλασσεν.]
τὸν νῦν σ' ἠνώγει ἀποπεμπέμε ὅττι τάχιστα·
οὐ γάρ οἱ τῇδ' αἶσα φίλων ἀπονόσφιν ὀλέσθαι,
ἀλλ' ἔτι οἱ μοῖρ' ἐστὶ φίλους τ' ἰδέειν, καὶ ἱκέσθαι
οἶκον ἐς ὑψόροφον κα ἑὴν ἐς πατρίδα γαῖαν.
Ὣς φάτο· ῥίγησεν δὲ Καλυψώ, δῖα θεάων,
καί μιν φωνήσασ' ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Σχέτλιοί ἐστε, θεοί, ζηλήμονες ἔξοχον ἄλλων!
οἵτε θεαῖς ἀγάασθε παρ' ἀνδράσιν εὐνάζεσθαι

ἤμαρτον. Constanter construitur apud Homerum cum Accusativo personae, quae offenditur, quae quasi in fraudem atque errorem conjicitur a peccante. Derivatur enim ab *ἄλη*, non a *λιτή*. Cf. Il. XXIV, 570. *Διὸς ἀλίτωμαι ἐφετμάς*. XIX, 265. *ὅτις σφ' ἀλίτηται ὀμόσσας*. Apud Hesiod. Scut. Hercul. v. 19. est: *μετ' ἀθανάτους ἀλιτεῖν*, quod est idem, quod *εἰς ἀθανάτους ἁμαρτάνειν*. — v. 112. *ἠνώγει.* Aristarchus scribi volebat *ἠνώγειν* Il. VI, 170. uti est Il. III, 388. *ἤσκειν*. et XXIII, 610. *εἱστήκειν*, quamquam et ibi libri variant. Eustathius ad locum Iliadis priorem Jonicam hanc formam esse vult; scilicet quia antiqua fuit et ab Jonibus servata, a quibus eam retinuerunt Attici ut in *ἤδειν*, de quo multi egerunt. Vid. Plat. Phaed. c. 8. ubi male *Fischerus* scribebat *ἤδη*. Cf. Schol. ad Aristoph. Plut. 696. Equidem nihil mutandum puto, nam Aristarchus *ἠνώγειν* legere voluit non ex lectionis auctoritate, sed ex judicio suo, ut jam judicavit *Heyne* ad Il. VI, 170. Cf. tamen *Thiersch*. Gr. Gr. §. 211, 32. p. 345. —

V. 118. *Σχέτλιοι* etc. Idem versus initium Il. XXIV, 33. Apollon. Lex. Hom. h. v. dicit: *ἐπὶ δὲ τοῦ Διὸς τὸν σχετλιασμοῦ ἄξια πράττοντα.* — *ζηλήμονες* sola est vera lectio, quam tuentur Scholiastae, quaeque firmatur Iliadis l. l. Cf. *Clarke* ad h. l. Veteres explicant per *φθαρτικοί* et Apollon. s. v. per *βλαπτικοί*. Vid. *Passow* s. h. v. — *ἀγάασθε.* De significatione hujus verbi ita scribit Eustathius: *Τὸ ἀγάασθαι φασὶν οἱ παλαιοὶ τρία σημαίνειν, τὸ θαυμάζειν, τὸ φθονεῖν, τὸ μισεῖν. Ὅμηρος δὲ τὸ ἀγάασθε καὶ ἄγασθε εἶπεν, ὡς ταυτὰ ὄντα. ἔστι δὲ τὸ ἀγάω πρωτότυπον τοῦ ἀγαίω,*

ἀμφαδίην, ἥν τίς τε φίλον ποιήσετ' ἀκοίτην.
ὣς μέν, ὅτ' Ὠρίων' ἕλετο ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
τόφρα οἱ ἠγάασθε θεοὶ ῥεῖα ζώοντες,
ἕως μιν ἐν Ὀρτυγίῃ χρυσόθρονος Ἄρτεμις ἁγνὴ
οἷς ἀγανοῖς βελέεσσιν ἐποιχομένη κατέπεφνεν.
ὣς δ' ὁπότ' Ἰασίωνι ἐϋπλόκαμος Δημήτηρ,
ᾧ θυμῷ εἴξασα, μίγη φιλότητι καὶ εὐνῇ,

ὅπερ ἀλλαχοῦ κεῖται. — v. 120. *ποιήσετ' ἀκοίτην.* v. *Spitzner de versu her.* p. 164. — Jam Orionis exemplo, qui ab Aurora amabatur, demonstrat ea, quae dixerat, Calypso. De Orione vid. Odyss. XI, 309. 570. V, 272. Ejus fabulam exposuerunt Ovid. Fast. V, 499—543. Palaeph. V. ibiq. v. *Fischer.* Hygin. f. 195. et Eustath. ad h. l. Cf. *Kanne Mythol.* p. XLI. *Klopfer.* l. l. T. I, p. 364. — *Ὀρτυγία κατὰ τοὺς πλείονας ἡ Δῆλος, μία τῶν Κυκλάδων, περὶ ἧς φασὶ καὶ τοῦ Λυκόφρονος σχολιασταὶ ὡς παρωνυμουμένης ὄρτυγι δαιμονίᾳ τινι, ἢ. καὶ παρὰ τοὺς ἐκ πελάγους εἰς τὴν Δῆλον καταίροντας ὄρτυγας, ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς που φανεῖται.* Eustath. Cf. id. Grammaticas ad VI, 172. — De re vid. Horat. Odar. III, 4, 69. sqq.

Testis mearum centimanus gigas
Sententiarum notus, et *integrae*
Tentator Orion Dianae,
Virginea domitus sagitta.

Ἁγνή vocatur utpote quae virginitatem perpetuam servare impetraverat a Jove. Unde et *coetus* ejus *virginei* et *castae*, quibus lavabatur; aquae memorantur ab Ovid. Fast. II, 173. 174. — v. 125. Secundum Hesiodum Theogon. 969. peperit Ceres ex Jasione Plutum. Non difficilis explicatu est haec fabula, et Eustathius scribit: *ἐπεὶ γεωργικώτατος ὁ Ἰασίων δόξαν ἔσχε Δήμητρι συνῳκηκέναι, καὶ τὸν πλοῦτον τεκεῖν καθ' Ἡσίοδον.* Hic mythus, quem enarrat Homerus de Jasione, omnium sane antiquissimus esse videtur. Recentiores scriptores aliter exponunt hanc fabulam. Nam secundum Apollodor. III, 11, 1. et Dionys. Halic. I, 61, a Jove fulmine percutiebatur Jasius, quia Cereri vim inferre volebat. De mythi explicatione vid. *Heyne* ad Apollod. p. 292. — v. 126. *εἴξασα θυμῷ.* Explicant Scholiasta Vulg. *ἐπιθυμήσασα.* Pal. Ambr. *οὐκ ἀντιστᾶσα τῇ ἐπιθυμίᾳ ἀλλὰ παθεῖσα, καὶ ὑποχωρήσασα.* Recte jam *Clarke* ad Il. IX, 594. monuit, *εἴκειν θυμῷ*

νειῷ ἔνι τριπόλῳ· οὐδὲ δὴν ἦεν ἄπυστος
Ζεύς, ὅς μιν κατέπεφνε βαλὼν ἀργῆτι κεραυνῷ.
ὣς δ' αὖ νῦν μοι ἀγᾶσθε, θεοί, βροτὸν ἄνδρα παρεῖναι.
τὸν μὲν ἐγὼν ἐσάωσα περὶ τρόπιος βεβαῶτα,
οἶον, ἐπεί οἱ νῆα θοὴν ἀργῆτι κεραυνῷ
Ζεὺς ἔλσας ἐκέασσε μέσῳ ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ.
[ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἀπέφθιθον ἐσθλοὶ ἑταῖροι·
τὸν δ' ἄρα δεῦρ' ἄνεμός τε φέρων καὶ κῦμα πέλασσεν.]
τὸν μὲν ἐγὼ φίλεόν τε καὶ ἔτρεφον, ἠδὲ ἔφασκον
θήσειν ἀθάνατον καὶ ἀγήραον ἤματα πάντα.
ἀλλ' ἐπεὶ οὔπως ἔστι Διὸς νόον αἰγιόχοιο
οὔτε παρεξελθεῖν ἄλλον θεὸν, οὔθ' ἁλιῶσαι·
ἐῤῥέτω, εἴ μιν κεῖνος ἐποτρύνει καὶ ἀνώγει,

---

significare: *alicui animi motui seu affectui indulgere.* Sic dicitur leo Il. XXIV, 42. εἴξας βίῃ καὶ ἀγήνορι θυμῷ, viribus et animo suo obsequium praestans. Cf. XVIII, 138. ἀνάσθαλ' ἔρεξα, βίῃ καὶ κάρτεϊ εἴκων. XIII, 143. XXIII, 288. — νειός, Apollon. Lex. Hom. p. 471. ἡ προτριαμένη γῆ. νέα γὰρ φαίνεται. Est nostrum: *die Braake*, ut Latinorum *novalis ager*. Plin. H. N. XVIII, 49. *novale est, quod alternis annis seritur.* Virgil. Georg. I, 71. *Alternis cessare novales.* Haec νειός vocatur h. l. ut Il. XVIII, 542. *τρίπολος*, *novale* ter aratum. Apollon. Lex. Hom. p. 657. ἡ κυρίως πεπολημένη γῆ. τουτέστι μεταβεβλημένη. Similia habet Hesychius. Cf. Pollux I, 222. Unde tum temporis agriculturam jam eo fuisse progressam, ut ter campum ararent, qua de re haec habet *Köppen* ad Il. l. l. „*Schon die ältesten Griechen pflügten dreimal ihr fetteres Ackerland, wie die Römer, zuweilen gar viermal. Theocrit. XXV, 25. und Virgil. Georg. I, 47. Nämlich gleich nach der Erndte im Herbst; dann im Frühlings- und wieder im Sommeranfang, und zum viertenmale im Herbst zur neuen Saat.*" — v. 127. ἄπυστος. Vid. ad 1, 242 — v. 130. βεβαῶτες. vid. *Maittaire de diall.* p. 161. *Sturz. Thiersch.* Gr. Gr. §. 211, 28. a. p. 343. — v. 133. seq. Hi duo versus mihi suspecti sunt, ut temere hic repetiti ex 110. 111. Socios periisse et solum advectum Ulyssem jam satis patet ex v. 130. 131. Nec sunt hi versus in Commentario Eustathii. *Ernesti.* — v. 139. Ἀνώγειν semper significat *jubere* apud Homerum, *sa-*

πόντον ἐπ' ἀτρύγετον· πέμψω δέ μιν οὔπῃ ἔγωγε.
οὐ γάρ μοι πάρα νῆες ἐπήρετμοι καὶ ἑταῖροι,
οἵ κέν μιν πέμποιεν ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης.
αὐτάρ οἱ πρόφρων ὑποθήσομαι, οὐδ' ἐπικεύσω,
ὥς κε μάλ' ἀσκηθὴς ἣν πατρίδα γαῖαν ἵκηται.
Τὴν δ' αὖτε προσέειπε διάκτορος Ἀργειφόντης·
οὕτω νῦν ἀπόπεμπε, Διὸς δ' ἐποπίζεο μῆνιν,
μήπως τοι μετόπισθε κοτεσσάμενος χαλεπήνῃ.
Ὣς ἄρα φωνήσας ἀπέβη κρατὺς Ἀργειφόντης·
ἡ δ' ἐπ' Ὀδυσσῆα μεγαλήτορα πότνια Νύμφη
ἤϊ', ἐπειδὴ Ζηνὸς ἐπέκλυεν ἀγγελιάων.
τὸν δ' ἄρ' ἐπ' ἀκτῆς εὗρε καθήμενον· οὐδέ ποτ' ὄσσε
δακρυόφιν τέρσοντο· κατείβετο δὲ γλυκὺς αἰὼν
νόστον ὀδυρομένῳ, ἐπεὶ οὐκέτι ἥνδανε Νύμφη.
ἀλλ' ἤτοι νύκτας μὲν ἰαύεσκεν καὶ ἀνάγκῃ
ἐν σπέεσσι γλαφυροῖσι παρ' οὐκ ἐθέλων ἐθελούσῃ·
ἤματα δ' ἐν πέτρῃσι καὶ ἠϊόνεσσι καθίζων,

---

gen, was einer zu thun habe, thun müsse; cf. *Buttmanni Lexilog.* T. I, p. 293. Quare saepissime, ut et h. l., junctim leguntur verba *ἐποτρύνειν καὶ ἀνώγειν.* Il. VI, 439. X, 130. XV, 43. 148. 725. Odyss. X, 531. — V. 146. *Διὸς δ' ἐποπίζεο μῆνιν,* Hesiod. Op. II, 324.

Εὖ δ' ὄπιν ἀθανάτων μακάρων πεφυλαγμένος εἶναι.

Est nimirum *ἐποπίζεσθαι* prorsus idem quod Latinorum *respicere.* cf. Hom. Hymn. in Vener. v. 291.

V. 152. *κατείβετο αἰών, Das Leben verfloss.* Schol. dicit: *ἐν δάκρυσιν ἦν αὐτῷ ὁ τοῦ βίου χρόνος καὶ κατετήκετο.* Vocatur vero *αἰών* h. l. *γλυκύς,* ut alias *μελιηδὴς θυμός, dulcis anima.* Vid. Il. X, 495. XVII, 17. — v. 153. Sine idonea causa ediderat Barnesius *ἐπεὶ οὐκέτι ἥνδανε νύμφη,* ita ut suppleatur: *ὁ νόστος Ὀδυσσέως.* Satius itaque duximus sequi Eustathium, qui inserto *αὐτῷ* totam phrasim rectius sic explicasse videtur: *ἐπεὶ οὐκέτι αὐτῷ ἥνδανε νύμφη.* Vid. *Baumgarten — Crusius* ad h. l. — v. 154. *ἰαύειν,* i. e. *διατρίβειν, διανυκτερεύειν.* Cf. Il. IX, 325. *ἀΰπνους νύκτας ἰαύειν.* Od. IX, 184. XIV, 16. — v. 156. *ἤματα.* Indicat hic Accusativus temporis durationem, *die Tage über.* Il. X, 188. *ὕπνος ὀλώλει νύκτα φυλασσομένοισι*

[δάκρυσι καὶ στοναχῇσι καὶ ἄλγεσι θυμὸν ἐρέχθων,]
πόντον ἐπ' ἀτρύγετον δερκέσκετο, δάκρυα λείβων.
ἀγχοῦ δ' ἱσταμένη προσεφώνεε δῖα θεάων·
Κάμμορε, μή μοι ἔτ' ἐνθάδ' ὀδύρεο, μηδέ τοι αἰὼν
φθινέτω· ἤδη γάρ σε μάλα πρόφρασσ' ἀποπέμψω.
ἀλλ' ἄγε, δούρατα μακρὰ ταμὼν, ἁρμόζεο χαλκῷ
εὐρεῖαν σχεδίην· ἀτὰρ ἴκρια πῆξαι ἐπ' αὐτῆς
ὑψοῦ, ὥς σε φέρῃσιν ἐπ' ἠεροειδέα πόντον.
αὐτὰρ ἐγὼ σῖτον καὶ ὕδωρ καὶ οἶνον ἐρυθρὸν
ἐνθήσω μενοεικέ', ἅ κέν τοι λιμὸν ἐρύκοι·
εἵματά τ' ἀμφιέσω· πέμψω δέ τοι οὖρον ὄπισθεν,
ὥς κε μάλ' ἀσκηθὴς σὴν πατρίδα γαῖαν ἵκηαι,
αἴ κε θεοί γ' ἐθέλωσι, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν,
οἵ μευ φέρτεροί εἰσι νοῆσαί τε κρῆναί τε.

κακήν. Plura exempla vide ap. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 269. p. 464.

V. 161. *Πρόφρασσα.* Cf. *Valkenarius* ad Eurip. Phoeniss. p. 643. et Schol. ad Il. X, 290. qui non pro adjectivo feminino, sed pro voce per se subsistente habet hoc vocabulum, quod descendat *ἀπὸ τοῦ προϊέναι καὶ προθυμεῖσθαι.* Hesychius: *πρόφρασσα· πρόθυμος, εὐνοοῦσα, διανοουμένη.* Esse haecce ineptias, quilibet, vel haud admonitus videt. Sine dubio enim descendit h. v. a *φράζεσθαι* ut *πρόφρων* a *φρονεῖν*, et ipsius vocis *πρόφρων* est synonymum, quum etiam verba *φράζειν* et *φρονεῖν* apud Homerum tanquam synonyma usurpentur. Idem sensisse videtur Eustathius, qui dicit: *πρόφρασσα, τουτέστι προμηθής, τὰ ὑπὲρ ἐκείνου φραζομένη καὶ ἐθέλουσα.* Cf. Il. XXI, 500. Od. X, 386. XIII, 391. — v. 163. *εὐρεῖαν.* Vid. *Spitzner de versu her.* p. 28. sq. — *ἴκρια, λέγει ἴκρια νῦν ὀρθὰ ξύλα, τὰ καὶ ἐγκοίλια, ὧν ἄνω τὰ καταστρώματα τῆς νηός.* Eust. — v. 164. *ὑψοῦ* quorsum referendum sit jam veteres disceptant interpretes, inter quos imprimis Eustathius et ad superiora verba *ἴκρια πῆξαι ἐπ' αὐτῆς*, et ad sequentia *ὥς σε φέρῃσιν ἐπ' ἠεροειδέα πόντον* posse referri contendit. At si priorem Eustathii amplecteremur sententiam, inanis profecto oriretur tautologia, ita ut cum Schol. Ambr. facere prorsus non dubitem, qui; *βέλτιον*, inquit, *τὸ ὑψοῦ τοῖς ἄνω συνάπτειν.* — *κρῆναι.* Ita recte nunc legitur pro *κρῖναι*, quod antea erat in libris. Vid. *Ernesti* ad h. l. Et jam Eustathius nostram lectionem invenit, et explicuit *κρῆναι* per *τε-*

Ὣς φάτο· ῥίγησεν δὲ πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς,
καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ἄλλο τι δὴ σύ, θεά, τόδε μήδεαι, οὐδέ τι πομπήν,
ἥ με κέλεαι σχεδίῃ περάαν μέγα λαῖτμα θαλάσσης,
δεινόν τ' ἀργαλέον τε· τὸ δ' οὐδ' ἐπὶ νῆες ἐῖσαι
ὠκύποροι περόωσιν, ἀγαλλόμεναι Διὸς οὔρῳ.
οὐδ' ἂν ἐγὼν, ἀέκητι σέθεν, σχεδίης ἐπιβαίην,
εἰ μή μοι τλαίης γε, θεά, μέγαν ὅρκον ὀμόσσαι,
μή τι μοι αὐτῷ πῆμα κακὸν βουλευσέμεν ἄλλο.
Ὣς φάτο· μείδησεν δὲ Καλυψώ, δῖα θεάων,
χειρί τέ μιν κατέρεξεν, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
Ἦ δὴ ἀλιτρός γ' ἐσσὶ καὶ οὐκ ἀποφώλια εἰδώς!

λειῶσαι τὸ νοηθέν. Calypso nimirum dicere vult, *Dii me non solum cognitione, sed etiam potestate, qua id, quod volunt, efficiunt, longe superant.* —

V. 174. *λαῖτμα θαλάσσης*, *mare profundum*, non *aequor maris*, ut vulgo exponunt. Vox *λαῖτμα* saepius in Odyssea legitur, sed semel tantum in Iliade (rhaps. XIX, 267.). Multa commenti sunt de etymologia et significatu h. v. veteres Grammatici. Vid. Apollon Lex. Hom. p. 430. *ὁ μὲν Ἀπίων, τὸ ὅρμημα τῆς θαλάσσης, κατὰ μίμησιν τοῦ ψόφου, ἔνιοι δὲ, παρὰ τὸ Λ Α, ὅ ἐστι ἐπὶ τοῦ μεγάλου.* Hesychius explicat: *πέραμα, γέφυρα, κύτος, τὸ διάστημα τοῦ πελάγους.* Descendere vero vocem a *λαιμός* inserta litera *τ* non est improbabile, ideoque nihil aliud quam *βάθος* denotare videtur. — v. 176 *ἀγαλλόμεναι*. *Καὶ ὅρα τὸ, ἀγαλλόμεναι, ὡς ἐπὶ ἐμψύχων τῶν νηῶν λεχθέν.* Eustath. Causam, cur hoc fecerit saepius Homerus, addit Aristoteles Rhetor, III, 11. *Κέχρηται Ὅμηρος πολλαχοῦ τῷ τὰ ἄψυχα ἔμψυχα λέγειν, διὰ τῆς μεταφορᾶς ἐν πᾶσι δὲ τὸ ἐνέργειαν ποιεῖν, εὐδοκιμεῖ.* Quia vero omnia naturae phaenomena Jovi tribuuntur ab Homero, ideo et ventus h. l. *Διὸς οὖρος* vocatur. —

V. 182. *Ἦ δή — γε.* Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 305, 2. a. p. 550. — *ἀλιτρός.* Ter occurrit in Homero (Cf. Il. VIII, 361. XXIII, 595.), et semper habet aliquam difficultatem. Schol. vulgo explicat: *ὁ μὴ ἀπηλλαγμένος, πανουργίας, ὁ ἁμαρτωλός.* Cf. Hesychius s. h. v. Proprie esse videtur *ἀλιτηρός, ἀπὸ τοῦ ἀλιτεῖν*, ita ut sit *sceleratus*; *peccans, improbus.* Deinde, ut h. l., mitiori notione usurpatur, plane ut nostrum: *Schelm, Schalk.* Sensus nostri loci est: *Errare facis me, nec veritatem dicis,*

οἷον δὴ τὸν μῦθον ἐπεφράσθης ἀγορεῦσαι!
ἴστω νῦν τόδε Γαῖα καὶ Οὐρανὸς εὐρὺς ὕπερθεν,
καὶ τὸ κατειβόμενον Στυγὸς ὕδωρ, ὅςτε μέγιστος
ὅρκος δεινότατός τε πέλει μακάρεσσι θεοῖσιν,
μήτι σοι αὐτῷ πῆμα κακὸν βουλευσέμεν ἄλλο.
ἀλλὰ τὰ μὲν νοέω καὶ φράσσομαι, ἅσσ' ἂν ἐμοί περ
αὐτῇ μηδοίμην, ὅτε με χρειὼ τόσον ἵκοι.
καὶ γὰρ ἐμοὶ νόος ἐστὶν ἐναίσιμος, οὐδέ μοι αὐτῇ
θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι σιδήρεος, ἀλλ' ἐλεήμων.
Ὣς ἄρα φωνήσασ' ἡγήσατο δῖα θεάων
καρπαλίμως· ὁ δ' ἔπειτα μετ' ἴχνια βαῖνε θεοῖο.
ἶξον δὲ σπεῖος γλαφυρὸν θεὸς ἠδὲ καὶ ἀνήρ·
καί ῥ' ὁ μὲν ἔνθα καθέζετ' ἐπὶ θρόνου, ἔνθεν ἀνέστη
Ἑρμείας· Νύμφη δ' ἐτίθει πάρα πᾶσαν ἐδωδήν,
ἔσθειν καὶ πίνειν, οἷα βροτοὶ ἄνδρες ἔδουσιν.

---

et quidem tu probe doctus astutias. Cf. *Damm.* Lex. Hom. h. v. — *Οὐκ ἀποφώλια εἰδώς* recte explicuit jam Eustathius per: *μὴ ἀπαίδευτος ὤν· ἀποφώλιος γὰρ ὁ ἀπαίδευτος καὶ ἀδίδακτος.* Et de toto hoc versu stribit Porphyrius Quaestion. Homer. 2. *θαυμάζει δὲ καὶ Καλυψώ, πῶς ἀπιστεῖ ταύτῃ ὁ Ὀδυσσεύς, εἰ μὴ ὀμόσει περὶ τῆς ἐκπομπῆς, καίπερ οὐκ ὢν ἄφρων, καὶ γνώμης θεᾶς εὐσύνετος καὶ ἐρώσης.* — v. 184. sqq. Leguntur hi tres versus jam Il. XV, 36. 37. 38. et excitantur apud Pausaniam VIII, 18., cujus verba vide sis apud *Clarkium* ad h. l., et apud Cyrillum in Julian. X, p. 338. E. Jurat vero hic Calypso per tria regna Coelum, Terram, Haden, pro quo in jure jurando alibi quoque memoratur Styx. Cf. Il. XIV, 271. Imitatus est Homerum Virgilius Aeneid. XII, 176. et 181.

Esto nunc sol testis et haec mihi terra precanti.
Fontesque et fluviosque voco, quaeque aetheris alti
Relligio, et quae caeruleo sunt numina ponto.

Ita et Livius: *Audi Juppiter, et tu Juno, Quirine et dii omnes caelestes, vosque terrestres vosque inferni audite!* — *κατειβόμενον*, *defluens aqua Stygis.* Defluit nimirum Styx in Orcum tanquam pars Oceani. Hesiod. Theogon. 785. *Στυγὸς ὕδωρ, ὃ ἐκ πέτρης καταλείβεται ἠλιβάτοιο ὑψηλῆς.* — *δεινότατος*, *σεβάσμιος*, ut *δεινή τε καὶ θεὸς ἔνδον.* Il. XVIII, 394.

αὐτὴ δ' ἀντίον ἷζεν Ὀδυσσῆος θείοιο·
τῇ δὲ παρ' ἀμβροσίην δμωαὶ καὶ νέκταρ ἔθηκαν.
οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.
αὐτὰρ ἐπεὶ τάρπησαν ἐδητύος ἠδὲ ποτῆτος,
τοῖς ἄρα μύθων ἦρχε Καλυψώ, δῖα θεάων·
  Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
οὕτω δὴ οἶκόνδε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν
αὐτίκα νῦν ἐθέλεις ἰέναι; σὺ δὲ χαῖρε καὶ ἔμπης!
εἴγε μὲν εἰδείης σῇσι φρεσίν, ὅσσα τοι αἶσα
κήδε' ἀναπλῆσαι, πρὶν πατρίδα γαῖαν ἱκέσθαι,
ἐνθάδε κ' αὖθι μένων παρ' ἐμοὶ τόδε δῶμα φυλάσσοις,
ἀθάνατός τ' εἴης· ἱμειρόμενός περ ἰδέσθαι
σὴν ἄλοχον, τῆς αἰὲν ἐέλδεαι ἤματα πάντα.

V. 204. Postquam Calypso Ulyssem secum in cavam speluncam duxerat, ubi deorum cibo et potu vescebantur, alloquitur eum nunc blandissimis verbis nympha, eumque ut remaneret perducere studet. — Οὕτω δή οἶκόνδε, *sic ergo revera nunc statim domum te convertere vis?* Exponit de hac locutione jam Demetr. Phaler. περὶ Ἑρμηνείας §. 57., quem locum attulit Clarke. Λαμβάνεται δὲ καὶ ἐν παθητικοῖς πολλάκις ὁ σύνδεσμος οὗτος· ὥσπερ ἐπὶ τῆς Καλυψοῦς πρὸς τὸν Ὀδυσσέα· Οὕτω δὴ οἰκόνδε. — Εἰ γοῦν τὸν σύνδεσμον ἐξέλοις, συνεξαιρήσεις καὶ τὸ πάθος. — ἔμπης. De hujus vocis etymo vid. Thiersch. Gr. Gr. §. 166. 9. p. 254. Scholiasta interpretatur: τὸ ἔμπης, ὃ καὶ ἔμπα λέγεται, ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ ὅμως σημαίνει. Eadem est explicatio Apollonii in Lex. Hom. p. 260., ubi et aliae leguntur explicationes. Variis cum particulis conjungitur ab Homero, quas notatas vide a Passovio in Lex. s. h. v. — v. 207. ἀναπλῆσαι, nos similiter: *das Maass der Uebel voll machen.* Cf. Il. XV, 132. ἀναπλήσας πολλὰ κακά. — v. 208. ἐνθάδε κ' αὖθι. Rectissime haec lectio in textum recepta est a Wolfio, quum ante hunc jam verum vidisset Ernesti, quem vide in notis huic loco subjectis. Excitatur hic versus ab Ammonio s. v. ἐνταυθοῖ, ubi tamen videndus Valkenarius. Duo vero adverbia loci ponuntur ab Homero, ut locus magis quasi designetur, quae est animadversio Thierschii Gr. Gr. §. 298. 7. b. p. 532. cf. Il. VIII, 207. αὐτοῦ κ' ἔνθ' ἀκάχοιτο καθήμενος. — ἐέλδεαι. Schol. ἐπιθυμεῖς. Cf. I, 409. Alias cum genitivo construitur, ut Il. XXIII, 122. ἐλδόμενοι πεδίοιο. —

οὐ μέν θην κείνης γε χερείων εὔχομαι εἶναι,
οὐ δέμας, οὐδὲ φυήν· ἐπεὶ οὔπως οὐδὲ ἔοικεν
θνητὰς ἀθανάτῃσι δέμας καὶ εἶδος ἐρίζειν.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
πότνια θεά, μή μοι τόδε χώεο· οἶδα καὶ αὐτὸς
πάντα μάλ', οὕνεκα σεῖο περίφρων Πηνελόπεια
εἶδος ἀκιδνοτέρη μέγεθός τ' εἴσαντα ἰδέσθαι·
ἡ μὲν γὰρ βροτός ἐστι, σὺ δ' ἀθάνατος καὶ ἀγήρως.
ἀλλὰ καὶ ὣς ἐθέλω καὶ ἐέλδομαι ἤματα πάντα

V. 215. *πότνια θεά.* Nescio, cur haeserint in h. l. *Clarkius* aliique. Nam ad illa vocabula, in quibus ε insequenti altera vocali mutum est, pertinet etiam *θεός*, quod fere semper in Homericis carminibus *μονοσυλλάβως* pronuntiari potest. Nam lectio, quae invenitur in ed. Amstelod. 1650., et quam probat *Ernesti*, *πότνα θεά* vix potest Homerica haberi, apud quem nunquam, nisi in H. in Cerer. v. 118., tribus syllabis profertur hoc vocabulum. Apud seriores saepius ita obvium est. Cf. Oppiani Cyneg. IV, 21. Apollon. Rhod. III, 79. 467. De ultima syllaba vocabuli *πότνια* corripienda adeas *Spitznerum de versu heroico* p. 30. — *μή μοι τόδε χώεο.* *Deswegen zürne nicht auf mich.* Frequens est ille accusativi usus, apud verba moerorem, laetitiam, iram exprimentia. Cf. Il. XIII, 353. *ἤχθετο γάρ ῥα Τρωσὶν δαμναμένους.* Alia etiam exempla vid. apud *Thierschium*. Gr. Gr. §. 267. 2. p. 461. *Schäfer. ad Lamb. Bos.* p. 26. seq. — v. 217. *ἀκιδνοτέρη* κατὰ τοὺς γλωσσογράφους ἢ ἀσθενεστέρα, ἢ εὐτελεστέρα. Eustathius. Similiter loquitur Apollon Lex. Homer. p. 78., qui tamen h. v. nostro in loco per *εὐτελεστέρα* explicat. Comparativus tantum in usu est apud Homerum. Cf. Od. VIII, 169. XVIII, 129. — De constructione hujus adjectivi cum Infinitivo vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 296. 2. d. p. 526. — *εἴσαντα ἰδέσθαι.* Eustathius in commentario habet *εἰς ὦπά τ' ἰδέσθαι*; sed hoc jam redolet glossema. — De versu 219. sq. Maximus Tyrius. Dissertatione XXXV. haec literis mandavit: *Οὐ γὰρ ἀνασχετὸν εἶναι οὔτε τῷ Ἀχιλλεῖ τὴν σχολὴν, οὔτε τῷ Νέστορι τὴν σιωπὴν, οὐδὲ τῷ Ὀδυσσεῖ τὴν ἀσφάλειαν· ἐξῆν γὰρ τῷ Ὀδυσσεῖ οἴκοι μένειν περὶ τὸ Νήριτον τὸ εὔφυλλον ἐν τῇ γῇ τῇ κουροτρόφῳ· ἢ τὸ τελευταῖον παρὰ Καλυψοῖ ἐν ἄντρῳ, καταῤῥύτῳ καὶ κατασκίῳ, ὑπὸ Νυμφῶν θεραπευομένῳ, ἀγήρῳ ὄντι καὶ ἀθανάτῳ· ἀλλ' οὐχ εἵλετο ἀθάνατος εἶναι, ἀργὸς ὢν καὶ μηδὲν χρώμενος τῇ ἀρετῇ,*

οἴκαδέ τ' ἐλθέμεναι, καὶ νόστιμον ἦμαρ ἰδέσθαι.
εἰ δ' αὖ τις ῥαίῃσι θεῶν ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ,
τλήσομαι, ἐν στήθεσσιν ἔχων ταλαπενθέα θυμόν·
ἤδη γὰρ μάλα πόλλ' ἔπαθον καὶ πόλλ' ἐμόγησα
κύμασι καὶ πολέμῳ· μετὰ καὶ τόδε τοῖσι γενέσθω.
Ὣς ἔφατ'· ἠέλιος δ' ἄρ' ἔδυ, καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθεν·
ἐλθόντες δ' ἄρα τώγε μυχῷ σπείους γλαφυροῖο,
τερπέσθην φιλότητι, παρ' ἀλλήλοισι μένοντες.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
αὐτίχ' ὁ μὲν χλαῖνάν τε χιτῶνά τε ἕννυτ' Ὀδυσσεύς·
αὐτὴ δ' ἀργύφεον φᾶρος μέγα ἕννυτο Νύμφη,

κ. τ. λ. — v. 221. De lectione *εἰ δ' αὖ* dubitationes movit *Thiersch.* Gr. Gr. §. 229. 2. c. pro *εἰ δ' αὖ* scribendum ratus *εἰ δ' ἄν*; sed non audeo aliquid mutare in textu. — *ῥαίῃσι. Si quis me perdere vult deus in mari caeruleo.* Verbum *ῥαίειν* jam Eustathius explicat per *διαφθείρειν* et originem suam duxisse ait ab antiquato *ῥῶ*. — v. 222. sqq. *τλήσομαι. Fortem hoc animum tolerare jubebo; et quondam majora tuli,* quae sunt verba Horat. Sermon. II, 20. Fortassis ad nostrum locum respiciens vocat Oppian. Halieut. II, 503. Ulyssem

Μυρία πόντῳ
Ἄλγεα μετρήσαντα πολυκμήτοισιν ἀέθλοις.

Μετὰ — τοῖσι. Inter illa etiam hoc fiat. i. e. quum illa mala jam toleraverim, facile etiam hoc tolerabo malum. *Μετὰ* enim cum dativo ab Homero fere ita usurpatur, ut a serioribus scriptoribus praepositio *ἐν*, qua de re videndus est *Gynther* in libro saepius a me excitato: *de usu praepositionum apud Homerum.* p. 35. —

V. 225. *ἀργύφεον.* Vulg. reddidit *λαμπρὸν, λευκόν.* Iliad. VIII, 221. *πορφύρεον μέγα φᾶρος ἔχων ἐν χειρὶ παχείῃ.* et Iliad. XXIV, 231. *τόσσα δὲ φάρεα καλὰ, τόσσους δ' ἐπὶ τοῖσι χιτῶνας.* Vid. *Köppen.* ad Iliad. XIV, 179. sq. Quod ad *φᾶρος* attinet, prior syllaba corripitur a Tragicis. vid. Sophocl. Trachin. v. 926. *Τοῖς Ἡρακλείοις στρωτὰ βάλλουσαν φάρη.* Cf. Schol. ad Eurip. Phoeniss. v. 1088. et *Barnes.* ad Eurip. Supplic. v. 286. Significari hac voce h. l. *περιβόλαιον* nulla est dubitatio. Semper in vestimento muliebri numeratur *φᾶρος* ab Homero, uti et *πέπλος*, et notetis velim, Ulyssi tribui a poeta *χλαῖναν* et *χιτῶνα* (de quo jam supra egi

λεπτὸν καὶ χαρίεν, περὶ δὲ ζώνην βάλετ' ἰξυῖ
καλὴν, χρυσείην· κεφαλῇ δ' ἐπέθηκε καλύπτρην·
καὶ τότ' Ὀδυσσῆϊ μεγαλήτορι μήδετο πομπήν.
δῶκε μέν οἱ πέλεκυν μέγαν, ἄρμενον ἐν παλάμῃσιν,
χάλκεον, ἀμφοτέρωθεν ἀκαχμένον· αὐτὰρ ἐν αὐτῷ
στειλειὸν περικαλλὲς ἐλάϊνον, εὖ ἐναρηρός·
δῶκε δ' ἔπειτα σκέπαρνον ἐΰξοον· ἦρχε δ' ὁδοῖο
νήσου ἐπ' ἐσχατιῆς, ὅθι δένδρεα μακρὰ πεφύκει,
κλήθρη τ' αἴγειρός τ', ἐλάτη τ' ἦν οὐρανομήκης,

---

ad I, 437.), Calypsonem vero induere φᾶρος. Caeterum scribitur φᾶρος et φάρος. Vid. *Heyne* ad Il. XXIV, 231. — *ζώνη*, quae alias est ὁ περὶ τὴν γαστέρα τόπος, ὃν οἷόν τε ζώννυσθαι, quae sunt verba Apollon. Lex. Hom. p. 320., nostro in loco, ut Il. XIV, 181. Od. X, 544., est cingulum illud, quod gestabant mulieres Graecae supra femur ad retrahendas et colligandas vestes. Mulieres semper habent ζώνην, mares contra ζωστῆρα. Cf. Il. IV, 132. sqq. — *ἰξυῖ.* Vocales υ et ι, quas separabant editiones veteres omnes, rectius nunc contrahi, docuit *Spitzner. de versu Homer.* p. 172. coll. p. 187. Est vero ἰξύς quod nos dicimus, *die Weichen*, seu ea corporis pars, quae est intra coxas et femora. Multa exposuit de h. v. Eustathius ad h. l. — *κάλυπτρα* est quae alibi vocatur κρήδεμνον. Vid. Il. XXII, 406. Eustathius: τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς. — Dedit Calypso Ulyssi securim *ἄρμενον*, *aptam*, *habilem*. Construitur cum dativo et cum praepositione ἐν. Cf. Il. XVIII, 600. Recte derivatur ab ἄρω, ἀρέσκω, qua de re vid. *Buttmann. Lexil.* I, 150. sq. Male scribitur apud Etymol. ἁρμένον. Vid. *Heyne.* ad Il. l. l. — *ἀκαχμένον*, Apoll. Lex. Hom. p. 72. explicat: ἠκονημένον. Et Eustathius dicit, significare verba: *ἀμφοτέρωθεν ἀκαχμένον*, τὸ ἀμφίστομον, ὃ καὶ ἀμφίκοπον λέγεται. De forma vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 212. 35. c. — *στειλειὸν εὖ ἐναρηρός* est *manubrium bene aptatum*, ἡ λάβη τοῦ πελέκεος εὖ ἐνηρμοσμένη. De voc. ἐναρηρός derivatione vid. *Thiersch.* l. l. §. 232. 25. p. 384. — *σκέπαρνον* prorsus diversum erat forma a πελέκει; erat nempe minor securis σκέπαρνον, quod Hesychius dicit τὸν ἀμφίστομον πέλεκυν. Vid. Odyss. IX, 391. ὡς δ' ὅτ' ἀνὴρ χαλκεὺς πέλεκυν μέγαν, ἠὲ σκέπαρνον εἰν ὕδατι βάπτει. — v. 239. Adeas velim de fabrica navis

αὖα πάλαι, περίκηλα, τά οἱ πλώοιεν ἐλαφρῶς.
αὐτὰρ ἐπειδὴ δεῖξ', ὅθι δένδρεα μακρὰ πεφύκει,
ἡ μὲν ἔβη πρὸς δῶμα Καλυψὼ, δῖα θεάων.
Αὐτὰρ ὁ τάμνετο δοῦρα· θοῶς δέ οἱ ἤνυτο ἔργον.
εἴκοσι δ' ἔκβαλε πάντα, πελέκκησεν δ' ἄρα χαλκῷ,
ξέσσε δ' ἐπισταμένως, καὶ ἐπὶ στάθμην ἴθυνεν.

Ulysseae *Riccii Disput. Homer.* XLIX. — v. 240. Vocantur ligna h. l. *αὖα πάλαι, dudum arida, ξηρά*, Apollon. L. H. p. 177. Hesych. Etymolog. M., qui posterior adstruit etiam huic voci derivationem ab *αὔω*, quod idem sit, quod *ξηραίνω*. cf. v. 490. Non sufficit vero Homero adverbium *πάλαι*, quod cum *αὖα* conjunctum legitur, vocat ligna etiam *περίκηλα*, quod jam Eustathius explicuit *περισσῶς κατεσκληκότα, ἢ ἄγαν ἐπιτήδεια εἰς τὸ κῆαι.* Cf. Od. XVIII, 309. —

V. 244. *Εἴκοσι δ' ἔκβαλε πάντα.* Recte jam vertit *Barnesius. Viginti arbores ipsas dejecit.* Non enim *παρέλκει* illud *πάντα*, quae est Eustathii sententia, sed numerum exactum significat. In vernacula lingua optime respondet voc. *ganz: Er warf ganze zwanzig Bäume nieder.* Atque a Latinis quoque eodem sensu adhiberi *ipse* et *omnis*, docuit *Burmann.* ad Grat. Cyneg. 16. Cf. *Clarke* ad Il. VII, 161. *Hermann. ad Viger.* p. 727. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 283. 2. p. 492. — *πελεκκᾶν* respondet Latinorum *dolare.* Usus est poeta versus causa forma epica, quod disertissimis verbis ait Eustathius: *Τὸ πελέκκησε διὰ μέτρον διπλάζει τὸ κ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ τὰ ἡμιπέλεκκα.* Cf. Iliad. XXIII, 851. 858. 883. Idem Grammaticus annotavit *πελεκᾶν* et *πελεκίζειν* ita inter se differre, ut illud verbum dicatur de lignis abscindendis, hoc vero posterius de membris animantium usurpetur. At sane vehementer dubitari licet de hocce discrimine. Cf. *Lobeck. ad Phrynich.* p. 341. — *στάθμη, amussis, rubrica.* (Pers. Sat. I, 66.) Favorinus de hac voce ita exponit: *στάθμη σπαρτίον ἐστὶ λεπτόν, ὃ μίλτῳ κεχρισμένον ἢ ἑτέρῳ χρώματι γραμμὰς ἄγει τῇ ἑκατέρωθεν τάσει, δι' ὧν τὰ ξύλα εὐθύνονται.* Plura de hoc vocabulo egit Hesychius in h. v. et Eustathius ad Il. II, p. 342. XV, p. 1022. Cf. *Sturz. Lexic. Xenoph.* s. h. v. — *ἐπὶ στάθμην ἰθύνειν* est: *secundum normam dirigere.* Vid. *Gynther. de praepositionibus.* p. 34. §. 22. 3. Eodem modo a Latinis scriptoribus adhibetur praepositio *ad* pro *secundum.* Cic. de Amic. V.

τόφρα δ' ἤνεικε τέρετρα Καλυψώ, δῖα θεάων·
τέτρηνεν δ' ἄρα πάντα, καὶ ἥρμοσεν ἀλλήλοισιν·
γόμφοισιν δ' ἄρα τήνγε καὶ ἁρμονίῃσιν ἄρηρεν.
ὅσσον τίς τ' ἔδαφος νηὸς τορνώσεται ἀνὴρ
φορτίδος εὐρείης, εὖ εἰδὼς τεκτοσυνάων,
τόσσον ἐπ' εὐρεῖαν σχεδίην ποιήσατ' Ὀδυσσεύς.
ἴκρια δὲ στήσας, ἀραρὼν θαμέσι σταμίνεσσιν,
ποίει· ἀτὰρ μακρῇσιν ἐπηγκενίδεσσι τελεύτα.
ἐν δ' ἱστὸν ποίει καὶ ἐπίκριον ἄρμενον αὐτῷ·
πρὸς δ' ἄρα, πηδάλιον ποιήσατο, ὄφρ' ἰθύνοι.
φράξε δέ μιν ῥίπεσσι διαμπερὲς οἰσυΐνῃσιν,

„*Nunquam ego dicam, C. Fabricium, M. Curium, T. Coruncanum ad istorum normam fuisse sapientes.*“ Cf. *Horatius Tursellin. de partic.* p. 41. ed. *Schwarz.* — *γόμφοι sunt clavi, quibus tigna conjungebantur inter se,* οἷς ἁρμόζεται τὰ ξύλα πρὸς ἄλληλα, quae est annotatio Scholiastae. Differunt *ἁρμονίαι,* quas nos vocaremus: *Klammern.* Cf. v. 361. — v. 248. Excitat hunc versum Apollon. Lex. Homer. p. 166. Cf. Il. XVI, 212. De domo tegulis tecta usurpavit *ἄρηρεν* Apollon. Rhod. II, 1075.

Ὡς δ', ὅτε τις κεράμῳ κατερέψεται ἕρκιον ἀνὴρ
Δώματος ἀγλαΐην τε καὶ ὑετοῦ ἔμμεναι ἄλκαρ.
Ἄλλῳ δ' ἔμπεδον ἄλλος ὁμῶς ἐπαμοιβὸς ἄρηρεν.
Ὣς οἵγ' ἀσπίσι νῆα συναρτύναντες ἔρεψαν.

Clarkius hoc perfecto jure meritoque vehementer offendebatur, et putabat ex aoristo *ἄρηρα* vel *ἄρηρον* descendisse, quae tamen aoristi formae frustra quaeruntur. Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 232. 25. Res sine dubio nondum satis est expedita. Verum tamen sensisse videtur Scholiasta, qui exponit *ἄρηρε* per *ἥρμοσε*, ita ut perfectum obtineat h. l. potestatem aoristi. Cf. *Passow* in Lex. s. v. *ἄρω.* — *ἔδαφος νηός, fundus navis,* τὸ κατώτατον κῦτος τῆς νηός. — *τορνώσεται, κύκλῳ περιγράψει.* Schol. ad Il. XXIII, 255. Cf. *Villoison* et *Toll.* ad Apollon. Lex. Homer. p. 656. Et Eustathius ad Il. l. l. dicit: *τορνώσασθαι δὲ κυρίως τὸ κυκλοτερῶς διαγράψαι, ὡς ἀπὸ τοῦ τόρνου.* Vernacule reddere possumus verbo: *runden.* — v. 251. *σχεδίην.* Vid. *Perizon.* ad Aelian. VII, 5. Vitruv. V, 12. — De *ἐπηγκενίδεσσι* prolixius exposuit *Passow in Lex.* s. h. v. Eustathius: *Ἐπηγκενίδες, σανίδες ἐκ πρώρας εἰς πρύμναν*

κύματος εἶλαρ ἔμεν· πολλὴν δ' ἐπεχεύατο ὕλην.
τόφρα δὲ φάρε' ἔνεικε Καλυψὼ, δῖα θεάων,
ἱστία ποιήσασθαι· ὁ δ' εὖ τεχνήσατο καὶ τά.
ἐν δ' ὑπέρας τε κάλους τε πόδας τ' ἐνέδησεν ἐν αὐτῇ·
μοχλοῖσιν δ' ἄρα τήνγε κατείρυσεν εἰς ἅλα δῖαν.
Τέτρατον ἦμαρ ἔην, καὶ τῷ τετέλεστο ἅπαντα·

τεταμέναι καὶ ἐπενηνεγμέναι. — *κύματος εἶλαρ ἔμεν*, *ut retineat undam.* *εἶλαρ* jam Apollonius derivat ab *εἰλεῖν*, et explicat *ἕρκος καὶ φυλακή* spectans imprimis ad Il. VII, 338. De ratione grammatica horum verborum vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 296. 2. — *ὑπέρας* sunt funes, quibus antennae ad malum alligantur, *οἱ ἐκ τοῦ ἄκρου τῆς ὀθόνης ἐξημμένοι κάλοι.* — *Πόδες* vero sensu nautico sunt funes ex utroque veli angulo dependentes. Vid. Eurip. Hecub. v. 1010. Sophocl. Antig. v. 715. Homer. Odyss. X, 32. Eodem modo Latinis dicitur *pes.* vid. Virgil. Aeneid. V, 830. ubi vid. *Ruaeus.* Catull. 4, 14.

Sive utrumque Juppiter
Simul secundus incidisset in pedem.

Senec. Medea v. 320.

Nunc lina sinu
Tendere toto, nunc prolato
Pede transverso captare Notos.

V. 260. *Ἔν* h. l. est adverbii loco positum ideoque cum accentu scribendum. Explicandi causa addidit poeta ad finem versus *ἐν αὐτῇ.* Cf. Herodot. II, 176. *ἐν δὲ καὶ ἐν Μέμφι.* Hom. Iliad XXIII, 709. *ἂν δ' Ὀδυσεὺς πολύμητις ἀνίστατο*, ubi *ἂν* pro *ἄνα* i. e. *ἄνω* positum est. De toto hoc loco et in universum de navium structura apud Homerum ita exponit *Ukert* in libro: *Bemerkungen über Homer's Geographie.* p. 20. „*Dies ist die Schilderung eines Fahrzeuges, welches ein einziger Mann, der nicht unerfahren war im Gebrauch der genannten Werkzeuge, in kurzer Zeit verfertigte; kunstreicher waren die eigentlichen Schiffe, daher auch Schiffbauer als Künstler gepriesen werden.* (*Il. V*, 60. 61. *cf. Il. XVIII*, 390.) *Die Schiffe hatten Verdecke* (*Il. XV*, 435 — 729.), *vielleicht nur halbe* (*Thucyd. I*, 10.); *eine Art Anker* (*Il. XIV*, 75 — 77), *waren mit einem Mast versehen, den man ausdehnen konnte* (*Od. II*, 424.), *und wurden durch Ruder und Segel fortbewegt.*

V. 262. *τέτρατον ἦμαρ ἔην.* Citatur hic locus a Clemente Alex. Strom. V. et ab Eusebio Praepar. Evang.

τῷ δ' ἄρα πέμπτῳ πέμπ' ἀπὸ νήσου δῖα Καλυψώ,
εἵματά τ' ἀμφιέσασα θυώδεα, καὶ λούσασα.
ἐν δέ οἱ ἀσκὸν ἔθηκε θεὰ μέλανος οἴνοιο
τὸν ἕτερον, ἕτερον δ' ὕδατος μέγαν· ἐν δὲ καὶ ἦια
κωρύκῳ· ἐν δέ οἱ ὄψα τίθει μενοεικέα πολλά·
οὖρον δὲ προέηκεν ἀπήμονά τε λιαρόν τε.
γηθόσυνος δ' οὔρῳ πέτασ' ἱστία δῖος Ὀδυσσεύς.
αὐτὰρ ὁ πηδαλίῳ ἰθύνετο τεχνηέντως,
ἥμενος· οὐδέ οἱ ὕπνος ἐπὶ βλεφάροισιν ἔπιπτεν,
Πληϊάδας τ' ἐσορῶντι καὶ ὀψὲ δύοντα Βοώτην,

XIII, 13., ubi tamen male legitur ἕβδομον. Vid. *Clarke* ad h. l. — *ἀσκός* erat *uter, saccus coriaceus*, quem semper asservando vino aquaeve adhibebant. Fiunt *ἀσκοί* apud Xenoph. Anab. III, 5, 6. ex variorum animalium coriis, ex quo loco discimus quoque, ejusmodi utribus trajecisse veteres amnes, qua de re exempla collegit *Casaubonus* ad Sueton. Jul. c. 57. — v. 266. De mensura vocis *ἤια* vid. *Spitzner de versu heroico* p. 87. Schol. explicat: *ἐφόδια, ἄλφιτα.* — v. 272. Virgil. Aeneid. III, 513. eandem rem egregie depinxit hisce verbis:

Explorat ventos atque auribus aëra captat.
Sidera cuncta notat tacito labentia coelo
Arcturum, pluviasque Hyadas, geminosque Triones,
Armatumque auro circumspicit Oriona.

Macrobius, qui ipse commentatur in haec Virgilii verba de nostro loco scribit Saturnal. V, 11. haecce: „*Homerus gubernatorem suum semel inducit intuentem Pleïadas, quae in australi regione sunt, semel Bootem et Arcton, quae sunt in septentrionali polo.*" De Pleiadibus cf. Hyg. Astr. II, 21. Schol. Apollon. III, 226. *Heyne* ad Apollodor. p. 272. Idem sidus vocabant Romani *Vergilias*. Vid. Servius ad Virgil. Georg. I, 138. — *Βοώτην*. Vid. Dionys. Halic. *περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως* §. 13. *Καὶ τῶν ἄλλων δὲ τῶν κατὰ τὸν οὐρανὸν ἄστρων, ὅτι οὐκ ἀπείρως Ὅμηρος εἶχεν, φανερόν ἐστιν ἐξ ὧν πεποίηκε· Πληϊάδας θ', ὑάδας τε, τό τε σθένος Ὠρίωνος, καὶ τὴν Ἄρκτον τὴν ἀεὶ στρεφομένην περὶ τὸν ἀειφανῆ πόλον τὸν βόρειον, καὶ διὰ τὸ μετέωρον μὴ ἁπτομένην τοῦ ὁρίζοντος, ὅτι ἐν ἴσῳ χρόνῳ ὅ τε μικρότατος κύκλος ἐν ᾧ ἐστιν Ἄρκτος, καὶ ὁ μέγιστος, ἐν ᾧ Ὠρίων, στρέφεται, ἐν τῇ τοῦ κόσμου περιφορᾷ καὶ τὸν βραδέως δυόμενον Βοώτην, ὅτι πολυχρόνιον ποιεῖται τὴν κατάδυσιν,*

Ἄρκτον θ', ἣν καὶ ἄμαξαν ἐπίκλησιν καλέουσιν,
ἥ τ' αὐτοῦ στρέφεται, καί τ' Ὠρίωνα δοκεύει,
οἴη δ' ἄμμορός ἐστι λοετρῶν Ὠκεανοῖο.

οὕτω πεπτωκὼς θέσει, ὥστε ὀρθὸν καταφέρεσθαι, καὶ συγκαταδύεσθαι τέσσαρσι ζωδίοις, τῶν πάντων εἰς ὅλην νύκτα μεριζομένων ἓξ ζωδίων. Εἰ δὲ μὴ πάντα τὰ περὶ τῶν ἄστρων θεωρούμενα διεξῆλθεν, ὡς Ἄρατος, ἢ ἄλλος τις, οὐ χρὴ θαυμάζειν· οὐ γὰρ τοῦτο προέκειτο αὐτῷ. — v. 273. Ovid. ex Ponto IV, 10, 39.

Proxima sunt nobis plaustri praebentia formam
Et quae praecipuum sidera frigus habent.

Ἄμαξαν. Ita recte scribitur apud Homerum, non ἅμαξαν. Vid. *Heyne* ad Iliad. VII, 426. XXIV, 711. ad quem posteriorem locum dicit Eustathius: *Τὸ δὲ ἐπ' ἄμαξαν Ἰωνικὴν ψίλωσιν τῆς ἁμάξης δηλοῖ.* — v. 274. *ἥ τ' αὐτοῦ στρέφεται.* Explicat haec verba Scholiastes ad Il. XVIII, 488. „ἥτις περὶ τὸν ἄρκτον καὶ ἀεὶ φανερὸν καλούμενον κύκλον, ἤτοι πόλον, στρέφεται. At de polo h. l. omnino nihil legitur, sed αὐτοῦ nihil aliud esse videtur, quam ibi, ubi Pleiades, Hyades et Orion sunt, i. e. in universum: *in coelo.* Anacreon III, 2.

Στρέφεται ὅτ' Ἄρκτος ἤδη
Κατὰ χεῖρα τοῦ βοώτου.

Cf. *Heyne.* ad Il. l. l. — *δοκεύειν* simpliciter est *speculari*, adspicere, *ἐμβλέπειν*, adjuncta tamen notione τοῦ *ἐπιτηρεῖν*, *observare*, tanquam venatorem. Orion enim est ex directo adversus Ursae, quod hoc ipsum verbum δοκεύειν indigitat. Sic et alii astronomi veteres accepere. Vid. Manil. I, 510. sqq.

Arctos et Orion adversis frontibus ibant:
Haec contenta suos in vertice flectere gyros;
Ille ex diverso vertentem surgere contra.

Οἴη δ' ἄμμορός ἐστι etc. Hic locus vehementer semper vexavit interpretes, et habet sane quibus offendamur. Est vero, ut ab hoc ordiar, *ἄμμορος* idem quod *ἄμοιρος*, *ἀμέτοχος*, quae est explicatio Apollonii in Lex., quem secutus est Hesychius. Quaeritur vero, quomodo *ἄρκτος* sola vocari possit *ἄμμορος λοετρῶν Ὠκεανοῖο*, ad quam rem expediendam variae excogitatae sunt ab antiquissimis aeque atque recentissimis interpretibus explicandi rationes. Invaluerunt vero ad h. l. interpretandum ab antiquissimis inde temporibus imprimis tres solutiones, quas jam affert **Apollonius Lex. Hom. p. 113.**, et quas recen-

τὴν γάρ δή μιν ἄνωγε Καλυψώ, δῖα θεάων,
ποντοπορευέμεναι ἐπ' ἀριστερὰ χειρὸς ἔχοντα.

---

suisse haud poenitebit. Apollonii verba sunt haecce: *Λέγει μὲν ἐπὶ τῆς Ἄρκτου· τοῦτο δὲ εἴρηκεν μὴ γινώσκων, ὅτι καὶ ἄλλα οὐ δύνει· ἢ πρὸς τὰ προειρημένα τὴν σύγκρισιν ποιεῖται· ὁ δὲ Ἡλιόδωρός φησι βέλτιον λέγειν ὅτι ἠγνόει. Ὁ δὲ Κράτης οὕτως ἀναγινώσκει· ἥτ' αὐτοῦ στρέφεται, καὶ τὸν Ὠρίωνα δοκεύει, μέχρι τούτου καταλέγων· ἡ δ' ἄμμορός ἐστι λοετρῶν Ὠκεανοῖο, ἵνα τὸ συμβεβηκὸς αὐτῇ καὶ ἑτέροις τῶν ἄστρων ἀκούηται.* *Primum* nimirum contendunt, ipsum poetam ignorasse, alia quoque sidera *ἄμμορα εἶναι λοετρῶν Ὠκεανοῖο.* Hoc vero non ita est intelligendum, ac si in solum Homerum caderet ignorantiae culpa, sed Ursae sidus tunc temporis tantum notum fuit Jonibus. Ex asse huc quadrant, quae notavit Strabo I, 3. „*ὥστ' οὐκ εὖ ἀπειρίαν αὐτοῦ καταγινώσκουσιν, ὡς μίαν ἄρκτον ἀντὶ δυοῖν εἰδότος· οὐδὲ γὰρ εἰκὸς ἦν που, τὴν ἑτέραν ἠστροθετῆσθαι, ἀλλ' ἀφ' οὗ οἱ Φοίνικες ἐσημειώσαντο, καὶ ἐχρῶντο πρὸς τὸν πλοῦν, παρελθεῖν καὶ εἰς τοὺς Ἕλληνας τὴν διάταξιν ταύτην.* *Deinde* dixerunt, *ἄρκτον* iis tantum astris oppositam esse, quae memorentur ab Homero ipso, ut sola de isto numero nunquam occidere dicatur. Huic sententiae imprimis favit *Clarkius*, qui ad Iliad. XVIII, 489. haec scripsit: *Fortasse per οἴη δ' ἄμμορός ἐστι etc. intelligendum est, non solam esse ἄρκτον ex omnibus constellationibus quae nunquam occidat, sed solam ex constellationibus hic enumeratis.*" *Tum denique* confugerunt ad conjecturas et emendationes, in quibus maxime memorabilis est emendatio Cratetis Malleotae, quae legitur in Apollonii loco supra laudato et de qua prolixius egit *Tollius Excursu V. ad Apollon. Lex. p.* 743. Jam vero, si meum judicium licet interponere, arbitror, vel priorem sententiam esse amplectendam, qua Ursae sidus tantum Jonibus notum fuisse tunc temporis contendunt, quaeque imprimis *Heynium* (quem vide T. VIII, p. 525.) nostra aetate nacta est sospitatorem, vel sequendam esse Aristotelis explicationem, qui Poet. c. 25. dicit, Homerum solam *ἄρκτον* dixisse, *κατὰ μεταφοράν*, quia haec maxime spectabilis sit. — Homerum praeter alios proxime imitatus est Ovid. Fastor. II, 191.

Saevit adhuc canamque adit Saturnia Tethyn,
Maenaliam tactis ne lavet Arcton aquis.

Alia imagine usus est Aratus Phaenom. v. 47. sq.

ἑπτὰ δὲ καὶ δέκα μὲν πλέεν ἤματα ποντοπορεύων,
ὀκτωκαιδεκάτῃ δ' ἐφάνη ὄρεα σκιόεντα
γαίης Φαιήκων, ὅθι τ' ἄγχιστον πέλεν αὐτῷ·
εἴσατο δ', ὡς ὅτε ῥινὸν ἐν ἠεροειδέϊ πόντῳ.
Τὸν δ' ἐξ Αἰθιόπων ἀνιὼν κρείων Ἐνοσίχθων
τηλόθεν ἐκ Σολύμων ὀρέων ἴδεν· εἴσατο γάρ οἱ
πόντον ἐπιπλώων· ὁ δ' ἐχώσατο κηρόθι μᾶλλον,
κινήσας δὲ κάρη, προτὶ ὃν μυθήσατο θυμόν·
Ὢ πόποι, ἦ μάλα δὴ μετεβούλευσαν θεοὶ ἄλλως
ἀμφ' Ὀδυσῆϊ, ἐμεῖο μετ' Αἰθιόπεσσιν ἐόντος·

Αἱ δ' ἄρα οἱ σπείρης ἑκάτερθε φύονται
Ἄρκτος κυανέου πεφυλαγμέναι ὠκεανοῖο.

Cf. Virgil. Georg. I, 246. Manil. I, 608. Hygin. III, 1. — *ποντοπορευέμεναι, πρὸς τὴν θάλασσαν διαπεραιοῦσθαι καὶ πλέειν. Vulg.* — *εἴσατο, ὡς ὅτε ῥινόν, es hatte das Ansehn wie ein Schild.* Jam Eustathius dicebat: *τὸ εἴσατο ἀντὶ τοῦ ἐφάνη.* Et Schol., qui v. *εἴσατο* ad Ulyssem refert, explicat: *ὡς δέρμα ὑπέλαβε τὰ ὄρη τῶν Φαιάκων.* — *ὡς ὅτε. Thiersch.* Gr. Gr., 322, 5. b. — Male pro *ῥινόν* nonnulli veterum Grammaticorum scribebant *ἐρινόν*, quae lectio jam Scholiastae paene ridicula videbatur. Notat vero *ῥινόν*, quod h. l. tantum genere neutro apud Homerum occurrit, *scutum.* Vid. Apollon. Lex. Homer. p. 587. —

V. 281. Jam Ernestius ad h. l. adnotavit, necti hic a poeta nodum, ut a Virgil. Aen. I, 38. Caeterum nostrum locum imitatus est Virgil. Aen. VII, 286. ut ibi jam animadvertit *Heynii* diligentia. — *ἐξ Αἰθιόπων.* Vide me ad Od. I, 23. — *Σολύμων.* *Ὁ Ποσειδῶν ἐξ Αἰθιόπων ἐρχόμενος διὰ Σολύμων ἔρχεται, ὀρέων ἀνατολικῶν ὁμωνύμων τῷ τῶν Σολύμων ἔθνει. ὁ δὲ γεωγράφος λέγει* (Strabo I, p. 92. Siebenk.), *ὅτι τὸ ἐξ Αἰθιόπων ἀνιὼν ἐκ Σολύμων ὀρέων ἴσόν ἐστι τῷ, ἐκ τῶν μεσημβρινῶν τόπων. Σολύμους δέ φησιν οὐ τοὺς ἐν Πισιδίᾳ, λέγει ὁ ποιητής, ἀλλὰ πλάττει τινὰς ὁμωνύμους ἐκείνοις. — Κυρίως δὲ οἱ Σόλυμοι, ὡς καὶ τοῦτο ὁ αὐτὸς ἱστορικῶς λέγει* (Strabo I, 56), *οἱ περὶ τὰ ἄκρα τοῦ Ταύρου τὰ περὶ Λυκίαν ἕως Πισιδίας, εἰ καὶ Ὅμηρος ἐξωκεανίζει φησὶν αὐτούς. Eustathius.* — v. 284. Virgil. Aeneid. VII, 291.

— — Stetit acri fixa dolore,
Tum quassans caput haec effudit pectore dicta.

καὶ δὴ Φαιήκων γαίης σχεδὸν, ἔνθα οἱ αἶσα
ἐκφυγέειν μέγα πεῖραρ ὀϊζύος, ἥ μιν ἱκάνει·
ἀλλ' ἔτι μέν μίν φημι ἅδην ἐλάαν κακότητος.
Ὣς εἰπὼν, σύναγεν νεφέλας, ἐτάραξε δὲ πόντον,

V. 290. *φημὶ ἅδην.* Multum de voce ἅδην ejusque etymo disputatum est in Hesychio et ab ejus commentatoribus. Cf. *Pearson* ad Moerin p. 90. et *Heyne Excursu I, ad Il. V. T. V. p.* 173. *sqq.* Idem ille vir, quem loco excitavi postremo, habebat etiam ἅδην pro accusativo vocis ἅδη in errorem inductus veterum Grammaticorum commentis, quos semper fere sequitur. Nostro adeo in loco legere suadebat pro φημὶ ἅδην vel φήμ ἅδδην vel φημί γ' ἅδην. Meliora vidit *Buttmann. Lexil.* II, 132. sq. „*Ἄδην ist vorn gewöhnlich kurz: Il. V,* 315. *οἵ μιν ἄδην ἐλόωσι. Hesiod. ap. Athen.* 10, *p.* 428. *c. ὅστις ἄδην πίνει. Da es nun Il. ε,* 203. *in der Länge steht, so schreibt man auch dieses Wort dort ἄδδην. Auch dies nehmlich wird von ΑΔΩ abgeleitet, welches Thema wegen ἄδος kurz angenommen wird, gegen die Quantität von ἆσαι. Man nimmt also auch ein Subst. ἄδη an, wovon jenes Adverb. der Accusativ sein soll. Allein δην ist ohne Zweifel gewöhnliche Adverbialendung wie in βάδην. — — Dies Adverb. heisst also eigentlich satt, in Fülle, wie wenn Il. ε,* 203. *Pandaras von seinen Pferden sagt εἰωθότες ἔδμεναι ἄδην. — Nicht so klar ist eine Redensart, die dreimal bei Homer vorkommt: Il. V,* 315. *οἵ μιν ἄδην ἐλόωσι καὶ ἐσσύμενον πολέμοιο. τ,* 423. *Οὐ λήξω πρὶν Τρῶας ἄδην ἐλάσαι πολέμοιο. Od. ε,* 290. *Ἀλλ' ἔτι — κακότητος. Diese Stellen scheinen diejenigen zu begünstigen, welche ἄδην für einen Accusativ halten. — Mir scheint ἄδην ἐλαύνειν zu heissen, probe excitare, und der Genitiv diesen Gedanken auf Homerische Art zu bestimmen, wie λοῦεσθαι ποτάμοιο, πρῆσαι πυρός.*" Quamquam vero, quae de derivatione vocis ἄδην dicit *Buttmannus* verissima sane sunt, equidem tamen ei assensum meum debeo denegare in explicando genitivo, qui in illis formulis reperitur. Ille enim Genitivus procul dubio pendet ab ἅδην, quod jam vidit *Passow.* in Lex. s. v. ἐλαύνω, ubi noster locus ita vertitur: *Ich gedenke ihn noch umherzujagen bis zur Gnüge des Elends, so dass sein Elend selbst meiner Rachsucht genügt.*

V. 291. Non quidem sublimiori modo, uti contendit *Scaliger Poetic.* Lib. V, c. 3. sed tamen grandioribus

χερσὶ τρίαιναν ἑλών· πάσας δ' ὀρόθυνεν ἀέλλας
παντοίων ἀνέμων· σὺν δὲ νεφέεσσι κάλυψεν.

---

verbis expressit sensum nostri loci Latinus poeta Aeneid. I, 81. sqq.

Haec ubi dicta, cavum conversa cuspide montem
Inpulit in latus; ac venti, velut agmine facto,
Qua data porta, ruunt et terras turbine inflant.

Jam Dionysius Halicarnassensis περὶ Ὁμήρου ποιήσεως §. 9. haud inepte de hoc nostro Homeri loco observat, poetam res verbis, tenues tenuibus, grandes grandibus pereleganter describere. Poterat vero Neptunus ex veterum sententia pro lubitu et sedare et excitare mare, adscriburque ei adeo Graecorum classis interitus ab Homero Od. IV, 499. Cf. Quint. Calab. XIV, 420. et Lycophr. 392. *Klopfer's mytholog. Wörterbuch.* II, 314. Tribuitur Neptuno etiam nostro in loco τρίαινα, ἣν φόρημά φασιν εἶχεν ἀχώριστον, quae sunt verba Scholiastae. Vid. *Klopfer* l. I. p. 317. — ὀρόθυνεν, Schol. ἐτάραξε, συνήγαγε. Hinc *Bentlejus* corrigit Hesych. γρόσυνον· τάραξον, ubi legendum ὀρόθυνον. — v. 293. σὺν δὲ νεφέεσσι. Quintus Cal. XIV, 416.

Σὺν δ' ἔχεεν νεφέλας τε καὶ οὔρεα· πᾶσα δ' ὕπερθε
Νὺξ ἐχύθη περὶ γαῖαν· ἐπήχλυσεν δὲ θάλασσα.

Virgil. Aeneid. II, 4. sq.

Et jam nox humida coelo
Praecipitat, suadentque cadentia sidera somno.

Observate vero velim, quod in his tribus versibus primum usurpavit Homerus vocem νεφέλη, deinde autem νέφος, de quorum verborum discrimine jam verba nonnulla sunt a nobis facienda. Νέφος et νεφέλη in eo quidem conveniunt, quod aerem humidum et spissum denotant, sed eo tamen differunt, quod νέφος indefinitum nimbum denotat (*das Gewölke*), νεφέλη autem singulas nubes, quae ex illo nimbo quasi coierunt. Hinc νέφεα dicuntur non νεφέλαι, ubi describuntur sedes deorum. Cf. Il. XIII, 523.

Ἀλλ' ὅγ' ἄρ' ἄκρῳ Ὀλύμπῳ ὑπὸ χρυσέοισι νέφεσσιν
Ἧστο, Διὸς βουλῇσιν ἐελμένος. —

Contra nostro in loco v. 291. non scribere potuisset poeta σύναγεν νέφη. Deinde nunquam jungitur pluralis vocis

γαῖαν ὁμοῦ καὶ πόντον· ὀρώρει δ' οὐρανόθεν νύξ.
σὺν δ' Εὖρός τε Νότος τ' ἔπεσε, Ζέφυρός τε δυσαής,
καὶ Βορέης αἰθρηγενέτης, μέγα κῦμα κυλίνδων.
καὶ τότ' Ὀδυσσῆος λύτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ,
ὀχθήσας δ' ἄρα εἶπε πρὸς ὃν μεγαλήτορα θυμόν·

νεφέλη cum adjectivo colorem indicante, quum tamen *νέφεα σκιόεντα*, *νεφέων ἐρεβεννῶν*, *νέφεσσι χρυσέοισι* saepius reperiatur. *Νεφέλαι* enim sunt nubes variae, quarum color diversissimus semper esse debet, sed *τοῦ νέφους*, seu *τῶν νεφέων* semper unus color est. Praeclare de hoc discrimine egit nuperrime *J. A. H. Tittmannus*, vir egregius, in *Lex. Synon. in N. T. Spec. V.* p. 7. sqq. — v. 296. Boreas h. l. vocatur a poeta *αἰθρηγενέτης*, quod interpretatus est Apollon. Lex. Hom. p. 64. *αἰθρίαν ποιῶν* et Eustathius reddidit: *ὁ αἰθρίας ὅ ἐστιν εὐδίας αἴτιος*. Est vero hoc vocabulum non tam activo, quam potius passivo significatu accipiendum, *αἴθρᾳ γενόμενος*, *vom heitern Himmel erzeugt*; nam apud Jones ventus Aquilo, quia non super mare veniebat, plerumque coelo sereno oriri debebat. Horat. Odar: III, 10, 4. 7. *Aquilonibus — pura numine Jupiter glaciat nives.* Ovid. Metamorph. I, 262. *Aquilonem claudit, qui fugat inductas nubes.* Neque ratio grammatica impedit, quo minus huic vocabulo passivam attribuamus significationem; nam *αἰθρηγενέτης* nihil aliud, quam forma productior est pro *αἰθρηγενής*, et Il. II, 400. *θεὸς αἰειγενέτης* etiam passive accipi debere e contextu patet. Hoc jam sensit Eustathius, qui inter alias explicationes etiam addebat: *ἢ καὶ ἄλλως, ὁ ἐξ αἰθέρος γενόμενος ὅ ἐστιν ὑψόθεν πνεῖον.* Alio tamen modo enodare studet vocis *αἰθρηγενής* veram potestatem *Spitzner.* ad Il. XV, 170. „*Wäre es richtig, was die Scholien z. Apollonius IV, 765. anführen, dass αἴθρη auch Kälte bezeichne, wofür sie Odyss. XIV, 318. beybringen, so könnte man αἰθρηγενής erklären, den in kalter Luft erzeugten, was dem eigenthümlichen Charakter dieses Windes bey Homer entsprechen würde. Denn die Vorstellung von dem beständigen heitern Wetter beim Wehen des Boreas, die die Alten zum grossen Theil wol nur auf dieses missverstandene Beiwort gründeten und die Neuern gelehrt zu erweisen versuchten, lässt sich aus Homer selbst nicht erweisen; da Boreas Schnee, Regen und Wolken herbeiführt.*“ — v. 297. *λύτο*. Non ex *ἐλύτο*, inde enim fit prima producta *λῦτο*, sed ex *ἐλέλυτο* ortum est. Vid. *Clarke* ad Il. XXI,

Ὢ μοι ἐγὼ δειλός! τί νύ μοι μήκιστα γένηται!
δείδω, μὴ δὴ πάντα θεὰ νημερτέα εἶπεν,
ἥ μ' ἔφατ' ἐν πόντῳ, πρὶν πατρίδα γαῖαν ἱκέσθαι,
ἄλγε' ἀναπλήσειν· τάδε δὴ νῦν πάντα τελεῖται.
οἵοισιν νεφέεσσι περιστέφει οὐρανὸν εὐρὺν
Ζεύς, ἐτάραξε δὲ πόντον, ἐπισπέρχουσι δ' ἄελλαι
παντοίων ἀνέμων! νῦν μοι σῶς αἰπὺς ὄλεθρος.
τριςμάκαρες Δαναοὶ καὶ τετράκις, οἳ τότ' ὄλοντο
Τροίῃ ἐν εὐρείῃ, χάριν Ἀτρείδῃσι φέροντες.
ὡς δὴ ἔγωγ' ὄφελον θανέειν καὶ πότμον ἐπισπεῖν
ἤματι τῷ, ὅτε μοι πλεῖστοι χαλκήρεα δοῦρα
Τρῶες ἐπέῤῥιψαν περὶ Πηλείωνι θανόντι.
τῷ κ' ἔλαχον κτερέων, καί μευ κλέος ἦγον Ἀχαιοί·
νῦν δέ με λευγαλέῳ θανάτῳ εἵμαρτο ἁλῶναι.

---

114. et *Heyne Excursu* I. ad Il. XVII, p. 707. ubi diversa prosodia verborum in *νω* desinentium agitur.

V. 299. *Ὢ μοι.* Τὸ ὤ μοι ἐγώ, σύνηθες Ὁμήρῳ θρηνῴδημα. πολλῶν δὲ καὶ ἄλλων τοιούτων ὄντων, οἶδεν ὁ Σουΐδας καὶ τὸ ὤϊ, καινότερον μὲν ὂν τοῦ ὤη, ἐπιφθεγγόμενον δὲ ὑπὸ δυσχεραινόντων καὶ φοβουμένων καὶ ὀδυρομένων. — *τί νυ — γένηται.* Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 294. 5. p. 522. — *δείδω, μὴ νημερτέα εἶπεν.* *Puto vera dixisse.* Jungitur nimirum particula *μή* cum Indicativo omnium temporum, ubi res significatur, quae revera facta est, fit, futura est, quae est observatio *Hermanni ad Viger.* pag. 810. Cf. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 300. 8. p. 540. — v. 306. **Τριςμάκαρες Δαναοὶ καὶ τετράκις** etc. Virgil. Aeneid. I, 98. sqq.

O terque quaterque beati,
Quis ante ora patrum, Trojae sub moenibus altis,
Contigit oppetere.

V. 312. Idem versus jam legitur Iliad. XXI, 281. Usurpabat Homerus phrasin *θανάτῳ ἁλῶναι*, *capi morte*, et simplex verbum *ἁλῶναι* pro *ἀποθανεῖν* propterea, quod *κῆρες θανάτοιο* corripere homines et in Orcum deducere ab ipso credebantur, de qua re alias jam disseruimus. Vocatur vero *θάνατος* nostro in loco **λευγαλέος**, de cujus vocis etymologia jam veteres Grammatici diversae fuerunt sententiae. Bene jam Scholiastes: *Ὅτι λευγαλέον θάνατον*, inquit, *οἱ γλωσσογράφοι ἀποδεδώκασι τὸν ἐν ὑγρῷ, ἔκ τε τούτων καὶ ἐκ τῶν ὑπ' Ἀχιλλέως ἐν τῇ πρὸς τὸν ποταμὸν*

Ὣς ἄρα μιν εἰπόντ' ἔλασεν μέγα κῦμα κατ' ἄκρης,
δεινὸν ἐπεσσύμενον, περὶ δὲ σχεδίην ἐλέλιξεν.
τῆλε δ' ἀπὸ σχεδίης αὐτὸς πέσε· πηδάλιον δὲ
ἐκ χειρῶν προέηκε· μέσον δέ οἱ ἱστὸν ἔαξεν
δεινὴ μισγομένων ἀνέμων ἐλθοῦσα θύελλα.
τηλοῦ δὲ σπεῖρον καὶ ἐπίκριον ἔμπεσε πόντῳ.
τὸν δ' ἄρ' ὑπόβρυχα θῆκε πολὺν χρόνον, οὐδ' ἐδυνάσθη
αἶψα μάλ' ἀνσχεθέειν μεγάλου ὑπὸ κύματος ὁρμῆς.
εἵματα γάρ ῥ' ἐβάρυνε, τά οἱ πόρε δῖα Καλυψώ.
ὀψὲ δὲ δή ῥ' ἀνέδυ, στόματος δ' ἐξέπτυσεν ἅλμην
πικρήν, ἥ οἱ πολλὴ ἀπὸ κρατὸς κελάρυζεν.

μάχῃ λεγομένων. ἄμεινον δὲ ὀλέθριον, παρὰ τὸν λοιγόν. Eodem fere modo Schol. Townl. et Victor. ad Iliad. l. l. λευγαλέῳ· χαλεπῷ. οὐ διύγρῳ, ὡς Ἡσίοδος· τί γὰρ ἐπὶ τοῦ· λευγαλέοι τ' ἐσσόμεσθα. Nostro igitur in loco est θάνατος λευγαλέος, *mors inhonesta, ingloria, ignobilis.* Erat vero, quod negari nequit, mors in undis apud veteres satis inhonesta propterea, quod aqua mersi ἄταφοι manent et ab inferis exulant. Cf. Synes. Epist. IV, p. 165.

V. 313. Virgil. Aen. I, 118. *Ingens a vertice pontus in puppim ferit.* Verbis *a vertice* expressit Virgilius Homericum κατ' ἄκρης, quod est *desuper* seu potius deinde *funditus*, et nequaquam confundi debet cum κατακρῆθεν, quod jam etymo differt, et de quo egit *Heyne* ad Iliad. XVI, 548. —

V. 319. ὑπόβρυχα. Schol. et Apollon. Lex. Hom. p. 677. explicant: ὑποβρύχιον. Eustathius mire derivat vocabulum a voce ὑπόβρυξ, quae nunquam exstitit; sed addidit etiam veram voc. etymologiam ἐκ τοῦ ὁ ὑπόβρυχος, οὗ αἰτιατικὴ τὸν ὑπόβρυχον καὶ κατὰ μεταπλασμὸν ὑπόβρυχα.

V. 322. Ὀψὲ δὲ δή ῥ' ἀνέδυ. Virgil. Aeneid. V, 176. sqq.

At gravis ut fundo vix tandem redditus imo est
Jam senior madidaque fluens in veste Menoetes;
Summa petit scopuli, siccaque in rupe resedit.
Illum et labentem Teucri risere natantem,
Et salsos rident revomentem pectore fluctus.

V. 323. Sero tandem emersit et amaram salsuginem ex ore evomuit, ἥ οἱ πολλὴ ἀπὸ κρατὸς κελάρυζεν,

ἀλλ' οὐδ' ὣς σχεδίης ἐπελήθετο, τειρόμενός περ,
ἀλλὰ μεθορμηθεὶς ἐνὶ κύμασιν, ἀλλάβετ' αὐτῆς·
ἐν μέσσῃ δὲ κάθιζε, τέλος θανάτου ἀλεείνων.
τὴν δ' ἐφόρει μέγα κῦμα κατὰ ῥόον ἔνθα καὶ ἔνθα.
ὡς δ' ὅτ' ὀπωρινὸς Βορέης φορέῃσιν ἀκάνθας
ἂμ πεδίον, πυκιναὶ δὲ πρὸς ἀλλήλῃσιν ἔχονται·
ὣς τὴν ἂμ πέλαγος ἄνεμοι φέρον ἔνθα καὶ ἔνθα·
ἄλλοτε μέν τε Νότος Βορέῃ προβάλεσκε φέρεσθαι,
ἄλλοτε δ' αὖτ' Εὖρος Ζεφύρῳ εἴξασκε διώκειν.
Τὸν δὲ ἴδεν Κάδμου θυγάτηρ, καλλίσφυρος Ἰνώ,

---

quae ei multum a capite defluebat. Verbum κελαρύζειν est ex sono fictum, quem edit aqua paullulum stridens in defluendo. Vid. Eustathius ad h. l. Apollon. Lex. Hom. p. 392. dicit ἰδίωμα ψόφου. Hesych. explicat ἠχεῖ, φωνεῖ, ἢ συνεχῶς ῥέει. Cf. Il. XI, 813, ubi dicitur de sanguine ex vulnere stridente. Il. XXI, 261. — Porro imagine satis apta utitur Homerus, cum ratem Ulyssis fluctibus jactatam comparat cum spinis a Borea huc illuc sparsis. In hac ipsa comparatione vero vocatur Boreas ὀπωρινός, i. e. teste Schol. min. ὁ ἐν τῷ καιρῷ τῆς ὀπώρας, ὅ ἐστιν ἐν τῷ θέρει πνέων. Sic vocatur Sirius Il. V, 5. ἀστὴρ ὀπωρινός, quia secundum Sirium veteres constituebant auctumnum. — v. 329. *ἂμ πεδίον.* Male in editionibus veteribus ἀμπεδίον legebatur. Vid. *Heyne* ad Il. VIII, 441., qui causis non satis idoneis ἂν πεδίον legi mavult. Cf. *Maittaire de dialect.* p. 435. sq. Est vero ἂμ πεδίον, *über das Feld hin.* Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 274. 4. — v. 331. *προβάλεσκε.* De ejusmodi verbis, in quibus per syllabam — εσκ — compensatur augmenti omissio, egit Favorin. in v. φράζεσκε. Ἴωνες εἰώθασι, dicit, χρηματίζειν τὰ τρίτα πρόσωπα τοῦ παρατατικοῦ καὶ τοῦ β, ἀορίστου ἐνεργητικοῦ ἀποβολῇ τῆς συλλαβικῆς αὐξήσεως, καὶ προσθήκῃ τῆς σκε συλλαβῆς ἐν τοῖς βαρυτόνοις ῥήμασιν. Vid. *Maittaire de dialect.* p. 173. Exemplorum nubem collegit *Fischer.* ad *Weller.* Gr. Gr. II, p. 340. sq. Verbum ipsum explicant Grammatici per: ὤθει, παρῄρεπτο. —

V. 333. Ut solet poeta in rebus magnis et periculosis divina introducere numina, ita et h. l., ut, quomodo Ulysses in summis calamitatibus servatus sit, appareret, fingit Leucotheam ex imis maris fluctibus emergentem auxiliumque ferentem. Est vero hic Leucotheae interventus nostro

Λευκοθέη, ἣ πρὶν μὲν ἔην βροτὸς αὐδήεσσα,
νῦν δ' ἁλὸς ἐν πελάγεσσι θεῶν ἐξέμμορε τιμῆς.

---

in loco merum ornamentum ex hominum illius aevi cogitandi et loquendi more desumtum, cujus generis non unum exemplum sed plura in poetae carminibus invenies. De ratione et consilio illius deorum interventus apud Homerum docte disputavit *Heyne Excursu* I. ad Iliad. I. p. 168. sqq., ad quem ablego lectores. Inus fabulam exposuit ad h. l. Eustathius, Schol. Pindar. Pyth. IV, 288. Apollod. I, 9, 1. *Klopfer. Mythol.* II, 31. — Haec ipsa vero Ino nuncupatur h. l. ab Homero: ἣ πρὶν μὲν ἔην βροτὸς αὐδήεσσα, de quo loco multum semper disputarunt viri docti, et quam variae inter veteres jam Grammaticos de v. αὐδήεσσα in usu fuerint explicationes, colligi potest ex Eustathii observatione, qui, αὐδήεσσα, inquit, ἢ ἡ διαβόητος κατὰ τοὺς παλαιούς, ὅ ἐστιν ἀοίδιμος διὰ τὰ ἐπ' αὐτῇ συμβάντα, ἢ ἡ ἔνδοξος, εὐγενὴς γάρ. ἢ κατὰ Ἀριστοφάνην ἡ χρωμένη ἀνθρωπίνῃ φωνῇ. οὕτω γὰρ αὐδήεντες οἱ ἄνθρωποι πρὸς διαστολὴν τῶν λοιπῶν ζώων. γράφεται δὲ καὶ οὐδήεσσα, τουτέστιν ἐπίγειος· νύμφη γὰρ ἦν, καὶ οὐκ ἐκ τῶν οὐρανιώνων. Similia protulit Apollon. Lex. Homer. p. 179., qui tamen locus vitiosus est. Variae lectionis οὐδήεσσα, quam jam veteres, uti vidimus ex Eustathii verbis, non ignorarunt, exstitit defensor *Barnesius*, qui tamen taxatus est jam a *Clarkio*. Et profecto nihil verius esse potest lectione αὐδήεσσα, neque quidquam lucramur v. οὐδήεσσα. Nihil enim aliud efficere voluit poeta adjecto epitheto αὐδήεσσα, quam ut magis etiam definiatur voc. βροτός. Est nimirum αὐδήεις non simpliciter φωνήεις, sed potius φωνῇ ἐνάρθρῳ χρώμενος, sicut in universum ita distinguunt veteres, ut de hominibus verbum φωνεῖν, de animantibus vero v. φθέγγεσθαι usurpent. Sensus igitur totius loci est hicce: *Ulyssem vidit Leucothea, filia Cadmi, quae antea quidem humana voce usa est i. e. homo fuit nunc vero inter numina maris numeratur.* Neque impedit, quominus hanc h. l. interpretationem pro vera habeamus locus, qui exstat Odyss. X, 136., ubi Circe vocatur:

Κίρκη ἐϋπλόκαμος, δεινὴ θεός, αὐδήεσσα.

Non enim illo in loco Homerus Circen tanquam deam *cantu excellentem* depingere vult, quae est sententia *Clarkii*; sed innuit potius hoc epitheto, Circen inter divos quoque uti voce humana, quum alia numina loquantur διὰ σημείων, οἰωνῶν καὶ ἱερείων, καὶ θυσιῶν, καὶ δι

ἥ ῥ' Ὀδυσῆ' ἐλέησεν ἀλώμενον, ἄλγε' ἔχοντα·
[αἰθυίῃ δ' εἰκυῖα, ποτῇ ἀνεδύσατο λίμνης,]
ἷζε δ' ἐπὶ σχεδίης πολυδέσμου, εἶπέ τε μῦθον·
Κάμμορε, τίπτε τοι ὧδε Ποσειδάων ἐνοσίχθων
ὠδύσατ' ἐκπάγλως, ὅτι τοι κακὰ πολλὰ φυτεύει;
οὐ μὲν δή σε καταφθίσει, μάλα περ μενεαίνων.
ἀλλὰ μάλ' ὧδ' ἔρξαι, δοκέεις δέ μοι οὐκ ἀπινύσσειν·
εἵματα ταῦτ' ἀποδὺς, σχεδίην ἀνέμοισι φέρεσθαι
κάλλιπ'· ἀτὰρ χείρεσσι νέων, ἐπιμαίεο νόστου
γαίης Φαιήκων, ὅθι τοι μοῖρ' ἐστὶν ἀλύξαι.
τῇ δὲ, τόδε κρήδεμνον ὑπὸ στέρνοιο τανύσσαι

ὀνειρῶν καὶ ἐφετμῶν, quae sunt verba Scholiastae ad Il. XIX, 407. — v. 336. Ἥ ῥ' — ἐλέησεν. Ovid. Ibis. v. 277.

Sollertique viro, lacerae quem fracta tenentem
Membra ratis, Semeles est miserata soror.

V. 340. Κακὰ φυτεύειν, *serere*, *creare dolorem*. Nos: *ein Uebel schaffen*. Ipsam formulam explicatam a me invenies jam ad II, 165. De singulari illo usu verbi φυτεύειν, quo usurpatur de parentibus libros gignentibus egit *Fischer*. ad Plat. Crit. XII, 4. — οὐκ ἀπινύσσειν, οὐκ εἶναι ἀσύνετος. Schol. Conveniunt alii Grammatici, v. c. Apollon. Lex. Hom. p. 146. ἀπινύσσων· ἀπινυτῶν, ἀσωφρονῶν, οὐκ ὢν ἐν ἑαυτῷ. Hesychius: κῆρ ἀπινύσσων, καταφρονῶν. Et in ἀπινύσσων. ἀπινύτως ἔχων, οὐ σωφρονῶν. Miscentur ergo duae res per se diversae: *animo deficere*, et *desipere*. Vid. *Heyne* ad Il. XIV, 249. — v. 344. ἐπιμαίεο νόστου γαίης Φαιήκων. Pessime vertit *Ernesti*: *Quaere, expete accessum terrae Ph.*, s. *ad terram Phaeacum*. Nam reverti jubetur Ulysses a Leucothea ad terram Phaeacum. Notetur tamen h. l. genitivus γαίης φαιήκων, qui pendet a v. νόστος, ut sit: *Rückkehr zum Lande der Phaeacen*. Egit de hoc genitivi usu *Seidler*. ad Eurip. Electr. 161. — v. 346. τῇ δὲ. Male in veteribus editionibus scribebatur τῇ δὲ, de qua scribendi ratione egerunt intrpp. ad. Hesych. Et jam Apollon. p. 644. sq. recte observavit, male a nonnullis scribi τῇ, cujus verba ita audiunt: τῇ. λάβε. τινὲς δὲ καὶ σὺν τῷ ι γράφουσι, οὐχ ὑγιῶς. Vulgo ducitur τῆ a τάω; sed quaeritur unde factum sit τῇ. Conjicit *Buttmann*, ortum esse a redice τα — et addit:

ἄμβροτον· οὐδέ τί τοι παθέειν δέος, οὐδ' ἀπολέσθαι.
αὐτὰρ ἐπὴν χείρεσσιν ἐφάψεαι ἠπείροιο,
ἂψ ἀποδυσάμενος βαλέειν εἰς οἴνοπα πόντον,
πολλὸν ἀπ' ἠπείρου, αὐτὸς δ' ἀπονόσφι τραπέσθαι.
Ὣς ἄρα φωνήσασα θεὰ κρήδεμνον ἔδωκεν·
αὐτὴ δ' ἂψ ἐς πόντον ἐδύσατο κυμαίνοντα,
αἰθυίῃ εἰκυῖα· μέλαν δέ ἑ κῦμα κάλυψεν.
αὐτὰρ ὁ μερμήριξε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς,
ὀχθήσας δ' ἄρα εἶπε πρὸς ὃν μεγαλήτορα θυμόν·
Ὤ μοι ἐγώ, μήτις μοι ὑφαίνησιν δόλον αὖτε
ἀθανάτων, ὅτε με σχεδίης ἀποβῆναι ἀνώγει.
ἀλλὰ μάλ' οὔπω πείσομ'· ἐπεὶ ἑκὰς ὀφθαλμοῖσιν
γαῖαν ἐγὼν ἰδόμην, ὅθι μοι φάτο φύξιμον εἶναι.
ἀλλὰ μάλ' ὧδ' ἔρξω, δοκέει δέ μοι εἶναι ἄριστον·
ὄφρ' ἂν μέν κεν δούρατ' ἐν ἁρμονίῃσιν ἀρήρῃ,
τόφρ' αὐτοῦ μενέω, καὶ τλήσομαι ἄλγεα πάσχων·
αὐτὰρ ἐπὴν δή μοι σχεδίην διὰ κῦμα τινάξῃ,
νήξομ'· ἐπεὶ οὐ μέν τι πάρα προνοῆσαι ἄμεινον.
Ἕως ὁ ταῦθ' ὥρμαινε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν,
ὦρσε δ' ἐπὶ μέγα κῦμα Ποσειδάων ἐνοσίχθων,
δεινόν τ' ἀργαλέον τε, κατηρεφές· ἤλασε δ' αὐτόν.

„*Für die Verbalbedeutung von τῆ spricht am deutlichsten die Verbindung mit solchen Partikeln wie νῦν, δέ. — Den Akkusativus selber aber hat τῆ so wenig bey sich, als das ganz damit übereinkommende französische tiens, tenez* etc." Cf. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 2321. *Maittaire de dialectis.* p. 83. St. — *τανύσσαι*, *ἁπλῶσαι*, *ἀντὶ τοῦ ἅπλωσον.* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 232. p. 402. — *ἄμβροτον.* vid. *Maittaire de dialect.* p. 499. St. — v. 348. *ἐφάψεαι.* *ἔστι τό, ἠπείρου χείρεσσιν ἐφάψασθαι, ταυτὸν τῷ, ἐπὶ χέρσου γενέσθαι, κολυμβῶντα δηλαδή. τοῦ γὰρ νηχομένου αἱ χεῖρες πρῶται ἅπτονται γῆς.* Eust. —

V. 361. *Ἀρήρῃ.* Cf. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 232. 25. — v. 367. *κατηρεφές* vocatur *κῦμα*, quod, dum decidit, superne quasi coopertum est (*eine oben gewölbte Woge*), quod jam vidit Eustathius, qui non solum altitudinem undae s. v. *κατηρεφές* esse intelligendam, sed etiam *τὸ καλύπτον δίκην ὀρόφου, ἤτοι ἐοικὸς ὀρόφῳ.* Vid.

ὡς δ' ἄνεμος ζαὴς ἠΐων θημῶνα τινάξει
καρφαλέων, τὰ μὲν ἄρ τε διεσκέδασ' ἄλλυδις ἄλλῃ·
ὣς τῆς δούρατα μακρὰ διεσκέδασ', αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
ἀμφ' ἑνὶ δούρατι βαῖνε, κέληθ' ὡς ἵππον ἐλαύνων·
εἵματα δ' ἐξαπέδυνε, τά οἱ πόρε δῖα Καλυψώ.
αὐτίκα δὲ κρήδεμνον ὑπὸ στέρνοιο τάνυσσεν·
αὐτὸς δὲ πρηνὴς ἁλὶ κάππεσε, χεῖρε πετάσσας,
νηχέμεναι μεμαώς. ἴδε δὲ κρείων Ἐνοσίχθων,
κινήσας δὲ κάρη, προτὶ ὃν μυθήσατο θυμόν·
Οὕτω νῦν κακὰ πολλὰ παθὼν ἀλόω κατὰ πόντον,
εἰσόκεν ἀνθρώποισι Διοτρεφέεσσι μιγείῃς·
ἀλλ' οὐδ' ὧς σε ἔολπα ὀνόσσεσθαι κακότητος.

Passow in *Lex.* s. h. v. — *ζαής*, Apollon. Lex. h. v. explicat: *μεγαλόπνους* quem repetiit Hesychius, ubi vid. Not. Schol. Vulg. melius: *μεγάλως πνέων, πολύπνους.* Vid. *Heyne* ad Il. XII, 157. — *ἠΐων*, *ἀχύρων.* Schol. Pessime pronuntiandum censebat *Barnesius* duabus syllabis *ἦων;* nam corripiendum omnino est illud *η* propter sequentem vocalem. Vid. *Clarke.* ad h. l. — v. 371. *ἀμφί* motum significat h. l. Vid. *Gynther. de praeposit.* p. 32. Sicut alias navis comparatur ab Homero cum curru *τετρώρῳ, διὰ τὸ πολυσύνθετον*, ita nunc lignum, cui insistebat Ulysses, cum *κέλητι ἵππῳ* comparat. Vocat vero *κέλητα ἵππον, τὸν ἄζυγα, τὸν καταμόνας ἐλαυνόμενόν*, quae sunt verba Eustathii, qui tamen, quod ipsum Ulyssem *κέλητα ἵππον* dictum putat, ineptit. De v. *κέλης* cf. Etymol. M., qui satis copiose eam explicuit, et Suidas s. v. *κελητίζειν.* Caeterum notandum est, novisse jam Homerum artem equitandi, sed utuntur ea heroes tunc demum, cum necessitate quadam coguntur. Vid. *Spitzner.* ad Il. XV, 679. — v. 375. Virgil. Aen. I, 129. sqq.

Sensit Neptunus — et alto
Prospiciens, summa placidum caput extulit unda:
Disjectam Aeneae toto videt aequore classem.

V. 377—381. *Ἀλόω, διαίρεσίς ἐστι τοῦ ἀλῶ, διὰ βαρυτόνως ἀναγνωστέον* Eustath. — *ἔολπα*, vid. *Viger.* pag. 212. et 748. — *ὀνόσσεσθαι* primaria notio hujus verbi est *conviciis proscindere*, ut Lexica vulgaria quemvis jam edocent, sed a Grammaticis mirae notiones huic verbo obtrusae sunt. (Vide varias sententias

Ὣς ἄρα φωνήσας ἵμασεν καλλίτριχας ἵππους·
ἵκετο δ' εἰς Αἰγάς, ὅθι οἱ κλυτὰ δώματ' ἔασιν.
Αὐτὰρ Ἀθηναίη, κούρη Διός, ἄλλ' ἐνόησεν·
ἤτοι τῶν ἄλλων ἀνέμων κατέδησε κελεύθους,
παύσασθαι δ' ἐκέλευσε καὶ εὐνηθῆναι ἅπαντας·
ὦρσε δ' ἐπὶ κραιπνὸν Βορέην, πρὸ δὲ κύματ' ἔαξεν,
ἕως ὅγε Φαιήκεσσι φιληρέτμοισι μιγείη
Διογενὴς Ὀδυσεύς, θάνατον καὶ Κῆρας ἀλύξας.
Ἔνθα δύω νύκτας, δύο τ' ἤματα, κύματι πηγῷ

---

istorum hominum apud *Baumgarten — Crusium* ad h. l.) Qui vero alios conviciis proscindit, is non contentus est iis; hinc altera hujus verbi significatio orta est, quae nostrum quoque in locum apprimè quadrat, cujus sensus est. *Spero fore, ut et his calamitatibus, quae nunc te premunt, contentus sis*, i. e. *haec mala profecto non parvi pendes*. Eadem ratio est loci Il. XXIV, 241.

Ἦ οὔνεσθ', ὅτι μοι Κρονίδης Ζεὺς ἄλγε' ἔδωκεν;

Num in convicia erumpitis, num nondum sufficit vobis, quod luctum mihi paravit Jupiter? Cf. *Passow.* in Lex. h. v. — *Αἰγάς, πόλιν τῆς Ἀχαΐας· οἱ δὲ νῆσον πρὸ τῆς Εὐβοίας, ἱερὰν Ποσειδῶνος.* Schol.

V. 382 — 386. *Κατέδησε κελεύθους, κατέπαυσε τὰς πνοάς.* Schol. — Cf. de h. l. *Ukert Bemerkungen über Homer's Geographie.* p. 34. „*Siebenzehn Tage durchfuhr er das Meer, am achtzehnten sah er das Land der Phaeaken; da entfesselt plötzlich Poseidon alle Winde, die sein Fahrzeug zertrümmern; so dass er selbst, ein Spiel der Wogen, umhertreibt. Er muss nach des Sängers Vorstellung weit nach Norden hinaufgerathen sein, denn als Athene den Sturm beruhigt; ὦρσε δ' ἐπὶ κραιπνόν* etc. — *ἕως* h. l. pro *ὡς* positum est ut Od. VI, 80. *εἵως χυτλώσαιτο*, *ut ungeret*. Vid. Eustath. ad h. l. et *Hermann. ad Vige.* p. 853. Cf. quae notavi ad IV, 800.

V. 387 — 407. Virgil. Aen. III, 203.

Tres adeo incertos coeca caligine soles
Erramus pelago, totidem sine sidere noctes,
Quarto terra die primum se attollere tandem
Visa, aperire procul montes, ac volvere fumum.

Errabat Ulysses *ἐν κύματι πηγῷ in fluctu vasto;* est enim *πηγόν*, quod bene nutritum, ob eamque caussam pinguedine et firmitate non caret. Hinc bene potest expli-

πλάζετο· πολλὰ δέ οἱ κραδίη προτιόσσετ᾽ ὄλεθρον.
ἀλλ᾽ ὅτε δὴ τρίτον ἦμαρ ἐϋπλόκαμος τέλεσ᾽ Ἠώς,
καὶ τότ᾽ ἔπειτ᾽ ἄνεμος μὲν ἐπαύσατο, ἠδὲ γαλήνη
ἔπλετο νηνεμίη· ὁ δ᾽ ἄρα σχεδὸν εἴσιδε γαῖαν,
ὀξὺ μάλα προϊδών, μεγάλου ὑπὸ κύματος ἀρθείς.
ὡς δ᾽ ὅτ᾽ ἂν ἀσπάσιος βίοτος παίδεσσι φανήῃ
πατρός, ὃς ἐν νούσῳ κεῖται κρατέρ᾽ ἄλγεα πάσχων,
δηρὸν τηκόμενος, στυγερὸς δέ οἱ ἔχραε δαίμων,

---

cari, qui sint ἵπποι πηγοί, Il. IX, 124. nimirum *εὐτραφεῖς*, ideoque *γενναῖοι*, minime vero *μέλανες*, ut volunt interpretum nonnulli. *Κῦμα πηγόν* ergo erit *fluctus magnus*, *vastus*. Hesychius aliique Grammatici varia miscent et sine judicio apponunt. Cf. Intrpp. ad Il. l. l. et *Passow* in Lex. s. v *πηγός*. — *καὶ τότε*. vid. *Thiersch*. Gr. Gr. §. 316. 16. f. — v. 391. *γαλήνη* — *νηνεμίη*, οὐχ ἁπλῶς φράζεται, ἀλλὰ πρὸς ἀκρίβειαν· διττὴ γὰρ ἡ γαλήνη· ἡ μέν, τὸ καταστορεσθῆναι τὰ κύματα τέλεον· ὅπερ οὔπω γέγονεν· ἡ δέ, τὸ παύσασθαι τὸν ἄνεμον, ὃ νῦν γέγονε. κύματα γὰρ ἔτι αἴρονται. Eustath. — v. 393. Virgil. Aeneid. VI, 357.

Prospexi Italiam, summa sublimis ab unda.

Sed dicitur Ulysses conspexisse terram *ὀξὺ μάλα προϊδών*, *admodum acute prospiciens*. Non semel, sed saepius de visu usurpatur a poeta *ὀξύς*. Vid. Il. IV, 374. V, 312. 680. VIII, 91. 132. Et Apollon. Rhod. I, 135. de Lynceo dicit: *ὀξυτάτοις ἐκέκαστο ὄμμασιν*. Plura de variis adjectivi *ὀξύς* significationibus invenies apud *Spitznerum* ad Il. XV, 312. Praeterea citatur hic versus a Strabone Geogr. I, 23. — Dulcissima nunc sequitur imago: *Sicut liberi gratissimo animo patrem e mortis periculo, quod morbus gravis atque perniciosus eum subire jusserat, ereptum excipiunt; ita Ulyssi haud ingrate apparuit terra et sylva.* Aristarchus pro *φανείη*, quod nunc est in textu, scribi malebat *φανήῃ* pro *φανῇ πλεονασμῷ τοῦ η*, quae sunt verba Etymol. M. p. 787. cf. p. 106. Docte egit de hac lectionis varietate *Thiersch*. Gr. Gr. §. 224. in Nota. — v. 395. *Ὅς* — *κεῖται*. Temporum ratio videtur postulare *κεῖτο* pro *ἔκειτο*, ut post *ἔχραε*. Nec tamen necessarium est, sic corrigi. Nam vitae spes certa esse potest, cum quis adhuc jacet, nondum recreatus nec receptis viribus. At *ἔχραε* ad initia morbi referri potest. *Ernesti*. — *δαίμων*, est etiam

ἀσπάσιον δ' ἄρα τόνγε θεοὶ κακότητος ἔλυσαν·
ὣς Ὀδυσῆ' ἀσπαστὸν ἐείσατο γαῖα καὶ ὕλη.
νῆχε δ', ἐπειγόμενος ποσὶν ἠπείρου ἐπιβῆναι·
ἀλλ' ὅτε τόσσον ἀπῆν, ὅσσον τε γέγωνε βοήσας,
καὶ δὴ δοῦπον ἄκουσε ποτὶ σπιλάδεσσι θαλάσσης.
ῥόχθει γὰρ μέγα κῦμα, ποτὶ ξερὸν ἠπείροιο
δεινὸν ἐρευγόμενον· εἴλυτο δὲ πάνθ' ἁλὸς ἄχνῃ.
οὐ γὰρ ἔσαν λιμένες, νηῶν ὄχοι, οὐδ' ἐπιωγαί,
ἀλλ' ἀκταὶ προβλῆτες ἔσαν, σπιλάδες τε πάγοι τε.

---

h. l. *deus*. Vide, quae monuimus de hac voce supra pag. 108. Praeterea tamen cf. *Dorvill.* ad Charit. p. 264. 518. ed. Lips. *Barnesius*. ad Eurip. Electr. v. 979. et Schol. ad Eur. Hec. v. 164. qui dicit: *θεοὺς ὑψηλοτερόν τι τάγμα ἡγοῦντο, τῶν δαιμόνων, λέγονται δὲ καταχρηστικῶς θεοὶ καὶ οἱ δαίμονες.* Loqui Scholiastam h. l. de seriori aetate, patet. — v. 400. *γέγωνε*. vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 232. 33. Notat *γεγωνεῖν* non simpliciter vociferari, sed ita *clamare*, *ut exaudiaris*, auctore Eustathio: *οὐ γὰρ τὸ γεγωνέναι βοὴν ἁπλῶς δηλοῖ, ἀλλὰ τὸ ἀκουσθῆναι καὶ γνωστῶς κραυγάσαι.* Verba igitur, *ὅτε τόσσον ἀπῆν — βοήσας* hunc sensum habent: *quum tantum a terra adhuc abesset, ut ejus clamor ex terra possit audiri.* Vid. Apollon. Lex. Hom. p. 203. — *ῥόχθει*, *stridet*, *murmurat*. Habes iterum verbum e sono fictum, quod jam vidit Dionys. Halicarn. *περὶ συνθέσεως* §. 16. *Καὶ αὐτοί τε δὴ κατασκευάζουσιν οἱ ποιηταί —, πρὸς χρῆμα ὁρῶντες, οἰκεῖα καὶ δηλωτικὰ τῶν ὑποκειμένων τὰ ὀνόματα — καὶ μιμητικώτατα τῶν πραγμάτων· ὡς ἔχει ταυτί. ῥόχθει γὰρ μέγα κῦμα κ. τ. λ.* — *εἴλυτο*. vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 232. 51. — *ἐπιωγαί* sunt Scholiastae: *οἱ ἀνέμου σκέπην ἔχοντες τόποι· ἢ αἱ ἐξοχαί, καὶ οἱ πλατεῖς αἰγιαλοί.* Et Porphyr. Quaest. Homer. 29. ad fin. scribit de h. v. *καὶ ἐπιωγαὶ μὲν οὖν ῥηθήσονται τόποι ἀλίμενοι μέν, δυνάμενοι δέ, διὰ τὴν ἀπὸ τῶν ἀνέμων σκέπην, δέξασθαι ναῦς.* — *ἀκταὶ προβλῆτες*, *litora projecta*, *prominentia*. Apud Sophocl. Philoct. v. 934. occurrit h. v. substantive, nisi malueris ibi conjungere *προβλῆτες* cum v. *λιμένες*. Alloquitur nimirum ibi Philoctetes rupes:

Ὦ λιμένες, ὦ προβλῆτες, ὦ ξυνουσίαι
Θηρῶν ὀρείων, ὦ καταῤῥῶγες πέτραι.

καὶ τότ' Ὀδυσσῆος λύτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ,
ὀχθήσας δ' ἄρα εἶπε πρὸς ὃν μεγαλήτορα θυμόν·
Ὤ μοι, ἐπειδὴ γαῖαν ἀελπτέα δῶκεν ἰδέσθαι
Ζεὺς καὶ δὴ τόδε λαῖτμα διατμήξας ἐτέλεσσα,
ἔκβασις οὔπῃ φαίνεθ' ἁλὸς πολιοῖο θύραζε·
ἔκτοσθεν μὲν γὰρ πάγοι ὀξέες, ἀμφὶ δὲ κῦμα
βέβρυχεν ῥόθιον, λισσὴ δ' ἀναδέδρομε πέτρη·
ἀγχιβαθὴς δὲ θάλασσα, καὶ οὔπως ἔστι πόδεσσιν
στήμεναι ἀμφοτέροισι, καὶ ἐκφυγέειν κακότητα·
μήπως μ' ἐκβαίνοντα βάλῃ λίθακι ποτὶ πέτρῃ
κῦμα μέγ' ἁρπάξαν, μελέη δέ μοι ἔσσεται ὁρμή,
εἰ δέ κ' ἔτι προτέρω παρανήξομαι, ἤν που ἐφεύρω
ἠϊόνας τε παραπλῆγας, λιμένας τε θαλάσσης·
δείδω, μή μ' ἐξαῦτις ἀναρπάξασα θύελλα
πόντον ἐπ' ἰχθυόεντα φέρῃ, βαρέα στενάχοντα·
ἤ ἔτι μοι καὶ κῆτος ἐπισσεύῃ μέγα δαίμων
ἐξ ἁλός, οἷά τε πολλὰ τρέφει κλυτὸς Ἀμφιτρίτη·
οἶδα γάρ, ὥς μοι ὀδώδυσται κλυτὸς Ἐννοσίγαιος.

V. 408 — 423. *Ἁλὸς πολιοῖο.* Multum argutantur de etymo et significatu v. *πολιός* Grammatici veteres. Vid. Apollon. Lex. Homer. p. 558. Est vero *ἅλς πολιός*, seu *πολιή* (Il. I, 350.) *mare canum*, ut etiam vocatur a Latinis poetis, ob albicantem spumam. Cf. Il. XIV, 619. *πέτρη πολιῆς ἁλὸς ἐγγὺς ἐοῦσα.* XII, 284. *ἐφ' ἁλὸς πολιῆς κέχυται λιμέσιν τε καὶ ἀκταῖς.* XIII, 352. XIV, 31. XX, 229. Odyss. II, 261. 263. *ἁλὸς θύραζε* est: *Zum Meer heraus.* Vid. *Passow* in Lex. — *κῦμα ῥόθιον, die rauschende Welle.* Sophocl. Philoct. v. 687. Est igitur *ῥόθιος· ἐπίθετον κύματος ῥοθοῦντος κατὰ ὀνοματοποιΐαν*, ut dicit Eustathius. Ut vividior adeo existat imago, addit: *λισσὴ δ' ἀναδέδρομε πέτρη, laevis prosiliebat petra*, dum nimirum, ut fit in maris aestu, aqua quasi descendit. De Perfectis *βέβρυχεν* et *ἀναδέδρομε* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 289. 8. — v. 416. *μελέη — ὁρμή, vanus mihi erit conatus.* Habet nempe *μέλεος* hanc peculiarem vim, ut sit id. q. *μάταιος*, *δυστυχής*, ut exponitur a Schol. Aristoph. Nub. v. 33. cf. *Clarke* ad Il. XVI, 336. — v. 418. *ἠϊόνες τε παραπλῆγες, κατὰ τοὺς παλαιούς, πάραλοι, πλησσόμεναι ὑπὸ ἁλός. μάλιστα δὲ αἱ μὴ ἀπεναντίας ἀλλ' ἐκ πλαγίων πλησσόμεναι κύμασιν.* Eustath. —

Ἕως ὁ ταῦθ' ὥρμαινε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν,
τόφρα δέ μιν μέγα κῦμα φέρε τρηχεῖαν ἐπ' ἀκτήν.
ἔνθα κ' ἀπὸ ῥινοὺς δρύφθη, σὺν δ' ὀστέ' ἀράχθη,
εἰ μὴ ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
ἀμφοτέρῃσι δὲ χερσὶν ἐπεσσύμενος λάβε πέτρης,
τῆς ἔχετο στενάχων, εἵως μέγα κῦμα παρῆλθεν.
καὶ τὸ μὲν ὣς ὑπάλυξε· παλιῤῥόθιον δέ μιν αὖτις
πλῆξεν ἐπεσσύμενον, τηλοῦ δέ μιν ἔμβαλε πόντῳ.
ὡς δ' ὅτε πουλύποδος, θαλάμης ἐξελκομένοιο,
πρὸς κοτυληδονόφιν πυκιναὶ λάϊγγες ἔχονται·
ὣς τοῦ πρὸς πέτρῃσι θρασειάων ἀπὸ χειρῶν
ῥινοὶ ἀπέδρυφθεν· τὸν δὲ μέγα κῦμα κάλυψεν.
ἔνθα κε δὴ δύστηνος ὑπέρμορον ὤλετ' Ὀδυσσεύς,
εἰ μὴ ἐπιφροσύνην δῶκε γλαυκῶπις Ἀθήνη.

V. 424—444. Iterum prohibere jubet Homerus numen, quo minus pereat Ulysses. Vid. v. 333. Nesciens nimirum vir calamitosus, quomodo ex maris undis in terram ascendat, quum praeruptae adsint rupes, jam vel invitus magna ab unda in litus asperum fertur, ubi sine dubio periisset, nisi a Dea eo perductus esset, ut ambabus primum manibus petram corriperet, tunc vero a fluctibus iterum in mare delatus quaereret natando idoneum locum, ubi in litus ascenderet. Hic est nexus et sensus horum versuum. Utitur simul in hac descriptione inde a v. 432. imagine a genere piscium, quod polypodum nomen gerit, quorumque acetabulis calculi saepius adhaerent, depromtum, ut, quomodo laceratae sint manus Ulyssis, ostendat. Inchoat vero hanc comparationem formula *ὡς δ' ὅτε*, de qua vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 322. 3. De *πολύποσι* singulariter egit Aelian. V. H. I, 1. Respexit ad hanc comparationem etiam Dionys. Halic. *περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως* §. 10. *Οὐ κατέλιπε δὲ*, inquiens, *οὐδὲ τῶν θαλασσίων ζώων ὁμοιότητας. κ. τ. λ.* Vid. *Clarke* ad h. l. — De forma *κοτυληδονόφιν* cf. *Maittaire de diall.* p. 444. Sunt vero *κοτυληδόνες* Latinorum *cirri*, *αἱ τοῦ πολύποδος πλεκτάναι*, ut loquitur Scholiastes. Causam, cur his cirris instructi sint polypodes, jam non ignorabat Aelian. l. l. „*Οἱ τοίνυν ἰχθῦς προςνέουσιν, οἱονεὶ τῇ πέτρᾳ, τοῖς πολύποσιν, οἱ δὲ, ἀφυλάκτους ὄντας αὐτούς, περιβάλλουσι ταῖς ἐξ ἑαυτῶν ἄρκυσι, ταῖς πλεκτάναις.*“ — v. 434. *θρασειάων.* vid. *Spitzner. de versu heroico.* p. 91.

κύματος ἐξαναδύς, τάτ' ἐρεύγεται ἤπειρόνδε,
νῆχε παρέξ, ἐς γαῖαν ὁρώμενος, εἴ που ἐφεύροι
ἠϊόνας τε παραπλῆγας, λιμένας τε θαλάσσης.
ἀλλ' ὅτε δὴ ποταμοῖο κατὰ στόμα καλλιρόοιο
ἶξε νέων, τῇ δή οἱ ἐείσατο χῶρος ἄριστος,
λεῖος πετράων, καὶ ἐπὶ σκέπας ἦν ἀνέμοιο·
ἔγνω δὲ προρέοντα, καὶ εὔξατο ὃν κατὰ θυμόν·
Κλῦθι, ἄναξ; ὅτις ἐσσί· πολύλλιστον δέ σ' ἱκάνω,
φεύγων ἐκ πόντοιο Ποσειδάωνος ἐνιπάς.
αἰδοῖος μέν τ' ἐστὶ καὶ ἀθανάτοισι θεοῖσιν,
ἀνδρῶν ὅςτις ἵκηται ἀλώμενος, ὡς καὶ ἐγὼ νῦν

— v. 438. *κύματος ἐξαναδύς*, utraque praepositio, quae inest participio *ἐξαναδύς* suam habet vim. Nos: *Aus der Woge auftauchend.* Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 279. 6. — *τάτ' ἐρεύγεται.* Haec *ἐλλιπῶς* dicta sunt, nam pluralis *τάτ'* sine dubio, si sensum spectamus, referendus est ad *κύματος*, et constructio igitur cum Eustathio ita expleri debet: *κύματος ἐξαναδὺς ἐκείνου ἑνὸς τῶν πολλῶν, ἃ ἐρεύγεται ἤπειρόνδε.* — v. 440. Vide, quae notavimus ad v. 418. — *στόμα* vocatur metaphorice h. l. ille locus, quo fluvius in mare influit, planeque respondet nostratium: *Mündung.* *Λέγονται καὶ ἐκβολαὶ ποταμῶν τὰ τοιαῦτα στόματα*, inquit Eustathius. Occurrunt *ποταμῶν τὰ στόματα* etiam apud Xenoph. Hist. Gr. VI, 2, 19. Cf. Pollux II, 100. IX, 28. —

V. 445. *Ὅτις ἐσσί.* Ita ex conjectura *Barnesii* legitur nunc in editionibus. Antea minus apte erat in textu *ὅστ' ἐσσί.* Cf. Il. III, 279. Eodem versiculo est etiam lectionis varietas in voce *πολύλλιστον*, quod fluxit ex Schol. Ms. *Aloysii*, et pro quo antea reperiebatur sine sensu *πολύλλιστος.* Est enim v. *πολύλλιστος* a verbo *λίσσομαι*, habetque, quod ne tirones quidem fugere potest, notionem passivam, eum nimirum significans, *qui ab aliis adoratur.* Servata lectione *πολύλλιστος* verterunt: *valde supplex ad te venio.* Schol. Ambr. recte jam exponit per *πολυλιτάνευτον.* Cf. Il. VIII, 488., ubi habes v. *τρίλλιστος.*

Αὐτὰρ Ἀχαιοῖς
Ἀσπασίη, τρίλλιστος ἐπήλυθε νὺξ ἐρεβεννή,

Caeterum haec vox semper cum duplici liquida scribitur. Vid. *Passow.* in Lex. h. v. —

σόν τε ῥόον, σά τε γούναθ' ἱκάνω, πολλὰ μογήσας.
ἀλλ' ἐλέαιρε, ἄναξ· ἱκέτης δέ τοι εὔχομαι εἶναι.
Ὣς φάθ'· ὁ δ' αὐτίκα παῦσεν ἑὸν ῥόον, ἔσχε δὲ κῦμα·
πρόσθε δὲ οἱ ποίησε γαλήνην, τὸν δ' ἐσάωσεν
ἐς ποταμοῦ προχοάς· ὁ δ' ἄρ' ἄμφω γούνατ' ἔκαμψεν,
χεῖράς τε στιβαράς· ἁλὶ γὰρ δέδμητο φίλον κῆρ.
ᾤδεε δὲ χρόα πάντα· θάλασσα δὲ κήκιε πολλὴ
ἂν στόμα τε ῥῖνάς θ'· ὁ δ' ἄρ' ἄπνευστος καὶ ἄναυδος
κεῖτ' ὀλιγηπελέων, κάματος δέ μιν αἰνὸς ἵκανεν.
ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἄμπνυτο, καὶ ἐς φρένα θυμὸς ἀγέρθη,
καὶ τότε δὴ κρήδεμνον ἀπὸ ἕο λῦσε θεοῖο·
καὶ τὸ μὲν ἐς ποταμὸν ἁλιμυρήεντα μεθῆκεν·
ἂψ δ' ἔφερεν μέγα κῦμα κατὰ ῥόον. αἶψα δ' ἄρ' Ἰνὼ
δέξατο χερσὶ φίλῃσιν· ὁ δ' ἐκ ποταμοῖο λιασθεὶς
σχοίνῳ ὑπεκλίνθη, κύσε δὲ ζείδωρον ἄρουραν·
ὀχθήσας δ' ἄρα εἶπε πρὸς ὃν μεγαλήτορα θυμόν·

V. 453. Versus, qui antecedunt, locutus esse putandus est Ulysses, quum adhuc extra fluvium esset. Nunc recipit eum deus fluentis. Hoc expressit Homerus verbis: *ἐσάωσεν ἐς ποταμοῦ προχοάς*. Haec verba ita resolvenda sunt: *servavit Ulyssem, dum eum reciperet ἐς ποταμοῦ προχοάς*. Ineptissime igitur v. *ποταμός* explicat h. l. Eustathius de ipso numine, quod praeerat fluvio. — *ἄμφω — στιβαράς*, *utrumque genu flexit, manusque fortes*. sc. ob defatigationem. De iis, qui requiescunt usurpatur. Cf. Il. VII, 118. XIX, 72. Meras ineptias protulit Eustathius, qui ideo flexisse Ulyssem manus genuaque dicit *ἵνα μὴ τῇ πολυημέρῳ τάσει τῶν νεύρων, ἀπολέσωσι τὰ μέλη τὸ εἶναι γναμπτά, καὶ οὕτως εἰς ἀχρηστίαν ἐλάσωσι. διὸ περιάγων αὐτὰ καὶ τῇ ἀνέσει καὶ αὖθις κάμψει εἰς τὸ κατὰ φύσιν ἀποκαθιστῶν, γναμπτὰ ὡς ἐξ ὑπαρχῆς ποιεῖ, ὅπερ ἐστὶν ἡ ἀρετὴ μελῶν.* — *ᾤδεε δὲ χρόα πάντα.* Virgil. Aen. I, 177. *Et sale tabentes artus in littore ponunt.* Vid. Apollon. Lex. Homer. p. 726. — v. 457. *μιν — ἵκανεν*, vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 268. 1. — *ἄμπνυτο*, vid. *Maittaire de dialect.* p. 427. St. — v. 459. *ἀπὸ ἕο.* Inter veteres hanc lectionem agnovit Zenodotus testibus Schol. Pal. et Harl., vulgata vero lectio erat *ἀπὸ ἕθεν*, qua tamen versus turbatur. — *ἁλιμυρήεντα, ποταμὸν λέγει τὸν εἰς ἅλα μυρόμενον.* Eust. —

Ὤ μοι ἐγώ, τί πάθω! τί νύ μοι μήκιστα γένηται!
εἰ μέν κ' ἐν ποταμῷ δυςκηδέα νύκτα φυλάξω,
μή μ' ἄμυδις στίβη τε κακὴ καὶ θῆλυς ἐέρση
ἐξ ὀλιγηπελίης δαμάσῃ κεκαφηότα θυμόν·
αὔρη δ' ἐκ ποταμοῦ ψυχρὴ πνέει ἠῶθι πρό.
εἰ δέ κεν ἐς κλιτὺν ἀναβὰς καὶ δάσκιον ὕλην,
θάμνοις ἐν πυκινοῖσι καταδραθῶ, εἴ με μεθείη
ῥῖγος καὶ κάματος, γλυκερὸς δέ μοι ὕπνος ἐπέλθῃ,
δείδω, μὴ θήρεσσιν ἕλωρ καὶ κύρμα γένωμαι.
Ὣς ἄρα οἱ φρονέοντι δοάσσατο κέρδιον εἶναι·
βῆ ῥ' ἴμεν εἰς ὕλην· τὴν δὲ σχεδὸν ὕδατος εὗρεν
ἐν περιφαινομένῳ· δοιοὺς δ' ἄρ' ὑπήλυθε θάμνους,
ἐξ ὁμόθεν πεφυῶτας· ὁ μὲν φυλίης, ὁ δ' ἐλαίης.

V. 467—474. *Μή μ' ἄμυδις στίβη.* Vid. *Zeune ad Viger.* p. 455. b. Eodem fere modo lamentatur Telemachus Od. XVII, 24. sq.

Αἰνῶς γὰρ τάδε εἵματ' ἔχω κακά· μή με δαμάσσῃ Στίβη ὑπηοίη. —

θῆλυς ἐέρση, der befruchtende Thau. Idem epitheton habes apud Hesiod. Scut. Herc. 395. *ᾧ τε πόσις καὶ βρῶσις θῆλυς ἐέρση.* Apud seriores occurrit etiam *ἕρση.* — v. 470. De mensura voc. *κλιτὺς* varie disputatur a VV. DD.; vid. *Heyne* ad Il. XVI, 390. Quoties vero occurrit apud Homerum aliosque poetas, toties etiam producitur prior syllaba. Il. l. l. *πολλὰς δὲ κλιτῦς, τότ' ἀποτμήγουσι χαράδραι.* Vid. *Schaeferi Meletem. Crit.* 73. *Jacobs.* ad Anthol. Palat. 872. *Spitzner. Griech. Prosod.* p. 138. Not. 2. *Monk.* ad Eurip. Hipp. v. 227. Est vero *κλιτύς, ἡ ὑψηλὴ πρόβασις τοῦ ὄρους, ἡ ἀκρώρεια*, quae est interpretatio Schol. Ambr. et Pal. — Adjectivi *δάσκιον* etymon et significatum innuit Apollon. Lex. Homer. p. 214. *δάσκιον*, inquiens, *μεγάλως συσκιάζουσαν· διὰ τὸ δάσος.* — v. 471. *μεθείη.* Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 331. 2. — *κύρμα* interpretatur Apollon. l. l. p. 425. per *ἔντευγμα, συγκύρημα.*

V. 474—493. *Ἐν περιφαινομένῳ, in loco omni ex parte conspicuo.* Indicatur h. v. locus altus simulque arboribus haud consitus. H. in Ven. 100. *περιφαινομένῳ ἐνὶ χώρῳ.* — *ἐξ ὁμόθεν, ἐκ τοῦ αὐτοῦ τόπου.* Schol. Vulgo edi solet *ἐξομόθεν*, ita ut unum sit vocabulum, sed divisis formis legit Apollonius Lex. Homer. p. 493.

τοὺς μὲν ἄρ᾽ οὔτ᾽ ἀνέμων διάει μένος ὑγρὸν ἀέντων,
οὐδέ ποτ᾽ Ἠέλιος φαέθων ἀκτῖσιν ἔβαλλεν,
οὔτ᾽ ὄμβρος περάασκε διαμπερές· ὣς ἄρα πυκνοὶ
ἀλλήλοισιν ἔφυν ἐπαμοιβαδίς· οὓς ὑπ᾽ Ὀδυσσεὺς
δύσετ᾽· ἄφαρ δ᾽ εὐνὴν ἐπαμήσατο χερσὶ φίλῃσιν
εὐρεῖαν· φύλλων γὰρ ἔην χύσις ἤλιθα πολλή,
ὅσσον τ᾽ ἠὲ δύω ἠὲ τρεῖς ἄνδρας ἔρυσθαι
ὥρῃ χειμερίῃ, εἰ καὶ μάλα περ χαλεπαίνοι.
τὴν μὲν ἰδὼν γήθησε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
ἐν δ᾽ ἄρα μέσσῃ λέκτο, χύσιν δ᾽ ἐπεχεύατο φύλλων.

ἐξ ὁμόθεν, quam lectionem habent Cdd. a *Clarkio* citati et editio Romana. Cf. *Tollius.* ad Apollonii l. l. — *ὁ μὲν φυλίης.* Expectaveris sane Accusativum *τὸν μὲν φυλίης* etc. Est haec constructio ita resolvenda: *ὡς ὁ μὲν ἦν φυλίης, ὁ δὲ ἦν ἐλαίης.* Cf. *Clarke.* ad Od. XII, 73. — v. 478 *διάει.* Alii legunt *διάη.* Et hanc quidem lectionem jam in libris invenisse videtur Auctor incertus Tractatus de Homeri Dialectis apud *Maittaire* in libro saepius laudato p. 478. St., qui dicit: *Καὶ ἐπὶ τοῦ παρατατικοῦ χρόνου τὰ τρίτα πρόσωπα λήγοντα παρὰ τοῖς ἄλλοις εἰς τὴν ει δίφθογγον, διὰ τοῦ η παρὰ τοῖς Αἰολεῦσιν ἐκφέρεται, ὡς ἐν τῷ ἐφίλη, ἐνόη. Οὕτω δὲ καὶ Ὅμηρος ἐποίησε, δίδη μόσχοισι λύγοισι,* (Il. XII, v. 105) *ἀντὶ τοῦ ἔδει, ὅ ἐστιν ἐδέσμει. καί, Τοὺς μὲν ἄρ οὔτ᾽ ἀνέμων διάει μένος ὑγρὸν ἀέντων.* Necessario hic legendum est *διάη*, ut jam animadvertit *Thierschius.* Gr. Gr. §. 221. 83. b. Et Odyss. XII, 325. revera in textu legitur *ἄη*, quamquam et h. l., ut annotavit *Ernestius*, eadem est lectionis varietas. Cf. Od. XIV, 458. XIX, 440. Si quid vero video, in textu ipso h. l. lectio *διάει* retinenda est, ob plurium librorum auctoritatem. Nam utraque forma facile locum habuisse potest, et quidem ita, ut *διάη* derivaretur a *διαέω*, *διάει* contra a *διάημι.* Notum enim est, verba in *μι* desinentia tertia persona Imperfecti apud Aeoles, de quibus egit Grammaticus ille l. l., exire in *ει*, qua de re adeundus *Matthiae. Schulgramm.* §. 205. 1. — *μένος.* Cf. *Zeune ad Viger.* p. 53. a. *Fischer. ad Weller.* III, p. 269. — *ἀμοιβαδίς*, Apollon. p. 106. *ἐναλλάξ, ἀνὰ μέρος.* — v. 487. Mira videri potest et profecto etiam visa est comparatio, qua usus est Homerus h. l., sed non opus est ut singulae imaginis partes ad

ὡς δ' ὅτε τις δαλὸν σποδιῇ ἐνέκρυψε μελαίνῃ,
ἀγροῦ ἐπ' ἐσχατιῆς, ᾧ μὴ πάρα γείτονες ἄλλοι,
σπέρμα πυρὸς σώζων, ἵνα μή ποθεν ἄλλοθεν αὔοι·
ὣς Ὀδυσεὺς φύλλοισι καλύψατο· τῷ δ' ἄρ' Ἀθήνη
ὕπνον ἐπ' ὄμμασι χεῦ', ἵνα μιν παύσειε τάχιστα
δυςπονέος καμάτοιο, φίλα βλέφαρ' ἀμφικαλύψας.

---

rem ipsam, quae comparatur, quadrent. Perinde est prorsus, utrum cum torri cinere abscondito, an cum alia re occulta comparaverit Ulyssem arbustis obtectum. Nihil inest, quam: *omni ex parte obtectus erat.* In ejusmodi vero imaginibus enodandis et explicandis, quantum erraverint interpretes omnia ad vivum resecare studentes unguem, vix et ne vix quidem potest edici. Meliorem viam nuper ingressus est *Nitzschius* ad Od. IV, 783. p. 312. sq., quem vide. — v. 490. *σπέρμα πυρὸς σώζων, quaerit pars semina flammae*, quae sunt verba Virgilii Aen. VI, 6. Cf. Macrob. V, 12.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Ζ.

ARGVMENTVM.

Dum Ulysses multis laboribus defatigatus inter arbusta somno oppressus jacet, confert sese Minerva in urbem Phaeacum, aditque Nausicaam Alcinoi regis filiam, quam lotum ire vestimenta altero statim die, quum proxime jam adsint nuptiae, jubet (v. 1 — 47.). Convenit hanc ob caussam primo diluculo parentes, et impetrat a patre, ut ipsi mulos praeberet et vehiculum. Omnia lubenter permittente patre, cito se confert Nausicaa cum ancillis ad lavacra, et opere perfecto ludum ludit cum servabus (v. 48 — 109.). Sphaera puellarum vero casu incidente arbustis illis, inter quae dormiebat Ulysses, strepitu excitatur ex somno, supplexque dulcissimo alloquio usus implorat Nausicaae misericordiam (v. 110 — 185.). Recipitur nunc in ejus tutelam, et lavacro, vestimentis ac cibo recreatur (v. 186 — 250.). Nunc diligenter admonitus cum ancillis sequitur currum redeuntis, et occidente sole venit ad lucum Minervae, qui ante urbem est, ubi veneratione solita precatur numen sibi familiare (v. 251 — 331.).

Ὣς ὁ μὲν ἔνθα καθεῦδε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς,
ὕπνῳ καὶ καμάτῳ ἀρημένος· αὐτὰρ Ἀθήνη

V. 1. Transitum sibi parans ad benevolam exceptionem Ulyssis in domo Alcinoi depingendam, innectit nunc poeta aliquam narrationem, quae insigni orationis dulcedine sese non minus, quam tota haec rhapsodia cuivis vel primo intuitu vehementer commendat. Comparet vero ab initio statim Ulysses somno, quem immiserat in ipsum Minerva, etiamnum oppressus, quod docent verba: *καθεῦδε — Ὀδυσσεὺς ὕπνῳ καὶ καμάτῳ ἀρημένος.* Pri-

βῆ δ' ἐς Φαιήκων ἀνδρῶν δῆμόν τε πόλιν τε·
οἳ πρὶν μέν ποτ' ἔναιον ἐν εὐρυχόρῳ Ὑπερείῃ,

---

mum vero recte nunc scribitur in editionibus καθεῦδε, quod jam suaserat *Barnesius*, pro κάθευδε, quod defendit *Clarkius*. Namque si κάθευδε scriberes, haberes Imperativum, quod vel tirones norunt. Multo tamen plus difficultatis creavit Homeri interpretibus verbum ἀρημένος, quod v. 2. legitur, quum nescirent Grammatici unde hoc participium descendat. Probat hoc jam explicatio Scholiastae, qui ad h. v. explicandum scribit: Βεβλαμμένος· ἤτοι συλληπτικῶς· ὑπὸ μὲν γὰρ τοῦ καμάτου βέβλαπτο, ὑπὸ δὲ τοῦ ὕπνου οὐκ ἔτι. Ἢ, κατὰ ἀντίφρασιν, τὴν ἀγρυπνίαν, ὕπνον ἔφη. Ἢ ἐπὶ τῷ καμάτῳ στικτέον· εἶτα ἀρημένος ὑπὸ Ποσειδῶνος βλαβεὶς καὶ παρεθεὶς, ἢ κατεχόμενος. Has omnes explicandi rationes admodum invenustas jam vocat *Clarke*, qui verba ipsa rectissime ex oratione contexta vertit: *Labore defatigatus somnoque oppressus*, provocans ad Virgil. Aen. VI, 520. *Confectum curis somnoque gravatum.* Sed demonstrandum erat, quomodo haec significatio insit in v. ἀρημένος. Confugiamus itaque primum ad explicationem, quam exhibet de h. v. Etymol. M. „Ἀρημένον, κατειλημμένον καὶ παραπεποδισμένον, ἴσως ἀπὸ τοῦ ἀρηρέναι· οὐ γὰρ παρὰ τὴν ἀρὰν εἴρηται. αἱρῶ, αἱρήσω, ᾕρημαι καὶ ἀρημένον. Probabile igitur fuit Etymologo, ductum esse ἀρημένον, ab αἱρέω, ut sit: *somno captus*, sed demonstrandum sane erat, quomodo ex ᾑρημένος fieri potuerit ἀρημένος. Altera derivatio, quam tamen ipse rejicit, est ab ἀρά, quae quodammodo vera videri potest. Descendit nempe a v. ἀρά verbum ἀράομαι, ex quo derivavit ἀρημένος ipse *Heyne* ad Il. XVIII, 435. At vero significat ἀρᾶσθαι, *precari*, et deinde, *devovere*, ita ut profecto non intelligatur, quomodo significatio hujus verbi cum participii ἀρημένος potestate conveniat. Meliorem et sine dubio veram etiam derivationem propinavit nobis *Thierschius* in Gr. Gr. §. 232. 24., qui pro radice habet *FAPE* unde ortum sit primum βαρύς, βαρέος et deinde ἀϜαρημένος, ἀαρημένος, ἀρημένος. Occurrit h. v. praeter h. l. Il. IX, 403. XVIII, 435. Od. XVIII, 53. XXIII, 383. Cf. Apollon. Lex. Homer. p. 163. — Dum vero dormiebat Ulysses, pergebat Minerva in urbem Phaeacum, *οἳ πρὶν ἔναιον ἐν εὐρυχόρῳ Ὑπερείῃ*, *qui primum spatiosam Hyperiam inhabitabant.* Erat vero Hyperia vel insula vicina Siciliae litori orientali, vel ipsius Siciliae quaedam pars. Vid. *Cluver. Sicil. Ant.* II, 16. qui Hy-

ἀγχοῦ Κυκλώπων, ἀνδρῶν ὑπερηνορεόντων,
οἵ σφεας σινέσκοντο, βίηφι δὲ φέρτεροι ἦσαν.
ἔνθεν ἀναστήσας ἄγε Ναυσίθοος θεοειδής,
εἷσεν δ' ἐν Σχερίῃ, ἑκὰς ἀνδρῶν ἀλφηστάων·
ἀμφὶ δὲ τεῖχος ἔλασσε πόλει, καὶ ἐδείματο οἴκους,

---

periam pro Melita insula habet. Cf. *Quirini Primordia Corcyrae* c. IV. Quae quidem insula vocatur h. l. ab Homero *εὐρύχορος*, *spatiosa*, de cujus vocis etymo egit *Passow* in Lex. s. h. v., quocum conferendus est Eustathius. Ad situm Hyperiae magis etiam designandum addit verba: *ἀγχοῦ Κυκλώπων*, qui ipsi habitabant in Siciliae insulae parte meridionali. Vid. *Klopfer's Mytholog. Wörterb.* I, p. 578. — Vocat hos Cyclopes v. 5. Homerus: *ἄνδρας ὑπερηνορέοντας*, *homines superbientes*, *ὑπερέχοντας τῇ ἠνορέῃ, ὅ ἐστι τῇ ἀνδρείᾳ, καὶ διὰ τοῦτο ὑπερηφάνους*, quae sunt verba Scholiastae. Cf. II, 266. Quibus quidem Cyclopibus fortassis cedere quoque debuerant Phaeaces, quod docere videntur verba: *οἵ σφεας σινέσκοντο*, *qui ipsis infestare solebant*. Vid. *Heyne* ad Il. II, 221. — v. 7. *ἀναστήσας*, *migrare jussit*. Est verbum proprium de traductione populorum ex uno loco in alium, et ab Atticis quidem scriptoribus usurpatur imprimis de hostibus, qui urbe aliqua expugnata cives ex eâ migrare jubebant. Schol. explicat: *ἀνακομίσας, ἀποικίαν στειλάμενος*. Vid. *Passow*. s. h. v. — v. 8. *Σχερίῃ*, *τῇ τῶν Φαιάκων πόλις*. Schol. Corcyram intelligendam, multis locis Homeri perspicuum est, ut η', 8. s. ϑ', 3., ubi vid. Eustath. inprimis ξ', 314. sq. Nec id impediunt loci, in quibus Homerus ita de Scheria loquitur, tanquam extra orbem, in oceano fuerit, qui *ἐκτοπισμὸς* Eustathio dicitur, ut hoc ipso in versu, infra 204. etc. quae a poeta veritati historicae addita sunt poetico more, delectandi causa, ut Strabo recte judicat. *Ernesti*. — *ἀνδρὲς ἀλφησταί, νοῦ καὶ ἐπιστήμης δεκτικοὶ καὶ διὰ τοῦτο ἐπινοητικοί*. — v. 9. *τεῖχος ἐλαύνειν*, plane ut nos dicimus: *eine Mauer hinführen*. Et usurpatur imprimis de iis rebus, quae una serie ducuntur, neque ergo h. l. est metaphora *ἀπὸ τοῦ ἐλαυνομένου σιδήρου* desumta, quae fuit sententia Schol. et Eustathii. Il. XVIII, 564.

Ἀμφὶ δὲ κυανέην κάπετον, περὶ δ' ἕρκος ἔλασσε.

Cf. Il. IX, 349. Od. VII, 113. 14, 11. Caeterum notabilis est h. l. Homeri brevitas, qui duobus his versiculis, ut jam monuit *Spondanus*, omnia ea complectitur, quae

καὶ νηοὺς ποίησε θεῶν, καὶ ἐδάσσατ' ἀρούρας.
ἀλλ' ὁ μὲν ἤδη Κηρὶ δαμεὶς Ἄϊδόσδε βεβήκει·
Ἀλκίνοος δὲ τότ' ἦρχε, θεῶν ἄπο μήδεα εἰδώς.
τοῦ μὲν ἔβη πρὸς δῶμα θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη,
νόστον Ὀδυσσῆϊ μεγαλήτορι μητιόωσα.
βῆ δ' ἴμεν ἐς θάλαμον πολυδαίδαλον, ᾧ ἔνι κούρη
κοιμᾶτ', ἀθανάτῃσι φυὴν καὶ εἶδος ὁμοίη,
Ναυσικάα, θυγάτηρ μεγαλήτορος Ἀλκινόοιο·
πὰρ δὲ δύ' ἀμφίπολοι, Χαρίτων ἄπο κάλλος ἔχουσαι,
σταθμοῖιν ἑκάτερθε· θύραι δ' ἐπέκειντο φαειναί.
ἡ δ' ἀνέμου ὡς πνοιὴ ἐπέσσυτο δέμνια κούρης·
στῆ δ' ἄρ' ὑπὲρ κεφαλῆς, καί μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν,
εἰδομένη κούρῃ ναυσικλειτοῖο Δύμαντος,
ἥ οἱ ὁμηλικίη μὲν ἔην, κεχάριστο δὲ θυμῷ·
τῇ μιν ἐεισαμένη προσέφη γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Ναυσικάα, τί νύ σ' ὧδε μεθήμονα γείνατο μήτηρ!

---

ad urbem aliquam inhabitandam pertinent. — *ἐδείματο*, vid. *Wesseling.* ad Herod. VII, 200. *Ruhnken. epist. crit.* p. 31. — v. 18. *χαρίτων ἄπο* cet. Summae pulchritudinis descriptionem complectuntur haec verba. Vid. *Klopfer's Mytholog. Wörterb.* T. I, p. 770. *Köppen.* ad Il. V, 338. — *σταθμοῖιν ἑκάτερθε*, ὅ ἐστιν ἑκατέρωθεν τῶν παραστάδων Eustath. — v. 20. *ἀνέμου ὡς πνοιή*, i. e. sine omni tumultu, ne forte excitetur ex somno virgo dormiens. Ad sequentem versum cf. Virgil. Aeneid. IV, 700. sqq.

Ergo Iris croceis per coelum roscida pennis
Devolat, *et supra caput adstitit.* —

V. 22. Dymas, unus ex Phaeacibus, vocatur *ναυσικλειτός*, i. e. *ἔνδοξος ἐν τοῖς κατὰ ναυτικὴν ἔργοις.* Eustathii temporibus sejunctim scribebant nonnulli h. v. *ναυσὶ κλειτός*, quod tamen ab hoc ipso Grammatico jam improbatur. — *τῇ μιν.* Dubitare videtur *Clarke*, an praestet h. l. *μέν*, quia respicit ad Il. III, 389., ubi longa ejus nota de eadem re agit. Sed *μίν* h. l. referendum ad *προσέφη*, ita ut nihil mutandum sit.

V. 25—40. *τί νύ σ' ὧδε — μήτηρ*, *cur te sic ignavam genuit mater.* Est nimirum *μεθήμων* is, qui, ne vires intendere debeat, veritus, operae parcit; et respondet h. v. Latinorum: *remissus.* Cf. Il. II, 241. —

εἵματα μέν τοι κεῖται ἀκηδέα σιγαλόεντα·
σοὶ δὲ γάμος σχεδόν ἐστιν, ἵνα χρὴ καλὰ μὲν αὐτὴν
ἕννυσθαι, τὰ δὲ τοῖσι παρασχεῖν, οἵ κέ σ' ἄγωνται.
ἐκ γάρ τοι τούτων φάτις ἀνθρώπους ἀναβαίνει
ἐσθλή· χαίρουσιν δὲ πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ.
ἀλλ' ἴομεν πλυνέουσαι ἅμ' ἠοῖ φαινομένηφιν·
καί τοι ἐγὼ συνέριθος ἅμ' ἕψομαι, ὄφρα τάχιστα
ἐντύνεαι· ἐπεὶ οὔτοι ἔτι δὴν παρθένος ἔσσεαι.
ἤδη γάρ σε μνῶνται ἀριστῆες κατὰ δῆμον
πάντων Φαιήκων, ὅθι τοι γένος ἐστὶ καὶ αὐτῇ.
ἀλλ' ἄγ', ἐπότρυνον πατέρα κλυτὸν ἠῶθι πρό,
ἡμιόνους καὶ ἅμαξαν ἐφοπλίσαι, ἥ κεν ἄγῃσιν
ζῶστρά τε καὶ πέπλους καὶ ῥήγεα σιγαλόεντα.
καὶ δέ σοι ὧδ' αὐτῇ πολὺ κάλλιον, ἠὲ πόδεσσιν
ἔρχεσθαι· πολλὸν γὰρ ἀπὸ πλυνοί εἰσι πόληος.

---

v. 27. *αὐτὴν ἕννυσθαι.* Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 373. 2. d. — v. 28. *τὰ δὲ τοῖσι παρασχεῖν.* *Ἔθος γάρ φασιν ἦν τὰς νύμφας τοῖς τοῦ νυμφίου ἐσθῆτας ἐν τῷ τοῦ γάμου καιρῷ χαρίζεσθαι.* Eustath. — v. 31. *πλύνω, lavo, abluo*, de vestimentis dicitur, ut *νίπτω* de manibus pedibusque. Vid. v. 93. Il. X, 155. Artemidor. II, 4. Hesych. *πλύνει· καθαίρει.* De singulari, quem apud Atticos habet, significatu hujus verbi vid. *Maittaire de Dialect.* p. 116. St. — v. 34. *μνῶνται.* Egi de h. v. supra ad I, 39. Cf. *Fischer.* in Ind. Palaeph. s. v. *μνηστεύεσθαι.* — *κατὰ δῆμον.* vid. *Viger.* p. 632. sq. et 860. — v. 37. *ἡμιόνους.* Nonnulli putant, non mulos proprie sic dictos esse intelligendos, sed pertinere potius *ἡμιόνους* ad id mulorum genus, quod *Dschiggetai* vocatur. Vid. *Pallas Nordische Beiträge. Bd.* XI. T. I, 1. Ab aliis haec sententia in dubium vocata est. Cf. *Schneideri Eclog. phys.* II, p. 12. Mysos primum usum mulorum novisse, colligi certe potest ex Il. XXIV, 277. sq.

Ζεῦξαν δ' ἡμιόνους κρατερώνυχας, ἐντεσιεργούς,
Τούς ῥά ποτε Πριάμῳ Μυσοὶ δόσαν ἀγλαὰ δῶρα.

Muli vero ad *ἅμαξαν* tantum alligantur, quum equi contra *ἅρματι* jungantur, quod elucet jam ex Eustathio, qui, *τὸ μέντοι ἅρμα*, inquit, *ἐπὶ ἵππων μόνων εἴωθε λέγεσθαι.*

Ἡ μὲν ἄρ' ὣς εἰποῦσ' ἀπέβη γλαυκῶπις Ἀθήνη
Οὔλυμπόνδ', ὅθι φασὶ θεῶν ἕδος ἀσφαλὲς αἰεὶ
ἔμμεναι· οὔτ' ἀνέμοισι τινάσσεται, οὔτε ποτ' ὄμβρῳ
δεύεται, οὔτε χιὼν ἐπιπίλναται· ἀλλὰ μάλ' αἴθρη
πέπταται ἀνέφελος, λευκὴ δ' ἐπιδέδρομεν αἴγλη·
τῷ ἔνι τέρπονται μάκαρες θεοὶ ἤματα πάντα.
ἔνθ' ἀπέβη Γλαυκῶπις, ἐπεὶ διεπέφραδε κούρῃ.

Cf. Il. XXIV, 782. *οἱ δ' ὑπ' ἁρμάξῃσιν βόας ἡμιόνους τε ζεύγνυσαν.* —

V. 41—47. *Ἕδος ἀσφαλές*, *sedes firma.* Pindar. Nem. VI, 6.

> Ὁ δὲ χάλκεος ἀσφαλὲς αἰεὶ ἕδος
> Μένει οὐρανός.

Egimus de hac communi veterum opinione supra ad III, 2. Cf. *Köppen* ad Il, V, 504. Quae in sequentibus versibus expressa est sententia, eam apud Latinos quoque deprehendis scriptores, quorum locos attulit *Clarke.* Lucret. III, 18.

> *Apparet Divûm numen. sedesque quietae,*
> *Quas neque concutiunt venti, neque nubila nimbis*
> *Aspergunt, neque nix acri concreta pruina*
> *Cana cadens violat, semperque innubilus aether*
> *Integit, et large diffuso lumine ridet.*

Seneca de Ira III, 6. „*Pars superior mundi et ordinatior, ac propinqua sideribus, nec in nubem cogitur, nec in tempestatem impellitur, nec versatur in turbinem,; omni tumultu caret.*" — *ἀνέφελος*, *ἄνευ νεφέλης.* Num prima syllaba geminata liquida scribenda sit, nec ne, sane licet dubitare. Nam apud Aristotel. de Mundo c. 6. et Apollon. Lex. Homer. p. 137. *ἀννέφελος* revera reperitur, et in Nonni Dionysiacis quoque semper ita legitur. Cf. *Buhlius* ad Arat. Phaenom. 415. et *Spitzner. de versu Homer.* p. 73. Sed admodum probabile est, litera non duplicata productam esse primam syllabam ab Homero, quod factum certe esse videmus in *ἀκάματος, ἀθάνατος* aliisque vocabulis. Vid. *Clarke* et *Ernesti* ad h. l. — v. 45. *ἐπιδέδρομεν.* Aristoteles l. l. habet *ἀναδέδρομεν;* sed recte jam ab Eustathio vulgata defenditur lectio, *οὐ γὰρ κάτωθεν ἀναδέδρομεν*, inquiens, *εἰς Ὄλυμπον αἴθρη, οὐ νεφελώδη τὰ κάτω, ἀλλ' ἐπιδέδρομεν, ὡς εἴρηται.* —

Αὐτίκα δ' Ἠὼς ἦλθεν ἐΰθρονος, ἥ μιν ἔγειρεν
Ναυσικάαν εὔπεπλον· ἄφαρ δ' ἀπεθαύμασ' ὄνειρον.
βῆ δ' ἴμεναι κατὰ δώμαθ', ἵν' ἀγγείλειε τοκεῦσιν,
πατρὶ φίλῳ καὶ μητρί· κιχήσατο δ' ἔνδον ἐόντας.
ἡ μὲν ἐπ' ἐσχάρῃ ἧστο, σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξίν,
ἠλάκατα στρωφῶσ' ἁλιπόρφυρα· τῷ δὲ θύραζε
ἐρχομένῳ ξύμβλητο μετὰ κλειτοὺς βασιλῆας
ἐς βουλήν, ἵνα μιν κάλεον Φαίηκες ἀγαυοί.
ἡ δὲ μάλ' ἄγχι στᾶσα φίλον πατέρα προσέειπεν·
Πάππα φίλ', οὐκ ἂν δή μοι ἐφοπλίσσειας ἀπήνην
ὑψηλήν, εὔκυκλον, ἵνα κλυτὰ εἵματ' ἄγωμαι
ἐς ποταμὸν πλυνέουσα, τά μοι ῥερυπωμένα κεῖται;
καί δέ σοι αὐτῷ ἔοικε, μετὰ πρώτοισιν ἐόντα

V. 48—56. *Εὔπεπλον.* Sic antea non scribebatur, sed ἐΰπεπλον per diaeresin, quod et probat *Heyne* ad Iliad. VII, 12., quia antiquius sit ἐΰ quam εὐ. Sed confer *Wolfii Praefat. Homer. Edit. Nov.* p. LXV. sq. et *Spitzner. Mantissa Observatt. Critic.* in Q. Smyrn., quae legitur ad calcem libri de versu Homer., p. 227. — v. 52. *ἐπ' ἐσχάρῃ.* Vid. *Köppen* ad Iliad. X, 418. — *ἁλιπόρφυρα*, non de rubro sed potius de violaceo colore intelligendum est hoc epitheton. Ait enim Plin. Hist. Nat. IX, 63. „*Nepos Cornelius, qui Divi Augusti principatu obiit, me, inquit, juvene violacea purpura vigebat.*" Virgil. Georg. IV, 275. „*Violae sublucet purpura nigrae*" Cf. Anacr. VIII, 2. *Voss.* ad Virgil. Georg. IV, 373. *Toll.* ad Apollon. Lex. Homer. p. 92. — *ξύμβλητο, incidit in egredientem.* Cf. Il. XIV, 27. XXIV, 709.

V. 57 — 67. *Πάππα, προσφώνησις φιλοφρονητικὴ νεωτέρου πρὸς πρεσβύτερον.* Vid. *Valkenar.* ad Herodot. IV, 59. Apollon. Lex. Hom. p. 531. — *οὐκ ἂν — ἐφοπλίσσειας.* Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 352. 6. b. — *εὔκυκλον, εὔτροχον· κύκλοι γὰρ οἱ τροχοί.* Schol. — *πλυνέουσα*, vide, quae notavi ad v. 31. — v. 60. *ἐόντα.* Jam veteres haesisse in h. l., concludi potest ex animadversione Eustathii, qui jam tunc temporis lectum esse a nonnullis *ἐόντι* contendit, quod inepte in textum receperat *Clarke.* Nam ejusmodi *ἀντιπτώσεως* exempla non semel sed saepius reperies in Graecorum, imprimis Atticorum, scriptis. Cf. Il. II, 350. sqq.

βουλὰς βουλεύειν καθαρὰ χροῒ εἵματ' ἔχοντα.
πέντε δέ τοι φίλοι υἷες ἐνὶ μεγάροις γεγάασιν,
οἱ δύ' ὀπυίοντες, τρεῖς δ' ἠΐθεοι θαλέθοντες·
οἱ δ' αἰεὶ ἐθέλουσι νεόπλυτα εἵματ' ἔχοντες
ἐς χορὸν ἔρχεσθαι· τὰ δ' ἐμῇ φρενὶ πάντα μέμηλεν.
Ὣς ἔφατ'· αἴδετο γὰρ θαλερὸν γάμον ἐξονομῆναι
πατρὶ φίλῳ· ὁ δὲ πάντα νόει, καὶ ἀμείβετο μύθῳ·
Οὔτε τοι ἡμιόνων φθονέω, τέκος, οὔτε τευ ἄλλου.
ἔρχευ· ἀτάρ τοι δμῶες ἐφοπλίσσουσιν ἀπήνην
ὑψηλήν, εὔκυκλον, ὑπερτερίῃ ἀραρυῖαν.
Ὣς εἰπὼν, δμώεσσιν ἐκέκλετο· τοὶ δ' ἐπίθοντο.
οἱ μὲν ἄρ' ἐκτὸς ἄμαξαν ἐΰτροχον ἡμιονείην
ὥπλεον, ἡμιόνους θ' ὕπαγον, ζεῦξάν θ' ὑπ' ἀπήνῃ.
κούρη δ' ἐκ θαλάμοιο φέρεν ἐσθῆτα φαεινήν,
καὶ τὴν μὲν κατέθηκεν ἐϋξέστῳ ἐπ' ἀπήνῃ.
μήτηρ δ' ἐν κίστῃ ἐτίθει μενοεικέ' ἐδωδὴν

Φημὶ γὰρ οὖν κατανεῦσαι ὑπερμενέα Κρονίωνα
Ἤματα τῷ, ὅτε νηυσὶν ἐπ' ὠκυπόροισιν ἔβαινον
Ἀργεῖοι, Τρώεσσι φόνον καὶ κῆρα φέροντες,
Ἀστράπτων ἐπιδέξι', ἐναίσιμα σήματα φαίνων.

Aperte hic *ἀστράπτων* et *φαίνων* posita sunt pro *ἀστράπτοντα* et *φαίνοντα*. Plura ad eundem locum attulit exempla Eustathius p. 236. Sed nostro in loco ne opus quidem est, ut ad talem enallagen confugiamus, si nimirum accusativum *ἐόντα* ad verbum *βουλεύειν* pertinere dicimus, cujus sententiae fuisse videtur *Wolfius*, qui post *ἔοικε* minorem posuit interpunctionem. — *γεγάασιν*. Vid. *Thiersch*. Gr. Gr. §. 232. 36. — *οἱ δύο, quorum duo*. Vid. *Thiersch*. Gr. Gr. § 283. 3. Cf. Pindar. Olymp. VIII, 48. — De verbo *ὀπυίειν*, quod h. l. significat *in matrimonio versari*, vid. Jul. Pollux V, 92. et Apollon. Lex. Hom. pag. 506. ita explicat hoc verbum: *ὀπυίειν· ὁ μὲν Ἀπίων, ὁμιλεῖν* (et hoc quidem significatu invenitur revera apud seriores testante *Piersono* ad Moerin. p. 278.), *οὐκ ἔστι δὲ, ἀλλὰ τὸ κατὰ νόμους γυναῖκα συνοικεῖν ἀνδρί*. Cf. ad h. l. *Villoison*. Semper de marito tantum usurpatur *ὀπυίειν*. Cf. Od. XV, 51. —

V. 76. sq. Hos versus varie profert Schol. Aristoph. Acharn. 960. et 1085. Nam ibi habent *μενοεικέα δαῖτα*,

παντοίην, ἐν δ' ὄψα τίθει, ἐν δ' οἶνον ἔχευεν
ἀσκῷ ἐν αἰγείῳ — κούρη δ' ἐπεβήσετ' ἀπήνης —
δῶκεν δὲ χρυσέῃ ἐν ληκύθῳ ὑγρὸν ἔλαιον,
εἷος χυτλώσαιτο σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξίν.
ἡ δ' ἔλαβεν μάστιγα καὶ ἡνία σιγαλόεντα,
μάστιξεν δ' ἐλάαν· καναχὴ δ' ἦν ἡμιόνοιϊν·
αἱ δ' ἄμοτον τανύοντο, φέρον δ' ἐσθῆτα, καὶ αὐτήν,
οὐκ οἴην· ἅμα τῇγε καὶ ἀμφίπολοι κίον ἄλλαι.
Αἱ δ' ὅτε δὴ ποταμοῖο ῥόον περικαλλέ' ἵκοντο,
ἔνθ' ἤτοι πλυνοὶ ἦσαν ἐπηετανοί, πολὺ δ' ὕδωρ
καλὸν ὑπεκπρορέει, μάλα περ ῥυπόωντα καθῆραι·
ἔνθ' αἵγ' ἡμιόνους μὲν ὑπεκπροέλυσαν ἀπήνης.

ὄψα τε οἷα ἔδουσι διοτρεφέες βασιλῆες. In altero loco *μενοεικέ' ἐδωδὴν ὄψα τε* etc. Versus alter est ex Od. γ. 480. quem Grammaticus, memoriter illum commemorans, adjunxit. *Ernesti.* — v. 78. Commemorat jam Pausanias Eliac. V, 19. picturam repraesentantem Nausicaam ejusque ancillam, quarum altera habuerit in manibus frena, altera vero fuerit capite velamine cooperto. Cf. *Quirinus* in *Primordiis Corcyrae* p. 123. — v. 80. *εἷως χυτλώσαιτο, ut se lavaret et ungeret, s. ut se lavaret aqua ungentis mixta.* Utraque enim significatio inest in verbo *χυτλοῦν. Τὸ χυτλώσασθαι ἐπὶ τοῦ μετὰ λουτρὸν ἀλείψασθαι τίθησιν, οὐχ ἁπλῶς ἐπὶ τοῦ ἀλείψασθαι.* Schol. Cf. supra V, 386. — v. 84. *ἄλλαι*, pleonastice positum h. l. ut saepius. Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 314. 1. b. —

V. 86. Memorantur *πλυνοὶ ἐπηετανοί*, i. e. *συνεχεῖς καὶ ἀεὶ ῥέοντες.* Cf. Apollon. Lex. Hom. p. 277., ex iisque *πολὺ καλὸν ὕδωρ ὑπεκπρορέει, viel schönes Wasser läuft von unten heraus und hervor.* Alia exempla vid. apud *Thiersch.* Gr. Gr. §. 279. 6. — Ad idem verbum satis profecto inepte animadvertit Dionys. Halicarn. de Homeri poesi §. 8., enallagen temporum esse, quum proprie desideretur *ὑπεκπρόρεεν.* Imo suo loco h. l. est praesens tempus aquam profluentem oculis nostris quasi proponens. Vid. *Thiersch.* Gr. §. 289. 4. — *ὑπεκπροέλυσαν.* Hoc verbum ita est resolvendum: *ὑπεκλύειν* est solvere equos *ὑπὸ ζυγοῦ ὄντας*, ita, ut non amplius alligati sint *τῇ ἀπήνῃ*, et praepositio *πρὸ* indicat, abductos esse adeo equos a curru. Complectitur igitur *ὑπεκπρολύειν* duorum verborum notiones: *die Pferde*

καὶ τὰς μὲν σεῦαν ποταμὸν πάρα δινήεντα,
τρώγειν ἄγρωστιν μελιηδέα· ταὶ δ' ἀπ' ἀπήνης
εἵματα χερσὶν ἕλοντο, καὶ ἐςφόρεον μέλαν ὕδωρ·
στεῖβον δ' ἐν βόθροισι, θοῶς ἔριδα προφέρουσαι.
αὐτὰρ ἐπεὶ πλῦνάν τε κάθηράν τε ῥύπα πάντα,
ἑξείης πέτασαν παρὰ θῖν' ἁλός, ἧχι μάλιστα
λάϊγγας ποτὶ χέρσον ἀποπλύνεσκε θάλασσα.
αἱ δὲ λοεσσάμεναι καὶ χρισάμεναι λίπ' ἐλαίῳ,
δεῖπνον ἔπειθ' εἵλοντο παρ' ὄχθῃσιν ποταμοῖο·
εἵματα δ' ἠελίοιο μένον τερσήμεναι αὐγῇ.
αὐτὰρ ἐπεὶ σίτου τάρφθεν δμωαί τε καὶ αὐτή,
σφαίρῃ ταίτ' ἄρ' ἔπαιζον, ἀπὸ κρήδεμνα βαλοῦσαι·
τῇσι δὲ Ναυσικάα λευκώλενος ἤρχετο μολπῆς.
οἵη δ' Ἄρτεμις εἶσι κατ' οὔρεος ἰοχέαιρα,

---

vom Wagen abspannen und sie fortgehen lassen. Vidit hanc explicationem jam Eustathius, *ὅτι τοὺς ἐζευγμένους*, inquiens, *ἡμιόνους ὑπὸ τῇ ἀπήνῃ, ἔξω ζυγοῦ ἀγαγόντες, προέρχεσθαι ἀφῆκαν εἰς νομήν*. Cf. quae notavimus ad v. 87. et *Gynther. de praeposition.* p. 41. — v. 89. *ποταμὸν παρὰ δινήεντα, sie trieben die Pferde an dem wogenden Meere hin.* Vid. *Gynther.* l. l. p. 36. — *ἐσφόρεον, ad labra attulerunt aquam; ἔφερον ὕδωρ εἰς τοὺς πλυνοὺς αἱ ἀμφίπολοι.* — v. 96. *χρισάμεναι.* Eustathius habet *ἀλειψάμεναι*, quod reddit per: *χυτλωσάμεναι*. Eandem lectionem tuetur Ed. Rom. Vid. *Ernesti* ad h. l. Male a nonnullis geminabantur liquidae. — v. 102. sqq. Transtulit quae hic Homerus de Nausicaa dicit ad Didonem Virgilius Aeneid. I, 502.

Qualis in Eurotae ripis aut per juga Cynthi
Exercet Diana choros; quam mille secutae
Hinc atque hinc glomerantur Oreades; illa pharetram
Fert humero, gradiensque deas supereminet omnes;
Latonae tacitum pertentant gaudia pectus;
Talis erat Dido, talem se laeta ferebat
Per medios instans operi regnisque futuris,

Qui quidem Latini poetae locus tam egregie arrisit *J. C. Scaligero* (Poetic. l. V, c. 3.), ut Latinos versus a magistro, Homericos vero a discipulo confectos esse, argumentis evincere studeat. Aliter tamen jam sensit de hoc loco Virgilii Gellius N. A. IX, 9. „*Memini audisse me*

ἢ κατὰ Τηΰγετον περιμήκετον ἢ Ἐρύμανθον,
τερπομένη κάπροισι καὶ ὠκείῃς ἐλάφοισιν·

---

ex Valerii Probi discipulis — solitum eum dicere, nihil quicquam tam inprospere Virgilium ex Homero vertisse, quam versus hos amoenissimos, quos de Nausicaa Homerus fecit. — Primum omnium id visum esse dicebant Probo, quod apud Homerum quidem virgo Nausicaa ludibunda inter familiares puellas in locis solis recte atque commode confertur cum Diana venante in jugis montium inter agrestes deas; nequaquam autem conveniens Virgilium fecisse, quoniam Dido in urbe media ingrediens inter Syrios principes, cultu atque incessu serio, instans operi, sicut ipse ait, regnisque futuris, nihil ejus similitudinis capere posset, quae lusibus atque venatibus Dianae congruit. Tum postea quod Homerus studia atque oblectamenta in venando Dianae honeste aperteque dicit; Virgilius autem, quum de venatu deae nihil dixisset, pharetram tamen facit eam ferre in humero, tanquam si onus et sarcinam. Atque illud impense Probum esse demiratum in Virgilio dicebant, quod Homerica quidem Λητὼ gaudium gaudeat genuinum et intimum, atque in ipso penetrali cordis et animae vigens, ipse autem imitari hoc volens, gaudia fecerit pigra et levia et cunctantia, et quasi in summo pectore; nescire enim sese, quidquid significaret illud: pertentant. Praeter ista omnia florem ipsius totius loci Virgilium videri omisisse, quod hunc Homeri versum exigue secutus sit: 'Ρεῖα ἀριγνώτη πέλεται· καλαὶ δέ τε πᾶσαι· quando nulla major cumulatiorque pulchritudinis laus dici potuerit, quam quod una inter omnes pulchras excelleret, una facile ex omnibus nasceretur." Quamquam vero haec a Gellio disputata sint non sine acumine, tamen Virgilii quoque comparationem splendore suo non destitutam esse, negari nequit. Quemadmodum enim Diana in montibus versatur, ita Dido in urbe; illa inter Nymphas, haec inter matronas; illa instat venationibus, haec operi. — Τηΰγετον. Nomen nactus est hic Peloponnesi mons a Taygete nympha, cum antea *mons Amyclaeus* vocaretur. Fuit excelsus, περιμήκετος, venationibus aptus ferisque abundans. In ejus vertice soli equos sacrificabant et Strabonis aetate metalla in eo inventa atque effossa sunt, quorum meminit Martial. VI, 42, 11. Hodie vocatur hic mons: *Les montagnes des Mainottes.* Strabo VIII, p. 557. de hoc monte dicit: Ἔστι ὄρος μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης

τῇ δέ θ' ἅμα Νύμφαι, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο,
ἀγρονόμοι παίζουσι· γέγηθε δέ τε φρένα Λητώ·
πασάων δ' ὑπὲρ ἥγε κάρη ἔχει ἠδὲ μέτωπα,
ῥεῖά τ' ἀριγνώτη πέλεται, καλαὶ δέ τε πᾶσαι·
ὣς ἥγ' ἀμφιπόλοισι μετέπρεπε παρθένος ἀδμής.
Ἀλλ' ὅτε δὴ ἄρ' ἔμελλε πάλιν οἶκόνδε νέεσθαι,
ζεύξασ' ἡμιόνους, πτύξασά τε εἵματα καλά·
ἔνθ' αὖτ' ἄλλ' ἐνόησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη,
ὡς Ὀδυσεὺς ἔγροιτο, ἴδοι τ' εὐώπιδα κούρην,

ὑψηλόν τε, καὶ ὄρθιον, συνάπτον κατὰ τὰ προσάρκτια μέρη ταῖς Ἀρκαδικαῖς ὑπωρείαις. — Ἐρύμανθος. Occurrit triplici appellatione urbis, montis et fluvii. Urbs vocabatur seriori tempore Psophis, quam descripsit Polyb. IV, 70, 2. Montem h. l. intelligendum esse patet, eundemque plures memorant, unde sunt *Erymanthides sylvae* apud Ovid. Metamorph. II, 499. Inclaruit imprimis cubili apri Erymanthii in fabulis de Hercule. Alii et fluvium hujus nominis norunt, qui fontem in monte cognomini habuit, Arcadiam intersecabat, relicto ad dextram Pholoe monte, ad sinistram Thelpusa regione, et tandem in Alpheum influebat. Vid. Pausan. VIII, 24, 2. et *λευκότατον πόταμον* vocat Callimach. H. in Jov. v. 19. — v. 105. Nymphae tanquam sociae Dianae inter hujus deae choreas inveniuntur apud alios quoque poetas, cf. Ovid. Metamorph. III, 181. Claudian. Stilic. III, 243. Tanquam Dianae ministras repraesentatas invenies Nymphas apud *Montefalconium* T. I, p. II, pl. 220. Filiae Jovis vocantur et ab Alcaeo Fr. Ursin. Lyr. p. 105. et Pherecydes eas cum Themide a Jove esse prognatas addit. Vid. *Sturz.* ad Pherecyd. p. 143. — v. 107. πασάων — μέτωπα, *gradiensque deas supereminet omnes*, ut loquitur Virgil. Aen. I, 505. Cf. Macrob. V, 13. — παρθένος ἀδμής, *intacta virgo*. Schol. ἀδάμαστος, ἄγαμος. Il. X, 293.

Ἀδμήτην, ἣν οὔπω ὑπὸ ζυγὸν ἤγαγεν ἀνήρ.

Cf. *Villoison.* ad Apollon. Lex. Homer. p. 36. —

V. 110—126. Pro ἔμβαλε, quod nunc est in libris editis, antea legebatur ἔμπεσε. Sed recte lectio ἔμβαλε jam defendebatur ab *Ernestio*. Reperitur enim h. v. in ed. Rom. et Eustathius alteram illam lectionem plane ignoravit, qua adscita utrumque verbum, et ἅμαρτε et

ἥ οἱ Φαιήκων ἀνδρῶν πόλιν ἡγήσαιτο.
σφαῖραν ἔπειτ' ἔῤῥιψε μετ' ἀμφίπολον βασίλεια·
ἀμφιπόλου μὲν ἅμαρτε, βαθείῃ δ' ἔμβαλε δίνῃ·
αἱ δ' ἐπὶ μακρὸν ἄϋσαν. — ὁ δ' ἔγρετο δῖος Ὀδυσσεύς·
ἑζόμενος δ' ὥρμαινε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν·
Ὤ μοι ἐγώ, τέων αὖτε βροτῶν ἐς γαῖαν ἱκάνω;
ἦ ῥ' οἵγ' ὑβρισταί τε καὶ ἄγριοι, οὐδὲ δίκαιοι,
ἦε φιλόξεινοι, καί σφιν νόος ἐστὶ θεουδής;
ὥςτε με κουράων ἀμφήλυθε θῆλυς ἀϋτή,
Νυμφάων, αἳ ἔχουσ' ὀρέων αἰπεινὰ κάρηνα,
καὶ πηγὰς ποταμῶν καὶ πίσεα ποιήεντα.
ἦ νύ που ἀνθρώπων εἰμὶ σχεδὸν αὐδηέντων;
ἀλλ' ἄγ', ἐγὼν αὐτὸς πειρήσομαι ἠδὲ ἴδωμαι.

ἔμβαλε referendum est ad Nausicaam. — v. 119. *τέων*, vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 149, 2. c. *Spitzner de versu Homer.* p. 184. — Caeterum similiter canit Virgil. Aen. I, 311.

Quas vento accesserit oras,
Qui teneant, (nam inculta videt) hominesne feraene?
Quaerere instituit. —

V. 124. *πείσεα.* Semper variant Cdd., quum alii *πείσεα*, alii *πίσεα* scribant. Hoc imprimis quoque valet de loco Iliad. XX, 9., ubi Harl. *πίσσεα*, Vrat. *πείσσεα* habent. Eandem scripturae varietatem invenies in Apollon. Argonaut. I, 1266. III, 1218. In notione omnes conveniunt Grammatici. Et Apollonius quidem in Lex. p. 540. explicat: *οἱ πότιμοι τόποι καὶ πόαν ἀνιέντες.* Hesychius interpretatur, *λειμῶνες, ἕλη, ποτάμιοι, ποιώδεις, ὑδατώδεις τόποι·* Suidas: *οἱ κάθυδροι τόποι.* — v. 125. *ἦ νύ που — αὐδηέντων, an fortasse jam non longe absum ab hominibus lingua utentibus?* Jam supra ad V, 314. de verbo *αὐδήεις* egimus, ubi Leucothea antea fuisse dicebatur *βροτὸς αὐδήεσσα.* Nostro tamen in loco alia ratio est. Hic enim *ἄνθρωποι αὐδήεντες* non opponuntur diis immortalibus, quae est sententia Schol. Ambr., sed potius *βροτοῖς ὑβρισταῖς καὶ ἀγρίοις.* Procul dubio nimirum sentiebat Homerus, nihil magis ad discernendos homines cultos ab incultis facere, quam linguam, qua utantur, ita, ut homines vel nulla vel maxime insonora usi lingua *ἀγριώτατοι* ipsi esse deberent. Quaerit nunc Ulysses: *In quorumnam hominum terra ego versor? num*

Ὣς εἰπὼν, θάμνων ὑπεδύσετο δῖος Ὀδυσσεύς·
ἐκ πυκινῆς δ᾽ ὕλης πτόρθον κλάσε χειρὶ παχείῃ
φύλλων, ὡς ῥύσαιτο περὶ χροΐ μήδεα φωτός.
βῆ δ᾽ ἴμεν, ὥςτε λέων ὀρεσίτροφος, ἀλκὶ πεποιθώς,
ὅςτ᾽ εἶσ᾽ ὑόμενος καὶ ἀήμενος· ἐν δέ οἱ ὄσσε
δαίεται· αὐτὰρ ὁ βουσὶ μετέρχεται ἢ ὀΐεσσιν,
ἠὲ μετ᾽ ἀγροτέρας ἐλάφους· κέλεται δέ ἑ γαστὴρ,
μήλων πειρήσοντα καὶ ἐς πυκινὸν δόμον ἐλθεῖν·
ὣς Ὀδυσεὺς κούρῃσιν ἐϋπλοκάμοισιν ἔμελλεν
μίξεσθαι, γυμνός περ ἐών· χρειὼ γὰρ ἵκανεν.

---

inter homines maxime feros et injustos, an inter homines hospitales deorumque similes, an certe inter homines, qui voce gaudent humana? Nam *αὐδὴ κατ᾽ ἐξοχὴν* est: *vox, quam edunt homines, αὐδήεντες γὰρ οἱ ἄνθρωποι πρὸς διαστολὴν τῶν λοιπῶν ζώων*, quae sunt verba Eustathii ad Odyss. V, 334. —

V. 127 — 148. Ὑπεδύσετο, *ὁ ποιητής, θάμνων ὑπεδύσετο, φησὶν, Ὀδυσσεύς, ἀντὶ τοῦ, ὑπεξῆλθεν ἐκ τῶν θάμνων, καινότερον τοῦτο φράσας καὶ ἀσυνήθως τοῖς ὕστερον.* Enstathius. — v. 130. De imagine, quae inest in hoc versu, haud inepte exposuit *Clarkius* ita: „Fuerunt, qui Ulyssem hoc in loco, viribus defectum procellaque paene enecatum, leoni fero apte comparari crediderint. Eustathius vim similitudinis in eo consistere existimat, quod Ulysses puellis, Nausicaae comitibus, haud minus quam leo, terribilis apparuerit. *Ὅτι τὸν Ὀδυσσέα γυμνὸν ὄντα, καὶ δυσπρόσιτον διὰ τοῦτο φανῆναι μετὰ βλοσυρότητος μέλλοντα ταῖς κόραις, λέοντι παραβάλλει, εἰπών· Βῆ δ᾽ ἴμεν ὥστε λέων* etc. *εἶτα δεικνὺς ὡς οὐ πρὸς τὴν Ὀδυσσέως ἀνδρίαν ἡ παραβολή, ἀλλὰ πρὸς ἔκπληξιν, ἣν ἐξ αὐτοῦ αἱ γυναῖκες ἔπαθον, ἐπάγει·* (v. 137.) *Σμερδαλέος δ᾽ αὐτῇσι φάνη* etc. Dua *Dacier* leoni eum ideo comparari arbitratur, quia audito puellarum strepitu, hominibusne mitibus an crudelibus occursurus esset ignarus, ex arbusto nudus animoque intrepido egrederetur. Mihi in eo potius consistere videtur comparationis vis, tum quod Ulysses mari tumidus, totusque spuma foedatus, leoni agresti ventis procellisque afflicto, *Ὅς εἶς ὑόμενος καὶ ἀήμενος*, similis dicatur; tum quod necessitate coactus (v. 136.), ex arbusto puellis timidis sese nec opinato ostenderit; ipsisque, uti observat Eustathius, fugam et terrorem haud minorem,

σμερδαλέος δ' αὐτῇσι φάνη, κεκακωμένος ἅλμῃ·
τρέσσαν δ' ἄλλυδις ἄλλη ἐπ' ἠϊόνας προὐχούσας·
οἴη δ' Ἀλκινόου θυγάτηρ μένε· τῇ γὰρ Ἀθήνη
θάρσος ἐνὶ φρεσὶ θῆκε, καὶ ἐκ δέος εἵλετο γυίων.
στῆ δ' ἄντα σχομένη· ὁ δὲ μερμήριξεν Ὀδυσσεύς,
ἢ γούνων λίσσοιτο λαβὼν εὐώπιδα κούρην,
ἦ αὔτως ἐπέεσσιν ἀποσταδὰ μειλιχίοισιν
λίσσοιτ', εἰ δείξειε πόλιν, καὶ εἵματα δοίη.
ὣς ἄρα οἱ φρονέοντι δοάσσατο κέρδιον εἶναι,
λίσσεσθαι ἐπέεσσιν ἀποσταδὰ μειλιχίοισιν,
μή οἱ γοῦνα λαβόντι χολώσαιτο φρένα κούρη.
αὐτίκα μειλίχιον καὶ κερδαλέον φάτο μῦθον·
Γουνοῦμαί σε, ἄνασσα· θεός νύ τις ἦ βροτός ἐσσι.
εἰ μέν τις θεός ἐσσι, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν,
Ἀρτέμιδί σε ἔγωγε, Διὸς κούρῃ μεγάλοιο,
εἶδός τε μέγεθός τε φυήν τ' ἄγχιστα εἴσκω·
εἰ δέ τίς ἐσσι βροτῶν, τοὶ ἐπὶ χθονὶ ναιετάουσιν,
τρὶςμάκαρες μὲν σοίγε πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ,

---

quam leo ferus ovibus aut hinnulis imbecillibus, incusserit." — Quod ad v. *ἄλκι* attinet, dixerunt quidem veterum Grammaticorum nonnulli, esse hoc vocabulum ex *ἀλκή*, quo tamen nihil absurdius cogitari potest. Jam Apollonius vero in Lex. Hom. p. 93. verum vidit, esse nimirum ab *ἄλξ* ductum, et Etymol. atque Suidas Tryphonem in libro primo *περὶ τῆς ἀρχαίας ἀναγνώσεως* secuti docent, Aeoles ita dixisse *ἰῶκα* pro *ἰωκήν*, *κρόκα* pro *κρόκην*, ergo *ἄλκα* pro *ἀλκήν*. Vid. *Maittaire de dialect.* p. 447. St. *Passow* in Lex. s. h. v. — v. *κερδαλέον μῦθον*, *prudentem sermonem.* Quamquam enim *κερδαλέος* saepissime usurpatur de eo, qui astu assequi studet, quae vult, quo spectat Apollonii interpretatio p. 392. *ὁ συνετώτατος καὶ πανουργότατος*, tamen alias, et nostro quoque in loco, nihil aliud est, quam prudens. Vid. *Köppen.* ad Il. X, 44. —

V. 149. sqq. Virgil. Aen. I, 331.

O quam te memorem, virgo? namque haud tibi vultus
Mortalis, nec vox hominem sonat; o dea certe
An Phoebi soror, an nympharum sanguinis una?

V. 154. Apprime huc quadrat simillimus versus apud

τρισμάκαρες δὲ κασίγνητοι· μάλα πού σφισι θυμὸς
αἰὲν ἐϋφροσύνῃσιν ἰαίνεται εἵνεκα σεῖο,
λευσσόντων τοιόνδε θάλος χορὸν εἰσοιχνεῦσαν.
κεῖνος δ' αὖ πέρι κῆρι μακάρτατος ἔξοχον ἄλλων,
ὅς κέ σ' ἐέδνοισι βρίσας οἶκόνδ' ἀγάγηται.

Musaeum in dulcissimo carmine de Herone et Leandro v. 138. sq.

Ὄλβιος ὅς σ' ἐφύτευσε, καὶ ὀλβίη, ἥ τέκε μήτηρ,
Γαστήρ, ἥ σ' ἐλόχευσε, μακαρτάτη.

Ovid. Metamorph. IV, 322.

Qui te genuere beati,
Et frater felix, et fortunata profecto
Si qua tibi soror est, et quae dedit ubera nutrix.

V. 157. *λευσσόντων.* Exspectaveris sane *λεύσσουσι*, ut magis cohaereat cum praecedenti dativo *σφισι.* At ut Latini v. c. dicunt, *nostros vidisti flentis ocellos;* ita etiam Homerus hunc genitivum usurpat. Ejusmodi genitivi vero, de quibus egit *Schäferus* ad *Lambert. Bos. Ellips.* p. 51., nihil aliud sunt, quam genitivi absoluti, locique haud dissimiles prorsus extant Odyss. IX, 257. *ἡμῖν δ' αὖτε κατεκλάσθαι φίλον ἦτορ, δεισάντων φθόγγον τε βαρὺν, αὐτόν τε πέλωρον.* *Uns brach das Herz, da wir den Schall fürchteten.* etc. Il. XVI, 531. *Ὅττι οἱ οὐκ ἤκουσε μέγας θεὸς, εὐξαμένοιο.* In aliis locis, ubi praecesserat genitivus, sequitur dativus, quamquam eorum multis medelam adhibuit *Wolfius*, v. c. Od. XXIII, 205 sq. Cf. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 258. 3. — *πέρι κῆρι.* Cur h. l. adverbium *πέρι* locum habere non possit, quae est sententia *Thierschii* l. l. §. 264. 1., profecto non video, imo rectissime jam annotavit Eustathius, tres inesse huic loco *ἐπιτάσεις*, nempe *τὸ πέρι, τὸ μακάρτατος, καὶ τὸ ἔξοχον, πρὸς ἔνδειξιν πάνυ πολλῆς μακαριότητος.* Ineptius etiam est, quod dicit *Ernesti*, *περὶ κῆρι* esse *valde*, *maxime*, quod nunquam significare posset, si vel pro oxytono haberes hanc praepositionem; sed *πέρι κῆρι* est, quod vernaculo sermone dicimus: *recht im Herzen.* Caeterum pro *μακάρτατος* jam suffecisset h. l. positivus, qua de re adeundus est *Thiersch.* l. l. §. 282. 5., ubi tamen miror, quod V. D. ipse scripserit h. l. *πέρι κῆρι*, accentu in penultima posito. — V. 159. Quamvis verbum *βρίθειν* apud seriores poe-

οὐ γάρ πω τοιοῦτον ἴδον βροτὸν ὀφθαλμοῖσιν,
οὔτ' ἄνδρ', οὔτε γυναῖκα· σέβας μ' ἔχει εἰςορόωντα.
Δήλῳ δή ποτε τοῖον Ἀπόλλωνος παρὰ βωμῷ
φοίνικος νέον ἔρνος ἀνερχόμενον ἐνόησα —
ἦλθον γὰρ καὶ κεῖσε, πολὺς δέ μοι ἕσπετο λαὸς
τὴν ὁδόν, ᾗ δὴ ἔμελλεν ἐμοὶ κακὰ κήδε' ἔσεσθαι —
ὣς δ' αὔτως καὶ κεῖνο ἰδὼν, ἐτεθήπεα θυμῷ
δήν· ἐπεὶ οὔπω τοῖον ἀνήλυθεν ἐκ δόρυ γαίης·
ὡς σέ, γύναι, ἄγαμαί τε τέθηπά τε, δείδιά τ' αἰνῶς
γούνων ἅψασθαι· χαλεπὸν δέ τε πένθος ἱκάνει.
χθιζὸς ἐεικοστῷ φύγον ἤματι οἴνοπα πόντον·
τόφρα δέ μ' αἰεὶ κῦμα φόρει, κραιπναί τε θύελλαι,
νήσου ἀπ' Ὠγυγίης· νῦν δ' ἐνθάδε κάββαλε δαίμων,
ὄφρ' ἔτι που καὶ τῇδε πάθω κακόν. οὐ γὰρ ὀΐω
παύσεσθ'· ἀλλ' ἔτι πολλὰ θεοὶ τελέουσι πάροιθεν.
ἀλλά, ἄνασσ', ἐλέαιρε· σὲ γὰρ κακὰ πολλὰ μογήσας
ἐς πρώτην ἱκόμην· τῶν δ' ἄλλων οὔτινα οἶδα

---

tas Activo *gravandi* significatu occurrat; semper tamen neutrius notionis est apud Homerum. Caecutiverunt igitur Schol. et Apollon. p. 199. explicantes illud participium *βρίσας* per *βαρύνας*. Est vero *ἐέδνοισι βρίσας* vel, *donis gravis*, *von Geschenken schwer*, (cf. Il. XVIII, 561. Od. XVI, 474. XIX, 112. XV, 334.) vel, *donis victoriam deportans*. Haec altera explicatio arrisit imprimis Eustathio, qui, *τὸ βρίσας*, inquit, *ἀντὶ τοῦ, νικήσας ἕδνων πλήθει τοὺς ἄλλους μνηστῆρας διὰ τὸ τῆς κόρης δηλαδὴ περιμάχητον. καὶ ἔστιν ἡ μεταφορὰ ἐκ τῶν σταθμιζομένων ῥοπῶν.* — v. 162. *Δήλῳ — παρὰ βωμῷ.* „Quod Homericus Ulyxes Deli se proceram et teneram palmam vidisse dixit, hodie monstrant eandem.“ Cic. de Legib. I. sub init. „Nec non palma Deli ab ejusdem dei [Apollinis] aetate conspicitur.“ Plin. Nat. XVI, 44. Eurip. Hecub. 458.

Ἔνθα πρωτόγονός τε φοῖνιξ
δάφνα θ' ἱεροὺς ἀνέσχε
Λατοῖ φίλᾳ πτόρθους
ὠδῖνος ἄγαλμα Δίας.

Cf. Schol. Apollon. Rhod. I, 1131. et *Spanhem.* ad Callim. H. in Del. v. 210. — v. 168. *ὣς δέ.* Ita scripsi *Thierschium* sequutus, qui in Gr. Gr. §. 205, 14.

ἀνθρώπων, οἳ τήνδε πόλιν καὶ γαῖαν ἔχουσιν.
ἄστυ δέ μοι δεῖξον, δὸς δὲ ῥάκος ἀμφιβαλέσθαι,
εἴ τί που εἴλυμα σπείρων ἔχες ἐνθάδ᾽ ἰοῦσα.
σοὶ δὲ θεοὶ τόσα δοῖεν, ὅσα φρεσὶ σῇσι μενοινᾷς·
ἄνδρα τε καὶ οἶκον καὶ ὁμοφροσύνην ὀπάσειαν
ἐσθλήν· οὐ μὲν γὰρ τοῦγε κρεῖσσον καὶ ἄρειον,
ἢ ὅθ᾽ ὁμοφρονέοντε νοήμασιν οἶκον ἔχητον
ἀνὴρ ἠδὲ γυνή· πόλλ᾽ ἄλγεα δυςμενέεσσιν,
χάρματα δ᾽ εὐμενέτῃσι· μάλιστα δέ τ᾽ ἔκλυον αὐτοί.
Τὸν δ᾽ αὖ Ναυσικάα λευκώλενος ἀντίον ηὔδα·
ξεῖν᾽· ἐπεὶ οὔτε κακῷ, οὔτ᾽ ἄφρονι φωτὶ ἔοικας —
Ζεὺς δ᾽ αὐτὸς νέμει ὄλβον Ὀλύμπιος ἀνθρώποισιν,
ἐσθλοῖς ἠδὲ κακοῖσιν, ὅπως ἐθέλῃσιν, ἑκάστῳ·

---

hanc nobis suasit lectionem. — v. 182. Hanc dulcissimam sententiam, quam h. l. habet Homerus, exprimere, alii quoque inter se certarunt poetae. Sic v. c. dicit Eurip. Med. v. 14.

"Ηπερ μεγίστη γίγνεται σωτηρία,
"Οταν γυνὴ πρὸς ἄνδρα μὴ διχοστατῇ.

Et Phocylid. v. 184.

Τί γὰρ ἥδυτερον καὶ ἄρειον,
"Η ὅταν ἀνδρὶ γυνὴ φρονέῃ φίλα γήραος ἄχρι,
Καὶ πόσις ᾖ ἀλόχῳ, μήδ᾽ ἐμπέσῃ ἄνδιχα νεῖκος.

"Εκλυον, *sentiunt.* Saepe enim inter se permutantur verba sensuum internorum vel externorum, qua de re jam super egimus ad I, 58. cf. *Passow.* ad Musaeum de Her. et Leandr. v. 5. Schol. ad h. l. explicuit *ἔκλυον·* *τῆς πρὸς ἀλλήλους εὐνοίας αἰσθάνονται καὶ ἀπολαύουσιν.* De significatu, quem h. l. obtinet aoristus, vide sis *Thierschium* Gr. Gr. §. 291. 2. b. *Hermann. de emend. rat. Grammat. Graecae.* p. 186. sqq.

V. 186—197. *Ἐσθλοῖς, ἠδὲ κακοῖσιν. Ἰστέον δὲ ὅτι τό, ἐσθλοῖς ἠδὲ κακοῖς οἱ μὲν ἐπὶ ἀνθρώπων νοοῦσι τῶν ὀλβιζομένων· οἱ δὲ οὐδέτερα ταῦτα ὀνόματα ἐκδέχονται, λέγοντες, ὅτι νέμει ὄλβον θεὸς ἔν τε ἐσθλοῖς πράγμασι καὶ ἐν κακοῖς*, quam tamen explicationem ipse Eustathius postea satis miram vocat et inficetam. Versus vero 188—190. continent parenthesin, ita, ut sensus verborum sit fere hicce: *Jupiter pro sua voluntate distribuit bono homini bona, malo contra mala; tu vero, qui neque timidus neque stultus vir esse videris, apud nos*

καί πού σοι τάγ' ἔδωκε, σὲ δὲ χρὴ τετλάμεν ἔμπης —
νῦν δ', ἐπεὶ ἡμετέρην τε πόλιν καὶ γαῖαν ἱκάνεις,
οὔτ' οὖν ἐσθῆτος δευήσεαι, οὔτε τευ ἄλλου,
ὧν ἐπέοιχ' ἱκέτην ταλαπείριον ἀντιάσαντα.
ἄστυ δέ τοι δείξω, ἐρέω δέ τοι οὔνομα λαῶν.
Φαίηκες μὲν τήνδε πόλιν καί γαῖαν ἔχουσιν·
εἰμὶ δ' ἐγὼ θυγάτηρ μεγαλήτορος Ἀλκινόοιο,
τοῦ δ' ἐκ Φαιήκων ἔχεται κάρτος τε βίη τε.
Ἦ ῥα, καὶ ἀμφιπόλοισιν ἐϋπλοκάμοισι κέλευσεν·
στῆτέ μοι, ἀμφίπολοι· πόσε φεύγετε, φῶτα ἰδοῦσαι;
ἦ μή πού τινα δυςμενέων φάσθ' ἔμμεναι ἀνδρῶν;
οὐκ ἔσθ' οὗτος ἀνὴρ διερὸς βροτός, οὐδὲ γένηται,
ὅς κεν Φαιήκων ἀνδρῶν ἐς γαῖαν ἵκηται,
δηϊοτῆτα φέρων· μάλα γὰρ φίλοι ἀθανάτοισιν.
οἰκέομεν δ' ἀπάνευθε, πολυκλύστῳ ἐνὶ πόντῳ,
ἔσχατοι, οὐδέ τις ἄμμι βροτῶν ἐπιμίσγεται ἄλλος.
ἀλλ' ὅδε τις δύστηνος ἀλώμενος ἐνθάδ' ἱκάνει,
τὸν νῦν χρὴ κομέειν· πρὸς γὰρ Διός εἰσιν ἅπαντες
ξεῖνοί τε πτωχοί τε· δόσις δ' ὀλίγη τε φίλη τε.

---

quoque invenies, quae tibi necessaria sunt. De versu 190. cf. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 205. 14. — *Ταλαπείριον.* Putant nonnulli jam ex veteribus, synonymum esse h. v. τῷ *ταλαίπωρος.* Et hanc ipsam notionem defendere etiam magis studet *Clarke* loco, qui infra legitur Od. VII, 24., ubi tamen ipse Scholiasta dicit, dictum esse *ἀντὶ τοῦ ξένος, καὶ πόῤῥωθεν πεπερακώς, ἢ μακρόθεν ἀφιγμένος.* Quod *Clarkius* dicit de tautologia nihil prorsus valet. Semper autem jungitur *ταλαπείριος* in Odyssea cum v. *ἱκέτης* vel *ξεῖνος.* Vid. *Passow.* s. h. v. — *ἀντιᾶν* vertendum h. l. est: compotem fieri. Vid. Od. XXI, 402. Il. XXIV, 62. —

V. 198—210. *Διερὸς βροτός, homo, qui omni sua vi et robore gaudet, ὁ ζῶν καὶ ἐῤῥωμένος.* Ipsum hunc significatum explicare studuit Hesychius in v. *διερός* qui *ὑγρὸς γάρ,* inquit, *ὁ ζῶν, ὁ δὲ νεκρὸς ἀλίβας,* i. e. *siccus, aridus.* Non inepte tamen scribebat Callistratus *δυερός,* testibus Schol. Pal. et Ambr., quod est id. q. *ἐπίπονος, παρὰ τὴν δυήν.* — v. 205. *ἄμμι.* vid. *Maittaire de Dialect.* p. 259. sq. — v. 207. *πρὸς Διὸς — πτωχοί τε,* i. e. *miseretur omnium peregrinorum et*

ἀλλὰ δότ᾽, ἀμφίπολοι, ξείνῳ βρῶσίν τε πόσιν τε·
λούσατέ τ᾽ ἐν ποταμῷ, ὅθ᾽ ἐπὶ σκέπας ἔστ᾽ ἀνέμοιο.
Ὣς ἔφαθ᾽· αἱ δ᾽ ἔσταν τε καὶ ἀλλήλῃσι κέλευσαν·
κὰδ δ᾽ ἄρ᾽ Ὀδυσσῆ εἷσαν ἐπὶ σκέπας, ὡς ἐκέλευσεν
Ναυσικάα, θυγάτηρ μεγαλήτορος Ἀλκινόοιο·
πὰρ δ᾽ ἄρα οἱ φᾶρός τε χιτῶνά τε εἵματ᾽ ἔθηκαν·
δῶκαν δὲ χρυσέῃ ἐν ληκύθῳ ὑγρὸν ἔλαιον,
ἤνωγον δ᾽ ἄρα μιν λοῦσθαι ποταμοῖο ῥοῇσιν.
δή ῥα τότ᾽ ἀμφιπόλοισι μετηύδα δῖος Ὀδυσσεύς·

---

pauperum Jupiter ipsique inveniunt apud eum refugium atque tutelam. Similiter canit Apollon. Rhod. III, 985.

Καὶ Διός, ὃς ξείνοις ἱκέτῃσί τε χεῖρ᾽ ὑπερίσχει.

Cf. *Klopfer's mytholog. Wörterb.* T. II, p. 95. et Schol. Ambr. ad h. l. — δόσις δ᾽ ὀλίγη τε φίλη τε, *exiguum quidem, sed gratum est donum*. Inepte animadvertit Scholiasta: ὀλίγη μὲν τῷ διδόντι, φίλη δὲ τῷ λαμβάνοντι. Nam non tam ei, qui accipit donum, gratum est, sed vocatur φίλη, quia lubenter haec δόσις porrigitur. Cf. *Köppen.* ad Il. I, 167. — v. 210. Male *Ernestius* λούσατε explicabat: *facite, ut lavari possit;* nam alii loci satis demonstrant, lotionem virorum fuisse puellarum officium. Cf. Athenaeus I, p. 10. D. et quae notavi supra ad III, 464. —

V. 211—222. Pro ἔσταν τε καὶ ἀλλήλῃσι κέλευσαν, quod praeeunte Barnesio dedit *Wolfius*, ante legebatur vel ἔσταν — ἀλλήλοισι κέλευσαν vel αἱ δ᾽ ἵσταντο καὶ ἀλλήλῃσι κέλευον, quam posteriorem lectionem nominatim exhibitam in edit. Rom. defendit ad h. l. *Clarkius*. Cf. Iliad. XIII, 84. Temere, ut videtur. Vid. *Thiersch. Grammatik* §. 289. 11. 12. 13. §. 290. — v. 212. Pro Ὀδυσσῆ' quod dedit ipse *Wolfius*, scribendum duxi Ὀδυσσῆ, sine apostropho, recte illud flagitante *Thiersch. Grammatik* §. 194. 46. d. Antea legebatur etiam Ὀδυσσῆα εἷσαν. Cf. *Spitzner.* de versu her. §. 4. p. 21. — Ναυσικάα. Cf. *Klopfer's mythol. Wörterb.* II, 298. De vocis autem etymologia et formis *Thiersch.* Gr. Gr. §. 180. 41. — ὑγρὸν ἔλαιον, cf. Iliad. XXIII, 281. V, 903. et *Köppen.* ad h. l. Apollon. Lexic. p. 666. ed. *Toll.* et *Passow.* Lex. s. v. ὑγρός. Ex verbis autem v. 216. ἤνωγον — μιν λοῦσθαι patet sane, haud obsecutas esse ancillas Nausicaae ejus mandato v. 210, inde vero non sequitur, λούσατε ibi cum *Ernestio* ita esse interpretandum,

Ἀμφίπολοι, στῆθ' οὕτω ἀπόπροθεν, ὄφρ' ἐγὼ αὐτὸς
ἅλμην ὤμοιϊν ἀπολούσομαι, ἀμφὶ δ' ἐλαίῳ
χρίσομαι· ἦ γὰρ δηρὸν ἀπὸ χροός ἐστιν ἀλοιφή.
ἄντην δ' οὐκ ἂν ἔγωγε λοέσσομαι· αἰδέομαι γὰρ
γυμνοῦσθαι, κούρῃσιν ἐϋπλοκάμοισι μετελθών.
Ὣς ἔφαθ'· αἱ δ' ἀπάνευθεν ἴσαν, εἶπον δ' ἄρα κούρῃ.
αὐτὰρ ὁ ἐκ ποταμοῦ χρόα νίζετο δῖος Ὀδυσσεὺς
ἅλμην, ἥ οἱ νῶτα καὶ εὐρέας ἄμπεχεν ὤμους·

---

ut ad illum versum monui. Ceterum Eustathius ad v. 215 observavit haec: *δῆλον ἐκ τῶν ἐνταῦθα λεγομένων, ὡς καὶ ἐψυχρολότουν οἱ παλαιοί. ὅτι δὲ καὶ θερμοῖς ἐχρῶντο λοετροῖς, ἐν ἄλλοις δηλοῖ ὁ ποιητής.* — *ἄρα*, *ut jusserat Nausicaa.* Ernest. cf. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 302. 1. 4. et infra v. 238. — *οὕτω*, *δεικτικῶς*, *οὕτως ὡς ἔχετε, ὡς κἂν τῷ, Ἥφαιστε πρόμολ' ὧδε* (Iliad. XXIII, 392.) Pal. — *ὄφρ'* — *ἀπολούσομαι* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 341. 1. d. — *ἅλμην* cf. Od. V, 322. — *ὤμοιϊν*, vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 183. 9. cf. *Maittaire* de diall. p. 400. B. de productione autem syllabae *ιν* in fine verborum *Spitzner.* de versu her. p. 47. sqq. — *ἀπὸ χροός ἐστιν ἀλοιφή*, i. e. a corpore abeest unctio, *πολὺς γὰρ καιρός ἐστιν, ὅτι οὐκ ἠλειψάμην* Ambr. Vid. *Gynther. de usu praepositionum apud Homerum* p. 20. b. De verbo *ἀλοιφή* vid. *Passow.* s. v. cf. Apollon. Lexic. p. 90. ed. *Toll.* — *λοέσσομαι* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 232. 87. cf. *Maittaire* de diall. p. 418. A. p. 457. A. — *γυμνοῦσθαι* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 222. 84. — *κούρῃσιν* — *μετελθών.* Schol. *ἀντὶ τοῦ ἀπελθών* (leg. *ἐπελθών.*) Cf. Odyss. I, 134. *Gynther.* de usu praepos. apud Homer. p. 35. 2. p. 36. —

V. 223—238. *Χρόα νίζετο — ἅλμην.* Ad haec verba Eustathius commentatur haec: *Ἰστέον ὅτι τό, χρόα νίζετο ἅλμην, ἀντιπτωσιν πάσχει. ἣ γὰρ τὸν χρόα ἐσμήχει ἐκ τῆς ἅλμης, ἢ μᾶλλον, τὴν ἅλμην ἐκ τοῦ χρόος, κατὰ τό, ἐκ κεφαλῆς ἔσχηχεν ἁλός χνόον* (v. 226.), *καί, ἅλμην ὤμοϊν ἀπολούσομαι* (v. 219.), *ἔνθα τὸ ἅλμην, τὴν τὸ σῶμα δηλαδὴ δριμύττουσαν, πρὸς διαστολὴν ἐῤῥέθη τῶν τε διὰ ῥύπον ἀπίλευσιν λουομένων καὶ τῶν ἄλλως διὰ τημέλειαν σώματος.* Sed vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 273. b., ubi tamen locus noster sane notabilior non est commemoratus. Cf. ibid. §. 266. 4. — *Ἄμπεχεν. Ἔστι τὸ ἀμπέχειν ὅμοιον τῷ περιέχειν ἤτοι ἐνδύειν, καί, ὡς εἰπεῖν, ἀμφιέχειν, τροπῇ τοῦ φ εἰς τὸ ἀντίστοιχον π κατὰ Ἴωνας ὅθεν καὶ τὸ ἀμπίσχειν*

ἐκ κεφαλῆς δ' ἔσμηχεν ἁλὸς χνόον ἀτρυγέτοιο.
αὐτὰρ ἐπειδὴ πάντα λοέσσατο καὶ λίπ' ἄλειψεν,
ἀμφὶ δὲ εἵματα ἕσσαθ', ἅ οἱ πόρε παρθένος ἀδμής·
τὸν μὲν Ἀθηναίη θῆκεν, Διὸς ἐκγεγαυῖα,
μείζονά τ' εἰσιδέειν καὶ πάσσονα· κὰδ δὲ κάρητος
οὔλας ἧκε κόμας, ὑακινθίνῳ ἄνθει ὁμοίας.

καὶ ἡ ἀμπεχόνη, καὶ τὸ ἀμπέχονον. Cf. *Kön.* ad Gregor. p. (159.) 344. *Sturz.* ad *Maittaire* de diall. p. 195. D. — *ἐκ κεφαλῆς κ. λ.* Ad h. l. Plutarch. Symposiac. I, 9 haec observat: *Ὀδυσσεὺς μετὰ τὸ ναυάγιον — καταβάς — εἰς τὸν ποταμόν, Ἐκ κεφαλῆς ἔσμηχεν ἁλὸς χνόον· ὑπερφυῶς τοῦ ποιητοῦ τὸ γινόμενον συνεωρακότος. Ὅταν γὰρ ἐκ τῆς θαλάττης ἀναδύντες ἐν τῷ ἡλίῳ στῶσι, τὸ λεπτότατον καὶ κουφότατον τῆς ὑγρασίας ἡ θερμότης διεφόρησε· τὸ δὲ ἁλμυρὸν αὐτὸ καὶ τραχὺ καταλειφθὲν ἐφίσταται, καὶ παραμένει τοῖς σώμασιν ἁλώδης ἐπίπαγος, μέχρι ἂν αὐτὸ ποτίμῳ, καὶ γλυκεῖ κατακλύσωσιν.* — *ἀτρυγέτοιο* vid. *Heyne* ad Iliad. I, 316. cf. Eurip. Phoen. v. 218. Hom. Il. XVII, 425. Pind. Olymp. I, 18. Apollon. Lex. p. 173. ed. *Toll. Passow.* s. v. — *λιπ'* cf. supra v. 96. vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 198. 2. p. 311. Eustathius vero ad v. 215. commentatur haec: *Ἰστέον δὲ καὶ ὡς κοινότερον μὲν τό, λιπ' ἐλαίῳ, ἀποκέκοφθαι δοκεῖ ἐκ τοῦ λιπαρῷ, ἵνα ᾖ λιπαρὸν ἔλαιον, οὐ πρὸς διαστολὴν ἑτέρου μὴ τοιούτου, ἀλλὰ τὸ ἁπλῶς φύσει τοιοῦτον ὑγρόν. Ἡρωδιανὸς μέντοι, ἄλλως αὐτὸ σχηματίζων, φησὶν ὅτι τοῦ ἄλειφα καὶ λίπα ἡ κατάληξις οὐκ ἀήθης, ἀλλὰ τὸ μὲν ἄλειφα, ὥσπερ θένω θέναρ, καὶ κείρω κέρας, οὕτω καὶ αὐτὸ ἐκ τοῦ ἀλείφω, ἄλειφαρ ἢ ἄλειφας, καὶ ὑποστολῇ τοῦ ρ ἢ τοῦ σ ἄλειφα, τὸ δὲ λίπα ἐξ ἀναλόγου ἀντιπαραθέσεως ἐγένετο. ὡς γὰρ κῶος κῶας, ὗδος ὗδας, γῆρος γῆρας, οὕτω καὶ λίπος λίπας, ἐξ οὗ τὸ λίπα, ἵνα ᾖ γένος μὲν τὸ λίπα, εἶδος δὲ τὸ ἔλαιον.* cf. quae observavi ad III, 466. — *ἀδμής.* Vid. quae monui supra ad v. 109. — *τὸν μὲν Ἀθηναίη θῆκεν.* Cf. Virgil. Aen. I, 593.

— — Namque ipsa decoram
Caesariem nato genitrix, lumenque juventae
Purpureum, et laetos oculis afflarat honores.

Vid. *Jensii* Observ. in styl. Homer. p. 295. — *οὔλας* i. e. *crispas.* Vid. *Buttmann. Lexilogus* T. I. p. 187. „*Als Beiwort der χλαῖνα und der λάχνη daraus gibt es* (οὖλος) *den Begriff des rauchen, wolligen. Dieser scheint indessen nicht sogleich recht zu stimmen mit den beiden Stellen — Od. ζ, 231. und ψ, 158.* *καδδὲ κάρη-*

ὡς δ᾽ ὅτε τις χρυσὸν περιχεύεται ἀργύρῳ ἀνὴρ
ἴδρις, ὃν Ἥφαιστος δέδαεν καὶ Παλλὰς Ἀθήνη
τέχνην παντοίην, χαρίεντα δὲ ἔργα τελείει·
ὣς ἄρα τῷ κατέχευε χάριν κεφαλῇ τε καὶ ὤμοις.
ἕζετ᾽ ἔπειτ᾽, ἀπάνευθε κιὼν ἐπὶ θῖνα θαλάσσης,
κάλλεϊ καὶ χάρισι στίλβων· θηεῖτο δὲ κούρη·
δή ῥα τότ᾽ ἀμφιπόλοισιν ἐϋπλοκάμοισι μετηύδα·
Κλῦτέ μευ, ἀμφίπολοι λευκώλενοι, ὄφρα τι εἴπω·
οὐ πάντων ἀέκητι θεῶν, οἳ Ὄλυμπον ἔχουσιν,
Φαιήκεσσ᾽ ὅδ᾽ ἀνὴρ ἐπιμίσγεται ἀντιθέοισιν.
πρόσθεν μὲν γὰρ δή μοι ἀεικέλιος δέατ᾽ εἶναι,
νῦν δὲ θεοῖσιν ἔοικε, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν.
αἲ γὰρ ἐμοὶ τοιόσδε πόσις κεκλημένος εἴη,

τος *Οὔλας ἧκε κόμας.* *Allein eben hier soll uns das Beiwort* οὔλας *verhindern, an ein weich und sanft hinunter fliessendes langes Haar zu denken, dergleichen auf Apollo wohl und Paris, nicht aber auf Odysseus passt. Das* καθῆκε *mahlt uns bloss ein schweres, voll herabfallendes Haar, und* οὔλας *bezeichnet es als ein stark gelocktes, buschiges, krauses. Nur so gefasst kann es auch ein Beiwort des Hauptes selbst werden, wie wenn der bejahrte Herold Eurybates Od.* τ', 246. *οὐλοκάρηνος krausköpfig heisst.*" — *ὑακινθίνῳ* ὅ ἐστι μελαίνας, κατὰ τὸν ὑάκινθον τὸ ἄνθος. Eustath. — *περιχεύεται* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 168. 11. Ad rem cf. Virg. Aen. I, 596.

> *Quale manus addunt ebori decus, aut ubi flavo*
> *Argentum Pariusve lapis circumdatur auro.*

τέχνην παντόιην i. e. πάντα τὰ μέρη τῆς τέχνης ἢ τῆς χρυσοχοϊκῆς τέχνης, πᾶσαν τὴν κατὰ μέρος ἀκρίβειαν. Ambr. — *κατέχευε.* Cf. quae observavi ad II, 12. p. 57. —

V. 239—254. *Οὐ πάντων ἀέκητι* i. e. ἀλλ' ἐστι τις δηλονότι θεῶν ὅς διέσωσεν ἐνθάδε τὸν 'Οδυσσέα Schol. Ambr. — *Φαιήκεσσ'* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 164. 7. — *δέατ'* ab antiquo verbo *δέαμαι,* i. q. ἐδόκει. Antea legebatur *δόατ'* quod ex *δοάσσατο* Il. XIII, 458. contractum putabat *Barnesius,* et hanc ipsam lectionem tueri videtur *Thiersch.* Gr. Gr. §. 232. 47. p. 388. Sed recte equidem puto *Wolfium* auctoritate Eustathii et Scholl. scripsisse *δέατ'*. Vid. *Passow.* s. *δέατο* et *δοάζω.* cf. *Maittaire* de diall. p. 421. A. B. — *Αἲ γὰρ κ. λ.*

ἐνθάδε ναιετάων, καί οἱ ἅδοι αὐτόθι μίμνειν!
ἀλλὰ δότ', ἀμφίπολοι, ξείνῳ βρῶσίν τε πόσιν τε.
῝Ως ἔφαθ'· αἳ δ' ἄρα τῆς μάλα μὲν κλύον, ἠδ' ἐπίθοντο·
πὰρ δ' ἄρ' Ὀδυσσῆϊ ἔθεσαν βρῶσίν τε πόσιν τε.
ἤτοι ὁ πῖνε καὶ ἦσθε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεὺς
ἁρπαλέως· δηρὸν γὰρ ἐδητύος ἦεν ἄπαστος.
Αὐτὰρ Ναυσικάα λευκώλενος ἄλλ' ἐνόησεν·
εἵματ' ἄρα πτύξασα τίθει καλῆς ἐπ' ἀπήνης,
ζεῦξεν δ' ἡμιόνους κρατερώνυχας· ἂν δ' ἔβη αὐτή.
ὤτρυνεν δ' Ὀδυσῆα, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
῎Ορσεο δὴ νῦν, ξεῖνε, πόλινδ' ἴμεν, ὄφρα σε πέμψω
πατρὸς ἐμοῦ πρὸς δῶμα δαΐφρονος, ἔνθα σέ φημι
πάντων Φαιήκων εἰδησέμεν ὅσσοι ἄριστοι.
ἀλλὰ μάλ' ὧδ' ἔρδειν· δοκέεις δέ μοι οὐκ ἀπινύσσειν·
ὄφρ' ἂν μέν κ' ἀγροὺς ἴομεν καὶ ἔργ' ἀνθρώπων,
τόφρα σὺν ἀμφιπόλοισι μεθ' ἡμιόνους καὶ ἄμαξαν

Vid. Plutarch de audiendd. poett. εἰ μὲν ἡ Ναυσικάα ξένον ἄνδρα τὸν Ὀδυσσέα θεασαμένη, καὶ παθοῦσα τὸ τῆς Καλυψοῦς πάθος πρὸς αὐτὸν, ἅτε δὴ τρυφῶσα καὶ γάμων ὥραν ἔχουσα, τοιαῦτα μωραίνει πρὸς τὰς θεραπαινίδας, Αἲ γὰρ ἐμεῦ τοιόσδε πόσις etc., ψεκτέον τὸ θράσος αὐτῆς καὶ τὴν ἀκολασίαν. Εἰ δὲ τοῖς λόγοις τοῦ ἀνδρὸς τὸ ἦθος ἐνιδοῦσα καὶ θαυμάσασα τὴν ἔντευξιν αὐτοῦ πολὺν νοῦν ἔχουσαν, εὔχεται τοιούτῳ συνοικεῖν μᾶλλον ἢ πλωτικῷ τινι καὶ ὀρχηστικῷ τῶν πολιτῶν· ἄξιον ἄγασθαι. — τοιόςδε. Τό, τοιόςδε πόσις ἐνθάδε ναιετάων, οὐ περὶ Φαίακός τινος ἡ κόρη εὔξατο, ἀλλὰ περὶ τοῦ Ὀδυσσέως, ἵνα τοιόςδε μένων καὶ μὴ μεταβληθεὶς καὶ προςμείνας τῇ νήσῳ εἴη αὐτῇ πόσις. διὸ καὶ ἑρμηνεύων Ὅμηρος τό, ἐνθάδε ναιετάων, — — ἐπήγαγε τό, καί οἱ ἅδοι κ. λ. Eustath. — ἄπαστος. Cf. IV, 788. et quae ibi monnimus p. 235. —

V. 255—274. ὄρσεο — πέμψω. Vid. Thiersch. Gr. Gr. §. 341. c. — ἔρδειν. Vid. quae annotavimus ad I., 292. Thiersch. Gr. Gr. §. 295. 4. — ἀπινύσσειν. Vid. V, 342. et quae ibi animadvertimus. — ὄφρ' ἄν. Vid. Thiersch. Gr. Gr. §. 346. 17. a. p. 680. — ἴομεν. Ὅρα καὶ νῦν τὸ ἴομεν συστέλλον τὴν παραλήγουσαν καθ' ὁμοιότητα τοῦ τίομεν καὶ κυλίομεν καὶ τῶν ὁμοίων. Eustath. Vid. Thiersch. Gr. Gr. §. 168. 11. p. 262. §. 294. 2. — μεθ' ἡμίονας. Vid. Gynther. de usu praepo-

καρπαλίμως ἔρχεσθαι· ἐγὼ δ' ὁδὸν ἡγεμονεύσω.
αὐτὰρ ἐπὴν πόλιος ἐπιβείομεν — ἣν πέρι πύργος
ὑψηλός, καλὸς δὲ λιμὴν ἑκάτερθε πόληος,
λεπτὴ δ' εἰσίθμη· νῆες δ' ὁδὸν ἀμφιέλισσαι
εἰρύαται· πᾶσιν γὰρ ἐπίστιόν ἐστιν ἑκάστῳ.
ἔνθα δέ τέ σφ' ἀγορή, καλὸν Ποσιδήϊον ἀμφίς,
ῥυτοῖσιν λάεσσι κατωρυχέεσσ' ἀραρυῖα.
ἔνθα δὲ νηῶν ὅπλα μελαινάων ἀλέγουσιν,
πείσματα καὶ σπεῖρα, καὶ ἀποξύνουσιν ἐρετμά.

---

sitionum apud Homer. p. 35. §. 23. 3. — *ἔρχεσθαι*. Vulgo antea legebatur *ἔρχεσθον*. Cf. IX, 404. Iliad. I, 566. V, 487. XXIII, 413. — *αὐτὰρ ἐπὴν — ἐπιβείομεν*. Vid. *Thiersch*. Gr. Gr. §. 223. f. p. 367. §. 324. 5. p. 620. — v. 263—269. Vid. *Ukert*. *Bemerkungen über Homer's Geographie* p. 21. „*Thucydides* (I, 10.) *bemerkt, Homer habe die grössten und kleinsten Schiffe nach der Anzahl der Mannschaft bezeichnet, jene führten* 120 *Mann, diese* 50. *Als ganz gewöhnliche Schiffe findbn wir solche genannt, die zwanzig Ruderer hatten. Die Phaeaken hatten* 52. *Die Schiffe zog man, wo man verweilen wollte, ans Land, was nur die Phaeaken nicht gethan zu haben scheinen, die auch ein eigenes Schiffswerft besassen.*" — *εἰσίθμη*. *Ἀρετὴ λιμένος καὶ ἡ λεπτὴ εἰσίθμη, τουτέστιν ἡ στενὴ δίοδος εἰς αὐτὸν παρὰ τὸ εἰσιέναι γινομένη πλεονασμῷ τοῦ θ. οὕτω καὶ τοῦ κατὰ Λαιστρυγόνας λιμένος ἀραιὴ λεχθήσεται εἴσοδος.* (X, 90) *Ἐν οἷς ὅρα ὡς τῆς μὲν ἐνταῦθα εἰσίθμης μετάληψις ἐκεῖ τὸ εἴσοδος, τῆς δὲ ἐκεῖ ἀραιᾶς ἑρμηνεία ἐνταῦθα ἡ λεπτή.* Eustath. — *ἐπίστιον*. Hanc vocem ita exponit Eustathius: *ἐπίστιον δέ, τό, ὡς ἂν τις εἴποι, ἐποίκιον. Ἰώνων δὲ ἡ λέξις, διὸ καὶ ψιλοῦται· καθὰ καὶ ὁ Ζεὺς καθάρσιος καὶ ἐπίστιος παρὰ Ἡροδότῳ* (I, 44.), *ἀντὶ τοῦ ἐφέστιος καὶ Ἀθηναίων ἐπίστια* (V, 72. 73.). *Γίνεται δὲ ἀπὸ τῆς ἑστίας.* Schol. autem: *ἐποίκιον, σκηνή, νεώριον, ἢ σκάφος παρὰ τὸ ἱστίον.* Cf. Porphyr. Quaest. Hom. 2. ext. Anacreon. Od. LXXI, 1090. *Maittaire* de diall. p. 174. A. *Passow* s. v. — *εἰρύαται*. vid. *Thiersch*. Gr. Gr. §. 168. 8. — *Ποσιδήϊον* i. e. *τῷ Ποσειδῶνι καθιερωμένον τέμενος* Schol. cf. Il. II, 506. — *νηῶν ὅπλα* i. e. navium armamenta. Schol. *τὰ τῶν νεῶν σχοινία.* Cf. II, 430. Il. XVIII, 409. 412. Od. III, 433. Virg. Aen. V, 15. de Palinuro: *colligere arma jubet.* Apollon. Lex. p. 505. — *σπεῖρα* Eu-

οὐ γὰρ Φαιήκεσσι μέλει βιὸς, οὐδὲ φαρέτρη,
ἀλλ' ἱστοὶ καὶ ἐρετμὰ νεῶν καὶ νῆες ἐῖσαι,
ᾗσιν ἀγαλλόμενοι πολιὴν περόωσι θάλασσαν —
τῶν ἀλεείνω φῆμιν ἀδευκέα, μήτις ὀπίσσω
μωμεύῃ — μάλα δ' εἰσὶν ὑπερφίαλοι κατὰ δῆμον —
καί νύ τις ὧδ' εἴπῃσι κακώτερος ἀντιβολήσας·
τίς δ' ὅδε Ναυσικάᾳ ἕπεται καλός τε μέγας τε

---

stathius ita explicat: σπεῖρα ἤγουν ὑφάσματα, ἐξ ὧν τὰ ἱστία· ἢ σπείρας, δι' ὧν αἱ νῆες ἕλκονται, ἢ δι' ὧν οἱ τροχιλοὶ δεσμοῦνται. Atque hanc ipsam lectionem σπείρας praeeunte Schol. solam probavit *Barnesius*. At male; nunquam enim apud Homerum legitur σπεῖραι. cf. V, 256. 318. Vid. *Passow*. s. v. σπεῖρα. De productione α in σπεῖρα vid. *Thiersch*. Gr. Gr. §. 147. 8. a. p. 216. cf. *Clarkius* ad Il. I, 51. *Spitzner*. de versu her. p. 21. 24—26. — v. 270—272. Vid. *Ukert*. l. l. p. 25. cf. Odyss. VIII, 556—559. — τῶν ἀλεείνω φῆμιν. Cf. Cic. Lael. §. 17. *Nec vero negligenda est fama; nec mediocre solum ad res gerendas existimare oportet benevolentiam civium.* — ἀδευκέα. In hac voce explicanda satis dissentiunt veteres. Eustathius: ἀδευκής, inquit, δὲ καὶ νῦν ἢ ἡ ἀδόκητος, παρὰ τὸ δέκω, ἢ ἡ δακνηρὰ καὶ πικρά. Huic postremae sententiae suffragatur quoque Schol. eademque profecto potior habenda erit. Cf. *Passow*. s. v. Neque reapse inde differt eorum opinio, qui ἀδευκέα idem esse volunt quod ἀγλευκέα ἀπὸ τοῦ γλεύκος. Cf. Apollon. Lex. p. 35. *Maittaire* de diall. p. 492. D. Hom. Od. V, 489. X, 245. Contra Etymol. M. ἀδευκής, ὁ ἄγνωστος καὶ ἀπροσδόκητος, παρὰ τὸ δείκω τὸ δεικνύω, δευκὴς καὶ ἀδευκής, καὶ τροπῇ τοῦ ι εἰς υ ἀδευκής. — Ἀδευκές, ἄμορφον, ἄγνωμον, οὐκ ἐοικός, χαλεπόν, ἀνόμοιον, ἀνοίκειον. — μάλα — δῆμον. Cf. Euripid. Electr. v. 904. δυςάρεστος ἡμῶν καὶ φιλόψογος πόλις. —

V. 275—284. Ναυσικάα vid. *Thiersch*. Gr. Gr. §. 180. 41. Ceterum ad verba καὶ νύ τις κ. λ. Eustathius non male animadvertit haec: καὶ οὕτως ἂν ἔρωτα εἶχεν εἰς νοῦν, ἀνεκάλυψε κατὰ θαυμασίαν μέθοδον, ὡς ἄλλου τινὸς δῆθεν τοιαῦτα ἐροῦντος· ἄλλως γὰρ ἀνέκφορος ἦν. Ad verba autem v. 277. ποῦ δέ μιν εὗρε idem habet haec: τὸ εὗρεν ἀστείως ἔχει ῥηθὲν ὡς ἐπὶ ἑρμαίου τινός. εὕρηκα γὰρ τὸ κατὰ τύχην ἀγαθόν. δὶς δὲ τοῦτο ἔφη διὰ τὸ καίριον. Nostrates in vita quotidiana dicunt similiter: *etwas irgendwo auflesen*. Neque male Eustathius scripsit: ὡς ἐπὶ ἑρμαίου

ξεῖνος; ποῦ δέ μιν εὗρε; πόσις νύ οἱ ἔσσεται αὐτῇ.
ἤ τινά που πλαγχθέντα κομίσσατο ἧς ἀπὸ νηὸς
ἀνδρῶν τηλεδαπῶν· ἐπεὶ οὔτινες ἐγγύθεν εἰσίν·
ἤ τίς οἱ εὐξαμένῃ πολυάρητος θεὸς ἦλθεν,
οὐρανόθεν καταβάς, ἕξει δέ μιν ἤματα πάντα.
βέλτερον, εἰ κ' αὐτή περ ἐποιχομένη πόσιν εὗρεν
ἄλλοθεν· ἦ γὰρ τούςδε γ' ἀτιμάζει κατὰ δῆμον
Φαίηκας, τοί μιν μνῶνται πολέες τε καὶ ἐσθλοί.
ὡς ἐρέουσιν, ἐμοὶ δέ κ' ὀνείδεα ταῦτα γένοιτο.
καὶ δ' ἄλλῃ νεμεσῶ, ἥτις τοιαῦτά γε ῥέζοι,
ἥτ' ἀέκητι φίλων πατρὸς καὶ μητρὸς ἐόντων
ἀνδράσι μίσγηται, πρίν γ' ἀμφάδιον γάμον ἐλθεῖν.
ξεῖνε, σὺ δ' ὧδ' ἐμέθεν ξυνίει ἔπος, ὄφρα τάχιστα

τινός. *Ἑρμαῖον* enim similiter dicebatur aliquid singulari et inopinato casu oblatum, fortuna inexspectata, qua quis potitur. Ita illud legitur apud Platon. Sympos. IV, 4. Vid. *Casaubon.* ad Theophrast. Charactt. XI, 5. *Wesseling.* ad Diodor. Sic. Tom. I. p. 305. Latini de eadem re dicunt: *quasi virgula divina hoc suppeditatum est.* Vid. Cicer. Offic. I, 44. *Ernesti* Clav. Cic. s. v. *virgula.* — *ἐπεὶ — εἰσίν* i. e. *ἐπειδὴ οὐκ εἰσὶ πλησιώτερον ἄλλοι, εἰρωνικῶς.* Cf. v. 283. 284. — *εἰ κ'.* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 330. 5. a. b. c. —

V. 285—315. *Ἥτις — ῥέζοι.* Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 347. r. a. — *ἀμφάδιον ἤγουν πρὶν φανερῶς ἄνδρα λαβεῖν. ἐπεί τοι μετὰ γάμον οὐ κεκώλυται καὶ ἑτέροις ἀνδράσι μίσγεσθαι ἐμφανιζομένας, ὃ καὶ ἡ Ἑλένη πρὸ βραχέων ἐποίησε, καὶ ἡ Πηνελόπη δέ. καὶ ἄλλως δὲ μιχθήσονται ὅ ἐστι παρέσονται καὶ παρθένοι ἀνδράσιν ἐνώπιον γονέων, ὡς ἡ Ναυσικάα ἐν τοῖς ἑξῆς παρέσται καὶ ἐν ὑπηκόῳ προσφωνήσει τὸν Ὀδυσσέα. ἕτερον μέντοι τοῦτο μίσγεσθαι. ὁ δὲ ποιητὴς ἐνταῦθά φησιν, ἀνδράσι μίσγεσθαι οὐκ ἂν τολμήσῃ παρθένος ὄντων ὅ ἐστι ζώντων τῶν τεκόντων, οὓς φίλους κατ' ἐξοχὴν καλέσας ἐπήγαγε πρὸς ἑρμήνειαν τό, πατρὸς καὶ μητρός.* Eustath. Et Phocyllid. v. 203.

Παρθενικὴν δὲ φύλασσε πολυκλείστοις θαλάμοισι,
Μηδέ μιν ἄχρι γάμων πρὸ δόμων ὀφθῆναι ἐάσῃς.

Cf. Od. V, 119. sq. Il. VII, 196. XIII, 356. — *σὺ δ' ὧδ' — ἔπος.* Cf. Virgil. Aen. III, 250.

Accipite ergo animis, atque haec mea figite dicta.

πομπῆς καὶ νόστοιο τύχῃς παρὰ πατρὸς ἐμοῖο.
δήεις ἀγλαὸν ἄλσος Ἀθήνης, ἄγχι κελεύθου,
αἰγείρων· ἐν δὲ κρήνη νάει, ἀμφὶ δὲ λειμών·
ἔνθα δὲ πατρὸς ἐμοῦ τέμενος, τεθαλυῖά τ' ἀλωή,
τόσσον ἀπὸ πτόλιος, ὅσσον τε γέγωνε βοήσας·
ἔνθα καθεζόμενος μεῖναι χρόνον, εἰσόκεν ἡμεῖς
ἄστυδε ἔλθωμεν, καὶ ἱκώμεθα δώματα πατρός.
αὐτὰρ ἐπὴν ἡμέας ἔλπῃ ποτὶ δώματ' ἀφῖχθαι,

---

ibid. v. 388. *Tu condita mente teneto.* — πομπῆς apprime respondet nostro: *Geleit* et Latinorum: *deductio.* cf. Od. III, 325.

> πὰρ δέ τοι υἷες ἐμοί, οἵ τοι πομπῆες ἔσονται
> ἐς Λακεδαίμονα δῖον — —

ibid. v. 376. VIII, 198. XIII, 71. XX, 364. Iliad. VI, 171. Cf. Od. VIII, 566. Il. XVI, 671. 681. *Ernesti* Clav. Cic. s. v. *deducere* et *deductor.* — δήομεν. Cf. Il. VII, 30. IX, 48. 418. et *Köppen.* ad h. l. — ἔνθα — τέμενος. Cf. Virgil. Aen. IX, 274.

> *Insuper id campi quod rex habet ipse Latinus.*

Τέμενος autem bene explicat Eustathius: ἔστι δὲ τέμενος διαίτητος τόπος, περιωρισμένος καὶ οὕτως ἀποτετμημένος τῶν ἐγγύς. Τέμενος γὰρ ἐπὶ ναοῦ οἱ μεθ' Ὅμηρον οἴδασιν· (cf. *Passow.* s. v. et s. v. ἄλσος) ὁ δὲ ποιητὴς οὐδὲ ἱερὸν ἁπλῶς τόπον λέγει τὸ τέμενος, ἀλλὰ τὸν κατ' ἀποτομήν τινος. Cf. Apollon. Lex. p. 640. τέμενος πᾶς ἀποτετμημένος εἰς τιμὴν τόπος. Hinc ita vocatur vel portio agri in honorem et usum alicui ἄνακτι a communi omnium agro quasi abscissi vel alicui numini dicati et secalis, ad quem simul pertinebant prata et lucus. Vid. Il. VI, 194. IX, 534. XX, 184. XII, 312. sq. II, 695. Δήμητρος τέμενος quod Strabo IX, 655. A. vocat Δημήτριον. cf. supra v. 266. 291. 292. 322. — τεθαλυῖα vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 176. 10. p. 272. §. 211. 30. p. 344. cf. *Spitzner.* *de versu her.* p. 31. — τόσσον — ὅσσον τε. Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 343. 8. a. p. 668. De verbis γέγωνε βοήσας vid. quae observavi ad V, 400. Ceterum monet Schol. Ambr. ad verba ὅσσον — βοήσας: λείπει τὸ τί (*Buttmannus* correxit τίς), ἤ τις βοήσας ἠκούσθη. Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 313. 13. a. p. 586. cf. *Schäfer.* ad Lamb. B. p. 915. *Hermann.* ad Viger. p. 730, 111. p. 739, 138. p. 934. ext. p. 935. init. — ἐπὴν — ἔλπῃ. Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 324. 5.

καὶ τότε Φαιήκων ἴμεν ἐς πόλιν, ἠδ' ἐρέεσθαι
δώματα πατρὸς ἐμοῦ μεγαλήτορος Ἀλκινόοιο.
ῥεῖα δ' ἀρίγνωτ' ἐστὶ, καὶ ἂν παῖς ἡγήσαιτο
νήπιος· οὐ μὲν γάρ τι ἐοικότα τοῖσι τέτυκται
δώματα Φαιήκων, οἷος δόμος Ἀλκινόοιο
ἥρωος. ἀλλ' ὁπότ' ἄν σε δόμοι κεκύθωσι καὶ αὐλή,
ὦκα μάλα μεγάροιο διελθέμεν, ὄφρ' ἂν ἵκηαι
μητέρ' ἐμήν· ἡ δ' ἧσται ἐπ' ἐσχάρῃ ἐν πυρὸς αὐγῇ,
ἠλάκατα στρωφῶσ' ἁλιπόρφυρα, θαῦμα ἰδέσθαι,
κίονι κεκλιμένη· δμωαὶ δέ οἱ εἵατ' ὄπισθεν.
ἔνθα δὲ πατρὸς ἐμοῖο θρόνος ποτικέκλιται αὐγῇ·
τῷ ὅγε οἰνοποτάζει ἐφήμενος, ἀθάνατος ὥς.
τὸν παραμειψάμενος, μητρὸς ποτὶ γούνασι χεῖρας
βάλλειν ἡμετέρης, ἵνα νόστιμον ἦμαρ ἴδηαι
χαίρων καρπαλίμως, εἰ καὶ μάλα τηλόθεν ἐσσί.
[εἴ κέν τοι κείνη γε φίλα φρονέῃσ' ἐνὶ θυμῷ,
ἐλπωρή τοι ἔπειτα, φίλους τ' ἰδέειν, καὶ ἱκέσθαι
οἶκον ἐΰκτίμενον καὶ σὴν ἐς πατρίδα γαῖαν.]

---

p. 620. — *ῥεῖα ἀριγνώτ'* i. e. *unae omnium facillimae sunt ad cognoscendum.* cf. supra v. 108. ubi male *Ernestius: Ἀριγνώτη*, inquit, *h. l. et ver.* 308. (300.) *est simpliciter: quae agnosci potest, sine vi τοῦ ἄρι, alias tautologia existeret: ut ἀρίδηλον interdum est nihil nisi φανερὸν, ut etiam Glossaria interpretantur.* Vid. *Passow.* s. v. *ἀρίγνωτος* et Apollon. Lex. p. 161. — *οὐ — ἐοικότα.* vid. infra VII, 82. 136. cf. *Klopfer's mytholog. Wörterbuch.* I, 130. — *ἥρωος. ἀλλ' ὁπότ' ἄν.* Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 168. 10. not. p. 261. sq. §. 323. 4. — *κεκύθωσι.* *Ἔστι τὸ κεκύθωσιν ἤτοι κρύψωσιν ἢ δεύτερος ἀόριστος ἐκ τοῦ κεύθω, ἔκυθον καὶ Ἰωνικῶς κέκυθον, ἢ μέσος παρακείμενος τοῦ αὐτοῦ ῥήματος, καθ' ὁμοιότητα τοῦ ἐληλύθωσιν.* Eustath. Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 208. 12. p. 336. — *ἐπ' ἐσχάρῃ — ἁλιπόρφυρα.* cf. supra v. 52. 53. — *ἐν πυρὸς αὐγῇ.* Schol. *ἐν τῷ καταπεφωτισμένῳ ὑπὸ τοῦ πυρὸς τόπῳ.* — Pro *αὐγῇ* ante legebatur *αὐτῇ.* Sed ipse Schol. interpretatur *ποτικέκλιται αὐτῇ* per: *περιέχεται τῇ αὐγῇ, ἀντὶ τοῦ πεφώτισται.* — *ἵνα* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 340. 2. — *εἴ κεν* vid. ibid. §. 329. 2. b. p. 628. §. 330. 5. 6. p. 629. — *γε* ibid. §. 303. 2. bb. p. 551. — *φρονέῃσ'* ibid. §. 164. 8. p. 246. *Spitzner. de versu hom.* p. 171. sqq.

Ὣς ἄρα φωνήσασ' ἵμασεν μάστιγι φαεινῇ
ἡμιόνους· αἱ δ' ὦκα λίπον ποταμοῖο ῥέεθρα·
αἱ δ' εὖ μὲν τρώχων, εὖ δὲ πλίσσοντο πόδεσσιν.
ἡ δὲ μαλ' ἡνιόχευεν, ὅπως ἅμ' ἑποίατο πεζοί,
ἀμφίπολοί τ' Ὀδυσεύς τε· νόῳ δ' ἐπέβαλλεν ἱμάσθλην.
δύσετό τ' ἠέλιος καὶ τοὶ κλυτὸν ἄλσος ἵκοντο
ἱρὸν Ἀθηναίης, ἵν' ἄρ' ἕζετο δῖος Ὀδυσσεύς.
αὐτίκ' ἔπειτ' ἠρᾶτο Διὸς κούρῃ μεγάλοιο·
Κλῦθί μευ, αἰγιόχοιο Διὸς τέκος, Ἀτρυτώνη!
νῦν δή πέρ μευ ἄκουσον, ἐπεὶ πάρος οὔποτ' ἄκουσας
ῥαιομένου, ὅτε μ' ἔῤῥαιε κλυτὸς Ἐννοσίγαιος,
δός μ' ἐς Φαίηκας φίλον ἐλθεῖν ἠδ' ἐλεεινόν.

V. 316 — 331. Rationem, cur v. 316. 317. Aoristis, v. 318 — 320. Imperfectis usus sit poeta, bene reddit *Thiersch. Gr. Gr.* §. 290. 5. p. 515. — v. 317. *Ὅπως* vid. ibid. §. 341. 7. p. 656. — De verbo *πλίσσοντο* Eustathius haec affert: *τὸ δὲ πλίσσοντο λέξις μέν ἐστιν Ἰωνική, κατὰ δὲ τοὺς πλείονας Δωρική. δηλοῖ δὲ τὸ βηματίζειν καὶ μεταφέρειν σκέλος παρὰ σκέλος· ὅθεν καὶ πλίξ, τὸ βῆμα, τὸ δ' αὐτὸ καὶ πλίγμα, καὶ πλίξας, ὁ βηματίσας, καὶ περιπεπλιγμένον, τὸ περιβεβηκός, καὶ ἀπεπλίξατο, τὸ ἀπέβη, παρὰ τῷ κωμικῷ ἐν Ἀχαρνεῦσι* (v. 218.) *καὶ Ἱπποκράτης δέ φασι πλίγμα λέγει τὸ μεταξὺ τῶν μηρῶν διάστημα. ὅθεν καὶ διαπεπλίχθαι, τὸ περιπλέκειν τοὺς πόδας. ἔστι δὲ τὸ μὲν τροχάζειν συντόνου κινήσεως, ἑτεροίας δὲ τὸ πλίσσεσθαι πόδεσσιν, ἵνα λέγῃ τὰς ἡμιόνους ἀγαθὰς εἶναι καὶ τρέχειν καὶ ἄλλως δὲ ἁπλῶς βαδίζειν.* Apollonius contra in Lexic. p. 555. habet *πλήσσοντο*. Sed vid. eundem p. 294. et ad utrumque locum *Villoison*. cf. Anacreon. Od. v. 1269. *πλίξαντες μηροῖσι παρὰ μηρούς*. — *νόῳ* i. e. *τεχνικῶς* Schol. Vid. *Passow.* s. v. *νοός* 2. — *δύσετο* inepte scholiastae interpretantur per: *πρὸς δυσμὰς ἀπέκλινεν* propter VII, 14. 15., ubi multam caliginem circumfudisse Ulyssi dicitur Minerva. Unde Pal. Ambr. Q. *καὶ πῶς*, inquiunt, *ἀχλὺν ἐπιχέει τῷ Ὀδυσσεῖ Ἀθηνᾶ ἅπαξ ἑσπέρας οὔσης*; Quasi vero ubi sol *occidit*, statim densa incubet terrae caligo, ut nemo possit amplius agnosci! Neque Aoristus *δύσετο* potest illam imperfecti significationem adsciscere. Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 290. 5. *Passow.* s. v. *δύω* B. 3. p. 293. Praeterea vid. quae annotavi ad VII, 288. — *ἐλεεινόν* i. e. *ἐλέους τυχεῖν*, ut explicat Schol. Cf. *Passow.* s. v. et Aristot. Rhetor. III, 14.

Ὣς ἔφατ' εὐχόμενος· τοῦ δ' ἔκλυε Παλλὰς Ἀθήνη.
αὐτῷ δ' οὔπω φαίνετ' ἐναντίη· αἴδετο γάρ ῥα
πατροκασίγνητον· ὁ δ' ἐπιζαφελῶς μενέαινεν
ἀντιθέῳ Ὀδυσῆϊ, πάρος ἣν γαῖαν ἱκέσθαι.

---

extr. — ἐναντίον Eustathius in textu, sed ἐναντίη in commentario scripsit: ὅτι τό, οὔπω φαίνετο ἐναντιή, ἀντὶ τοῦ, οὐ παρίστατο ἐναργής, ἀλλὰ πόῤῥωθεν ἐβοήθει — πατροκασίγνητον i. e. τὸν θεῖον αὐτῆς, ἤτοι τὸν Ποσειδῶνα. οὗτος γὰρ ἀδελφός ἐστι τοῦ ταύτης πατρὸς τοῦ Διός. Ad sententiam cf. Euripid. Hippolyt. v. 1328.

Θεοῖσι δ' ὧδ' ἔχει νόμος·
Οὐδεὶς ἀπαντᾷν βούλεται προθυμίᾳ
Τῇ τοῦ θέλοντος, ἀλλ' ἀφιστάμεσθ' ἀεί. —

ἐπιζαφελῶς. Cf. Apollon. Lex. p. 285. —

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Η.

ARGVMENTVM.

Ubi domum rediit Nausicaa, Ulysses quoque ad urbem et aedes Alcinoi tendit v. 1—14. Cui obvia facta Minerva, in puellae speciem mutata, eumque caligine circumfusum et antea rite de omnibus rebus necessariis admonitum in urbem et ad aedes Alcinoi ducit v. 15—77. Ulysses summo regiae splendore et ornatu obstupefactus eandem jam ingreditur, in qua Phaeacum proceres circa Areten reginam congregatos videt, cui ante omnia ipse supplicat, quo facto nebulae divinitus offusae eum relinquunt v. 78—153. Echeneus autem alloquitur Alcinoum et pro Ulysse deprecatur, unde Alcinous hospitio Ulyssem excipit, promittens etiam dona et navem, qua propediem in patriam deducatur v. 154—225. Deinde post coenam Arete cujas esset, et unde vestem haberet, quam ipsa agnoscebat, ab Ulysse quaerente, hic ipse paucis refert, quae sibi acciderint ab Ogygia insula usque ad Scheriam naviganti v. 226—297. Bonum vero animum ille habere jussus, suadente nocte, se tradit quieti v. 298—347.

Ὣς ὁ μὲν ἔνθ' ἠρᾶτο πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
κούρην δὲ προτὶ ἄστυ φέρεν μένος ἡμιόνοιϊν.
ἡ δ' ὅτε δὴ οὗ πατρὸς ἀγακλυτὰ δώμαθ' ἵκανεν,

1—13. *ἡμιονοιϊν* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 183. 8. — *στῆσεν* i. e. currum stitit ad aedium introitus, ut recte animadvertit ad h. l. *Clarkius.* Vid. Il. V, 755. *ἔνθ' ἵππους στήσασα θεὰ λευκώλενος Ἥρη.* ibid. XXIV, 350. Od. XIV, 258. XVII, 427. Hymn. hom. XXIX, 14.

στῆσεν ἄρ᾽ ἐν προθύροισι· κασίγνητοι δέ μιν ἀμφὶς
ἵσταντ᾽, ἀθανάτοις ἐναλίγκιοι· οἵ ῥ᾽ ὑπ᾽ ἀπήνης
ἡμιόνους ἔλυον, ἐσθῆτά τε ἔςφερον εἴσω.
αὐτὴ δ᾽ ἐς θάλαμον ἑὸν ἤϊε· δαῖε δέ οἱ πῦρ
γρηῢς Ἀπειραίη, θαλαμηπόλος Εὐρυμέδουσα,
τήν ποτ᾽ Ἀπείρηθεν νέες ἤγαγον ἀμφιέλισσαι·
Ἀλκινόῳ δ᾽ αὐτὴν γέρας ἔξελον, οὕνεκα πᾶσιν
Φαιήκεσσιν ἄνασσε, θεοῦ δ᾽ ὣς δῆμος ἄκουεν·
ἣ τρέφε Ναυσικάαν λευκώλενον ἐν μεγάροισιν.
ἥ οἱ πῦρ ἀνέκαιε, καὶ εἴσω δόρπον ἐκόσμει.

---

in Sol. 16. — *ὑπ᾽ ἀπήνης* recte dedit *Wolfius*, cum antea male scriberetur *ἀπ᾽ ἀπήνης.* Vid. *Gynther. de usu praepositionum apud Homerum* §. 27. 1. cf. quae monui ad II, 181. p. 81. — Pro *ἔλυον, ἐσθῆτα Barnesius* temere edidit *ἔλυοντ᾽, ἐσθῆτα.* Vid. *Spitzner. de versu homer.* p. 60—63. — *Ἀπειραίη* i. e. *ἄποθεν παροῦσα, ἠπειρωτική· ἔστι δὲ ἄντικρὺ τῆς Κερκύρας ἡ Ἤπειρος.* Schol. cf. Apollon. Lex. p. 144. et *Villoison.* ibid. Eustathius autem commentatus est haec: *ἐν τῷ, Ἀπειραίη γραῦς, οὐ ἑρμηνευτικὸν τὸ Ἀπείρηθεν, σημείωσαι ὅτι ὁ πολλαχοῦ τὴν Φαιακίαν ἐκτοπίζειν ἐθέλων διὰ τὸ τερατωδέστερον, ἐνταῦθα ἐνέφηνε τὴν ἀληθῆ θέσιν αὐτῆς, πλάσας τὴν βασιλικὴν θαλαμήπολον γραῦν ἐκεῖθέν ποθεν αἰχμαλωτισθεῖσαν ἐκ τῆς ἀντιπέραν γῆς, ἰδίως οὕτω καλουμένης Ἠπείρου, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις ἐγράφη, ὁμωνύμως τῇ ὅλῃ γῇ. Καὶ ὅρα ὡς οὐ διὰ τοῦ η Ἤπειρον κατὰ τοὺς ὕστερον, ἀλλὰ διὰ τοῦ α ἔφη Ἄπειρον τὴν ἰδίως οὕτω καλουμένην χώραν, καὶ τὴν ἐξ Ἠπείρου γραῦν Ἀπείρηθεν, ὁμοίως τῷ Ἀθήνηθεν, Θήβηθεν.* — *θαλαμήπολος.* Schol. *ἤτοι,* inquit, *ἡ περὶ τὸν θάλαμον ἀναστρεφομένη, ἢ ἡ τοῦ οἴκου προνοοῦσα.* Sed vid. Apollon. Lex. p. 339. *Passow.* s. v. XXIII, 293. — *τὴν — — ἤγαγον. ἢ μάχης νόμῳ· ἢ κατὰ ἐμπορίαν.* Eustath. De quibus verbis *Clarkius: Posterior,* inquit, *harum expositionum potior, quia Phaeaces bellorum semper insueti narrantur. Vide supra ad ζ, 270. Fortasse autem rectius intelligas mulierem hanc captivam ex praeda communi per piraticam (ut mos erat antiquis) quaesita, Alcinoo munus electam. Quae et vocis γέρας* (v. 10.) *maxime propria significatio. Vide ad Il. σ΄, 1444.* — *ἐκόσμει* i. e. *εὐπρεπῶς ἔταττεν· οὐ ἡ παῦλα ἀποκοσμεῖν λέγεται, ὡς δηλοῖ τό, ἀμφίπολοι δ᾽ ἀπεκόσμεον ἔντεα δαιτός* (v. 232.) Eustath. Sed Schol. explicat per simplex: *παρεσκεύαζεν.* Caeterum inepte Ze-

Καὶ τότ' Ὀδυσσεὺς ὦρτο πόλινδ' ἴμεν· αὐτὰρ Ἀθήνη
πολλὴν ἠέρα χεῦε, φίλα φρονέουσ' Ὀδυσῆϊ,
μήτις Φαιήκων μεγαθύμων ἀντιβολήσας
κερτομέοι τ' ἐπέεσσι, καὶ ἐξερέοιθ', ὅτις εἴη.
ἀλλ' ὅτε δὴ ἄρ' ἔμελλε πόλιν δύνεσθαι ἐραννήν,
ἔνθα οἱ ἀντεβόλησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη,
παρθενικῇ εἰκυῖα νεήνιδι, κάλπιν ἐχούσῃ·
στῆ δὲ πρόσθ' αὐτοῦ· ὁ δ' ἀνείρετο δῖος Ὀδυσσεύς·
Ὦ τέκος, οὐκ ἄν μοι δόμον ἀνέρος ἡγήσαιο
Ἀλκινόου, ὃς τοῖςδε μετ' ἀνθρώποισιν ἀνάσσει;
καὶ γὰρ ἐγὼ ξεῖνος ταλαπείριος ἐνθάδ' ἱκάνω,
τηλόθεν ἐξ ἀπίης γαίης· τῷ οὔτινα οἶδα
ἀνθρώπων, οἳ τήνδε πόλιν καὶ ἔργα νέμονται.

---

nodotus v. 13. rejecit quia Homerus jam dixerit: *δαῖε δέ οἱ πῦρ* et *διὰ τὴν διαφορὰν τοῦ εἴσω πρός τὸ ἔνδον.* —

V. 14—26. *ἠέρα. ἠέρα καὶ ἐνταῦθα τὴν ἀορασιαν φησὶ, θηλυκῶς σχηματίζων κατὰ ἔθος Ἰωνικόν.* cf. Il. V, 776. XX, 446. *Maittaire* de diall. p. 128. D. A. et *Sturz.* ibid. Virgil. Aen. I, 415. sqq.

At Venus obscuro gradientes aere sepsit,
Et multo nebulae circum dea fudit amictu:
Cernere ne quis eos, neu quis contingere posset,
Molirive moram, aut veniendi poscere causas. —

δύσεσθαι i. e. *εἰσελθεῖν* Schol. cf. IV, 246. — *παρθενικῇ. παρθενικὴ, ἡ παρθένος κατὰ τύπον ὡς κτιτικήν, οὐ μὴν αὐτόχρημα κτητικόν, καθά που καὶ ὀρφανικοὶ παῖδες, οἱ ὀρφανοί.* Eustath. Praeterea cf. Virg. Aen. I, 318. sqq.

Cui mater media sese tulit obvia sylva,
Virginis os habitumque gerens, et virginis arma
Spartanae — — —

οὐκ. Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 352. 6. b. cf. §. 351. 1. — *Ταλαπείριος.* Vid. supra V, 193. et quae ibi annotavimus. — *ἐξ ἀπίης γαίης.* Recte hanc vocem jam interpretati sunt Scholiastae Eustathius, Apollonius Lex. p. 166. Suidas et Hesychius ita ut sit: *ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς, καὶ μακρὰν ἀπεχούσης γῆς,* neque vero Peloponnesum significet in Homero, quomodo recentiores demum illo verbo utuntur. Male ipse *Köppen.* ad Il. I, 270. maxime Etymol. M., ut videtur, auctoritate deceptus contrariam sententiam defendit: *ἡ Ἀπία γαία oder Ἀπις war ursprünglich die Benennung des Theils vom Pe-*

Τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
τοιγὰρ ἐγώ τοι, ξεῖνε πάτερ, δόμον, ὅν με κελεύεις,
δείξω· ἐπεί μοι πατρὸς ἀμύμονος ἐγγύθι ναίει.
ἀλλ' ἴθι σιγῇ τοῖον· ἐγὼ δ' ὁδὸν ἡγεμονεύσω·
μηδέ τιν' ἀνθρώπων προτιόσσεο, μηδ' ἐρέεινε.
οὐ γὰρ ξείνους οἵδε μάλ' ἀνθρώπους ἀνέχονται,

---

loponnes, welchen Apis, Phoroneus Sohn, beherrschte. — *Sonderbar genug erklären es die Grammatiker, sogar Strabo VIII. p. 570. aus einem fernen Lande. Aber ein Adjektiv ἄπιος kenne ich nicht.* Sed refutavit *Köppenium* jam *Ruhkopfius* ad h. l. recte observans, ἄπιος eodem modo ex ἀπὸ esse formatum, quo ἄντιος ex ἀντί. Praeterea vid. *Ukert. Bemerkungen über Homers Geographie* p. 36. sq. „*Vielleicht war früher in Kleinasien das gegen Westen liegende Land im Allgemeinen ἀπίη γῆ genannt, da die Entfernung gross zu seyn schien, wie Athene sagt* (Od. XIII, 248. 249.); *bei Homer aber ist es noch nicht, wie es später ward, ein Name für den Peloponnesus, sondern bezeichnet im Allgemeinen jedes entfernte Land.*" (Praeter nostrum locum hoc maxime demonstrat Od. XVI, 18. cf. Il. III, 49.) *Buttmann. Lexilogus* p. 67. sqq., qui postquam falsam illam interpretationem vocis ἀπίης rejecit, addit: „*Man muss aber ja nicht glauben, dass die ältern Griechen zu den Zeiten der Tragiker in eben diesem Irrthum gewesen seien, und dass daher der Gebrauch des Namens Ἀπία im Aeschylus, Sophocles u. a. für den Peloponnesus komme.*" De Api, qui Phoronei et nymphae Laodices filius fuisse dicitur, et de Apia vid. *Buttmann.* l. l. p. 68. *Klopfer's mytholog. Wörterbuch* I, 238. sq. 2. De τηλόθεν praemisso praepositioni ἐκ vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 298. 5. b. p. 532. —

V. 27—36. τοιγάρ — τοι sequentia cum prioribus annectit hoc modo: cum in hac terra, ut dixisti, hospes sis ac peregrinus, ostendam igitur sane tibi domum, quam me jubes. — τοῖον. Eustathius observat: ἀντὶ τοῦ, οὕτως ὡς νῦν ἔρχῃ σιγῶν, ἢ θαυμαστικῶς ἀντὶ τοῦ λίαν, κατά τό, τοῖον γὰρ ὑπέκφερον ὠκέες ἵπποι (III, 496.). *Ernesti* autem ad h. l.: *Facetum*, inquit, *τὸ τοῖον, cujus et alia, etiam apud latinos exempla, ut apud Terentium in Eunucho: Ei ventulum sic facito. Praegressa puella monstrat ingressu suo, quomodo incedere debeat.* Ad Eustathii posteriorem explicationem propius accedit *Thiersch.* Gr. Gr. §. 298. 8., qui σιγῇ τοῖον interpretatur: *so ganz stille.* — οὐ γὰρ — ἀνέχονται. Οὐ ξενίζουσι τοὺς ἀν-

οὐδ' ἀγαπαζόμενοι φιλέουσ', ὅς κ' ἄλλοθεν ἔλθοι.
νηυσὶ θοῇσιν τοίγε πεποιθότες ὠκείῃσιν,
λαῖτμα μέγ' ἐκπερόωσιν, ἐπεί σφισι δῶκ' Ἐνοσίχθων·
τῶν νέες ὠκεῖαι, ὡσεὶ πτερὸν ἠὲ νόημα.
Ὣς ἄρα φωνήσασ' ἡγήσατο Παλλὰς Ἀθήνη
καρπαλίμως· ὁ δ' ἔπειτα μετ' ἴχνια βαῖνε θεοῖο.
τὸν δ' ἄρα Φαίηκες ναυσικλυτοὶ οὐκ ἐνόησαν,
ἐρχόμενον κατὰ ἄστυ διὰ σφέας. οὐ γὰρ Ἀθήνη

θρώπους. *Πῶς οὖν ἐν τοῖς ἑξῆς φιλοξενωτάτους λέγει* (cf. **Ernesti** ad Callimach. hymn. in Del. v. 156.); *ἢ τὸν μὲν ναυτικὸν ὄχλον τῷ ὄντι εἶναι ἀηδῆ; τοὺς βασιλεῖς δὲ φιλοξένους· ἢ ἴσως, ἵνα φυλάξηται τινὸς πυθέσθαι, ἢ πρὸς ἕτερον καταχθῆναι.* Schol. Similiter Eustathius: *Τό, οὐκ ἀνέχονται — φιλέουσι, περὶ τοῦ κατὰ Φαίακας ναυτικοῦ ὄχλου λέγεται, ἤγουν τοῦ δήμου. — ἴσως δὲ καὶ ἐπίτηδες κατ' ἐκφόβησιν ἡ Ἀθηνᾶ τῷ Ὀδυσσεῖ λαλοῦσα καταψεύδεται τῶν Φαιάκων.* Cf. **Passow.** s. v. *ἀνέχομαι* p. 117. Od. XVI, 227. XVII, 13. — *ἀγαπαζόμενοι φιλέουσ'* i. e. *amanter et benigne excipiunt.* Cf. I, 123. et quae ibi monuimus. IV, 692. XV, 281. 542. *τὸν ξεῖνον ἄγων ἐν δώμασι σοῖσιν ἐνδυκέως φιλέειν καὶ τιέμεν.* Il. XIII, 627. — Ad v. 34 — 36. cf. VI, 270 — 272. IX, 125 — 129. Il. XXIII, 744. XII, 272. 285. XV, 414. 418. **Ukert.** *Bemerkungen* p. 25. — *ὡσεὶ — νόημα* summam navium Phaeacum celeritatem egregie adumbrat. Nam, ut recte scribit Cicer. Tusc. Q. I, 19. *nihil est animo velocius, nulla est celeritas, quae possit cum animi celeritate contendere.* Cf. Claudian. de raptu Proserp. II, 20.

Quantum non jaculum Parthi, non impetus Austri,
Non leve sollicitae mentis discurrit acumen.

De *ὡσεί* vid. **Thiersch.** Gr. Gr. §. 328. 4. p. 624. 625. — V. 37 — 47. *θεοῖο.* Cf. v. 41. 291. **Thiersch.** Gr. Gr. §. 181. 47. p. 282. Cf. Virg. Aen. II, 632. Cic. Tusc. Qu. I, 47. Invent. II, 31. — *τόν — οὐκ ἐνόησαν.* Cf. Virg. Aen. I, 443. sq.

Infert se septus nebula, miserabile dictu,
Per medios, miscetque viris, neque cernitur ulli. —

ναυσικλυτοί. Ὅτι ἐν τῷ, Φαίακες ναυσικλυτοί, ὀξύνεται τὸ ναυσικλυτοὶ κατὰ τοὺς παλαιοὺς, καὶ οὐδὲν ἀπώνατο τῆς συνθέσεως εἰς τὸ παροξύνεσθαι. δῆλον δὲ ὅτι τὸ ναυσὶν ἰδίᾳ κείμενον διὰ τοῦ η προφέρεται — — (cf. v. 34.). *ὅτε δὲ συντεθῇ, διὰ τοῦ α λέγεται.* Eustath. — *διὰ σφέας.* Vid.

εἶα ἐϋπλόκαμος, δεινὴ θεός· ἥ ῥά οἱ ἀχλὺν
θεσπεσίην κατέχευε, φίλα φρονέουσ' ἐνὶ θυμῷ.
θαύμαζεν δ' Ὀδυσεὺς λιμένας καὶ νῆας ἐΐσας,
αὐτῶν θ' ἡρώων ἀγορὰς καὶ τείχεα μακρά,
ὑψηλά, σκολόπεσσιν ἀρηρότα, θαῦμα ἰδέσθαι.
ἀλλ' ὅτε δὴ βασιλῆος ἀγακλυτὰ δώμαθ' ἵκοντο,
τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Οὗτος δή τοι, ξεῖνε πάτερ, δόμος, ὅν με κελεύεις
πεφραδέμεν· δήεις δὲ Διοτρεφέας βασιλῆας,
δαίτην δαινυμένους· σὺ δ' ἔσω κίε, μηδέ τι θυμῷ
τάρβει· θαρσαλέος γὰρ ἀνὴρ ἐν πᾶσιν ἀμείνων
ἔργοισιν τελέθει, εἰ καί ποθεν ἄλλοθεν ἔλθοι.
δέσποιναν μέν πρῶτα κιχήσεαι ἐν μεγάροισιν·
Ἀρήτη δ' ὄνομ' ἐστὶν ἐπώνυμον, ἐκ δὲ τοκήων

Gynther. de praeposit. p. 29. §. 18. a. — *δεινή* male explicat Schol. *φοβερά, δέους ἀξία.* Est potius vertendum: *potens dea.* Nos: *die gewaltige Göttin.* Vid. *Passow.* s. v. 2. Cf. *Köppen.* ad Il. XVIII, 394. *Ruhkopf.* ad Il. VI, 380. et quae observavi ad Od. I, 14. p. 6. — *θαύμαζεν δ' Ὀδυσεύς.* Cf. Virg. Aen. I, 425.

Miratur molem Aeneas, magalia quondam;
Miratur portas, strepitumque, et strata viarum, —

δέ saepius in apodosi respondet latinorum: *Jam vero.* Vid. *Clarkium* ad Il. I, 57. III, 200. VIII, 160. —

V. 48—77. *πεφραδέμεν.* Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 217. 56. de sequenti *δαίτην* ibid. §. 176. 14. p. 273. — *θαρσαλέος — τελέθει.* Cf. Virg. Aen. X, 284. *Audentes fortuna juvat.* Menand. fragment. 84. ex incertis comoediis: *οὐκ ἔστι τόλμης ἐφόδιον μεῖζον βίου.* — *καί.* Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 330. 5. b. De *πόθεν ἄλλοθεν* ibid. §. 298. 7. b. p. 532. — Ad verbum *ἐπώνυμον* Eustathius commentatur haec: *ἐπώνυμον παρὰ τοῖς ἀρχαίοις τὸ παρὰ τοῖς ὕστερον φερώνυμον, ἤγουν ἔνθα τὸ ὄνομα ἐμφερὲς τοῖς πράγμασι. διττῶς δὲ ὡς ἐπὶ πολὺ τὸ ῥηθὲν ἐπώνυμον. ἢ τὸ αὐτομάτως τεθὲν τὴν ἀρχήν, ὕστερον δὲ ἐπαληθεῦσαν, ὡς εἴπερ ἐκ προνοίας ἐτέθη, οἷον ὁ ῥήτωρ Δημοσθένης ἐπωνύμως ἐκλήθη, ἐπεὶ σθένος τοῦ τῶν Ἀθηναίων δήμου γέγονεν ὕστερον, καὶ τῷ Αἴαντι δὲ τὸ ὄνομα ἐπώνυμον ἐξηνέχθη τοῖς αὐτοῦ κακοῖς κατὰ τὴν τραγῳδίαν, διὰ τὸ αἶ, ὡς ἄξια αἰαγμάτων παθόντος αὐτοῦ. ἤγουν οὕτως ἐπώνυμον τὸ ἀπὸ γενέσεως ἁπλῶς οὕτω τεθέν, ἢ τὸ ἐκ μελέτης εἴτουν προνοίας,*

τῶν αὐτῶν, οἵπερ τέκον Ἀλκίνοον βασιλῆα.
Ναυσίθοον μὲν πρῶτα Ποσειδάων ἐνοσίχθων
γείνατο, καὶ Περίβοια, γυναικῶν εἶδος ἀρίστη,
ὁπλοτάτη θυγάτηρ μεγαλήτορος Εὐρυμέδοντος·
ὅς ποθ' ὑπερθύμοισι Γιγάντεσσιν βασίλευεν·
ἀλλ' ὁ μὲν ὤλεσε λαὸν ἀτάσθαλον, ὤλετο δ' αὐτός.
τῇ δὲ Ποσειδάων ἐμίγη, καὶ ἐγείνατο παῖδα
Ναυσίθοον μεγάθυμον, ὃς ἐν Φαίηξιν ἄνασσεν·
Ναυσίθοος δ' ἔτεκεν Ῥηξήνορά τ' Ἀλκίνοόν τε.
τὸν μὲν, ἄκουρον ἐόντα, βάλ' ἀργυρότοξος Ἀπόλλων

ὡς τὸ Ὀδυσσεύς, περὶ οὗ ὁ πάππος φησί· τῷδ' Ὀδυσσεὺς ἔστω ὄνομα, οὕνεκά μοι πολλοὶ ὀδύσαντο. τοιοῦτον ἐπώνυμον καὶ τὸ Ἀρήτη, καὶ τὸ Δημάρατος, ὁ καὶ Δημάρητος, καὶ ἡ Δημαρέτη δέ που. XIX, 405. sq. Il. IX, 558. Pindar. Isthm. VI. 77. *Passow.* s. v. — *ἐκ δὲ τοκήων τῶν αὐτῶν.* Τοῦτο μάχεται τοῖς ἑξῆς. τὴν μὲν γὰρ λέγει Ῥηξήνορος, τὸν δὲ Ναυσιθόου. λύοιτο δ' ἂν ἐκ τῆς λέξεως. τὸ γὰρ τοκήων δηλοῖ καὶ τὸ προγόνων. καὶ γὰρ τοὺς πατέρας ἐπὶ τῶν προγόνων τάττουσιν. Pal. Ambr. vid. *Klopfer's mytholog. Wörterbuch* I, 286. — *γείνατο.* Ὅρα τὸ γείνατο καὶ τὸ ἔτεκεν ἐπὶ πατέρων κείμενα, εἰ καὶ τῶν τινες μεθ' Ὅμηρον διώρισαν, τὸ μὲν ἐπὶ πατρός, τὸ δ' ἐπὶ μητρός, ὡς πατρὸς μέν φασι γεννῶντος, μητρὸς δὲ τικτούσης (cf. quae annotavimus ad I, 223. p. 32.). ὅπερ οὐκ ἂν οὕτως ἔχον εἴη συνήθως. γεννῶσι μὲν γὰρ ἄμφω, ἐπεὶ καὶ γεννήτορες, καὶ τίκτουσιν, ἐπεὶ καὶ τοκῆες, κύουσι δέ γε οὔ, ἀλλὰ μητρὸς μόνης τοῦτο κυρίως, τῆς καὶ ἐγκυμονούσης, καὶ ἥτις οὐ σπείρασα, ὑποκυσαμένη δέ, τέκε τέκνα. ἐκ τοῦ κύειν γὰρ καὶ τὸ ἐγκυμονεῖν καὶ τὸ ὑποκύσασθαι. Eustath. — Ad v. 89. Schol. Pal. haec observat: ὡς ἔθνους τινὸς τῶν Γιγάντων μέμνηται γενναίου καὶ ὑπερηφάνου. τὰ δὲ παρὰ τοῖς νεωτέροις οὐκ οἶδεν, οὐθ' ὡς ἦσαν ἐκτράπελοί τινες καὶ ὀφιόποδες, οἵους αὐτοὺς ἀναζωγραφοῦσι, οὔτε ὡς Φλέγραν ᾤκησαν, οὔτε ὅτι θεοῖς ἐμαχέσαντο. Et Pausan. VIII, 29. ἐποίησε δὲ (Ὅμηρος) καὶ τὸν βασιλέα τῶν Φαιάκων λέγοντα (infra v. 205. 206.) εἶναι τοὺς Φαίακας ἐγγὺς θεῶν ὥσπερ Κύκλωπας, καὶ τὸ Γιγάντων ἔθνος. Ἔν τε οὖν τούτοις δηλοῖ θνητοὺς ὄντας καὶ οὐ θεῖον γένος τοὺς Γίγαντας· καὶ σαφέστερον ἐν τῷδε ἔτι· Ὅς ποθ' ὑπερθύμοισι κ. λ. Cf. *Klopfer's mytholog. Wörterbuch* I, 730. sqq. — *ἄκουρον — Ἀπόλλων.* Τὸ ἄκουρον ἀντὶ τοῦ ἄπαιδα κοῦρον ὅ ἐστιν ἄῤῥενος. θυγατέρα γὰρ ἔσχε τὴν Ἀρήτην. αἴφνης δὲ δοκεῖ θα-

νυμφίον ἐν μεγάρῳ, μίαν οἴην παῖδα λιπόντα
Ἀρήτην· τὴν δ' Ἀλκίνοος ποιήσατ' ἄκοιτιν,
καί μιν ἔτισ', ὡς οὔτις ἐπὶ χθονὶ τίεται ἄλλη,
ὅσσαι νῦν γε γυναῖκες ὑπ' ἀνδράσιν οἶκον ἔχουσιν.
ὡς κείνη πέρι κῆρι τετίμηταί τε καὶ ἐστὶν
ἔκ τε φίλων παίδων, ἔκ τ' αὐτοῦ Ἀλκινόοιο,
καὶ λαῶν, οἵ μίν ῥα θεὸν ὣς εἰσορόωντες,
δειδέχαται μύθοισιν, ὅτε στείχῃσ' ἀνὰ ἄστυ.
οὐ μὲν γάρ τι νόου γε καὶ αὐτὴ δεύεται ἐσθλοῦ·
οἷσίν τ' εὖ φρονέῃσι, καὶ ἀνδράσι νείκεα λύει.
εἴ κέν τοι κείνη γε φίλα φρονέῃσ' ἐνὶ θυμῷ,
ἐλπωρή τοι ἔπειτα, φίλους τ' ἰδέειν, καὶ ἱκέσθαι
οἶκον ἐς ὑψόροφον καὶ σὴν ἐς πατρίδα γαῖαν.
Ὣς ἄρα φωνήσασ' ἀπέβη γλαυκῶπις Ἀθήνη
πόντον ἐπ' ἀτρύγετον· λίπε δὲ Σχερίην ἐρατεινήν·
ἵκετο δ' ἐς Μαραθῶνα καὶ εὐρυάγυιαν Ἀθήνην,
δῦνε δ' Ἐρεχθῆος πυκινὸν δόμον. αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Ἀλκινόου πρὸς δώματ' ἴε κλυτά· πολλὰ δέ οἱ κῆρ

νεῖν ὁ Ῥηξήνωρ. τοῦτο γὰρ ἡ τοῦ Ἀπόλλωνος αἰνίττεται βολή, ὡς φαίνεται πολλαχοῦ. Eustath. Vid. XV, 409. — *μίαν οἴην* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 283. 4. — *ὑπ' ἀνδράσιν.* Vid. *Gynther. de usu praepositionum apud Homerum* p. 40. 2. — De praecedenti *νῦν γε* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 303. 2. aa. — *δειδέχαται* vid. *Thiersch.* §. 166. 8. a. p. 254. *ὅτε* ibid. §. 322. 5. a. p. 614. *στείχῃσ'. ἀνά* ibid. §. 164. 8. p. 246. *Spitzner. de versu hom.* p. 171—173. — *οἷσιν τ' εὖ φρονέῃσι.* Τινὲς δὲ χαριέστερον γράφουσι κατὰ γένος θηλυκόν, ᾗσι τ' εὖ φρονέοισι (scr. φρονέῃσι) καὶ ἀνδράσι, ἤγουν αἷς γυναιξὶ φιληδεῖ καὶ οἷς ἀνδράσι προσέχει, λύει τὰ νείκεα. φέρεται δὲ καὶ τριτὴ γραφὴ αὕτη, ᾗσιν εὐφροσύνῃσιν, ἤγουν ἰδίαις φρονήσεσι, λύει δικαστικῶς τὰ νείκεα. De *λύει* vid. *Thiersch.* §. 168. 7. — *κεν* ibid. §. 329. 2. b. §. 330. 5. b. —

V. 78—86. *Εὐρυάγυιαν Ἀθήνην.* Εὐρυάγυιαν δὲ Ἀθήνην ἑνικῶς τὰς Ἀθήνας λέγει πρὸς διαστολὴν τῆς ὁμωνύμου Ἀθηνᾶς, ἐξ ἧς καὶ καλεῖται. ἐκείνη γὰρ γλαυκῶπις Ἀθήνη. καὶ ἔχει τι γλυκὺ τὸ εἰπεῖν, ὡς Ἀθήνη ἵκετο Ἀθήνην, διὰ τὸ ἐξ ὁμωνύμου ἀστεῖον. Eustath. — *Ἐρεχθῆος δόμον.* Τὸ ἑαυτῆς τέμενος· ἐν τούτῳ γὰρ ἐτράφη Ἐρεχθεύς. Schol. De forma Ἐρεχθῆος vid. *Thiersch.*

ὥρμαιν' ἱσταμένῳ, πρὶν χάλκεον οὐδὸν ἱκέσθαι.
ὥςτε γὰρ ἠελίου αἴγλη πέλεν ἠὲ σελήνης,
δῶμα καθ' ὑψερεφὲς μεγαλήτορος Ἀλκινόοιο.
χάλκεοι μὲν γὰρ τοῖχοι ἐρηρέδατ' ἔνθα καὶ ἔνθα,
ἐς μυχὸν ἐξ οὐδοῦ· περὶ δὲ θριγκὸς κυάνοιο·

Gr. Gr. §. 185. 26, not. p. 291. — *χάλκεον οὐδόν*. *Köppen.* ad Il. I, 426. „*Es gehörte — in jenen Zeiten zur Pracht der Palläste, dass sie viele Arbeiten aus Metall enthielten.*" Cf. supra IV, 71. — *ὥστε — σελήνης.* Vid. quae de hac similitudine monui ad IV, 45. p. 169. sq. Ea enim vel h. l. valere puto. Cf. v. 85—94. — Pro *ἐρηρέδατ'* Scholiastis testibus alia lectio est *ἐληλάδατ'*, quod ipsum in duobus Mss. reperit *Bentleius* et *Barnesius* adeo h. l. scripsit, qui: „*Nam*, inquit, *de parietibus aeneis, qui ductilibus certe laminis erant induti, vox ἐλαύνω proprie usurpatur, mox autem ad v. 95. ἐν — — ἐρηρέδατ'. ibi quidem vox ἐρείδω significantior: quare meo quidem judicio, vox ἐληλάδατο hoc in loco scribenda, ut Ms. Scholia Aloysii, expresse legunt; illo posteriori loco, ἐρηρέδατο. Et ipse mox poëta, v. 113., eadem voce utitur, de sepimento, muri instar erecto, — Ἐληλάδατο, pro ἐληλαμένοι ἦσαν, et ἐρηρέδατο pro ἐρηρεισμένοι, Jonice, reduplicatione Attica insuper assumpta.*" *Barnesio* assentitur *Clarkius* ad h. l., qui vocem *ἐρηρέδατο* ex v. 95. huc irrepsisse opinatur. Sed temere uterque V. D. Lectionem *ἐρηρέδατ'* vel nostro loco jam defendit *Ernestius* his verbis: *Non satis simile est, quod e v. 95. affertur; nam ἕρκος, τεῖχος ἐλαύνεσθαι* proprie *dicitur duci, agi circa aliquid, ad sepiendum, dirimendum etc. Τεῖχος autem bene dicitur ἐρείδεσθαι, potestque lectio bene defendi.* Cf. supra v. 6. Apollon. Lex. p. 298. *Köppen.* ad Il. III, 358. XXIII, 735. Vid. *Passow.* s. v. *ἐλαύνω* et *ἐρείδω*. *Maittaire* de diall. p. 464. B. p. 465. C. Recte ipse Schol. *ἐληλέδατο παρατεταμένοι· εἰ δὲ ἐρηρέδατο, ἡρμοσμένοι ἦσαν.* Praeterea vid. *Buttmann. Lexilogus* T. 1. p. 112. sqq. —

V. 87—99. *θριγκός.* Ὁ θριγκὸς ἤγουν ἡ τῶν τοίχων κόμη ἢ στεφάνη ἢ στεφάνωσις (cf. XVII, 267. et Pal. δηλοῖ τὴν στεφάνην, καὶ πᾶν τὸ ὑπὲρ τῶν τοίχων καὶ τοῦ στέγους ὥσπερ ἔξοχον τάξει τριχώσεως καὶ κόσμου) παρὰ τὴν τρίχα γίνεται τριχός, καὶ ἐπενθέσει τοῦ ν πρός τε καλλιφωνίαν καὶ διαφορὰν τῆς τριχὸς γίνεται τριγχός, ἀλλαγέντων

χρύσειαι δὲ θύραι πυκινὸν δόμον ἐντὸς ἔεργον·
ἀργύρεοι δὲ σταθμοὶ ἐν χαλκέῳ ἕστασαν οὐδῷ,
ἀργύρεον δ' ἐφ' ὑπερθύριον, χρυσέη δὲ κορώνη.
χρύσειοι δ' ἑκάτερθε καὶ ἀργύρεοι κύνες ἦσαν,
οὓς Ἥφαιστος ἔτευξεν ἰδυίῃσι πραπίδεσσιν,
δῶμα φυλασσέμεναι μεγαλήτορος Ἀλκινόοιο,

δὲ τῶν ἀφώνων εἰς τὰ ἀντίστοιχα τούτοις, γίνεται θριγκός, ἤγουν φραγμὸς ὑπερκείμενος καὶ οἱονεὶ τριχῶν δίκην κοσμῶν (cf. Apollon. Lexic. p. 351. *Albert.* ad Hesych.). ἔχει δὲ ἡ λέξις καὶ ἀναδρομὴν γενικῆς τῆς τριχὸς εἰς εὐθεῖαν τὴν ὁ τριγχός, ἐξ οὗ ὁ θριγκός. ἔχει δέ τι καὶ ἀστειότητος, ἵνα εἴη, ὅπερ τῇ κεφαλῇ αἱ κυάνεαι τρίχες, τοῦτο τῷ ἕρκει ὁ κυάνεος τριγχός. καὶ ἤθελον μέν τινες τριγχὸν γράφειν ὀρθότερον. οἱ δὲ παλαιοὶ οὐκ ἐθέλουσιν οὕτως. Cf. *Maittaire* de diall. p. 486. D. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 185. 28. — κυάνοιο. Ὁ κύανος χρῶμά τι μέλαν ἐξ οὗ τὸ κυάνειον μετουσιαστικῶς, ἀφ' οὗ κυάνεον καὶ κυανοῦν. κυάνεος δὲ νῦν ὁ θριγκὸς τῷ τείχει, ὡς ἂν οὕτως ἀστροειδὲς τὸ μετέωρον φαίνοιτο. Cf. *Köppen.* ad Il. XI, 24. — ἕστασαν vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 223. 88. h. p. 368. sq. — κορώνη τὸ ἐπίσπαστρον τῆς θύρας, ἤτοι τὸ κριγκίον (leg. κρικίον ut interpretatur κορώνη ipse Eustath.). Schol. Cf. I, 440. sqq. *Hemsterh.* ad Lucian. T. I. p. 40. *Casaubon.* ad Theophrast. Charactt. p. 54. ed. *Fischer.* *Gräv.* ad Lucian. Pseudosoph. Obs. LVIII. — κύνες. Τοὺς χρυσοῦς καὶ ἀργυροῦς κύνας ἐμψύχους καὶ ἀΰπνους πλάττει, εἴγε φυλάσσουσι τὸ δῶμα, ἀγήρως δὲ καὶ ἀθανάτους, οὐ μόνον πρὸς ἐγκώμιον χρυσοῦ καὶ ἀκιβδήλου ἀργύρου, οἳ οὐκ οἴδασιν ἰῷ φθείρεσθαι, ἀλλ' ἔστι καί τις μῦθος ὑπὲρ αὐτῶν. — Κύνες οὗτοι, οὓς Ἥρα δέδωκε Ποσειδῶνι, συλλαβεῖν αὐτῇ πρὸς τὴν ἐν Ἰλιάδι δηλουμένην ἐπίθεσιν κατὰ τοῦ Διός, οὓ περιῆλθόν φησιν εἰς Ἀλκίνοον. ἄλλως δὲ δοκεῖ τὸ τοιοῦτον ἔμψυχον τῶν κυνῶν καὶ τὸ ἀθάνατον τὸ μὲν δηλοῦν τὸ ὡς ἐῤῥέθη ἀνίωτον, τὸ δὲ ἔντεχνον καὶ εὐσχημάτιστον, ὡς εἰς φυλακὴν οἴκου. διὸ καὶ Ἥφαιστος αὐτοὺς τεῦξαι λέγεται. ὃ δὴ τοῖς πυρὸς τεχνικοῖς ἔργοις εἴωθεν ἐπιλέγεσθαι, ὡς ἐν πολλοῖς φαίνεται· τινὲς δὲ τοὺς ῥηθέντας κύνας οὐ ζῶα νοοῦσιν, ἀλλὰ ἥλους, ὅθεν φασὶ καὶ κυνάδας φαμέν (Cf. Apollon. Lexic. p. 424. sq.). ἢ καὶ ἄλλως φασὶ τοὺς διπλοῦς ἥλους. Τοῦτο δὲ ἴσως διὰ τὸ καὶ ἐν τοῖς ἥλοις δηκτικὸν καὶ οἷον κάρχαρον. Eustath. — ἰδυίῃσι. Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 169. 2. — φυλασσέμεναι ὥστε δοκεῖν φυλάσσειν Ambr. Idem ad sequens καὶ ἀγήρως observat: διὰ τὸ δοκεῖν εἶναι νεωστὶ κατεσκευασμένους. De forma

ἀθανάτους ὄντας καὶ ἀγήρως ἤματα πάντα.
ἐν δὲ θρόνοι περὶ τοῖχον ἐρηρέδατ᾽ ἔνθα καὶ ἔνθα,
ἐς μυχὸν ἐξ οὐδοῖο διαμπερές· ἔνθ᾽ ἐνὶ πέπλοι
λεπτοὶ ἐΰννητοι βεβλήατο, ἔργα γυναικῶν.
ἔνθα δὲ Φαιήκων ἡγήτορες ἑδριόωντο,
πίνοντες καὶ ἔδοντες· ἐπηετανὸν γὰρ ἔχεσκον.
χρύσειοι δ᾽ ἄρα κοῦροι ἐϋδμήτων ἐπὶ βωμῶν

ἀγήρως vid. *Thiersch.* §. 184. 15. p. 288. — *ἐν δὲ θρόνοι.* Vid. *Thiersch.* §. 146. 7. — *ἔνθ᾽ ἐνὶ πέπλοι.* Cf. Horat. Sermon. II, 6, 102.

— — — rubro ubi cocco
Tincta super lectos canderet vestis eburnos.

De verbo *πέπλοι* Eustathius scribit haec: *Πέπλους εἰωθὼς γυναικεῖα λέγειν περιβλήματα, ἐνταῦθα τὸ ἁπλῶς ὕφασμα οὕτω καλεῖ. οὐ γὰρ εἰκὸς γυναικείους πέπλους ὑπεστορέσθαι τοῖς καθημένοις. ἀλλ᾽ ἁπλῶς ὑφάσμά τι λαμπρὸν μὲν καὶ ἐπιπρέπον, ὅθεν ἐτυμολογεῖται ὁ πέπλος, περίκαλός τις ὢν κατὰ τοὺς παλαιούς, χρησιμεῦον δὲ εἰς τάπητα θρόνου. οὕτω δὲ καὶ τὸ φάρος καὶ τὸ σπεῖρον, εἰωθότα ἐπὶ ἱματίων λέγεσθαι, ὅμως ἔστιν οὗ ὁ ποιητὴς ἐπὶ ἁπλῶς ὑφασμάτων τίθησιν.* Cf. Iliad. IV, 315. 338. 734. VI, 271. 289. XXIV, 796. Od. XVII, 291. Hymn. in Ven. 86. — *ἐΰννητοι. Ἐΰνητοι δὲ οἱ εὖ νενησμένοι κατὰ τοὺς παλαιούς, ὅ ἐστιν εὔκλωστοι. διαλυθέντες δὲ ἐΰννητοι* (ita etiam in textu Eust.) *γίνονται, διπλωθέντος τοῦ ν. οὕτω δὲ καὶ οἱ εὔδμητοι βωμοὶ ἐΰδμητοι κατὰ διάλυσιν.* Eustath. Cf. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 170. 8. et infra v. 100. —

V. 100—111. *χρύσειοι — ἕστασαν.* Cf. Lucret. II, 24.

Si non aurea sunt juvenum simulacra per aedes
Lampadas igniferas manibus retinentia dextris,
Lumina nocturnis epulis ut suppeditentur.

Et *Casaubon.* ad Athen. IV, 2. „*Simulacra juvenum heroicis temporibus, rudi adhuc seculo, et incognitis lucernis, in angulis coenationum destitui solita, ut facem tenentes lucerent. Homerus de Phaeacibus canit: χρύσειοι δ᾽ ἄρα κοῦροι etc.*“ — *ἐπὶ βωμῶν. Βωμοὶ ἁπλῶς ἀνάβαθμοι ἐνταῦθα, ἐφ᾽ ὧν λυχνοφόροι κοῦροι ἵσταντο χρύσεοι καὶ αὐτοί· γέγονε δέ τις μνήμη καὶ ἀλλαχοῦ τῶν τοιούτων βωμῶν.* Eustath., quem simul conferri jubet ad Il. II, p. 226. et ad Od. III, p. 1467. *Baumgarten-Cru-*

ἕστασαν, αἰθομένας δαΐδας μετὰ χερσὶν ἔχοντες,
φαίνοντες νύκτας κατὰ δώματα δαιτυμόνεσσιν.
πεντήκοντα δέ οἱ δμωαὶ κατὰ δῶμα γυναῖκες,
αἱ μὲν ἀλετρεύουσι μύλης ἔπι μήλοπα καρπόν,
αἱ δ' ἱστοὺς ὑφόωσι καὶ ἠλάκατα στρωφῶσιν,
ἥμεναι, οἷά τε φύλλα μακεδνῆς αἰγείροιο·

---

sius ad h. l. Cf. Apollon. Lexic. p. 200. — *μετὰ χερσίν*. Vid. *Gynther.* *de usu praepositionum apud Hom.* §. 23. 2. p. 35. — *νυκτάς*. Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 269. Ad *αἰθομένας δαΐδας* praeterea Porphyr. Quaest. Homer. 9. ext. observat: *μαρμαίρειν δὲ δηλοῖ τὸ φῶς, δάος καλέσας* (infra XXII, 497.). *Δάος μετὰ χερσὶν ἔχουσαι. ἀφ' οὗ αἱ δεικτικαὶ τοῦ φωτός, δᾷδες, καὶ δαΐδες.* — *πεντήκοντα δὲ οἱ δμωαί*. Virg. Aen. I, 707.

Quinquaginta intus famulae, quibus ordine longo
Cura penum struere, et flammis adolere penates.

μήλοπα καρπόν. Τοὺς πυρούς. μηλοειδὴς γάρ ἐστι τὴν χροίαν. Schol. Cf. XX, 111. Il. V, 500. Tibull. Eleg. II, 1, 48. Apollon. Lex. p. 458. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 181. 47. 2. p. 283. — *ἠλάκατα*. *Διαφορὰ ἠλακάτης καὶ ἠλακάτων παρ' αὐτῷ ἥδε. ἡ μὲν γὰρ ἠλακάτη δηλοῖ τὸ ξύλον, εἰς ὃ περιειλοῦσι τὸ ἔριον. ἠλάκατα δὲ αὐτὰ τὰ ἔρια περιειλούμενα τῇ ἠλακάτῃ. τὴν μὲν οὖν ἠλακάτην διὰ τούτων δεδήλωκεν· ἠλακάτη τετάνυστο ἰοδνεφὲς εἶρος ἔχουσα* (Od. IV, 135. cf. v. 131.), *Τετανύσθαι δὲ αὐτὴν εἶπε διὰ τὸ εἶναι ἐπιμήκη καὶ λείαν. τὰ δὲ ἔρια αὐτὰ ἐπὶ τῆς ἠλακάτης· ἠλάκατα στρωφῶσα ἁλιπόρφυρα* (Od. VI, 53. 306. Cf. XVII, 97.). Pal. Ambr. Q. — *οἷά τε φύλλα. Φύλλοις αἰγείρου τὰς δμωὰς εἰκάζει, διὰ τὸ εὐκίνητον καὶ συνεχὲς τῆς αὐτῶν ἐργασίας. εὐκραδάαντα γάρ φασιν καὶ τὰ τῶν αἰγείρων φύλλα διὰ τὸ ὕψος.* — — — (Cf. Od. X, 510. XVII, 208.) *ἕτεροι δὲ εἰς τό, ἥμεναι οἷα φύλλα αἰγείρου, γράφουσι ὡς ἡλιοτροπίου τάξιν ἐπεῖχον καθήμεναι θεατρικῶς. ἔστι δὲ ἀσαφὴς ὁ τοιοῦτος λόγος. Ἡλιοτρόπιον μὲν γὰρ μανθάνομεν καὶ τὴν τῶν φύλλων τοῦ τοιούτου φυτοῦ τροπὴν πρὸς ἀνίσχοντα καὶ δύοντα ἥλιον ἐπὶ δὲ αἰγείρου τοιοῦτόν τι νοῆσαι, δοκεῖ δυσχερές. φαίνεται δὲ ὅμως καὶ τὰ φύλλα τῆς αἰγείρου τὰ τῶν ἡλιοτροπίων πάσχειν, ὡς δηλοῖ ὁ γράψας οὕτω. φύλλα, ἤτοι διὰ τὸ πλῆθος τῶν δμωΐδων, ἢ διὰ τὸ εὐκίνητον τῶν χειρῶν ἐν τῷ στρέφειν τὴν κρόκην, ὡς καὶ τὰ φύλλα τῆς αἰγείρου ἀντεστραμμένα ἀλλήλοις καὶ εὐκίνητα. εἰσὶ δὲ οἳ τό, ἥμεναι οἷα φύλλα αἰγείρου, εἶπον ἀντὶ τοῦ, καθὰ πεπύκνωται τὸ δένδρον τοῖς φύλλοις.* Eustath.

καιροσέων δ' ὀθονέων ἀπολείβεται ὑγρὸν ἔλαιον.
ὅσσον Φαίηκες περὶ πάντων ἴδριες ἀνδρῶν

— καιροσέων. ἀντὶ τοῦ, εὐφυῶν, εὖ κεκαιρωμένων, ἤτοι ἀγαθὸν ἐχουσῶν καίρωμα, ὅ ἐστι μίτωμα. καῖρος δέ φασι καὶ καίρωμα, τὸ διαπλέγμα ὃ οὐκ ἐᾷ τοὺς στήμονας συγχέεσθαι. ἐξ οὗ καὶ καιρωστρίδες ἢ καιρωστίδες γυναῖκες παρὰ Καλλιμάχῳ (fragm. 356. ad quod Bentleius verum scripturam esse censet καιρωτρίδες), ἀντὶ τοῦ ὑφάντριαι. Eustath. Cf. Callimach. fragm. 295. Apollon. Lex. p. 378. ibique *Villoison.* et *Toll.* — ἀπολείβεται ὑγρὸν ἔλαιον. Ἤτοι οὕτως ἦσαν πυκναί, ὡς μηδὲ ἔλαιον δι' αὐτῶν διελθεῖν, ἢ ἔξωθεν ὡς ἔλαιον ἀπέστιλβον, διὰ τὴν λευκότητα ἢ τρυφεραὶ ἦσαν, ὡς δοκεῖν ἔλαιον ἀποῤῥεῖν. ἢ οὕτως ἀποστίλβειν τὸν μίτον, ὡς δοκεῖν ἔλαιον ἀποβάλλειν Schol. Has ipsas explicationes eodem fere modo habet Eustathius, qui tamen addit: ἴσως δὲ καὶ ἄλλως στίλβειν αἱ τοιαῦται λέγοιντο ἂν ὀθόναι, ὡς εἴπερ ἔλαιον αὐτῶν ἀπελείβετο, διὰ τὸ στιλπνὸν χρῶμα τῶν νεοϋφάντων καὶ ἔτι ἀπλύτων ὑφασμάτων. Atque in hac interpretatione acquiescendum puto cum *Clarkio* ad h. l., maxime propter Od. III, 408., ubi conferas, quae annotavimus. Praeterea hunc locum hic respexit Eustathius, addendo: Ὅτι δὲ καὶ θρόνοι λίθινοι οὕτω στίλβουσιν, ἐκ τῆς κατὰ συχνὴν παράτριψιν λειάνσεως, οἱ κατὰ Πύλον μαρμάρεοι θρόνοι ἐδήλωσαν. *Ernestius* autem: *Simile est*, inquit, *quod ignis dicitur relucere a galea, quod vestes ardere; in quo nihil nisi splendor eximius et praestringens oculos intelligitur.* Contra *Köppen.* ad Il. XVIII, 596. χιτῶνες ἐλαίῳ στίλβοντες ἦκα haec scripsit: *Dass die Griechen nicht bloss den Körper salbten*, 14, 173. 10, 577., *sondern auch sogar auf ihre Kleider duftende Oele spritzten, wie unsre Kleinmeister (?), ist deutlich aus Odyss.* 7, 106. ελαιον απολειβεται οθονεων. Qua de re recte puto posse dubitari, praesertim cum, ut praetermittam locum Od. III, 408., quem V. D. plane tacuit, quanta difficultate laboret deinde etiam loci Il. XVIII, 596. explicatio, statim nobis ostendat ipse *Köppenius* his verbis: *Aber wie konnte er* (Homer) *sagen, dass das Gewand davon glänzte? düften konnte es wohl* (nostro loco). *Ich vermuthe, dass er das στιλβειν ελαιῳ von der Haut auf das Gewand übertrug, wie das απολειβεσθαι. Denn schwerlich konnten sie so viel Oel aufs Kleid giessen, dass es davon triefte. Das würde selbst ein Hottentotte oder Feuerländer kaum ertragen können.* Sed his sumptis vel illam nostri loci expositionem, quam primum proposuit V. D.,

νῆα θοὴν ἐνὶ πόντῳ ἐλαυνέμεν, ὣς δὲ γυναῖκες
ἱστὸν τεχνῆσαι· πέρι γάρ σφισι δῶκεν Ἀθήνη
ἔργα τ' ἐπίστασθαι περικαλλέα καὶ φρένας ἐσθλάς.
ἔκτοσθεν δ' αὐλῆς μέγας ὄρχατος ἄγχι θυράων
τετράγυος· περὶ δ' ἕρκος ἐλήλαται ἀμφοτέρωθεν.
ἔνθα δὲ δένδρεα μακρὰ πεφύκει τηλεθόωντα,
ὄγχναι καὶ ῥοιαὶ καὶ μηλέαι ἀγλαόκαρποι,

---

fuisse ipsi retractandam, non minus apparere potest. — *ὅσσον — ὣς δέ.* Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 343. 8. c. p. 669. Perperam antea scribebatur *τόσσον* pro *ὅσσον* h. l. — Pro *τεχνῆσαι* Schol. legit *τέχνῆσσαι* ut sit pro *τεχνήεσσαι*. Eustathius autem observat: *τὸ τεχνῆσαι ἀλλαχοῦ παθητικῶς κεῖται, ὡς καὶ ἐν τῷ, μὴ τεχνησάμενος μηδ' ἄλλο τι τεχνήσαιτο* (Od. XI, 612.). —

V. 112 — 135. *Τετράγυος.* *Τετράγυος, οὗ ἑκάστη τῶν τεσσάρων πλευρῶν γύην εἶχεν, ἵνα ᾖ τετράπλεθρός φασι, τετράγωνος, ἰσόπλευρος. γύη δὲ ἢ γύης ἀρσενικόν, μέτρον γῆς. οἱ δὲ παλαιοί φασι καὶ ὅτι γύης καὶ μέτρον γῆς καὶ μέρος ἀρότρου, ὥστε ἀρσενικὸν ὁ γύης.* Eustath. Cf. *Köppen.* ad Il. IX, 575. — *δένδρεα μακρά.* Vid. Athenaeum I, 19. *τῶν δένδρων τὰ μὲν καρποφόρα καλὰ προσαγορεύει. ἔνθα, Δένδρεα καλὰ πεφύκει, Ὄγχναι καὶ ῥοιαί, καὶ μηλέαι· τὰ δ' εἰς ξυλείαν εὔθετα, μακρά τοῖς ἐπιθέτοις τὰς χρήσεις διαστέλλων.* Cf. supra V, 238. — *Τελεθόωντα.* Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 220. 73. — *ὄγχναι,* scriptura antiquior, pro qua recentiores habent *ὄχναι,* temere contrarium defendente *Barnesio.* Cf. *Clarke* ad Od. XXIV, 246. Formae duritiem posterior demum usus emolliit, v. c. apud Theocrit. I, 134. et Callimach. hymn. in Cerer. Cf. Apollon. Lex. p. 488. sq. Etymol. M. in *Ἄπιος* p. 112. Ceterum Eustathius: *ὄγχνη,* inquit, *κυρίως κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἡ ἀγρία ἄπιος ἤτοι ἡ ἀχράς, διὰ τὸ ἄγχειν τὸν προσιέμενον. διὸ καὶ ἄπιος λέγεται ὡς μὴ ἔχουσα πιότητα. καταχρώμεθα δὲ ὅμως τῇ λέξει καὶ ἐπὶ τῶν ἡμέρων. καθ' ὁμοιότητα δὲ τοῦ ἄρχαμος ὄρχαμος γίνεται καὶ ἀπὸ τοῦ ἄγχειν ἡ ὄγχνη. — ῥοιὰ νῦν μὲν τὸ δένδρον. λέγεται δὲ ὁμωνύμως αὐτῇ ῥοιὰ καὶ τὸ αὐτῆς καρποφόρημα. ὥσπερ καὶ ἐλαία, αὐτό τε τὸ φυτὸν καὶ ὁ καρπός, αὐτὸς δὲ μάλιστα δίχα τοῦ ι. ἐλάα γὰρ Ἀττικῶς ὁ τῆς ἐλαίας καρπός. — δῆλον δὲ ὅτι καὶ ῥόα λέγεται ὁμοίως τῷ χροιὰ χροά.* Eust. Cf. *Maittaire* de diall. p. 12. sq. p. 208. sq. et *Sturz* ad h. l. — *μηλέαι.* *Ἰστέον ὅτι μῆλον οὐ μόνον τὸ συνήθως οὕτω λεγόμενον, τὸ καὶ ἀληθῶς ἀγλαὸν οἷς ἐρεύθεται ὡς εἰς ἄγαλμα*

συκέαι τε γλυκεραὶ καὶ ἐλαῖαι τηλεθόωσαι.
τάων οὔποτε καρπὸς ἀπόλλυται, οὐδ' ἀπολείπει
χείματος, οὐδὲ θέρευς, ἐπετήσιος· ἀλλὰ μάλ' αἰεὶ
Ζεφυρίη πνείουσα τὰ μὲν φύει, ἄλλα δὲ πέσσει.
ὄγχνη ἐπ' ὄγχνῃ γηράσκει, μῆλον δ' ἐπὶ μήλῳ,
αὐτὰρ ἐπὶ σταφυλῇ σταφυλή, σῦκον δ' ἐπὶ σύκῳ.
ἔνθα δέ οἱ πολύκαρπος ἀλωὴ ἐῤῥίζωται·

φύσεως, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς περσίας παρὰ τοῖς ὕστερον. ἔτι γε μὴν καὶ τὸ κιτρίον, ὃ δὴ κίτρον Ῥωμαῖοι καλοῦσιν. — καλεῖται δέ φασι τὸ κιτρίον παρὰ Λίβυσι μῆλον Ἑσπερικόν. Eust. Inepte autem quaesiverunt nonnulli ex veteribus, cur ἀγλαόκαρποι h. l. vocentur μηλέαι. Vid. Plutarch. Symposiac. V, 8. in. — *συκέαι* scripsi pro συκαί, quod *Clarkius* et alii dederant, et συκαῖ, quod exhibuit *Wolfius*, recte illud postulante *Thierschio* Gr. Gr. §. 180. 40, praesertim cum συκέαι habeat ipse cod. Vaticanus. Quod vero ficus γλυκεραί, et oleae τηλεθόωσαι dicuntur ab Homero, Eustathius haec observat: Καλὰ δὲ καὶ τὰ ἐπίθετα. Παρατετηρημένως γὰρ ὁ ποιητὴς ἑκάστου δένδρου ἐπίθετον ἐκτίθεται κατὰ φυσικὴν ἰδιότητα. Καλὸν μὲν γὰρ τὸ μῆλον· καί, ὡς αὐτός φησι, καρπὸς ἀγλαός· διὸ καὶ ἀγλαόκαρπος ἡ μελέα, ὡς αὐτίκα εἰρήσεται. Γλυκὺ δὲ ὑπερβαλλόντως, τὸ σῦκον ἐν ὀπώραις (cf. Julian. epist. 24.). Ἀειθαλὴς δὲ ἡ ἐλαία. — *τηλεθόωσαι* vid. *Thiersch.* §. 220. 73. — *θέρευς.* Vid. *Thiersch.* §. 192. 29. Ceterum nonnihil amplificare et exaggerare h. l. Homerum beatam illam terrae Phaeacum ubertatem, ὡς εἴπερ νῆσος ἦν τις μακάρων τοῖς ἀκούουσιν ἀνεξέλεγκτος, recte scribit Eustathius. — *Ζεφυρίη.* Rectissime Eustathius: ἐν τῷ, Ζεφυρίη πνείουσα, inquit, σημείωσαι ὅτι ἀπὸ κοινοῦ εἴληφε τὸ πνοὴ ἐκ τοῦ πνείουσα. Neque igitur recte puto *Thierschium* Gr. Gr. §. 313. 6. e. p. 583. illud Ζεφυρίη referre in eorum adjectivorum numerum, qui Substantivi alicujus vices gerant. — *ὄγχνη — — σύκῳ.* Cf. Diodor. Sicul. biblioth. II. extr. Athenaeus I, 8. 19. De ratione metri v. 120. vid. *Thiersch.* §. 144. 14 not. p. 209. *Spitzner. de versu hom.* p. 6—10. — *ἀλωή.* Ἀμπελόφυτος γῆ. Schol. Ἀλωὴ φανερῶς ἐνταῦθα μόνη ἡ ἀμπελόφυτος, ἣ καὶ αὐτῇ ἐμπρέπουσα ἡ τῶν Φαιάκων φαίνεται γῆ. ὡς δηλοῖ καὶ ὁ εἰπών, ὅτι χαριέστατος οἶνος εἰς παλαίωσιν ὁ Κερκυραῖος, ἤγουν ὁ κατὰ τὴν Φαιακίαν. ὁ δὲ Ζακύνθιος καὶ ὁ Λευκάδιος, διὰ τὸ γύψον λαμβάνειν, ἀδικοῦσι κεφαλήν. Eustath. Cf. Apollon. Lex. p. 91. *Ruhkopf.* ad

τῆς ἕτερον μὲν θειλόπεδον λευρῷ ἐνὶ χώρῳ
τέρσεται ἠελίῳ, ἑτέρας δ' ἄρα τε τρυγόωσιν,
ἄλλας δὲ τραπέουσι· πάροιθε δέ τ' ὄμφακές εἰσιν,
ἄνθος ἀφιεῖσαι, ἕτεραι δ' ὑποπερκάζουσιν.
ἔνθα δὲ κοσμηταὶ πρασιαὶ παρὰ νείατον ὄρχον
παντοῖαι πεφύασιν, ἐπηετανὸν γανόωσαι·
ἐν δὲ δύω κρῆναι, ἡ μέν τ' ἀνὰ κῆπον ἅπαντα
σκίδναται, ἡ δ' ἑτέρωθεν ὑπ' αὐλῆς οὐδὸν ἵησιν
πρὸς δόμον ὑψηλόν, ὅθεν ὑδρεύοντο πολῖται.
τοῖ' ἄρ' ἐν Ἀλκινόοιο θεῶν ἔσαν ἀγλαὰ δῶρα.
Ἔνθα στὰς θηεῖτο πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς.
αὐτὰρ ἐπειδὴ πάντα ἑῷ θηήσατο θυμῷ,
καρπαλίμως ὑπὲρ οὐδὸν ἐβήσατο δώματος εἴσω,
εὗρε δὲ Φαιήκων ἡγήτορας ἠδὲ μέδοντας
σπένδοντας δεπάεσσιν ἐϋσκόπῳ Ἀργειφόντῃ,
ᾧ πυμάτῳ σπένδεσκον, ὅτε μνησαίατο κοίτου.

Il. V, 90. *Köppen.* ibid. v. 499. *Passow.* s. v. *ἀλωή* 2. — *πάροιθε δέ τ' ὄμφακές εἰσιν.* *Τὸ πλῆθος ἔμπροσθέν ἐστι τούτων ἐν ἑτέρῳ τόπῳ, διὸ πάλιν ἐπιφέρει, ἕτεραι δ' ὑπαπερκάζουσιν, οὐχὶ ὅλας* (*ὅλαι* Ambr. E.). Schol. *Τό, πάροιθεν ὄμφ., ἀντὶ τοῦ, πρὸ ὀφθαλμῶν, οἷα βλεπόμεναι καὶ μὴ εἰς τὸ ἐπιὸν ἔτος ἐλπιζόμεναι.* Eust. — *ἄνθος ἀφιεῖσαι.* *Τό, ἄνθος ἀφιεῖσαι, ἐφηρμηνευτικόν ἐστι τοῦ ὄμφακες. ὄμφακες γάρ εἰσι κατὰ τοὺς παλαιοὺς αἱ τὸ ἄνθος καὶ τὴν κύπριν μεταβάλλουσαι εἰς σταφυλάς. ἐπητέσιον δέ πως καὶ τὴν σταφυλὴν ἐκεῖ βούλεται εἶναι ὁ ποιητής, εἴπερ τὸ μὲν αὐτῆς εἰληθερεῖται, τὸ δὲ τρυγᾶται, τὸ δὲ πατεῖται, ἄλλο δὲ ἄνθος ἀφίησι, τὸ δὲ περκάζει, ὅ ἐστι μελαίνεται. δηλοῖ δὲ τὴν τοῦ περκάζειν σημασίαν καὶ ὁ περκνός* (Il. XXIV, 316.), *εἴτε ἀετὸς εἴτε ἄλλο τι.* Eustath. — *πρασιαί.* *Πρασιαί, τόποι λαχανηφόροι, ἀπὸ μέρους τῶν πράσων κληθέντες, ἀφ' ὧν καὶ χρῶμα τὸ πράσιον.* Idem. Cf. *Passow.* s. v. Athenaeus I, 19. Istas areolas s. istud topium nummi Corcyraeorum exhibent apud *Spanhem. Ernest.* —

V. 136—166. *ἐϋσκόπῳ Ἀργειφόντῃ.* De duplici hac Mercurii appellatione vid. *Klopfer's mythologisches Wörterbuch* I, 307. sq. II, 233. 236. Cf. *Herrmann Mythologie der Griechen* T. I. p. 660. 665. 666. — *πυμάτῳ σπένδεσκον.* *Ἐπεὶ ὀνειροπομπός, ἢ ὕπνου παρεκτικός. διὸ καί, Εἵλετο δὲ ῥάβδον, τῇ τ' ἀνδρῶν ὄμματα θέλγει* (supra V, 47, ubi conferas quae annotavimus p. 247.)

αὐτὰρ ὁ βῆ διὰ δῶμα πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς,
πολλὴν ἠέρ' ἔχων, ἥν οἱ περίχευεν Ἀθήνη,
ὄφρ' ἵκετ' Ἀρήτην τε καὶ Ἀλκίνοον βασιλῆα.
ἀμφὶ δ' ἄρ' Ἀρήτης βάλε γούνασι χεῖρας Ὀδυσσεύς.
καὶ τότε δή ῥ' αὐτοῖο πάλιν χύτο θέσφατος ἀήρ.
οἱ δ' ἄνεῳ ἐγένοντο δόμον κάτα, φῶτα ἰδόντες·
θαύμαζον δ' ὁρόωντες· ὁ δ' ἐλλιτάνευεν Ὀδυσσεύς·
Ἀρήτη, θύγατερ Ῥηξήνορος ἀντιθέοιο,
σόν τε πόσιν, σά τε γούναθ' ἱκάνω, πολλὰ μογήσας,
τούςδε τε δαιτυμόνας· τοῖσιν θεοὶ ὄλβια δοῖεν
ζωέμεναι, καὶ παισὶν ἐπιτρέψειεν ἕκαστος
κτήματ' ἐνὶ μεγάροισι, γέρας θ', ὅ, τι δῆμος ἔδωκεν.
αὐτὰρ ἐμοὶ πομπὴν ὀτρύνετε πατρίδ' ἱκέσθαι
θᾶσσον· ἐπειδὴ δηθὰ φίλων ἄπο πήματα πάσχω.
Ὣς εἰπὼν, κατ' ἄρ ἕζετ' ἐπ' ἐσχάρῃ ἐν κονίῃσιν,

Schol. Cf. Athenaeus I, 14. Plutarch. Symposiac. VII, 9. Ceterum Eustathius: *πλάττει δὲ*, inquit, *ὁ ποιητὴς ἐν τοιαύτῃ ὥρᾳ τὸν Ὀδυσσέα ἱκέτην ἐλθεῖν ἐς Ἀλκινόου, καθὰ καὶ τὸν Πρίαμον ἐν Ἰλιάδι μετὰ δόρπον ἤγαγεν ἱκετεύσοντα εἰς Ἀχιλλέα. ἱλαρώτεροι γὰρ ἐν τοιούτῳ καιρῷ μάλιστα οἱ ἱκετευόμενοι. — οὕτω δὲ καὶ ἐν Πύλῳ θυσίαν εὗρεν εὐτυχῶς ὁ Τηλέμαχος, καὶ γάμον ἐν Λακεδαίμονι.* — *ὅτε.* Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 322. 12. b. — *θέσφατος ἀήρ.* Vid. *Buttmann. Lexilogus* T. I. p. 166. 3. „*Da — Götter durch ihren Ausspruch, durch ihren Befehl wirken und schaffen; so ist ein sehr natürlicher Uebergang, dass alle jene Wörter (θέσφατος, θέσπις, θεσπέσιος) auch etwas von einem Gotte geschaffenes andeuten. Die Form θέσφατος bleibt dem buchstäblichen Sinne auch hier getreu, indem nur etwas wirklich von einem Gotte ausgehendes so genannt wird: Od. η, 143. θέσφατος ἀὴρ der von der Athene um den Odysseus gegossene Nebel.*" Praeterea cf. Virgil. Aen. I, 590. sqq.

Vix ea fatus erat, cum circumfusa repente
Scindit se nubes, et in aethera purgat apertum.
Restitit Aeneas, claraque in luce refulsit. —

ἀνέῳ. Vid. *Buttmann. Lexil.* T. II. p. 1 sqq. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 184. 18. p. 288. sq. — *ἐπειδὴ* h. l. est *quoniam, siquidem.* Vid. *Thiersch.* §. 324. 2. — *ἄρ* ibid. §. 332. 2. — *ἐπ' ἐσχάρῃ* i. e. ad forum. Vid. v. 160. Respondet igitur his sequens *πὰρ πυρί.* Et Eustathius:

πὰρ πυρί· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ.
ὀψὲ δὲ δὴ μετέειπε γέρων ἥρως Ἐχένηος
ὃς δὴ Φαιήκων ἀνδρῶν προγενέστερος ἦεν,
καὶ μύθοισι κέκαστο, παλαιά τε πολλά τε εἰδώς·
ὅ σφιν ἐϋφρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
Ἀλκίνο', οὐ μέν τοι τόδε κάλλιον, οὐδὲ ἔοικεν,
ξεῖνον μὲν χαμαὶ ἧσθαι ἐπ' ἐσχάρῃ ἐν κονίῃσιν·
οἵδε δὲ σὸν μῦθον ποτιδέγμενοι ἰσχανόωνται.
ἀλλ' ἄγε δὴ ξεῖνον μὲν ἐπὶ θρόνου ἀργυροήλου
εἷσον ἀναστήσας· σὺ δὲ κηρύκεσσι κέλευσον
οἶνον ἐπικρῆσαι, ἵνα καὶ Διῒ τερπικεραύνῳ
σπείσομεν, ὅςθ' ἱκέτῃσιν ἅμ' αἰδοίοισιν ὀπηδεῖ·
δόρπον δὲ ξείνῳ ταμίη δότω ἔνδον ἐόντων.
Αὐτὰρ ἐπεὶ τόγ' ἄκουσ' ἱερὸν μένος Ἀλκινόοιο,
χειρὸς ἑλὼν Ὀδυσῆα δαΐφρονα ποικιλομήτην,
ὦρσεν ἀπ' ἐσχαρόφιν, καὶ ἐπὶ θρόνου εἷσε φαεινοῦ,
υἱὸν ἀναστήσας, ἀγαπήνορα Λαοδάμαντα,

Ἰστέον δέ, inquit, *ὅτι τό, ἐπ' ἐσχάρῃ, ταυτόν ἐστι τῷ, παρ' αὐτῇ τῇ ἐσχάρᾳ, διὸ καὶ ὁ ποιητὴς ἐπήγαγε διασαφητικῶς τό, πὰρ πυρί. ἡ γὰρ ἐπί πρόθεσις κατὰ τοὺς παλαιοὺς ποτὲ μὲν οὕτω δηλοῖ τὴν παρά πρόθεσιν. λαμβάνεται δέ ποτε καὶ ἀντὶ τῆς πρός, οἷον, τὴν μὲν ἔπειτ' ἐπὶ βωμὸν ἄγων, καὶ ἀντὶ τῆς ἐν, ὡς ἐν τῷ ἐπουράνιος, ὁ ἐν οὐρανῷ, καὶ ἀντὶ τοῦ ἔπεστιν, οἷον, οὔτοι ἔπι δέος, καὶ ἐκ περισσοῦ, ὅθεν ἐπίουρος καὶ ἐπιβουκόλος. βούλεται δὲ καὶ τὴν κατὰ δηλοῦν ἐν τῷ ἐπίσκοπος, ὁ κατάσκοπος. σημαίνει δὲ πάντως καὶ ὑστεροχρονίαν ἐν τῷ ἐπίλογος, καί τινα δὲ προςθήκην ἐν τῷ ἐπίκουρος καὶ ἐπιβολή.* Cf. *Gynther. de usu praepos. apud Hom.* §. 22. 2. De discrimine verborum *βωμὸς* et *ἐσχάρα* vid. supra V, 59. p. 248. sq. — *ἐπικρῆσαι* i. e. *ἐπὶ τῷ ὄντι ἕτερον ἐπικεράσαι*, Schol. Et Eustathius interpretatur: *ἐπὶ τῷ προκερασθέντι καὶ ἕτερον κεράσαι.* Cf. III, 390. V, 93. *Passow.* s. v. — *ἵνα — σπείσομεν.* Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 340. 2. — *ὅσθ' — ὀπηδεῖ.* Jovem *ἱκέσιον* si per eum precabantur homines amici ac familiares, semper reverebantur Graeci, inimicos tantum et hostes *ἱκετεύοντας* illa reverentia nihil juvabat. Vid. X, 269. Eurip. Hecub. v. 341. Plutarch. Sympos. I, 2. Contra Il. VI, 50. sq. X, 454. Cf. *Klopfer's mytholog. Wörterb.* II, 93. —

V. 167—185. *ἐσχαρόφιν.* Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 182. 2. — v. 172—176. vid. I, 136—140. et quae ibi

ὅς οἱ πλησίον ἷζε, μάλιστα δέ μιν φιλέεσκεν.
χέρνιβα δ' ἀμφίπολος προχόῳ ἐπέχευε φέρουσα
καλῇ, χρυσείῃ, ὑπὲρ ἀργυρέοιο λέβητος,
νίψασθαι· παρὰ δὲ ξεστὴν ἐτάνυσσε τράπεζαν.
σῖτον δ' αἰδοίη ταμίη παρέθηκε φέρουσα,
εἴδατα πόλλ' ἐπιθεῖσα, χαριζομένη παρεόντων.
αὐτὰρ ὁ πῖνε καὶ ἦσθε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
καὶ τότε κήρυκα προςέφη μένος Ἀλκινόοιο·
Ποντόνοε, κρητῆρα κερασσάμενος, μέθυ νεῖμον
πᾶσιν ἀνὰ μέγαρον, ἵνα καὶ Διῒ τερπικεραύνῳ
σπείσομεν, ὅςθ' ἱκέτῃσιν ἅμ' αἰδοίοισιν ὀπηδεῖ.
Ὣς φάτο· Ποντόνοος δὲ μελίφρονα οἶνον ἐκίρνα·
νώμησεν δ' ἄρα πᾶσιν, ἐπαρξάμενος δεπάεσσιν.
αὐτὰρ ἐπεὶ σπεῖσάν τ', ἔπιόν θ', ὅσον ἤθελε θυμός,
τοῖσιν δ' Ἀλκίνοος ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
Κέκλυτε, Φαιήκων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες,
ὄφρ' εἴπω, τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει.
νῦν μὲν δαισάμενοι κατακείετε οἴκαδ' ἰόντες·
ἠῶθεν δὲ γέροντας ἐπὶ πλέονας καλέσαντες,
ξεῖνον ἐνὶ μεγάροις ξεινίσσομεν, ἠδὲ θεοῖσιν
ῥέξομεν ἱερὰ καλά· ἔπειτα δὲ καὶ περὶ πομπῆς
μνησόμεθ', ὥς χ' ὁ ξεῖνος ἄνευθε πόνου καὶ ἀνίης
πομπῇ ὑφ' ἡμετέρῃ ἣν πατρίδα γαῖαν ἵκηται
χαίρων καρπαλίμως, εἰ καὶ μάλα τηλόθεν ἐστίν·
μηδέ τι μεσσηγύς γε κακὸν καὶ πῆμα πάθησιν,
πρίν γε τὸν ἧς γαίης ἐπιβήμεναι· ἔνθα δ' ἔπειτα
πείσεται, ὅσσα οἱ Αἶσα Κατακλῶθές τε βαρεῖαι

---

annotavimus p. 23. sq. Praeterea cf. Athenaeus I, 15. *παρατηρητέον δὲ καί, ὅταν Ὀδυσσέα ἀπονιζόμενον τὰς χεῖρας ποιῇ, πρὶν μεταλαβεῖν τροφῆς. ἐν Ἰλιάδι δὲ τοῦτο ποιοῦντος οὐκ ἔστιν εὑρεῖν. Σχολαζόντων γὰρ βίος ὁ ἐν Ὀδυσσείᾳ, καὶ διὰ τὴν εἰρήνην τρυφώντων.* — *μένος* cf. v. 168. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 314. 6. b. — *νώμησεν — δεπάεσσιν.* Vid. III, 340. —

V. 186—225. *μνήσομεθ' — ἀνίης.* Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 144. 12. p. 208. — *εἰ καί.* Vid. ibid. §. 328. 3. §. 330. 5. b. *Hermann. ad Viger.* p. 832. — *μηδέ τι — γε.* Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 303. 2. a.

γεινομένῳ νήσαντο λίνῳ, ὅτε μιν τέκε μήτηρ.
εἰ δέ τις ἀθανάτων γε κατ' οὐρανοῦ εἰλήλουθεν,
ἄλλο τι δὴ τόδ' ἔπειτα θεοὶ περιμηχανόωνται.

---

p. 550. — *Κατακλῶθες.* *Τὸ Κλῶθες ἢ Κατακλῶθες μεταπλασμὸν ἔπαθεν ἐκ τοῦ, αἱ Κλωθοί, οὗ εὐθεῖα ἡ Κλωθώ. δηλοῖ δὲ τὰς Μοίρας, παρονομασθείσας ἀπὸ μιᾶς αὐτῶν, τῆς Κλωθοῦς. καὶ οὕτω μέν τινες. ἴσως δὲ μᾶλλον οὐχ ἁπλῶς Μοῖραι αἱ Κατακλῶθες, ἀλλὰ Αἶσα μέν, ἡ ἁπλῶς Μοῖρα, Κατακλῶθες δέ, αἱ μὴ εὐτυχεῖς. διὸ καὶ βαρεῖαι λέγονται, οὐ μὴν ὄλβιοι, κατὰ τό, ὄλβον ἐπικλώσειε γαμέοντι τε γεινομένῳ τε* (IV, 208.) — — —. *ἔχει δέ τι καὶ ἀστεῖον κατὰ τροπὴν τὸ βαρεῖαι. οὐ γάρ ἐστι κλωσθῆναι ὡς ἐπὶ πολὺ λίνον, μὴ βρίθον κάτω, καὶ μάλιστα τὸ ἐν ἀτράκτοις. Λίνον δὲ Μοιρῶν συμβολικῶς, αἱ τῶν πραγμάτων στροφαὶ καὶ τὰ ἐν βίῳ ὑφαινόμενα.* Eustath. Vid. *Klöpfer's mythol. Wörterbuch* II, 412. sqq. p. 415. *Doch war dem Griechen keineswegs das Leben eine Kette streng vorherbestimmter Geschicke. Schicksal und Tod sind zwar Wille der Gottheit, aber dieser Wille ist nicht immer vorherbestimmter Rathschluss, der Zeit und Umstände verhängt hat; sondern der Wille ist selbst Spiel des Willens. Ist er aber bestimmter Entschluss, so kann seiner Erfüllung niemand entgehen. Der Tod als endliches Loos ist unvermeidlich, aber das Ziel des Lebens und die Wege zum Ziele nicht immer bestimmt vorgezeichnet.* Similiter fati ac parcarum imperium sibi cogitasse Homerum statuit jam Euseb. praeparat. evang. VI, 8. init. Cf. Il. VI, 488. XX, 127. Hesiod. Theogon. v. 218.

Κλωθώ τε, Λάχεσίν τε, καὶ Ἄτροπον· αἵ τε βροτοῖσιν
Γεινομένοισι διδοῦσιν ἔχειν ἀγαθόν τε κακόν τε.

Theocrit. XXIV, 68. Ovid. Heroid. XV, 81.

Sive ita nascenti legem dixere sorores;
Nec data sunt vitae fila severa meae.

Denique cf. Od. III, 238. et quae ibi observavi p. 134. sq. *Köppen.* ad Il. XXIV, 49. 525. De varietate autem lectionis v. 197. vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 216. 49. p. 351. — v. 198. cf. IV, 208. et quae ibi monui p. 187. sq. — Ad v. 199. Eustathius haec scribit: *Ὅτι θεοφιλεῖς τοὺς Φαίακας ἐθέλων ὁ ποιητὴς εἰπεῖν, πλάττει τὸν βασιλέα λέγοντα, ὡς, εἴπερ τις ἀθάνατος φαντάσας ἑαυτὸν εἰς ξένον ἄρτι μετὰ δόρπον ἐνεφανίσθη, ἄλλο τι τόδε θεοὶ περιμηχανόωνται, διὰ τὸ ἀσύνηθες δηλαδή.* Et *Ernestius* recte: *Hoc,* inquit, *pertinet ad opinionem de Diis humana spe-*

αἰεὶ γὰρ τὸ πάρος γε θεοὶ φαίνονται ἐναργεῖς
ἡμῖν, εὖτ᾽ ἔρδωμεν ἀγακλειτὰς ἑκατόμβας·
δαίνυνταί τε παρ᾽ ἄμμι καθήμενοι, ἔνθα περ ἡμεῖς.
εἰ δ᾽ ἄρα τις καὶ μοῦνος ἰὼν ξύμβληται ὁδίτης,
οὔτι κατακρύπτουσιν· ἐπεί σφισιν ἐγγύθεν εἰμέν,
ὥςπερ Κύκλωπές τε καὶ ἄγρια φῦλα Γιγάντων.
Τὸν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ἀλκίνο᾽, ἄλλο τί τοι μελέτω φρεσίν· οὐ γὰρ ἔγωγε
ἀθανάτοισιν ἔοικα, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν,
οὐ δέμας, οὐδὲ φυήν, ἀλλὰ θνητοῖσι βροτοῖσιν·
οὕςτινας ὑμεῖς ἴστε μάλιστ᾽ ὀχέοντας ὀϊζὺν
ἀνθρώπων, τοῖσίν κεν ἐν ἄλγεσιν ἰσωσαίμην.
καὶ δ᾽ ἔτι κεν καὶ μᾶλλον ἐγὼ κακὰ μυθησαίμην,
ὅσσα γε δὴ ξύμπαντα θεῶν ἰότητι μόγησα.
ἀλλ᾽ ἐμὲ μὲν δορπῆσαι ἐάσατε, κηδόμενόν περ.

---

cie interdum oberrantibus (unde necessitas hospitum benigne tractandorum) cujus multa apud veteres vestigia. Cf. *Köppen.* ad Il. I, 424. — *παρός γε.* Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 303. 2. aa., de forma ἐναργεῖς ibid. §. 192. 42. et de hujus vocis significatione quae monuimus supra ad III, 420. p. 153. Praeterea Eustathius: *τό, φαίνονται ἐναργεῖς, ἔοικέ πως ἐτυμολογικῷ τρόπῳ. ἐναργὲς μέν, τὸ οἱονεὶ λευκὸν καὶ διὰ τοῦτο φανερὸν ἢ φαεινόν, ὧν πρωτότυπον τὸ φαίνειν ἐστί. δῆλον δὲ ὡς ἐξ Ὁμήρου κατῆρξε τὸ θείας λέγειν ἐναργείας, τὰς θείας ἐπιφανείας, ὡς ταυτὸν ὂν ἐνάργειαν εἰπεῖν καὶ ἐμφάνειαν.* Cf. v. 205. *οὔτι κατακρύπτουσιν.* — *εὖτ᾽* vid. *Thiersch.* §. 321. 4. — *ἐγγύθεν εἰμέν* i. e. *deorum sumus similes, prope ad eorum naturam accedimus, ἀγχίθεοι,* quales dicuntur Phaeaces V, 35. — *ὥσπερ — Γιγάντων* i. e. *ὡς εἰσὶν ἀλλήλων ἐγγὺς Κύκλωπές τε καὶ Γίγαντες, ἤτοι κατὰ γένος, ἢ κατὰ τόπον, ἢ κατὰ ἀδικίαν, οὕτως καὶ ἡμεῖς θεοῖς πλησίον κατὰ δικαιοσύνην.* Schol. — *ὀχέοντας ὀϊζύν* i. e. ferentes, tolerantes mala. Cf. I, 297. XI, 618. — *ξύμπαντα.* Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 175. 4. — *ἀλλ᾽ ἐμὲ μὲν δορπῆσαι ἐάσατε.* Inepte Athenaeus X, 1. extr. Homero Ulyssine dicam vitio vertit, quod hic ut *πολυφάγος* et *λαίμαργος* sese h. l. gesserit, cum tamen omnia sint naturae ipsi convenientissima, neque fieri possit, quin qui *δηρὸν ἐδήτυος ἦεν ἄπαστος* (VI, 250.), quamvis vexetur ac divexetur miseriis, ad extremum de satianda fame unice

οὐ γάρ τι στυγερῇ ἐπὶ γαστέρι κύντερον ἄλλο
ἔπλετο, ἥτ' ἐκέλευσεν ἕο μνήσασθαι ἀνάγκῃ,
καὶ μάλα τειρόμενον, καὶ ἐνὶ φρεσὶ πένθος ἔχοντα.
ὡς καὶ ἐγὼ πένθος μὲν ἔχω φρεσίν· ἡ δὲ μάλ' αἰεὶ
ἐσθέμεναι κέλεται καὶ πινέμεν· ἐκ δέ με πάντων
ληθάνει, ὅσσ' ἔπαθον, καὶ ἐνιπλήσασθαι ἀνώγει.
ὑμεῖς δ' ὀτρύνεσθαι ἅμ' ἠοῖ φαινομένηφιν,
ὥς κ' ἐμὲ τὸν δύστηνον ἐμῆς ἐπιβήσετε πάτρης,
καίπερ πολλὰ παθόντα· ἰδόντα με καὶ λίποι αἰὼν
κτῆσιν ἐμήν, δμῶάς τε καὶ ὑψερεφὲς μέγα δῶμα.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπῄνεον, ἠδ' ἐκέλευον,
πεμπέμεναι τὸν ξεῖνον, ἐπεὶ κατὰ μοῖραν ἔειπεν.
αὐτὰρ ἐπεὶ σπεῖσάν τ', ἔπιόν θ', ὅσον ἤθελε θυμός,
οἱ μὲν κακκείοντες ἔβαν οἶκόνδε ἕκαστος.

---

cogitet. — *στυγερῇ ἐπὶ γαστέρι* putant plerique idem esse quod *στυγερῆς γαστέρος*, neque alia est sententia ipsius *Thierschii* Gr. Gr. §. 281. 8. Sed rectissime illud negavit *Gyntherus de usu praepos. apud Hom.* p. 34. sq., *ἐπί* de tempore potius accipiendum esse monens et interpretans: „*tempore ventris esurientis, i. e. esurienti cuique nihil molestius est (sc. eâ ipsâ).*“ Quamvis enim *ἀντί, παρά, πρός* in comparationibus vel Genitivi vel *ἤ* partes gerant, ita ut apprime respondeant nostro: *im Vergleiche zu*, tamen *ἐπί* ita dici posse, et ita dici probari nequit. Planius igitur h. l. illud *ἐπί* ita reddideris: quamdiu latrat stomachus, nihil est eo importunius, nihil majori gravitate, ut sibi satisfiat, flagitat. Patet autem in hac sententia longe plus inesse quam si quis illud *ἐπί* per *ἤ* vel Genitivum interpretetur. Namque deinde in universum tantum Ulysses diceret, nihil esse famis saevitie gravius, neque vero illud affirmaret, nihil adeo saeviente fame incidere posse, quod illam vincat. Ceterum haud dissimile est illud Oppiani halieut. III, 199.

Ὡς οὐδὲν λιμοῖο κακώτερον, οὐδὲ βαρείης
Γαστέρος, ἣ κρατέει μὲν ἐν ἀνθρώποισιν ἀπηνής,
Καὶ χαλεπὴ δέσποινα συνέστιος· οὔποτε δασμῶν
Ληθομένη. —

καίπερ. Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 331. 8. a. p. 635. — V. 226 — 289. *ἀπεκόσμεον.* Ὅτι εὐκοσμίαν ἔχει καὶ ἡ σπουδαία τράπεζα. διὸ κοσμεῖ μὲν αὐτὴν ὁ κατὰ νόμον συμποσιακὸν παρατιθείς, ἀποκοσμεῖ δὲ ὁ καταλύων. ἀμφίπο-

αὐτὰρ ὁ ἐν μεγάρῳ ὑπελείπετο δῖος Ὀδυσσεύς,
πὰρ δέ οἱ Ἀρήτη τε καὶ Ἀλκίνοος θεοειδὴς
ἥσθην· ἀμφίπολοι δ᾽ ἀπεκόσμεον ἔντεα δαιτός.
τοῖσιν δ᾽ Ἀρήτη λευκώλενος ἤρχετο μύθων·
ἔγνω γὰρ φᾶρός τε χιτῶνά τε, εἵματ᾽ ἰδοῦσα
καλά, τά ῥ᾽ αὐτὴ τεῦξε σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξίν·
καί μιν φωνήσασ᾽ ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ξεῖνε, τὸ μέν σε πρῶτον ἐγὼν εἰρήσομαι αὐτή·
τίς; πόθεν εἰς ἀνδρῶν; τίς τοι τάδε εἵματ᾽ ἔδωκεν;
οὐ δὴ φῇς ἐπὶ πόντον ἀλώμενος ἐνθάδ᾽ ἱκέσθαι;
Τὴν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς.
ἀργαλέον, βασίλεια, διηνεκέως ἀγορεῦσαι
κήδε᾽, ἐπεί μοι πολλὰ δόσαν θεοὶ Οὐρανίωνες·
τοῦτο δέ τοι ἐρέω, ὅ μ᾽ ἀνείρεαι ἠδὲ μεταλλᾷς.
Ὠγυγίη τις νῆσος ἀπόπροθεν εἰν ἁλὶ κεῖται,
ἔνθα μὲν Ἄτλαντος θυγάτηρ, δολόεσσα Καλυψώ,
ναίει ἐϋπλόκαμος, δεινὴ θεός· οὐδέ τις αὐτῇ
μίσγεται, οὔτε θεῶν, οὔτε θνητῶν ἀνθρώπων.
ἀλλ᾽ ἐμὲ τὸν δύστηνον ἐφέστιον ἤγαγε δαίμων
οἶον, ἐπεί μοι νῆα θοὴν ἀργῆτι κεραυνῷ
Ζεὺς ἔλσας ἐκέασσε μέσῳ ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ.
ἔνθ᾽ ἄλλοι μὲν πάντες ἀπέφθιθον ἐσθλοὶ ἑταῖροι·
αὐτὰρ ἐγὼ, τρόπιν ἀγκὰς ἑλὼν νεὸς ἀμφιελίσσης,
ἐννῆμαρ φερόμην· δεκάτῃ δέ με νυκτὶ μελαίνῃ

λοι γοῦν ἀπεκόσμεον ἐνταῦθα ἔντεα δαιτός, ἤτοι ὅπλα, οἷον τραπέζας, κρητῆρας, κάνεα, καὶ ὅσοις δὲ ἄλλοις ἐξαρτύεται ἡ τράπεζα. Eustath. — τίς; πόθεν κ. λ. Cf. Ovid. Trist. III, 12, 34.

Quid veniat, quaeram, quisque, quibusve locis. —

ἀργαλέον. Virg. Aen. II, 3.

Infandum regina jubes renovare dolorem,
Troianas ut opes etc. —

ἀργῆτ. Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 168. 10. p. 261. — ἔλσας cf. V, 132. — τρόπιν. *Τὸ κατώτατον μέρος τῆς νεώς, περὶ ὅ σχίζεται τὸ κῦμα· ἢ τὸ μέσον τῆς νεὼς τὸ ξύλον.* Schol. — ἐννῆμαρ φερόμην. Rectissime Schol. ad XII, 447., ubi idem fere locus legitur: οὐ δεῖ ζητεῖν πῶς διακαρτερεῖ ὁ ἥρως, εἰπούσης τῆς Ἀθηνᾶς (infra XX,

νῆσον ἐς Ὠγυγίην πέλασαν θεοί, ἔνθα Καλυψὼ
ναίει ἐϋπλόκαμος, δεινὴ θεός· ἥ με λαβοῦσα,
ἐνδυκέως ἐφίλει τε καὶ ἔτρεφεν, ἠδὲ ἔφασκεν
θήσειν ἀθάνατον καὶ ἀγήραον ἤματα πάντα·
ἀλλ' ἐμὸν οὔποτε θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἔπειθεν.
ἔνθα μὲν ἑπτάετες μένον ἔμπεδον, εἵματα δ' αἰεὶ
δάκρυσι δεύεσκον, τά μοι ἄμβροτα δῶκε Καλυψώ.
ἀλλ' ὅτε δὴ ὄγδοόν μοι ἐπιπλόμενον ἔτος ἦλθεν,
καὶ τότε δή με κέλευσεν ἐποτρύνουσα νέεσθαι,
Ζηνὸς ὑπ' ἀγγελίης, ἢ καὶ νόος ἐτράπετ' αὐτῆς.
πέμπε δ' ἐπὶ σχεδίης πολυδέσμου· πολλὰ δ' ἔδωκεν,
σῖτον καὶ μέθυ ἡδύ, καὶ ἄμβροτα εἵματα ἕσσεν·
οὖρον δὲ προέηκεν ἀπήμονά τε λιαρόν τε.
ἑπτὰ δὲ καὶ δέκα μὲν πλέον ἤματα ποντοπορεύων,
ὀκτωκαιδεκάτῃ δ' ἐφάνη ὄρεα σκιόεντα
γαίης ὑμετέρης· γήθησε δέ μοι φίλον ἦτορ,
δυσμόρῳ· ἦ γὰρ ἔμελλον ἔτι ξυνέσεσθαι ὀϊζυῖ
πολλῇ, τήν μοι ἐπῶρσε Ποσειδάων ἐνοσίχθων·
ὅς μοι ἐφορμήσας ἀνέμους, κατέδησε κέλευθα,
ὤρινεν δὲ θάλασσαν ἀθέσφατον· οὐδέ τι κῦμα
εἴα ἐπὶ σχεδίης ἀδινὰ στενάχοντα φέρεσθαι.
τὴν μὲν ἔπειτα θύελλα διεσκέδασ'· αὐτὰρ ἔγωγε
νηχόμενος τόδε λαῖτμα διέτμαγον, ὄφρα με γαίῃ
ὑμετέρῃ ἐπέλασσε φέρων ἄνεμός τε καὶ ὕδωρ.
ἔνθα κέ μ' ἐκβαίνοντα βιήσατο κῦμ' ἐπὶ χέρσου,

47.) *Αὐτὰρ ἐγὼ θεός εἰμι διαμπερές, ἥ σε φυλάσσω Ἐν πάντεσσι πόνοις.* Male igitur ipse Longin. de sublim. 9 extr. h. 4. Homerum taxavit, ineptius etiam Ernestius: *Dico autem*, inquit, *Ego haec cum grano salis esse sumenda (?), non quasi prorsus ab omni cibo abstineret, verum ab ordinario, tempestivo, et lautiori.* Cf. Riccii dispp. Hom. T. I. p. 150. — ἔνθα μὲν ἑπτάετες. Ovid. ex Ponto IV, 10, 13. sq.

An grave sex annis pulchram fovisse Calypso,
Aequoreaeque fuit concubuisse deae?

ὅτε δὴ ὄγδοον. Vid. Thiersch. Gr. Gr. §. 149. 5. De sequenti ἐπιπλόμενον ibid. §. 232. 116. p. 400. —

πέτρῃς πρὸς μεγάλῃσι βαλὸν καὶ ἀτερπέϊ χώρῳ·
ἀλλ' ἀναχασσάμενος νῆχον πάλιν, ἕως ἐπῆλθον
ἐς ποταμόν, τῇ δή μοι ἐείσατο χῶρος ἄριστος,
λεῖος πετράων· καὶ ἐπὶ σκέπας ἦν ἀνέμοιο.
ἐκ δ' ἔπεσον θυμηγερέων· ἐπὶ δ' ἀμβροσίη νὺξ
ἤλυθ'· ἐγὼ δ' ἀπάνευθε Διϊπετέος ποταμοῖο
ἐκβὰς ἐν θάμνοισι κατέδραθον· ἀμφὶ δὲ φύλλα
ἠφυσάμην· ὕπνον δὲ θεὸς κατ' ἀπείρονα χεῦεν.
ἔνθα μὲν ἐν φύλλοισι, φίλον τετιημένος ἦτορ,
εὗδον παννύχιος καὶ ἐπ' ἠῶ καὶ μέσον ἦμαρ·

ὀϊζυῖ ibid. §. 191. 25. — πέτρῃς πρὸς μεγάλῃσιν ibid. §. 164. 5. — ἀλλ' et ἕως ibid. §. 168. 10. not. §. 334. 3. a. — θυμηγερέων. Τὸ θυμηγερέων σύνθετόν ἐστι τοῦ, ἐς φρένα θυμὸς ἀγέρθη, ὃ προγέγραπται (V, 458.). δηλοῖ δὲ τό, συνάγων καὶ ἀνακτώμενος ψυχήν. Eustath. *Thiersch.* §. 232. 3. — v. 284. De ratione metri vid. *Thiersch.* §. 147. 10. not. p. 216. De significatione verbi Διϊπέτεος vid. IV, 477. p. 208. sq. — κατέδραθον vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 217. 56. not. b. — ἐπ' ἠῶ. Vid. Porphyr. Quaest. 12. λέγει μέντοι (ὁ ποιητής) καὶ τὸ ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου ἄχρι μεσημβρίας διάστημα, ἠῶ. — Εὗδον παννύχιος, καὶ ἐπ' ἠῶ, καὶ μέσον ἦμαρ. — v. 289. δύσετο h. l. iterum Scholiastes interpretandum esse putavit per: εἰς δύσιν ἐκλίνετο, et Aristarchus adeo teste eodem Schol. et Eustathio legit h. l. δείλετο, id quod nihil aliud est nisi: πρὸς δύσιν ἀπέκλινε. Sed ad malam illam et Grammaticae legibus prorsus repugnantem explicationem Scholiastae, atque ad suam hujus v. 289. emendationem Aristarchus confugit haud dubie nonnisi propterea, quod sane secundum ea quae leguntur VI, 110. sqq. πρὸ δυσμῶν συντέτυχε τῇ Ναυσικάᾳ Ὀδυσσεύς, qui etiam nonnisi multis rebus, eum inter et Nausicaam transactis, et postquam sol iterum occidit (VI, 321. δύσετό τ' ἠέλιος κ. λ.), in urbem ingressus est. Praeterea nostro loco disertis verbis dicitur eum nonnisi dormiisse per noctem et medio die expergefactum esse. Jam vero ut supra VI, 321. omnem difficultatem tolli puto, modo cogitemus, quamvis sol vere occidisset, tamen non statim densam caliginem esse obortam, ita ut Minerva illas tenebras, de quibus VII, 14. sermo est, Ulyssi circumfundere haud supervacaneum esse recte censere posset, ita h. l. omnia plana esse existimo, modo illa verba δύσετό τ' ἠέλιος ne conjungamus cum sequentibus καί με γλυκὺς ὕπνος ἀνῆκεν, quo facto

δύσετό τ' ἠέλιος, καί με γλυκὺς ὕπνος ἀνῆκεν.
ἀμφιπόλους δ' ἐπὶ θινὶ τεῆς ἐνόησα θυγατρὸς

haud dubie nihil diceretur, nisi Ulyssem ex somno esse exsuscitatum deinde demum, postquam sol occidit, unde non potest non illa repugnantia cum VI, 110. sqq. existere, sed illa ipsa verba, *δύσετό τ' ἠέλιος* referre velimus ad praecedentia *εὗδον παννύχιος*, ut sunt referenda. Jam enim sententia loci haec est: Dormiebam tota nocte usque ad auroram et meridiem, et sol, scil. *dum dormiebam*, occidit, ac dulcis somnus scil. (ut per se intelligitur) *medio die* me reliquit. Ita egregie sibi respondent omnia, verba *δύσετό τ' ἠέλιος* praecedentibus *εὗδον παννύχιος*, verba *καί — ἀνῆκεν* illis: *καὶ ἐπ' ἠῶ, — ἦμαρ*, et tum demum, si omnia illa *δύσετο — — ἀνῆκεν* antea non legerentur, repugnaus ista sententia ab Ulysse h. l. proferretur, se nonnisi post occasum solis esse expergefactum, certe tum satis obscure locutus esset Ulysses. Nunc contra ea quae jam antea luculenter et perspicue ille narraverat, nonnisi magis illustrat et dilucidat. Sed de hac nostri et de illa loci VI, 321. explicatione cum non cogitaret *Buttmannus*, ille adeo quomodo a majori *ἀντιλογίᾳ* liberari possit vel Ulysses vel Homerus, ita tantum perspici posse putat, ut emendatio Aristarchi pro *δύσετο* h. l. *δείλετο* legi jubentis adsciscatur. Ita enim V. D. in *Lexilog*. Tom. II. p. 192. sqq. de tota, quam diremisse mihi videor, causa disputat: „*In die Untersuchung dieses Artikels* (*δείλη, δείελος*) *gehört auch noch der Vers Od. η, 288. wegen einer Variante, welche zu beurtheilen wir erst die gewöhnliche Lesart erörtern müssen. Odysseus erzählt dort der Königin Arete in Kürze wie er, nachdem er als Schiffbrüchiger gelandet, im Gebüsche geschlafen habe und nach dem Erwachen mit der Nausikaa zusammengetroffen sey. Dies trägt er so vor:* (Nunc sequuntur v. 278. sqq.) — — — *So wie diese Worte lauten, und nach der Analogie von δύσετό τ' ἠέλιος, σκιόωντό τε πᾶσαι ἀγυιαί, können sie nur besagen, dass er mit Sonnenuntergang aufgewacht sei* (Ex nostra interpretatione hoc statuatur minime necesse est, quia jam praecesserunt illa: *εὗδον — ἦμαρ*, quod non est in illo: *δύσετό τ' ἠέλιος, σκ. τ. π. α.*, unde neque comma post *ἠέλιος* omittendum, quod nescio an typothetae errore omissum sit apud *Buttmannum*, ubi v. 289. scribitur: *δύσετό τ' ἠέλιος καί με* etc. commate inter *ἠέλιος* et sequens *καί* haud interposito). *Nun hatten zwar wirklich, wie im Buche ζ. ausführlich zu lesen ist, die Jung-*

παιζούσας, ἐν δ' αὐτῇ ἔην εἰκυῖα θεῇσιν.
τὴν ἱκέτευσ'· ἡ δ' οὔτι νοήματος ἤμβροτεν ἐσθλοῦ,

---

frauen bereits gespeist und gespielt, und waren nun im Begriffe mit der gereinigten Wäsche nach Hause zurück zu kehren (V. 110.) *als Odysseus hervortrat. Es war also nach unsrer Art zu reden Abend, das heisst, die Sonne stand schon sehr gegen den Untergang geneigt* (Erat μέσον ἦμαρ, ut nostro loco v. 297. dicitur). *Aber wir wissen ja, wie vieles sich noch draussen zwischen Odysseus und Nausikaa begab, ehe sie nach der Stadt gingen: worauf es dort, in der eigentlichen Erzählung des Dichters, bei ihrer Ankunft in dem Haine vor der Stadt, ebenfalls heisst* (V. 321.)

Δύσετό τ' ἠέλιος καὶ τοὶ κλυτὸν ἄλσος ἵκοντο.
Deinde autem statim pergit *Buttmannus: Ja selbst dieser zweite Moment fällt noch so früh am Tage, dass Athena für nöthig findet, den von da in die Stadt gehenden Odysseus unsichtbar zu machen* (Priora illa non recte statuere V. D., ex iis quae superius monui, intelligi poterit, nam sol vere occiderat, spissae tenebrae nondum aderant). *An beiden Stellen werden wir daher in den Scholien angewiesen δύσετο imperfektisch zu fassen, πρὸς δυσμὰς ἀπέκλινεν, εἰς δύσιν ἐκλίνετο, was aber ganz gegen die Sprache ist, da ἐδύσετο und ἐβήσετο immer Aorist sind: s. ausf. Sprachl. §. 96. Anm.* 10. *und vergl. zum Ueberfluss wegen δύσετο Il. π,* 729. *Od. ρ,* 336. Jam vero eo magis miror, quomodo statim addere possit V. D.: *Das hindert indessen nicht, dass bei einer so gewöhnlichen Formel, wie δύσετο ἠέλιος für den Abend, der Aorist eine gewisse Ausdehnung bekommt und einen kurzen Zeitraum vor und nach Untergang der Sonne mit in sich begreift* (quomodo hoc possit fieri, fateor me non intelligere); *daher also Odysseus auf seinem Wege vom Hain zu des Königs Pallast alles betrachtend, der Unsichtbarkeit wohl bedarf. Rechnen wir aber von dem nun wirklich eingetretenen Abend* (η, 188.) *zu dem Augenblick von Odysseus Erwachen zurück* (ζ, 110.), *und erwägen alles von jenem ersten Zeitpunkt an vorgefallene; so ist es wirklich unmöglich, dass der Dichter, der eben erst in seinem eignen Vortrag, von der Ankunft vor der Stadt bei noch ganz hellem Abend* (ejusmodi vespera ex no-

ὡς οὐκ ἂν ἔλποιο νεώτερον ἀντιάσαντα
ἐρξέμεν· αἰεὶ γάρ τε νεώτεροι ἀφραδέουσιν.
ἥ μοι σῖτον ἔδωκεν ἅλις ἠδ᾽ αἴθοπα οἶνον,
καὶ λοῦσ᾽ ἐν ποταμῷ, καί μοι τάδε εἵματ᾽ ἔδωκεν.
ταῦτά τοι, ἀχνύμενός περ, ἀληθείην κατέλεξα.
Τὸν δ᾽ αὖτ᾽ Ἀλκίνοος ἀπαμείβετο, φώνησέν τε·
ξεῖν᾽, ἤτοι μὲν τοῦτό γ᾽ ἐναίσιμον οὐκ ἐνόησεν

---

stra interpretatione cogitari nec potest, nec opus est) *gesagt hat, Δύσετό τ᾽ ἠέλιος, nun den Odysseus bei seiner Ankunft im Pallast in seiner Erzählung denselben Ausdruck von jenem so weit rückwärts liegenden Punkt* (scil. de Ulyssis exsuscitatione VI, 110.) *brauchen lasse.*" Atque hac ipsa ratione *Buttmannus* adductus est, ut in sequentibus tanquam lectionem unice verám, germanam et Homero reddendam defendat illud Aristarchi *δείλετο*. Equidem autem sententia mea proposita utra sit verior, lectoribus diiudicandum relinquo. —

V. 290—301. *τεῆς*. Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 206. 27. Cf. *Maittaire* de dialectt. p. 265. B. C. Praeterea ad v. 290. Eustathius scite observat haec: *Ἐν τούτοις δὲ ὅρα ὅτι τε τὴν τῆς κόρης καὶ τῶν ἀμφιπόλων μολπὴν καὶ τὴν διὰ σφαίρας παιδιὰν σιγᾷ Ὀδυσσεύς, ἵνα μὴ καταγορεύειν δοκῇ τῆς παιδός.* — *ἡ — ἐσθλοῦ* i. e. quae neutiquam a mente bona, cujus erat studiosa, aberrabat. Ita saepius *ἁμαρτάνειν τινός* dicitur is, qui illud quod studio suo consectatur, haud assequitur. Vid. Il. VI, 411. XXII, 505. Od. IX, 512. XI, 510. *αἰεὶ πρῶτος ἔβαζε καὶ οὐχ ἡμάρτανε μύθων.* Il. III, 225. — *ἀντιάσαντα*. Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 334. 3. e. p. 640. Ceterum Eustathius: *ἐχρῆν*, inquit, *εἰπεῖν, νεωτέρην ἀντιάσασαν. ὁ δὲ παραβλητικῶς οἷον ἔφη, ὡς οὐ μόνον κόρη νέα ἀλλ᾽ οὐδὲ ἀνὴρ νεώτερος τοιοῦτόν τι ἔδρασεν ἄν.* — *αἰεί — ἀφραδέουσιν*. Cf. Il. III, 108. *αἰεὶ ὁπλοτέρων ἀνδρῶν φρένες ἠερέθονται.* Il. XXIII, 589. sq. Idem scribit Cicer. de senectute 6. *Temeritas est videlicet florentis aetatis, prudentia senectutis.* — *λοῦσ᾽* h. l. sane cum Ernestio interpretandum erit: *lavandi copiam fecit.* Vid. VI, 218. sqq. Sed inde non sequitur, VI, 210. etiam *λούσατε* ita explicandum esse, ut ad nostrum locum affirmat Ernestius. Vid. quae ad utrumque illum locum monui. — *ἅλις*. Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 157. 6. — *ἀληθείην*. Vid. *Spitzner.* *de versu her.* p. 29. Cf. *Thiersch* §. 176. 7. p. 272. — *ἤτοι μέν — γε* vid. *Thiersch.* §. 303. 2. a. —

παῖς ἐμή, οὕνεκά σ' οὔτι μετ' ἀμφιπόλοισι γυναιξὶν
ἦγεν ἐς ἡμέτερον· σὺ δ' ἄρα πρώτην ἱκέτευσας.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
ἥρως, μή τοι τοὔνεκ' ἀμύμονα νείκεε κούρην·
ἡ μὲν γάρ με κέλευε σὺν ἀμφιπόλοισιν ἕπεσθαι·
ἀλλ' ἐγὼ οὐκ ἔθελον, δείσας, αἰσχυνόμενός τε,
μήπως καὶ σοὶ θυμὸς ἐπισκύσσαιτο ἰδόντι·
δύςζηλοι γάρ τ' εἰμὲν ἐπὶ χθονὶ φῦλ' ἀνθρώπων.
Τὸν δ' αὖτ' Ἀλκίνοος ἀπαμείβετο, φώνησέν τε·
ξεῖν', οὔ μοι τοιοῦτον ἐνὶ στήθεσσι φίλον κῆρ
μαψιδίως κεχολῶσθαι· ἀμείνω δ' αἴσιμα πάντα.
αἲ γάρ, Ζεῦ τε πάτερ καὶ Ἀθηναίη καὶ Ἄπολλον!

V. 302—347. *Ἀ μ ύ μ ο ν α* non satis recte explicat Schol. *μῶμον καὶ ψόγον οὐκ ἔχουσαν, ἀγαθήν.* Verissime potius *Clarkius* ad h. l. observat, vocem illam minime omni laude ornatam Nausicaam designare, sed unice esse referendam ad eximiam speciem ac formam corporis, itemque animi prudentiam, qua illa fuerit praedita. Cf. quae monuimus ad I, 29. p. 9. sq. — *ἐ π ι σ κ ύ σ σ α ι τ ο.* Cf. Il. XXIV, 113., ubi *σκύζεσθαι*, ibid. v. 592., ubi *σκυδμαίνειν* idem fere quod h. l. *ἐπισκύζεσθαι.* — *δ ύ ς ζ η λ ο ι* teste Eustathio sunt *οἱ ἀλλαχοῦ προλεχθέντες ζηλήμονες* (vid. V, 118. et quae ibi annotavimus) et *δύςζηλος* i. q. *μαψιδίως χολούμενον.* Cf. v. 310. Praeterea recte ille observat: *τὸ δέ, δύςζηλοι ἐσμέν, δ ι ὰ τ ῆ ς π λ η θ υ ν τ ι κ ῆ ς κ ο ι ν ό τ η τ ο ς π α ρ α ι ρ ε ῖ τ α ι τ ὸ τ ρ α χ ὺ τ ῆ ς ἐ π ι τ ι μ ή σ ε ω ς, ὡ ς μ ὴ μ ό ν ο υ τ ο ῦ Ἀ λ κ ι ν ό ο υ τ ο ι ο ύ τ ο υ ὀ ν ο μ α σ θ έ ν τ ο ς, ἀ λ λ ὰ γ ν ω μ ι κ ῶ ς ἐ ν κ ο ι ν ῷ τ ο ῦ λ ό γ ο υ λ ε χ θ έ ν τ ο ς. καὶ ἔστιν ὅμοιον τῷ, ἐν βουλῇ δ' οὐ πάντες ἀκούσαμεν οἷον ἔειπε, καὶ τοῖς τοιούτοις.* Cf. quae animadverti ad II, 167. p. 80. Inde autem patet nec Barnesium recte scripsisse de h. l.: *Ulysses non quidem A l c i n o u m vocat s u s p i c i o s u m, verum se involvit* etc. Namque Alcinoum haud dubie ita vocat Ulysses, neque vero illum solum. Ceterum sententia ipsa similiter exprimitur ab Hesiod. opp. et dier. I, 193. *ζῆλος δ' ἀνθρώποισιν ὀϊζυροῖσιν ἅ π α σ ι ν.* Et Plutarchus de animi tranquillitate: *πολύ*, inquit, *τὸ δύςζηλον ἡ φύσις ἔχουσα καὶ τὸ βάσκανον, οὐ χαίρει τοσοῦτον τοῖς ἰδίοις, ὅσον ἀνιᾶται τοῖς ἀλλοτρίοις ἀγαθοῖς.* Denique Eustathius: *Δῆλον δέ*, inquit, *καὶ ὡς Ἀττικῶς ἔφη τό, δύςζηλοι ἐσμὲν φῦλ' ἀνθρώπων, ἀντὶ τοῦ, ἄνθρωποι. τὸ γὰρ κοινὸν ἦν, δύςζηλα φῦλα.* Cf. *T h i e r s c h.* Gr. Gr.

τοῖος ἐών, οἷός ἐσσι, τά τε φρονέων, ἅ,τ' ἐγώ περ,
παῖδά τ' ἐμὴν ἐχέμεν, καὶ ἐμὸς γαμβρὸς καλέεσθαι,
αὖθι μένων· οἶκον δέ τ' ἐγὼ καὶ κτήματα δοίην,
εἴ κ' ἐθέλων γε μένοις· ἀέκοντα δέ σ' οὔτις ἐρύξει
Φαιήκων· μὴ τοῦτο φίλον Διῒ πατρὶ γένοιτο·
πομπὴν δ' ἐς τόδ' ἐγὼ τεκμαίρομαι, ὄφρ' εὖ εἰδῇς,
αὔριον· ἐς τῆμος δὲ σὺ μὲν δεδμημένος ὕπνῳ
λέξεαι· οἱ δ' ἐλόωσι γαλήνην, ὄφρ' ἂν ἵκηαι
πατρίδα σὴν καὶ δῶμα, καὶ εἴ πού τοι φίλον ἐστίν·
εἴπερ καὶ μάλα πολλὸν ἑκαστέρω ἔστ' Εὐβοίης·
τήν περ τηλοτάτω φάσ' ἔμμεναι, οἵ μιν ἴδοντο
λαῶν ἡμετέρων, ὅτε τε ξανθὸν Ῥαδάμανθυν
ἦγον, ἐποψόμενον Τιτυὸν, Γαιήϊον υἱόν·

---

§. 278. 3. — αἲ γάρ — παῖδά τ' ἐμὴν ἔχεμεν. Inepte Schol. ταῦτα λέγει πειρώμενος τοῦ Ὀδυσσέως, εἰ ταῖς ἀληθείαις παραιτεῖται θεοῦ γάμον· εἰ γὰρ προπετῶς ὑπόσχηται γαμήσειν, πάντως ἐλεγχθήσεται κἀκεῖνο ψευδόμενος. Rectius Eustathius addit: Ἔθος δὲ ἄλλως ἦν τοῖς ἀρχαίοις, ἐπιλέγεσθαι τοὺς ἀρίστους τῶν ξένων καὶ γαμβροὺς αὐτοὺς ποιεῖσθαι. ὡς καὶ ἐπὶ Βελλεροφόντου καὶ Τυδέως καὶ Πολυνείκους ἐγένετο. ἐπέκρινον δὲ οὐκ εἰς πλοῦτον ἀφορῶντες, ἀλλ' ὅτι ὁ μὲν τυχὸν βασιλεῖ ἀνδρὶ ἐῴκει (Od. XXIV, 252.), οἱ δὲ γενεῇ Διὸς μεγάλοιο ἐΐκτην (Od. IV, 27.), καὶ παῖδες ἀνάκτων ἦσαν (Od. XIII, 223.), καὶ ὅλως τοιοῦτοι οἵους οὐκ ἂν κακοὶ τέκοιεν (Od. IV, 64.). Totam vero rem minime esse metiendam ex nostris moribus, sponte patet, siquidem ex iis turpe videtur patri vel matri, filiam suam viro offerre eo modo, quo h. l. obtulisse Nausicaam Ulyssi dicitur Alcinous. — οἷος. Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 168. 13. — εἴ κ' ibid. §. 330. 5. b. — ἐς τῆμος ibid. §. 298. 3. b. — γαλήνην. Τὸ γαλήνην ἀντὶ τοῦ γαληνῶς. ὡς καὶ πρὸ ὀλίγων (v. 297.) ἐπιῤῥηματικῶς ἔφη ἀληθείην ἀντὶ τοῦ ἀληθῶς. Eustath. Cf. *Thiersch.* §. 268. 1. — εἴπερ καί. Vid. *Thiersch.* §. 328. 3. μάλα πολλὸν ἑκαστέρω ibid. §. 298. 9. — τηλοτάτω ibid. §. 166. 9. p. 254. — Ῥαδάμανθυν. Vid. *Klopfer's mytholog. Wörterbuch* II, 313. — Τιτυόν. Vid. ibid. p. 597. sq. Ad ἐποψόμενον Eustathius scribit: καὶ ὅρα ὡς ἀφαιρῶν ὁ ποιητὴς τὴν τοῦ λόγου ὑπτιότητα παρενέβαλε τὴν περὶ τοῦ ἀθεμίστου Τιτυοῦ ἱστορίαν. Ad Γαιήϊον υἱόν idem habet haec: ἐπὶ ἐννέα ἐν τοῖς ἑξῆς πού (XI, 567.) κεῖται πέλεθρα· διὸ καὶ γῆς υἱὸς εἶναι πλάττεται, διὰ τὸ βαρὺ καὶ τὸ ὡς αἰ-

καὶ μὲν οἱ ἔνθ' ἦλθον, καὶ ἄτερ καμάτοιο τέλεσσαν
ἤματι τῷ αὐτῷ, καὶ ἀπήνυσαν οἴκαδ' ὀπίσσω.
εἰδήσεις δὲ καὶ αὐτὸς ἐνὶ φρεσίν, ὅσσον ἄρισται
νῆες ἐμαὶ, καὶ κοῦροι ἀναῤῥίπτειν ἅλα πηδῷ.
Ὣς φάτο· γήθησεν δὲ πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
εὐχόμενος δ' ἄρα εἶπεν, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
Ζεῦ πάτερ, αἴθ', ὅσα εἶπε, τελευτήσειεν ἅπαντα
Ἀλκίνοος! τοῦ μέν κεν ἐπὶ ζείδωρον ἄρουραν
ἄσβεστον κλέος εἴη, ἐγὼ δέ κε πατρίδ' ἱκοίμην.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον.
κέκλετο δ' Ἀρήτη λευκώλενος ἀμφιπόλοισιν
δέμνι' ὑπ' αἰθούσῃ θέμεναι, καὶ ῥήγεα καλὰ
πορφύρε' ἐμβαλέειν, στορέσαι τ' ἐφύπερθε τάπητας,
χλαίνας τ' ἐνθέμεναι οὔλας καθύπερθεν ἕσασθαι.
αἱ δ' ἴσαν ἐκ μεγάροιο, δάος μετὰ χερσὶν ἔχουσαι.
αὐτὰρ ἐπεὶ στόρεσαν πυκινὸν λέχος ἐγκονέουσαι,
ὤτρυνον Ὀδυσῆα παριστάμεναι ἐπέεσσιν·
Ὄρσο κέων, ὦ ξεῖνε· πεποίηται δέ τοι εὐνή.
ὣς φάν· τῷ δ' ἀσπαστὸν ἐείσατο κοιμηθῆναι.
ὣς ὁ μὲν ἔνθα καθεῦδε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεὺς
τρητοῖς ἐν λεχέεσσιν, ὑπ' αἰθούσῃ ἐριδούπῳ.
Ἀλκίνοος δ' ἄρα λέκτο μυχῷ δόμου ὑψηλοῖο·
πὰρ δὲ γυνὴ δέσποινα λέχος πόρσυνε καὶ εὐνήν.

πεῖν ἐτώσιον ἄχθος τῆς γῆς. Vid. *Klopfer.* l. l. — *πηδῷ.* Πηδὸν οὐ τὸ πηδάλιον λέγει νῦν. οὐ γὰρ ἔχειν δοκοῦσι πηδάλιον αἱ τῶν Φαιάκων νῆες, οἷα κατὰ τὸ ποιητικὸν τέρας αὐταὶ νοοῦσιν ὅπη πλευσοῦνται. κώπη δέ ἐστιν ἄρτι τὸ πηδόν. ἐν δὲ σχολίοις παλαιοῖς εὕρηται καὶ ὅτι εἶδος ξύλου τὸ πηδόν. δῆλον δὲ ὡς ἐκ τοῦ πηδόν γίνεται πλεονασμῷ τῆς αλ συλλαβῆς τὸ πηδάλιον. Eustath. — *Ζεῦ πάτερ, αἴθ'*, etc. Ad h. l. *Dacieria* non male scripsit haec: *Ulysse ne répond pas directement à l'obligeante proposition que le Roi lui a faite de lui donner sa fille; un refus auroit été trop dur. — Il répond à tout indirectement par cette priere, qui fait voire l'impatience qu'il a de retourner dans ses États, et la reconnaissance dont il est penetré pour la promesse, qu'il lui a faite de lui en fournir les moyens.* — *αἰθούσῃ ἐριδούπῳ.* Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 158. 14.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Θ.

ARGVMENTVM.

Postero die non sine auxilio Minervae, quae praeconis Alcinoi specie assumta unumquemque excitabat et admonebat, divinamque Ulyssi affuderat gratiam, Phaeacum congregatur concio v. 1—25. In qua Alcinous Ulyssis domum deductionem ita maturandam esse censet, ut ab optimis juvenibus rite paretur navis, et deinde ante Ulyssis profectionem lautas ipse praebeat epulas Demodoco cantore simul eo accito v. 26—45. Quo facto juvenes statim Alcinoi mandata perficientes et navi omnibus rebus necessariis rite instructa inque mare deducta in regiam revertuntur, Alcinous autem parat promissas dapes, ad quas admotus Demodocus acrem Ulyssis et Achillis quondam exortam contentionem canit, ita ut Ulysses ipse obvoluta facie non possit non fundere lacrymas soli Alcinoo animadversas v. 46—95. Qui quidem cum opportune ad gymnicos ludos faciendos concionem excitasset, pransi omnes eum consilio illo sequuntur et varia certamina instituuntur, quibus Ulysses provocatus se immiscet et certamine disci vincit v. 96—255. Deinde saltatur a juvenibus carmen, quod cantat Demodocus de amoribus Martis ac Veneris addito etiam simplici saltationis genere atque Ulysse Phaeacum sollertiam magnopere admirante v. 256—384. Jam parantur et praebentur Ulyssi dona a principibus et Euryalo, qui eum antea dictis lacessierat, Ulysses vero ab ancillis lotus et oleo unctus ad compotantes contendit v. 385—469. In his Demodocus de equo ligneo et Trojae excidio canens, heroi denuo superioris fortunae memoriam et lacrymas movet, unde illum rogat Alcinous, ut, quis sit, quae ejus fata, quae causa lugendi, exponat v. 470—586.

Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
ὤρνυτ' ἄρ' ἐξ εὐνῆς ἱερὸν μένος Ἀλκινόοιο·
ἂν δ' ἄρα Διογενὴς ὦρτο πτολίπορθος Ὀδυσσεύς.
τοῖσιν δ' ἡγεμόνευ' ἱερὸν μένος Ἀλκινόοιο
Φαιήκων ἀγορήνδ', ἥ σφιν παρὰ νηυσὶ τέτυκτο.
ἐλθόντες δὲ κάθιζον ἐπὶ ξεστοῖσι λίθοισιν
πλησίον· ἡ δ' ἀνὰ ἄστυ μετῴχετο Παλλὰς Ἀθήνη,
εἰδομένη κήρυκι δαΐφρονος Ἀλκινόοιο,
νόστον Ὀδυσσῆϊ μεγαλήτορι μητιόωσα·
καί ῥα ἑκάστῳ φωτὶ παρισταμένη φάτο μῦθον·
Δεῦτ' ἄγε, Φαιήκων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες,
εἰς ἀγορὴν ἰέναι, ὄφρα ξείνοιο πύθησθε,
ὃς νέον Ἀλκινόοιο δαΐφρονος ἵκετο δῶμα,
πόντον ἐπιπλαγχθεὶς, δέμας ἀθανάτοισιν ὁμοῖος.
Ὣς εἰποῦσ', ὤτρυνε μένος καὶ θυμὸν ἑκάστου.
καρπαλίμως δ' ἔμπληντο βροτῶν ἀγοραί τε καὶ ἕδραι
ἀγρομένων· πολλοὶ δ' ἄρα θηήσαντο ἰδόντες
υἱὸν Λαέρταο δαΐφρονα. τῷ δ' ἄρ' Ἀθήνη
θεσπεσίην κατέχευε χάριν κεφαλῇ τε καὶ ὤμοις·
καί μιν μακρότερον καὶ πάσσονα θῆκεν ἰδέσθαι,

V. 1—25. *Ἦμος — ἄρ'.* Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 343. 8. c. b. p. 669. — *ὤρνυτ'.* *Νοητέον κατὰ τὸ σιωπώμενον, καὶ τοὺς Ἀλκινόου υἱοὺς ἐγηγέρθαι.* Eustath. Vid. v. 4. — *ἱερὸν μένος Ἀλκινόοιο* i. e. sanctus Alcinous. Recte autem *Ernestius* propterea dicit ita h. l. vocari Alcinoum, *quia rex est, quorum etiam apud latinos est sanctitas, i. e. majestas. Sueton. Caes.* 6. — *Φαιήκων ἀγορήνδε.* Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 298. 4. — *ἐπὶ ξεστοῖσι λίθοισι.* Ambr. *φαίνεται,* inquit, *παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἔθος ὄν, ὥστε πρὸ τῶν θυρῶν λίθους τινὰς εἶναι κατεσκευασμένους καθεδρῶν τάξιν ἐπέχοντας, ἐφ' ὧν ἀξιοῦντες ἐκαθέζοντο οἱ ἡγούμενοι.* Cf. supra III, 407. — *θυμὸν ἑκάστου.* Vid. *Thiersch.* §. 158. 13. — *πάσσονα.* *Ἔστι δὲ πάσσων ὁ παχύτερος, καὶ γίνεται ἀπὸ τοῦ παχὺς παχίων πάσσων, ὁποίῳ τρόπῳ καὶ ὁ μάσσων γίνεται ἐκ τοῦ μακρός, καὶ ὁ βράσσων ἐκ τοῦ βραχύς, καὶ ὁ ἐλάσσων ἐκ τοῦ ἐλαχύς, ὃ παρὰ Καλλιμάχῳ κεῖται* (Fragm. Bentl. 349.). *τοῦ δὲ μάσσων τὸ οὐδέτερον κεῖται μετ' ὀλίγα ἐν τῷ, τοσσοῦτον ἢ ἔτι μάσσον* (v. 203.). Vid. *Maittaire*

ὥς κεν Φαιήκεσσι φίλος πάντεσσι γένοιτο,
δεινός τ' αἰδοῖός τε, καὶ ἐκτελέσειεν ἀέθλους
πολλούς, τοὺς Φαίηκες ἐπειρήσαντ' Ὀδυσῆος.
αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἤγερθεν, ὁμηγερέες τ' ἐγένοντο,
τοῖσιν δ' Ἀλκίνοος ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
Κέκλυτε, Φαιήκων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες,
ὄφρ' εἴπω, τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει.
ξεῖνος ὅδ', οὐκ οἶδ' ὅστις, ἀλώμενος ἵκετ' ἐμὸν δῶ,
ἠὲ πρὸς ἠοίων ἢ ἑσπερίων ἀνθρώπων·
πομπὴν δ' ὀτρύνει, καὶ λίσσεται ἔμπεδον εἶναι.
ἡμεῖς δ', ὡς τὸ πάρος περ, ἐποτρυνώμεθα πομπήν.
οὐδὲ γάρ οὐδέ τις ἄλλος, ὅτις κ' ἐμὰ δώμαθ' ἵκηται,
ἐνθάδ' ὀδυρόμενος δηρὸν μένει εἵνεκα πομπῆς.
ἀλλ' ἄγε, νῆα μέλαιναν ἐρύσσομεν εἰς ἅλα δῖαν

---

de diall. p. 254. C. p. 469. ext. sq. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 202. 21. — *ὥς κεν* vid. *Thiersch.* §. 341. 6. — *ἀέθλους.* *πληθυντικῶς εἶπε τὸν τοῦ δίσκου ἆθλον. Κράτης δὲ τοὺς κατὰ Ἰθάκην ἤκουσε πόνους.* Schol. Neutrum recte dictum. Verum vidit solus Eustathius verbis his: *Τό, ἐκτελ. ἀέθλ. π., οὐ πρὸς ἐνέργειαν κεῖται, ἀλλὰ κατὰ τὸ φύσει δύνασθαι. εἰ γὰρ καὶ μόνον ἐδίσκευσεν ὁ Ὀδυσσεύς, οὐχ ὑποδὺς καὶ ἑτέρους ἄθλους, ἀλλ' ἐπεὶ ἐν οἷς αὐτὸς εὐδοκιμεῖν εἴπῃ ἐν ἐκείνοις ἀπαγόρευσαυσιν οἱ Φαίακες, τρόπον τινὰ καὶ τούτους τοὺς πολλοὺς ἐξετέλεσεν, ὧν οἱ Φαίακες ὑπεξεχώρησαν αὐτῷ. ἐρεῖ γὰρ* (v. 214.), *ὡς πάντα οὐ κακός εἰμι, μετ' ἀνδράσιν ὅσσοι ἄεθλοι.* —

V. 26—45. *Πρός* h. l. est *her von.* Vid. *Gynther. de usu praep. apud Homer.* §. 26. 1. p. 38. sq. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 261. 14. Ad rem vid. *Ukert. Bemerkungen über Homer's Geographie* p. 38. sq. „*Nach der Vorstellung jener Zeit über Sonnenaufgang und Untergang, erheben sich Eos und Helios des Morgens aus dem Okeanos, fahren, unter dem Himmelsgewölbe, zur Mittagshöhe empor, und senken sich am Abend wieder in den Okeanos. Den Morgen bezeichnet daher der Eos und des Helios Aufgang* (Od. IV. 447.) *und ἠοῖος wird für Osten gebraucht; des Helios Untergang bringt den Abend, und so wie jener verschwindet, ist es dunkel.*" Eustathius scribit: *Ἰστέον δὲ ὅτι σύνηθες Ὁμήρῳ οὐκ ἐνταῦθα μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν ἄλλοις, εἰς δύσιν καὶ ἀνατολὴν ὁλοσχερῶς μερίζειν τὰ κοσμικά.* Cf. Od. X, 190. Il. XII,

πρωτόπλοον· κούρω δὲ δύω καὶ πεντήκοντα
κρινάσθων κατὰ δῆμον, ὅσοι πάρος εἰσὶν ἄριστοι.
δησάμενοι δ' εὖ πάντες ἐπὶ κληῗσιν ἐρετμὰ
ἔκβητ'· αὐτὰρ ἔπειτα θοὴν ἀλεγύνετε δαῖτα,
ἡμέτερόνδ' ἐλθόντες· ἐγὼ δ' εὖ πᾶσι παρέξω.
κούροισιν μὲν ταῦτ' ἐπιτέλλομαι· αὐτὰρ οἱ ἄλλοι
σκηπτοῦχοι βασιλῆες ἐμὰ πρὸς δώματα καλὰ
ἔρχεσθ', ὄφρα ξεῖνον ἐνὶ μεγάροισι φιλέωμεν·
μηδέ τις ἀρνείσθω· καλέσασθε δὲ θεῖον ἀοιδόν,
Δημόδοκον· τῷ γάρ ῥα θεὸς πέρι δῶκεν ἀοιδήν,
τέρπειν, ὅππῃ θυμὸς ἐποτρύνῃσιν ἀείδειν.

---

239. — *Πρωτόπλοον.* *Πρωτόπλοος ναῦς, οὐ μόνος ἡ ἐκ καινῆς ναυπηγηθεῖσα* (ut interpretatur Schol., *καινή*), *ἀλλὰ καὶ ἡ πρώτη κατὰ τὸ πλέειν, ἢ μετὰ πρῶτον τινὸς πλέουσα, ὅ ἐστι ναυαρχίς.* Eustath. Cf. *Passow.* s. v. Praeterea addit Eust.: *Ἰστέον δὲ ὡς εἰ καί τινα τῶν ἀντιγράφων παροξύνουσι τὴν πρωτόπλοον νῆα διὰ τὸ τῆς σημασίας ἐνηργητικὸν ὁμοίως τῷ, πρωτοτόκος γυνή, καὶ τοῖς τοιούτοις, ἀλλὰ κωλύεται ἡ παροξυτόνησις διὰ τὸ ἀριθμητικὸν εἶναι τὸ τοιοῦτον, καὶ οὐ κατὰ τό, ἁπλόος, διπλόος, τριπλόος. προληφθὲν οὖν ἀριθμητικῶς τοῦτο οὐκ ἐᾷ παροξύνεσθαι τὸ πρωτόπλοον.* — *κούρω δὲ δύω κ. π.* *Ὅτι σύνηθες παρὰ τοῖς ῥήτορσιν, ἐν παραθέσει δύο ἀριθμῶν, τοῦ μὲν μείζονος, τοῦ δ' ἐλάττονος, προηγεῖσθαι φυσικῷ λόγῳ τὸν ἐλάττονα* (cf. *Thiersch.* Gr. §. 76. 6.). *οὕτω γὰρ ἕνδεκα καὶ δυοκαίδεκά φαμεν, καὶ δύο καὶ εἰκοσίπηχυ, καὶ ἕτερα μυρία. διὸ καὶ ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς οὐ μόνον δύω καὶ πεντήκοντα λέγει, ἀλλὰ καὶ τὴν τοῦ λόγου σύνταξιν πρὸς τὸ δύο ἀποτείνει, οὐ πρὸς τὸ πληθυντικὸν τὸ πεντήκοντα, εἰπών, κούρω δὲ κρινθέντε δύω καὶ πεντήκοντα βήτην, καὶ πρὸ ὀλίγων, κούρω δύω καὶ πεντήκοντα κρινάσθων, ἔφη. ἐκεῖ μέντοι διὰ τὸ πεντήκοντα καὶ πληθυντικὸν ἐπάγει τό, ὅσοι πάρος ἄριστοι.* Eust. ad v. 48. — *θοὴν ἀντὶ τοῦ θοῶς.* Schol. Vid. quae monui ad II, 257. p. 89. sq. — *εὖ πᾶσι.* Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 298. 7. c. — *οἱ ἄλλοι.* Vid. *Thiersch.* §. 295. 1. Ad *σκηπτ. βασιλ.* Eustathius scribit: *Ὅτι σκηπτούχους βασιλεῖς λέγει τοὺς δώδεκα, οἳ συνάρχουσι τῷ Ἀλκινόῳ, οὐκ ἀποστερήσας οὐδ' αὐτοὺς τῆς βασιλικῆς κλήσεως, εἰ καὶ ὑπερέχει ὁ Ἀλκίνοος. ὑποκαταβὰς δὲ σκηπτούχους μόνον αὐτοὺς λέγει, ἐλλείψας τὸ βασιλεῖς, οὓς καὶ ἕπεσθαι ἡγουμένῳ τῷ Ἀλκινόῳ λέγει, ὡς ἐλάττονας μείζονι.* — v. 47. cf. v. 390. VII, 10. 11. VI, 197. — *φιλεώμεν.* Vid. *Thiersch.*

Ὣς ἄρα φωνήσας ἡγήσατο· τοὶ δ' ἅμ' ἕποντο
σκηπτοῦχοι· κῆρυξ δὲ μετῴχετο θεῖον ἀοιδόν.
κούρω δὲ κρινθέντε δύω καὶ πεντήκοντα
βήτην, ὡς ἐκέλευσ', ἐπὶ θῖν' ἁλὸς ἀτρυγέτοιο.
αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἐπὶ νῆα κατήλυθον ἠδὲ θάλασσαν,
νῆα μὲν οἵγε μέλαιναν ἁλὸς βένθοςδε ἔρυσσαν·
ἐν δ' ἱστόν τ' ἐτίθεντο καὶ ἱστία νηῒ μελαίνῃ,
ἠρτύναντο δ' ἐρετμὰ τροποῖς ἐν δερματίνοισιν,
πάντα κατὰ μοῖραν· ἀνὰ θ' ἱστία λευκὰ πέτασσαν.
ὑψοῦ δ' ἐν νοτίῳ τήνγ' ὥρμισαν· αὐτὰρ ἔπειτα
βάν ῥ' ἴμεν Ἀλκινόοιο δαΐφρονος ἐς μέγα δῶμα.
πλῆντο δ' ἄρ' αἴθουσαί τε καὶ ἕρκεα καὶ δόμοι ἀνδρῶν.
[ἀγρομένων· πολλοὶ δ' ἄρ' ἔσαν νέοι ἠδὲ παλαιοί.]
τοῖσιν δ' Ἀλκίνοος δυοκαίδεκα μῆλ' ἱέρευσεν,
ὀκτὼ δ' ἀργιόδοντας ὕας, δύο δ' εἰλίποδας βοῦς·
τοὺς δέρον, ἀμφί θ' ἕπον, τετύκοντό τε δαῖτ' ἐρατεινήν.
Κῆρυξ δ' ἐγγύθεν ἦλθεν, ἄγων ἐρίηρον ἀοιδόν,

Gr. Gr. §. 221. 77. — Pro τέρπειν antea legebatur τερπνήν, quod habet Eustathius in comment. addens: ἐν τούτῳ δὲ καὶ τερπνήν γράφεται καὶ τέρπειν. Hoc ejus textus exhibet. Cf. I, 346. —

V. 46—82. Κρινθέντε. Vid. Thiersch. §. 168. 6. — δόμοι. Vid. supra IV, 15. — δυοκαίδεκα — — βοῦς. Cf. Virgil. Aen. I, 637. sqq.

Nec minus interea sociis ad littora mittit
Viginti tauros, magnorum horrentia centum
Terga suum, pingues centum cum matribus agnos.

Quintil. I, 5 ext. *Solitaurilia* Liv. I, 44. *suovetaurilia.* — ἀγαθόν τε, κακόν τε quamvis, quid sit, statim explicet v. 64. ipse Homerus, tamen inepte interpretatus Schol. scribit: πῶς οὖν ἐφίλησεν; Ἤτοι ἐπεὶ οἱ τυφλοὶ μουσικώτεροι, μὴ περὶ πολλὰ ἀσχολούμενοι· ἢ οἰκονομικῶς, ἵνα μὴ ἐπιγνῷ τὸν Ὀδυσσέα· ἢ ἐπεὶ πάντως ἄνθρωπον ὄντα δεῖ κατά τι δυστυχεῖν. Satis jam Eustathius haec refutavit, qui addit: Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι κατὰ σύλληψιν ἤτοι συνεκδοχὴν εἴρηται τό, δίδου δ' ἀγαθόν τε κακόν τε. ἀοιδὴν μὲν γὰρ ἀγαθὴν δίδωσιν ἡ Μοῦσα, οὐ μὴν ἡ αὐτὴ καὶ ὄψεως ἀποστερεῖ κατά γε τὸν μῦθον, εἴ γε θεοὶ δοτῆρες ἐάων, ἀλλ' αὐτόματον ἥκειν δοκεῖ τὸ κακόν. εἰ δὲ ὀρθῶς εἴρηται τό, ὦ Ζεῦ μίξον τι τοῖς ἀγαθοῖς καὶ δυστύχημα, εἴη ἂν καὶ κακόν

τὸν πέρι Μοῦσ' ἐφίλησε, δίδου δ' ἀγαθόν τε κακόν τε·
ὀφθαλμῶν μὲν ἄμερσε, δίδου δ' ἡδεῖαν ἀοιδήν.
τῷ δ' ἄρα Ποντόνοος θῆκε θρόνον ἀργυρόηλον
μέσσῳ δαιτυμόνων, πρὸς κίονα μακρὸν ἐρείσας·
κὰδ δ' ἐκ πασσαλόφι κρέμασεν φόρμιγγα λίγειαν,
αὐτοῦ ὑπὲρ κεφαλῆς, καὶ ἐπέφραδε χερσὶν ἑλέσθαι
κήρυξ· πὰρ δ' ἐτίθει κάνεον, καλήν τε τράπεζαν,
πὰρ δὲ δέπας οἴνοιο, πιεῖν, ὅτε θυμὸς ἀνώγοι.
οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.
αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
Μοῦσ' ἄρ' ἀοιδὸν ἀνῆκεν ἀειδέμεναι κλέα ἀνδρῶν,
οἴμης, τῆς τότ' ἄρα κλέος οὐρανὸν εὐρὺν ἵκανεν·

τε θεόςδοτον. — ἄμερσε. Τό, ὀφθαλμῶν ἄμερσε, ταυτόν ἐστι τῷ, ὀφθαλμοῦ ἀλάωσε (I, 69.). λάειν γὰρ καὶ μέρδειν τὸ ὁρᾶν. διὸ καὶ ἀλαοῦν καὶ ἀμέρδειν ἰσοδύναμά εἰσιν. ὅθεν καὶ ἄμφω ἀπὸ στερήσεως ἑρμηνεύονται. ἀλάωσε γὰρ καὶ ἄμερσεν ἀντὶ τοῦ ἐστέρησεν ὄψεως. Eust. Cf. Apollon. Lexic. p. 97. — αὐτοῦ ὑπὲρ κεφαλῆς. Vid. *Thiersch*. Gr. Gr. §. 298. 5. b. p. 532. — ὅτε θυμὸς ἀνώγοι. Vid. Antholog. 11, 47. αὐτοθελὴς ἥδιστος ἀεὶ πότος. — Μοῦσ' — ἀνῆκεν. Musa excitare semper dicitur cantorem, si gloriam canendo est reportaturus. Vid. infra v. 499. Il. IX, 189. Cf. *Köppen*. ad Il. V, 105. p. 18. sq. VII, 334. — κλέα ἀνδρῶν i. e. *laudes* virorum. Ita Horat. Od. I, 6. 10. *laudes* Caesaris i. e. praeclare facta. Virg. Ecl. IV, 26. heroum *laudes* et facta parentis. Praeterea vid. *Thiersch*. Gr. Gr. §. 193. 36. p. 303. Ad rem Cic. Tusc. Qu. I, 2. *Est in Originibus, solitos esse in epulis canere convivas ad tibicinem de clarorum hominum virtutibus*. ibid. IV, 2. *Gravissimus auctor in Originibus dixit Cato, morem apud majores hunc epularum fuisse, ut deinceps, qui accubarent, canerent ad tibiam clarorum virorum laudes atque virtutes*. Cf. Quintil. Inst. I, 10. *Et Timagenes auctor est, omnium in literis studiorum ansiquissimam musicen extitisse; et testimonio sunt clarissimi poëtae, apud quos inter regalia convivia laudes heroum ac deorum ad citharam canebantur*. Virg. Aen. I, 744. *Cithara crinitus Jopas Personat aurata*. — οἴμης. Οἴμη, ἡ διήγησις. ἀφ' ἧς καὶ τὸ προοίμιον σύγκειται καὶ τὸ φροίμιον, ἀφ' οὗ καὶ ἡ φόρμιγξ καὶ τὸ φορμίζειν παρῆχθαι δοκεῖ. Eust. Cf. Apollon. p. 492. Praeterea Eustathius scribit haec: Τὸ δὲ οἴμης οἱ μὲν μετὰ

νεῖκος Ὀδυσσῆος καὶ Πηλείδεω Ἀχιλῆος,
ὥς ποτε δηρίσαντο, θεῶν ἐν δαιτὶ θαλείῃ,
ἐκπάγλοις ἐπέεσσιν· ἄναξ δ᾽ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων
χαῖρε νόῳ, ὅτ᾽ ἄριστοι Ἀχαιῶν δηριόωντο.
ὣς γάρ οἱ χρείων μυθήσατο Φοῖβος Ἀπόλλων
Πυθοῖ ἐν ἠγαθέῃ, ὅθ᾽ ὑπέρβη λάϊνον οὐδὸν
χρησόμενος· τότε γάρ ῥα κυλίνδετο πήματος ἀρχὴ
Τρωσί τε καὶ Δαναοῖσι, Διὸς μεγάλου διὰ βουλάς.
Ταῦτ᾽ ἄρ᾽ ἀοιδὸς ἄειδε περικλυτός· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
πορφύρεον μέγα φᾶρος ἑλὼν χερσὶ στιβαρῇσιν,

τοῦ ἀνδρῶν συντάσσουσιν, ἵνα ᾖ, κλέα ἀνδρῶν οἴμης. κάλλιον δέ, στίζειν εἰς τὸ ἀνδρῶν, εἶτα ὡς ἐξ ἄλλης ἀρχῆς ἀπὸ κοινοῦ σχηματίσαι καὶ εἰπεῖν, ὡς ἄειδεν ἀπὸ οἴμης ἐκείνης, ἧς εὐρὺ τὸ κλέος ἦν. — *νεῖκος Ὀδυσσῆος.* Ὅτι χρησαμένῳ τῷ Ἀγαμέμνονι περὶ τοῦ κατὰ τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον τέλους ἀνεῖλεν ὁ ἐν Δελφοῖς Ἀπόλλων, τότε ἁλῶναι τὴν Ἴλιον, ὅτε οἱ ἐν Ἀχαιοῖς ἄριστοι καταστασιάσουσι. καί ποτε παρὰ θυτικὸν πότον ἔπαθον τοῦτο Ἀχιλλεύς τε, ἀνδρίᾳ θέλων περιέσεσθαι Τρώων, καὶ Ὀδυσσεὺς φρονήσει καὶ δόλῳ συμβουλεύων ἐπιτρέψαι τὸ ἔργον. — — τέως γε μὴν ἔχαιρεν ὁ βασιλεύς, ὁρῶν τοὺς ἀριστέας φιλοτιμουμένους ἐν καιρῷ δαιτός, καὶ τὸν μὲν τὰ ψυχικὰ ἐπαινοῦντα, τὸν δὲ τὰ σωματικά, καὶ τὸ τῆς μάχης ἤδη κατὰ τὸν χρησμὸν τέλος καθυπεμφαίνοντας. ταύτην τὴν ἱστορίαν ὁ Δημόδοκος ἄρτι μετὰ ἐδητὺν ᾄδει, οὐ προβουλευσάμενος, ἀλλ᾽ ἁπλῶς οὕτω κινηθεὶς ὑπὸ Μούσης. Eustath. Athenaeus I, 14. — *θαλείῃ* Schol. explicat: τῇ θαλλούσῃ ἢ θάλλειν ποιούσῃ. Vid. quae annotata sunt ad III, 420. p. 153. — *χαῖρε νόῳ.* Οὐ χαιρέκακος πάντως ὁ βασιλεύς, χαίρων ἐπὶ τῇ τῶν ἀρίστων ἔριδι. αἴτιον γὰρ ἐκείνῳ χαρᾶς οὐ τὸ ἁπλῶς αὐτοὺς ἐρίζειν, ἀλλ᾽ ἡ ἐπ᾽ αὐτῷ ἀγαθὴ ὡς ἐῤῥέθη ἐλπίς. — Τὸ δέ, χαῖρε νόῳ, τὸ βασιλικὸν ἐμβριθὲς δηλοῖ, ὡς τοῦ βασιλέως μὴ προφαίνοντος ἐν τοῖς ἔξω τὴν χαράν, μὴ καὶ λυπήσῃ τοὺς ἀρίστους οἷα καταγελῶν. Eustath. — *ὅτ᾽* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 164. 9. — *κυλίνδετο.* Τό, κυλίνδετο πῆμα, καὶ ἀλλαχοῦ εἶπεν ὁ ποιητής. καὶ δηλοῖ τὸ ἄνωθεν ἐκ Διὸς ἥκειν αὐτό. Ὅρα δὲ τὸ *πήματος ἀρχήν.* οὐ γὰρ πολέμου ἦν ἀρχὴ νῦν, ἀλλὰ πήματος τοῦ κατὰ τὴν Τροίαν. Eustath. Locutio illa πῆμα κυλίνδεταί τινι et ἐπί τινι legitur etiam Il. XVII, 99. 688. XI, 347. Metaphora ducta aut a fluctibus irruentibus aut a rupe sese devolventi. Vid. Il. IV, 422. XV, 381. 624. XIII, 137—142. —

κὰκ κεφαλῆς εἴρυσσε, κάλυψε δὲ καλὰ πρόσωπα·
αἴδετο γὰρ Φαίηκας, ὑπ' ὀφρύσι δάκρυα λείβων.
ἤτοι ὅτε λήξειεν ἀείδων θεῖος ἀοιδός,
δάκρυ' ὀμορξάμενος, κεφαλῆς ἄπο φᾶρος ἕλεσκεν,
καὶ δέπας ἀμφικύπελλον ἑλὼν, σπείσασκε θεοῖσιν.
αὐτὰρ ὅτ' ἂψ ἄρχοιτο, καὶ ὀτρύνειαν ἀείδειν
Φαιήκων οἱ ἄριστοι· ἐπεὶ τέρποντ' ἐπέεσσιν·
ἂψ Ὀδυσεὺς κατὰ κρᾶτα καλυψάμενος γοάασκεν.
ἔνθ' ἄλλους μὲν πάντας ἐλάνθανε δάκρυα λείβων,
Ἀλκίνοος δέ μιν οἶος ἐπεφράσατ' ἠδ' ἐνόησεν,
ἥμενος ἄγχ' αὐτοῦ· βαρὺ δὲ στενάχοντος ἄκουσεν.
αἶψα δὲ Φαιήκεσσι φιληρέτμοισι μετηύδα·
Κέκλυτε, Φαιήκων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες·
ἤδη μὲν δαιτὸς κεκορήμεθα θυμὸν ἐΐσης,
φόρμιγγός θ', ἣ δαιτὶ συνήορός ἐστι θαλείῃ·
νῦν δ' ἐξέλθωμεν, καὶ ἀέθλων πειρηθῶμεν
πάντων· ὥς χ' ὁ ξεῖνος ἐνίσπῃ οἷσι φίλοισιν,

V. 83 — 103. *Λείβων*. Vid. **Thiersch**. Gr. Gr. §. 158. 12. *Λ*. — *ὅτε λήξειεν* et *ὅτ' ἄρχοιτο* v. 90. ibid. §. 293. 3. b. p. 521. §. 322. 12. b. p. 616. — *ὀμορξάμενος*. *Τὸ ὀμορξάμενος θέμα ἔχει τὸ ὀμόργω. ἐξ οὗ κατὰ παραγωγὴν καὶ τὸ ἀπομόργνυσθαι, καθ' ὁμοιότητα παραχθὲν τοῦ ἄγνυσθαι καὶ ἄχνυσθαι καὶ τῶν ὁμοίων. δοκεῖ δὲ καὶ δίχα τοῦ ο προφέρεσθαι τὸ πρωτότυπον, ὡς δηλοῦσιν οἱ γράφοντες τὸ ἀπεμόρξαντο καὶ τὰ τοιαῦτα.* Eustath. — *κατὰ κρᾶτα*. Vid. **Thiersch**. Gr. Gr. §. 146. 7. §. 197. 55. 1. p. 309. — *ἐπεφράσατ' ἠδ' ἐνόησεν*. *Τὸ ἐφράσατο καὶ τὸ ἐνόησεν ἐκ παραλλήλου τὸν αὐτὸν ἔχουσι νοῦν. δύναται δὲ καὶ ἄλλως τὸ φράσασθαι μὲν βουλὴν καὶ σκέψιν ἁπλῶς δηλοῦν. τὸ δὲ νοῆσαι κατάστασιν βουλῆς καὶ ὡς εἰπεῖν ἀποτελεύτησιν, ἵνα τὴν φράσιν ἐπισφραγίσῃ ἡ ἐντελὴς νόησις*. Eust. Cf. supra V, 183. Il. V, 666. — *δαιτὸς — ἐΐσης* Ambr. explicat: *ἢ τῆς ποιούσης τὸν δαινύμενον ἐπίσης κεκορῆσθαι· ἢ τῆς ἰσομοίρου, τῆς ἐπίσης πᾶσι δεδομένης*. Facile autem patet priorem explicationem non magnopere differre a posteriori, quae tamen rectior est. Vid. quae annotavimus ad III, 10. p. 106. sq. v. 99. ubi legitur, *δαιτὶ θαλείῃ*. — *συνήορος* bene interpretatur Eustathius: *τουτέστιν ἥτις συνήρμοσται καὶ συνέζευκται προσεταιριζομένη τῇ εἰλαπίνῃ*. Cf. **Passow**. s. v. et supra I, 152. *μολπή τ' ὀρχηστύς τε· τὰ γάρ τ' ἀναθήματα δαιτός*. —

οἴκαδε νοστήσας, ὅσσον περιγιγνόμεθ' ἄλλων
πύξ τε παλαισμοσύνῃ τε καὶ ἅλμασιν ἠδὲ πόδεσσιν.
Ὣς ἄρα φωνήσας ἡγήσατο· τοὶ δ' ἅμ' ἕποντο.
κὰδ δ' ἐκ πασσαλόφι κρέμασεν φόρμιγγα λίγειαν,
Δημοδόκου δ' ἕλε χεῖρα, καὶ ἔξαγεν ἐκ μεγάροιο
κῆρυξ· ἦρχε δὲ τῷ αὐτὴν ὁδόν, ἥνπερ οἱ ἄλλοι
Φαιήκων οἱ ἄριστοι, ἀέθλια θαυμανέοντες.
βὰν δ' ἴμεν εἰς ἀγορήν, ἅμα δ' ἕσπετο πουλὺς ὅμιλος,
μυρίοι· ἂν δ' ἵσταντο νέοι πολλοί τε καὶ ἐσθλοί.
ὦρτο μὲν Ἀκρόνεώς τε καὶ Ὠκύαλος καὶ Ἐλατρεύς,

ὅσσον — ἄλλων. Σκοπητέον, πῶς εἶδεν ὁ Φαίαξ, εἴπερ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων περιγίνονται ἐν ἄθλοις οἱ ὑπ' αὐτόν, ὁ ἐκτοπίζων τὴν κατ' αὐτὸν γῆν καὶ μήτε εἰδώς τινας μήτε γινωσκόμενος. ἢ τοίνυν τοῦτο ἀλαζονεύεται, τὸ πάντων δηλαδὴ περιγενέσθαι, ἢ ἐκεῖνο, ἤτοι τὸ ἀπῳκίσθαι τὴν κατ' αὐτὸν νῆσον. Eustath. — *πύξ — πόδεσσιν.* Discus hic omissus, cujus infra v. 129. mentio. Sed talis variatio in enumerationibus partium frequens optimis auctoribus. *Ernest.* Cf. v. 123. 127. Idem observat ad h. l. Eustathius, qui addit: *Παρὰ μέντοι τοῖς ὕστερον τὰ τοιαῦτα οὕτω μετρικῶς ἀριθμεῖται· ἅλμα, δρόμος, δίσκευμα, κοντός, καὶ πάλη. καὶ ἄλλως δὲ ἐν ἡρώῳ μέτρῳ οὕτως· ἅλμα ποδός, δίσκου τε βολή, καὶ ἄκοντος ἐρωή, καὶ δρόμος ἠδὲ πάλη· μία δ' ἔπλετο πᾶσι τελευτή.* —

V. 104 — 132. *Πουλύς.* Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 166. 11. §. 200. 13. Cf. *Maittaire* de diall. p. 413. C. p. 483. C. — *Ἀκρόνεως κ. λ.* Phaeacibus navigando celeberrimis consulte aptata esse omnia fere ista nomina praeter Laodamantis et Tectonidis, ex rebus nauticis desumpta, praeeunte Eustathio observavit ad h. l. *Clarkius.* Praeterea ad Ἐλατρεὺς cf. Il. XVIII, 543. Ad vocem vero *Ναυβολίδης* Eustathius scripsit haec: *Ναυβολίδης τε, ὃν καὶ ἐπαινῶν φησιν· ὃς ἄριστος ἔην — — Λαοδάμαντα. τοῦτο δὲ διττὴν ἀστειότητα ἔχει, μίαν μέν, ὅτι ἄριστον αἰνίττεται ἐν τοῖς κατὰ θάλασσαν ἔργοις τὸ τὰς νῆας εὐτυχῶς πλέειν. τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ Ναυβολίδης, παρὰ τὸ βάλλειν τὸ ἐπιτυγχάνειν* (cf. Od. XV, 296.), *ἵνα ᾖ Ναυβολίδης ὁ ναυτιλλόμενος εὐτυχῶς, καὶ ὡς εἰπεῖν εὔπλους. ἢ καὶ ἄλλως, ὅτι ἄριστος ἐν τοῖς περὶ θάλασσαν ὁ εἰς ναῦν βάλλειν ἔχων ἤτοι ἐντιθέναι φόρτον, ἵνα λέγῃ Ναυβολίδην τὸν φορτηγόν, ὃ δὴ καὶ σκοπός ἐστι τοῦ ἐπινοηθῆναι τὴν ναῦν. καὶ μία μὲν αὕτη ἀστειότης τοῦ ῥηθέντος λόγου. ἑτέρα δέ, ὡς*

Ναυτεύς τε Πρυμνεύς τε καὶ Ἀγχίαλος καὶ Ἐρετμεὺς
Ποντεύς τε Πρωρεύς τε, Θόων, Ἀναβησίνεώς τε
Ἀμφίαλός θ', υἱὸς Πολυνήου Τεκτονίδαο·
ἂν δὲ καὶ Εὐρύαλος, βροτολοιγῷ ἶσος Ἄρηϊ,
Ναυβολίδης θ', ὃς ἄριστος ἔην εἶδός τε δέμας τε
πάντων Φαιήκων μετ' ἀμύμονα Λαοδάμαντα.
ἂν δ' ἔσταν τρεῖς παῖδες ἀμύμονος Ἀλκινόοιο,
Λαόδάμας θ' Ἅλιός τε καὶ ἀντίθεος Κλυτόνηος·
οἱ δή τοι πρῶτον μὲν ἐπειρήσαντο πόδεσσιν.
τοῖσι δ' ἀπὸ νύσσης τέτατο δρόμος· οἱ δ' ἅμα πάντες
καρπαλίμως ἐπέτοντο κονίοντες πεδίοιο.
τῶν δὲ θέειν ὄχ' ἄριστος ἔην Κλυτόνηος ἀμύμων·
ὅσσον τ' ἐν νειῷ οὖρον πέλει ἡμιονοῖϊν,
τόσσον ὑπεκπροθέων λαοὺς ἵκεθ', οἱ δ' ἐλίποντο.
οἱ δὲ παλαισμοσύνης ἀλεγεινῆς πειρήσαντο·
τῇ δ' αὖτ' Εὐρύαλος ἀπεκαίνυτο πάντας ἀρίστους.
ἅλματι δ' Ἀμφίαλος πάντων προφερέστατος ἦεν·

οὐχ ἁπλῶς ὁ Ναυβολίδης πάντων κρατιστεύει, ἀλλ' ἐν τοῖς κατὰ θάλασσαν ἔργοις. Κατὰ ἕτερον γὰρ λόγον κράτιστος ὁ Λαοδάμας, τουτέστι τὸ λαοῦ ἄρχειν καὶ βασιλεύειν. Τούτῳ μὲν γὰρ κατὰ τὸν ποιητὴν (Od. I, 392.) αἶψα δῶ ἀφνειὸν πέλεται, καὶ τιμηέστερος αὐτός. τῷ δὲ περὶ θάλασσαν πονουμένῳ μόγις καὶ ὡς τὰ πολλὰ κινδύνοις τὸ πλουτεῖν πορίζεται. Denique addit Eustathius: λέγει δὲ καὶ Εὐρύαλόν τινα βροτολοιγῷ ἶσον Ἄρηϊ, ἀστείως καὶ αὐτὸ διὰ τὸ βροτολοιγὸν τοῦ ἀνέτου πελάγους. τοῦτο γὰρ ὑπαινίττεται ὁ Εὐρύαλος. μάλιστα δὲ βροτολοιγῷ εἰκάζει τὸν Εὐρύαλον διὰ τὸ ἦθος. μόνον γὰρ αὐτὸν πλάττει ἐν τοῖς ἐφεξῆς καὶ ξιφηφοροῦντα καὶ ἀγριώτερον τῷ Ὀδυσσεῖ προσφερόμενον, εἰ καὶ ὕστερον κατήλλακται. — *Ἀναβησίνεως.* Vid. *Thiersch.* §. 184. 16. — *τοῖσι — πεδίοιο.* Cf. Virgil. Aen. V, 317. sqq.

— — Locum capiunt signoque repente
Corripiunt spatia audito, limenque relinquunt
Effusi nimbo similes. — —

κονίοντο. Vid. *Thiersch.* §. 232. 80. — *θέειν ἄριστος* ibid. §. 296. 2. d. p. 326. — *ὅσσον τ' — τόσσον* ibid. §. 343. 8. a. p. 668. — *ἡμιονοῖϊν* ibid. §. 183. 8. — *ὅσσον τ' ἐν νειῷ — ἡμιονοῖϊν.* Τουτέστιν, ὅσον ἀφορίζονται τῶν βοῶν ἀροτριῶσαι ἡμίονοι, ὡς προφερέστεραι βοῶν οὖσαι ἄροτρον ἐλαύνειν. Eustath. Cf. Il. X, 352. et *Köppen.* ad h. l. — *ἅλματι* rectius ἄλ-

δίσκῳ δ' αὖ πάντων πολὺ φέρτατος ἦεν Ἐλατρεύς·
πὺξ δ' αὖ Λαοδάμας, ἀγαθὸς παῖς Ἀλκινόοιο.
αὐτὰρ ἐπειδὴ πάντες ἐτέρφθησαν φρέν' ἀέθλοις,
τοῖς ἄρα Λαοδάμας μετέφη παῖς Ἀλκινόοιο·
Δεῦτε, φίλοι, τὸν ξεῖνον ἐρώμεθα, εἴ τιν' ἄεθλον
οἶδέ τε καὶ δεδάηκε· φυήν γε μὲν οὐ κακός ἐστιν,
μηρούς τε κνήμας τε καὶ ἄμφω χεῖρας ὕπερθεν,
αὐχένα τε στιβαρὸν, μέγα τε σθένος· οὐδέ τι ἥβης
δεύεται, ἀλλὰ κακοῖσι συνέῤῥηκται πολέεσσιν.
οὐ γὰρ ἔγωγέ τί φημι κακώτερον ἄλλο θαλάσσης,
ἄνδρα τε συγχεῦαι, εἰ καὶ μάλα καρτερὸς εἴη.
Τὸν δ' αὖτ' Εὐρύαλος ἀπαμείβετο, φώνησέν τε·
Λαοδάμα, μάλα τοῦτο ἔπος κατὰ μοῖραν ἔειπες.
αὐτὸς νῦν προκάλεσσαι ἰὼν, καὶ πέφραδε μῦθον!
Αὐτὰρ ἐπεὶ τόγ' ἄκουσ' ἀγαθὸς παῖς Ἀλκινόοιο,
στῆ ῥ' ἐς μέσσον ἰὼν, καὶ Ὀδυσσῆα προσέειπεν·
Δεῦρ' ἄγε καὶ σύ, ξεῖνε πάτερ, πείρησαι ἀέθλων,

ματι scribi sententia est *Thierschii* Gr. Gr. §. 171. 1. *A.* —

V. 133—164. *Στιβαρόν.* Cf. supra V, 454. — *ἥβης.* *Τὴν ἥβην κατὰ τὸ φαινόμενον λέγει. ἄλλως γὰρ οὐκ ἂν ὁ ὠμογέρων Ὀδυσσεὺς ἡβῶν λέγοιτο, εἰ μὴ ἄρα ἴσως κατὰ τὸν παρὰ Ἡσιόδῳ* (Opp. et D. v. 439.) *τεσσαρακονταετῆ αἰζηόν. εἰ δὲ καὶ Ὀδυσσεὺς μετ' ὀλίγα* (v. 181.) *τῇ ἥβῃ πεπονθέναι λέγει, ἐκ τοῦ Λαοδάμαντος τοῦτο λαβὼν λέγει, συντρέχων οἰκονομικῶς οἷς δοκοῦσιν οἱ Φαίακες. μάλιστα μὲν οὐδὲ λέγει νῦν ἔχειν ἥβην, ἀλλά ποτε χρόνου. ἐρεῖ γάρ, ὄφρ' ἥβη — ἐμῆσιν.* Eustath. — *συνέῤῥηκται.* *Τὸ συνέῤῥηκται ῥῆμά ἐστιν, ἐξ οὗ ὁ ῥηγμίν. ὡς γὰρ ὁ ῥηγμὶν κύμασιν, οὕτω κακοῖς ὁ Ὀδυσσεὺς συνέῤῥηκται. Καὶ ἄλλως δὲ ἐκ μεταφορᾶς τῶν ῥηγνυμένων σωμάτων καὶ μὴ τὸ ἀκέραιον φυλασσόντων δοκεῖ ῥηθῆναι τὸ συνέῤῥηκται, ᾧ λόγῳ καὶ δῶμα συνεῤῥῆχθαι λέγεται, ἐφ' οὗ προςφυὲς καὶ τὸ συγκεχύσθαι εἰπεῖν.* Idem. — *συγχεῦαι.* *Συγχεύειν* in universum saepius significat rei ordinem turbare ejusque bonam indolem pervertere, hinc sigillatim aut rem hominemve perturbare, contristare Il. IX, 608. XIII, 808. aut debilitare, labefactare, rei hominisve vires frangere, Il. XV, 366. ubi cf. *Köppen.* et h. l., ubi *συγχεῦαι* aperte respondet praecedenti *συνέῤῥηκται.* cf. *Passow.* s. v. — *εἰ καί.* Cf. *Thiersch.*

εἴ τινά που δεδάηκας· ἔοικε δέ σ' ἴδμεν ἀέθλους.
οὐ μὲν γὰρ μεῖζον κλέος ἀνέρος, ὄφρα κεν ἦσιν,
ἢ ὅ,τι ποσσίν τε ῥέξει καὶ χερσὶν ἑῇσιν.
ἀλλ' ἄγε, πείρησαι, σκέδασον δ' ἀπὸ κήδεα θυμοῦ·
σοὶ δ' ὁδὸς οὐκέτι δηρὸν ἀπέσσεται, ἀλλά τοι ἤδη
νηῦς τε κατείρυσται, καὶ ἐπαρτέες εἰσὶν ἑταῖροι.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προςέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Λαοδάμα, τί με ταῦτα κελεύετε κερτομέοντες;
κήδεά μοι καὶ μᾶλλον ἐνὶ φρεσὶν, ἤπερ ἄεθλοι,
ὃς πρὶν μὲν μάλα πόλλ' ἔπαθον, καὶ πόλλ' ἐμόγησα·
νῦν δὲ μεθ' ὑμετέρῃ ἀγορῇ νόστοιο χατίζων
ἧμαι, λισσόμενος βασιλῆά τε, πάντα τε δῆμον.
Τὸν δ' αὖτ' Εὐρύαλος ἀπαμείβετο, νείκεσέ τ' ἄντην·
οὐ γάρ σ' οὐδὲ, ξεῖνε, δαήμονι φωτὶ ἐΐσκω
ἄθλων, οἷά τε πολλὰ μετ' ἀνθρώποισι πέλονται·
ἀλλὰ τῷ, ὅςθ' ἅμα νηῒ πολυκληῗδι θαμίζων,
ἀρχὸς ναυτάων, οἵτε πρηκτῆρες ἔασιν,

---

§. 330. 5. b. — *ἔοικε* i. e. par est, convenit te nosse certamina. Praeterea vid. *Thiersch.* §. 157. 3. b. p. 233. — *οὐ μὲν γὰρ μεῖζον κλέος.* Cf. Pindar. Pyth. X. 34. sqq. *ὑμνητὰς οὗτος ἀνὴρ γίνεται σοφοῖς, ὃς ἂν χερσὶν ἢ ποδῶν ἀρετᾷ κράτησε, τὰ μέγιστ' ἀέθλων ἑλὼν τόλμᾳ τε καὶ σθένει.* — *ἐπαρτέες*, *ἕτοιμοι. ἅπερ ὁμοιότητα ἔχει πρὸς τό, ἠρτύναντο ἐρετμά* (IV, 782. VIII, 53.). Eustath. — *οὐ γάρ σ' οὐδέ.* Refertur h. l. *γάρ* ad sententiam, quam reticuit poëta, fere hanc: *Noli timere ne nos te ad certamina ineunda simus coacturi, neque enim*, etc. vel: *Optime fecisti quod certamen inire nolueris, neque enim* etc. — *ναυτάων.* Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 179. 35. — *πρηκτῆρες* male explicat Schol. Vulg. per *ἔμπειροι* et Schol. Ambr. per *ἔμπειρος τῶν φορτίων ἢ τοῦ μισθοῦ ἀπαιτηταί.* Recte potius Eustathius: *πρηκτῆρες*, inquit, *οἱ παρὰ τοῖς ὕστερον πραγματευταί.* Optime vero *Duport. praelect. in Theophrast.* c. 6. haec scripsit: „*Πράττεσθαι* proprie de re pecuniaria, *pecuniam exigere, rem facere, lucrari, lucrum facere et exculpere e re aliqua:* hinc *πρᾶξις*, *negotiatio*, *mercatura*; et *πρακτήρ*, *ἔμπορος*, *πραγματευτής*, *mercator*, *negotiator.* Ita sumo apud Homerum. — — *οἵτε πρηκτῆρες ἔασιν.* *Πρη-*

φόρτου τε μνήμων, καὶ ἐπίσκοπος ᾖσιν ὁδαίων,
κερδέων θ' ἁρπαλέων· οὐδ' ἀθλητῆρι ἔοικας.
Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
ξεῖν', οὐ καλὸν ἔειπες· ἀτασθάλῳ ἀνδρὶ ἔοικας.
οὕτως οὐ πάντεσσι θεοὶ χαρίεντα διδοῦσιν
ἀνδράσιν, οὔτε φυήν, οὔτ' ἂρ φρένας, οὔτ' ἀγορητύν.

κτῆρες, i. e. ἔμποροι, πραγματευταί." Cf. *Passow*. s. v. πρακτήρ et quae observavi ad II, 319. p. 95. — *φόρτου τε μνήμων*. ἐπιμελόυμενος τῶν φορτίων, ἢ μνημονεύων ἕκαστον, πόσου ἦν ἄξιον. Schol. Prior explicatio videtur praeferenda. Cf. *Passow*. s. v. μνήμων. Contra Eustathius simul memorat aliam interpretationem illorum verborum, ita ut significetur ὁ γραμματεύς, eique unice favet Schol. Ambr., qui addit: *Τοῦτο δέ τινες σημειοῦνται πρὸς τὸ ἀγνοεῖν γράμματα τοὺς ἥρωας. τῇ γὰρ μνήμῃ φασὶ τὰ ἐγκείμενα κατέχειν διὰ τὸ ἀπείρως ἔχειν γραμμάτων. ὅθεν καὶ τοὺς Φοίνικας ἐμπόρους ὑπὸ τῆς χρείας αὐτῆς ἐπὶ τὴν τῶν γραμμάτων εὕρεσιν ἐλθεῖν. ἡ δὲ χρῆσις παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἔχει, τὸν γραμματέα καὶ τὸν ἐπιμελητὴν μνήμονα καλεῖσθαι. Ἀριστοφάνης δὲ ἀντὶ τοῦ ἐπίσκοπος, ἐπίστροφος σημειοῦται.* —

V. 165—194. *Ξεῖν'*. *Ξεῖνον λέγει Ὀδυσσεὺς τὸν Εὐρύαλον, ἐπεί, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται, ξένοι ἀλλήλοις εἰσὶ καὶ ὁ ξενοδοχούμενος καὶ ὁ ξενοδοχῶν. ὅπερ καὶ ἐπὶ οἰκέτου ἐν τοῖς ἐφεξῆς φανήσεται. πάντως δὲ ξενοδόκος Ὀδυσσέως ὁ ξεῖνος οὗτος Εὐρύαλος.* Eustath. — *οὐ παντέσσι θεοί* — — *ἄλλος μὲν γάρ*. Notissimum est Virgilianum illud: *Non omnia possumus omnes*. Eclog. VIII, 63. Praeterea eandem sententiam magis amplificans expressit Euripid. Rhes. v. 106. sqq.

Ἀλλ' οὐ γὰρ ωὑτὸς πάντ' ἐπίστασθαι βροτῶν
Πέφυκεν, ἄλλῳ δ' ἄλλο πρόςκειται γέρας·
Σὲ μὲν μάχεσθαι, τοὺς δὲ βουλεύειν καλῶς.

Et Claudian. in prim. Consulat. Stilic. v. 25. sqq. canit:

— — — Nunquam sincera bonorum
Sors ulli concessa viro: quem vultus honestat,
Dedecorant mores: animus quem pulchrior ornat,
Corpus destituit: bellis insignior ille,
Sed pacem foedat vitiis: hic publica felix,
Sed privata minus: partita singula quemque
Nobilitant: hunc forma decens, hunc robur in armis;
Hunc rigor, hunc pietas, illum solertia juris,
Hunc soboles, castique tori. —

ἄλλος μὲν γάρ τ' εἶδος ἀκιδνότερος πέλει ἀνήρ,
ἀλλὰ θεὸς μορφὴν ἔπεσι στέφει· οἱ δέ τ' ἐς αὐτὸν
τερπόμενοι λεύσσουσιν· ὁ δ' ἀσφαλέως ἀγορεύει
αἰδοῖ μειλιχίῃ, μετὰ δὲ πρέπει ἀγρομένοισιν·
ἐρχόμενον δ' ἀνὰ ἄστυ, θεὸν ὥς, εἰσορόωσιν.
ἄλλος δ' αὖτ' εἶδος μὲν ἀλίγκιος ἀθανάτοισιν·
ἀλλ' οὔ οἱ χάρις ἀμφιπεριστέφεται ἐπέεσσιν.
ὡς καὶ σοὶ εἶδος μὲν ἀριπρεπές, οὐδέ κεν ἄλλως
οὐδὲ θεὸς τεύξειε· νόον δ' ἀποφώλιός ἐσσι.

Denique Maharbal apud Liv. XXII, 51. *Non omnia, inquit, nimirum eidem dii dedere. Vincere scis, Annibal; victoria uti nescis.* — ἀκιδνότερος. Vid. quae monui ad V, 217. p. 262. — στέφει cf. v. 175. Ovid. Heroid. XV, 31. sq.

Si mihi difficilis formam natura negavit,
Ingenio formae damna rependo meae.

cf. Athenaeus X, 5. — ὁ δ' ἀσφαλέως ἀγορεύει αἰδοῖ μειλιχίῃ — — ἐρχόμενον — εἰσορόωσιν. Totum hunc locum fere transtulit Hesiod. Theogon. v. 84. 91.

Τοῦ δ' ἔπε' ἐκ στόματος ῥεῖ μείλιχα· οἱ δέ νυ λαοὶ
Πάντες ἐς αὐτὸν ὁρῶσι διακρίνοντα θέμιστας
Ἰθείῃσι δίκῃσιν· ὁ δ' ἀσφαλέως ἀγορεύων,
Αἶψά τε καὶ μέγα νεῖκος ἐπισταμένως κατέπαυσε
— — — —
Ἐρχόμενον δ' ἀνὰ ἄστυ, θεὸν ὥς, ἱλάσκονται
Αἰδοῖ μειλιχίῃ· μετὰ δὲ πρέπει ἀγρομένοισι.

Cf. Cicer. de orator. III, 14. In quo igitur homines exhorrescunt? Quem stupefacti dicentem intuentur? in quo exclamant? Quem deum, ut ita dicam, inter homines putant? Qui distincte, qui explicate, qui abundanter, qui illuminate, et rebus et verbis dicunt, *etc.* De verbo *μείλιχος* cf. Buttmann. Lexilog. T. II. p. 261. ext. — Pro ἀμφιπεριστέφεται male alii legebant *ἀμφιπεριστρέφεται*, quamvis hoc nolit planer ejicere Ernestius ad h. l. cf. v. 170. — εἶδος μὲν — ἀποφώλιός ἐσσί. *Εἰ θεὸς θελήσειε καλὸν ποιῆσαι, οὐκ ἄλλως κατασκευάσειεν, ἀλλὰ σοὶ ὅμοιον. Τὸ δὲ ὅλον τοιοῦτόν φησιν. ὡραῖος μὲν εἶ λίαν, καὶ ὅσον πρὸς εἶδος, ἄξιος ἐπὶ μέσου ἵστασθαι καὶ ὁρᾶσθαι. ὅσον δὲ πρὸς νοῦν καὶ τὰς ἐκ νοῦ χάριτας, ἤτοι τοὺς λόγους, ἀπὸ τοῦ φωτὸς καὶ τοῦ μέσου ἀφίστασο. ἀποφαόλιος καὶ ἀποφώλιος, ἀνάξιος τοῦ ἐν μέσῳ καθῆσθαι ὁμάδῳ*

ὤρινάς μοι θυμὸν ἐνὶ στήθεσσι φίλοισιν,
εἰπὼν οὐ κατὰ κόσμον· ἐγὼ δ᾽ οὐ νῆϊς ἀέθλων,
ὡς σύγε μυθεῖαι, ἀλλ᾽ ἐν πρώτοισιν ὀΐω
ἔμμεναι, ὄφρ᾽ ἥβη τε πεποίθεα χερσί τ᾽ ἐμῇσιν.
νῦν δ᾽ ἔχομαι κακότητι καὶ ἄλγεσι· πολλὰ γὰρ ἔτλην,
ἀνδρῶν τε πτολέμους, ἀλεγεινά τε κύματα πείρων,
ἀλλὰ καὶ ὧς, κακὰ πολλὰ παθὼν, πειρήσομ᾽ ἀέθλων·
θυμοδακὴς γὰρ μῦθος· ἐπώτρυνας δέ με εἰπών.
Ἦ ῥα, καὶ αὐτῷ φάρει ἀναΐξας λάβε δίσκον
μείζονα καὶ πάχετον, στιβαρώτερον οὐκ ὀλίγον περ,

ἀνδρῶν. ἐκ γὰρ τοῦ φάος καὶ τοῦ ὅλον καὶ τοῦ οἷος ὁ μόνος καὶ τῆς ἀπό προθέσεως τῆς σημαινούσης τὸ α στερητικὸν ἡ λέξις συνετέθη. καὶ ἔστι κυρίως ἀποφώλιος ὁ μὴ ἄξιος συναριθμεῖσθαι ἀνδρῶν ὁλότητι ἐν φωτί, ἤγουν ἐν καιρῷ ἔργων ἢ λόγων δεομένῳ. Φωλεοὺς λέγουσι τὰ παιδευτήρια. ὁ γοῦν μὴ φοιτῶν εἰς τὰ παιδευτήρια λέγεται ἀποφώλιος. Schol. Ambr. Cf. supra V, 182. p. 260. — *οὐ κατὰ κόσμον* i. e. *οὐ καλόν.* v. 164. *οὐχ ὡς ἐχρῆν.* Cf. Il. XVII, 205. — *νῆϊς* i. e. imperitus *παρὰ τὴν στέρησιν τοῦ εἰδέναι ἐτυμολογεῖται*, ut dicit Eustath. Cf. Apollon. Lex. Hom. p. 476. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 199. 5. — *θυμοδακής* prorsus respondet Latinorum: *animum mordens.* Cf. Anacr. Od. VIII, 125., ubi eodem modo legitur *δακέθυμος.* Julian. orat. II. — *δίσκον. Δίσκος ἄλλως μὲν ἐκ σιδήρου, ὁποῖος ὁ ἐν Ἰλιάδι* (XXIII, 826. 839. 844.) *σόλος ἢ ξύλινος, ἴσως δὲ καὶ χαλκοῦς, καί που καὶ λίθινος, ἐνταῦθα δὲ λίθος τετρημένος καὶ ἔχων ἐκ μέσου καλώδιον, οὗ ἐχόμενοι οἱ ἀγωνιζόμενοι ἔβαλλον, ἐῤῥιπτον, ὅθεν ὁ δίσκος γίνεται.* Eustath. Cf. infra v. 190. *Köppen.* ad Il. XXIII, 826. „*Diese* (eiserne) *Masse wird σόλος genannt. Der Discus ist sonst aus Stein (Od. VIII.* 190. *Pind. Ol. X.* 86. *Isth. I.* 33.) *wie eine Scheibe geformt, mit einem Loche in der Mitte. Die alten Scholiasten wollen, der σόλος wäre kugelförmig gewesen; vielleicht blos rathend. Apollon. Rh. III.* 1364. *ff. braucht σόλος für die steinerne Wurfscheibe, vielleicht um der ähnlichen Gestalt willen. Valkenär ad Ammonium de Different. Voc. p.* 60. *erklärt σόλος, nach Tryphon, solida ferri massa complanata, ut in orbem rotari posset. Dem zufolge scheint der Unterschied zwischen δίσκος und σόλος blos auf der Materie zu beruhn.*“ Praeterea cf. Apollon. Lex. Hom. p. 608. *Σόλος. Ἀπίων, δίσκος σιδηροῦς. ὁτὲ δέ, δίσκος λίθινος.* —

ἢ οἵῳ Φαίηκες ἐδίσκεον ἀλλήλοισιν.
τόν ῥα περιστρέψας ἧκε στιβαρῆς ἀπὸ χειρός·
βόμβησεν δὲ λίθος· κατὰ δ' ἔπτηξαν ποτὶ γαίῃ
Φαίηκες δολιχήρετμοι, ναυσίκλυτοι ἄνδρες,
λᾶος ὑπὸ ῥιπῆς. ὁ δ' ὑπέρπτατο σήματα πάντα,
ῥίμφα θέων ἀπὸ χειρός· ἔθηκε δὲ τέρματ' Ἀθήνη,
ἀνδρὶ δέμας εἰκυῖα· ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
Καί κ' ἀλαός τοι, ξεῖνε, διακρίνειε τὸ σῆμα
ἀμφαφόων· ἐπεὶ οὔτι μεμιγμένον ἐστὶν ὁμίλῳ,
ἀλλὰ πολὺ πρῶτον· σὺ δὲ θάρσει τόνδε γ' ἄεθλον·
οὔτις Φαιήκων τόνγ' ἵξεται, οὐδ' ὑπερήσει.
Ὣς φάτο· γήθησεν δὲ πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς,
χαίρων οὕνεχ' ἑταῖρον ἐνηέα λεῦσσ' ἐν ἀγῶνι.
καὶ τότε κουφότερον μετεφώνεε Φαιήκεσσιν·
Τοῦτον νῦν ἀφίκεσθε, νέοι! τάχα δ' ὕστερον ἄλλον

περ. Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 303. 3. — *περιστρέψας.* Ὁ δίσκος ἐκ μέσου σχοῖνον εἶχε. Schol. — *κατὰ δ' ἔπτηξαν π. γ.* Τὸ καταπτῆξαι πρὸς τῇ γῇ τὸ πολὺ τοῦ βόμβου δηλοῖ, δι' αὐτοῦ δὲ τό σφοδρὸν τῆς βολῆς. ἔστι δὲ καταπτῆξαι πρὸς τῇ γῇ τὸ διὰ δέος κατακύψαι ἕως καὶ εἰς γῆν, δεδιότα ἕκαστον περὶ τῇ σφετέρᾳ κεφαλῇ. Eustath. — *ὑπαί.* Vid. *Thiersch.* §. 166. 5. 6. — *λᾶος* ibid. §. 189. 19. a. — *σήματα* pro quo alii temere legi volebant *βήματα*, recte interpretatur Eustathius ita: Σήματα λέγει οἷς ἐσημειοῦντο ποῦ ὁ δίσκος ἐν πρώτῃ καταφορᾷ ἔπεσε. διὸ ὑποκατιὼν καὶ τέρματα ἐρεῖ αὐτά (v. 193.) —, ἤγουν σημεῖα, ἔνθα τὰ πρῶτον κατῆλθεν ὁ δίσκος. —

V. 195—233. *Ἐπεί — ὁμίλῳ.* ἤγουν τοῖς τοῦ ὁμίλου τέρμασιν, ἢ ἀφελέστερον, τῷ πλήθει τῶν σημάτων. ἀλλὰ πολὺ πρῶτον, ταυτέστι, λίαν ὑπὲρ ἐκεῖνα. Eustath. — *θάρσει τόνδε γ' ἀέθλον.* Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 269. not. De γ' et τοίγε v. 198. ibid. §. 303. 1. — *ἐνηέα* πρᾷον, προσηνῆ. Schol. Cf. Apollon. Lex. p. 267. Contrarium est ἀπήνης. Vid. Il. XVII, 204. 670. XXI, 96. XXIII, 252. 648. — *κουφότερον* est jactantius, non *levius* aut *lenius*, irridendo et provocando. *Ern.* Et Ambr. interpretatur: ἀλαζονικώτερον, θρασύτερον, κομπηρότερον, ἐπηρμένον, παῤῥησιαστικώτερον, θαρσῶν τῷ φίλῳ καὶ τῇ νίκῃ. — *Τοῦτον νῦν ἀφίκεσθε* i. e. hunc lapidem nunc tam eminus projicite, quam ipse projeci. Opponitur enim statim post: ἄλλον τοσοῦτον et ἔτι μᾶσσον. Male

ἤσειν ἢ τοσσοῦτον ὀΐομαι, ἢ ἔτι μᾶσσον.
τῶν δ' ἄλλων ὅτινα κραδίη θυμός τε κελεύει,
δεῦρ' ἄγε, πειρηθήτω, ἐπεί μ' ἐχολώσατε λίην,
ἢ πὺξ ἠὲ πάλῃ ἢ καὶ ποσίν, οὔτι μεγαίρω,
πάντων Φαιήκων, πλήν γ' αὐτοῦ Λαοδάμαντος.
ξεῖνος γάρ μοι ὅδ' ἐστί· τίς ἂν φιλέοντι μάχοιτο;
ἄφρων δὴ κεῖνός γε καὶ οὐτιδανὸς πέλει ἀνήρ,
ὅςτις ξεινοδόκῳ ἔριδα προφέρηται ἀέθλων,
δήμῳ ἐν ἀλλοδαπῷ· ἕο δ' αὐτοῦ πάντα κολούει.
τῶν δ' ἄλλων οὔ πέρ τιν' ἀναίνομαι, οὐδ' ἀθερίζω,
ἀλλ' ἐθέλω ἴδμεν καὶ πειρηθήμεναι ἄντην.
πάντα γὰρ οὐ κακός εἰμι, μετ' ἀνδράσιν ὅσσοι ἄεθλοι.

---

igitur Schol. *τὸν τόπον*, inquit, ἢ τὸν λίθον. Et Ambr. *τὸν τόπον καταλάβετε.* Sed idem addit: ἢ ἄντι τοῦ, τοῦδε τοῦ δίσκου πρῶτον ἀφικέσθω τις. (Ita scribendum videtur pro: ἢ ἀντὶ τούτου δὴ τοῦ δ. π. ἀ. τ. *Baumgarten-Crusio* ad h. l. corrigente potius: ἢ ἀντὶ τοῦ, τούτου δὴ τοῦ δ. π. ἀ. τ., *Buttmanno:* ἢ ἀντὶ τοῦ, τοῦδε τοῦ δίσκου π. ἐφικέσθω τ.) Hoc autem vere dicit Eustathius, ἀφίκεσθε h. l. *ὡς ἐπὶ τόπου κεῖσθαι.* Sed inde non sequitur, ad τοῦτον non λίθον sed τόπου esse supplendum. — *μᾶσσον* cf. supra v. 20. — *ὅτινα.* Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ ὅτινα ποιητικὸν ὂν κεῖται μὲν ἀντὶ τοῦ ὅντινα, γίνεται δὲ ἀπὸ τοῦ τινά πλεονασμῷ τοῦ ὅ, καθ' ὁμοιότητα τοῦ ὅτου, καὶ ὅτῳ, καὶ ὅτοισιν. Eustath. Cf. Od. XII, 40. XV, 394. XVI, 307. Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 206. 26. p. 332. sq. Cf. *Maittaire* de diall. p. 409. A. p. 460. B. p. 469. B. p. 147. D. — *ἢ πὺξ — ποσίν.* Cf. Il. XXIII, 660. 701. 740. et infra v. 246. sqq. Plutarch. Symposiac. II, 5. — *τίς ἂν φιλέοντι μάχοιτο.* Cf. Eurip. Androm. v. 643. sq. *Τοῦτα δ' οἱ σοφοὶ βροτῶν Ἐξευλαβοῦνται, μὴ φίλοις τεύχειν ἔριν.* Et Crispinus apud Valer. Max. V, 1. *At*, inquit, *me foedus amicitiae Diique hospitales — hostili certamine congredi tecum vetant.* — *κεῖνός γε.* Vid. *Thiersch.* §. 303. 2. aa. — *ὅστις* ibid. §. 346. 2. — *ἀλλοδαπῷ ἕο* ibid. §. 156. 3. b. — *οὔ πέρ* ibid. §. 303. 4. — *ἀθερίζω.* ἤτοι ἀποπέμπομαι. ἀπὸ τῶν ἀνθερίκων τῶν ἀσταχύων εἴρηται. ὥσπερ γὰρ ἐκεῖνοι τοῦ γεννηθέντος σίτου ἐν τῷ ἀστάχυϊ ἐκτὸς ἐκφύονται καὶ προΐασι ποῤῥωτέρω, οὕτω πως καὶ ὁ πόῤῥω τινὸς ἀφιστάμενος ἀθερίζεσθαι τοῦ τοιούτου λέγεται. Ambr. — *πάντα.*

εὖ μὲν τόξον οἶδα ἐΰξοον ἀμφαφάασθαι·
πρῶτός κ' ἄνδρα βάλοιμι, ὀϊστεύσας ἐν ὁμίλῳ
ἀνδρῶν δυςμενέων· εἰ καὶ μάλα πολλοὶ ἑταῖροι
ἄγχι παρασταῖεν, καὶ τοξαζοίατο φωτῶν,
οἶος δή με Φιλοκτήτης ἀπεκαίνυτο τόξῳ,
δήμῳ ἔνι Τρώων, ὅτε τοξαζοίμεθ' Ἀχαιοί·
τῶν δ' ἄλλων ἐμέ φημι πολὺ προφερέστερον εἶναι,
ὅσσοι νῦν βροτοί εἰσιν ἐπὶ χθονὶ σῖτον ἔδοντες.
ἀνδράσι δὲ προτέροισιν ἐριζέμεν οὐκ ἐθελήσω,
οὔθ' Ἡρακλῆϊ, οὔτ' Εὐρύτῳ Οἰχαλιῆϊ,
οἵ ῥα καὶ ἀθανάτοισιν ἐρίζεσκον περὶ τόξων·

Vid. **Thiersch.** Gr. Gr. §. 298. 1. c. — *ἀμφαφάασθαι.* *Ἀμφαφάασθαι τὸ μεταχειρίζεσθαι, παρὰ τὴν ἀφήν, ἀφ' ἧς καὶ τὸ σῆμα ἀμφαφόων πρὸ ὀλίγων εἴρηται* (v. 195.), *ὅ ἐστι παραδεικνὺς τῇ χειρί.* Eustath. — *ἐμέ — εἶναι.* Vid. **Thiersch.** Gr. Gr. §. 338. 9. — *ὅσσοι νῦν — ἔδοντες.* Non male *Dacieria* ad h. l. scripsisse videtur haec: *Par-là* (*σῖτον ἔδοντες*) *Ulysse veut marquer les Nations civilisées, policées, et non pas de Nations barbares, qui ne connoissent pas l'usage du bled.* Neque enim probabile est, quod putat *Clarkius*, illo additamento homines universos sine discrimine significari ab Homero, qui satis abundanter illud deinde scripserit, cum minime constans ac perpetuum sit apud illum epitheton hominum illud *σῖτον ἔδοντες.* Accedit, quod ipsi homines quatenus illud de iis praedicatur, commode opponi poterant sequenti *Ἡρακλῆϊ* et *Εὐρύτῳ* i. e. viris a mansuetiori vitae cultu ac victu alienioribus, sed ejusmodi artibus, qualis est peritia sagittarum ab arcu emittendarum, vehementer studentibus eisdemque nobilitatis. Cum his igitur contendere se posse negat Ulysses. Similiter etiam Eustathius: *Τό, σῖτον ἔδοντες,* inquit, *πρὸς διαστολὴν ἴσως ἐῤῥέθη ἑτέρων βροτῶν μὴ τοιούτων, ὁποίους καὶ τοὺς μακροβίους Αἰθίοπας ἡ ἱστορία φησίν, οἳ ἄρτον ἔδοντες κόπρῳ αὐτὸν εἴκασαν.* Addit Eustathius, fuisse etiam *ἀκριδοφάγους* et *ἰχθυοφάγους*, neque *τὸ Σκυθικὸν φῦλον* et *Μασσαγετικὸν κρέασι διοικονούμενον* velle *σιτοφαγεῖν.* — *Ἡρακλῆϊ.* Vid. **Thiersch.** §. 193. 37. — *Εὐρύτῳ Οἰχαλιῆϊ.* Cf. Il. II, 596. 730. Schol. *Ἡ Οἰχαλία πόλις τῆς Θεσσαλίας.* Cf. Pausan. IV, 2. Strab. IX. p. 669. — *οἵ — ἐρίζεσκον.* *Συλληπτικῶς. οὐ γὰρ Ἡρακλῆς ἤρισε περὶ τοξικήν τινι, ὁ δὲ Εὔρυτος Ἀπόλλωνι ἤρισεν.* Pal. Ambr. Hoc ipsum testatur

τῷ ῥα καὶ αἶψ' ἔθανεν μέγας Εὔρυτος, οὐδ' ἐπὶ γῆρας
ἵκετ' ἐνὶ μεγάροισι· χολωσάμενος γὰρ Ἀπόλλων
ἔκτανεν, οὕνεκά μιν προκαλίζετο τοξάζεσθαι.
δουρὶ δ' ἀκοντίζω, ὅσον οὐκ ἄλλος τις ὀϊστῷ.

Apollon. Rhod. I, 88. (non Homerus in Iliade, ut idem Ambr. addit), cujus verba sed corrupta haec sunt: *Οἰχαλίης ἐπίουροι, ἀπηνέος Εὐρύτου υἷες, Εὐρύτου, ᾧ πόρε τόξον Ἑκηβόλος. οὐδ' ἀπόνητο δωτίνης· αὐτῷ γὰρ ἑκὼν ἐρίδηνε δοτῆρι.* Ceterum cum diis pugnare posse de aliqua re dicuntur ii, qui sunt illius ipsius rei peritissimi eoque reliquis omnibus hominibus longe excellentiores. Ita Il. IX, 389. *εἰ Ἀφροδίτῃ κάλλος ἐρίζοι* i. e. *εἰ καλλίστη πασῶν γυναικῶν εἴη.* Sed quicunque vere contenderunt cum diis de rei cujusdam peritia vel in quadam re excellentia, iidem constanter dicuntur in gravissima propter illam audaciam incidisse mala. Vid. v. 226 — 228. Idem exponit ad verba *αἶψ' ἔθανεν μ. Εὔρυτος* Eustathius. Cf. *Köppen.* ad Il. IX, 389. „*Der Sprachgebrauch wurde durch die Idee veranlasst, dass Menschen, die durch ausserordentliche Gaben der Natur oder Kunst alle übertrafen, wenn sie unglücklich wurden, es dadurch geworden wären, dass sie sich der Gottheit gleich geglaubt, sich wirklich mit ihr gemessen hätten.*" Denique addit Eustathius: *ἔοικε δὲ αἴφνης θανεῖν καὶ ὁ Εὔρυτος. τοῦτο γὰρ δηλοῖ ὁ πρὸς Ἀπόλλωνος θάνατος, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται. Ἡρακλῆς δὲ οὐδέν τι λέγεται παθεῖν δεινὸν ὑπὲρ τῆς πρὸς θεοὺς ἔριδος, ὅτι μηδὲ ἐπροκαλίζετο εἰς τοξείαν, οὐδὲ πάνυ δοκεῖ θρασὺς αὐτοῖς εἶναι. ἄλλως δέ γε ἀθανατοῖς αὐτὸν ἐρίσαι κατὰ ἄμυναν, ἡ Ἰλιὰς ἐδήλωσε* (V, 392. 394. et *Köppen.* ad h. l. Hesiod. Scut. Herc. v. 362. Pind. Ol. IX, 43. sqq.). *τὸ μέντοι ὑφ' Ἡρακλέους θανεῖν τὸν Εὔρυτον κατὰ τοὺς ὕστερον καὶ τὰ περὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ Εὐρύτου Ἰόλης οὐκ οἶδεν ὁ ποιητής. ἄλλοι δὲ μεθ' Ὅμηρον αὐτὸ ἱστοροῦσιν, ὡς καὶ Σοφοκλῆς* (Trachin. v. 244. sq.). *Σημείωσαι δὲ καί, ὡς ἐμφαίνει Ὀδυσσεὺς ἐνταῦθα, μηδὲ δεῖν* (*εἶναι* delendum esse dicit *Baumgarten-Crusius* ad h. l.) *εὔξεσθαί* (Idem V. D. legendum putat *εὔξασθαί*) *τινα ἐξισωθῆναι τῷ Εὐρύτῳ, εἴγε οὕτω ταχὺ ἐκ θεομηνίας ἔθανεν. Ὅτι δὲ τῷ τοῦ Εὐρύτου τόξῳ ἐχρᾶτό ποτε Ὀδυσσεύς, ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα ἱστορήσει Ὅμηρος* (XXI, 32 sqq.), *καθά που καὶ Φιλοκτήτης.* Vid. *Klopfer's mytholog. Wörterbuch* I, 726. sq. 2. 833. sq. — *οἰστῷ.* Ad hoc verbum non quadrare praecedens *ἀκοντίζω*, ideoque *ἵησιν* vel *πέμπει* vel simile quid esse supplendum, recte monet Eustathius, qui simul anim-

οἴοισιν δείδοικα ποσὶν μήτις με παρέλθῃ
Φαιήκων· λίην γὰρ ἀεικελίως ἐδαμάσθην
κύμασιν ἐν πολλοῖς· ἐπεὶ οὐ κομιδὴ κατὰ νῆα
ἦεν ἐπηετανός· τῷ μοι φίλα γυῖα λέλυνται.
Ὣς ἔφαθ᾽· οἱ δ᾽ ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ·
Ἀλκίνοος δέ μιν οἶος ἀμειβόμενος προςέειπεν·
Ξεῖν᾽, ἐπεὶ οὐκ ἀχάριστα μεθ᾽ ἡμῖν ταῦτ᾽ ἀγορεύεις,
ἀλλ᾽ ἐθέλεις ἀρετὴν σὴν φαινέμεν, ἥ τοι ὀπηδεῖ,
χωόμενος ὅτι σ᾽ οὗτος ἀνὴρ ἐν ἀγῶνι παραστὰς
νείκεσεν· ὡς ἂν σὴν ἀρετὴν βροτὸς οὔτις ὄνοιτο,
ὅςτις ἐπίσταιτο ᾗσι φρεσὶν ἄρτια βάζειν·

---

advertit, alibi Homerum eodem modo dicere: *σῖτον ἐσθί-ειν καὶ οἶνον, κάπνον ἐλεύσσομεν καὶ φθογγήν.* Est haec notissima illa figura orationis, quae zeugma vocatur. — *μήτις.* Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 340. 5. *λίην ἀεικελίως* ibid. §. 298. 7. c. — *ἐπεὶ οὐ κομιδή — ἐπηετανός.* Male haec explicat Eustathius sic: *Τὸ δέ, ἐπεὶ οὐ κομιδὴ κατὰ νῆα ἦν, ἀντὶ τοῦ, ἐπεὶ ὤλετο ἡ ναῦς· οὐ γὰρ διὰ τὸ μὴ κομιδὴν ἐν βρώμασιν ἔχειν, ἐδαμάσθη Ὀδυσσεὺς τοῖς κύμασιν, ἀλλ᾽ ὅτι ἐθραύσθη κύμασιν ἡ τὴν κομιδὴν ἔχουσα ναῦς.* Quomodo enim hoc significare possint illa verba, difficile intelligitur. Cf. *Passow.* in Lex s. v. *κομιδὴ* 2. Temere igitur assensus Eustathio *Clarkius* ad h. l. propterea, quod navis Ulyssis rebus omnibus a Calypso instructa dicatur supra V, 264. Quod nullo modo negat Ulysses, ut facile apparet, imo hoc tantum dicit, non *ἐπηετανόν* fuisse illam *κομιδήν.* Vid. *Passow.* s. v. *ἐπηετανός.* —

V. 234—255. *Ἐπεὶ οὐκ ἀχάριστα* etc. De h. l. Eustathius: *Ἔστι δὲ ἡ ἀπόδοσις,* inquit, *τοῦ ἐπεὶ συνδέσμου, ἐν τῷ, ὡς ἂν σὴν ἀρετὴν οὔτις ὄνοιτο· ἵνα λέγῃ ὅτι ἐπεὶ οὐκ ἀχάριστα φής, ὄντως ἂν οὐδεὶς μέμψοιτό σε.* Sed *ὡς* pro *ὄντως* accipere profecto magis etiam durum est, quam apodosin cum Ambr. ordiri ab v. 241., ut sententia existat haec: *ἐπεὶ οὐκ ἀχάριστα μεθ᾽ ἡμῖν ταῦτ᾽ ἀγορεύεις, ἄγε δὴ νῦν ἐμέθεν ξυνίει ἔπος,* ita ut *ἀλλά* positum sit Schol. isto judice pro *δή.* Rectius jam *Clarkius* ad h. l. apodosin reticuisse Homerum censuisse videtur. Vid. quae annotavi ad III, 103. p. 121. — *ἀρετήν* h. l. sigillatim esse *τὴν περὶ τοὺς ἀέθλους δεξιότητα* recte monet Eustathius. Cf. infra v. 329. XVIII. 132. XIX, 114. et quae monui ad II, 206. p. 84. — *ἄρτια βάζειν.* Cf. Herodot. VII, 29.,

ἀλλ' ἄγε, νῦν ἐμέθεν ξυνίει ἔπος, ὄφρα καὶ ἄλλῳ
εἴπῃς ἡρώων, ὅτε κεν σοῖς ἐν μεγάροισιν
δαινύῃ παρὰ σῇ τ' ἀλόχῳ καὶ σοῖσι τέκεσσιν,
ἡμετέρης ἀρετῆς μεμνημένος, οἷα καὶ ἡμῖν
Ζεὺς ἐπὶ ἔργα τίθησι διαμπερὲς ἐξέτι πατρῶν.
οὐ γὰρ πυγμάχοι εἰμὲν ἀμύμονες, οὐδὲ παλαισταί,
ἀλλὰ ποσὶ κραιπνῶς θέομεν, καὶ νηυσὶν ἄριστοι·
αἰεὶ δ' ἡμῖν δαίς τε φίλη, κίθαρίς τε χοροί τε,
εἵματά τ' ἐξημοιβὰ, λοετρά τε θερμὰ καὶ εὐναί.
ἀλλ' ἄγε, Φαιήκων βητάρμονες, ὅσσοι ἄριστοι,
παίσατε· ὥς χ' ὁ ξεῖνος ἐνίσπῃ οἷσι φίλοισιν,
οἴκαδε νοστήσας, ὅσσον περιγιγνόμεθ' ἄλλων
ναυτιλίῃ καὶ ποσσὶ καὶ ὀρχηστυῖ καὶ ἀοιδῇ.
Δημοδόκῳ δέ τις αἶψα κιὼν φόρμιγγα λίγειαν
οἰσέτω, ἥ που κεῖται ἐν ἡμετέροισι δόμοισιν.
Ὣς ἔφατ' Ἀλκίνοος θεοείκελος· ὦτο δὲ κῆρυξ,
οἴσων φόρμιγγα γλαφυρὴν δόμου ἐκ βασιλῆος.
αἰσυμνῆται δὲ κριτοὶ ἐννέα πάντες ἀνέσταν

---

ubi legitur ἀπαρτιλογίῃ. — ὅτε κεν. Vid. *Thiersch* Gr. Gr. §. 322. 11. — δαινύῃ ibid. §. 232. 39. — ἐξέτι πατρῶν. Ὅ ἐστιν, ἐκ προγόνων ἀνέκαθεν. Eust. — αἰεὶ δ' ἡμῖν δαίς τε φίλη κ. λ. Τὸν εἰρηνικὸν βίον δηλοῖ διὰ τούτων τῶν Φαιάκων. Ambr. Cf. Virgil. Aen. IX, 614. sqq.

Vobis picta croco et fulgenti murice vestis,
Desidiae cordi: juvat indulgere choreis,
Et tunicae manicas et habent redimicula mitrae.

Cf. ibid, XI, 736. Horat. epist. I. 11, 28. — ἐξημοιβά. Ἐξημοιβὰ λέγει τὰ ἄλλοτε ἄλλα ἀμειβόμενα, ὃ καὶ περιουσιασμὸν Φαιακικοῦ πλούτου δηλοῖ. Eustath. — ὀρχηστυῖ καὶ ἀοιδῇ. Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 191. 25. —

V. 256—265. Αἰσυμνῆται οἱ πρὸς ἡμῶν λεγόμενοι βραβευταί, καὶ ἀγωνοθέται, ἤτοι ἐπίσκοποι τοῦ ἀγῶνος. καὶ εἴη ἂν κατὰ τὸ ἔτυμον αἰσιονεμηταί, οἱ τὸ αἴσιον, ὅ ἐστι τὸ κατὰ μοῖραν καὶ καθῆκον, ἀπονέμοντες τοῖς ἀγωνιζομένοις. Schol. Idem habet Eustathius, qui de verbis seqq. ἐννέα πάντες ἀνέσταν simul haec scribit: ἐννέα δὲ καὶ οὗτοι κατὰ μέτρον ἀριθμητικὸν φίλον τῷ μουσολήπτῳ ποιητῇ. De adjecto πάντες vid. *Thiersch.* §. 283. 2. Cf. Il. VII, 161. XIX, 247. Ceterum vocem αἰσυμνήτης Cumaeorum propriam fuisse

δήμιοι, οἳ κατ' ἀγῶνας ἐΰπρήσσεσκον ἕκαστα·
λείηναν δὲ χορόν, καλὸν δ' εὔρυναν ἀγῶνα.
κῆρυξ δ' ἐγγύθεν ἦλθε, φέρων φόρμιγγα λίγειαν
Δημοδόκῳ· ὁ δ' ἔπειτα κί' ἐς μέσον· ἀμφὶ δὲ κοῦροι
πρωθῆβαι ἵσταντο, δαήμονες ὀρχηθμοῖο·
πέπληγον δὲ χορὸν θεῖον ποσίν· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
μαρμαρυγὰς θηεῖτο ποδῶν, θαύμαζε δὲ θυμῷ.
  Αὐτὰρ ὁ φορμίζων ἀνεβάλλετο καλὸν ἀείδειν,
ἀμφ' Ἄρεος φιλότητος ἐϋστεφάνου τ' Ἀφροδίτης·

---

praeeunte Etymol. M. ad Apollon. Lex. p. 70. observat *Villoison*. Schol. ad Eurip. Med. v. 19. *αἰσυμνᾷν ἐστι τὸ ἡγεῖσθαι καὶ ἄρχειν.* — *δήμιοι.* *Δήμιοι οἱ μὲν μεθ' Ὅμηρον κολασταὶ σωμάτων. οἱ δὲ παλαιοὶ ἐκλογὴ δήμου ἦσαν ἐπαινετέα καὶ ἔνδοξος, ἀλλ' οὐκ ἄτιμος, ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς οἱ δημιουργοὶ* (XVII, 383. XIX, 135.) *δηλώσουσι.* Eustath. Vid. *Passow.* s. v. *δήμιος.* Cf. quae monui ad II, 32. p. 61. — Pro *ἐϋπρήσσεσκον* *Thiersch.* Gr. Gr. §. 170. 7. scribendum putat *εὖ πρήσσεσκον.* — *χορὸν τὸν τόπον, ἔνθα ἔμελλον χορεύειν* Scholiasta, *τὸν τόπον τῆς χορείας καὶ τῆς ὀρχήσεως* similiter interpretatur Eustathius. Neque aliter statim post *ἀγῶνα* dicitur i. e. *τόπον, ἐν ᾧ ἠγωνίζοντο.* Schol., *Kampfplatz.* Cf. Porphyr. Quaest. Hom. 20. — *χορὸν θεῖον.* *Θεῖον δὲ τὸν τοιοῦτον λέγει χορὸν διὰ τοὺς αὐτόθι τιμωμένους θεούς, ἢ καὶ διὰ τὸ θεῖον τοῦ ἔργου.* Eust. ad v. 260. — *μαρμαρυγὰς — ποδῶν* Eustathius explicat: *αἱ σύντονοι κινήσεις. ἐν γὰρ ταῖς ὀξείαις φασὶ κινήσεσιν ἀπόστιλψις γίνεταί τις τῶν ποδῶν. κεῖται δὲ ἡ λέξις καὶ παρὰ τῷ Ὀππιανῷ, εἰπόντι μαρμαρυγὴν βαρυηχέα* (*Baumgarten-Crusius* laudat Opp. Halieut. IV, 569. *ὑπὸ μαρμαρυγῆς ταχυηρέος ἠδ' ὁμάδοιο*, et III, 582. *πυρὸς ἀναιθομένοιο φαεινὴν μαρμαρυγήν*), *ὅτε θάλασσα μαρμαίρει κινουμένη ἐν τῷ τύπτεσθαι κώπαις καὶ κοντοῖς.* Similiter etiam Porphyr. Qu. Hom. 9. *καὶ ἐπ' ὀρχήσεως*, inquit, *συντόνου μεταφέρων, ἔφη, Μαρμαρυγὰς θηεῖτο ποδῶν, τὰς ἐν τῇ κινήσει στιλβηδόνας, ἃς ποιεῖ καὶ τὸ πῦρ κινούμενον.* —

V. 266—294. *Ἀνεβάλλετο.* Vid. quae observavi ad I, 155. p. 26. Cf. *Gataker.* Adversaria Miscellan. I, 10. — *ἀμφ' Ἄρεος — Ἀφροδίτης.* Taxatus est Homerus, quod h. l. canentem fecerit Demodocum de Martis ac Veneris concubitu ab Dionys. Halicarn. de Homeri Poes. §. 25. Plat. de republ. III. Scholiastes tamen: *μακρόθεν*, inquit, *παιδεύει αὐτοὺς μὴ ἀσελγαίνειν, ὡς καὶ θεῶν*

ὡς τὰ πρῶτα μίγησαν ἐν Ἡφαίστοιο δόμοισιν
λάθρῃ· πολλὰ δ' ἔδωκε, λέχος δ' ἤσχυνε καὶ εὐνὴν
Ἡφαίστοιο ἄνακτος· ἄφαρ δέ οἱ ἄγγελος ἦλθεν
Ἥλιος, ὅ σφ' ἐνόησε μιγαζομένους φιλότητι.

διὰ ταῦτα ἀσχημόνουντων. Neque dissimiliter poëtarum in universum et Homeri sigillatim nec non deorum deorumque gentilium dignitatem tueri studuit illo, quem de audiendis poetis conscripsit, egregio sane libello Plutarchus, qui de hoc nostro loco monuit haec: *Ἐν μὲν γὰρ τοῖς περὶ τῆς Ἀφροδίτης, διδάσκει τοὺς προσέχοντας, ὅτι μουσικὴ φαύλη, καὶ ᾄσματα πονηρά, καὶ λόγοι μοχθηρὰς ὑποθέσεις λαμβάνοντες, ἀκόλαστα ποιοῦσιν ἤθη, καὶ βίους ἀνάνδρους, καὶ ἀνθρώπους τρόφην καὶ μαλακίαν καὶ γυναικοκρασίαν ἀγαπῶντας, Εἵματά τ' ἐξημοιβά — εὐναί* (supra v. 249.). Jam vero ad haec nunc quidem ut confugiamus, plane non opus erit, siquidem non sine magna verisimilitudinis specie affirmarit et probarit *B. Thiersch. Urgestalt der Odyssee* p. 63. sqq., totum istum locum inde a v. 266—366. esse spurium et eodem scriptore, qui Batrachomyomachiam composuerit, confectum. Vid. l. l. p. 68. *Nach Erwägung mehrerer Umstände scheint dies Stück und die Batrachomyomachie denselben Verfasser zu haben. Im Allgemeinen weht hier die muntre Laune und bisweilen zügellose Leichtfertigkeit, wie in der Batrachomyomachie. Die Götter müssen sich zum Spass hergeben, hier und dort. Kurz das Komische ist vorherrschend, der Geist ist in beyden Dichtungen gleich und die Naivitäten hier können uns gar nicht in Verwunderung setzen, da wir sie noch zahlreicher in der Batrachomyomachie finden. Es finden sich sogar Ausdrücke und Wendungen in beyden Gedichten, die sich sehr ähnlich sind.* — *τὰ πρῶτα* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 298. 1. c. — *πολλὰ δ' ἔδωκε. Δῶρα δηλαδή, νοηθέντα ἐκ τοῦ παράγοντος αὐτὰ ῥήματος τοῦ ἔδωκε.* Eust. Sed est hoc profecto satis durum, ut taceam, sententiam quoque quae deinde efficitur, esse miram. Hinc recte *B. Thiersch.* l. l. p. 67. 5. hanc locutionem Homero indignam censuit. — *Ἥλιος.* Neque haec forma apud Homerum alibi legitur. Vid. *B. Thiersch.* l. l. p. 66. 3. *F. Thiersch.* Gr. Gr. §. 166. 2. p. 252. Idem dicendum de sequenti *μιγαζομένους δόλον.* Schol. explicat *πανουργίαν.* Sed recte *B. Thiersch.* l. l. p. 68. sq. *Das (δολος),* inquit, *ist nicht ein Abstractum, etwa List. Nein, es wird offenbar der δεσμὸς ἄῤῥηκτος καὶ ἄλυτος* (v. 274. 275.) *darunter verstanden. Gerade so nennt*

Ἥφαιστος δ᾽ ὡς οὖν θυμαλγέα μῦθον ἄκουσεν,
βῆ ῥ᾽ ἴμεν ἐς χαλκεῶνα, κακὰ φρεσὶ βυσσοδομεύων·
ἐν δ᾽ ἔθετ᾽ ἀκμοθέτῳ μέγαν ἄκμονα, κόπτε δὲ δεσμοὺς
ἀῤῥήκτους, ἀλύτους, ὄφρ᾽ ἔμπεδον αὖθι μένοιεν.
αὐτὰρ ἐπειδὴ τεῦξε δόλον, κεχολωμένος Ἄρει,
βῆ ῥ᾽ ἴμεν ἐς θάλαμον, ὅθι οἱ φίλα δέμνι᾽ ἔκειτο·
ἀμφὶ δ᾽ ἄρ᾽ ἑρμῖσιν χέε δέσματα κύκλῳ ἁπάντῃ·
πολλὰ δὲ καὶ καθύπερθε μελαθρόφιν ἐξεκέχυντο,
ἠΰτ᾽ ἀράχνια λεπτά, τά γ᾽ οὔ κέ τις οὐδὲ ἴδοιτο,
οὐδὲ θεῶν μακάρων· πέρι γὰρ δολόεντα τέτυκτο.
αὐτὰρ ἐπειδὴ πάντα δόλον περὶ δέμνια χεῦεν,
εἴσατ᾽ ἴμεν ἐς Λῆμνον, ἐϋκτίμενον πτολίεθρον,

---

der König der Mäuse in der herzbrechenden Rede, welche die Todesarten der drei königlichen Söhne schildert, die Mausefalle ξύλινον δόλον, *die hölzerne List. Wer fühlt nicht die Aehnlichkeit zwischen der Mausefalle und der Fangmaschine des Hephaestos?* — ἀμφὶ δ᾽ ἄρ᾽ ἑρμῖσιν — — ἴδοιτο. Cf. Ovid. Art. Amat. II, 577.

Mulciber obscuros lectum circaque superque
Disponit laqueos, lumina fallit opus.

ἑρμῖσιν τοῖς ποσὶ τῆς κλίνης. Ἕρμα γὰρ ὥσπερ εἰσὶ τῆς κλίνης παρὰ τὸ ἐνείρεσθαι. Eustath. — ἐξεκέχυντο. Τὸ χεῦε καὶ τὸ κέχυντο τῆς ἄγαν λεπτότητος καὶ τῆς οἷον ἐντεῦθεν ὑγρότητος τῶν δεσμῶν ἐστι δηλωτικόν, διὸ καὶ ἐπλεόνασε τῇ τοιαύτῃ λέξει διὰ τὸ καίριον. Idem. — εἴσατο i. e. ut recte interpretatur Schol., male contrarium tuente Eustathio, προσεποιήσατο, et ut Ovid. Art. Am. II, 579. canit, *fingit iter Lemnon.* Vid. Passow. s. v. εἴδω. — ἐϋκτίμενον πτολίεθρον, ἥ κ. λ. Duo in his notavit B. Thiersch. *Urgestalt* p. 67. „*Dem Zusammenhange nach sollte man schliessen, es müsse heissen:* ἐς Λῆμνον ἐϋκτίμενον πτολίεθρον, *besonders weil* ἥ φιλτάτη γαιάων *darauf folgt. Doch der Sinn bleibt derselbe und der Anachronismus auch. Denn Lemnos war nicht bebaut; die Sintier auf dieser Insel sind ein rauhes Volk, und Sophokles hat ganz Recht, wenn er den Philoctet nach dem Homer auf einer einsamen Insel* μοῦνον ἀπ᾽ ἄλλων στικτῶν ἢ λασίων μετὰ θηρῶν *liegen lässt.*" (Soph. Philoct. v. 183.). Prius tamen quo offensus V. D., qualitercunque removere studuit Eustathius his verbis ad v. 363. prolatis: Τὸ δέ, ἐϋκτίμενον

ἥ οἱ γαιάων πολὺ φιλτάτη ἐστὶν ἁπασέων.
οὐδ' ἀλαοσκοπιὴν εἶχε χρυσήνιος Ἄρης,
ὡς ἴδεν Ἥφαιστον κλυτοτέχνην νόσφι κιόντα·
βῆ δ' ἴμεναι πρὸς δῶμα περικλυτοῦ Ἡφαίστοιο,
ἰσχανόων φιλότητος ἐϋστεφάνου Κυθερείης.
ἡ δὲ νέον παρὰ πατρὸς ἐρισθενέος Κρονίωνος
ἐρχομένη κατ' ἄρ' ἕζεθ'· ὁ δ' εἴσω δώματος ᾔει,
ἔν τ' ἄρα οἱ φῦ χειρί, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
Δεῦρο, φίλη, λέκτρονδε τραπείομεν εὐνηθέντε.
οὐ γὰρ ἔθ' Ἥφαιστος μεταδήμιος, ἀλλά που ἤδη
οἴχεται ἐς Λῆμνον μετὰ Σίντιας ἀγριοφώνους.

πολίεθρον, τρόπος ἐστὶ ποιητικὸς συνεκφωνήσας χάριν σαφηνείας τῷ ὅλῳ ἤγουν τῇ Λήμνῳ τὸ μέρος αὐτῆς τὴν πόλιν, καὶ ἔστιν ὅμοιον τῷ, ἐς Κύπρον ἐς Πάφον, ὃ μετ' ὀλίγα κεῖται (v. 362.). Praeterea cf. *B. Thiersch.* l. l. p. 65. 2. „*Nach der achtzehnten Rhapsodie der Ilias wohnt Hephaestos nicht auf Lemnos, sondern im Olympos. Erst jüngere Dichter setzen ihn mit seiner Werkstätte auf die Insel Lemnos und noch jüngere auf den Aetna. Zu diesen Dichtern gehört der Interpolator dieser Episode.*“ — γαιάων. Vid. *F. Thiersch.* Gr. Gr. §. 179. p. 278. — φιλτάτη scilicet διὰ τοὺς ἐκεῖ κρατῆρας τοῦ πυρός, καὶ ὅτι καὶ πόλεις δύο περὶ αὐτήν, ὧν μία καὶ ἡ Ἡφαιστία, εἰς ἣν καὶ εἰκὸς ἀπελθεῖν τὸν Ἥφαιστον, καὶ ὅτι Σίντιες οἱ Λήμνιοι, καὶ διατί ταῦτα, ἡ Ἰλιὰς δηλοῖ (I, 593.). Eust. Vid. *Gatterer.* in *Commentt. Soc. Reg. Gottingens.* Vol. VI. p. 53. sqq. Cf. Sophocl. Phil. 987. 800. *Köppen.* ad l. l. Iliad., infra v. 294. — ἀλαοσκοπιήν. Cf. Virg. Aen. XI, 725. sq.

At non haec nullis hominum sator atque deorum
Observans oculis, summo sedet altus Olympo. —

Τραπείομεν. Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 148. 11. — Σίντιας παρὰ τὸ σίνεσθαι καὶ βλάπτειν, πειρατὰς ὄντας. ἢ ὅτι δοκοῦσιν αὐτοὶ πρῶτον νενοηκέναι τὰ πρὸς πόλεμον ὅπλα. Ambr. E. Ἄλλως. Σίντιες ἐκαλοῦντο οἱ Λήμνιοι, ὡς Ἑλλάνικος ἱστορεῖ ἐν τῷ περὶ Χίου κτίσεως (vid. Fragment. ed. *Sturz.* p. 89. p. 142.), τὸν τρόπον τοιοῦτον. Ἐκ τῆς Τενέδου ᾤχοντο εἰς τὸν Μέλανα κόλπον, καὶ πρῶτον μὲν εἰς Λῆμνον ἀφίκοντο. ἦσαν δὲ αὐτόθι κατοικοῦντες Θρᾶκές τινες οὐ πολλοὶ ἄνθρωποι, ἐγεγόνεισαν δὲ μιξέλληνες. τούτους ἐκάλουν οἱ περίοικοι Σίντιας, ὅτι ἦσαν αὐτῶν δημιουργοί τινες πολεμιστήρια ὅπλα ἐργαζόμενοι· τούτοις συνῴκισαν ἑαυτοὺς

Ὣς φάτο· τῇ δ' ἀσπαστὸν ἐείσατο κοιμηθῆναι.
τὼ δ' ἐς δέμνια βάντε κατέδραθον· ἀμφὶ δὲ δεσμοὶ
τεχνήεντες ἔχυντο πολύφρονος Ἡφαίστοιο·
οὐδέ τι κινῆσαι μελέων ἦν, οὐδ' ἀναεῖραι.
καὶ τότε δὴ γίγνωσκον, ὅ τ' οὐκέτι φυκτὰ πέλοντο.
ἀγχίμολον δέ σφ' ἦλθε περικλυτὸς Ἀμφιγυήεις,
αὖτις ὑποστρέψας, πρὶν Λήμνου γαῖαν ἱκέσθαι·
Ἠέλιος γάρ οἱ σκοπιὴν ἔχεν, εἶπέ τε μῦθον.
[βῆ δ' ἴμεναι πρὸς δῶμα, φίλον τετιημένος ἦτορ·]
ἔστη δ' ἐν προθύροισι, χόλος δέ μιν ἄγριος ᾕρει·
σμερδαλέον δ' ἐβόησε, γέγωνέ τε πᾶσι θεοῖσιν·
Ζεῦ πάτερ, ἠδ' ἄλλοι μάκαρες θεοὶ αἰὲν ἐόντες,
δεῦθ', ἵνα ἔργ' ἀγέλαστα καὶ οὐκ ἐπιεικτὰ ἴδησθε·

ἀναμίξ, ὡς ἦλθον αὐτόθι, καὶ κατέλιπον ναῦς πέντε. Ambr. E. Q. — ἀγριοφώνους. Ἀγριοφώνους τοὺς Λημνίους καλεῖ, καθ' ὃν ἴσως λόγον καὶ τοὺς Κᾶρας βαρβαροφώνους (Il. II, 867.) ἢ καὶ ὡς ληστρικοὺς καὶ διὰ τοῦτο ἄγρια λαλεῖν ἐπίτηδες εἰθισμένους. οἳ πρῶτοι καὶ βελοποιΐας εὑρεταὶ εἶναι δοκοῦσι, διὸ καὶ Σίντιες λέγονται, κατὰ μέν τινας αὐτόχθονες ὄντες ἐν Λήμνῳ, κατὰ δὲ ἑτέρους ἐκ τῆς ἀντιπέραν ἥκοντες. Eust. —

V. 295 — 320. *Τὼ δ' ἐς δέμνια — ἔχυντο.* Cf. Ovid. Art. A. II, 519. sq.

— — — Veniunt ad foedus amantes;
Impliciti laqueis nudus uterque jacent.

κατέδραθον vid. supra VII, 285. — *καὶ τότε δὴ γίγνωσκον.* Cf. Ovid. Amor. I, 9, 39.

Mars quoque deprensus fabrilia vincula sensit. — *ἀγχίμολον.* Vid. Apollon. Lex. p. 20. Cf. Od. XIV, 410. XVII, 356. XXIV, 352. — *Ἀμφιγυήεις* vocatur Vulcanus ex sententia Schol. Ambr. ὅτι καὶ ἀμφοτέρους εἶχε τοὺς πόδας χωλούς. Contra vid. *Klopfer's mythol. Wörterbuch* II, 628. — v. 303. haud dubie spurius ac delendus ex auctoritate etiam librorum. *Ernest.* Cf. v. 300. — Pro *ἔργα γελαστά* teste Eustathio alia lectio est *ἔργ' ἀγέλαστα*, quam praetulit *Dacieria* et *Ernestius*, qui verissime: *Non est*, inquit, *credibile, Vulcanum voluisse, ridere Deos, aut rem risu dignam judicasse, etsi risus coortus est* (v. 326.); *tamen id non de consilio Vulcani factum.* Cf. v. 314. Neque sane mihi verum videtur *γελαστά*, quamvis ita scripserit *Wolfius*, cum nec illud

ὡς ἐμὲ χωλὸν ἐόντα Διὸς θυγάτηρ Ἀφροδίτη
αἰὲν ἀτιμάζει, φιλέει δ' ἀΐδηλον Ἄρηα·
οὕνεχ' ὁ μὲν καλός τε καὶ ἀρτίπος, αὐτὰρ ἔγωγε
ἠπεδανὸς γενόμην· ἀτὰρ οὔτι μοι αἴτιος ἄλλος,
ἀλλὰ τοκῆε δύω· τὼ μὴ γείνασθαι ὄφελλον!
ἀλλ' ὄψεσθ', ἵνα τώγε καθεύδετον ἐν φιλότητι,
εἰς ἐμὰ δέμνια βάντες· ἐγὼ δ' ὁρόων ἀκάχημαι.
οὐ μέν σφεας ἔτ' ἔολπα, μίνυνθά γε, κειέμεν οὕτω,
καὶ μάλα περ φιλέοντε· τάχ' οὐκ ἐθελήσετον ἄμφω
εὕδειν· ἀλλά σφωε δόλος καὶ δεσμὸς ἐρύξει,
εἰςόκε μοι μάλα πάντα πατὴρ ἀποδώσει ἔεδνα,
ὅσσα οἱ ἐγγυάλιξα κυνώπιδος εἵνεκα κούρης·
οὕνεκά οἱ καλὴ θυγάτηρ, ἀτὰρ οὐκ ἐχέθυμος.
Ὡς ἔφαθ'· οἱ δ' ἀγέροντο θεοὶ ποτὶ χαλκοβατὲς δῶ·
ἦλθε Ποσειδάων γαιήοχος· ἦλθ' ἐριούνης
Ἑρμείας· ἦλθεν δὲ ἄναξ ἑκάεργος Ἀπόλλων.

---

sit improbabile, *γελαστά* scripsisse, qui *ἀγέλαστα* crederent pugnare cum v. 326. Hinc *ἀγέλαστα* scribendum duxi. Quamvis autem vel hoc sit paulo alienius, quia sumendum est, Vulcanum risum iri motum, credidisse tamen minus ineptum est quam prius. Ceterum *ἔργ' ἀγέλαστα* Ambr. B. Q. ita explicat: *οὐκ εὐτελῆ, ἃ διὰ τὴν εὐτέλειαν καταφρονήσαι τις.* — *ἀρτίπος* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 168. 12. — *ἀλλά σφωε* ibid. §. 204. 6. — *ἔεδνα* h. l. dicit esse *φανερῶς τὰ ἐκ τοῦ νυμφίου τῇ γαμετῇ διδόμενα* Eustathius. Vid. quae monui ád II, 196. p. 83. Cf. I, 277. VI, 159. Sed recte hoc loco dona haec non ipsi sponsae, sed ejus patri data fuisse dici observat *Clarkius.* — Pro *ἀποδώσει* legendum censet *ἀποδῷσιν* *Thiersch.* Gr. Gr. §. 345. 3. b. — *καλή* — *ἐχέθυμος.* Raram facit misturam cum sapientia forma. Petron. —

V. 321 — 328. *Ἦλθε* — *ἦλθ'* — *ἦλθεν.* Hanc haud invenustam verbi ad frequentiam exprimendam accommodatam repetitionem imitatus est Virgil. Eclog. X, 19. sq. *Venit* et upilio, tardi *venere* bubulci: nudus hiberna *venit* de glande Menalcas — *venit* Apollo. — *ἐριούνης* i. e. *ἔρι ὀνήσας τοὺς ἀνθρώπους,* seu ut interpretatur Schol. *μεγαλωφέλης, πολυωφελής, ἀγαθός* Hesych. Cf. Apollon. Lex. p. 299. Cf. infra v. 335. *δῶτορ ἐάων.* Vocatur autem ita Mercurius *κατ' ἐξοχήν*, idemque *ἀκακής,* quia *κακὸν μὲν οὐδὲν ἡ παρ' αὐτοῦ δωρεά, ἀγαθὰ δ' ἑξῆς ἅπαντα παρέχει τοῖς*

θηλύτεραι δὲ θεαὶ μένον αἰδοῖ οἴκοι ἑκάστη.
ἔσταν δ᾽ ἐν προθύροισι θεοί, δωτῆρες ἑάων·
ἄσβεστος δ᾽ ἄρ᾽ ἐνῶρτο γέλως μακάρεσσι θεοῖσιν,
τέχνας εἰσορόωσι πολύφρονος Ἡφαίστοιο.
ὧδε δέ τις εἴπεσκεν ἰδὼν ἐς πλησίον ἄλλον·
Οὐκ ἀρετᾷ κακὰ ἔργα· κιχάνει τοι βραδὺς ὠκύν·
ὡς καὶ νῦν Ἥφαιστος ἐὼν βραδὺς εἷλεν Ἄρηα,

ἀνθρώποις, ἐν πολέμοις, ἐν εἰρήνῃ, ἐν γῇ, ἐν θαλάσσῃ, ἐν δυσκολίαις, ἐν εὐφροσύναις, π α ν τ α χ ο ῦ. Aristid. T. III. orat. pro Rhetor. Cf. Il. XVI, 185. XX, 34. 72. Hymn. in Mercur. v. 28. Spanhem. ad Callim. hym. in Dian. v. 143. — *θ η λ ύ τ ε ρ α ι δ ὲ θ ε α ί. Τὸ θηλύτεραι παρέλκειν μὲν δοκεῖ. — εἴρηται δὲ ὅμως πρὸς ὁμοιότητα τοῦ, γυναικῶν θηλυτεράων* (XI, 385. XXIII, 166.). *ὃ ἐῤῥέθη πρὸς σύγκρισιν τῶν ἄλλων θηλέων ζώων, ἃ οὐχ οὕτω ἀεὶ πρὸς ἔρωτα ἐκθηλύνονται. καὶ ἄλλως δὲ θηλύτεραι γυναῖκες κατὰ τοὺς παλαιοὺς αἱ εὔκαρποι καὶ πολύφοροι.* Eust. Cf. V, 467. et quae ibi annotavi. Callimach. Fragm. 296. *θηλύτατον πεδιόν. — δ ω τ ῆ ρ ε ς ἑ ά ω ν. Δωτῆρες ἑάων, ἀντὶ τοῦ ἀγαθῶν, περὶ οὗ σαφῶς ἀλλαχοῦ δεδήλωται* (ad Il. XXIV, 528.) *ποιητικοῦ ὄντος καὶ οὐκ εὐχρήστου πεζογράφοις ῥήτορσιν. Ὅρα δὲ τὸ δοτῆρες ἐκτεῖνον τὸ ω τῆς ἀρχούσης καὶ ἐνταῦθα καθ᾽ ὁμοιότητα τοῦ, δῶτορ ἑάων* (infra v. 335.). *οἱ δέ γε μεθ᾽ Ὅμηρον συστέλλουσι μὲν τὸ δοτήρ. τὸ δὲ δῶτορ ἐκτείνουσιν ἐν τοῖς παραληγούσαις.* Eust. Cf. *S t u r z.* ad *M a i t t a i r e* de diall. p. 467. C. *M a i t t a i r e* l. l. p. 402. C. F. *T h i e r s c h.* Gr. Gr. §. 183. 10. not. *B. T h i e r s c h. Urgestalt* p. 66. 4. „*Der dorische Genitiv ἑ ά ω ν — liesse sich allenfalls durch eine Stelle (Il. ω. 528.) erklären, wenn anders jene Stelle — ächt ist. Doch lassen wir sie jetzt noch als ächt gelten, so ist erst die Form und zwar nur schwach gedeckt; aber nicht als auffallendes Beiwort des Hermes in δ ῶ τ ο ρ ἑ ά ω ν, zumal wenn er vom Apollo, einem andern Gotte, so angeredet wird. Und überhaupt lässt sich gar nicht erklären, wie es kommt, dass diese gar nicht üble Apposition zu den Göttern (δ ω τ ῆ ρ ε ς ἑ ά ω ν) sonst gar nicht weiter vorkommt und hier zwei Mal hinter einander. Das ist doch etwas Neues, und als solches sollte es geltend gemacht werden.*“ —

V. 329—359. *ο ὐ κ ἀ ρ ε τ ᾷ κ α κ ὰ ἔ ρ γ α.* Similiter Pindar. Isthm. VII, 66. *Τὸ δὲ παρ᾽ δίκαν γλυκύ, πικροτάτα μένει τελευτά.* Athenaeus XII, 1. Vid. *P a s s o w.* s. v. *ἀρετάω. — κ ι χ ά ν ε ι — ὠ κ ύ ν.* Cf. Theogn. v. 329. καὶ

ὠκύτατόν περ ἐόντα θεῶν, οἳ Ὄλυμπον ἔχουσιν,
χωλὸς ἐών, τέχνῃσι· τὸ καὶ μοιχάγρι' ὀφέλλει.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον.
Ἑρμῆν δὲ προςέειπεν ἄναξ, Διὸς υἱὸς, Ἀπόλλων·
Ἑρμεία, Διὸς υἱὲ, διάκτορε, δῶτορ ἐάων,
ἦ ῥά κεν ἐν δεσμοῖς ἐθέλοις κρατεροῖσι πιεσθεὶς
εὕδειν ἐν λέκτροισι παρὰ χρυσέῃ Ἀφροδίτῃ;
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα διάκτορος Ἀργειφόντης·
αἲ γὰρ τοῦτο γένοιτο, ἄναξ ἑκατηβόλ' Ἄπολλον!
δεσμοὶ μὲν τρὶς τόσσοι ἀπείρονες ἀμφὶς ἔχοιεν,
ὑμεῖς δ' εἰςορόωτε θεοὶ, πᾶσαί τε θέαιναι·
αὐτὰρ ἐγὼν εὕδοιμι παρὰ χρυσέῃ Ἀφροδίτῃ!
Ὣς ἔφατ'· ἐν δὲ γέλως ὦρτ' ἀθανάτοισι θεοῖσιν.
οὐδὲ Ποσειδάωνα γέλως ἔχε, λίσσετο δ' αἰεὶ
Ἥφαιστον κλυτοεργὸν, ὅπως λύσειεν Ἄρηα·
καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προςηύδα·
Λῦσον· ἐγὼ δέ τοι αὐτὸν ὑπίσχομαι, ὡς σὺ κελεύεις,
τίσειν αἴσιμα πάντα μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσιν.
Τὸν δ' αὖτε προςέειπε περικλυτὸς Ἀμφιγυήεις·
μή με, Ποσείδαον γαιήοχε, ταῦτα κέλευε·
δειλαί τοι δειλῶν γε καὶ ἐγγύαι ἐγγυάασθαι.

βραδὺς εὐβούλως εἷλεν ταχὺν ἄνδρα διώκων. — *μοιχάγρι'.* Μοιχάγρια δέ, τὰ ὑπὲρ τῆς ἀγρεύσεως καὶ συλλήψεως τῶν μοιχῶν ἐκτιννύμενα. Schol. Vid. *Duport.* praelect. in Theophrast. c. 6. — *Ἑρμεία.* Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 178. 30. — *ἦ ῥά κεν — ἐθέλοις* ibid. §. 352. 6. a. — *γάρ* refertur ad sententiam suppressam: *Ne me vincula terrefactura putes. Utinam enim* etc. Ad sententiam cf. Ovid. A. A. II, 585. sq.

Hos aliquis ridens: In me, fortissime Mavors,
Si tibi sunt oneri, vincula transfer, ait. —

αὐτόν. Vid. *Thiersch.* §. 206. 25. — *δειλαί τοι δειλῶν — ἐγγυάασθαι.* Est haec ῥῆσις sane prima specie satis vaga, et per se plura potest significare. At si respiciamus v. 352. sq., facile, credo, intelligetur, totius loci sententiam nullam esse posse nisi hanc: *Noli* (inquit Neptuno Vulcanus), *noli te pro Marte interponere inque ejus gratiam te ulla promissione obligare; magis profecto nullius frugi sunt sponsiones pro hominibus qui*

πῶς ἂν ἐγώ σε δέοιμι μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσιν,
εἴ κεν Ἄρης οἴχοιτο, χρέος καὶ δεσμὸν ἀλύξας;
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε Ποσειδάων ἐνοσίχθων·
Ἥφαιστ', εἴπερ γάρ κεν Ἄρης χρεῖος ὑπαλύξας
οἴχηται φεύγων, αὐτός τοι ἐγὼ τάδε τίσω.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα περικλυτὸς Ἀμφιγυήεις·
οὐκ ἔστ', οὐδὲ ἔοικε, τεὸν ἔπος ἀρνήσασθαι.
Ὣς εἰπὼν, δεσμῶν ἀνίει μένος Ἡφαίστοιο.

---

nullius frugis sunt, susceptae quam ut *ego possim ejusmodi tuam sponsionem admittere. Quo pacto enim ego te obligarim, si Mars,* qui est nullius frugi, *e vinculis elapsus ipsa pacta irrita reddiderit?* Huic nostrae interpretationi proxime convenit ea quam secundo loco affert Eustathius his verbis: Τὸ δέ, Δειλαί τοι — ἐγγυάασθαι, ἀντὶ τοῦ, τῶν κακῶν (i. e. ὑπὲρ τῶν κακῶν ut patet ex ultimis verbis Eustathii, quae statim a me afferentur) καὶ ἐγγύαι κακαί, ὥστε ἐγγυᾶσθαι· ὡς οὐ δέον οὐδὲ νῦν ἐγγύας δοθῆναι ὑπὲρ τοῦ φαυλοτάτου Ἄρεος. Neque plane differt Schol. expositio: αἱ ὑπὲρ τῶν κακῶν καὶ δειλῶν ἐγγύαι καὶ αὗται κακαί εἰσι, τὴν πίστιν ὑπὲρ τῶν τοιούτων μηδενὸς τηρεῖν δυναμένου. Sed nec Eustathius nec Schol. vel rationem grammaticam et significationem Infinitivi ἐγγυᾶσθαι perspexit, neque vim verbi δειλαί intellexit. Primum enim δειλαὶ ἐγγυάασθαι dictum puto ad sensum pro: δειλότεραι ἢ ὥστε vel ἢ ἐγγυᾶσθαι. vid. *Matthiae Schulgrammatik* §. 448. b., deinde ἐγγυάασθαι non est δοθῆναι ἐγγύας sed λαμβάνειν, ut ipse Eustathius recte dicit (Cf. *Passow.* s. v. ἐγγυάω. 2.), et pertinet illud ad Vulcanum sponsionem admittentem, non ad Neptunum eam dantem. Denique δειλαί primo loco positum aperte quamvis similem, tamen significationem ab ea, quae est verbi δειλῶν altero loco posito, distinguendam habet. Nam prius δειλαι convenit magis nostro: *leidig*, unde non male hoc quidem alii interpretati sunt per: δυστυχεῖς. Contra δειλῶν proprie et sensu longo pejori dicitur de hominibus malis. Ineptas vero totius loci explicationes ab aliis prolatas vide sis apud *Baumgarten-Crusium* ad h. l. Cf. *Passow.* s. v. δειλός. — πῶς ἄν et εἴ κεν vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 330. 5. b. §. 352. 6. c. d. — εἴπερ γάρ κεν ibid. §. 329. 2. b. — δεσμῶν ut veram lectionem, pro δεσμόν recte jam edidit *Barnesius* ac post eum *Wolfius.* Cf. supra v. 296. 336. —

τὼ δ' ἐπεὶ ἐκ δεσμοῖο λύθεν, κρατεροῦ περ ἐόντος,
αὐτίκ' ἀναΐξαντε, ὁ μὲν Θρῄκηνδε βεβήκει,
ἡ δ' ἄρα Κύπρον ἵκανε φιλομμειδὴς Ἀφροδίτη,
ἐς Πάφον· ἔνθα δέ οἱ τέμενος, βωμός τε θυήεις·
ἔνθα δέ μιν Χάριτες λοῦσαν, καὶ χρῖσαν ἐλαίῳ
ἀμβρότῳ, οἷα θεοὺς ἐπενήνοθεν αἰὲν ἐόντας·
ἀμφὶ δὲ εἵματα ἕσσαν ἐπήρατα, θαῦμα ἰδέσθαι.
Ταῦτ' ἄρ' ἀοιδὸς ἄειδε περικλυτός· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
τέρπετ' ἐνὶ φρεσὶν ᾗσιν ἀκούων, ἠδὲ καὶ ἄλλοι
Φαίηκες δολιχήρετμοι, ναυσίκλυτοι ἄνδρες.

V. 360—369. *Ὁ μὲν Θρῄκηνδε — ἵκανε.* Cf. Ovid. A. A. II, 585. Mars Threcen occupat, illa Paphon. Ceterum Dacieria: *Homere* (?), inquit, *peint par la le genie et le naturel de ces deux peuples. Mars va en Thrace, parceque les Thraces sont belliqueux, et Venus va en Cypre, dont les habitans sont mons et effeminez, et adonnez a l'amour.* Addit **Ernestius**: *Atque etiam pingit pudorem et iram statim a solutione se abripientium a conspectu.* Cf. supra v. 283. Il. VIII, 48. Virg. Aen. I, 429. — *Θρῄκηνδε.* Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 170. 4. — *φιλομμειδής.* Cf. Ovid. epist. XVI, 83. *Dulce Venus risit.* — *ἔνθα δέ μιν Χάριτες λ.* Vid. *B. Thiersch. Urgestalt der Odyssee* p. 65. 1. „*In der Ilias* (σ. 382.) *ist eine Grazie des Hephaestos Gemahlin; hier Aphrodite. Dass aber Aphrodite von den Charitinnen unterschieden wird, sieht man v.* 363., *nach welchem sie sich zu diesen verfügt, um von ihnen gebadet und gesalbt zu werden. Also ihre Dienerinnen.*" — *οἷα.* Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 298. c. — *ἐπενήνοθεν.* Ὅρα τὸ ἐπενήνοθεν, ἄλλην μὲν ἐνταῦθα σημασίαν ἔχον παρὰ τό, ψεδνὴ δ' ἐπενήνοθε λάχνη (Il. II, 219. Il. X, 134.) ὅμως δὲ καὶ αὐτὸ ἐπιπόλασίν τινα δηλοῦν ἐλαίου, ὥσπερ ἐκεῖνο λάχνης. ἐκείνη τε γὰρ ἐπιπολάζει, καὶ τὸ χριόμενον δὲ ἔλαιον. καὶ ἔστιν ἡ αὐτὴ ἐτυμολογία καὶ κίνησις τοῦ ἐπενήνοθεν, ἐνταῦθά τε καὶ ἐκεῖ. ἑρμήνεια δὲ αὐτοῦ τὸ ἐπικινεῖται, ἔπεστιν, ἐπανθεῖ, ἤ τι τοιοῦτον. ἐκφύγῃ δὲ ἂν καὶ ταύτην τὴν λέξιν ἴσως ἐν τῇ καταλογάδην γραφῇ. Eustath. Cf. Apollon. Lex. p. 275. — *τέρπετ'.* Vid. *B. Thiersch.* l. l. p. 64. sq. *Betrachtet man Anfang und Ende dieser Episode genauer, so wird es deutlicher dass sie hier fremd ist. Zu Anfange wird schon nach gewöhnlicher Weise referirt und summarisch angegeben, was das Lied jenes Sän-*

Ἀλκίνοος δ' Ἅλιον καὶ Λαοδάμαντα κέλευσεν
μουνὰξ ὀρχήσασθαι, ἐπεί σφισιν οὔτις ἔριζεν.
οἱ δ' ἐπεὶ οὖν σφαῖραν καλὴν μετὰ χερσὶν ἕλοντο,
πορφυρέην, τήν σφιν Πόλυβος ποίησε δαΐφρων·
τὴν ἕτερος ῥίπτασκε ποτὶ νέφεα σκιόεντα,
ἰδνωθεὶς ὀπίσω· ὁ δ' ἀπὸ χθονὸς ὑψόσ' ἀερθεὶς,
ῥηϊδίως μεθέλεσκε, πάρος ποσὶν οὖδας ἱκέσθαι.
αὐτὰρ ἐπειδὴ σφαίρῃ ἀν' ἰθὺν πειρήσαντο,
ὠρχείσθην δὴ ἔπειτα ποτὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ,
ταρφέ' ἀμειβομένω· κοῦροι δ' ἐπελήκεον ἄλλοι,
ἑσταότες κατ' ἀγῶνα, πολὺς δ' ὑπὸ κόμπος ὀρώρει.
δὴ τότ' ἄρ' Ἀλκίνοον προσεφώνεε δῖος Ὀδυσσεύς·

---

gers enthalten habe; aber bald darauf holpert die indirekte Relation in direkte über, wie Od. τ. 396. — — *Sieht man auf den Schluss; so wundert man sich dass dieser Schwank keine andre Wirkung thut. Und die Wirkung zu schildern, ist gerade der Haupthebel der epischen Poesie.* Vid. loca a V. D. laudata Od. I, 328. 341. VIII, 84. 522. XVII, 860. Deinde ita pergit V. D.: „*Hier aber in unsrer Stelle wird nichts gesagt, als dass sich die Zuhörer darüber gefreut hätten. Das ist nichts gesagt. Denn τέρπεσθαι ist das, was von der Wirkung jedes andern Gesanges gebraucht werden konnte und gar nicht individualisirend, wie anderwärts immer. Das wenigste, was auf diesen Gesang hätte folgen müssen, wäre wohl die Wirkung, welche nur eine Scene desselben bei den Göttern hervorbrachte (v.* 347. *u.* 348.*), zumal wenn man sich denkt, dass die Sänger den Gesang pantomimisch versinnlichten, wenn auch nicht gerade wie jene Flötenspieler (Arist. poet. c.* 27.*), welche, als sie die Scylla bliesen, den Chorführer zerrten.* —

V. 370—400. *Ἐπεὶ οὖν.* Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 324. 2. — *μεθέλεσκε.* Ἤγουν ἀναπηδήσας καὶ ἔτι μετέωρος ὤν, μετελάμβανε. Καὶ ἦν ἔθος παλαιὸν οὕτω παίζειν. Eust. — *δὴ ἔπειτα.* Vid. *Thiersch.* §. 165. 2. — *ταρφέ ἀμειβομένω.* Vid. Athenaeus I, 13. οἱ Φαίακες δέ παρ' Ὁμήρῳ καὶ ἄνευ σφαίρας (*Casaubonus* legendum contendit καὶ ἄνευ σφαίρας καὶ μετὰ σφαίρας) ὠρχοῦντο. Καὶ ὀρχοῦνται που *ἀνὰ μέρος πυκνῶς*· τοῦτο γάρ ἐστι τό, ταρφέ ἀμειβόμενοι, ἄλλων ἐφεστώτων καὶ ἐπικροτούντων τοῖς λιχανοῖς δακτύλοις, ὅ φησι ληκεῖν. Cf. *Köppen.* ad Il. I, 604. — *ἐπελήκεον.* Τὸ δέ, ἐπελήκεον,

Ἀλκίνοε κρεῖον, πάντων ἀριδείκετε λαῶν,
ἠ μὲν ἀπείλησας, βητάρμονας εἶναι ἀρίστους.
ἦ δ' ἄρ' ἑτοῖμα τέτυκτο· σέβας μ' ἔχει εἰςορόωντα,
Ὣς φάτο· γήθησεν δ' ἱερὸν μένος Ἀλκινόοιο·
αἶψα δὲ Φαιήκεσσι φιληρέτμοισι μετηύδα·
Κέκλυτε, Φαιήκων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες·
ὁ ξεῖνος μάλα μοι δοκέει πεπνυμένος εἶναι.
ἀλλ' ἄγε οἱ δῶμεν ξεινήϊον, ὡς ἐπιεικές.
δώδεκα γὰρ κατὰ δῆμον ἀριπρεπέες βασιλῆες
ἀρχοὶ κραίνουσι, τριςκαιδέκατος δ' ἐγὼ αὐτός·
τῶν οἱ φᾶρος ἕκαστος ἐϋπλυνὲς ἠδὲ χιτῶνα
καὶ χρυσοῖο τάλαντον ἐνείκατε τιμήεντος·
αἶψα δὲ πάντα φέρωμεν ἀολλέες, ὄφρ' ἐνὶ χερσὶν
ξεῖνος ἔχων, ἐπὶ δόρπον ἴῃ χαίρων ἐνὶ θυμῷ.
Εὐρύαλος δέ ἑ αὐτὸν ἀρεσσάσθω ἐπέεσσιν
καὶ δώρῳ· ἐπεὶ οὔτι ἔπος κατὰ μοῖραν ἔειπεν.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπῄνεον, ἠδ' ἐκέλευον·
δῶρα δ' ἄρ' οἰσέμεναι πρόεσαν κήρυκα ἕκαστος·
τὸν δ' αὖτ' Εὐρύαλος ἀπαμείβετο, φώνησέν τε·
Ἀλκίνοε κρεῖον, πάντων ἀριδείκετε λαῶν,
τοιγὰρ ἐγὼ τὸν ξεῖνον ἀρέσσομαι, ὡς σὺ κελεύεις·
δώσω οἱ τόδ' ἄορ παγχάλκεον, ᾧ ἔπι κώπη
ἀργυρέη, κολεὸν δὲ νεοπρίστου ἐλέφαντος
ἀμφιδεδίνηται· πολέος δέ οἱ ἄξιον ἔσται.
Ὣς εἰπὼν, ἐν χερσὶ τίθει ξίφος ἀργυρόηλον,
καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προςηύδα·

δηλοῖ μὲν τὸ ἐπεκρότουν. Ὀνοματοποιΐας δὲ τρόπος ἐστί. Καὶ γίνεται ἀπ' αὐτοῦ καὶ τὸ λακεῖν. Eust. Cf. Thiersch. §. 232. 84. p. 395. — *ἀπείλησας*. Προετείνου, ὑπέσχου, ἐκαυχήσω. Schol. Cf. Il. XXX, 872. Hesychius ἠπείλησε· ἐκαυχήσατο. — *τάλαντον*. Ἔστι κἀνταῦθα τὸ τοῦ ταλάντου ποσὸν οὐ δῆλον, ὁπόσου ὄγκου ἐστί, διὰ τὸ συνήθως ἀόριστον παρὰ τοῖς παλαιοῖς. φασὶ δὲ οἱ παλαιοί, ὅτι διχῶς τὸ τάλαντον. ζυγός τε γάρ, ὃν στατῆρα καλοῦμεν, καὶ σταθμὸς χρυσίου σύμμετρος, οὐχ ὡς ἡμεῖς τῶν ἑξήκοντα μνῶν. Eustath. —

V. 401—442. *Κολεὸν δέ — ἀμφιδεδίνηται*. Cf. Virgil. Aen. IX, 305. *Atque habilem vaginā aptarat eburna.*

Χαῖρε, πάτερ ὦ ξεῖνε! ἔπος δ' εἴπερ τι βέβακται
δεινόν, ἄφαρ τὸ φέροιεν ἀναρπάξασαι ἄελλαι.
σοὶ δὲ θεοὶ ἄλοχόν τ' ἰδέειν καὶ πατρίδ' ἱκέσθαι
δοῖεν· ἐπειδὴ δηθὰ φίλων ἄπο πήματα πάσχεις.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
καὶ σύ, φίλος, μάλα χαῖρε, θεοὶ δέ τοι ὄλβια δοῖεν!
μηδέ τί τοι ξίφεός γε ποθὴ μετόπισθε γένοιτο
τούτου, ὃ δή μοι δῶκας, ἀρεσσάμενος ἐπέεσσιν.
Ἦ ῥα, καὶ ἀμφ' ὤμοισι θέτο ξίφος ἀργυρόηλον.
δύσετό τ' ἠέλιος, καὶ τῷ κλυτὰ δῶρα παρῆεν·
καὶ τάγ' ἐς Ἀλκινόοιο φέρον κήρυκες ἀγαυοί·
δεξάμενοι δ' ἄρα παῖδες ἀμύμονος Ἀλκινόοιο,
μητρὶ παρ' αἰδοίῃ ἔθεσαν περικαλλέα δῶρα.
τοῖσιν δ' ἡγεμόνευ' ἱερὸν μένος Ἀλκινόοιο·
ἐλθόντες δὲ κάθιζον ἐν ὑψηλοῖσι θρόνοισιν.
δή ῥα τότ' Ἀρήτην προσέφη μένος Ἀλκινόοιο·
Δεῦρο, γύναι, φέρε χηλὸν ἀριπρεπέ', ἥτις ἀρίστη·

Schol. ἀμφιδεδίνηται explicat: κύκλῳ περίκειται. — βέβακται πεφλυάρηται. ἔνθεν καὶ ὁ βάξ, ὁ κράκτης, παρὰ τὸ βάζειν. Schol. Vid. *Thiersch.* §. 232. 1. εἴπερ ibid. §. 328. 3. — ἄφαρ — ἄελλαι. Vid. Horat Od. I, 26, 1.

— Tristitiam et metus
Tradam protervis in mare Creticum
Portare ventis.

μηδέ τί τοι — τούτου Eustathius temere ita explicat, quasi Ulysses optaverit, ut sibi nunquam ensis illius usu opus sit. Quam interpretationem recte rejicit *Clarkius*, tum propter τοι tum vocem ποθή, quae deinde inusitatius esset usurpata. Sed idem *Clarkius* temere probat explicationem Spondani, qui sensum loci ita constituit: Utinam te deus ita fortunet, ut nunquam hujus ensis, quo me donas, labores *penuria*. At tum insolentius etiam dictum esset ποθή. Respiciendum potius est ad verba Euryali v. 405. πόλεος δέ οἱ ἄξιον ἔσται, et Ulysses hoc dicit: Utinam nunquam posthac teneat te desiderium illius, quem dedisti mihi, ensis. Euryalus enim ipse antea magnum tribuerat illi dono pretium ac dignitatem, unde fieri posse cogitat Ulysses ut ille hoc amisso κειμηλίῳ aliquando doleat. — χηλόν. Ἡ δὲ χηλὸς ὅτι καὶ λάρναξ λέγεται κατὰ πολυωνυμίαν καὶ κιβωτός, δεδήλωται καὶ ἀλλαχοῦ (ad II,

ἐν δ' αὐτῇ θὲς φᾶρος ἐϋπλυνὲς ἠδὲ χιτῶνα.
ἀμφὶ δέ οἱ πυρὶ χαλκὸν ἰήνατε, θέρμετε δ' ὕδωρ,
ὄφρα λοεσσάμενός τε, ἰδών τ' εὖ κείμενα πάντα
δῶρα, τά οἱ Φαίηκες ἀμύμονες ἐνθάδ' ἔνεικαν,
δαιτί τε τέρπηται, καὶ ἀοιδῆς ὕμνον ἀκούων.
καί οἱ ἐγὼ τόδ' ἄλεισον ἐμὸν περικαλλὲς ὀπάσσω,
χρύσειον, ὄφρ' ἐμέθεν μεμνημένος ἤματα πάντα
σπένδῃ ἐνὶ μεγάρῳ Διΐ τ', ἄλλοισίν τε θεοῖσιν.
Ὣς ἔφατ'· Ἀρήτη δὲ μετὰ δμωῇσιν ἔειπεν,
ἀμφὶ πυρὶ στῆσαι τρίποδα μέγαν ὅττι τάχιστα.
αἱ δὲ λοετροχόον τρίποδ' ἵστασαν ἐν πυρὶ κηλέῳ·
ἐν δ' ἄρ' ὕδωρ ἔχεαν, ὑπὸ δὲ ξύλα δαῖον ἑλοῦσαι.
γάστρην μὲν τρίποδος πῦρ ἄμφεπε, θέρμετο δ' ὕδωρ.
τόφρα δ' ἄρ' Ἀρήτη ξείνῳ περικαλλέα χηλὸν
ἐξέφερεν θαλάμοιο, τίθει δ' ἐνὶ κάλλιμα δῶρα,
ἐσθῆτα, χρυσόν τε, τά οἱ Φαίηκες ἔδωκαν·
ἐν δ' αὐτῇ φᾶρος θῆκεν, καλόν τε χιτῶνα,
καί μιν φωνήσασ' ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Αὐτὸς νῦν ἴδε πῶμα, θοῶς δ' ἐπὶ δεσμὸν ἴηλον,

339.)', οἱ δὲ παλαιοὶ φασὶ καὶ ὅτι ζύγαστρον, ἡ κιβωτός. Eustath. — *καί οἱ ἐγὼ τόδ' ἄλεισον.* Ἐν τούτοις δὲ ὁ Ἀλκίνοος ἐμφαίνει καὶ τὸ ποσὸν τοῦ ταλάντου μὴ εἶναι πολύ. Ἑκάστου γὰρ τῶν ἄλλων βασιλέων (supra v. 393.) τάλαντον δωρησαμένου, αὐτὸς χρύσεον δίδωσιν ἄλεισον. Idem. — *ἵστασαν.* Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 223. 88. h. a. p. 368. sq. — *γάστρην* τὸ χώρημα, ἢ τὸν πυθμένα. Schol. γαστρή, τρίποδος ὁ πυθμήν, παρηγμένη καθ' ὁμοιότητα τοῦ πάτρη καὶ μίτρη. Eust. Vid. *Thiersch.* §. 197. 60. p. 309. —

V. 443—460. *Αὐτὸς — πῶμα.* Vid. *Thiersch.* §. 284. 2. — *ἐπί — ἴηλον.* Παλαιὸν δέ, φασιν, ἔθος ἦν, κατασφαλίζεσθαι δεσμοῖς. Ἡ κλεὶς γὰρ νεωτέρων. Eustath. Idem a v. 444. 445. haec scribit: Τὸ δηλήσεται εὐφήμως εἶπεν ἐπὶ κλοπῆς. Τὸ δέ, γλυκὺν ὕπνον, παραμυθεῖται τὸν Ὀδυσσέα, εἴπερ ἀπόνως οὕτω καὶ ἀνεπαισθήτως πλευσεῖται εἰς Ἰθάκην. Ἰστέον δὲ ὡς ἐντεῦθεν οἱ παλαιοὶ ἐμυθεύσαντο, καὶ ὕπνου δοτείρας εἶναι τὰς τῶν Φαιάκων νῆας, καὶ τὸν ὕπνον πλεούσαις αὐταῖς συμπαρομαρτεῖν. — *ὅππότ' ἄν.* Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 323. 4. — *δέδαε φρεσὶ πότνια Κίρκη.* Male vertit *Barnesius:* docue-

μήτις τοι καθ' ὁδὸν δηλήσεται, ὁππότ' ἂν αὖτε
εὕδῃσθα γλυκὺν ὕπνον, ἰὼν ἐν νηῒ μελαίνῃ.
Αὐτὰρ ἐπεὶ τόγ' ἄκουσε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς,
αὐτίκ' ἐπήρτυε πῶμα, θοῶς δ' ἐπὶ δεσμὸν ἴηλεν
ποικίλον, ὅν ποτέ μιν δέδαε φρεσὶ πότνια Κίρκη.
αὐτόδιον δ' ἄρα μιν ταμίη λούσασθαι ἄνωγεν,
ἔς ῥ' ἀσάμινθον βάνθ'· ὁ δ' ἄρ' ἀσπασίως ἴδε θυμῷ
θερμὰ λοέτρ'· ἐπεὶ οὔτι κομιζόμενός γε θάμιζεν,
ἐπειδὴ λίπε δῶμα Καλυψοῦς ἠϋκόμοιο·
τόφρα δέ οἱ κομιδή γε, θεῷ ὥς, ἔμπεδος ἦεν.
τὸν δ' ἐπεὶ οὖν δμωαὶ λοῦσαν, καὶ χρῖσαν ἐλαίῳ,
ἀμφὶ δέ μιν χλαῖναν καλὴν βάλον ἠδὲ χιτῶνα,
ἔκ ῥ' ἀσαμίνθου βὰς ἄνδρας μέτα οἰνοποτῆρας
ἤϊε· Ναυσικάα δὲ, θεῶν ἄπο κάλλος ἔχουσα,
στῆ ῥα παρὰ σταθμὸν τέγεος πύκα ποιητοῖο·
θαύμαζεν δ' Ὀδυσῆα ἐν ὀφθαλμοῖσιν ὁρῶσα,
καί μιν φωνήσασ' ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Χαῖρε, ξεῖν'! ἵνα καί ποτ' ἐὼν ἐν πατρίδι γαίῃ
μνήσῃ ἐμεῖ', ὅτι μοι πρώτῃ ζωάγρι' ὀφέλλεις.

---

rat ingenio veneranda Circe. Namque φρεσί conjungendum esse cum δέδαε, non cum verbo πότνια, vidit jam Eustathius animadvertendo: *Τό, δέδαε φρεσί, δαΐφρονα συνθέτως βούλεται καὶ τὴν Κίρκην εἶναι. ὅθεν καὶ διδάσκαλος ποικίλου δεσμοῦ τῷ ποικιλόφρονι γίνεται Ὀδυσσεῖ.* — *αὐτόδιον — ἄνωγεν.* Vid. Athenaeus IV, 27. *πάντα δ' ὢν ἀκριβὴς Ὅμηρος, καὶ τὸ μικρὸν τοῦτο οὐ παρέλιπε, τὸ δεῖν θεραπεύσαντα τὸ σωμάτιον καὶ λουσάμενον ἰέναι πρὸς τὸ δεῖπνον. Ἐπὶ τ' οὖν τοῦ Ὀδυσσέως εἶπε πρὸ τῆς παρὰ Φαίαξι θοίνης, Αὐτόδιον — — ἄνωγεν.* Cf. quae monui ad I, 434. sqq. p. 51. sq. De verbo αὐτόδιον Schol. haec affert: *παραχρῆμα, ἐξ αὐτῆς ὁδοῦ, οὐκ ἀλλαχοῦ που χωρισθέντα· ἢ αὐτοδίως, πρὶν ἀλλαχοῦ πορευθῆναι, μετὰ τὸ δῆσαι τὴν κιβωτὸν τοῦ Ὀδυσσέως.* Cf. Apollon. Lex. p. 177. —

V. 461—498. *Ἐμεῖ' ὅτι* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 164. 1. p. 244. — *ζωάγρι'* explicat Schol. *τὰ ὑπὲρ τῆς ζωῆς ὀφειλόμενα.* Eustathius autem: *ἀνθ' οὗ*, inquit, *σε δηλαδὴ ζωὴν ἀγεῖραι τουτέστιν ἀθροῖσαι πεποίηκα. ζωάγριον* est pretium quod pro vita servata ab alio vel capiendum est vel captum vel capitur, *τὸ ἐκ ζωῆς ἀγρευόμενον.* Cf. supra v. 322. Il. XVIII, 407. *ἀνδράγρια* exuviae mi-

Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ναυσικάα, θύγατερ μεγαλήτορος Ἀλκινόοιο,
οὕτω νῦν Ζεὺς θείη, ἐρίγδουπος πόσις Ἥρης,
οἴκαδέ τ' ἐλθέμεναι, καὶ νόστιμον ἦμαρ ἰδέσθαι·
τῷ κέν τοι καὶ κεῖθι, θεῷ ὥς, εὐχετοῴμην
αἰεὶ ἤματα πάντα· σὺ γάρ μ' ἐβιώσαο, κούρη.
Ἦ ῥα, καὶ ἐς θρόνον ἷζε παρ' Ἀλκίνοον βασιλῆα.
οἱ δ' ἤδη μοίρας τ' ἔνεμον, κερόωντό τε οἶνον.
κῆρυξ δ' ἐγγύθεν ἦλθεν, ἄγων ἐρίηρον ἀοιδόν,
Δημόδοκον, λαοῖσι τετιμένον· εἷσε δ' ἄρ' αὐτὸν
μέσσῳ δαιτυμόνων, πρὸς κίονα μακρὸν ἐρείσας.
δὴ τότε κήρυκα προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς,
νώτου ἀποπροταμών — ἐπὶ δὲ πλεῖον ἐλέλειπτο —
ἀργιόδοντος ὑός, θαλερὴ δ' ἦν ἀμφὶς ἀλοιφή·
Κῆρυξ, τῇ δή, τοῦτο πόρε κρέας, ὄφρα φάγησιν,
Δημοδόκῳ, καί μιν προσπτύξομαι, ἀχνύμενός περ.
πᾶσι γὰρ ἀνθρώποισιν ἐπιχθονίοισιν ἀοιδοὶ
τιμῆς ἔμμοροί εἰσι καὶ αἰδοῦς, οὕνεκ' ἄρα σφέας
οἴμας Μοῦσ' ἐδίδαξε· φίλησε δὲ φῦλον ἀοιδῶν.
Ὣς ἄρ' ἔφη· κῆρυξ δὲ φέρων ἐν χερσὶν ἔθηκεν

---

litis, Il. XIV, 509. Vid. *Köppen.* ad Il. XII, 22. *Passow.* s. v. — *ἐρίγδουπος.* Vid. *Thiersch.* §. 155. 2. §. 158. 14. — *μέσσῳ δαιτυμόνων.* In conspectu convivarum separatim enim sedebat, non ad mensam eandem inter convivas. Haerent interdum homines in hoc modo loquendi. *Ernesti.* — *νώτου ἀποπροταμών.* *Νώτου Ὀδυσσεὺς ἀποπροτέμνει, τοῦ αὐτῷ δηλαδὴ παρατεθειμένου βασιλικώτερον, ὁποῖα πολλαχοῦ φαίνεται, καθὰ καὶ ἡ Ἰλιὰς ἐδήλωσεν, ἐν ᾗ ὁ μέγας Αἴας νώτοισί που διηνεκέεσσι γεραίρεται* (Il. VII, 321. ad quem locum vid. *Köppen.*). *Ὅτι δὲ οὐ νῶτα μόνον, ἀλλὰ καὶ μηρὰ ἦν περισπούδαστα, δηλοῖ φασι Ποσειδώνιος, γράψας ὅτι ἔν τισι μερισμοῖς τὸ μηρίον ὁ κράτιστος ἐλάμβανεν. εἰ δέ τις ὕστερον ἀντιποιήσαιτο, συνίσταντο μονομαχήσαντες ἄχρι θανάτου.* Ceterum cf. *Thiersch,* §. 279. b. — *τῇ* vid. *Thiersch.* §. 232. 143. p. 403. — *οὕνεκ'* — *Μοῦσ' ἐδίδαξε.* Vid. Aristid. Orat. pro Rhetor. T. III. *ὥσπερ δεδοικὼς Ὅμηρος ὑπὲρ ἑαυτοῦ, μή τις αὐτὸν φῇ παρ' ἑτέρου τε μεμαθηκέναι, ἀλλὰ μὴ παρ' αὐτῶν τῶν Μουσῶν.* Cf. Athenaeus I, 12. —

ἥρῳ Δημοδόκῳ· ὁ δ' ἐδέξατο, χαῖρε δὲ θυμῷ.
οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.
αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
δὴ τότε Δημόδοκον προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Δημόδοκ', ἔξοχα δή σε βροτῶν αἰνίζομ' ἁπάντων·
ἢ σέγε Μοῦσ' ἐδίδαξε, Διὸς παῖς, ἢ σέγ' Ἀπόλλων.
λίην γὰρ κατὰ κόσμον Ἀχαιῶν οἶτον ἀείδεις,
ὅσσ' ἔρξαν τ' ἔπαθόν τε, καὶ ὅσσ' ἐμόγησαν Ἀχαιοί·
ὥςτε που ἢ αὐτὸς παρεὼν, ἢ ἄλλου ἀκούσας.
ἀλλ' ἄγε δὴ μετάβηθι, καὶ ἵππου κόσμον ἄεισον
δουρατέου, τὸν Ἐπειὸς ἐποίησεν σὺν Ἀθήνῃ,
ὅν ποτ' ἐς ἀκρόπολιν δόλον ἤγαγε δῖος Ὀδυσσεύς,
ἀνδρῶν ἐμπλήσας, οἵ Ἴλιον ἐξαλάπαξαν.
αἴ κεν δή μοι ταῦτα κατὰ μοῖραν καταλέξῃς,
αὐτίκ' ἐγὼ πᾶσιν μυθήσομαι ἀνθρώποισιν,
ὡς ἄρα τοι πρόφρων θεὸς ὤπασε θέσπιν ἀοιδήν.
Ὣς φάθ'· ὁ δ' ὁρμηθεὶς θεοῦ ἤρχετο, φαῖνε δ' ἀοιδήν,
ἔνθεν ἑλὼν, ὡς οἱ μὲν ἐϋσσέλμων ἐπὶ νηῶν

ἥρῳ. Vid. *Thiersch.* §. 164. 6. p. 246. — *σέγε.* Vid. ibid. §. 205. 16. p. 330. *σε — σέ* ibid. §. 314. d. — *λίην γὰρ κατὰ κόσμον.* Δῆλον δ' ὡς ἑαυτὸν ἐνοπτρίζει ὁ ποιητὴς καὶ ἐν τούτοις, ὃς θεῖος ἀοιδὸς εἶναι δοκεῖ, ὡς καὶ αὐτὸς ἐκ Μουσῶν καὶ Ἀπόλλωνος ᾄδων ἐκεῖνα, οἷς οὔτε αὐτὸς παρῆν, οὔτε ἄλλου ἀνθρώπου παρατυχόντος ἤκουσεν εἰς τὸ πᾶν, ἀλλὰ μικραῖς τισιν ἱστορίαις παρακολουθήσας, ἢ καὶ τὸ πᾶν ἐκ Μούσης μαθὼν, μεγάλα ἔγραψε, διασκευάσας τὰ πολλὰ πλάσμασι πιθανοῖς. Eustath. — *ἵππου — Δουρατέου, τὸν Ἐπειὸς ε. σ. Ἀ.* Vid. *Klopfer's mytholog. Wörterbuch* I, 674. sq. Cf. Virg. Aen. II, 15. 264. Pausan. I, 23. Euripid. Troad. v. 10. sqq. — *αἴ κεν.* Vid. *Thiersch.* §. 329. 2. — *θέσπιν ἀοιδήν.* ibid. §. 199. 5. —

V. 499—535. *Ἔνθεν ἑλών.* Ὅρα ὡς οὐδὲ ἡ κατὰ δόλον ἅλωσις αὕτη ἔξω ἀγῶνος ἦν Ἀχαιοῖς εἰς τὸ παράπαν, εἴγε πόλεμος αἰνότατος ἐν τοῖς τοῦ Δηϊφόβου γέγονε δώμασιν (v. 519.), ἀνδρείου τε ὡς εἰκὸς ὄντος καὶ κινδυνεύοντος διὰ τὴν Ἑλένην, ἣν αὐτῷ φασιν ἔχεσθαι θανόντος τοῦ Πάριδος. Eustath., qui addit ad explicationem verbi ἑλών· τουτέστιν ἐάσας μὲν τἄλλα, μνησθεὶς δὲ τῶν κατὰ τὸν δούρειον ἵππον, ἐξ ὅτου μετὰ πολλὰ τὰ φθάσαντα εἰς Τροίαν ἀνειλκύσθη.

βάντες ἀπέπλειον, πῦρ ἐν κλισίῃσι βαλόντες,
Ἀργεῖοι· τοὶ δ' ἤδη ἀγακλυτὸν ἀμφ' Ὀδυσῆα
εἵατ' ἐνὶ Τρώων ἀγορῇ, κεκαλυμμένοι ἵππῳ·
αὐτοὶ γάρ μιν Τρῶες ἐς ἀκρόπολιν ἐρύσαντο.
ὣς ὁ μὲν ἑστήκει· τοὶ δ' ἄκριτα πόλλ' ἀγόρευον,
ἥμενοι ἀμφ' αὐτόν· τρίχα δέ σφισιν ἥνδανε βουλή,
ἠὲ διατμῆξαι κοῖλον δόρυ νηλέϊ χαλκῷ,
ἢ κατὰ πετράων βαλέειν ἐρύσαντας ἐπ' ἄκρης,
ἢ ἐάαν μέγ' ἄγαλμα θεῶν θελκτήριον εἶναι·
τῇπερ δὴ καὶ ἔπειτα τελευτήσεσθαι ἔμελλεν.

Simplicius Schol. ἔνθεν ἀρξάμενος. — *ἀπέπλειον.* Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 221. 82. p. 363. — *εἵατ' ἐνὶ — ἵππῳ.* Cf. Horat. Od. IV, 6, 13.

Ille non inclusus equo Minervae
Sacra mentito, male feriatos
Troas et laetam Priami choreis
Falleret aulam.

αὐτοί — ἐρύσαντο. Cf. Virg. Aen. II, 245. *Et monstrum infelix sacrata sistimus arce.* — *ἐς ἀκρόπολιν.* Τό, ἐς ἀκρόπολιν ἐρύσαντο, ἀντὶ τοῦ, διὰ μηχανῆς εἵλκυσαν. ὅθεν καὶ ῥυτοὶ λίθοι (VI, 267.), οἱ μὴ φορητοὶ ἀλλ' ἑλκυστοί. (Cf. infra v. 508.) Eust., qui simul observat in Iliade Homerum Ἰωνικώτερον scribere ἄκρη πόλις. Cf. Il. VI, 88. ἐν πόλει ἄκρῃ. — *τοὶ δ' ἄκριτα — διατμῆξαι κ. λ.* Cf. Virg. Aen. II, 31. sqq.

Pars stupet innuptae donum exitiale Minervae,
Et molem mirantur equi, primusque Thymoetes
Duci intra muros hortatur et arce locari.
— — — — —
At Capys, et quorum melior sententia menti,
Aut pelago Danaûm insidias suspectaque dona
Praecipitare jubent, subjectisque urere flammis;
Aut terebrare cavas uteri et tentare latebras.
Scinditur incertum studia in contraria vulgus.

διατμῆξαι. Alii διαπλῆξαι notante Eustathio. — *θελκτήριον.* Πλαστήριον, εἰς τέρψιν θεῶν εἶναι. τέρπει γὰρ τοὺς θεοὺς τὰ ἀναθήματα. Ambr. Cf. Virg. Aen. II, 232. sq.

Ducendum ad sedes simulacrum orandaque Divae
Numina conclamant.

αἶσα γὰρ ἦν ἀπολέσθαι, ἐπὴν πόλις ἀμφικαλύψῃ
δουράτεον μέγαν ἵππον, ὅθ' εἵατο πάντες ἄριστοι
Ἀργείων, Τρώεσσι φόνον καὶ Κῆρα φέροντες,
ἤειδεν δ', ὡς ἄστυ διέπραθον υἷες Ἀχαιῶν,
ἱππόθεν ἐκχύμενοι, κοῖλον λόχον ἐκπρολιπόντες.
ἄλλον δ' ἄλλῃ ἄειδε πόλιν κεραϊζέμεν αἰπήν·
αὐτὰρ Ὀδυσσῆα προτὶ δώματα Δηϊφόβοιο
βήμεναι, ἠΰτ' Ἄρηα, σὺν ἀντιθέῳ Μενελάῳ.
κεῖθι δὴ αἰνότατον πόλεμον φάτο τολμήσαντα,
νικῆσαι καὶ ἔπειτα, διὰ μεγάθυμον Ἀθήνην.
Ταῦτ' ἄρ' ἀοιδὸς ἄειδε περικλυτός· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
τήκετο· δάκρυ δ' ἔδευεν ὑπὸ βλεφάροισι παρειάς.
ὡς δὲ γυνὴ κλαίῃσι φίλον πόσιν ἀμφιπεσοῦσα,
ὅςτε ἑῆς πρόσθεν πόλιος λαῶν τε πέσῃσιν,
ἄστεϊ καὶ τεκέεσσιν ἀμύνων νηλεὲς ἦμαρ·
ἡ μὲν τὸν θνήσκοντα καὶ ἀσπαίροντ' ἐςιδοῦσα,
ἀμφ' αὐτῷ χυμένη λίγα κωκύει· οἳ δέ τ' ὄπισθεν
κόπτοντες δούρεσσι μετάφρενον ἠδὲ καὶ ὤμους,
εἴρερον εἰςανάγουσι, πόνον τ' ἐχέμεν καὶ ὀϊζύν·

ἐπήν. Vid. *Thiersch.* §. 324. 5. — *ἀμφικαλύψῃ.* Ἀντὶ τοῦ, ἐντὸς περιέξει. καὶ ἔστιν ὅμοιον τῷ, ἄθ' ἑὸς δόμος ἀμφεκάλυψεν (XV, 118.). τοιοῦτόν τι καὶ ἀνωτέρω τὸ, κεκαλυμμένοι ἵππῳ (v. 503.). αὐτὸ μέντοι κρυπτικὴν ἀδήλου περιοχήν. Eust.— *ἐκχύμενοι.* Ἔχει δὲ καὶ σπουδῆς πολλῆς ἔνδειξιν τὸ ἐκχύμενοι· ὡς εἰ καὶ ποδὶ (infra IX, 43.) ἐκδραμεῖν εἶπεν αὐτούς. Καὶ ἔχει ἔμφασιν ἡ λέξις, καθὰ καὶ τὸ εἰς ἵππον καταεβαίνομεν, ὡς ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα φανεῖται. Eustath. Cf. quae monui ad H, 12. p. 57. Vim vocis ἐκχύμενοι non satis hausit Virg. Aen. II, 259. sq.

— — *Illos patefactus ad auras*
Reddit equus, laetique cavo se robore promunt. —

Κεραϊζέμεν. Τὸ κεραΐζειν ὅτι κυρίως μὲν ἐπὶ φθορᾶς τῆς ἐκ τῶν ζώων κεραςφόρων λέγεται, καὶ ἄλλως δὲ ἐκ πολιορκίας καὶ λείας πολεμικῆς, ἐν Ἰλιάδι δεδήλωται (vid. Il. II, 861. et *Köppen.* ad h. l. V, 557. sq. XVI, 752. 830. XXII, 63. XXIV, 245.). — *Δηϊφόβοιο.* Ἐκ τούτου οἱ μεταγενέστεροι τὴν Ἑλένην καὶ Δηϊφόβῳ γήμασθαι λέγουσιν. Schol. — *ὡς* vid. *Thiersch.* §. 346. 6. — *δούρεσσιν* ibid. §. 197. 54. — *εἴρερον.* Αἰχμαλωσίαν, δου-

τῆς δ' ἐλεεινοτάτῳ ἄχεϊ φθινύθουσι παρειαί·
ὣς Ὀδυσεὺς ἐλεεινὸν ὑπ' ὀφρύσι δάκρυον εἶβεν.
ἔνθ' ἄλλους μὲν πάντας ἐλάνθανε δάκρυα λείβων,
Ἀλκίνοος δέ μιν οἶος ἐπεφράσατ' ἠδ' ἐνόησεν,
ἥμενος ἄγχ' αὐτοῦ, βαρὺ δὲ στενάχοντος ἄκουσεν·
αἶψα δὲ Φαιήκεσσι φιληρέτμοισι μετηύδα·
Κέκλυτε, Φαιήκων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες·
Δημόδοκος δ' ἤδη σχεθέτω φόρμιγγα λίγειαν·
οὐ γάρ πω πάντεσσι χαριζόμενος τάδ' ἀείδει.
ἐξ οὗ δορπέομέν τε, καὶ ὤρορε θεῖος ἀοιδός,
ἐκ τοῦδ' οὔπω παύσατ' ὀϊζυροῖο γόοιο
ὁ ξεῖνος· μάλα πού μιν ἄχος φρένας ἀμφιβέβηκεν.
ἀλλ' ἄγ', ὁ μὲν σχεθέτω, ἵν' ὁμῶς τερπώμεθα πάντες,
ξεινοδόκοι καὶ ξεῖνος· ἐπεὶ πολὺ κάλλιον οὕτω.
εἵνεκα γὰρ ξείνοιο τάδ' αἰδοίοιο τέτυκται,
πομπὴ καὶ φίλα δῶρα, τά οἱ δίδομεν φιλέοντες.
ἀντὶ κασιγνήτου ξεῖνός θ' ἱκέτης τε τέτυκται
ἀνέρι, ὅστ' ὀλίγον περ ἐπιψαύῃ πραπίδεσσιν.
τῷ νῦν μηδὲ σὺ κεῦθε νοήμασι κερδαλέοισιν,
ὅ,ττι κέ σ' εἴρωμαι· φάσθαι δέ σε κάλλιόν ἐστιν.

λεῖαν τὴν περὶ τὰ ἔργα. Καὶ ἀναπέπλασται κατ' ἀρχὴν παρὰ τὸ ἐρᾶν, μετὰ ἐλευθερίας εἴρειν καὶ λέγειν τοὺς δούλους. Schol. Contra Eustathius: *Εἴρερος*, inquit, κατὰ τοὺς παλαιοὺς αἰχμαλωσία, δουλεία, παρὰ τὸ ἔραν εἴρειν. οἱ γὰρ ἐν δουλείᾳ καὶ τοῦ λέγειν στέρονται μὴ παῤῥησιαζόμενοι. Apollon. Lex. p. 247. inter ἅπαξ λεγόμενα refert hoc verbum. — λείβων. Vid. *Thiersch*. §. 156. 12. *A*. —

V. 536—586. Ὤρορε. Τό, ὤρορεν ἀοιδός, μετάθεσιν πάθον κἀνταῦθα τῶν φωνηέντων, ἀσαφῶς μὲν ἔχει διὰ τὴν ἔλλειψιν, δηλοῖ δὲ τό, ὡρμήθη θεοῦ, ὃ πρὸ ὀλίγων ἐγράφη (v. 499.), ἔνθα ἐμπνέεσθαι ὑπὸ Μούσης ὁ ἀοιδὸς ἐλέγετο. Eustath. Cf. *Thiersch*. §. 232. 110. p. 398. — ἀντὶ κασιγνήτου ξεῖνος. Cf. Aeschyl. Choeph. v. 700. Τί γὰρ ξένου ξένοισίν ἐστιν εὐμενέστερον. — ὅστ' — πραπίδεσσιν. Ἅπτεται τοῖς φρεσίν· ὅ ἐστι φρόνιμός ἐστι. Schol. Et Eustathius addit: Τοῦτο ἀντιπτωτικῶς κεῖται, ἵνα λέγῃ, ὅτι ἀνδρί, ὃς ὀλίγον τι ἐπιψαύει φρενῶν, τίμιον ὁ ἱκέτης καὶ ὁ ξένος. πολλῷ δὴ πλέον τῷ βαθυγνώμονι ὁ τοιοῦτος

εἴπ' ὄνομ', ὅ,ττι σε κεῖθι κάλεον μήτηρ τε πατήρ τε,
ἄλλοι θ', οἳ κατὰ ἄστυ, καὶ οἳ περιναιετάουσιν.
οὐ μὲν γάρ τις πάμπαν ἀνώνυμός ἐστ' ἀνθρώπων,
οὐ κακὸς, οὐδὲ μὲν ἐσθλός, ἐπὴν τὰ πρῶτα γένηται·
ἀλλ' ἐπὶ πᾶσι τίθενται, ἐπεί κε τέκωσι, τοκῆες.
εἰπὲ δέ μοι γαῖάν τε τεὴν, δῆμόν τε πόλιν τε·
ὄφρα σε τῇ πέμπωσι τιτυσκόμεναι φρεσὶ νῆες,
οὐ γὰρ Φαιήκεσσι κυβερνητῆρες ἔασιν,
οὐδέ τι πηδάλι' ἐστὶ, τά τ' ἄλλαι νῆες ἔχουσιν·
ἀλλ' αὐταὶ ἴσασι νοήματα καὶ φρένας ἀνδρῶν,
καὶ πάντων ἴσασι πόλιας καὶ πίονας ἀγροὺς
ἀνθρώπων· καὶ λαῖτμα τάχισθ' ἁλὸς ἐκπερόωσιν,
ἠέρι καὶ νεφέλῃ κεκαλυμμέναι· οὐδέ ποτέ σφιν
οὔτι τι πημανθῆναι ἔπι δέος, οὐδ' ἀπολέσθαι.
ἀλλὰ τόδ' ὥς ποτε πατρὸς ἐγὼν εἰπόντος ἄκουσα
Ναυσιθόου, ὃς ἔφασκε Ποσειδάων' ἀγάσασθαι

ἀνὴρ τίμιος. — *κάλεον*, Vid. *Thiersch.* §. 221. 81. — *ἄλλοι θ'* ibid. §. 349. 4. a., unde patet error Eustathii ad h. l. observantis, illud *ἄλλοι θ'* non temere adjectum esse ab Homero *διότι ἔστιν ὅτε ἄλλο μὲν ὄνομα ἐκάλουν τινὰ οἱ γυνεῖς, ἄλλο δὲ οἱ πολῖται καὶ οἱ πέριξ. ὡς καὶ ἐν Ἰλιάδι γυνὴ δηλοῖ, ἣν οἱ τεκόντες μὲν Ἀλκιόνην ἐκάλουν, Κλεοπάτραν δὲ οἱ λοιποί.* — *πάμπαν* conjungendum esse cum *τις*, minime cum *ἀνώνυμος*, recte vidit *Clarkius* ad h. l. Vid. v. 554. *ἀλλ' ἐπὶ πᾶσι τίθενται κ. λ.* Male igitur Eustathius retulit illud ad *πάμπαν*. Ceterum ex eodem v. 554. patet, *ἀνώνυμος* h. l. proprie esse, cui non impositum est *κύριον ὄνομα*, non i. q. *ἀκλεής*. Praeterea cf. Demosthen. orat. I, adv. Boeot. ext. *Εἰ δ' ὁ μὲν νόμος, ὃν πάντες ἐπίστασθε ὁμοίως ἐμοί, τοὺς γονέας ποιεῖ κυρίους οὐ μόνον θέσμα τοὔνομα ἐξ ἀρχῆς, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐξαλεῖψαι, ἐὰν βούλωνται, καὶ ἀποκήρυξαι.* — *τιτυσκόμεναι.* *Ἵνα εἰπόντος σοῦ τὴν πατρίδα γῆν καὶ πόλιν πέμψωσί σε εἰς αὐτὴν οἱ καθ' ἡμᾶς νῆες, καταστοχασάμεναι φρεσὶ τῆς τοιαύτης χώρας.* Eust., qui simul animadverti jubet magnam illam Alcinoi *τερατείαν*, qua iste non solum *ἁπλῶς ἐμψύχους*, sed etiam *αὐτομαθῶς ἐλλόγους καὶ ἔμφρονας καὶ πολυΐστορας* h. l. naves fecerit. *τύσκεσθαι* vero eodem judice est *λέξις ποιητικὴ ἀχρεία λόγῳ πεζικῷ, εἰ μὴ ἄρα περιπλέκοιτο.* — *ἴσασι πόλιας.* Vid. *Thiersch.*

ἡμῖν, οὕνεκα πομποὶ ἀπήμονές εἰμεν ἁπάντων.
φῆ ποτὲ Φαιήκων ἀνδρῶν εὐεργέα νῆα
ἐκ πομπῆς ἀνιοῦσαν ἐν ἠεροειδέϊ πόντῳ
ῥαισέμεναι, μέγα δ' ἧμιν ὄρος πόλει ἀμφικαλύψειν.
ὣς ἀγόρευ' ὁ γέρων· τὰ δέ κεν θεὸς ἢ τελέσειεν,
ἤ κ' ἀτέλεστ' εἴη, ὥς οἱ φίλον ἔπλετο θυμῷ.
ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ, καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
ὅππῃ ἀπεπλάγχθης τε, καὶ ἅς τινας ἵκεο χώρας
ἀνθρώπων· αὐτούς τε πόλεις τ' εὖ ναιεταώσας·
ἠ μὲν ὅσοι χαλεποί τε καὶ ἄγριοι, οὐδὲ δίκαιοι·
οἵ τε φιλόξεινοι, καί σφιν νόος ἐστὶ θεουδής.
εἰπὲ δ', ὅ,τι κλαίεις καὶ ὀδύρεαι ἔνδοθι θυμῷ,
Ἀργείων, Δαναῶν, ἠδ' Ἰλίου οἶτον ἀκούων.
τὸν δὲ θεοὶ μὲν τεῦξαν, ἐπεκλώσαντο δ' ὄλεθρον
ἀνθρώποις, ἵνα ᾖσι καὶ ἐσσομένοισιν ἀοιδή.

---

§. 149. 3. — φῆ ποτέ. Σημείωσαι ὅτι ἐνταῦθα μὲν τὸ κατὰ τὸν χρησμὸν χωρίον ὀβελίσκους ἔχει μετὰ ἀστέρων. δι' ὧν δηλοῦται, ὡς ἐνταῦθα μὲν οὐ καλῶς κεῖνται τὰ ἔπη, ἀλλαχοῦ δὲ ἄριστα ἔχει (infra XIII, 172.). δοκεῖ γὰρ οὐ πιθανῶς πλασθῆναι τὸ πεμφθῆναι οἴκαδε ξεῖνον ὑπὸ Φαιάκων ἔχθιστον τῷ Ποσειδῶνι, οὗ τὸν φόβον ἐπέσειεν ὁ χρησμὸς τοῖς Φαίαξιν· οἳ μεμνήμενοι μὲν τοῦ χρησμοῦ οὐκ ἂν πιθανῶς ἀποπέμψαι τὸν ξένον τολμήσωσι, μὴ μεμνημένοι δὲ καὶ διὰ τοῦτο πέμψαντες μνησθεῖεν ἂν τοῦ χρησμοῦ, ὅτε κακῶς πάθωσιν ἐν τῇ ῥαψωδίᾳ τῆς ν (v. 162.). τέως γε μὴν πιθανότης ἐνταῦθα προκαταβέβληται τῆς τοῦ Κύκλωπος διηγήσεως. εἰ γὰρ εἰδὼς ὁ βασιλεὺς τὰ τοῦ εἰρημένου χρησμοῦ οὐκ ἀντέχεται αὐτοῦ γενναίως, ἀλλ' ἐνδοιάζων λέγει, τάδε κεν θεὸς ἢ τελέσειεν ἢ ἀτέλεστα εἴη, οὐκ ἀπιθάνως ἄρα θαῤῥήσει ὁ Ὀδυσσεὺς τὰ κατὰ τὸν Κύκλωπα διηγήσασθαι, ἐφ' οἷς ὁ Ποσειδῶν ἐχολώσατο. Eustath. — ὅππῃ ἀπεπλάγχθης — ἀνθρώπων. Cf. Virg. Aen. I, 373.

Sed vos qui tandem? quibus aut venistis ab oris? —

πόλεις vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 190. 24. — καί σφιν ibid. §. 344. 8. p. 672. init. — καί eam h. l. vim habere recte censet *Clarkius* ad h. l., ut Alcinous Ulyssem percontari intelligatur, utrum Graecorum et Trojanorum fatum in universum solum lugeat, an ipse cognatum

ἦ τίς τοι καὶ πηὸς ἀπέφθιτο Ἰλιόθι πρό,
ἐσθλὸς ἐὼν γαμβρὸς ἢ πενθερός, οἵτε μάλιστα
κήδιστοι τελέθουσι, μεθ᾽ αἷμά τε καὶ γένος αὐτῶν;
ἦ τίς που καὶ ἑταῖρος ἀνὴρ κεχαρισμένα εἰδώς,
ἐσθλός; ἐπεὶ οὐ μέν τι κασιγνήτοιο χερείων
γίγνεται, ὅς κεν, ἑταῖρος ἐών, πεπνυμένα εἰδῇ.

---

etiam aut amicum aliquem isto bello perdiderit. — *πηός*. Vid. Apollon. Lex. p. 551. *Passow*. s. v. —

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Ι.

ARGVMENTVM.

Enarrans quatuor hinc libris Ulysses apud Phaeacas seriem multiplicis erroris sui, ante omnia iis aperit, quis ipse sit et quae ipsius patria, quam simul paucis describit v. 1—36. Deinde refert, quomodo a Troja profectus primum ad Ciconas appulerit et expugnata eorum urbe Ismaro, occisis incolis ac praeda multa capta sed sociis quoque LXXII amissis, fugatus abscesserit v. 37—61. Ut inde circa Maleam promontorium saeva tempestate ad Lotophagos sit dejectus, et socios ibi remanere cupientes nonnisi aegre abduxerit v. 62—104., quemadmodum porro ad efferatorum Cyclopum terram pervenerit, quam cum incolis suis accuratius depingit v. 105—176. et cum duodecim viris ad Polyphemum, Neptuni filium penetraverit v. 177—251. qui quamvis ipso sermone suo horrorem incussisset Ulyssi ac sociis ejus et cruentas adeo dapes caede sex illorum sociorum sibi parasset v. 252—344., tamen larga vini copia ab Ulysse inebriatus, sopore obrutus et excaecatus v. 345—412. denique ab eodem Ulysse parte gregis spoliatus et fugiens saxis incessus est v. 413—566.

Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ἀλκίνοε κρεῖον, πάντων ἀριδείκετε λαῶν,

V. 1—4. *Ἀλκίνοε — ἀριδείκετε.* Schol. Ambr. *Τὸν εὐεργέτην*, inquit, *ἐπαινεῖ. σύμφορον γὰρ τῷ δεομένῳ. Τὸ μὲν δὴ κρεῖον τῆς βασιλείας ἔπαινος, τὸ δὲ ἀριδείκετε τοῦ κατὰ μορφὴν ἀξιώματος.* Cf. quae animadverti IV, 21. p. 166. sq. IX, 382. 401. *Passow.* s. v. *ἀριδείκετος.* — v. 4. 5. Teste Strabone Geograph. XIV. p. 959. aenea fuit imago Anaxenoris in theatro Magnetum cui inscripti erant

ἤτοι μὲν τόδε καλὸν ἀκουέμεν ἐστὶν ἀοιδοῦ
τοιοῦδ᾽, οἷος ὅδ᾽ ἐστὶ, θεοῖς ἐναλίγκιος αὐδήν.
οὐ γὰρ ἔγωγέ τί φημι τέλος χαριέστερον εἶναι,
ἢ ὅτ᾽ ἂν εὐφροσύνη μὲν ἔχῃ κάτα δῆμον ἅπαντα,

---

isti versus plane ut h. l. leguntur, praeterquam quod pro τοιοῦδ᾽ positum erat τοιοῦ γ᾽ et pro αὐδήν αὐδῇ. —

V. 5—11. Temere taxarunt hunc locum Lucianus in parasito et Plato de republ. lib. III., quia in voluptate finem bonorum ponentem et ut germanum Epicuraeum se gerentem fecerit Ulyssem Homerus. Cf. Athenaeus XII, 1. Sed aptissime potius cecinisse Homerum, satis probavit Eustathius his verbis: *Ὅρα ὅτι, Ἀλκινόου φθάσαντος εἰπεῖν, ὡς ἀεὶ δαὶς ἡμῖν φίλη* (IX, 248.), *Ὀδυσσεὺς κολακεύων καιρίως καὶ προσοχὴν μεθοδεύων ἐφ᾽ οἷς ἀδολεσχῆσαι μέλλει, τοῖς τε ἄλλοις τοῦ βασιλέως λόγοις παραποιήσας συνέδραμε, καὶ τὴν γενικὴν λέξιν τῆς δαιτὸς εἰς σῖτον καὶ κρέα καὶ μέθυ διέλυσε, τάχα που δοκῶν καὶ αὐτὸς ἐπαινεῖν Ἀλκαίου τό, οἴνῳ πνεύμονα τέγγε.* Cf. Hermogenes *περὶ Ἰδεῶν*, lib. II. cap. *περὶ δεινότητος*. Athenaeus V, 4. Sed ne hac quidem excusatione Homeri opus est, cum cur *καλλιστόν* v. 11. ita premendum sit, ut summum bonum Ulyssem in dapibus lautis posuisse significaverit poëta, nulla idonea causa sit. Ceterum nullo modo voluisse Homerum tanquam specimina quaedam et exemplaria honestatis heroes suos depingere, semper cogitandum est. Vid. *Köppen*. *Einleitung in die erklärenden Anmerkungen zum Homer* p. 122. sqq. p. 136. sqq. — v. 5. *Τέλος* inepte Athenaeus II, 3. h. l. per *θυσίαν* interpretandum dicit, recte propterea castigatus a *Casaubono* in annotationibus. Neque vero recte ipse *Casaubonus* *τέλος* esse putat nostro loco i. q. *χρῆμα*, res. Quamvis enim *τέλος θανάτου* apud Homerum et Hippocratem saepius pro morte dicatur, ut *res voluptatum* apud Plautum, pro voluptatibus, tamen *οὐδὲν τέλος* idem esse quod *οὐδέν res nulla*, non potest affirmari. Hoc enim patet dici potius debuisse: *οὐδενὸς τέλος*. Sed vid. *Passow*. s. v. *τέλος* 2. Cf. *Perizon*. ad Aelian. V. H. III, 42. — v. 6. *ὅτ᾽ ἂν εὐφροσύνη* vid. *Thiersch*, *Grammatik* §. 170. 9. p. 265. sq. §. 322. 10. — *ἔχῃ*. „*Ἔχει* corrigebat apud *Lucianum* c. 10. *Guietus*, qui et scribebat *κάτα*, ut esset pro *κατέχει*, quod recte non necessarium judicat Cl. *Reizius*, qui tamen formam loquendi Homericam non bene illustrat, nec exempla allata huic loco sunt similia. *Ἔχει* est *tenet*, *obtinet*.“

δαιτυμόνες δ᾽ ἀνὰ δώματ᾽ ἀκουάζωνται ἀοιδοῦ,
ἥμενοι ἑξείης, παρὰ δὲ πλήθωσι τράπεζαι
σίτου καὶ κρειῶν, μέθυ δ᾽ ἐκ κρητῆρος ἀφύσσων
οἰνοχόος φορέῃσι καὶ ἐγχείῃ δεπάεσσιν·
τοῦτό τί μοι κάλλιστον ἐνὶ φρεσὶν εἴδεται εἶναι.
σοὶ δ᾽ ἐμὰ κήδεα θυμὸς ἐπετράπετο στονόεντα
εἴρεσθ᾽, ὄφρ᾽ ἔτι μᾶλλον ὀδυρόμενος στεναχίζω.
τί πρῶτόν τοι ἔπειτα, τί δ᾽ ὑστάτιον καταλέξω,
κήδε᾽ ἐπεί μοι πολλὰ δόσαν θεοὶ Οὐρανίωνες;
νῦν δ᾽ ὄνομα πρῶτον μυθήσομαι, ὄφρα καὶ ὑμεῖς

Ernesti. — κατὰ δῆμον ἅπαντα. „Eratosthenes apud *Athenaeum*, *lib.* I, *cap.* 14. p. 16. D. legendum vult, κακότητος ἀπούσης. Sed male, uti notant *Barnesius*, et *Casaubonus* in annotationibus ad hunc *Athenaei* locum.“ *Clark.* „Add. *Quirin.* Primord. Corcyrae p. 107.“ *Ern.* — ἀκουάζωνται. Ἔνιοι, ἀκουάζονται. Schol. Τὸ ἀκουάζονται (ita etiam in textu) ὅμοιον τῷ μεγάζονται. ἄμφω γὰρ παρῆκται, τὸ μὲν ἐκ τοῦ ἀκούω, τὸ δὲ ἐκ τοῦ μέγω. Eustath. Ad rem vid. Aristotel. de republ. VIII, 3., ubi postquam dixit: τὴν μουσικὴν οἱ πρότεροι εἰς παιδείαν ἔταξαν, οὐχ ὡς ἀναγκαῖον imo πρὸς τὴν ἐν σχολῇ διαγωγήν, ita pergit: εἰς ὅπερ καὶ φαίνονται παράγοντες αὐτήν. Ἣν γὰρ οἴονται διαγωγὴν εἶναι τῶν ἐλευθέρων ἐν ταύτῃ τάττουσι. Διόπερ — φησὶν Ὀδυσσεὺς ταύτην ἀρίστην εἶναι διαγωγὴν (ita explicuisse videtur Aristoteles τέλος v. 5.), ὅταν εὐφραινομένων τῶν ἀνθρώπων, Δαιτύμονες δ᾽ ἀνὰ δώματ᾽ ἀκουάζωνται ἀοιδοῦ, Ἥμενοι ἑξείης. — παρὰ δὲ πλήθωσι τράπεζαι. Cf. Virgil. Aen. XI, 738. *Dapes, et plenae pocula mensae.* —

V. 12—20. Σοὶ δ᾽ ἐμὰ κήδεα κ. λ. Quis non meminerit versuum Virgil. Aen. II, 3. 10. 12.

Infandum, regina, jubes renovare dolorem.
Sed si tantus amor casus cognoscere nostros,
Incipiam.

Similiter Sophocl. Oedip. Col. v. 501. Δεινὸν μὲν τὸ πάλαι κείμενον ἤδη κακόν, ὦ ξεῖν᾽, ἐπεγείρειν. Cf. Plutarch. Symposiac. II, 1. — ὑστάτιον vid. *Thiersch. Grammatik* §. 202. 21. — Post καταλέξω vulgo signum interrogationis legitur et post οὐρανίωνες v. 15. punctum. Sed satis claudicare mihi visa est Ulyssis oratio hac interpunctione adscita, cum non possint non verba κήδ᾽ — οὐρανίωνες arctissime conjuncta cogitari cum praecedentibus.

εἴδετ'· ἐγὼ δ' ἂν ἔπειτα, φυγὼν ὕπο νηλεὲς ἦμαρ,
ὑμῖν ξεῖνος ἔω, καὶ ἀπόπροθι δώματα ναίων.
εἰμ' Ὀδυσεὺς Λαερτιάδης, ὃς πᾶσι δόλοισιν

Quocirca interpunctionem mutare haud dubitavi. — *νηλεὲς ἦμαρ* dies saevus i. e. *tempus quo saevus, durus erat status ac conditio mea.* Saepius Homerus utitur verbo *ἦμαρ* ita ut substantivi periphrasi illud inserviat. Ita *ἐλεύθερον ἦμαρ* Iliad. VI, 455. i. e. *ἦμαρ τῆς ἐλευθερίας, ἐλευθερία.* ibid. v. 463. *δούλιον ἦμαρ* i. e. *ἦμαρ τῆς δουλοσύνης, δουλοσύνη.* Cf. quae monui I, 9. p. 5. XVII, 605. Il. VIII, 72. *ἦμαρ αἴσιμον.* XV, 719. *ἄξιον* XVI, 836. *ἀναγκαῖον* XV, 613. *μόρσιμον* XXII, 492. *ὀρφανικόν* XIX, 162. *πρόπαν.* Köppen. *erklärende Anmerkungen zu Homer* Tom. III. p. 246. sq. ad Il. XI, 484. „*ἠμύνετο sc. ἑαυτῷ νηλεὲς ἦμαρ, wehrte von sich ab den Tag der kein Erbarmen kennt, d. i. den Todestag. Nämlich der eigentliche Ausdruck war: ἐμύνετο κῆρας. S. IV. 11. Dafür konnte er sagen: ἦμαρ θανάτου oder κῆρας; wie ἦμαρ δούλιον. — — Nun ist die Parze, der Tod und der Hades, νηλεής, ἔχει ἦτορ νηλεές, und so bildete er den Ausdruck: ἦμαρ νηλεὲς f. ἦμαρ τοῦ νηλέους θανάτου; wir: den Tag des Verhältnisses: der also durch Bitten nicht abgelehnt werden kann. Cf. XIII. 514. XVIII. 129.*" Herodot. VIII, 77. *τότε ἐλεύθερον Ἑλλάδος ἦμαρ Κρονίδης ἐπάγει.* Aeschyl. Pers. v. 259. *νόστιμον βλέπω φάος* i. e. *ἡμέραν νόστου.* Praeterea cf. Lobeck. ad Phrynich. p. 711. — *εἰμ' Ὀδυσεύς.* cf. Virgil. Aen. 1, 382. *Sum pius Aeneas.* — *ὃς πᾶσι δόλοισιν ἀνθρώποισι μέλω* i. e. qui propter omnes, quos exerceo, dolos hominibus curae sum, qui hominum attentionem ad se propter dolos convertit. Ita recte explicat Schol. Ambr. his verbis: *Ἐν ἀνθρώποις διὰ τοὺς δόλους ἀπόκειμαι, ἤτοι ἐν τοῖς ἁπάντων στόμασιν εἰμὶ διὰ τοὺς δόλους. Παρεῖται ἡ διά, καὶ ἡ δοτικὴ ἀντὶ αἰτιατικῆς ἐστι. ὅμοιόν ἐστι τῷ, σοὶ πάντες μαχόμεθα* (Il. V, 875. cf. quae annotavi ad Odyss. II, 245. p. 88.), *τουτέστιν διὰ σέ.* Sed Eustathius dubitans commentatur haec: *Ἐν τὸ, πᾶσι δόλοισιν, ἄδηλον εἴτε οὕτω συνακτέον* [*συντακτέον*?], *εἴτε καὶ μᾶλλον ἄλλως, πᾶσιν ἀνθρώποις μέλω ἐν δόλοις, ἤγουν ἐν ἐπιμελείᾳ εἴμι ὡς δόλοις ἐμπρέπων, στρατηγικοῖς δηλαδὴ καὶ ἄλλως ἀγαθοῖς, οἵπερ εἰς ὅλην τῇ γνώσει καθυποβέβληνται.* Cf. Matthiae *Schulgrammatik* §. 347. not. 2. Thiersch. *Grammatik* §. 275. 4. d. Hemsterhuis. ad Lucian. I, p. 425. Weiske Xeno-

ἀνθρώποισι μέλω, καί μευ κλέος οὐρανὸν ἵκει.
ναιετάω δ' Ἰθάκην εὐδείελον· ἐν δ' ὄρος αὐτῇ,
Νήριτον εἰνοσίφυλλον, ἀριπρεπές· ἀμφὶ δὲ νῆσοι
πολλαὶ ναιετάουσι μάλα σχεδὸν ἀλλήλῃσιν,
Δουλίχιόν τε Σάμη τε καὶ ὑλήεσσα Ζάκυνθος·
αὐτὴ δὲ χθαμαλὴ πανυπερτάτη εἰν ἁλὶ κεῖται

---

phontis scripta Vol. V. p. 131. ad Xenoph. Sympos. IV, 5, 32. Ad rem vid. supra III, 121. sq. et quae ibi annotavimus. — *κλέος οὐρανὸν ἵκει* i. e. εἰς θεούς. Vid. *Köppen*. ad Il. X, 212. p. 144. sq.

V. 21—38. *εὐδείελον* i. e. *apricam* Ithacam. Vid. *Buttmann. Lexilogus* Tom. II. p. 199. sqq. 7. Cf. IV, 605. sqq. — *Νήριτον*. Τὸ δὲ Νήριτον — Κράτης τε, ἐν τῷ περὶ λιμένων, Νήϊον γράφει· καὶ Φιλόξενος δὲ ὁμοίως· ὅς καὶ τὴν Ἰθάκην ὑπονήϊον ἐντεῦθεν εἰρῆσθαι φησίν. Eustath. Cf. I, 186. II, 81. Harl. Ambr. Q. addit: τινὲς δὲ Νήϊαν, ὥσπερ ὁ Κράτης [ut recte emendavit Porsonus pro ἀκροάτης. Vid. Eustath. ante citat.] τὸν περὶ τὸν λιμένα τόπον, ἐν ᾧ ἦν συνηρεφὴς τόπος, ἱερὸν Νυμφῶν. ἀφ' οὗ καὶ τὰς Νυμφὰς κοινῶς Νηϊάδας προσαγορεύεσθαι. Et Ambr. Q. scribit: ἀπὸ τοῦ Νηΐου, ἱεροῦ Νυμφάων, αἳ Νηϊάδες καλοῦνται. Vid. XIII, 104. — *εἰνοσίφυλλον*: Εἰνοσίφυλλον κατὰ τοὺς παλαιοὺς τὸ κινησίφυλλον, παρὰ τὸ ἐνόθω, ἐνόσω, ἀφ' οὗ ἔνοσις ἡ κίνησις. ἐνταῦθεν δὲ φασι τὸ καταπνεόμενον δηλοῦνται, καὶ ὡς ἂν εἴποι τις, ἠνεμόεν, κατὰ τό, παρ' ἠνεμόεντα Μίμαντα (III, 172.) καὶ ἄλλως δὲ φασιν εἰνοσίφυλλον, τὸ σεισόφυλλον τὸ κατάδενδρον. ὁμοιότης δὲ παραγωγῆς ἐνταῦθά τε καὶ ἐν τῷ εἰνοσίχθων, καὶ ἐνοσίγαιος. Eustath. Cf. Apollonii Lexic. p. 146. ed. *Toll*. — *Δουλίχιόν τε, Σάμη τε, καὶ ὑλήεσσα Ζάκυνθος*. Cf. Virgil. Aen. III, 270.

— — Nemorosa Zacynthos,
Dulichiumque, Sameque et Neritos ardua saxis.

Ceterum Eustathius observat: Τό, ὑλήεσσα Ζάκυνθος, ὡς καὶ τό, ἠγαθέη Πύλος (Il. I, 252.), θηλυκοῦ γένους εἶναι δηλοῖ τήν τε Ζάκυνθον καὶ τὴν Πύλον. ὥστε καὶ ἐν τῷ, Πύλου ἠμαθόεντος (Il. II, 77. IX, 153.), καὶ ἐν τῷ, ὑλήεντι Ζακύνθῳ (Od. I, 246., ubi cf. quae ibi animadverti), οὐδέν τι κωλύει τὰς νήσους πάντας τὸ θῆλυ γένος φυλάσσεσθαι. — *χθαμαλή*. Vehementer desudant veteres in hujus vocis explicatione neque adhuc quae sit verbi vis, certo constare videtur. Eustathius haec exponit: Ἐν τῷ, χθαμαλὴ πανυπερτάτη, ἀπορεῖται μέν, πῶς κατ' ἐναντιότητα

*πρὸς ζόφον — αἱ δέ τ' ἄνευθε πρὸς Ἠῶ τ' Ἠέλιόν τε —
τρηχεῖ', ἀλλ' ἀγαθὴ κουροτρόφος· οὔτοι ἔγωγε
ἧς γαίης δύναμαι γλυκερώτερον ἄλλο ἰδέσθαι.*

ἐπιθέτων ἡ αὐτὴ καὶ χθαμαλὴ καὶ πανυπερτάτη ἐστί. συμβιβάζεται δὲ τὸ ἄπορον οὕτως· ἄλλως μὲν χθαμαλή ἐστι, πρὸς δὲ τὰς πλησίον ὑπερτάτη. ἢ τῇ μὲν θέσει χθαμαλή, οὐ τοιαύτη δὲ διὰ τὴν τῶν ἐνοικουμένων λαμπρότητα. κουροτρόφος γὰρ ἀγαθή, ὅ ἐστι νέους ἀγαθοὺς φέρουσα, ἧς καὶ ὁ βασιλεὺς Ὀδυσσεὺς πρὸ βραχέων (v. 20.) οὐρανομήκες ἔχειν ἔφη κλέος. οὗ τί ἂν εἴη ὑπέρτατον; ἴσως δὲ καὶ ἄλλως χθαμαλὴ μὲν τὰ κάτω, διὰ δὲ τὸ Νήριτον ἢ νήϊον ὄρος ὑπερτάτη. διὸ ἡ τῆς Κίρκης νῆσος χθαμαλὴ μὲν κεῖται, οὐ μὴν ὑπερτάτη. ὁ δὲ γεωγράφος (Strabo X, p. 454.) φησίν, ὅτι χθαμαλὴ μέν, ὡς τῇ ἀντικρὺ ἠπείρῳ πρόςχωρος, πανυπερτάτη δέ, ὡς πρὸς ἐκεῖ πάσας ἐσχάτη τετραμμένη πρὸς ἄρκτον. τοῦτο γὰρ σημαίνει φησὶ τό, *πρὸς ζόφον*. οὔτε γοῦν ἁπλῶς ταπεινή, ἀλλὰ πρόςχωρος τῇ ἠπείρῳ ἐγγυτάτῳ οὔσῃ ἀντιπέραν, οὔθ' ἁπλῶς ὑψηλοτάτη, ἀλλὰ πανυπερτάτη πρὸς ζόφον, ἤγουν ἐσχάτη πρὸς ἄρκτον ὑπὲρ πάσας. Cf. Apollon. Lex. p. 711. Χθαμαλή. παρέμπτωσις τοῦ Θ. ἔστι γὰρ χαμαλή, παρὰ τὸ πρὸς χάμαι εἶναι κυρίως. *Ukert. Bemerkungen über Homers Geographie* p. 40. sq. „*Am scheinbarsten für Strabo's Meinung ist des Odysseus Angabe über Ithakas Lage, — — — wo Mehrere χθαμαλή durch dem festen Lande nahe erklärten, und πανυπερτάτη durch am weitesten nach Norden. Gegen diese Erklärung ist wohl Od. X,* 196. *XII,* 101. *Ithaka lag auch, wahrscheinlich nach der Vorstellung jener Sänger, nicht so nahe am Lande, sondern viel weiter nach Westen.* [Laudat hanc in rem V. D. loca Od. XXI, 20. II, 420. IV, 483. III, 10. 11.] *Auch wird an einer andern Stelle* [Od. XII, 81.] *προς ζοφον, εις Ερεβος τετραμμενον von einer nach Westen gerichteten Höhle gebraucht, wobei Eustathius richtig bemerkt: το δε προς ζοφον, και το εις ερεβος, εκ παραλληλου μεν θεσεως, δυσμικον μερος δηλουσιν.*" *Passow.* in Lexic. s. v. — τρηχεῖ — κουροτρόφος. „Tota denique nostra illa aspera et montuosa, et fidelis, et simplex et fautrix suorum regio." Cicer. pro Cn. Plancio. „Ithacam illam in asperrimis saxis tanquam nidulum affixam." Idem de orat. . — οὔτι — γλυκερώτερον. Cf. quae monui IV, v. 220. — v. 30. „Deest hic versus in Mss. nonnullis a *Tho. Bentleio* collatis." *Clark.* „Abest etiam ab Ed. Flor. quod pro sua negligentia non notavit *Barne-*

ἡ μέν μ' αὐτόθ' ἔρυκε Καλυψὼ, δῖα θεάων·
[ἐν σπέεσι γλαφυροῖσι, λιλαιομένη πόσιν εἶναι·]
ὣς δ' αὔτως Κίρκη κατερήτυεν ἐν μεγάροισιν
Αἰαίη, δολόεσσα, λιλαιομένη πόσιν εἶναι·
ἀλλ' ἐμὸν οὔποτε θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἔπειθον.
ὣς οὐδὲν γλύκιον ἧς πατρίδος οὐδὲ τοκήων
γίγνεται, εἴπερ καί τις ἀπόπροθι πίονα οἶκον
γαίῃ ἐν ἀλλοδαπῇ ναίει ἀπάνευθε τοκήων.
εἰ δ', ἄγε τοι καὶ νόστον ἐμὸν πολυκηδέ' ἐνίσπω,
ὅν μοι Ζεὺς ἐφέηκεν ἀπὸ Τροίηθεν ἰόντι.
Ἰλιόθεν με φέρων ἄνεμος Κικόνεσσι πέλασσεν,

---

sius, eamque ob causam etiam *Clarkius* ignoravit. Nec habuit in suis exemplaribus *Eustathius*. — — — Traductus huc est versus ex ά, 15." *Ernest.* Recte igitur uncinis certe versum istum inclusit *Wolfius*. — *Αἰαίη*. Ἐξ Αἰαίας νήσου τῆς Τυῤῥηνίας ἢ Κολχικῆς. Αἶα (vulg. Αἰαία) γὰρ πόλις Κολχίδος. Vulg. Pal. Ambr. Νῦν δὲ Αἰαίη ἐστὶν ἡ τῆς Κίρκης νῆσος, ἡ πλησίον τοῦ Ἅιδου οὖσα, ἀπὸ τῶν στεναγμάτων τῶν ἐν αὐτῷ παρὰ τὸ αἴ αἴ, θρηνητικὸν ἐπίῤῥημα. Ms. Barn. Τὸ Αἰαίη, ἀντὶ τοῦ Κολχική, κατὰ ἐπωνυμίαν τοπικήν. Αἶα γὰρ πόλις Κολχίδος παρά τε ἄλλοις καὶ παρὰ Λυκόφρονι., ἧς ὁ πολίτης Αἰαῖος, καὶ ἡ πολῖτις Αἰαία. καὶ ἡ νῆσος δὲ τῆς Κίρκης Αἰαία διὰ τὴν τοιαύτην Κίρκην. ἄλλως γάρ, εἴπερ πρωτοτυπίαν ἔχει ἡ Αἰαία νῆσος διὰ τῶν δύο αι, ὤφειλεν ἡ ἀπ' αὐτῆς Κίρκη ἔχειν καὶ τὸ τρίτον αι, ἵνα ἦν Αἰαιαίη, ὅπερ οὐκ ἔστιν διά τε τὸ κακόφωνον, καὶ διὰ τὴν ῥηθεῖσαν ὁμωνυμίαν. Ὁ δὲ γεωγράφος (Strabo l. I. p. 45.), Αἶαν εἰπὼν περὶ τὴν Φᾶσιν, λέγει καὶ ὅτι περὶ τὴν τοιαύτην Κολχικὴν Αἶαν καὶ Αἰαίη νῆσος ἡ τῆς Κίρκης. ὅτι δὲ καὶ Αἰήτης ὁ ἥρως ἀπὸ τῆς τοιαύτης Αἴας ἐκλήθη, δηλοῦσιν οἱ παλαιοί. Eustath. Vid. *Heyne* Excurs. I. ad Virg. Aen. VI. Cf. *Klopfer's mythologisches Wörterbuch* I, p. 520. 521. — *οὐδὲν γλύκιον ἧς πατρίδος*. Eadem sententia a multis saepius expressa est. Vid. Eurip. Phoeniss. v. 409. Cicer. orat. post reditum in Senat. I, de Offic. I, 17. Ovid. epist. ex Ponto I, 3, 35. — *εἴπερ* vid. *Thiersch. Grammatik* §. 328. 3. p. 624. — *γαίῃ — ναίει*. Τὸ γαίῃ καὶ τὸ ναίῃ (in textu ναίει etiam Eustath.) ἔχει τι κάλλους διὰ παρίσωσιν. Eustath. — *ἀπὸ Τροίηθεν* vid. *Thiersch. Grammatik* §. 298. 3. b. —

Ἰσμάρῳ· ἔνθα δ' ἐγὼ πόλιν ἔπραθον, ὤλεσα δ' αὐτούς.
ἐκ πόλιος δ' ἀλόχους καὶ κτήματα πολλὰ λαβόντες
δασσάμεθ', ὡς μήτις μοι ἀτεμβόμενος κίοι ἴσης.
ἔνθ' ἤτοι μὲν ἐγὼ διερῷ ποδὶ φευγέμεν ἡμέας

V. 39—44. *Ἰσμάρῳ. Ἴσμαρος πόλις τῆς Κικονίας, ἥτις νῦν Μαρώνεια λέγεται.* Vulg. *Ἡ μὲν χώρα Κικόνια, ἔστι δ' αὐτὴ τῆς Θρᾴκης, ἡ δὲ πόλις Ἴσμαρος. τῷ γὰρ γενικῷ τὸ εἰδικὸν ἐπήγαγεν, ὡς τό, ἡ δ' ἄρα Κύπρον ἵκανεν, εἰς Πάφον* (VIII, 362.). *Πορθεῖ δὲ τοὺς Κικόνας, ὅτι συνεναυμάχησαν τοῖς Τρωσί.* Ambr. B. Q. *Ἡ ῥηθεῖσα Ἴσμαρος, ἡ καὶ Ἴσμαρα ὕστερον, Κικόνων φασὶ πόλις ἐγγὺς Μαρωνείας, ἔνθα καὶ λίμνη, ἧς τὸ ῥεῖθρον Ὀδύσσειον καλεῖται. ἐκεῖ δὲ καὶ Μάρωνος ἡρῷον, ὡς ὁ γεωγράφος ἱστορεῖ* (Strabonis locus periit. Vid. *Tzschucke* ad Pompon. Mel. II, 2, 8.). *Ἡρόδοτος δὲ καὶ Μάρωνά τινα ἱστορεῖ ἀριστέα Λάκωνα. Ἰστέον δὲ ὅτι τε Θρᾳκικὸν ἔθνος οἱ Κίκονες, καὶ ὅτι οὐ κανονικῶς γράφεται διὰ τοῦ ο μικροῦ οἱ Κίκονες. λέγει γὰρ Ἡρωδιανός· διὰ τοῦ ω κλίνονται Λάκωνος, Κάκωνος, τὸ μέντοι, Κικόνεσσι πέλασσεν, διὰ μέτρον φησὶν οὕτω κλιθῆναι.* Eustath. Cf. *Ukert. Bemerkungen über Homers Geographie* p. 28. — *αὐτούς* i. e. incolas. vid. II, 154. p. 78. — *πόλιος.* Cf. quae annotavi I, 185. p. 29. — *ὡς* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 341. 6. p. 656. — *ἀτεμβόμενος. Τὸ ἀτεμβόμενος ὅτι στέρησίν τινα καὶ βλάβην δηλοῖ, καὶ ὡς οὐκ ἂν φιληθείη ἐν λόγῳ πεζῷ γραφῆναι, καὶ ἡ Ἰλιὰς ἐδήλωσε.* Eustath. Vid. Il. XI, 705. XXIII, 445. 834. Odyss. II, 90. — *κίοι* = *ἀποκίοι* et hoc = *εἴη.* Vid. Il. XXIII, 737. *ἀέθλα ἀνελόντες ἔρχεσθε.* Sophocl. Oed. T. v. 1535. *θεοῖς ἔχθιστος ἥκω* i. e. *εἰμι.* Patet autem longe magis poeticum esse verbum *ἥκω.* Cf. Virgil. Aen. V, 305. nemo ex hoc numero mihi non donatus *abibit* i. e. erit. — *ἴσης. Δῆλον δὲ ὅτι ἐν τῷ ἴσης λείπει τὸ μοίρας. Διὸ καὶ λαμβάνεται ἡ λέξις ἀντὶ ἰσομοιρίας.* Eust. Idem quod ad rem pertinet, observat haec: *ἴσης, ἧς καθόλου ἐπεμελοῦντο οἱ παλαιοὶ ἐν τῇ τραπέζῃ καὶ ἄγρας μερισμῷ καὶ λείας δασμῷ. Ἀχιλλεὺς οὖν διαλοιδορεῖται που τῷ βασιλεῖ, ὅτι ὀλίγα διδοὺς πολλὰ ἐκεῖνος εἶχε.* Cf. Phocylides *ποιημα νουθετ.* v. 130.

Μοῖραν πᾶσι νέμειν· ἰσότης δ' ἐν πᾶσιν ἀρίστη.

διερῷ πόδι. Satis varias horum verborum explicationes attulerunt veteres quas accuratius reliquis ita enumerat Eustathius: *Διερὸν πόδα τὸ πλοῖον λέγει κατά τινας, ὃ φθάσας καὶ ἅλος ἵππον ἐκάλεσε* (Od. IV, 708.). *καὶ ἔστι διθυραμβώ-*

ἠνώγεα· τοὶ δὲ μέγα νήπιοι οὐκ ἐπίθοντο.
ἔνθα δὲ πολλὸν μὲν μέθυ πίνετο, πολλὰ δὲ μῆλα
ἔσφαζον παρὰ θῖνα καὶ εἰλίποδας ἕλικας βοῦς.
τόφρα δ' ἄρ' οἰχόμενοι Κίκονες Κικόνεσσι γεγώνευν,
οἵ σφιν γείτονες ἦσαν ἅμα πλέονες καὶ ἀρείους,
ἤπειρον ναίοντες, ἐπιστάμενοι μὲν ἀφ' ἵππων

δης τροπή, διερὸν εἰπεῖν πόδα τὴν ναῦν διὰ τὸ καθάπερ πόδι τῇ νηῒ ἐν θαλάσσῃ προϊέναι ἡμᾶς, ὡς εἴτις καὶ χεῖρα ξηρὰν ἀνθρώπου καλοίη τὸ λικμητήριον. ἀρέσκει γοῦν μᾶλλον τοῖς παλαιοῖς, πόδα νῦν διερὸν λέγειν ἢ τὸν τῇ θαλάσσῃ διαινόμενον ὅ ἐστιν ὑγραινόμενον, ἢ τὸν σπουδαῖον καὶ μὴ ξηραινόμενον τῆς ἐξ ἱδρώτων νοτίδος. ἵνα ᾖ διερῷ ποδὶ φεύγειν, τὸ παραχρῆμα σπουδαίως διὰ θαλάσσης φυγεῖν. — Ἰστέον δὲ ὅτι διερὸν πόδα καὶ τὴν κώπην τινὲς ἐνόησαν, ὡς καὶ περὶ αὐτοῦ ἐῤῥέθη. ἕτεροι δέ, τὸν ὄξυν καὶ ταχύν, διὰ τὸ ὑγιές, ὃ ἐκ τοῦ ὑγροῦ δοκεῖ παρῆκται (leg. παρῆχθαι), ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐδηλώθη. ἄλλοι δέ, τὸν ζῶντα, κατὰ τό, διερὸς βροτός, ὅπερ ἐν τῇ ζ ῥαψῳδίᾳ (v. 201.) προγέγραπται. προσεκτέον δὲ καὶ Θεοκρίτῳ εἰπόντι γόνυ χλωρόν (Idyll. XIV, 70.), τὸ νέαζον καὶ θαλερόν, ἵνα καὶ διερὸς πούς κατὰ τοιοῦτόν τινα λέγοιτο νοῦν. Cf. Apollon. Lex. p. 225. Ex his omnibus explicationibus *Clarkius* quidem ad h. l. eam reliquis praeferendam esse dicit, ex qua *διερῷ ποδί* vertendum est *celeri pede* i. e. *celeriter*, *e vestigio* eandemque opinionem secutus est *Passow*. in Lexic. s. v. *διερός*. Sed equidem non dubito cum *Ernestio* illa verba interpretari de nave, quod vel Scholiastae placuit et placuisse videtur magis quam reliquae interpretationes ex parte prorsus ineptae Eustathio. Vide quae animadverti IV, 708. p. 229. Cf. Lucret. VI, 638.

Qua via secta semel *liquido pede* detulit *undas*.

De quo versu rectissime observat *Ernestius*: „Apud *Lucretium*, qui manifeste hinc duxit *liquidum pedem*, undis tribuitur *liquidus pes*: quidni ergo hic de navi intelligamus?" — *ἠνώγεα* vid. *Thiersch*. Gr. Gr. §. 211. 31. 1. p. 344. —

V. 45—61. *Κικόνες Κικόνεσσι*. Πῶς οἱ ἀπολλύμενοι Κικόνες βοᾶν εἶχον; φαμὲν ὅτι ἐν τῷ πορθεῖσθαι ἐβόων, ἤκουσαν δὲ οἱ γείτονες οἱ τὴν ἤπειρον οἰκοῦντες, ὅ ἐστι μεσόγειοι. οἱ γὰρ πορθηθέντες παραθαλάσσιοι ἦσαν. Ambr. B. Q. — *γεγώνευν*. Vid. *Thiersch*. Gr. Gr. §. 221. 80. c. cf. §. 232. 33. — *γείτονες*. Γείτονές φασιν ὄνομα ἐν Ἰλιάδι μὲν οὐκ ἔστιν, ἐνταῦθα δὲ κεῖται, καὶ ἐν τῇ γ ἐν τῷ,

ἀνδράσι μάρνασθαι, καὶ ὅθι χρὴ πεζὸν ἐόντα.
ἦλθον ἔπειθ', ὅσα φύλλα καὶ ἄνθεα γίγνεται ὥρῃ,
ἠέριοι· τότε δή ῥα κακὴ Διὸς αἶσα παρέστη
ἡμῖν αἰνομόροισιν, ἵν' ἄλγεα πολλὰ πάθοιμεν.
στησάμενοι δ' ἐμάχοντο μάχην παρὰ νηυσὶ θοῇσιν·
βάλλον δ' ἀλλήλους χαλκήρεσιν ἐγχείῃσιν.
ὄφρα μὲν ἠὼς ἦν, καὶ ἀέξετο ἱερὸν ἦμαρ,
τόφρα δ' ἀλεξόμενοι μένομεν πλέονάς περ ἐόντας·
ἦμος δ' Ἠέλιος μετενίσσετο βουλυτόνδε,

γείτονες ἠδὲ ἔται Μενελάου [imo IV, 16.] Eustath. — *ἀνδράσι μάρνασθαι — ἐόντα.* Τό, ἀφ' ἵππων μάρνασθαι καὶ ὅθι χρὴ πεζὸν ἐόντα, παραποίησίς ἐστι παραφραστικὴ τοῦ, ἱππόται καὶ πεζοί. Δῆλον δὲ ὡς ὁ ἀφ' ἵππων μαρνάμενος ἱπποχάρμης λέγεται, ὡς ἐφ' ἵππων μαχόμενος, ἢ καὶ ὡς ἵπποις χαίρων, καὶ ὅτι τό, καὶ ὅθι χρὴ πεζὸν ἐόντα, τινὰ δηλαδή, σχήματός ἐστιν ἐξαλλαγὴ περιφραστική.. τὸ γὰρ κοινὸν οὕτως· ἐπιστάμενοι ἀφ' ἵππων μάχεσθαι καὶ πεζοί. Eustath. — *ὅσα φύλλα καὶ ἄνθεα, γ. ὥ.* Cf. Virgil. Aen. VI, 309.

Quam multa in sylvis autumni frigore primo
Lapsa cadunt folia.

ὥρῃ τῷ τοῦ ἔαρος καιρῷ. Schol. Cf. Il. II, 471. VI, 148., ubi plenius dicitur ἔαρος ὥρῃ. *Ernestius* autem ad h. l. observat: „ὥρα unamquamque anni partem significat; res debet ostendere, quae intelligenda sit. Folia autem et flores nascuntur verno tempore." Cf. *Köppen.* ad. Il. II, 469. *Passow.* s. v. ὥρα 1. — *ἠέριοι.* Vid. *Buttmann. Lexilogus* T. I. p. 118. sqq. Eustathius ad h. l. Ἠέριοι, inquit, νῦν μὲν οἱ περὶ ὄρθρον, ἐν δὲ Ἰλιάδι καὶ τὸ ἐξ ἀέρος ἡ λέξις δηλοῖ. ἔνθα γέρανοι Πυγμαίοις ἐπιτίθεσθαι ἠέριαι λέγονται. (Il. III, 7.). — *ἵν'* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 340. 3. — *στησάμενοι* instructa acie, interprete *Ernestio* ad h. l. — *ἠώς.* Cf. *Ukert Bemerkungen über Homer's Geographie* p. 39. — *μετενίσσετο.* Τὸ μετενείσσετο [scrib. μετενίσσετο] ἀντὶ τοῦ ἐποεύθη, μετῆλθε, διὰ διφθόγγου γράφουσιν οἱ παλαιοί, ὡς ἀπὸ τοῦ νέω νείω νείσω, ὥσπερ κείω κείσω, καὶ χείω, χείσω, τὸ χωρῶ. ἐξ οὗ καὶ χρειά. ὡς τό, οὐδὸς δ' ἀμφοτέρους ὅδε χείσεται (Od. XVIII, 17.), ὅ ἐστι χωρήσει. οἱ δὲ ὕστερον τῷ ι γράφουσιν, ὡς ἀπὸ τοῦ νῶ, νίσσω, μετὰ τῶν δύο σσ. γὰρ ἤθελον αὐτοί, οὐχ ἑπόμενοι τοῖς παλαιοῖς. Τὸ δέ, μετενίσσετο βουλυτόνδε, οὐχ ὡς ἐπὶ τόπου νοητέον, τοῦ βουλυτοῦ, ἀλλ' ὅτι μετεπορεύετο μετὰ τὴν τῆς ἡμέρας αὔξησιν ὁ

καὶ τότε δὴ Κίκονες κλῖναν δαμάσαντες Ἀχαιούς.
ἓξ δ᾽ ἀφ᾽ ἑκάστης νηὸς ἐϋκνήμιδες ἑταῖροι
ὤλονθ᾽· οἱ δ᾽ ἄλλοι φύγομεν θάνατόν τε μόρον τε.
Ἔνθεν δὲ προτέρω πλέομεν, ἀκαχήμενοι ἦτορ,
ἄσμενοι ἐκ θανάτοιο, φίλους ὀλέσαντες ἑταίρους.
οὐδ᾽ ἄρα μοι προτέρω νῆες κίον ἀμφιέλισσαι,
πρίν τινα τῶν δειλῶν ἑτάρων τρὶς ἕκαστον ἀῦσαι,
οἳ θάνον ἐν πεδίῳ, Κικόνων ὕπο δῃωθέντες.

ἥλιος κατὰ ὥραν βουλυτοῦ, ὅς ἡ μεσημβρία ἐστίν, ἢ ὀλίγον τι μετὰ μεσημβρίαν, ὅτε βόες λύονται τοῦ κάμνειν, ὡς καὶ ἐν Ἰλιάδι δεδήλωται. Eust. Vid. *Köppen*. ad Il. XI, 84—85., ubi cum alia tum haec animadvertit V. D. „*Ehe man noch nach Sonnen- oder Wasseruhren die Zeit genau bestimmen konnte, musste man sie nach solchen Handlungen bestimmen, die von der Sonnenhöhe abhingen. Daher das* νυκτὸς ἀμολγῷ, βουλυτός, περὶ δεῖπνου ὥραν *und selbst das Prosaische:* πληθούσης ἀγορᾶς." Praeterea cf. Hom. Il. XVI, 779. Apollon. Arg. III, 1342. Arat. Phaenom. v. 1119. Virg. Eclog. II, 67. Horat. Od. III, 6, 42. ibique interpp. — καὶ τότε δή. Vid. *Thiersch*. Gr. Gr. §. 334. 8. c. p. 669. —

V. 62—84. ἀκαχήμενοι. Vid. *Thiersch*. Gr. Gr. §. 168. 10. p. 261. — ἄσμενοι ἐκ θανάτοιο· Ἔστι δ᾽ ἐν τούτοις καὶ ἀντιθετικὸν ῥητορικὸν σχῆμα τό, ἀκαχήμενοι ἦτορ ἄσμενοι ἐκ θανάτοιο, ταυτὸν τῷ, λυπούμενοι καὶ χαίροντες, τὸ μὲν διὰ τοὺς ὀλωλότας, τὸ δέ, ὅτι μὴ αὐτοὶ ἀπολώλαμεν. Eust. — οὐδ᾽ ἄρα. „Non hic supervacaneum est istud ἄρα sed vim habet hujusmodi: *Neque, uti tam propere fugientibus fieri verisimillimum erat,* — vel: *Neque impediit trepida nostra fuga, quin, priusquam ulterius progrederemur, etc.*" *Clark*. — πρὶν — τρὶς ἕκαστον ἀῦσαι. Haud infrequentia hujus veterum consuetudinis, cujus meminerunt Scholiastes et Eustathius ad h. l., vestigia. Vid. Pindar. Olymp. IV, 160. 284. Herodot. IV, 95. 96. Virgil. Aen. III, 67. VI, 505. Addit Eustathius: Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ὁ περὶ τῶν ἀνακεκλημένων νεκύων λόγος πρωθυστέρως κεῖται παρὰ τῷ ποιητῇ, ὡς εἶναι κατὰ ἐπανάληψιν, δι᾽ ἧς ἀναπληροῦνται τὰ τῶν διηγήσεων ἐλλείμματα. δῆλον γάρ, ὅτι πρῶτον ἕκαστος τῶν κειμένων ἀνεκαλέσθη, εἶτα αἱ νῆες ἀπέπλευσαν. ὃ καὶ ὁ ποιητὴς δηλῶν ἔφη ἀποφατικῷ σχήματι, ὅτι οὐδ᾽ ἄρα προτέρω ἔπλευσαν αἱ νῆες, πρὶν τόδε γενέσθαι. — δῃωθέντες. Vid.

νηυσὶ δ' ἐπῶρσ' ἄνεμον Βορέην νεφεληγερέτα Ζεὺς
λαίλαπι θεσπεσίῃ, σὺν δὲ νεφέεσσι κάλυψεν
γαῖαν ὁμοῦ καὶ πόντον· ὀρώρει δ' οὐρανόθεν νύξ.
αἱ μὲν ἔπειτ' ἐφέροντ' ἐπικάρσιαι, ἱστία δέ σφιν
τριχθά τε καὶ τετραχθὰ διέσχισεν ἲς ἀνέμοιο.
καὶ τὰ μὲν ἐς νῆας κάθεμεν, δείσαντες ὄλεθρον,
αὐτὰς δ' ἐσσυμένως προερύσσαμεν ἤπειρόνδε.
ἔνθα δύω νύκτας, δύο τ' ἤματα συνεχὲς αἰεὶ
κείμεθ', ὁμοῦ καμάτῳ τε καὶ ἄλγεσι θυμὸν ἔδοντες.
ἀλλ' ὅτε δὴ τρίτον ἦμαρ ἐϋπλόκαμος τέλεσ' Ἠώς,
ἱστοὺς στησάμενοι, ἀνά θ' ἱστία λεύκ' ἐρύσαντες,
ἥμεθα· τὰς δ' ἄνεμός τε κυβερνῆταί τ' ἴθυνον.
καί νύ κεν ἀσκηθὴς ἱκόμην ἐς πατρίδα γαῖαν,
ἀλλά με κῦμα, ῥόος τε, περιγνάμπτοντα Μάλειαν,
καὶ Βορέης ἀπέωσε, παρέπλαγξεν δὲ Κυθήρων.

Thiersch. Gr. Gr. §. 170. 5. — *Βορέην.* Vid. *Ukert.* *Bemerkungen über Homer's Geographie* p. 28. — *ἐπικάρσιαι* Schol. explicat per *πλάγιαι*, *obliquae.* Sed recte repugnat Eustathius ita: *Ἐπικάρσιαι δὲ οὐ πλάγιαι νῦν ὁμοίως τῷ ἐγκάρσιοι, ἀλλ' ἐπὶ κεφαλήν, διὰ τὴν ἐκ τοῦ σφοδροῦ πνεύματος τῶν ἱστίων πολλὴν ἔντασιν.* Convenit igitur vox Latino *praeceps.* Addit Eustathius: *Καὶ ἔστιν ὅμοιον τῷ ἐπὶ κάρ, ὡς τό, ἐξ ὀρέων ἐπὶ κάρ.* Vid. *Spitzner.* ad Il. XVI, 392. p. 384. Cf. Apollon. Lex. p. 286. *Passow.* s. v. *ἐπικάρσιος.* — *τριχθά τε καὶ τετραχθά.* *Τό, τριχθά τε καὶ τετραχθά, καθὰ καὶ ἐν Ἰλιάδι* (III, 363.) *τραχυφωνίαν ἦχου ῥήξεως δηλοῖ.* Eust. — *κάθεμεν.* „Editiones vulgatae habent *κάτθεμεν*, *Barnesius* autem *κάθεμεν* edidit, ex *Hymno Apollinis*, qui *Homero* adscribitur, *ver.* 487, 503., ubi etiam in vulgatis editionibus legitur, *κάθετον*, *κάθεσαν.* Atque hanc *Barnesii* lectionem cum ex uno MS. a *Tho. Bentleio* collato firmetur in Textum recepi.“ *Clark.* „Infra 149. *καθείλομεν,*“ *Ernest.* Secutus est *Wolfius.* — *αὐτάς.* Vid. *Hermann.* ad Viger. p. 733, 123. I. — *συνεχές.* *Καὶ ὅρα ἐν τούτοις τὸ συνεχὲς ἐκτεῖνον τὴν κατάρχουσαν πρόθεσιν ἀσυνήθως. Διὸ καὶ ἐτόλμησάν τινες, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ ἐννέπω, οὕτω καὶ ἐνταῦθα διπλῶσαι τὸ ἀμετάβολον διὰ δάκτυλον.* Eustath. Vid *Spitzner.* *de versu Graecorum heroico* p. 77. Cf. Il. XII, 26. — v. 74. 75. Vid. *Ukert.* *Bemerkungen* p. 22. 28. — *κεν — ἀλλά.* Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 334. 3. b. — *Μάλειαν.* Cf. IV, 514.

Ἔνθεν δ᾽ ἐννῆμαρ φερόμην ὀλοοῖς ἀνέμοισιν
πόντον ἐπ᾽ ἰχθυόεντ᾽· αὐτὰρ δεκάτῃ ἐπέβημεν
γαίης Λωτοφάγων, οἵτ᾽ ἄνθινον εἶδαρ ἔδουσιν.
ἔνθα δ᾽ ἐπ᾽ ἠπείρου βῆμεν, καὶ ἀφυσσάμεθ᾽ ὕδωρ·
αἶψα δὲ δεῖπνον ἕλοντο θοῇς παρὰ νηυσὶν ἑταῖροι.
αὐτὰρ ἐπεὶ σίτοιό τε πασσάμεθ᾽ ἠδὲ ποτῆτος,
δὴ τότ᾽ ἐγὼν ἑτάρους προΐειν πεύθεσθαι ἰόντας,
ἄνδρε δύω κρίνας, τρίτατον κήρυχ᾽ ἅμ᾽ ὀπάσσας,

Ukert. Bemerkungen p. 22. — *Λωτοφάγων.* Τίς ὁ λωτὸς καὶ οἷος καὶ ὅτι καρπὸς δένδρου ἐστὶν ἐοικότος μεσπίλῃ, καὶ ὡς οἶνος αὐτοῦ ἐκθλίβεται, καθὰ καὶ τῶν Φοινίκων, ἱστοροῦσιν εἰς πλάτος οἱ παλαιοί, φυτοκομοῦντες ἐπιμελῶς καὶ τοῦ τῆς ἱστορίας λωτοῦ κατατρυφᾷν τοῖς φιλολόγοις διδόντες. Ἰστέον δὲ καὶ ὡς οἱ μὲν τῇ Μήνιγγι νήσῳ [Steph. Byzantinus Μῆνιγξ, νῆσος περὶ τὰς Σύρτεις, καὶ πόλις.] τοὺς Λωτοφάγους ἐνπεριγράφουσι, λωτοφαγίτιν εἶναι λέγοντες τὴν νῆσον ταύτην. οἱ δέ φασιν ὅτι λωτὸς πόα καὶ ῥίζα, ἀφ᾽ ἧς σιτούμενοι οἱ τὴν ἄνυδρον νεμόμενοι οὐ δέονται ποτοῦ, ὅπερ οὐδὲ ἔχουσι διὰ τὴν ἀνυδρίαν. καὶ δοκεῖ καὶ ὁ ποιητὴς οὐκ ἀπὸ δένδρου εἰδέναι εἶναι τὸν λωτόν, οἷς ἄνθινον αὐτὸν εἶδάρ φησι, καὶ ἐρέπτεσθαι αὐτὸν λέγει. ἀλόγοις γὰρ ζώοις οἰκεῖον τὸ ἐρέπτεσθαι, ἃ ἐκ τῆς ἔρας ἐσθίουσι. τινὲς δὲ ἱστοροῦσι καὶ ὅτι παρήκουσιν οἱ Λωτοφάγοι μέχρι τῶν ὑπὲρ Κυρήνην τόπων, ἀρχόμενοι ἀπὸ τῶν ὑπὲρ τῆς Μαυρουσίας ἑσπερίων Αἰθιόπων. τὰ δέ γε τῆς Ὀδυσσείας ὑπομνήματα βοτάνην φασὶ τὸν λωτόν, ἣν Αἰγύπτιοι ξηραίνοντες ἀλοῦσι, καὶ πέττοντες ἐσθίουσι, ἄλλην δηλονότι οὖσαν παρὰ τὴν ἐν τῇ Ἰλιάδι τε λειμωνίαν βοτάνην (Il. XXI, 351.), ὁποῖος καὶ ὁ ἐρσήεις λωτός (Il. XIV, 348.), καὶ παρὰ τὴν ἐν τοῖς Τηλεμάχου λόγοις, ὃς λωτόν φησι καὶ θρυὸν καὶ κύπειρον (Od. IV, 603. ubi cf. quae animadverti p. 219. ext.). Eustath. Cf. Herodot. II, 96. IV, 177. Strabo Geograph. XVII, p. 1191. I, p. 44. III, p. 237. Athenaeus XIV, 18. Polyb. fragm. XII, 2. 1, 39. coll. XXXIV, 4. —

V. 85 — 99. *δὴ τότε* apprime respondet Latinorum *tum vero.* Cf. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 316. 16. d. e. 18. b. c. supra v. 59. *Sturz.* Lexicon Xenoph. Vol. I. p. 654. p. 658. *Horatius Tursellinus* de particull. Latinae orat. p. 1035. sqq. ed. *Schwartz.* — *κρίνας* i. e. *delectis* viris duobus. Cf. IV, 666. XIV, 217. Il. VI, 188. XVI, 387. — *κήρυχ᾽ ἅμ᾽ ὀπάσσας.* Ἵνα μὴ εὐεπιχείρητοι ὦσι διὰ τὸν κήρυκα. Schol. Accuratius illius rei causam aperit Eustathius his verbis: *Ἰστέον ὅτι οὐκ ἐνταῦθα μόνον,*

οἵτινες ἀνέρες εἶεν ἐπὶ χθονὶ σῖτον ἔδοντες.
οἱ δ' αἶψ' οἰχόμενοι μίγεν ἀνδράσι Λωτοφάγοισιν·
οὐδ' ἄρα Λωτοφάγοι μήδονθ' ἑτάροισιν ὄλεθρον
ἡμετέροις, ἀλλά σφι δόσαν λωτοῖο πάσασθαι.
τῶν δ' ὅςτις λωτοῖο φάγοι μελιηδέα καρπόν,
οὐκέτ' ἀπαγγεῖλαι πάλιν ἤθελεν, οὐδὲ νέεσθαι·
ἀλλ' αὐτοῦ βούλοντο μετ' ἀνδράσι Λωτοφάγοισιν
λωτὸν ἐρεπτόμενοι μενέμεν, νόστου τε λαθέσθαι.
τοὺς μὲν ἐγὼν ἐπὶ νῆας ἄγον κλαίοντας ἀνάγκῃ,
νηυσὶ δ' ἐνὶ γλαφυρῇσιν ὑπὸ ζυγὰ δῆσα ἐρύσσας.
αὐτὰρ τοὺς ἄλλους κελόμην ἐρίηρας ἑταίρους
σπερχομένους νηῶν ἐπιβαινέμεν ὠκειάων,
μήπω τις λωτοῖο φαγὼν νόστοιο λάθηται.
οἱ δ' αἶψ' εἴσβαινον, καὶ ἐπὶ κληῖσι κάθιζον·
ἑξῆς δ' ἑζόμενοι πολιὴν ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς.
Ἔνθεν δὲ προτέρω πλέομεν, ἀκαχήμενοι ἦτορ.
Κυκλώπων δ' ἐς γαῖαν ὑπερφιάλων, ἀθεμίστων,

ἀλλά που καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς ἑταῖροι δύο στέλλονται καὶ τρίτατος κῆρυξ, εἰς ἔμφασιν τε βασιλικὴν οὐ μὴν ἰδιωτικὴν εἶναι τὴν τῆς ὁδοῦ πρόφασιν. βασιλέων γὰρ ὑποδρηστῆρες οἱ κήρυκες· *διογενῶν ἀνδρῶν γένος αὐτοί.* ἔτι δὲ καί, ὡς ἂν οἱ στελλόμενοι ἄσυλοι ἀπεκβαίνωσιν. ἱεροὶ γὰρ οἱ κήρυκες ὡς ἐξ Ἑρμοῦ [cf. *Klopfer's mythologisches Wörterbuch* T. II. p. 232.], καὶ αἰδέσιμοι, μετὰ κηρυκίου προϊόντες, ὅπερ αὐτοῖς τοῦ κηρύκας εἶναι σύμβολον ἦν. — *μίγεν* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 215. 44. — *ὅστις* vid. *Thiersch.* §. 347. 1. b. p. 682. — *μελιηδέα κάρπον.* Vid. Herodot. IV, 177. Ὁ δὲ τοῦ λωτοῦ καρπός ἐστι μέγεθος, ὅσον τὸ τῆς σχίνου· γλυκύτητα δέ, τοῦ φοίνικος τῷ κάρπῳ προςείκελος. Ποιοῦνται δὲ ἐκ τοῦ κάρπου τούτου οἱ Λωτοφάγοι καὶ οἶνον. Athenaeus XIV, 18. Plin. H. N. XIII, 17. Cf. supra v. 84. Ovid. Trist. IV, 1, 31. Pont. IV, 10, 18. — *μετ' ἀνδράσι*, *inter* viros. Vid. *Gynther. de usu praepositionum apud Homerum* §. 23. 2. p. 35. Hinc alii παρ' ἀνδράσι legunt. — *λαθέσθαι* ad sensum idem est quod *negligere.* Cf. Il. XV, 322. λαθόντο δὲ θούριδος ἀλκῆς. — *ἐρύσσας.* Τό, δῆσα ἐρύσσας, ἑρμηνευτικόν ἐστι τοῦ, ἄγον ἀνάγκῃ. ὁ γάρ τινα ἐρύων ἀναγκαστικῶς ἄγει. Prosaici scriptores ita utuntur saepe σύρειν. —

V. 100 — 115. *μή — λάθηται.* Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 342. 2. — *Κυκλώπων — ὑπερφιάλων,*

ἱκόμεθ᾽, οἵ ῥα θεοῖσι πεποιθότες ἀθανάτοισιν,
οὔτε φυτεύουσιν χερσὶν φυτόν, οὔτ᾽ ἀρόωσιν·
ἀλλὰ τάγ᾽ ἄσπαρτα καὶ ἀνήροτα πάντα φύονται,
πυροὶ καὶ κριθαὶ ἠδ᾽ ἄμπελοι, αἵτε φέρουσιν

ἀθεμίστων. Δίκαιοι οὗτοι πλὴν Πολυφήμου· ὅθεν τὸ μὲν ὑπερφιάλων νῦν μεγάλων· τὸ δὲ ἀθεμίστων, μὴ ἐχόντων χρείαν νόμων, διὰ τὸ θεμιστεύειν ἕκαστον [infra v. 114. 115.] παίδων ἠδ᾽ ἀλόχων. Schol. Similiter Eustathius: Τὸ ὑπερφιάλων, inquit, δίσημον ὄν, ὡς καὶ προγέγραπται [I, 134.], οὐ δοκεῖ ἐπὶ ψόγῳ ἐνταῦθα κεῖσθαι, ἀλλὰ τὸ κατὰ σῶμα δηλοῦν μεγαλοφυὲς τῶν Κυκλώπων, ὥς που καὶ οἱ μνηστῆρες ὑπερφιάλους καλοῦσιν ἑαυτούς (XXI, 289.), οὕτω δὲ καὶ τὸ *ἀθεμίστων* οὐκ ἐφ᾽ ὕβρει κεῖται νῦν ἀλλ᾽ ἐν ἱστορίας εἴδει, ὡς τῶν Κυκλώπων μήτε νόμους μήτε ἤθη κοινὰ ἐχόντων, μήτε στοχαζομένων τοῦ κοινῇ συμφέροντος, διὰ τὸ μηδὲ κοινῇ πολιτεύεσθαι, ἀλλ᾽ ὡς εἰπεῖν οἰνοκρατεῖσθαι. Vid. *Buttmann.* *Lexilogus* Tom. II. p. 209. sqq. Ad nostrum locum pertinent, quae V. D. ibi scripsit, haec: „*Es ist also einleuchtend, dass das Wort als eigentliche Bedeutung eine solche Bedeutung gehabt haben muss, die erst je nachdem, wer es sprach, und zu wem es gesprochen ward, als grösserer, oder geringerer, oder auch als gar kein Vorwurf gemeint war: und diess scheint mir die eines Menschen zu seyn, der sich über vieles oder alles wegsetzen zu können glaubt. Und so möchte ich, ohne eben, mit dem Scholiasten, die Kyklopen, mit Ausnahme des Polyfemos, für gerechte Menschen zu erklären, doch darin ihm beystimmen, dass sie* v. 106. *ὑπερφίαλοι ἀθέμιστοι nur als ungeheure Naturmenschen, welche geselliger und gesetzlicher Verhältnisse nicht bedürfen und sie also auch gegen niemand anerkennen.*“ — *πεποιθότες ἀθανάτοισιν.* Infra v. 275. Polyphemus introducitur loquens, Cyclopes Jovem contemnere, οὐκ ἀλέγουσι Διός. Neque tamen hoc pugnare cum illis verbis θεοῖσι πεποιθότες ἀθανάτοισι, recte monuit *Clarke* ad h. l. „Soli nimirum fertilitate freti, omni cura, omni labore vacabant. Quod fieri potuit, etsi nulla deorum reverentia tenerentur.“ — *ἀρόωσιν.* Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 222. 86. — *ἄσπαρτα καὶ ἀνήροτα.* Vid. *Thiersch.* §. 147. 8. a. — Praeterea cf. Hesiod. opp. et dierr. I, 117. καρπὸν δ᾽ ἔφερε ζείδωρος ἄρουρα Αὐτομάτη πολλόν τε καὶ ἄφθονον. Ovid. Metamm. I, 101.

οἶνον ἐριστάφυλον, καί σφιν Διὸς ὄμβρος ἀέξει.
τοῖσιν δ' οὔτ' ἀγοραὶ βουληφόροι, οὔτε θέμιστες·
ἀλλ' οἵγ' ὑψηλῶν ὀρέων ναίουσι κάρηνα
ἐν σπέεσσι γλαφυροῖσι· θεμιστεύει δὲ ἕκαστος
παίδων ἠδ' ἀλόχων, οὐδ' ἀλλήλων ἀλέγουσιν.
Νῆσος ἔπειτα λάχεια παρὲκ λιμένος τετάνυσται.

Ipsa quoque immunis, rastroque intacta, nec ullis
Saucia vomeribus per se dabat omnia tellus.

Diodor. Sicul. V, 1. Strabo XI, p. 766. 767. — *καί σφιν* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 344. 9. — *τοῖσιν δ' οὔτ' ἀγοραὶ κ. λ.* Vid. Aristotel. de republ. I, 2. *καὶ τὸ πρῶτον ἐβασιλεύοντο αἱ πόλεις, καὶ νῦν ἔτι τὰ ἔθνη· ἐκ βασιλευομένων γὰρ συνῆλθον. Πᾶσα γὰρ οἰκία βασιλεύεται ὑπὸ τοῦ πρεσβυτάτου· ὥστε καὶ αἱ ἀποικίαι διὰ τὴν συγγένειαν. Καὶ τοῦτ' ἐστιν ὃ λέγει Ὅμηρος, — θεμιστεύει δὲ ἕκαστος Παίδων ἠδ' ἀλόχων. Σποράδες γὰρ καὶ οὕτω τὸ ἀρχαῖον ᾤκουν.* Cf. Plato de legg. III, 1. Strabo XIII, p. 885. — *θεμιστεύει — ἀλόχων.* Vid. Aristotel. ethic. X, 10. *Ἐν μόνῃ δὲ τῇ Λακεδαιμονίων πόλει μετ' ὀλίγων ὁ νομοθέτης ἐπιμέλειαν δοκεῖ πεποιῆσθαι τροφῆς τε καὶ ἐπιτηδευμάτων. ἐν δὲ ταῖς πλείσταις τῶν πόλεων ἐξημέληται περὶ τῶν τοιούτων καὶ ζῇ ἕκαστος ὡς βούλεται, Κυκλωπικῶς θεμιστεύων παίδων ἠδ' ἀλόχου.* Ad *θέμιστες* v. 112. vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 188. 13. *Δ.* —

V. 116—135. De iis quae h. l. leguntur de terra Cyclopum, cf. *Ukert. Bemerkungen über Homer's Geographie* p. 35. sq. — *λάχεια* quid sit, difficile est ad definiendum. *Τινές*, teste Eustathio, *τὸ λάχεια ὄνομα τῆς νήσου ὑπώπτευσαν, ὡς γνωσθὲν διὰ Κίρκης τῷ Ὀδυσσεῖ ἐξ ἐρωτήσεως. ἕτεροι δὲ λάχειαν τὴν εὔγεων φασὶ καὶ ἐπιτηδείαν λαχαίνεσθαι ἤτοι σκάπτεσθαι, ὅθεν καὶ τὸ λάχανον. κεῖται δὲ καὶ μετὰ ταῦτα ἡ λέξις ἐν τῷ, ἀκτή τε λάχεια* [X, 509.]. *εἰ δὲ γράφεται τετρασυλλάβως ἐλάχεια, εἴη ἄν, ὥσπερ λιγὺς λίγεια, οὕτω καὶ ἐλαχὺς ἐλάχεια ἡ ἐλαχίστη.* Mihi cum Scholiasta, Apollon. Lex. p. 432. ubi cf. *Villoison.*, atque Etymol. M. s. v. *λαχαίνειν* ea interpretatio, qua *λάχεια* i. q. *εὔσκαφος*, reliquis praeferenda videtur. Contra *Ernestius* ad h. l. „*Barnesius*, inquit, *ἐλάχεια* praefert, quod et *Eustathii* temporibus in Codd. quibusdam erat. Itaque et *Hesychius* utramque lectionem interpretatur; ubi de utroque verbo videndi interpretes. Terrae sane incultae, silvosae et capris agrestibus plenae melius *ἐλάχεια*, quam *λάχεια* convenit. Argumentum *Etym.*

γαίης Κυκλώπων, οὔτε σχεδὸν, οὔτ' ἀποτηλοῦ,
ὑλήεσσ'· ἐν δ' αἶγες ἀπειρέσιαι γεγάασιν
ἄγριαι· οὐ μὲν γὰρ πάτος ἀνθρώπων ἀπερύκει·
οὐδέ μιν εἰσοιχνεῦσι κυνηγέται, οἵτε καθ' ὕλην
ἄλγεα πάσχουσιν, κορυφὰς ὀρέων ἐφέποντες.
οὔτ' ἄρα ποίμνῃσιν καταΐσχεται, οὔτ' ἀρότοισιν,
ἀλλ' ἥγ' ἄσπαρτος καὶ ἀνήροτος ἤματα πάντα
ἀνδρῶν χηρεύει, βόσκει δέ τε μηκάδας αἶγας.
οὐ γὰρ Κυκλώπεσσι νέες πάρα μιλτοπάρῃοι,
οὐδ' ἄνδρες νηῶν ἔνι τέκτονες, οἵ κε κάμοιεν
νῆας ἐϋσσέλμους, αἵ κεν τελέοιεν ἕκαστα,
ἄστε' ἐπ' ἀνθρώπων ἱκνεύμεναι· οἷά τε πολλὰ

M. [οἱ δὲ λέγουσιν αὐτὴν ἐλάχειαν εἶναι, ὅ ἐστι σμικράν, ἀλλ' ἐκ τοῦ περιεχομένου ἐλέγχονται, πάρος (leg. παρὲκ) λιμένος τετάνυσται. πῶς γὰρ παρατέταται, μικρὰ οὖσα;] nihili est. Verbum *Homeri* tantum significat, eam in longitudinem magis, quam latitudinem patuisse, et ita objectam fuisse portui. Sed difficile est certi quid definire." Cf. *Kusterus* ad Suidam s. v. λαχεῖα, γῆ βραχεῖα. *Passow.* in Lex. s. v. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 20. c. — πάτος ἡ ἀναστροφή, ἤτοι ὁδός. ὅθεν ἀπόπατος, ἡ ἄφοδος ἤτοι κόπρος, καὶ ἀποπατεῖν, τὸ ἀφοδεύειν. καὶ παρωμία τό, ἐκ πάτου, ἀντὶ τοῦ, ἐκ ποδῶν. ὀνοματοποιεῖται δὲ καὶ αὐτό, καθὰ καὶ ὁ κτύπος καὶ ὁ δοῦπος καὶ τὰ τοιαῦτα. Eust. — καταΐσχεται, ἀντὶ τοῦ κατέχεται. οὐ γὰρ ἀξιοῖ εἰπεῖν κατοικεῖται. τοῦτο γὰρ ἐπὶ ἀνθρώπων λέγεται. Idem. Cf. *Passow.* s. v. κατίσχω. — v. 125—129. Vid. *Ukert. Bemerkungen über Homer's Geographie* p. 25. „*Schifffahrt war zu jener Zeit so gewöhnlich, dass es als befremdend angeführt wird, wenn ein Volk das Meer nicht besegelt. So wird von den Kyklopen gesagt,*" etc. — περόωσι θάλασσαν — νῆσον. Vid. ibid. p. 12. „*man hat im Homer schon, — vom Weltmeere Nachricht finden wollen; ob dies gegründet sey, wird Folgendes darthun. Das Wasser um Griechenland, bei Asien, Aegypten, Trinakien heisst immer* πόντος *oder* πέλαγος, *auch* ἅλς *und* θάλασσα, *wenn* von Inseln die Rede ist, liegen sie ἐν ἁλί, *und in der ganzen Irrfahrt des Odysseus, wird, — — erst das äussere Meer Okeanos genannt, nie das Mittelmeer.*" — v. 128. οἷά τε πολλά i. e. *veluti fere crebro, wie etwa häufig.* Male Eustathius: Τὸ δὲ οἷα τε πολλὰ ἔλλειψιν ἔχει προθέσεως,

ἄνδρες ἐπ' ἀλλήλους νηυσὶν περόωσι θάλασσαν·
οἵ κέ σφιν καὶ νῆσον ἐϋκτιμένην ἐκάμοντο.
οὐ μὲν γάρ τι κακή γε, φέροι δέ κεν ὥρια πάντα·
ἐν μὲν γὰρ λειμῶνες ἁλὸς πολιοῖο παρ' ὄχθας
ὑδρηλοὶ, μαλακοί· μάλα κ' ἄφθιτοι ἄμπελοι εἶεν.
ἐν δ' ἄροσις λείη· μάλα κεν βαθὺ λήϊον αἰεὶ
εἰς ὥρας ἀμῷεν· ἐπεὶ μάλα πῖαρ ὑπ' οὖδας.
ἐν δὲ λιμὴν εὔορμος, ἵν' οὐ χρεὼ πείσματός ἐστιν,
οὔτ' εὐνὰς βαλέειν, οὔτε πρυμνήσι' ἀνάψαι,
ἀλλ' ἐπικέλσαντας μεῖναι χρόνον, εἰσόκε ναυτέων
θυμὸς ἐποτρύνῃ, καὶ ἐπιπνεύσωσιν ἀῆται.
αὐτὰρ ἐπὶ κρατὸς λιμένος ῥέει ἀγλαὸν ὕδωρ,

ἵνα λέγῃ, δι' οἷα πολλὰ αἴτια καὶ πράγματα ἐπ' ἀλλήλους περῶσιν ἄνθρωποι. Vid. Od. III, 73. IX, 254. XI, 363. Il. II, 798. XXIV, 391. *Passow.* s. v. οἷος. — πολιοῖο vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 201. 18. — λείη ibid. §. 176. 7. p. 272. init. — μάλα κεν βαθὺ λήϊον. Ὅρα δὲ καὶ ὡς μνησθεὶς τόπου δεξιοῦ εἰς ἀμπελοποιΐαν καὶ εἰς λήϊον κατασποράν, ἐπήγαγεν ἀποστατικῶς κατά τι κάλλος δι' ἐπαναφορᾶς τό, μάλα ἂν ἄφθιτοι ἄμπελοι εἶεν, καὶ τό, μάλα ἂν βαθὺ λήϊον ἀμῷτα, καλῶς ἀπονείμας ἀμπέλοις μὲν τὸ ἄφθιτον διὰ τὸ μακρόβιον, λήϊῳ δὲ ἐπετεσίῳ [scr. ἐπετησίῳ] μόνον τὸ βαθύ. Ὅτι δὲ σχῆμα ἐπαναφορᾶς τό, μάλα ἄφθιτοι, καί, μάλα βαθύ, διὰ τὸ εἰς τὴν αὐτὴν λέξιν ἐπαναφέρειν, δῆλόν ἐστι. Eust. — εἰς ὥρας, *statis temporibus*. Vid. *Gynther. de usu praeposs. apud Homer.* p. 27. b. —

V. 136—151. ἵν' οὐ χρεὼ πείσματός ἐστιν. Cf. Virgil. Aen. I, 172.

— — *hic fessas non vincula naves*
Ulla tenent, unco non alligat anchora morsu.

ἐπικέλσαντας ἐποκείλαντας τῇ γῇ, ἐπιψαύσαντας. Schol. Τὸ κέλλειν πρωτότυπόν ἐστι, καὶ ἐξ αὐτοῦ κατὰ πλεονασμὸν τὸ ὀκέλλειν. τρὶς γοῦν ἐνταῦθα χρᾶται τῇ λέξει δίχα τοῦ ο, ἐν τῷ, ἐπικέλσαντας μεῖναι, καί, νῆας ἐπικέλσαι [v. 148.], καί, κελσάσῃσι δὲ νηυσί [v. 149.]. καὶ ἔοικεν ἐκ τοῦ τοιούτου κέλλειν καὶ κόλπος λέγεσθαι, ὅπου δηλαδὴ νῆες κέλλουσιν. Eust. — ναυτέων. Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 179. 35. — ἐπὶ κρατὸς λιμένος τῆς ἀρχῆς τοῦ λιμένος. Schol. Κρᾶτα λιμένος λέγει, ὡς καὶ κορυφὴν ὄρους, καὶ εἴ τί που τοιοῦτον. Eust. Similiter κεφαλή apud pedestres scriptores dicitur. Cf. *Sturz.* Lexicon Xenoph. Vol. II, p. 736.

κρήνη ὑπὸ σπείους· περὶ δ' αἴγειροι πεφύασιν.
ἔνθα κατεπλέομεν, καί τις θεὸς ἡγεμόνευεν
νύκτα δι' ὀρφναίην· οὐδὲ προὐφαίνετ' ἰδέσθαι·
ἀὴρ γὰρ παρὰ νηυσὶ βαθεῖ' ἦν, οὐδὲ Σελήνη
οὐρανόθε προὔφαινε· κατείχετο δὲ νεφέεσσιν.
ἔνθ' οὔτις τὴν νῆσον ἐσέδρακεν ὀφθαλμοῖσιν·
οὔτ' οὖν κύματα μακρὰ κυλινδόμενα προτὶ χέρσον
εἰσίδομεν, πρὶν νῆας ἐϋσσέλμους ἐπικέλσαι.
κελσάσῃσι δὲ νηυσὶ καθείλομεν ἱστία πάντα·
ἐκ δὲ καὶ αὐτοὶ βῆμεν ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης·
ἔνθα δ' ἀποβρίξαντες ἐμείναμεν Ἠῶ δῖαν.

---

s. v. κεφαλή 2. 3. — *κρήνη.* *Πρὸς σαφήνειαν τοῦ, ἀγλαὸν ὕδωρ, ἐπῆκται τὸ κρήνη. ἵνα μὴ τέλμα τυχὸν ἢ ἑτεροία τις ὑγρότης τοιαύτη νοηθείη ἀπόῤῥειαν ἔχουσα.* Eust. Cf. III, 429. — *ἀὴρ γάρ — βαθεῖ' ἦν.* Cf. Virgil. Aen. III, 585. sqq.

Nam neque erant astrorum ignes, nec lucidus aethra
Siderea polus; obscuro sed nubila coelo,
Et lunam in nimbo nox intempesta tenebat.

παρὰ νηυσί. „Ita edidit *Barnesius* ex emendatione *Henrici Stephani.* Atque ita legit *Plutarchus* loco jam supra citato [de primo Frigido, ubi locus ita laudatur: *Ἀὴρ γὰρ παρὰ νηυσὶ βαθὺς ἦν, οὐδὲ σελήνη Οὐρανόθεν προὔφαινεν*]. Vulgati habent, *περὶ νηυσί.*" *Clark.* „Confundi has praepositiones in hoc sensu docuimus et ad Callim. H. in D." *Ernest.* Cf. *Gynther.* de usu praeposs. apud Homerum §. 24. 2. §. 25. 2. — *προὔφαινε.* Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 165. 1. — *κελσάσῃσι δὲ νηυσί* i. e. *κελσασῶν δὲ νηῶν.* vid. *Matthiae Schulgrammatik* §. 562. 2. *Gynther.* de usu praeposit. apud Homer. p. 13. „Dativos, quos dicunt *absolutos*, duos tantum reperi Il. II, 781. sq.; Od. IX, 149.; in utroque tamen loco ut ubique hujus constructionis rationem et causam facili negotio colliges ex praepositionibus *ὑποστ.* et *καθειλ.*" — *ἀποβρίξαντες* *ἐπὶ βορᾶ καὶ τροφῇ ἀποκοιμηθέντες.* Schol. *Οὐκ ἐν Ἰλιάδι μέν* [IV, 223.] *τὸ βρίζειν ἐπὶ ἀμελείας ἔθετο, ὡς εἴ τις εἴποι ἀπονυστάζειν. ἐνταῦθα δὲ φανερῶς ἐπὶ ὕπνου τὴν λέξιν τίθησιν, ἐπεὶ καὶ κυρίως βρίζειν ἐστὶ τὸ βαρὺ ἵζειν, ἢ μετὰ βορὰν ἵζειν.* Eust. Cf. Apollon. Lexic. p. 251. *ἀποβρίξαντες, ἀπονυστάξαντες.* Od. XII, 7. —

Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
νῆσον θαυμάζοντες ἐδινεόμεσθα κατ' αὐτήν.
ὦρσαν δὲ Νύμφαι, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο,
αἶγας ὀρεσκῴους, ἵνα δειπνήσειαν ἑταῖροι.
αὐτίκα καμπύλα τόξα καὶ αἰγανέας δολιχαύλους
εἱλόμεθ' ἐκ νηῶν, διὰ δὲ τρίχα κοσμηθέντες
βάλλομεν· αἶψα δ' ἔδωκε θεὸς μενοεικέα θήρην.
νῆες μέν μοι ἕποντο δυώδεκα, ἐς δὲ ἑκάστην
ἐννέα λάγχανον αἶγες· ἐμοὶ δὲ δέκ' ἔξελον οἴῳ.

V. 152—171. Ἐδινεόμεσθα i. e. *obambulabamus, circumvagabamur* sine certo consilio. Apprime respondet graeco vocabulo nostrum: *sich herum treiben*. Vid. *Passow*. s. v. cf. XIX, 67. XXII, 85. Il. XXIV, 12. Similiter dicitur κλονεῖσθαι Il. IV, 302. V, 93. 96. XI, 460. 496. 526. cf. XII, 3. XIV, 14. 59. Herodot. IX, 60. — καθ' αὐτήν vid. *Gynther*. de usu praepositt. apud Homer. §. 19. 2. a. — ὀρεσκῴους. Σημείωσαι ὅτι οὐ μόνον Κένταυροι ὀρεσκῷοι ἐν Ἰλιάδι (I, 268. Φηρσὶν ὀρεσκῴοισι), ἀλλὰ καὶ αἶγες ἐνταῦθα. ἔστι γὰρ τὸ ἐπίθετον ἁρμόζον πᾶσι τοῖς ὀρεινόμοις τῶν ζώων. Eustath. Cf. Hymn. in Vener. v. 258., ubi Nymphae vocantur ὀρεσκῷοι. — αἰγανέας i. e. ἀκόντια, ut interpretantur Scholl. Eodem modo Apollon. Lex. p. 69., qui vero addit: οἱ μέν, ἀπὸ τοῦ αἰγείοις ἱμᾶσιν ἠγκυλῶσθαι. οἱ δέ, ἀπὸ τοῦ ἄγαν ἵεσθαι. οἱ δὲ ἀπὸ τοῦ διὰ τῶν αἰγείων ἱμάντων ἱέναι. Cf. Il. II, 774. Od. IV, 626. — δολιχαύλους. Δολιχαύλους τὰς μακροσιδήρους λέγει. αὐλὸς γάρ φασι νῦν ἡ ὀπὴ τῆς αἰχμῆς, ἡ τὸ ξύλον ἐμβάλλεται. Eustath. Cf. *Köppen*. ad Il. V, 182. Ad sententiam cf. Virgil. Aen. I, 196. sqq.

Constitit hic, arcumque manu celeresque sagittas
Corripuit, fidus quae tela gerebat Achates.
Ductoresque ipsos primum capita alta ferentes
Cornibus arboreis sternit; tum vulgus et omnem
Miscet agens telis nemora inter frondea turbam.
Nec prius absistit, quam septem ingentia victor
Corpora fundat humi, et numerum cum navibus aequet.

τρίχα κοσμηθέντες i. e. in tres partes *dispositi*, τριχῇ διαταχθέντες, ut recte interpretatur Eustathius. Cf. *Passow*. s. v. κοσμέω. Herodot. VI, 209. τότε τὰς κεφαλὰς κοσμέονται i. e. componunt s. ordinant capillos. Unde temere *Valckenarius* pro κοσμέονται conjecit legendum esse σμέονται. — αἶγες temere *Barnesius* mutandum

ὣς τότε μὲν πρόπαν ἦμαρ, ἐς ἠέλιον καταδύντα,
ἥμεθα δαινύμενοι κρέα τ' ἄσπετα καὶ μέθυ ἡδύ.
οὐ γάρ πω νηῶν ἐξέφθιτο οἶνος ἐρυθρός,
ἀλλ' ἐνέην· πολλὸν γὰρ ἐν ἀμφιφορεῦσιν ἕκαστοι
ἠφύσαμεν, Κικόνων ἱερὸν πτολίεθρον ἑλόντες.
Κυκλώπων δ' ἐς γαῖαν ἐλεύσσομεν, ἐγγὺς ἐόντων,
καπνόν τ', αὐτῶν τε φθογγὴν, οἴων τε καὶ αἰγῶν.
ἦμος δ' ἠέλιος κατέδυ, καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθεν,
δὴ τότε κοιμήθημεν ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης,
ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
καὶ τότ' ἐγὼν ἀγορὴν θέμενος, μετὰ πᾶσιν ἔειπον·
Ἄλλοι μὲν νῦν μίμνετ', ἐμοὶ ἐρίηρες ἑταῖροι·
αὐτὰρ ἐγὼ σὺν νηΐ τ' ἐμῇ καὶ ἐμοῖς ἑτάροισιν
ἐλθὼν, τῶνδ' ἀνδρῶν πειρήσομαι, οἵτινές εἰσιν·
ἤ ῥ' οἵγ' ὑβρισταί τε καὶ ἄγριοι, οὐδὲ δίκαιοι,
ἠὲ φιλόξεινοι, καί σφιν νόος ἐστὶ θεουδής.

---

esse censuit in *αἶγας*. Quod etsi ferri possit, tamen nulla mutatione opus esse recte jam animadvertit *Clarkius* ad h. l., cum saepius *λαγχάνειν* sit *sorte contingere* vel *eligi*. Cf. infra v. 334. Il. XXIII, 78. — *δαινύμενοι*. Ὅρα ἐν τῷ, μέθυ ἡδύ, λεῖπον συνεκδοχικῶς τὸ ἐπίνομεν. ἐλλέλειπται δὲ διὰ τὸ πάντη γνώριμον. οὕτω καὶ ὑποκαταβὰς (v. 166.) ἐρεῖ τό, Κυκλώπων δ' ἐς γαῖαν ἐλεύσσομεν ἐγγὺς ἐόντων, καπνόν τ', αὐτῶν τε φθογγήν, οἰῶν τε καὶ αἰγῶν. κἀνταῦθα γὰρ ἐν τῷ, φθογγὴν αὐτῶν καὶ οἰῶν καὶ αἰγῶν, ἐξ ἀναλόγου ληπτέον τὸ ἠκούομεν. ἴσως δὲ εἴποι τις ἄν, τὸ δαινύμενοι κρέα καὶ μέθυ, μὴ συνεκδοχὴν εἶναι. οὐ γὰρ ἔφη, ἔδοντες κρέα καὶ μέθυ, ἀλλὰ δαινύμενοι, τουτέστιν, ἐν δαιτὶ δαπανῶντες. Eustath. Cf. Il. VIII, 505. — *καπνόν*. Ad *καπνόν* cogitatione assumendum vocabulum illi solum conveniens ὁρᾶν vel *βλέπειν*. — *φθογγήν*. Ὅρα τὸ φθογγὴν ῥηθὲν ἐπί τε ἀνθρώπων καὶ ἐπὶ ζώων ἀλόγων. Eustath. — *ἦμος — δὴ τότε*. Vid. *Thiersch*. Gr. Gr. §. 343. 8, c. p. 669. Cf. Virgil. Aen. III, 508. sqq.

Sol ruit interea, et montes umbrantur opaci.
Sternimur optatae gremio telluris ad undam,
Sortiti remos, passimque in littore sicco
Corpora curamus: fessos sopor irrigat artus.

V. 172—192. ἦ ῥ' — ἠέ vid. *Thiersch*. Gr. Gr. §. 353. 2. Praeterea cf. Od. VI, 120. VIII, 576. — *ἐνὰ*

Ὣς εἰπὼν, ἀνὰ νηὸς ἔβην· ἐκέλευσα δ' ἑταίρους
αὐτούς τ' ἀμβαίνειν, ἀνά τε πρυμνήσια λῦσαι.
οἱ δ' αἶψ' εἴςβαινον, καὶ ἐπὶ κληῗσι κάθιζον·
ἑξῆς δ' ἑζόμενοι πολιὴν ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς.
ἀλλ' ὅτε δὴ τὸν χῶρον ἀφικόμεθ', ἐγγὺς ἐόντα,
ἔνθα δ' ἐπ' ἐσχατιῇ σπέος εἴδομεν, ἄγχι θαλάσσης,
ὑψηλὸν, δάφνῃσι κατηρεφές· ἔνθα δὲ πολλὰ
μῆλ', ὄϊές τε καὶ αἶγες ἰαύεσκον· περὶ δ' αὐλὴ
ὑψηλὴ δέδμητο κατωρυχέεσσι λίθοισιν,
μακρῇσίν τε πίτυσσιν ἰδὲ δρυσὶν ὑψικόμοισιν.
ἔνθα δ' ἀνὴρ ἐνίαυε πελώριος, ὅς ῥά τε μῆλα
οἶος ποιμαίνεσκεν ἀπόπροθεν· οὐδὲ μετ' ἄλλους
πωλεῖτ', ἀλλ' ἀπάνευθεν ἐὼν ἀθεμίστια ᾔδη.
καὶ γὰρ θαῦμ' ἐτέτυκτο πελώριον· οὐδὲ ἐῴκει
ἀνδρί γε σιτοφάγῳ, ἀλλὰ ῥίῳ ὑλήεντι
ὑψηλῶν ὀρέων, ὅ,τε φαίνεται οἶον ἀπ' ἄλλων.

νηὸς ἔβην. Mira est observatio Eustathii: *Ὅτι τό, ἀνὰ νηὸς βῆναι, πρόθεσιν ἔχει ἄντι προθέσεως, ὡς εἴπερ, ἐπὶ νηὸς βῆναι. ἴσως δὲ καὶ καθ' ὑπέρβασιν καὶ ἔλλειψιν ἑτέρας προθέσεως πέφρασται, ἵνα ᾖ, ἀναβῆναι ἐπὶ νηός. ἄλλως γὰρ ἡ ἀνὰ πρόθεσις γενικῇ οὐ συντάσσεται. λέγει οὖν, ὡς εἰπών, ἀνὰ νηὸς ἔβην κ. τ. λ.* Sed non minus mira est nota *Clarkii:* „Quidni enim et scribere potuit *Homerus ἐπὶ νηὸς ἔβην.* Revera istud, *ἀνὰ νηὸς ἔβην*, est *νηὸς ἀνέβην.* Quod et virum eruditum non ex toto fugit.“ Vid. *Passow.* s. v. *ἀνά* A. — *κατηρεφές. Κατηρεφὲς νῦν μὲν σπήλαιον τὸ ἐσκιασμένον οἱονεὶ ὀρόφῳ ταῖς δάφναις. πρὸ δὲ τούτων κῦμα ἔφη κατηρεφές* (V, 367., ubi vid quae animadverti), *τὸ κάλυψαν τήν τε σχεδίαν καὶ τὸν Ὀδυσσέα.* Eustath. — *κατωρυχέεσσι τοῖς ἐν τῇ γῇ ἐνωρυγμένοις, ὅ ἐστι τεθεμελιωμένοις.* Schol. *Κατωρυχέες λίθοι, οἱ μεγάλοι, ὧν μέρος τὶ κατορώρυκται εἰς γῆν.* Eustath. Cf. VI, 267. — *πελώριον. Τὸ πελώριος δὶς ἐνταῦθα καὶ αὐτὸ λεχθὲν διὰ τὸ καίριον, ἔοικεν παρὰ τὸ πέλας καὶ τὸ ὄρος γενέσθαι. εἰκὸς γὰρ οὕτω νοηθῆναι πελώριον, ὃς ὄρει ἔοικεν. Ὅτι δὲ καὶ πέλωρ λέγεται τὸ πελώριον, καὶ ὅτι παρὰ τὸ πέλας καὶ τὴν ὤραν, ὅ ἐστι φροντίδα, κατά τινας λέγεται, δῆλον καὶ αὐτό. ἀναλογία δὲ τοῦ, πέλωρ πελώριον, κατὰ τό, ἕλωρ ἑλώριον.* Eustath. Cf. Il. III, 229. V, 395. Apollon. Lexic. p. 541. *πελώριος· μέγας, ἀπὸ τοῦ προςπελάζειν τῷ Ὠρίωνι.* Cf. *Villoison.* ad h. l. — *ἀλλὰ ῥίῳ ὑλήεντι — — ἄλλων.* Cf. Virgil. Aen. IX, 674. *Abietibus juvenes patriis*

Δὴ τότε τοὺς ἄλλους κελόμην ἐρίηρας ἑταίρους
αὐτοῦ πὰρ νηΐ τε μένειν, καὶ νῆα ἔρυσθαι·
αὐτὰρ ἐγὼ κρίνας ἑτάρων δυοκαίδεκ' ἀρίστους
βῆν· ἀτὰρ αἴγεον ἀσκὸν ἔχον μέλανος οἴνοιο,
ἡδέος, ὅν μοι ἔδωκε Μάρων, Εὐάνθεος υἱός,
ἱρεὺς Ἀπόλλωνος, ὃς Ἴσμαρον ἀμφιβεβήκει,
οὕνεκά μιν σὺν παιδὶ περισχόμεθ' ἠδὲ γυναικὶ
ἁζόμενοι· ᾤκει γὰρ ἐν ἄλσεϊ δενδρήεντι
Φοίβου Ἀπόλλωνος, ὁ δέ μοι πόρεν ἀγλαὰ δῶρα·
χρυσοῦ μέν μοι δῶκ' εὐεργέος ἑπτὰ τάλαντα·
δῶκε δέ μοι κρητῆρα πανάργυρον· αὐτὰρ ἔπειτα

---

et montibus aequor. Demetrius Phalereus περὶ ἑρμηνείας §. 52. καὶ Ὅμηρος δὲ ἐπὶ τοῦ Κύκλωπος ἀεὶ ἐπαύξει τὴν ὑπερβολήν· Οὐ γὰρ ἐῴκει ἀνδρί γε σιτοφάγῳ, ἀλλὰ ῥίῳ ὑλήεντι. καὶ πρὸς ἔτι ὑψηλοῦ ὄρους καὶ ὑπερφαινομένου τῶν ἄλλων ὀρῶν. Ἀεὶ γὰρ καί τοι μέγαλα ὄντα τὸ πρότερον, ἧττονα φαίνεται, μειζόνων αὐτοῖς τῶν μετὰ ταῦτα ἐπιφερομένων.

V. 193 — 215. ἔρυσθαι. Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 168. 9. b. p. 261. init. — Μάρων. Vid. *Klopfer's mythologisches Wörterbuch* II, p. 186. — Εὐάνθεος. Εὐάνθης νῦν βαρυτόνως τὸ κύριον, πρὸς διαστολὴν τοῦ ἐπιθέτου, ὡς τό, εὐανθὴς λειμών. οὕτω καὶ Εὐπείθης ὁ τοῦ Ἀντινόου πατὴρ (Od. XXIV, 421.), εἰς διαφορὰν τοῦ, ἀνὴρ εὐπειθής. ὁμοίως δὲ καὶ Εὐμάθης, ὥς οἱ παλαιοί φασι, διεσταλμένος τῇ βαρυτονήσει τοῦ ἐπιθετικῶς εὐμαθοῦς. ὅμοιον καὶ Πολυπείθης, περὶ οὗ ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα ῥηθήσεται. Eustath. — ἀμφιβεβήκει i. e. *tuebatur.* Cf. *Köppen.* ad Il. I, 37. p. 25. Synonymum est sequens περισχόμεθ', de quo Eustathius haec observat: Περισχέσθαι, τὸ βοηθῆσαι καὶ περιποιήσασθαι. κυριώτερον δ' εἰπεῖν, τὸ οἱονεὶ περιλαβεῖν. καὶ ἄλλως δὲ τὸ περισχεῖν ἐνταῦθα ὅμοιόν ἐστι τῷ ὑπερσχεῖν, ἐξ οὗ καὶ τό, ὑπερίσχε τοῦ δεῖνος χεῖρα θεός, ὅπερ Ὅμηρός φησιν, ὑπερέσχεθε (Il. XXIV, 374.). δῆλον γὰρ ὅτι ἐν πολλοῖς, καθάπερ ἡ πρό, οὕτω καὶ ἡ περὶ πρόθεσις λαμβάνεται ἀντὶ τῆς ὑπέρ, κατὰ λόγον ὑπερθέσεως καὶ περιττότητος, ὡς καὶ ἡ περίφρων (Od. I, 329. IV, 787.) δηλοῖ, καὶ τό, περίσχεο παιδὸς ἑῆος (Il. I, 393.). — ἁζόμενοι cf. Il. I, 21. — δῶκε δέ μοι — ἀμφιφορεῦσι. Cf. Virgil. Aen. I, 199. sq.

Vina bonus quae deinde cadis onerarat Acestes
Littore Trinacrio, dederatque abeuntibus heros.

οἶνον ἐν ἀμφιφορεῦσι δυώδεκα πᾶσιν ἀφύσσας
ἡδὺν, ἀκηράσιον, θεῖον ποτόν· οὐδέ τις αὐτὸν
ἠείδη δμώων, οὐδ' ἀμφιπόλων ἐνὶ οἴκῳ,
ἀλλ' αὐτὸς, ἄλοχός τε φίλη, ταμίη τε μί' οἴη.
τὸν δ' ὅτε πίνοιεν μελιηδέα οἶνον ἐρυθρόν,
ἓν δέπας ἐμπλήσας, ὕδατος ἀνὰ εἴκοσι μέτρα
χεῦ· ὀδμὴ δ' ἡδεῖα ἀπὸ κρητῆρος ὀδώδει,
θεσπεσίη· τότ' ἂν οὔτοι ἀποσχέσθαι φίλον ἦεν.
τοῦ φέρον ἐμπλήσας ἀσκὸν μέγαν· ἐν δὲ καὶ ἦια
κωρύκῳ· αὐτίκα γάρ μοι ὀΐσατο θυμὸς ἀγήνωρ,
ἄνδρ' ἐπελεύσεσθαι, μεγάλην ἐπιειμένον ἀλκήν,
ἄγριον, οὔτε δίκας εὖ εἰδότα, οὔτε θέμιστας.
Καρπαλίμως δ' εἰς ἄντρον ἀφικόμεθ', οὐδέ μιν ἔνδον
εὕρομεν, ἀλλ' ἐνόμευε νομὸν κάτα πίονα μῆλα.
ἐλθόντες δ' εἰς ἄντρον ἐθηεύμεσθα ἕκαστα·
ταρσοὶ μὲν τυρῶν βρῖθον, στείνοντο δὲ σηκοὶ

δυώδεκα πᾶσιν. Vid. *Passow.* s. v. πᾶς 4. — *ἀκηράσιον* καλόν, καὶ ἀδιάφθαρτον ἢ ἀκέραιον. Schol. Cf. Apollon. Lex. p. 72. *Köppen.* ad Il. XXIII, 303. — *αὐτόν.* Cf. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 206. 25. — *ἠείδει* cf. *Spitzner* de versu her. p. 128. — *μί' οἴη.* Cf. quae annotavi II, 12. p. 101. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 283. 4. — *μελιηδέα* vid. *Thiersch.* §. 158. 3. Ad rem cf. Plin. H. N. XIV, 4. „*Maroneum* [vinum] *vicies tanto addito aquae miscendum Homerus prodidit. Durat etiam vis eadem in terra generi vigorque indomitus. Quippe cum Mutianus ter consul ex his qui nuperrime prodidere, sextarios singulos octonis aquae misceri compererit, praesens in eo tractu.*“ — *ἄνα εἴκοσι.* Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 157. 4. — *ἤϊα* vid. *Spitzner. de versu her.* p. 87. p. 129. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 149. 4. Cf. Athenaeus XIV, 8. — *οὔτε δίκας.* Ἐν τούτῳ σημείωσαι καὶ τό, οὐ δίκας εὖ εἰδότα οὐδὲ θέμιστας. δῆλον γὰρ ἐντεῦθεν, ὡς οὐκ ἀεὶ τὸ εὖ εἰδέναι γενικῇ συντάσσει ὁ ποιητής. Eustath. —

V. 216 — 223. *ἐθητύμεσθα* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 221. 80. c. — *τάρσοι* οἱ καλάθισκοι, ἐν οἷς τυροκομοῦσι, καὶ ἐκτυποῦνται οἱ τυροί. λέγονται δὲ καὶ τάλαροι καὶ ψυγοί, ἢ ψυκτῆρες, διότι ἐν αὐτοῖς τὸ γάλα ψύγεται. ἔστι δὲ ἀγγεῖα πλεκτά. ταρσοὶ δὲ παρὰ τὰ τέρσαι, ὅ ἐστι ξηρᾶναι. Schol. Ταρσοί, καλαθίσκοι, ἐν οἷς τυροκομοῦσι,

ἀρνῶν ἠδ' ἐρίφων· διακεκριμέναι δὲ ἕκασται
ἔρχατο· χωρὶς μὲν πρόγονοι, χωρὶς δὲ μέτασσαι,
χωρὶς δ' αὖθ' ἕρσαι· ναῖον δ' ὀρῷ ἄγγεα πάντα,

κληθέντες οὕτω παρὰ τὸ τέρσαι, τὸ ξηρᾶναι, ἐν οἷς τερσαίνονται οἱ τυροί. οὓς καὶ πλεκτοὺς ταλάρους ἐρεῖ (v. 247. cf. IV, 125. 131. 636. XXIII, 23. Il. XVIII, 568.). οἱ δὲ παλαιοὶ τὸν τοιοῦτον τάρσον καὶ ταῤῥὸν λέγουσιν, οἱ μεθ' Ὅμηρον δηλαδή, ἐν οἷς καὶ ὁ κωμικός. Eustath. Cf. Apollon. Lex. p. 633. — βρῖθον ἔγεμον, ἢ βάρος εἶχον ὑπὸ τῶν τυρῶν. ἡ δὲ κοινὴ διάλεκτος τυροῖς βρίζειν [scrib. βρύειν] λέγει, ὁμοίως τῷ, ἄνθεσι βρύειν [vid. Aristoph. Nub. v. 45. Ran. v. 332. Cf. Od. XIX, 162. Il. XVIII, 561. σταφυλῇσι μέγα βρίθουσαν ἀλωήν. Hymn. in Cerer. v. 477. Theocrit. 1, 46.] Eustath. De verbi prosodia *Clarkius* ad Il. XII, 359. haec observat: „Producit penultimam ἔβρισαν, quoniam ex βρίθω est, quae jota habet *productum*, ideoque non sequitur analogiam verborum in ίζω, quae, cum jota plerumque *brevem* habeant in Praesentibus et Imperfectis, *positione sola* producuntur.“ — σηκοί αἱ μάνδραι καὶ περίβολοι, ἐν οἷς συγκέκλεισται τὰ θρέμματα, ἢ καταδύσεις τῶν θρεμμάτων. Schol. Σηκοί, περὶ οὓς ἡ τῶν ἀρνῶν καὶ τῶν ἐρίφων στάσις, ἀπὸ τοῦ ἵστασθαι, ἵνα εἶεν οἱονεὶ στηκοί τινες. ὅθεν καὶ σηκίται ἄρνες. καὶ οὕτω μὲν παρὰ τῷ ποιητῇ. οἱ δὲ μεθ' Ὅμηρον καὶ ἐπὶ ναοῦ τὴν λέξιν ἔθεντο. σηκὸς γοῦν φασιν, ἡρῷον, οἷον, ὃς τόνδ' ἔχεις τὸν σηκόν, ἵλεως γενοῦ. Eustath. Σηκοί, ἐπαύλεις, ἀπὸ τοῦ εἰσαχθέντα σῶα εἶναι. Apollon. Lex. p. 599., ubi vid. *Villoison*. Cf. Il. VIII, 131. — ἔρχατο. Cf. *Heinrich.* ad Il. XVII, 354. p. 52. 53. — πρόγονοι — μέτασσαι vid. Apollon. Lex. p. 456. 568. Cf. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 200. 11. — ἕρσαι αἱ νεογναὶ καὶ ἁπαλαὶ καὶ δροσώδεις, ἀπὸ τῆς ἕρσης, ἢ ἐνθεεῖς τῇ ἡλικίᾳ. Schol. Vid. *Casaubonus* ad Athenaeum IX, 8. „Quia ros est ἀσθενὴς καὶ ἁδρανὴς ὄμβρος, ideo rori comparantur quae sunt tenera et mollia — Aeschylus quoque in Agamemnone, δρόσους nominat teneros avium pullos. — Sed primus omnium pater elegantiarum Homerus ἕρσην, id est, rorem, tenellos agniculos vocavit; — χωρὶς μὲν πρόγονοι, χωρὶς δὲ μέτασσαι, χωρὶς δ' αὖτ' ἕρσαι· quasi dicat, τὰ ἐρσώδη sive δροσώδη πρόβατα.“ — ναῖον. Νάειν ὀρῷ, τὸ πεπληρῶσθαι, ὡς καὶ ἔξω ῥέειν. ὅθεν καὶ τὸ νᾶμα γίνεται, καὶ τὸ ναρόν, ἐξ οὗ ὁ Νηρεύς, καὶ τὸ ἀένναον, ὅπερ ὅμοιόν ἐστι τῷ, ἀεινῶν, παρὰ τῷ κωμικῷ. Eust. Ἀρίσταρχος, ναῖον. τινὲς δέ, νᾶον. Harl. Vid. *Passow.* s. v. c. Cf. *Thiersch.* Gr.

γαυλοί τε σκαφίδες τε, τετυγμένα, τοῖς ἐνάμελγεν,
ἔνθ' ἐμὲ μὲν πρώτισθ' ἕταροι λίσσοντ' ἐπέεσσιν,
τυρῶν αἰνυμένους ἰέναι πάλιν· αὐτὰρ ἔπειτα
καρπαλίμως ἐπὶ νῆα θοὴν ἐρίφους τε καὶ ἄρνας
σηκῶν ἐξελάσαντας, ἐπιπλεῖν ἁλμυρὸν ὕδωρ·
ἀλλ' ἐγὼ οὐ πιθόμην — ἦ τ' ἂν πολὺ κέρδιον ἦεν —
ὄφρ' αὐτόν τε ἴδοιμι, καὶ εἴ μοι ξείνια δοίη·
οὐδ' ἄρ' ἔμελλ' ἑτάροισι φανεὶς ἐρατεινὸς ἔσεσθαι.
Ἔνθα δὲ πῦρ κείαντες ἐθύσαμεν· ἠδὲ καὶ αὐτοὶ

Gr. §. 166. 7. §. 223. 88. e. — *σκαφίδες*. Τὸ δὲ σκύφος ὠνομάσθη ἀπὸ τῆς σκαφίδος· καὶ τοῦτο δέ ἐστιν ὁμοίως ξύλινον στρογγύλον, γάλα καὶ ὀῤῥὸν δεχόμενον· ὡς καὶ παρ' Ὁμήρῳ λέγεται, νᾶον δ' ὀρῷ etc. Athenaeus XI, 14. —

V. 224—251. *τυρῶν αἰνυμένους* i. e. *sumptis caseorum nonnullis*. Pro *αἰνυμένους* teste Eustathio alii legi maluerunt *ἀχθυμένους*. Sed vid. v. 239. v. 249. v. 429. XIV, 144. XXI, 53. XXII, 500. Il. IV, 531. XI, 374. 579. XIII, 550. — *ἄρνας* cf. *Thiersch*. Gr. Gr. §. 157. 6. — *ἀλλ' ἐγὼ οὐ πιθόμην*. De hoc loco Plutarchus de sui laude: Ἐμμελὴς δὲ καὶ χαρίεις, inquit, ὁ λήθην τινὰ καθ' αὑτοῦ λέγων, ἢ ἄγνοιαν, ἢ φιλοτιμίαν, ἢ πρός τινα μαθήματα καὶ λόγους ἀκρόασιν. Ὡς Ὀδυσσεύς — *ἀλλ' ἐγὼ οὐ πιθόμην· ἦ τ' ἂν πολὺ κέρδιον ἦεν*. — *καὶ εἴ — δοίη* i. e. et *experirer* an — daret. Vid. *Matthiae Schulgrammatik* §. 526. — *κείαντες*. Τὸ κείαντες διὰ διφθόγγου γράφουσι τὰ πολλὰ καὶ κρείττω τῶν ἀντιγράφων, ὡς ἀπὸ τοῦ κέω κείω. Ἰστέον δὲ ὅτι, ὥσπερ θέω θῶ, οὕτω καὶ κέω κῶ. ἐξ αὐτοῦ δὲ παράγωγον καίω, ὡς λῶ λαίω, ῥῶ ῥαίω, τὸ φθείρω. καὶ ἀπὸ μὲν τοῦ ψιλοῦ κέω δοκεῖ καὶ ὁ θυοσκόος γίνεσθαι, καὶ τό, πῦρ κείαντες ἐθύσαμεν. ἐκ δὲ τοῦ γραφομένου διὰ διφθόγγου καῦσαι τε γίνεται καὶ τὸ κάειν καὶ τὸ ἔκηε καὶ ὅσα τοιαῦτα. Eust. Cf. *Thiersch*. Gr. Gr. §. 213. 37. 38. — *ἐθύσαμεν*. „*Barnesius* ex editionum vetustiorum nonnullis edidit *ἐμείναμεν*. Quomodo enim, inquit, imparati in Antro alieno sacrificarent, de rebus non suis? Verum, uti notat *Henricus Stephanus*, si ita legas, parum apte sequetur istud *μένομέν τέ μιν ἔνδον*, *ver*. 232. — — Sed et aptius congruere videtur *ἐθύσαμεν* eum sequenti *ἠδὲ καὶ αὐτοὶ Τυρῶν αἰνύμενοι φάγομεν*. Ex parte nimirum sacra faciebant, partem ipsi comedebant. Neque dissimilem loquendi rationem usurpat Poëta, *Iliad*. ζ, 259. Ὡς σπείσῃς Διῒ πατρὶ καὶ

τυρῶν αἰνύμενοι φάγομεν· μένομέν τέ μιν ἔνδον
ἥμενοι, ἕως ἐπῆλθε νέμων· φέρε δ' ὄβριμον ἄχθος
ὕλης ἀζαλέης, ἵνα οἱ ποτιδόρπιον εἴη.
ἔκτοσθεν δ' ἄντροιο βαλὼν ὀρυμαγδὸν ἔθηκεν·
ἡμεῖς δὲ δείσαντες ἀπεσσύμεθ' ἐς μυχὸν ἄντρου.
αὐτὰρ ὅγ' εἰς εὐρὺ σπέος ἤλασε πίονα μῆλα,
πάντα μάλ', ὅσσ' ἤμελγε, τὰ δ' ἄρσενα λεῖπε θύρηφιν,
ἀρνειούς τε τράγους τε, βαθείης ἔκτοθεν αὐλῆς.
αὐτὰρ ἔπειτ' ἐπέθηκε θυρεὸν μέγαν ὑψόσ' ἀείρας,
ὄβριμον· οὐκ ἂν τόνγε δύω καὶ εἴκοσ' ἄμαξαι
ἐσθλαί, τετράκυκλοι, ἀπ' οὔδεος ὀχλίσσειαν·
τόσσην ἠλίβατον πέτρην ἐπέθηκε θύρῃσιν.
ἑζόμενος δ' ἤμελγεν ὄϊς καὶ μηκάδας αἶγας,

ἄλλοις ἀθανάτοισι Πρῶτον· ἔπειτα δὲ κ' αὐτὸς ὀνήσεαι, αἴκε πίησθα. Porro *Athenaeus* [IV, 27.] — legit ἐθύσαμεν, itemque *Eustathius* in commentario, ubi alterius lectionis ne meminit quidem." *Clarkius*. — ἕως vid. *Thiersch*. Gr. Gr. §. 168. 10 not. — ποτιδόρπιον h. l. aperte latiori sensu dictum est, unde bene explicat Scholiasta ἵνα — εἴη per: Ἀντὶ τοῦ, ἵνα αὐτῷ δειπνοῦντι φῶς παρείη. Contra vid. v. 249. — θύρηφι vid. *Thiersch*. Gr. Gr. §. 177. 20. Eustathius vero commentatur haec: Ὅτι τὴν τοῦ σπηλαίου εἴσοδον ἤτοι τὸ περὶ αὐτὴν διάστημα θύραν ὁ ποιητὴς ἐνταῦθα λέγει, καθά που καὶ ἐν Ἰλιάδι [XII, 120. 127.] πύλας τὸν τόπον, περὶ ὃν αἱ πύλαι. ὅθεν καὶ τὸ ἔξω τοῦ σπηλαίου θύραζε λέγει, οἷον, πέμπε θύραζε [infra v. 461.], ἔτι δὲ καὶ θύρηφι, καὶ τὸν κλείοντα δὲ λίθον τὴν τοιαύτην ὁδὸν θυρεὸν λέγει [v. 240.] ἀσυνήθως τοῖς ὕστερον, οἳ ἀσπίδος εἶδός φασι τὸν θυρεόν, παρωνομούμενον θύρᾳ διὰ μέγεθος. — θυρεόν vid. *Thiersch*. Gr. Gr. §. 181. 47. — τετράκυκλοι. „Si vera sit haec lectio, tum vox τετράκυκλοι *secundam* producet eadem ratione ac παρειπὼν διϊπετέος, *Iliad*. ζ, 62. π', 174. et διαμελεϊστί, infra *ver*. 291. hujus libri. Cum vero vox τετράκυκλον occurrat *Il*. ω, 324, syllabis duabus prioribus correptis; *Barnesius* hoc in loco ex conjectura edidit τεσσαράκυκλοι, eodem modo ac dicitur τεσσαράβοιον, *Il*. ψ', 705." *Clark*. Cf. *Spitzner*. de versu her. p. 84. — ὀχλίσσειαν vid. *Thiersch*. Gr. Gr. §. 174. 7. — ἠλίβατον πέτρην. Cf. Virgil. Aen. VIII, 211. saxo *occultabat opaco*. — ὄϊς vid. *Thiersch*. Gr. Gr. §. 190.

πάντα κατὰ μοῖραν, καὶ ὑπ' ἔμβρυον ἧκεν ἑκάστῃ.
αὐτίκα δ' ἥμισυ μὲν θρέψας λευκοῖο γάλακτος,
πλεκτοῖς ἐν ταλάροισιν ἀμησάμενος κατέθηκεν·
ἥμισυ δ' αὖτ' ἔστησεν ἐν ἄγγεσιν, ὄφρα οἱ εἴη
πίνειν αἰνυμένῳ, καί οἱ ποτιδόρπιον εἴη.

---

23. — *πάντα* cf. infra v. 308. — *ἔμβρυον.* Ἔμβρυον τὸ νεογνὸν τέκνον λέγει, ἀπεναντίας τῇ συνηθείᾳ. ἡ μὲν γὰρ ἔμβρυον λέγει τὸ ἔντος τῆς γαστρὸς βρύον, ὅ ἐστι ζῶν καὶ θάλλον, βρέφος δὲ τὸ ἔκκοψον τῆς γαστρός. Ὅμηρος δὲ τὸ νεόγιλον ἐνταῦθα γαλαθηνὸν ἔμβρυον εἰπών, βρέφος ἐν Ἰλιάδι [XXIII, 266.] λέγει οὐ τὸ εἰς φῶς ἤδη προαχθέν, ἀλλὰ τὸ κατὰ γαστρὸς ἔτι φερόμενον, ἐν τῷ, ἡμίονον βρέφος κυέουσαν. Τὸ δέ, ὑπ' ἔμβρυον ἧκεν ἑκάστῃ, ἀντὶ τοῦ, ὑφῆκε καὶ ὑπέβαλε ταῖς ἀμελχθείσαις τὰ γαλαθηνά. ὅθεν λαβὼν Θεόκριτος ἔφη τό, μόσχους βουσὶν ὑφέντες [vid. Idyll. IX, 3. cf. IV, 4. ὁ γέρων ὑφίησι τὰ μοσχία]. Eustath. Cf. Hom. Il. X, 216. Theocrit. XXV, 104. τέκνα *ὑπὸ μητράσιν* ἔσαι πινέμεναι λιαροῖο γάλακτος. — *θρέψας.* Τὸ θρέψας ἀντὶ τοῦ πήξας, ὅθεν καὶ τροφαλὶς τυροῦ, καὶ τρόφι κῦμα [Il. XI, 307.], καὶ τρόφεον ἢ τροφέεν [scr. τροφόεν coll. Od. III, 290. ubi vid. quae annotavi p. 143. Il. XV, 621. *Valckenar.* ad Herodot. IV, 9.], τὸ καὶ πηγόν [vid. Od. V, 388. Cf. Il. V, 902. sq. ὀπὸς γάλα λευκὸν ἐπειγόμενος *συνέπηξεν, ὑγρὸν ἐόν.* ibid. XV, 382. XXI, 362. Theocrit. XI, 66. γάλα ἀμέλγειν, καὶ *τυρὸν πᾶξαι*], ὁ ἄνεμος δηλαδὴ ἀναστήσας οἱονεὶ ἔπηξε. τριχῶς δέ φασι τὸ θρέψαι. δηλοῖ γὰρ τὸ τροφὴν δοῦναι, καὶ τὸ αὐξῆσαι, καὶ τρίτον, τὸ πῆξαι, ὅθεν καὶ ὁ θρόμβος. Eustath. Cf. *Köppen.* ad Il. V, 903. ad verba μάλα δ' ὦκα *περιτρέφεται* κυκόωντι. „*περιτρέφεται*, *schnell verdickt sie sich allenthalben. Nämlich: τρέφειν ist gleich mit αὐξάνειν, grösser, stärker, fester machen. Odyss. XIV*, 175. — — *Noch passender scheint der deutsche Ausdruck: sich ansetzen, von dem Niederschlage aus flüssigen Körpern. Odyss. IX*, 246. *XIV*, 177. *κρύσταλλος σακέεσσι περιτρέφετο, Eis setzte sich an auf den Schildern (Theocrit.* 25. 106. *ἄλλος τρέφε πίονα τυρόν). Daher erklären die Alten περιτρέφεται mit περιπήγνυται, περιπήσσεται, und τροφαλίς heisst die geronnene Milch.*“ — *λευκοῖο γάλακτος.* Cf. Aristot. rhetor. III, 3. Ἐν μὲν γὰρ ποιήσει πρέπει γάλα λευκὸν εἰπεῖν· ἐν δὲ λόγῳ τὰ μὲν [ἐπίθετα] *ἀπρεπέστερα*· τὰ δέ, ἂν ᾖ κατακορῆ, ἐξελέγχει καὶ ποιεῖ φανερὸν ὅτι ποίησίς ἐστιν. — *ταλάροισιν* cf. supra v. 219.

αὐτὰρ ἐπειδὴ σπεῦσε πονησάμενος τὰ ἃ ἔργα,
καὶ τότε πῦρ ἀνέκαιε, καὶ εἴςιδεν, εἴρετο δ' ἡμέας·
Ὦ ξεῖνοι, τίνες ἐστέ; πόθεν πλεῖθ' ὑγρὰ κέλευθα;
ἤ τι κατὰ πρῆξιν, ἦ μαψιδίως ἀλάλησθε,
οἷά τε ληϊστῆρες, ὑπεὶρ ἅλα, τοί τ' ἀλόωνται
ψυχὰς παρθέμενοι, κακὸν ἀλλοδαποῖσι φέροντες;
Ὣς ἔφαθ'· ἡμῖν δ' αὖτε κατεκλάσθη φίλον ἦτορ,
δεισάντων φθόγγον τε βαρὺν, αὐτόν τε πέλωρον.
ἀλλὰ καὶ ὥς μιν ἔπεσσιν ἀμειβόμενος προσέειπον·

— *πονησάμενος* μετέθηκεν ἐνέργησεν. Γράφεται δὲ, ἀμησάμενος, ἤτοι συναγαγών. Ambr. E. De hoc *Baumgarten-Crusius* ad h. l. observat: „Lectio πονησάμενος huc translata videtur ex v. 250., ut interpretatio: ἐνέργησεν, referenda ad σπεῦσεν.“ Prius facilius equidem crediderim, quam posterius. Pro αἰνυμένῳ v. 219., quod habet ipse Eustath. ad v. 225. et ad quam lectionem pertinet interpretatio Scholiastae: ἐπιθυμοῦντι, *λαμβάνοντι*, antea legebatur δαινυμένῳ — *πῦρ ἀνέκαιε*. Cf. Euripid. Cyclops v. 382. —

V. 252 — 271. v. 252 — 254. legebantur jam III, 71. ubi Nestori tribuuntur quae h. l. Polyphemo. Vide quae annotavimus l. l. p. 116. sqq. Praeterea ad nostrum locum observat Eustathius: καὶ κεῖνται, φασὶν οἱ παλαιοὶ, κάλλιον ἐνταῦθα [nostro loco] οἱ στίχοι ἐκεῖνοι. διὸ καὶ ἀστερίσκοι ὧδε πρόκεινται αὐτῶν, δι' ὧν τὰ ἔπη ἐκκρίνονται, δηλοῖ γὰρ τὸ σημεῖον ὁ ἀστερίσκος, ὡς ἄριστα ἐν τῷ τόπῳ κεῖται τὸ ἔπος, καὶ οἷον ἐκλάμπει. ἔστι δὲ τὸ σημεῖον τοῦ ἀστερίσκου, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐῤῥέθη, διὰ τοῦ X στοιχείου, τετραχῆ στιζομένου κατὰ τὴν τῶν γραμμάτων ἐπίζευξιν, οὕτω ·X· . — *παρθέμενοι* i. e. *periculo objectantes*. Cf. II, 237. p. 86. *Sturz*. Lexic. Xenoph. Vol. III. p. 421. s. v. παραβάλλεσθαι. — *ἡμῖν — δεισάντων*. Ὅρα δὲ τό, *ἡμῖν* δὲ κατεκλάσθη ἦτορ *δεισάντων*· ὅπερ εἰ καὶ σολοικοφανὲς δοκεῖ, ἀλλ' ὅμως πέφρασται καὶ αὐτὸ καταλλήλως τῷ καιρῷ καὶ τῇ δειλίᾳ, ἐπεὶ μὴ δύνανται τῆς φράσεως κρατεῖν οἱ δεδιότες. καὶ νῦν μὲν ἡ ἐναλλαγὴ ἀπὸ δοτικῆς γέγονεν εἰς γενικὴν, ἀλλαχοῦ δὲ ἀνάπαλιν ἀπὸ γενικῆς εἰς δοτικὴν, ὡς ἐν τῷ, ὡς τῶν ὕπνος ἀπὸ βλεφαροῖιν ὄλωλε [leg. ὀλώλει], νύκτα φυλασσομένοισι [Il. X, 187. sq.]. καί, Ἀχιλλῆος ὀλοὸν κῆρ γῆθει [leg. γήθει], φόνον Ἀχαιῶν δερκομένῳ [Il. XIV, 139. sq.]. ὤφειλε γὰρ δερκομένου εἰπεῖν. καί, τῆς δ' αὖ τοῦ [leg. αὐτοῦ] λύτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ, σημεί-

Ἡμεῖς τοι Τροίηθεν ἀποπλαγχθέντες Ἀχαιοὶ
παντοίοις ἀνέμοισιν ὑπὲρ μέγα λαῖτμα θαλάσσης,
οἴκαδε ἱέμενοι, ἄλλην ὁδὸν, ἄλλα κέλευθα
ἤλθομεν· οὕτω που Ζεὺς ἤθελε μητίσασθαι.
λαοὶ δ᾽ Ἀτρείδεω Ἀγαμέμνονος εὐχόμεθ᾽ εἶναι,
τοῦ δὴ νῦν γε μέγιστον ὑπουράνιον κλέος ἐστίν·
τόσσην γὰρ διέπερσε πόλιν, καὶ ἀπώλεσε λαοὺς
πολλούς· ἡμεῖς δ᾽ αὖτε κιχανόμενοι τὰ σὰ γοῦνα
ἱκόμεθ᾽, εἴ τι πόροις ξεινήϊον, ἠὲ καὶ ἄλλως
δοίης δωτίνην, ἥτε ξείνων θέμις ἐστίν.
ἀλλ᾽ αἰδεῖο, φέριστε, θεούς· ἱκέται δέ τοί εἰμεν.
Ζεὺς δ᾽ ἐπιτιμήτωρ ἱκετάων τε ξείνων τε,
ξείνιος, ὃς ξείνοισιν ἅμ᾽ αἰδοίοισιν ὀπηδεῖ.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ᾽ αὐτίκ᾽ ἀμείβετο νηλέϊ θυμῷ·
νήπιός εἰς, ὦ ξεῖν᾽, ἢ τηλόθεν εἰλήλουθας,
ὅς με θεοὺς κέλεαι ἢ δειδίμεν ἢ ἀλέασθαι.

ἀναγνούσῃ [Od. XXIII, 205. sq.]. *Τὸ τοίνυν δεισάντων οὐκ ἂν εἴη, ὡς ἐῤῥέθη, σόλοικον, οὐ μόνον διὰ τὸ καὶ μιμητικῶς φρασθῆναι καὶ ἀντιπτωτικῶς, ἀλλὰ καὶ διότι ἀσφαλεῖς οἱ πλαγιασμοὶ πρὸς σύνταξιν καὶ ἀσόλοικοι.* Eustath. Cf. quae annotavimus ad VI, 157. p. 307. — *ὑπέρ* cf. supra v. 254. *Gynther.* de usu praeposs. apud Homer. §. 20. 2. — *κέλευθα ἤλθομεν.* Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 268. 1. p. 463. init. — *δοίης* vid. ibid. §. 230. 97. b. et *ἥτε* ibid. §. 343. 7. p. 667. — *φέριστε. Τὸ φέριστε, κολακικῶς οὕτω λεχθέν, παρήνεγκε τὸν οὐκ ἔμφρονα Κύκλωπα εἰπεῖν τό, ἐπεὶ πολὺ φέρτεροί ἐσμεν* (v. 276.). Eustath. De Jove *ξεινίῳ* vid. *Klopfer's mythol. Wörterbuch* Tom. II. p. 93. Cf. Apollon. Argonaut. II, 1134. Pausan. Achaic. VII, 25. init. Virgil. Aen. I, 735. De verbo *ἐπιτιμήτωρ* v. 270. Eustathius haec tradit: *Ἐπιτιμήτωρ κατὰ τοὺς παλαιοὺς ὁ ἐπόπτης καὶ βοηθός· εἴη δ᾽ ἂν καιριώτερον εἰπεῖν, τιμωρός, ἐκδικητής, παρὰ τὴν τιμήν, ἣ δηλοῖ τὴν ποινήν. ἢ τιμητικός, ἤγουν τιμῶν. καθ᾽ ὃ σημαινόμενον ἐῤῥέθη καὶ τό, ἐπετιμήθη ὁ σῖτος, ἤγουν τιμιώτατος γέγονεν. ἔστι δὲ ἴσον τῷ Ὁμηρικῷ ἐπιτιμήτορι καὶ τὸ εἰπεῖν ἐπιτιμητήν. Αἰσχύλος ὡς οὐπετιμητής γε τῶν ἔργων βαρύς. ἵνα ᾖ ὡς θηρατής, θηρήτωρ, οὕτω καὶ ἐπιτιμητής, ἐπιτιμήτωρ.* Cf. Polluc. VIII, 21. —

V. 272—306, *ὅς με — ἀλέασθαι* vid. *Voss. mythologische Briefe* II, p. 132. sq. Cf. Eurip. Cycl. v. 319.

οὐ γὰρ Κύκλωπες Διὸς αἰγιόχου ἀλέγουσιν,
οὐδὲ θεῶν μακάρων· ἐπειὴ πολὺ φέρτεροί εἰμεν.
οὐδ' ἂν ἐγὼ Διὸς ἔχθος ἀλευάμενος πεφιδοίμην
οὔτε σεῦ, οὔθ' ἑτάρων, εἰ μὴ θυμός με κελεύει.
ἀλλά μοι εἴφ', ὅπη ἔσχες ἰὼν εὐεργέα νῆα·
ἤ που ἐπ' ἐσχατιῆς, ἦ καὶ σχεδόν, ὄφρα δαείω.
Ὣς φάτο πειράζων· ἐμὲ δ' οὐ λάθεν εἰδότα πολλά·
ἀλλά μιν ἄψοῤῥον προσέφην δολίοις ἐπέεσσιν·
Νέα μέν μοι κατέαξε Ποσειδάων ἐνοσίχθων,

Ζηνὸς δ' ἐγὼ κεραυνὸν οὐ φρίσσω, ξένε· οὐδ' οἶδ' ὅτι Ζεὺς ἔστ' ἐμοῦ κρείσσων θεός. Οὔ μοι μέλει τὸ λοιπόν. Ovid. Metamm. XIII, 760.

— — — Ille immitis et ipsis
Horrendus silvis, et visus ab hospite nullo
Impune, et magni cum dis contemtor Olympi.

οὐ γὰρ Κύκλωπες — ἀλέγουσιν. Ἀσεβὴς ὢν ὁ Πολύφημος διαβάλλει καὶ τοὺς λοιπούς. ὅτι γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ ἦσαν ἄθεοι, παρίστησιν ὁ ποιητὴς λέγων· νοῦσον γ' οὔπως ἔστι Διὸς μεγάλου ἀλέασθαι [v. 411.]. Scholiast. Sed vid. quae annotata sunt supra ad v. 107. Cf. *Klopfer's mythol. Wörterbuch* II, p. 576. sqq. — πειράζων. Ὅρα τὸ πειράζων κοινῶς ῥηθὲν ἀντὶ τοῦ δοκιμάζων. πρωτότυπον δὲ αὐτοῦ τὸ πειρῶ, ὡς δηλοῖ τό, πειρῶ ἐμοῖο, γεραιέ (Il. XXIV, 390.) Eust. Praeterea cf. Od. IV, 119. XXIV, 237. — κατέαξε vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 157. 1. d. — v. 288. sqq. quam egregie depingat Homerus efferatam illam Polyphemi immanitatem, qua Ulyssis socios devoraverit, suus quemque sensus docebit, neque inepte ipso rauco et incondito verborum sono quae elegerit, poëtam descriptionis suae elegantiam mirifice auxisse censet Dionysius Hal. de compos. verb. §. 16. his verbis: Ἀραττομένων δὲ περὶ πέτρας ἀνθρώπων ψόφον τε καὶ μόρον οἰκτρὸν ἐνδεικνύμενος, ἐπὶ τῶν ἀηδεστάτων τε καὶ κακοφονωτάτων χρονιεῖ γραμμάτων, οὐδαμῆ λεαίνων [i. e. laevigans, poliens] τὴν κατασκευήν, οὐδὲ ἡδύνων· Σὺν δὲ δύω μάρψας etc. Neque tamen multum ab Homericorum versuum elegantia, ut equidem puto, absunt versus Virgil. Aen. III, 623. sqq.

Vidi egomet, duo de numero cum corpora nostra
Prensa manu magna, medio resupinus in antro
Frangeret ad saxum, sanieque aspersa natarent
Limina: vidi, atro cum membra fluentia tabo
Manderet, et tepidi tremerent sub dentibus artus.

πρὸς πέτρῃσι βαλὼν, ὑμῆς ἐπὶ πείρασι γαίης,
ἄκρῃ προςπελάσας· ἄνεμος δ' ἐκ πόντου ἔνεικεν·
αὐτὰρ ἐγὼ σὺν τοῖςδε ὑπέκφυγον αἰπὺν ὄλεθρον.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' οὐδὲν ἀμείβετο νηλέϊ θυμῷ·
ἀλλ' ὅγ' ἀναΐξας ἑτάροις ἐπὶ χεῖρας ἴαλλεν·
σὺν δὲ δύω μάρψας, ὥςτε σκύλακας, ποτὶ γαίῃ
κόπτ'· ἐκ δ' ἐγκέφαλος χαμάδις ῥέε, δεῦε δὲ γαῖαν.
τοὺς δὲ διαμελεϊστὶ ταμὼν ὡπλίσσατο δόρπον·
ἤσθιε δ', ὥςτε λέων ὀρεσίτροφος, οὐδ' ἀπέλειπεν
ἔγκατά τε σάρκας τε καὶ ὀστέα μυελόεντα.
ἡμεῖς δὲ κλαίοντες ἀνεσχέθομεν Διῒ χεῖρας,
σχέτλια ἔργ' ὁρόωντες· ἀμηχανίη δ' ἔχε θυμόν.
αὐτὰρ ἐπεὶ Κύκλωψ μεγάλην ἐμπλήσατο νηδύν,
ἀνδρόμεα κρέ' ἔδων, καὶ ἐπ' ἄκρητον γάλα πίνων,
κεῖτ' ἔντοσθ' ἄντροιο τανυσσάμενος διὰ μήλων.
τὸν μὲν ἐγὼ βούλευσα κατὰ μεγαλήτορα θυμόν,

Neque enim vere, credo, Macrob. V, 13. „*Narrationem facti*, inquit, *nudam et brevem Maro posuit; contra Homerus* πάθος *miscuit, et dolore narrandi invidiam crudelitatis aequavit.*“ Sed magis etiam lapsus videtur *Scaliger*. poëtic. V, 3., Virgilium hoc in loco praestitisse Homero contendens. Cf. quae animadverti ad VI, 102. sqq. p. 301. sq. Eurip. Cycl. v. 396. sqq. Ovid. Metamm. XIV, 205. sqq.

— — Vidi bina meorum
Ter quater affligi sociorum corpora terrae.
Quae super ipse jacens, hirsuti more leonis,
Visceraque, et carnes, oblisisque ossa medullis,
Semianimesque artus avidam condebat in alvum.

v. 289. σὺν — δύω vid. *Thiersch*. Gr. Gr. §. 283. 2. — διαμελεϊστί. „*Strabo, Geograph. lib.* II, *pag.* 137, *al.* 83. citat, διαμμελεϊστί. Sed nihil opus. Secundam enim producere potest haec vox eadem ratione ac παρειπών, διϊπετέος *etc.* Vide ad *Il.* π', 174.“ *Clark*. Vid. praeterea *Spitzner. de versu her.* p. 79. sq. *Thiersch*. Gr. Gr. §. 147. 10. not. p. 216. — τὸν μὲν ἐγὼ βούλευσα κ. τ. λ. Vid. *Thiersch*. §. 334. 5. p. 640. Cf. Plutarch. in vita Coriolani: Τὰ μὲν εἰκότα καὶ συνήθη κατὰ λόγον περαινόμενα, τῷ ἐφ' ἡμῖν ἀποδίδωσι· καὶ λέγει δήπου πολλάκις, αὐτὰρ ἐγὼ βούλευσα κατὰ μεγαλήτορα θυμόν. —

ἄσσον ἰὼν, ξίφος ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ,
οὐτάμεναι πρὸς στῆθος, ὅθι φρένες ἧπαρ ἔχουσιν,
χεῖρ' ἐπιμασσάμενος· ἕτερος δέ με θυμὸς ἔρυκεν.
αὐτοῦ γάρ κε καὶ ἄμμες ἀπωλόμεθ' αἰπὺν ὄλεθρον·
οὐ γάρ κεν δυνάμεσθα θυράων ὑψηλάων
χερσὶν ἀπώσασθαι λίθον ὄβριμον, ὃν προςέθηκεν.
ὣς τότε μὲν στενάχοντες ἐμείναμεν Ἠῶ δῖαν.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
καὶ τότε πῦρ ἀνέκαιε, καὶ ἤμελγε κλυτὰ μῆλα,
πάντα κατὰ μοῖραν, καὶ ὑπ' ἔμβρυον ἧκεν ἑκάστῃ.
αὐτὰρ ἐπειδὴ σπεῦσε πονησάμενος τὰ ἃ ἔργα,
σὺν δ' ὅγε δ' αὖτε δύω μάρψας ὡπλίσσατο δεῖπνον.
δειπνήσας δ' ἄντρου ἐξήλασε πίονα μῆλα,
ῥηϊδίως ἀφελὼν θυρεὸν μέγαν· αὐτὰρ ἔπειτα
ἂψ ἐπέθηχ', ὡςεί τε φαρέτρῃ πῶμ' ἐπιθείη.
πολλῇ δὲ ῥοίζῳ πρὸς ὄρος τρέπε πίονα μῆλα
Κύκλωψ· αὐτὰρ ἐγὼ λιπόμην κακὰ βυσσοδομεύων,
εἴ πως τισαίμην, δοίη δέ μοι εὖχος Ἀθήνη.
ἥδε δέ μοι κατὰ θυμὸν ἀρίστη φαίνετο βουλή.
Κύκλωπος γὰρ ἔκειτο μέγα ῥόπαλον παρὰ σηκῷ,

ἐπιμασσάμενος. Τό, χειρὶ ἐπιμασσάμενος, ἀντὶ τοῦ, αὐτόχειρ ἀψάμενος, ἢ ἐγκρατῶς. καὶ σημείωσαι ὡς ἐντεῦθεν καὶ τὸ χερμάδιον, ὃ δηλαδὴ ἔστι τῇ χειρὶ μάσασθαι. ἐκ δὲ τοῦ τοιούτου μάσασθαι καὶ τὸ περισπώμενον μασᾶσθαι. ἀφ' οὗ καὶ ὁ μαστὸς τοῖς βρέφεσι μαστός. Eust. —

V. 307—317. κλυτὰ μῆλα h. l. vocat quae v. 312. πίονα et v. 336. καλλίτριχα. — ῥοίζῳ ἀσήμῳ φωνῇ, συριγμῷ. Schol. Ἐνταῦθα, ὥσπερ τὸν φθόγγον, οὕτω καὶ τὸν συριγμὸν ἀγριαίνων τοῦ Κύκλωπος, ῥοῖζον αὐτόν φησι, κατὰ γένος θηλυκὸν Ἰωνικῶς. — — — Ἰστέον δὲ ὅτι κατὰ τὸν ποιητὴν ῥοιζεῖν λέγεται ποιμήν, τουτέστι συρίττειν ἐν τῷ ἐξάγειν ποίμνας ἢ ὅλως νέμειν. οἱ δὲ παλαιοὶ καὶ ἄλλας ἔχουσι λέξεις ἰσοδυνάμους ποιμενικάς. Παυσάνιας δὲ καὶ ψιττάζειν λέγει τὸ ποιμενικῶς φθέγγεσθαι. Eust. Cf. Od. VI, 315. Il. X, 502. XVI, 361. Eurip. Cycl. v. 49. Theocrit. Idyll. IV, 45. —

V. 318—326. γάρ. „γάρ hic non est *enim*, sed *scilicet*, particula enarrare, explicare incipientis.“ *Ernest.* — χλωρὸν νεωστὶ ἐκκοπέν. Schol. χλωρὸν ὑποτίθεται τὸ καὶ προσημειωθὲν ῥόπαλον, ἵνα μὴ ξηρανθὲν ἄλλως ἔχῃ τι

χλωρὸν, ἐλαΐνεον· τὸ μὲν ἔκταμεν, ὄφρα φοροίη
αὐανθέν· τὸ μὲν ἄμμες ἐΐσκομεν εἰςορόωντες,
ὅσσον θ' ἱστὸν νηὸς ἐεικοσόροιο μελαίνης,
φορτίδος, εὐρείης, ἥτ' ἐκπεράᾳ μέγα λαῖτμα·
τόσσον ἔην μῆκος, τόσσον πάχος εἰςοράασθαι.
τοῦ μὲν ὅσον τ' ὄργυιαν ἐγὼν ἀπέκοψα παραστάς,
καὶ παρέθηχ' ἑτάροισιν, ἀποξῦναι δ' ἐκέλευσα.
οἱ δ' ὁμαλὸν ποίησαν· ἐγὼ δὲ θόωσα παραστὰς
ἄκρον, ἄφαρ δὲ λαβὼν ἐπυράκτεον ἐν πυρὶ κηλέῳ.
καὶ τὸ μὲν εὖ κατέθηκα κατακρύψας ὑπὸ κόπρῳ,
ἥ ῥα κατὰ σπείους κέχυτο μεγάλ' ἤλιθα πολλή.
αὐτὰρ τοὺς ἄλλους κλήρῳ πεπαλάχθαι ἄνωγον,
ὅςτις τολμήσειεν ἐμοὶ σὺν μοχλὸν ἀείρας,
τρίψαι ἐν ὀφθαλμῷ, ὅτε τὸν γλυκὺς ὕπνος ἱκάνοι.

ὑπόσαθρον καὶ ἀσυντελὲς εἰς τὴν τοῦ πελωρίου τύφλωσιν. ἀπὸ τῆς χλόης δὲ τὸ χλωρόν, ὡς ἀπὸ τῆς πράσου τὸ πράσινον. Eust. Cf. XVI, 47. Aliter dicitur *μέλι χλωρόν* Il. XI, 630. i. e. mel *flavum*. Cf. Ovid. Metamm. I, 112. — *ἔκταμεν*. *Τὸ δέ, ἔκταμεν, οἱ ἀκριβέστεροι ἔκσπασε, γράφουσι. Ἐχρῆν γάρ, φασι, τὸν τηλικοῦτον Κύκλωπα, καὶ αὐτόπρεπνον* [scrib. *αὐτόπρεμνον*] *ἐκπάσαι τὸ φυτόν.* Eust. — *φοροίη* vid. *Thiersch*. Gr. Gr. §. 221. 83. a. — *ὄργυιαν*. *Ἐκτεταμένων τῶν χειρῶν τὸ διάστημα ὀργυιά ἐστι.* Schol. Cf. X, 167. *Perizon*. ad Aelian. V. H. XII, 22. De vocis prosodia vid. *Thiersch*. Gr. Gr. §. 176. 10. —

V. 327 — 346. *ἐγὼ δ' ἐθόωσα*. Vid. Dionys. Hal. *περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως* §. 7. *Ἕτερος τρόπος ἐστίν, ἡ καλουμένη μετάληψις, κατὰ συνωνυμίαν σημαίνουσα πρᾶγμα διάφορον. — Συνωνυμεῖ τὸ θοὸν τῷ ὀξεῖ· ὀξὺ δὲ οὐ μόνον, τὸ κατὰ κίνησιν ταχύ ἐστιν, ἀλλὰ καὶ τὸ κατὰ σχῆμα προηγμένον εἰς λεπτότητα. Τοιοῦτόν ἐστι καὶ τό, — ἐγὼ δὲ θόωσα παραστάς.* — Pro *ὑπὸ κόπρῳ* alii teste Eustathio scribunt *ὑπὸ κόπρον*. Cf. *Gynther*. de usu praeposs. apud Homer. p. 39. sq. — *κέχυτο*. Vid. quae monui ad II, 12. p. 57. Cf. V, 483. — *μεγάλ' ἤλιθα* vid. *Thiersch*. Gr. Gr. §. 298. 7. c. — *πεπαλάχθαι* i. e. *sortiri*, ut recte jam interpretatur Schol. et Eustath. Eadem autem formula *κλήρῳ πεπαλάχθαι* legitur Il. VII, 171. Vid. ad h. l. *Köppen*. et *Ruhkopf*. et ad Il. III, 316. Male nonnulli olim scripsere *πεπαλᾶσθαι* satis refutati jam ab Apollon. Lexic. p. 525. Praeterea vid. *Passow*. in Lexic. s. v. *πάλλω*. — v. 333. verbo *τρίψαι* non potuisse

οἱ δ' ἔλαχον, τοὺς ἄν κε καὶ ἤθελον αὐτὸς ἑλέσθαι,
τέσσαρες, αὐτὰρ ἐγὼ πέμπτος μετὰ τοῖσιν ἐλέγμην.
ἑσπέριος δ' ἦλθεν καλλίτριχα μῆλα νομεύων·
αὐτίκα δ' εἰς εὐρὺ σπέος ἤλασε πίονα μῆλα,
πάντα μάλ'· οὐδέ τι λεῖπε βαθείης ἔκτοθεν αὐλῆς,
ἤ τοι ὀϊσάμενος, ἢ καὶ θεὸς ὣς ἐκέλευσεν.
αὐτὰρ ἔπειτ' ἐπέθηκε θυρεὸν μέγαν ὑψόσ' ἀείρας,
ἑζόμενος δ' ἤμελγεν ὄϊς καὶ μηκάδας αἶγας,
πάντα κατὰ μοῖραν, καὶ ὑπ' ἔμβρυον ἧκεν ἑκάστῃ.
αὐτὰρ ἐπειδὴ σπεῦσε πονησάμενος τὰ ἃ ἔργα,
σὺν δ' ὅγε δ' αὖτε δύω μάρψας ὡπλίσσατο δόρπον.
καὶ τότ' ἐγὼ Κύκλωπα προσηύδων ἄγχι παραστάς,
κισσύβιον μετὰ χερσὶν ἔχων μέλανος οἴνοιο·

---

aptius verbum deligi, recte observat ad h. l. Eustathius. Cf. supra v. 290. *ὥστε σκύλακας ποτὶ γαίῃ κόπτεν.* Praeterea idem Eustathius ad v. 187. huc pertinentia scripsit haec: *Δοκεῖ δὲ ὁ ῥηθεὶς Κύκλωψ φύσει μὲν δύο ἔχειν ὀφθαλμούς, εἴγε καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς ἐρεῖ Ὅμηρος βλέφαρα καὶ ὀφρύας εἶναι αὐτῷ· κατὰ δέ τινα αἰτίαν εἰκὸς προαπολωλέναι αὐτῷ τὸν ἕτερον ὀφθαλμόν. Εἰ δέ γε κυκλοτερὴς ὀφθαλμὸς εἷς, κατὰ τὸν Ἡσιόδου μῦθον, καὶ τῷ τοῦ Κύκλωπος τούτου μετώπῳ ἐνέκειτο, οὐκ ἂν ἐσίγησε τὴν ἰδιότητα ὁ ποιητής.* — *ἑσπέριος* cf. Il, 357. — Ad v. 337. et 341. cf. Virgil. Aen. III, 641. sq.

— — cavo Polyphemus in antro
Lanigeras claudit pecudes, atque ubera pressat.

κισσύβιον. *Ἔστι κισσύβιον ποιμενικὸν ποτήριον, ἐκ κισσίνου φασὶ ξύλον. ὁποῖον καὶ τῷ συβώτῃ ἐν τοῖς ἑξῆς Εὐμαίῳ ἐστίν* [XIV, 78. cf. XVI, 52.]. *ὡς δηλοῖ φασιν καὶ Τιμόθεος, ἐν τῷ κατ' αὐτὸν Κύκλωπι παραφράζων οὕτως· ἓν μὲν δέπας κίσσινον μελαίνας σταγόνας ἀμβρότας ἀφρῷ βρύαζον, εἴκοσι δ' ὕδατος μέτρ' ἔχευεν.* Eustath. Similiter interpretatur Apollon. Lex. p. 400. *κισσύβιον· ἐκ κισσίνου ξύλου ποτήριον.* Sed *Villotson.* ad h. l. animadvertit haec: „*Nicander Colophonius* tradit, referente *Heinsio* (ad *Hesych.*), in Jovis Didymaei sacris antiquos foliis *κισσοῦ*, *id est*, hederae libare consuevisse; unde vetusta, inquit, pocula dicuntur *κισσύβια.*" Similiter Schol. duas alias explicationes vocis affert verbis: *ἢ ὄνομα κύριον ποτηρίου, ἢ ἔχων κισσὸν ἔξωθεν.* Et Pal. interpretatur *ὄνομα, ὡς Θηρίκλειον, παρὰ τὸ ἐκεῖσε κεῖσθαι τὴν πόσιν.* Vid. *Kiess-*

Κύκλωψ, τῆ, πίε οἶνον, ἐπεὶ φάγες ἀνδρόμεα κρέα·
ὄφρ' εἰδῆς, οἷόν τι ποτὸν τόδε νηῦς ἐκεκεύθει
ἡμετέρη· σοὶ δ' αὖ λοιβὴν φέρον, εἴ μ' ἐλεήσας
οἴκαδε πέμψειας· σὺ δὲ μαίνεαι οὐκέτ' ἀνεκτῶς.
σχέτλιε, πῶς κέν τίς σε καὶ ὕστερον ἄλλος ἵκοιτο
ἀνθρώπων πολέων; ἐπεὶ οὐ κατὰ μοῖραν ἔρεξας.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δὲ δέκτο καὶ ἔκπιεν· ἥσατο δ' αἰνῶς
ἡδὺ ποτὸν πίνων· καί μ' ᾔτεε δεύτερον αὖτις·
Δός μοι ἔτι πρόφρων, καί μοι τεὸν οὔνομα εἰπὲ
αὐτίκα νῦν, ἵνα τοι δῶ ξείνιον, ᾧ κε σὺ χαίρῃς.
καὶ γὰρ Κυκλώπεσσι φέρει ζείδωρος ἄρουρα
οἶνον ἐριστάφυλον, καί σφιν Διὸς ὄμβρος ἀέξει·
ἀλλὰ τόδ' ἀμβροσίης καὶ νέκταρός ἐστιν ἀποῤῥώξ.
Ὣς ἔφατ'· αὐτάρ οἱ αὖτις ἐγὼ πόρον αἴθοπα οἶνον·
τρὶς μὲν ἔδωκα φέρων, τρὶς δ' ἔκπιεν ἀφραδίῃσιν.
αὐτὰρ ἐπεὶ Κύκλωπα περὶ φρένας ἤλυθεν οἶνος,
καὶ τότε δή μιν ἔπεσσι προσηύδων μειλιχίοισιν·
Κύκλωψ, εἰρωτᾷς μ' ὄνομα κλυτόν; αὐτὰρ ἐγώ τοι

---

ling. ad Theocrit. I, 27. Cf. Eurip. Cycl. v. 410. Athenaeus XI, 2, 7.

V. 347—363. *τῆ* [scrib. *τῆ*] *λάβε, δέξαι.* Schol. *Ἀντὶ τοῦ λάβε. τὸ δὲ τῆ πόθεν κανονίζεται; ἐκ τοῦ τάω τῶ, ὡς ζάω ζῶ, τὸ δὲ δεύτερον τῆς, τὸ δὲ τρίτον τῆ.* Pal. Vid. *Buttmann. Lexilogus* Tom. I. p. 162. sqq. Cf. quae monui V, 346. p. 279. sq. *Köppen.* ad Il. XIV, 219., cui contradicit *Heinrich.* ad h. l. *Spitzner. Berichtigungen und Nachträge zu Ilias XIV.* p. 581. — *κρέα* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 149. 2. a. — *ὄφρ' εἰδῆς* — *ἡμετέρη.* Cf. Euripid. Cycl. v. 413. — *ᾔτεε* cf. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 221. 80. a. — Ad v. 361. cf. Diogen. Laërt. lib. I. in Anacharside: *Οὗτος* [*Ἀνάχαρσις*] *τὴν ἄμπελον εἶπε τρεῖς φέρειν βότρυς. τὸν πρῶτον, ἡδονῆς· τὸν δεύτερον, μέθης· τὸν τρίτον ἀηδίας.* — *περὶ φρένας ἤλυθεν.* *Ἔστι τὸ, Κύκλωπος φρένος περιῆλθεν οἶνος, περίφρασις τοῦ, ἐμεθύσθη.* Eustath. Nostrates dicunt: *der Wein steigt ihm zu Kopfe, in den Kopf.* —

V. 364—374. *κλυτὸν ὄνομα* recte ex mea sententia interpretatur Ambr. Q. *Κλυτὸν οὐκ ἔνδοξον, ἀλλ' ἐξ οὗ καλοῦμαι, ὅ ἐστιν ἐπώνυμον. ὡς καὶ Ἴβυκος, κλυτὸς ὄρθρος, ὁ καλούμενος.* Neque enim Polyphemus ex Ulysse sciscita-

ἐξερέω· σὺ δέ μοι δὸς ξείνιον, ὥςπερ ὑπέστης.
Οὖτις ἔμοιγ' ὄνομα· Οὖτιν δέ με κικλήσκουσιν
μήτηρ ἠδὲ πατὴρ ἠδ' ἄλλοι πάντες ἑταῖροι.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' αὐτίκ' ἀμείβετο νηλέϊ θυμῷ·
Οὖτιν ἐγὼ πύματον ἔδομαι μετὰ οἷς ἑτάροισιν,
τοὺς δ' ἄλλους πρόσθεν· τὸ δέ τοι ξεινήϊον ἔσται.

---

tus erat nomen illustre, quod ipse gereret, neque hoc ei sciscitandum erat, sed simpliciter quale esset illius nomen, quaesiverat. Vid. supra v. 355. *καί μοι τεὸν οὔνομα εἰπέ.* Praeterea ipse Ulysses quale dixerit *ὄνομα κλυτόν*, explicat v. 365. 366. Quocirca non video, quomodo nihilominus h. l. *κλυτόν illustre* interpretari possint VV. DD. Vid. *Passow*. s. v. Cf. *Buttmann*. Lexilog. T. I. p. 93. sq. Nobis accedit quoque Eustathius verbis: *Ὄνομα κλυτὸν τὸ ἑαυτοῦ Ὀδυσσεὺς ἔφη, ὃ δηλαδὴ πρὸς πάντων ἀκούει, ἤγουν ὅ καλοῦσιν αὐτὸν οἵ τεκόντες τε καὶ λοιποί.* Quod vero addit: *ἴσως δὲ καὶ μαντικῶς ὁ ποιητὴς τοῦτό φησιν, ὡς τοῦ κατὰ τὸν Οὖτιν ὀνόματος κλυτοῦ ἐσομένου τοῖς ὕστερον*, illud ne quis credat, eaedem rationes impediunt. — *Οὖτιν* non *Οὔτινα* cur scripserit Homerus, satis aptam et idoneam rationem reddidit *Ernestius* ad h. l. hanc: „Accusativum *Homerus* fecit *οὖτιν*, ut forma nominis proprii legitima esset: quae non esset, si *οὔτινα* dixisset.“ Nam nimis quaesitum est, quod commentatur Eustathius: *Ἵνα μὴ ἐπιστήσας τυχὸν ὁ Πολύφημος τῷ παραλογισμῷ, γνῷ οὔτις τὸν σύνθετον ἐκ δύο λέξεων τοῦ οὐ καὶ τοῦ τις, ὅπερ οὐ βούλεται Ὀδυσσεύς, ἐπάγει αἰτιατικὴν ἐν ἁπλότητι, ἤγουν ἀσύνθετον, λέγων· Οὖτιν δέ με κικλήσκουσι — — ὡς ἀπὸ εὐθείας τῆς Οὖτις, Οὔτιδος, οὐ αἰτιατικὴ, τὸν Οὖτιν.* Sed non magis recte habet, quod addit *Ernestius*: „Latinum autem *Nemo* etiam in accusativo formam nominis proprii habet. Itaque commode adhiberi potest in versione.“ Imo longe commodius ipsum illud nomen quod imponentem sibi Ulyssem facit Homerus, retineri puto, in quemcunque tandem sermonem transferre velis poëtam. Sed permirae sunt argutiae, quae de illo verbo *Οὖτις* leguntur in Actis Eruditt. Supplem. Tom. VII. sect. 1. Porro notante *Duporto* in Gnomologia apud Theocritum in poëmate quod inscribitur *Σύριγξ*, Penelope appellatur *Οὐδενὸς εὐνάτειρα*. Denique ad totam de Polyphemo narrationem vid. *Riccii dissertt. Homeric.* p. 399. sq. ed. *Born.* Cf. p. 406. „nonnihil etiam dicendum de nomine quo Cyclopem lusit Ulysses. — — Lepidum plane factum, ingeniosum, ridiculum. Justene

Ἦ, καὶ ἀνακλινθεὶς πέσεν ὕπτιος· αὐτὰρ ἔπειτα
κεῖτ' ἀποδοχμώσας παχὺν αὐχένα· κὰδ δέ μιν ὕπνος
ᾕρει πανδαμάτωρ· φάρυγος δ' ἐξέσσυτο οἶνος,
ψωμοί τ' ἀνδρόμεοι· ὁ δ' ἐρεύγετο οἰνοβαρείων.

---

vero accusarunt nonnulli Homerum, quasi hoc ridiculo commento epicam majestatem fregerit? Nequaquam. — Illud si quidem et unicum fuit effugium, quo servaretur Ulysses, et vaferrimum ejus ingenium, quod ubique depingit vates, mirum in modum exhibet. Si quid igitur ridiculi seriis interdum adspergat poëta cum grano salis, bonaque cum causa, nullam habet in eo culpam. — — Liceat hic mihi jocosum *Nihili* encomium, gallice scriptum, commemorare, in quo inter alias laudes *Nihilo* tributas illa est praecipua, quod cuncta, quae existunt, tempore praecesserit. Hujus vero laudationis libellum facetus auctor dedicat *Nemini*, quod multis egestatibus *Nemo* sibi succurrerit." — *τό δέ — ἔσται.* *Οὐ πάνυ με ἡ τοῦ Κύκλωπος ἐκείνη εὐφραίνει δωρεά, τὸ ὑπισχνεῖσθαι ὅτι πύματον ἐγὼ τὸν Οὖτιν κατέδομαι.* Lucian. *Κατάπλους ἢ Τύραννος.* Hinc inter proverbia retulit *Erasmus* p. 505. locutionem *Cyclopis donum*, *Κύκλωπος δωρεά*, pro eo quod est, munus inutile. — v. 372. sq. cf. Virg. Aen. III, 631. sqq.

Cervicem inflexam posuit, jacuitque per antrum
Immensus, saniem eructans ac frusta cruenta
Per somnum commixta mero.

Sed iterum his Virgilium Homerici carminis majestatem non aequasse censet Macrob. V, 13. Contra Quintil. VIII, 3. „*Idem* [Virgilius], inquit, *Cyclopa cum jacuisse dicit per antrum, prodigiosum illud corpus spatio loci mensus est.*" Cf. supra v. 298. et quae ibi annotavi. Clemens Alexandrin. Stromat. VI. *Εἴ τε τῇ θεογονίᾳ ἐπὶ τοῦ Κρόνου Ὀρφεῖ πεποίηται, Κεῖτ' ἀποδοχμώσας παχὺν αὐχένα, καδδέ μιν ὕπνος ᾕρει πανδαμάτωρ. — ταῦτα δὲ Ὅμηρος ἐπὶ τοῦ Κύκλωπος μετέθηκεν.* — *φάρυγος* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 175. 2. De ipso vocabulo Ambr. Q. haec habet: *Συνεκδοχικῶς τοῦ στόματος. φάρυγγα γὰρ καλοῦσι τὴν ἔνδον ἀχανίαν τοῦ στόματος, εἰς ἣν ἀνήκει τὰ δύο στόματα, τό τε τοῦ οἰσοφάγου καὶ τὸ τοῦ λάρυγγος. καὶ οἰσόφαγος μὲν λέγεται, ὥς φασιν οἱ τῶν ἰατρῶν παῖδες, τὸ δεχόμενον τὰ σιτία ἤτοι ὁ στόμαχος, λάρυγξ δὲ αὐτὸ τὸ ἀποτελοῦν τὴν ἠχήν.* Ceterum ad v. 373. 374. cf. Ovid. Metamm. XIV, 211. sq.

— — Ejectamque cruentas
Ore dapes, et frusta mero glomerata vomentem.

καὶ τότ' ἐγὼ τὸν μοχλὸν ὑπὸ σποδοῦ ἤλασα πολλῆς,
εἵως θερμαίνοιτο· ἔπεσσί τε πάντας ἑταίρους
θάρσυνον, μήτις μοι ὑποδδείσας ἀναδύη.
ἀλλ' ὅτε δὴ τάχ' ὁ μοχλὸς ἐλάϊνος ἐν πυρὶ μέλλεν
ἅψεσθαι, χλωρός περ ἐών, διεφαίνετο δ' αἰνῶς,
καὶ τότ' ἐγὼν ἆσσον φέρον ἐκ πυρός, ἀμφὶ δ' ἑταῖροι
ἵσταντ'· αὐτὰρ θάρσος ἐνέπνευσεν μέγα δαίμων·
οἱ μὲν, μοχλὸν ἑλόντες ἐλάϊνον, ὀξὺν ἐπ' ἄκρῳ,
ὀφθαλμῷ ἐνέρεισαν· ἐγὼ δ' ἐφύπερθεν ἀερθεὶς
δίνεον. ὡς ὅτε τις τρυπῷ δόρυ νήϊον ἀνὴρ
τρυπάνῳ, οἱ δέ τ' ἔνερθεν ὑποσσείουσιν ἱμάντι
ἁψάμενοι ἑκάτερθε, τὸ δὲ τρέχει ἐμμενὲς αἰεί·
ὣς τοῦ ἐν ὀφθαλμῷ πυριήκεα μοχλὸν ἑλόντες
δινέομεν, τὸν δ' αἷμα περίῤῥεε θερμὸν ἐόντα·
πάντα δέ οἱ βλέφαρ' ἀμφὶ καὶ ὀφρύας εὗσεν ἀϋτμή,
γλήνης καιομένης· σφαραγεῦντο δέ οἱ πυρὶ ῥίζαι.

Quibus si non assecutus, certe egregie secutus est Homericorum verborum gravitatem Ovidius. Cf. Euripid. Cycl. v. 488. —

V. 375—402. *ὑπὸ σποδοῦ ἤλασα.* Eurip. Cycl. v. 609. *ἤδη δάλος ἠνδρακωμένος κρύπτεται εἰς σποδιάν.* Cf. *Gynther.* de usu praeposs. apud Homer. p. 40. init. — *εἵως* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 341. 8. not. 1. §. 347. 3. — *μήτις — ἀναδύη* vid. ibid. §. 342. 2. — *ἐλάϊνος* cf. supra v. 320. — *ὀξὺν ἐπ' ἄκρῳ* cf. supra v. 327. — Ad v. 384. sqq. cf. Euripid. Cyclops v. 459. sqq. *ναυπηγίαν δ' ὡς εἴ τις ἁρμόζων ἀνὴρ διπλοῖν χαλινοῖν, τρύπανον κωπηλατεῖ, οὕτω κυκλώσω δαλὸν ἐν φαεσφόρῳ Κύκλωπος ὄψει, καὶ συναυανῶ κόρας.* Praeterea Sophocl. Oed. T. v. 12. sqq. Virg. Aen. III, 635. Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 220. 67. §. 322. 5. b. — *ὀφρύας* ibid. §. 291. 26. — *σφαραγεῦντο* ibid. §. 221. 80. c. *Τὸ σφαραγεῦντο ἀντὶ τοῦ, ἐτείνοντο, κατὰ τοὺς παλαιούς, ἢ κατεπαιοῦντο, ἢ ἐσπαράττοντο. νοεῖται δὲ κατά τινα ἦχον. ὅθεν καὶ Πίνδαρός που* [Isthm. VIII, 47. Vid. *Böckh.* ad fragm. Pindar. §. 263. Tom. II. P. II. p. 681.] *ἐπὶ πολυήχου τὸ ἐρισφάραγον τίθησι. δηλοῖ δὲ τοῦτο καὶ ἡ τοῦ χαλκέως ἐνταῦθα παραβολή, εἰς ταὐτὸν ἄγουσα τὸ σίζειν καὶ τὸ ἴσχειν καὶ τὸ σφαραγεῖν, πλὴν ὅσον τραχύτερον τὸ σφαραγεῖν, ὡς δηλοῦν καί τινα βρασμόν. Ὅτι δὲ καὶ ἁπλῶς διάτασιν τινα σημαίνει ἡ λέξις, δηλοῦται ἐκ τῶν ἑξῆς, ἔνθα φησὶν*

ὡς δ' ὅτ' ἀνὴρ χαλκεὺς πέλεκυν μέγαν ἠὲ σκέπαρνον
εἰν ὕδατι ψυχρῷ βάπτῃ μεγάλα ἰάχοντα,
φαρμάσσων· τὸ γὰρ αὖτε σιδήρου γε κράτος ἐστίν·
ὣς τοῦ σίζ' ὀφθαλμὸς ἐλαϊνέῳ περὶ μοχλῷ.
σμερδαλέον δὲ μέγ' ᾤμωξεν· περὶ δ' ἴαχε πέτρη·
ἡμεῖς δὲ δείσαντες ἀπεσσύμεθ'. αὐτὰρ ὁ μοχλὸν
ἐξέρυσ' ὀφθαλμοῖο, πεφυρμένον αἵματι πολλῷ·
τὸν μὲν ἔπειτ' ἔῤῥιψεν ἀπὸ ἕο χερσὶν ἀλύων.

ὅτι τὰ οὔθατα σφαραγεῦντο τοῖς μήλοις διὰ τὸ ἀνήμελκτα μένειν αὐτά (v. 440.]. Eustath. — *τὸ γάρ — ἐστίν.* „Sententia est: *nam hinc ferrum accipit duritiem.* Et ut melior aqua, ita magis duratur ferrum et meliorem accipit colorem.“ *Ernest.* De *αὖτε — γε* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 303. 2. a. — *σίζ.* Τὸ σίζειν ὀνοματοποιεῖται πρὸς ἦχον στοιχείων τοῦ σ, ὥσπερ τὸ ζέειν κατὰ τὸ ζ, καὶ τὸ ξέειν κατὰ τὸ ξ, καὶ ὁ ῥοῖτος κατὰ τὸ ρ στοιχεῖον. οἱ δὲ παλαιοί φασι καὶ ὅτι ὠνοματοπεποίηται τὸ σίζειν ἀπὸ τοῦ κατὰ τὸ λίπος γινομένου σισιλισμοῦ. Eust. Cf. Quintil. Institt. I, 5. ext. „Minime nobis concessa est ὀνοματοποιΐα. Quis enim ferat, si quid simile illis merito laudatis, λίγξε βιός, et σίζει ὀφθαλμός, fingere audeamus?“ — Ad v. 395. cf. Virgil. Aen. III, 672. sqq.

Clamorem immensum tollit, quo pontus et omnes
Intremuere undae, penitusque exterrita tellus
Italiae, curvisque immugiit Aetna cavernis.

ἴαχε vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 158. 6. p. 243. sq. — *ἀλύων.* Ἀλύειν νῦν μὲν τὸ ἀδημονεῖν, ἐν δὲ τοῖς μετὰ ταῦτα τὸ χαίρειν, ὡς τό, ἦ ἀλύεις, ὅτι Ἶρον ἐνικήσας [XVIII, 333.]; μέση γὰρ ἡ λέξις ὡς καὶ ἡ συμφορά, καὶ ἡ τύχη, καὶ ὁ δαίμων, καὶ τὰ ὅμοια. προσγράφουσι δέ τινες τῶν παλαιῶν τὸ ἰῶτα ἐν τῷ ἀλυίειν, καθὰ καὶ ἐν τῷ ὀπυίειν, οὐ μὴν ἀναντίῤῥητόν ἐστιν. Ἰστέον δὲ ὡς παρὰ τοῖς παλαιοῖς γράφεται καὶ ταῦτα. ἀλύει, ἀντὶ τοῦ μαίνεται, ἀπορεῖ κατὰ διάνοιαν, φαύλως διατίθεται, ἀμηχανεῖ, ἐξ οὗ ἐν Ἰλιάδι τὸ ἀλύσσειν [XXII, 70.], καὶ ὅτι ἄλυς, ἄλη, ῥιπασμός, καὶ ἀλύειν, τὸ μηδὲν πράττειν. ἔνιοι δέ φασιν καὶ οὕτω. ἀλίειν τὸ μὲν ἐπαίρεσθαι, δασύνεται δέ, οἷον, ἦ ἀλίεις ὅτι Ἶρον ἐνικήσας; τὸ δὲ λυπεῖσθαι ψιλοῦται. τὸ μὲν γὰρ ἀπὸ τοῦ ἀλεαίνεσθαι, τὸ δὲ ἀπὸ τῆς ἄλης. Ἀττικώτερον δέ φασι καὶ τὸ ἄμφω δασύνειν. Καὶ γὰρ καὶ τὸ ἀλεαίνειν δασύνουσιν Ἀττικοί, καὶ ἀλυσκάζειν τὸ περιΐστασθαι καὶ ἐκκλίνειν, καὶ ἀλυσθαίνειν τὸ ἀδυνατεῖν, καὶ ἀλυκτεῖν τὸ δυσφορεῖν. Παυσανίας δὲ ἀλύειν λέγει τὸ ἐν ἄλῃ καὶ παρέσει τὴν ψυχὴν ἔχειν. Eustath. Vid. *Hermann.*

αὐτὰρ ὁ Κύκλωπας μεγάλ' ἤπυεν, οἵ ῥά μιν ἀμφὶς
ᾤκεον ἐν σπήεσσι δι' ἄκριας ἠνεμοέσσας·
οἱ δὲ βοῆς ἀΐοντες ἐφοίτων ἄλλοθεν ἄλλος·
ἱστάμενοι δ' εἴροντο περὶ σπέος, ὅ,ττι ἑ κήδοι·
Τίπτε τόσον, Πολύφημ', ἀρημένος ὧδ' ἐβόησας
νύκτα δι' ἀμβροσίην, καὶ ἀΰπνους ἄμμε τίθησθα;
ἦ μήτις σευ μῆλα βροτῶν ἀέκοντος ἐλαύνει;
ἦ μήτις σ' αὐτὸν κτείνει δόλῳ, ἠὲ βίηφιν;
Τοὺς δ' αὖτ' ἐξ ἄντρου προσέφη κρατερὸς Πολύφημος·
ὦ φίλοι, Οὖτίς με κτείνει δόλῳ, οὐδὲ βίηφιν.
Οἱ δ' ἀπαμειβόμενοι ἔπεα πτερόεντ' ἀγόρευον·
εἰ μὲν δή μήτις σε βιάζεται, οἶον ἐόντα,
νοῦσόν γ' οὔπως ἔστι Διὸς μεγάλου ἀλέασθαι·
ἀλλὰ σύγ' εὔχεο πατρὶ Ποσειδάωνι ἄνακτι.
Ὣς ἄρ' ἔφαν ἀπιόντες· ἐμὸν δ' ἐγέλασσε φίλον κῆρ,
ὡς ὄνομ' ἐξαπάτησεν ἐμὸν καὶ μῆτις ἀμύμων.
Κύκλωψ δὲ στενάχων τε καὶ ὠδίνων ὀδύνῃσιν,
χερσὶ ψηλαφόων, ἀπὸ μὲν λίθον εἷλε θυράων·
αὐτὸς δ' εἰνὶ θύρῃσι καθέζετο, χεῖρε πετάσσας,
εἴ τινά που μετ' ὄεσσι λάβοι στείχοντα θύραζε·
οὕτω γάρ πού μ' ἤλπετ' ἐνὶ φρεσὶ νήπιον εἶναι.

---

de emendanda ratione Graec. Gramm. p. 268. Cf. Hom. Il. V, 352. XXIV, 12. Plutarch. de audiendd. poëtt. p. 22. E. Apollon. Lexic. p. 92. De verbi ἀλύειν prosodia vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 168. 7. — σπήεσσι vid. ibid. §. 193. 36. v. 303. —

V. 403 — 424. τίπτε — ἐβόησας. „Τίπτε τόσον referendum ad ἀρημένος, vertendum non *cur*, sed, *quid tandem laesus, tantopere vociferatus* es: quid tibi mali tanti accidit, ut tantopere vociferarere.“ *Ern.* — ἦ μήτις — ἦ μήτις vid. *Thiersch.* Gr. §. 351. 2. a. — οὔπως ἐστὶ — ἀλέασθαι. Vid. *Köppen.* ad Il. VIII, 69. sq. X, 70. sq. XXII, 208. sqq. Odyss. VIII, 245. et quae ibi annotavi. — ὠδίνων. Τὸ ὠδίνειν, κυρίως ἐπὶ γυναικῶν τεθειμένον, σφοδρὰν ἐνταῦθα ὀδύνην δηλοῖ. ἡ δὲ ἐπιφορὰ τοῦ ὀδύνῃσι πρὸς διαστολὴν τοῦ ἐπὶ τόκῳ ὠδίνειν. Eust. Cf. Iliad. XI, 269. sq. — μετ' ὄεσσι, *inter* oves. Vid. *Gynther.* de usu praeposs. apud Homer. p. 35. §. 23. 2. De ὄεσσι vid. *Thiersch.* §. 190. 23. — μ' ἤλπετ' ibid. §. 158. 9. p. 225. — ὅπως ibid. §. 347. 3. —

αὐτὰρ ἐγὼ βούλευον, ὅπως ὄχ' ἄριστα γένοιτο,
εἴ τιν' ἑταίροισιν θανάτου λύσιν ἠδ' ἐμοὶ αὐτῷ
εὑροίμην· πάντας δὲ δόλους καὶ μῆτιν ὕφαινον.
ὥςτε περὶ ψυχῆς· μέγα γὰρ κακὸν ἐγγύθεν ἦεν.
ἥδε δέ μοι κατὰ θυμὸν ἀρίστη φαίνετο βουλή.
ἄρσενες ὄϊες ἦσαν ἐΰτρεφέες, δασύμαλλοι,
καλοί τε μεγάλοι τε, ἰοδνεφὲς εἶρος ἔχοντες·
τοὺς ἀκέων συνέεργον ἐϋστρεφέεσσι λύγοισιν,
τῇς ἔπι Κύκλωψ εὗδε πέλωρ, ἀθεμίστια εἰδώς,
σύντρεις αἰνύμενος· ὁ μὲν ἐν μέσῳ ἄνδρα φέρεσκεν,
τὼ δ' ἑτέρω ἑκάτερθεν ἴτην, σώοντες ἑταίρους.
τρεῖς δὲ ἕκαστον φῶτ' ὄϊες φέρον· αὐτὰρ ἔγωγε —
ἀρνειὸς γὰρ ἔην, μήλων ὄχ' ἄριστος ἁπάντων —
τοῦ κατὰ νῶτα λαβὼν, λασίην ὑπὸ γαστέρ' ἐλυσθεὶς

V. 425 — 446. *ἄρσενες ὄϊες.* Ἀρίσταρχος *οἴϊες* [ita scribendum *Buttmannus* judicavit pro corrupto *ὄϊες*, *Barnesius* vero *οἴϊες* in ipsius Homeri textu dedit]. *Τὸ δὲ δασύμαλλοι οἰκεῖον ἐπίθετον ἀπὸ τοῦ κατακρύπτεσθαι ὑπὸ τοῖς ἐρίοις τοὺς ἑταίρους. ἁρμοδίως δὲ ἀεὶ κέχρηται τοῖς ἐπιθέτοις, ποτὲ μὲν καλλίτριχα λέγων τὰ μῆλα* [v. 336.], *διὰ τὸ εὐεργὲς τῶν ἐρίων, τῶν γὰρ ἄλλων ζώων αἱ τρίχες περιτταί, καὶ ἑξῆς τανύποδα* [v. 464.] *τὰ μῆλα διὰ τὸ περὶ τοὺς πόδας ἀξίωμα. οὕτω δένδρων δρύες ὑψίκομοι* [v. 186.], *μηλέαι ἀγλαόκαρποι, συκέαι γλυκεραί, καὶ ἐλαῖαι τηλεθάουσαι* [VII, 115. 116.], *διὰ τὸ ἀειθαλές, ἰτέαι ὀλεσίκαρποι* [X, 510.]. *ἐπὶ δὲ ζώων ἵπποι ἀερσίποδες, ἡμίονες ταναεργοί* [scrib. *ἡμίονοι ταλαεργοί* coll. IV, 636.], *κρατερώνυχες ἵπποι, ἀργιόδοντες ὕες, ἐπὶ πτηνοῦ ἀγκυλοχείλης, κορῶναι τανύγλωσσοι* [V, 66.]. Ambr. B. Q. — *ἐΰτρεφέες* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 170. 9. — *ἰοδνεφές* interpretatur Eustathius per *μέλαν*. *Ernestius* tamen ad h. l.: Sed, inquit, *nigrum vellus* non sane est in magna laude in ovibus. Ego intelligam, *candidum vellus*: nam sunt et *ἴα λευκά*. Cf. IV, 135. Apollon. Lex. p. 364. *Ἰοδνεφές. ἤτοι μέλαν, ἢ ἄνθει ὅμοιον.* — *σύντρεις.* *Τὸ σύντρεις Ἀττικόν, καθὰ καὶ τὸ σύνδυο* [Hymn. in Vener. v. 74.]. *σὺν τρεῖς δὲ εἰπεῖν, τῆς κοινῆς ἐστι φράσεως. οὕτω δὲ μετὰ τῆς σὺν προθέσεως λαλεῖται καὶ τό, οὐδὲ* [scr. *οὔτε*] *ξυνεείκοσι φωτῶν* [Od. XIV, 98.]. Eust. Vid. *Valckenar.* ad Herodot. IV, 66. Cf. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 283. 2. —

κείμην· αὐτὰρ χερσὶν ἀώτου θεσπεσίοιο
νωλεμέως στρεφθεὶς ἐχόμην τετληότι θυμῷ.
ὣς τότε μὲν στενάχοντες ἐμείναμεν Ἠῶ δῖαν.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
καὶ τότ' ἔπειτα νομόνδ' ἐξέσσυτο ἄρσενα μῆλα,
θήλειαι δ' ἐμέμηκον ἀνήμελκτοι περὶ σηκούς·
οὔθατα γὰρ σφαραγεῦντο. ἄναξ δ' ὀδύνῃσι κακῇσιν
τειρόμενος, πάντων ὀΐων ἐπεμαίετο νῶτα
ὀρθῶν ἑσταότων· τὸ δὲ νήπιος οὐκ ἐνόησεν,
ὥς οἱ ὑπ' εἰροπόκων ὀΐων στέρνοισι δέδεντο.
ὕστατος ἀρνειὸς μήλων ἔστειχε θύραζε,
λάχνῳ στεινόμενος καὶ ἐμοὶ, πυκινὰ φρονέοντι.
τὸν δ' ἐπιμασσάμενος προσέφη κρατερὸς Πολύφημος·
Κριὲ πέπον, τί μοι ὧδε διὰ σπέος ἔσσυο μήλων
ὕστατος; οὔτι πάρος γε λελειμμένος ἔρχεαι οἰῶν,
ἀλλὰ πολὺ πρῶτος νέμεαι τέρεν' ἄνθεα ποίης,
μακρὰ βιβάς· πρῶτος δὲ ῥοὰς ποταμῶν ἀφικάνεις·
πρῶτος δὲ σταθμόνδε λιλαίεαι ἀπονέεσθαι

σώοντες vid. *Thiersch.* l. l. §. 222. 85. — *ἀώτου* *τοῦ ἄνθους. λέγει δὲ τοῦ ἐρίου.* Schol. Cf. quae animadverti ad I, 443. — *καὶ τότ' ἔπειτα* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 316. 18. c. p. 601. init. — *ἐμέμηκον.* Eustathius *Ὅτι,* inquit, *ἐν τῷ, θήλειαι δὲ μέμηκον* [in textu *δ' ἐμέμηκον* ipse Eust. Cf. *Thiersch.* Gr. §. 208. 13.] *ἀνήμελκτοι περὶ σηκούς, συλληπτικῶς τὸ μηκᾶσθαι καὶ τὰς ὄϊς δηλοῖ, ἐφ' ὧν τὸ βληχᾶσθαι κυριολεκτεῖται. τὸ γὰρ τοι μηκᾶσθαι κυρίως ἐπὶ αἰγῶν λέγεται.* Eustath. — *ἀρνειός* vid. *Thiersch.* §. 157. 6. — *λάχνῳ — ἐμοί* ibid. §. 263. 3. — *τόν — προσέφη.* Vid. Cic. Tusc. Quaest. V, 39. „Polyphemum Homerus cum immanem ferumque finxisset, cum ariete etiam colloquentem facit, ejusque laudare fortunas, quod, qua vellet, ingredi posset, et quae vellet, attingere.“ Et Eustathius ad v. 456. *Σημείωσαι δὲ καί,* inquit, *ὅτι, ὥσπερ ἐνταῦθα ὁ Κύκλωψ τῷ κριῷ, οὕτω καὶ ἐν Ἰλιάδι Ἕκτωρ καὶ Ἀχιλλεὺς τοῖς κατ' αὐτοὺς ἵπποις προςδιαλέγονται.* —

V. 447—460. *πέπον. Πέπονα τὸν κριὸν εἰπεῖν, ἁπλοῦ καὶ αὐτὸ ἤθους καὶ ἀφελοῦς καὶ ὑπό τι νηπίου. τοιοῦτος γὰρ ὁ ξείνους μὲν μὴ φιλῶν, κριῷ δὲ πέπονι χρώμενος.* Eust. — *οὔτι γε* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 303. 2. a. —

ἑσπέριος· νῦν αὖτε πανύστατος. — ἦ σύγ᾽ ἄνακτος
ὀφθαλμὸν ποθέεις; τὸν ἀνὴρ κακὸς ἐξαλάωσεν,
σὺν λυγροῖς ἑτάροισι, δαμασσάμενος φρένας οἴνῳ,
Οὖτις, ὃν οὔπω φημὶ πεφυγμένον εἶναι ὄλεθρον.
εἰ δὴ ὁμοφρονέοις, ποτιφωνήεις τε γένοιο,
εἰπεῖν, ὅππῃ κεῖνος ἐμὸν μένος ἠλασκάζει·
τῷ κέ οἱ ἐγκέφαλός γε διὰ σπέος ἄλλυδις ἄλλῃ
θεινομένου ῥαίοιτο πρὸς οὔδεϊ· κὰδ δέ κ᾽ ἐμὸν κῆρ
λωφήσειε κακῶν, τά μοι οὐτιδανὸς πόρεν Οὖτις.
Ὣς εἰπὼν, τὸν κριὸν ἀπὸ ἕο πέμπε θύραζε.
ἐλθόντες δ᾽ ἠβαιὸν ἀπὸ σπείους τε καὶ αὐλῆς,
πρῶτος ὑπ᾽ ἀρνειοῦ λυόμην, ὑπέλυσα δ᾽ ἑταίρους.
καρπαλίμως δὲ τὰ μῆλα ταναύποδα, πίονα δημῷ,

ἐξαλάωσε cf. I, 69. — *λυγροῖς*. Λυγροὺς ἑταίρους τοὺς κακοὺς, ὅ ἐστι δειλούς. κυρίως δὲ τὸ λυγρὸν χαλεπόν ἐστι καὶ ὡς εἰπεῖν ψυχρὸν καὶ θανάσιμον, ὡς καὶ σίδηρος ψυχρός, ὁ θανατοποιός. καὶ γίγνεται ἡ λέξις παρὰ τὸν πρὸ ὀλίγων ῥηθέντα λόγον. ἵνα ἦ λυγηρόν, καὶ ἐν συγκοπῇ λυγρόν. Eust. Cf. Il. II, 873. III, 416. V, 156. VI, 16. 168. Od. IV, 230. XVI, 457. XVII, 293. 338. — *πεφυγμένον εἶναι ὄλεθρον*. Ἔμφασις σκωπτικῇ παρηχήσει· ἐχρῆν γὰρ εἰπεῖν, πεφυγμένον εἶναι, ὀλέθρου. Eust. Sed vid. Il. XIV, 488. XXII, 219. — *τῷ κέ οἱ ἐγκέφαλος* κ. τ. λ. Cf. Ovid. Metamorph. XIV, 192. sqq.

— — O si quis referat mihi casus Ulyssem,
Aut aliquem e sociis, in quem mea saeviat ira,
Viscera cujus edam, cujus viventia dextra
Membra mea laniem — —
Quam nullum aut leve sit damnum mihi lucis ademtae!

λωφήσειε παύσεται, ἢ λήξει. Schol. Cf. Apollon. Lex. p. 443. et *Villoison*. ad h. l. Legitur in Homero illa vox praeterea nonnisi Il. XXI, 292. —

V. 461—474. *ἀπὸ ἕο* vid. *Thiersch*. Gr. Gr. §. 156. 3. b. — *ὑπ᾽ ἀρνειοῦ* i. e. *unten los von dem Widder*. Vid. *Gynther. de usu praeposs. apud Homer*. §. 27. 1. p. 39. sq. Cf. Od. IV, 39. et quae annotavi ad II, 181. p. 81. Praeterea Eustathius. Ὅτι, inquit, σολοικοειδὲς τό, *ἐλθόντες δ᾽ ἠβαιὸν ἀπὸ σπείους τε καὶ αὐλῆς, πρῶτος ὑπ᾽ ἀρνειοῦ λυόμην*. Cf. supra v. 256. sq. XII, 73. — *ταναύποδα* τεταμένοις τοῖς ποσὶ βαδίζοντα, ἢ ἰσχνόποδα, ἢ τετανόποδα. ταναὸν γὰρ τὸ ἐπίμηκες. ἢ τοὐναντίον, νεύ-

πολλὰ περιτροπέοντες ἐλαύνομεν, ὄφρ' ἐπὶ νῆα
ἱκόμεθ'· ἀσπάσιοι δὲ φίλοις ἑτάροισι φάνημεν,
οἳ φύγομεν θάνατον· τοὺς δὲ στενάχοντο γοῶντες.
ἀλλ' ἐγὼ οὐκ εἴων, ἀνὰ δ' ὀφρύσι νεῦον ἑκάστῳ
κλαίειν· ἀλλ' ἐκέλευσα θοῶς καλλίτριχα μῆλα
πόλλ' ἐν νηῒ βαλόντας, ἐπιπλεῖν ἁλμυρὸν ὕδωρ.
οἱ δ' αἶψ' εἴσβαινον, καὶ ἐπὶ κληῖσι καθῖζον·
ἑξῆς δ' ἑζόμενοι πολιὴν ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς.
ἀλλ' ὅτε τόσσον ἀπῆν, ὅσσον τε γέγωνε βοήσας,
καὶ τότ' ἐγὼ Κύκλωπα προσηύδων κερτομίοισιν·

οντα τοὺς πόδας διὰ τὸν ἑλιγμὸν τῆς πορείας, οὐχ εἱλοῦντα, ὡς οἱ βόες. Schol. *Ταναύποδα* [ita in nota, in textu excidit α ante υ] λέγει οὐ τὰ μακρόποδα μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ τεταμένως τοῖς ποσὶ βαδίζοντα, ταὐτὸν δ' εἰπεῖν, μακρὰ βιβάντα. Eustath. *Τανύποδα.* ὁ μὲν Ἀπίων, ταναόποδα. ὁ δὲ Ἡλιόδωρος προσεχέστερον, τανύποδα, τεταμένα τῇ πορείᾳ χρώμενα τῶν ποδῶν. Apollon. Lex. p. 636. *Ταναύποδα*, ὀρθόποδα, τεταμένοις τοῖς ποσὶ κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν [sc. χρώμενα]. Hesych. Patet inde magis consentire veteres in vocis explicatione quam scriptura. Vid. *Villoison.* et *Toll.* ad l. l. Apollonii, *Alberti* ad Hesych. Cf. Hymn. in Apoll. v. 304. in Mercur. v. 232. Sophocl. Aiac. v. 849. *Ταναύποδα* vero, quod ex duobus exemplaribus edidit *Barnesius*, quem secutus est *Wolfius*, exhibet etiam MS. a *Bentleio* collatus et teste *Ernestio* ad h. l. habent omnes edd. veteres praeter Romanam, in qua operarum vitium sit, quod in alias propagatum est. Legitur autem ibi *τανύποδα*. — *περιτροπέοντες.* Ἐν τούτοις δὲ καὶ περιτροπέειν φησὶ τὸ περιτρέπειν ἤτοι περιάγειν. οὐχ ἁπλῶς μέντοι, ἀλλὰ πειρατικώτερον, εἰπών, μῆλα ταναύποδα πίονα δήμῳ πολλὰ περιτροπέοντες ἐλαύνομεν. καὶ ἔχει ὁμοιότητα ἡ λέξις τινὰ πρὸς τό, περιτροπέων ἐνιαυτός [Il. II, 295.]. Eustath. — *ἀνὰ δ' ὀφρύσι νεῦον, κλαίειν* i. e. *superciliorum nutu iis significabam ne flerent.* Cf. XXI, 129. Il. XXII, 205. — *γέγωνε* vid. quae annotavimus ad V, 400. p. 284. Cf. VI, 294. *Passow.* s. v. Sed ad *βοήσας* nostro loco haud dubie supplendum *τίς*, ut recte monuit jam ad h. l. Eustathius. Sensus enim est: Sed cum tantum abessem a terra, ut aliquis clamans possit exaudiri. Vid. *Schäfer.* ad Lamb. B. p. 915. Cf. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 313. 13. a. —

Κύκλωψ, οὐκ ἄρ' ἔμελλες ἀνάλκιδος ἀνδρὸς ἑταίρους
ἔδμεναι ἐν σπῆϊ γλαφυρῷ κρατερῆφι βίηφιν!
καὶ λίην σέ γ' ἔμελλε κιχήσεσθαι κακὰ ἔργα,
σχέτλι'! ἐπεὶ ξείνους οὐχ ἅζεο σῷ ἐνὶ οἴκῳ
ἐσθέμεναι· τῷ σε Ζεὺς τίσατο καὶ θεοὶ ἄλλοι.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δ' ἔπειτα χολώσατο κηρόθι μᾶλλον·
ἧκε δ' ἀποῤῥήξας κορυφὴν ὄρεος μεγάλοιο·
κὰδ δ' ἔβαλε προπάροιθε νεὸς κυανοπρῴροιο.
[τυτθὸν ἐδεύησεν δ' οἰήϊον ἄκρον ἱκέσθαι.]

V. 475—499. ἀνάλκιδος ἀνδρός. Τό, ἀνάλκιδος ἀνδρός, πρὸς τὰ τοῦ Κύκλωπος ἀποτείνεται, ὃς φθάσας οὐτιδανὸν ἔφη τὸν Ὀδυσσέα [v. 460.]. Eust. — κακὰ ἔργα. Τό, ἔμελλέ σε κιχήσεσθαι κακὰ ἔργα, καινότερον πέφρασται διὰ σχεδιασμόν. οὐ γὰρ τὰ κακὰ ἔργα ἐκιχήσατο, ἀλλ' ἡ τῶν κακῶν ἔργων τίσις ἤγουν ποινὴ τὸν Κύκλωπα. Idem. cf. v. 479. — Ad v. 481. cf. Hermogenes de inventione IV, 12. Φοβούμενος τοῦτον τὸ ἀδύνατον, προκατασκευάζει τοιοῦτον ἄνδρα τῷ λοιπῷ διηγήματι, ὡς μηδὲ τό, περὶ τούτου λόγον ἄπιστον καταστῆναι λεχθέντα. Cf. supra v. 191. sq. Virgil. Aen. X, 127. sq.

Fert ingens toto connixus corpore saxum
Haud partem exiguam montis.

Ovid. Metamm. XIV, 181. sq.

— — Vidi cum monte revulso
Immanem scopulum medias permisit in auras.

Ad verba κορυφὴν ὄρεος μεγάλοιο cf. Dionys. Halic. περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως §. 7. Μεταφορὰ δέ, ἥπερ ἐστὶν ἀπὸ τοῦ κυρίως δηλουμένου πράγματος ἐφ' ἕτερον μετενηνεγμένη, μετὰ τῆς ἀμφοῖν ἀναλόγου ὁμοιότητος, καὶ πολλή ἐστι καὶ ποικίλη παρ' αὐτῷ [Ὁμήρῳ]· οἷόν ἐστιν, Ἧκεν ἀποῤῥήξας κορυφὴν ὄρεος μεγάλοιο — ὃν γὰρ λόγον ἔχει κορυφὴ πρὸς ἄνθρωπον, τοῦτον καὶ ἡ ἀκρώρεια πρὸς τὸ ὄρος. — Ἀλλὰ τὸ χρήσασθαι τοῖς ὁμοίοις ἀντὶ τῶν κυρίων ὀνόμασιν, εὐειδέστερον καὶ ἐναργέστερον ποιεῖ τὸν λόγον. — v. 483. cur Homero abjudicandus videtur, Eustathius exponit his verbis: ἐν μὲν τῇ πρώτῃ βολῇ οὐκ εὐνόητόν ἐστι πῶς ὁ λίθος ὁ πεσὼν ἔμπροσθεν, ἔνθα ὁ πλοῦς ἦν τῆς πρώρας καὶ κλύσας οὕτω τὴν θάλασσαν, ὀλίγον ἐδέησεν ἱκέσθαι εἰς ἄκρον οἰήϊον, ἤγουν καθικέσθαι τοῦ οἰακίου τοῦ περὶ τὴν πρύμναν. Ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ βολῇ πάνυ καλῶς κεῖται· ὀπίσω γὰρ πεσὼν ὁ λίθος βραχὺ ἐδέησεν ἱκέσθαι κατὰ τοῦ πηδαλίου. — ἐδεύησεν vid. Thiersch. Gr. Gr. §. 232. 43. — ὦσα

ἐκλύσθη δὲ θάλασσα κατερχομένης ὑπὸ πέτρης·
τὴν δ' αἶψ' ἤπειρόνδε παλιρρόθιον φέρε κῦμα,
πλημμυρὶς ἐκ πόντοιο, θέμωσε δὲ χέρσον ἱκέσθαι.
αὐτὰρ ἐγὼ χείρεσσι λαβὼν περιμήκεα κοντὸν
ὦσα παρέξ· ἑτάροισι δ' ἐποτρύνας ἐκέλευσα
ἐμβαλέειν κώπῃς, ἵν' ὑπὲκ κακότητα φύγοιμεν,
κρατὶ κατανεύων· οἱ δὲ προπεσόντες ἔρεσσον.
ἀλλ' ὅτε δὴ δὶς τόσσον ἅλα πρήσσοντες ἀπῆμεν,
καὶ τότ' ἐγὼ Κύκλωπα προσηύδων· ἀμφὶ δ' ἑταῖροι
μειλιχίοις ἐπέεσσιν ἐρήτυον ἄλλοθεν ἄλλος·
Σχέτλιε, τίπτ' ἐθέλεις ἐρεθιζέμεν ἄγριον ἄνδρα;
ὃς καὶ νῦν πόντονδε βαλὼν βέλος, ἤγαγε νῆα
αὖτις ἐς ἤπειρον, καὶ δὴ φάμεν αὐτόθ' ὀλέσθαι.
εἰ δὲ φθεγξαμένου τευ ἢ αὐδήσαντος ἄκουσεν,
σύν κεν ἄραξ' ἡμέων κεφαλὰς καὶ νήϊα δοῦρα,
μαρμάρῳ ὀκριόεντι βαλών· τόσσον γὰρ ἵησιν.
Ὣς φάσαν· ἀλλ' οὐ πεῖθον ἐμὸν μεγαλήτορα θυμόν,
ἀλλά μιν ἄψορρον προσέφην κεκοτηότι θυμῷ·
Κύκλωψ, αἴ κέν τίς σε καταθνητῶν ἀνθρώπων

παρέξ i. e. detrusi sc. a littore. Eodem mox παρέξ absolute legitur Il. XI, 486. Od. XII, 47. 55. 109. Cum genitivo jungitur illud supra v. 116. Il. X, 349. Saepissime autem cum accusativo Homerus construit παρέξ, ut Od. XII, 276. Il. IX, 7. X, 391. XXIV, 349. — κατανεύων. De verbi prosodia vid. *Spitzner.* de versu hom. §. 3. p. 79. *Thiersch.* §. 147. 10. not. p. 216. — Κύκλωπα προσηύδων *Ernestius* explicat: Cyclopem alloqui *volebam.* Quod tamen haud scio an non opus sit, cum dicere potuerit Ulysses se allocutum esse Cyclopem, quamvis ipsa verba, quibus eum alloquens usus est, haud subsequantur. — Praeterea vid. v. 501. — φθεγξαμένου ἢ αὐδήσαντος. Ὅρα ἐν τούτοις διαφορὰν ὑπεμφαινομένης φθογγῆς καὶ αὐδῆς. οὐ γὰρ ἔφη, φθεγξαμένου ἠδ' αὐδήσαντος, ἀλλὰ φθεγξαμένου ἢ αὐδήσαντος. καὶ ἴσως μέν τις κἀνταῦθα λήψεται ἀντὶ τοῦ καί τὸν ἢ σύνδεσμον, ἵνα ἐκ παραλλήλου ταὐτὰ εἴη τὸ φθεγξαμένου καὶ τὸ αὐδήσαντος. μάλιστα δὲ αὐδὴν μὲν νοήσει τὴν ἀνθρωπίνην, φθογγὴν δὲ τὴν καὶ ἄλλως ἁπλῶς φωνήν, κατὰ τό, αὐτῶν τε φθογγὴν ὀΐων τε καὶ αἰγῶν [v. 167.]. Eustath. —

ὀφθαλμοῦ εἴρηται ἀεικελίην ἀλαωτύν,
φάσθαι, Ὀδυσσῆα πτολιπόρθιον ἐξαλαῶσαι,
υἱὸν Λαέρτεω, Ἰθάκῃ ἔνι οἰκί' ἔχοντα.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' οἰμώξας ἠμείβετο μύθῳ·
ὢ πόποι! ἦ μάλα δή με παλαίφατα θέσφαθ' ἱκάνει.
ἔσκε τις ἐνθάδε μάντις ἀνὴρ, ἠΰς τε μέγας τε,
Τήλεμος Εὐρυμίδης, ὃς μαντοσύνῃ ἐκέκαστο,
καὶ μαντευόμενος κατεγήρα Κυκλώπεσσιν·
ὅς μοι ἔφη τάδε πάντα τελευτήσεσθαι ὀπίσσω,
χειρῶν ἐξ Ὀδυσῆος ἁμαρτήσεσθαι ὀπωπῆς.
ἀλλ' αἰεί τινα φῶτα μέγαν καὶ καλὸν ἐδέγμην
ἐνθάδ' ἐλεύσεσθαι, μεγάλην ἐπιειμένον ἀλκήν·
νῦν δέ μ' ἐὼν ὀλίγος τε καὶ οὐτιδανὸς καὶ ἄκικυς

V. 500 — 521. *ἀεικελίην.* *Λέγει ἀεικελίην ἀλαωτὺν ἢ τὴν αἰκιστικήν, ἢ τὴν ἀεικῶς γενομένην, ὡς μὴ δέον ὄν, τὸν τηλικοῦτον τοιαῦτα ποιεῖν κακά, ὡς καὶ οὕτω κακῶς ἀντιπαθεῖν.* Eust. Cf. VI, 242. XIII, 204. XIV, 32. XX, 259. XXIV, 227. — *φάσθαι.* Vid. quae animadvertimus ad I, 292. p. 40. — *πτολιπόρθιον* vid. ***Thiersch.*** Gr. Gr. §. 200. 9. — Ad v. 504. sq. ***Clarkius*** bene observat: „Artificiose hic, ad Cyclopem magis exacerbandum, *nomen*, *parentes*, *patriamque* singulatim exponit. *Η γὰρ ὀργή, τῶν καθ' ἕκαστόν ἐστι. — Διὸ ὀρθῶς πεποίηται, Φάσθαι, Ὀδυσσῆα πτολιπόρθιον ὡς οὐ τετιμωρημένος εἰ μὴ ᾔσθετο καὶ ὑφ' οὗ, καὶ ἀνθ' ὅτου. Aristot.* Rhetoric. *Lib.* II, *cap.* 3." — *ἔσκε.* *Ἔνθα ἰστέον ὅτι τὸ ἔσκε δοκοῦν κοινότερον ἀπὸ τοῦ ἔω, ἔσω, γίνεσθαι, Ἡρακλείδης ἄλλως σκευωρεῖ.* Eust. *Τὰ γὰρ ἀσκ, ἢ καὶ ἐσκ, συλλαβαί, κατ' Ἰάδα, μόνον ἐν τοῖς παρατατικοῖς τε καὶ ἀορίστοις ἐπεντίθενται.* Schol. ad Il. II, 539. Cf. ***Maittaire*** de Graec. ling. diall. p. 153. A. B. p. 461. A. ed. ***Sturz.*** — Ad v. 509. cf. Ovid. Metamorph. XIII, 771, sqq.

Telemus Eurymides, quem nulla fefellerat ales,
Terribilem Polyphemon adit, lumenque, quod unum
Fronte geris media, rapiet tibi, dixit, Ulysses.

Hygin. fab. 128. Theocrit. VI, 23. — *ὀλίγος.* *Ὅρα πως ὁ παρὰ τοῖς Φαίαξι καὶ μέγας καὶ καλὸς Ὀδυσσεὺς τὸ μηδὲν ἐδόκει τῷ Κύκλωπι, μεγίστῳ δηλαδὴ ὄντι. καὶ ὅτι τὸ ὀλίγος, οὐ μόνον ἐπὶ πλήθους, ἀλλ' ἰδοῦ ἐνταῦθα ἐπὶ μεγέθους ληφθέν, τὸν μικρὸν ἐσήμανεν. ὃ φαίνεται καὶ ἐν τῷ, εἶμα οὔτε μέγα οὔτε ὀλίγον, καὶ ἐν τῷ, ὀλίγην τε τράπεζαν.*

ὀφθαλμοῦ ἀλάωσεν, ἐπεί μ' ἐδαμάσσατο οἴνῳ.
ἀλλ' ἄγε δεῦρ', Ὀδυσεῦ, ἵνα τοι πὰρ ξείνια θείω,
πομπήν τ' ὀτρύνω δόμεναι κλυτὸν Ἐννοσίγαιον·
τοῦ γὰρ ἐγὼ παῖς εἰμί, πατὴρ δ' ἐμὸς εὔχεται εἶναι·
αὐτὸς δ', αἴ κ' ἐθέλῃσ', ἰήσεται, οὐδέ τις ἄλλος,
οὔτε θεῶν μακάρων, οὔτε θνητῶν ἀνθρώπων.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προςέειπον·
αἲ γὰρ δὴ ψυχῆς τε καὶ αἰῶνός σε δυναίμην
εὖνιν ποιήσας πέμψαι δόμον Ἄϊδος εἴσω·
ὡς οὐκ ὀφθαλμόν γ' ἰήσεται οὐδ' Ἐνοσίχθων.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δ' ἔπειτα Ποσειδάωνι ἄνακτι
εὔχετο, χεῖρ' ὀρέγων εἰς οὐρανὸν ἀστερόεντα·

τοιοῦτον δὲ καὶ Ἡσιόδου τό, νῆ' ὀλίγην αἰνεῖν [Opp. v. 641.] ἤγουν μικράν. εὑρεθήσεται δὲ καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς, ἰχθὺς ὀλίγος [XII, 252.], ὁ μικρός, ὁ καὶ ἄπιχθυς, ὡς ἐν τοῖς ἐκεῖσε κείσεται. πάντως δὲ ταὐτόν, ὀλίγον εἰπεῖν καὶ τυτθὸν καὶ μικρόν. Eust. Videtur tamen verbum ὀλίγον eo aptius delegisse Homerus, quia in eo simul inesse potest notio contemtus et despicatus, non item in voce μικρός, quod jam sensit *Clarkius* ad h. l., qui tamen male negat, saepe synonyma esse μικρός et ὀλίγος. Cf. Aristotel. poët. c. 22. *Passow.* s. v. ὀλίγος 2. Ita media via incedendum puto inter sententias *Clarkii* et *Ernestii*, quorum hic ad haec observavit: „Frustra negatur, μικρός et ὀλίγος esse synonyma, nec verum est, ὀλίγον hic propterea melius esse, quod significet etiam contemtum rei parvae. Reclamat usus. Sed ὀλίγος est verbum honestius [?], et propterea aptius poëtae elegantiae, quam μικρός, unde poëtae eo delectantur, et libentius dicunt, quam μικρός. Vid. exempla a Cl. *Valkenar.* ad *Ammon.* p. 177. sqq." Ex quibus quid recte, quid minus recte nobis observatum videatur, ex iis, quae paulo ante diximus, patebit. De verbo ἀκικύς cf. XI, 392. Apollon. Lex. p. 81. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 199. 5. p. 315. Ceterum Eustathius ad v. 530. memoriter citat ἄναλκις. —

V. 522 — 535. εὖνιν. Εὖνιν λέγει, ὡς ἀπὸ τοῦ εἷς ἑνός, τὸν μεμονωμένον ἤτοι ἐστερημένον. ὅθεν καὶ εὐνοῦχος ὁ ἐστερημένος ὀχείας. ψιλοῦται δὲ τὸ ευ, ὡς ἔχον ἀναδραμεῖν εἰς ὁμοιότητα τοῦ ἔκηλος εὔκηλος, καὶ τῶν ὁμοίων. Eust. Cf. Il. XXII, 44. — χεῖρ' — ἀστερόεντα. Cf. Virg. Aen. I, 67. *Duplices tendens ad sidera palmas.*

Κλῦθι, Ποσείδαον γαιήοχε, κυανοχαῖτα·
εἰ ἐτεόν γε σός εἰμι, πατὴρ δ' ἐμὸς εὔχεαι εἶναι,
δὸς μὴ Ὀδυσσῆα πτολιπόρθιον οἴκαδ' ἱκέσθαι.
[υἱὸν Λαέρτεω, Ἰθάκῃ ἔνι οἰκί' ἔχοντα.]
ἀλλ' εἴ οἱ μοῖρ' ἐστὶ φίλους τ' ἰδέειν, καὶ ἱκέσθαι
οἶκον ἐϋκτίμενον καὶ ἑὴν ἐς πατρίδα γαῖαν·
ὀψὲ κακῶς ἔλθοι, ὀλέσας ἄπο πάντας ἑταίρους,
νηὸς ἐπ' ἀλλοτρίης, εὕροι δ' ἐν πήματα οἴκῳ.
Ὣς ἔφατ' εὐχόμενος· τοῦ δ' ἔκλυε Κυανοχαίτης.
αὐτὰρ ὅγ' ἐξαῦτις πολὺ μείζονα λᾶαν ἀείρας,
ἧκ' ἐπιδινήσας· ἐπέρεισε δὲ ἶν' ἀπέλεθρον.
κὰδ δ' ἔβαλεν μετόπισθε νεὸς κυανοπρῴροιο

---

ibid. X, 667. *Et duplices cum voce manus ad sidera tendit.* — κυανοχαῖτα. Vid. *Köppen.* ad Il. XIII, 563. „*χαῖται κυάνεαι sind rabenschwarze Haare, die wie des Raben Federn in dunkelblau spielen. Man gab diese Farbe dem Meere, weil seine ruhige Oberfläche aus der Ferne unter dieser Farbe erscheint. — — Dies war der Grund, warum man dem Neptun κυάνεας χαίτας beilegte, wie in ähnlicher Rücksicht virides comas den Meernymphen. Daher gehört dies Beiwort ihm so ausschliessend, dass Hesiodus in der Theog.* 278. *schlechthin ὁ κυανοχαίτης ihn nennen durfte* [cf. infra v. 536.]. *Doch im Homer. Hymn. auf die Ceres* 348. *heisst auch Ἀΐδης κυανοχαίτης.*" Cf. Il. XIV, 390. XX, 144. 244. XXII, 402. Od. XVI, 176. *Herrmann. Mythologie der Griechen* I, 637. *Klopfer. mythol. Wörterbuch* II, 316. 319. — v. 531. „Deest hic versus in MS. a *Tho. Bentleio* collat." *Clark.* „Cum idem versus absit a textu, qui est in comm. *Eustath.* p. 1643. 25. non dubitem, eum huc migrasse *v.* 505. Alioqui talis repetitio nec per se absurda, nec Homero inusitata." *Ern.* Merito igitur uncinis inclusit v. 531. *Wolfius.* — Ad v. 532. sqq. cf. Virgil. Aen. IV, 612. sqq.

— — — Si tangere portus
Infandum caput, ac terris adnare necesse est,
Et sic fata Jovis poscunt, hic terminus haeret:
At bello audaces populi vexatus et armis,
Finibus extorris, complexu avulsus Juli,
Auxilium imploret, videatque indigna suorum
Funera: nec, cum se sub legis pacis iniquae

τυτθόν, ἐδεύησεν δ' οἰήϊον ἄκρον ἱκέσθαι.
ἐκλύσθη δὲ θάλασσα κατερχομένης ὑπὸ πέτρης·
τὴν δὲ πρόσω φέρε κῦμα, θέμωσε δὲ χέρσον ἱκέσθαι.
ἀλλ' ὅτε δὴ τὴν νῆσον ἀφικόμεθ', ἔνθα περ ἄλλαι
νῆες ἐΰσσελμοι μένον ἀθρόαι, ἀμφὶ δ' ἑταῖροι
εἴατ' ὀδυρόμενοι, ἡμέας ποτιδέγμενοι αἰεί·
νῆα μὲν, ἔνθ' ἐλθόντες, ἐκέλσαμεν ἐν ψαμάθοισιν,
ἐκ δὲ καὶ αὐτοὶ βῆμεν ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης.
μῆλα δὲ Κύκλωπος γλαφυρῆς ἐκ νηὸς ἑλόντες,
δασσάμεθ', ὡς μήτις μοι ἀτεμβόμενος κίοι ἴσης.
ἀρνειὸν δ' ἐμοὶ οἴῳ ἐϋκνήμιδες ἑταῖροι,
μήλων δαιομένων, δόσαν ἔξοχα· τὸν δ' ἐπὶ θινὶ
Ζηνὶ κελαινεφέϊ Κρονίδῃ, ὃς πᾶσιν ἀνάσσει,
ῥέξας, μηρί' ἔκαιον· ὁ δ' οὐκ ἐμπάζετο ἱρῶν,
ἀλλ' ἄρα μερμήριξεν, ὅπως ἀπολοίατο πᾶσαι
νῆες ἐΰσσελμοι καὶ ἐμοὶ ἐρίηρες ἑταῖροι.
ὣς τότε μὲν πρόπαν ἦμαρ, ἐς ἠέλιον καταδύντα,
ἥμεθα δαινύμενοι κρέα τ' ἄσπετα καὶ μέθυ ἡδύ.
ἦμος δ' ἠέλιος κατέδυ, καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθεν,

Tradiderit, regno aut optata luce fruatur;
Sed cadat ante diem, mediaque inhumatus arena.

Quem locum Virgilii ipse Macrob. V, 12. inter eos refert, in quibus poëtarum *par paene splendor amborum est.* Nobis contra Virgilius Homero fere superior in illis esse videtur. —

V. 536—566. Ad v. 537. sq. cf. Ovid. Metamm. XIV, 183. sq.

Vidi iterum, veluti tormenti viribus acta
Vasta giganteo jaculantem saxa lacerto.

τυτθὸν ἐδεύησεν. Ἐπὶ τοῦ προτέρου [v. 483.] ἀθετεῖται. πῶς γὰρ ἂν ἔμπαλιν ἡ ναῦς ἐνέχθη; Schol. Vid. Eust. ad v. 483. — *ἀθρόαι.* Ὅτι ναύσταθμον φράζει τό, ἔνθα περ ἄλλαι νῆες ἐΰσσελμοι μένον ἀθρόαι, ἐλλιμενισμὸν δὲ τό, νῆα μὲν ἔνθ' ἐλθόντες ἐκέλσαμεν ἐν ψαμάθοισιν, ἐκ δ' αὐτοὶ βῆμεν ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης. Eustath. — *ῥέξας* vid. *Passow.* s. v. ῥέζω. — *ἔκαιον* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 213. 33. p. 347. sq. — *ὅπως* ibid. §. 347. 3. —

δὴ τότε κοιμήθημεν ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης.
ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
δὴ τότ' ἐγὼν ἑτάροισιν ἐποτρύνας ἐκέλευσα
αὐτούς τ' ἀμβαίνειν, ἀνά τε πρυμνήσια λῦσαι.
οἱ δ' αἶψ' εἴσβαινον, καὶ ἐπὶ κληῗσι κάθιζον·
ἑξῆς δ' ἑζόμενοι πολιὴν ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς.
Ἔνθεν δὲ προτέρω πλέομεν, ἀκαχήμενοι ἦτορ,
ἄσμενοι ἐκ θανάτοιο, φίλους ὀλέσαντες ἑταίρους.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Κ.

ARGVMENTVM.

Refert deinceps Ulysses, se ad insulam Aeoli, ventorum moderatoris et custodis, pervectum, ibique per menses commoratum ab illo accepisse utrem bovis in quo inclusi tenebantur venti praeter Zephyrum iter ipsius secundautem, omnes v. 1—27. Sed quamvis jam conspicientes patriam tamen Ulyssis socii splendida dona Aeolum in utre illo recondidisse rati, utrem ipsum male recluserunt, unde statim emissa procella a terra patria iterum abrepti et ad Aeoliam rursus delati sunt v. 28—55. Ibi Ulysses Aeoli auxilium implorans sed cum suis ex insula depulsus in vastum mare occidentalis plagae abripitur v. 56—79. Dehinc ad Lastrygonas deferuntur, homines efferatos et immanes, quorum regis Antiphanis impulsu satis magna sociorum Ulyssis caedes perpetratur v. 80—132. Mox omnibus praeter unam Ulyssis navem perditis ad Aeaeam perveniunt, insulam Circes, ubi primum cervi ab Ulysse transfixi carne omnes delectantur, sed plures Ulysse jubente in Cyrces aedes ingressi in suum ora convertuntur v. 133—243. Quo nuntio ab Eurylocho accepto Ulysses ad Cyrcen iturus antea herbam magicam a Mercurio accipit, cujus auxilio deae potentiam effugit atque adeo efficit, ut socii formam humanam recuperent v. 244—399. Denique anno apud Circen cum sociis exacto, Ulysses revocata ipsi in memoriam a sociis profectione in patriam et Ithacae memor factus, jubetur a dea consulendi Tiresiae causa proficisci ad fauces inferorum prope Oceanum, quo loco defunctorum sociorum animae excitantur v. 400—549. Illuc tamen navigaturo casus unum socium eripit, Elpenorem v. 550—574.

Αἰολίην δ' ἐς νῆσον ἀφικόμεθ'· ἔνθα δ' ἔναιεν
Αἴολος Ἱπποτάδης, φίλος ἀθανάτοισι θεοῖσιν,

V. 1—9. *Αἰολίην δ' ἐς νῆσον*. Ὅρα τὸ, Αἰολία νῆσος, ὀφεῖλον μὲν κτητικῷ λόγῳ διὰ διφθόγγου ἔχειν τὴν παραλήγουσαν, ὡς ἀπὸ τοῦ Αἰόλου, ᾧ παρωνυμεῖται, διὰ δὲ τὸ κακομέτρητον γραφὲν διὰ τοῦ ἰῶτα, ὡς ἂν ἀπαρτισθείη μετρικὸς δάκτυλος. Ἰστέον δὲ ὅτι Ὅμηρος μὲν μιᾶς μέμνηται νήσου Αἰολίας. οἱ δὲ παλαιοὶ νήσους Αἰόλου ἑπτὰ ἱστοροῦσι πρὸς τῇ Σικελίᾳ. εἰσὶ δὲ αὗται· Αἰολίς, ἢ μᾶλλον Αἰολία, ἔνθα ἴσως ἦν τὸ τοῦ Αἰόλου βασίλειον, Στρογγύλη, Διδύμη, Ἱερά, Λιπάρα, ἐξ ἧς καὶ σέλας λέγεται παρὰ Θεοκρίτῳ [cf. Theocrit. Idyll. II, 133.] Λιπαραῖον διὰ τὰ ἐκεῖ ἀναφυσώμενα πυρά, Ἐρειχώδης, καὶ Φοινικώδης. καλεῖται δὲ μία τούτων κατά τινας καὶ Ἱκέσιον. λέγονται δὲ καὶ νῆσοι Λιπαραίων, ἢ πᾶσαι ἢ τούτων τινές, διὰ τὸ τῆς Λιπάρας ἐπίσημον. Eustath. Οὐ τὰς Αἰόλου νήσους νῦν λεγομένας, ἀλλά τινα ἄλλην ἐκτετοπισμένην νῆσον λέγει. οἱ δὲ λέγοντες περὶ Σικελίαν καὶ Ἰταλίαν πεπλανῆσθαι τὸν Ὀδυσσέα Λωτοφάγους μὲν λέγουσι τοὺς νῦν Ἀκραγαντίνους, οἱ δὲ τοὺς Καμαριναίους, Κύκλωπας δὲ τοὺς Λεοντίνους, τὰς δὲ Αἰόλου νήσους τήν τε κατὰ τὸν πορθμὸν Στρογγύλην, καὶ τὰς λοιπὰς ἕξ, Διδύμην, Ἱέραν, Ἱκεσίαν, Λιπάραν, Ἐρικοῦσαν, Φοινικοῦσσαν. — Τινὲς δὲ ταύτας τὰς νήσους ἐν τῷ Τυῤῥηνικῷ πελάγει κεῖσθαι λέγουσιν. Schol. Vid. Riccii disputatt. Homericc. p. 407. sqq. ed. *Born*. Cf. Scholiast. ad Apollon. Argonaut. III, 41. *Ukert*. *Bemerkungen über Homer's Geographie* p. 30. „*Dass diese* (Insel des Aeolus) *im Westen liegt, beweist v. 25.; Aeolus bändigt alle Winde, bei des Odysseus Abfahrt, nur, sagt dieser,*

— ἵμορ πνοιὴν Ζεφύρου προέηκεν ἀῆναι."

Praeterea cf. Virgil. Aen. I, 56. sqq.

Aeoliam venit: hic vasto rex Aeolus antro
Luctantes ventos, tempestatesque sonoras
Imperio premit, ac vinclis et carcere fraenat.

Αἴολος vid. *Klopfer's mythologisches Wörterbuch* I, ›. sqq. Cf. *Herrmann*. *Mythologie der Griechen* Tom. p. 54. p. 570. sqq. *Riccii* dispp. Homer. p. 414. sq., ›i expenditur sigillatim, cur Aeolus ventos regere ac moderari dicatur. Polybius enim apud Strabon. lib. I. cum iodoro Sic. lib. V. allegorice illud interpretans Aeolm propterea quod praediceret, quomodo per fretum nagari posset, cum iis locis ob fluxum et refluxum maris fficilis esset navigatio, ventorum promum dictum fuisse

πλωτῇ ἐνὶ νήσῳ· πᾶσαν δέ τέ μιν πέρι τεῖχος
χάλκεον, ἄῤῥηκτον· λισσὴ δ' ἀναδέδρομε πέτρη.

---

ac regem dicebat; Tzetzes vero scribit, Aeolum fuisse astronomiae peritissimum et illam scientiam praecipue exercuisse, quae in natura ventorum investiganda occupata navigantibus prae ceteris esset utilis. Servius item ex Varrone docet, Aeolum insularum de quibus supra mentio facta est, regem fuisse, qui, cum et ex earum nebulis et ex fumo Vulcaniae insulae futura flabra ventorum praedicere soleret, visus sit vulgo ventos tenere in sua potestate. Cui sententiae favere dicit *Riccius* ipsam hominis notationem: nam Aeolum duci a Phoenicio vocabulo *hel*, ex eo vero *ἄελλα*, i. e. procella, unde Aeolus. — *πλωτῇ ἐνὶ νήσῳ. Ἐνίοτε μὲν τὴν πλεομένην, οἷον τὴν ἐν πλεομένοις τόποις κειμένην νῆσον. Ὁ δὲ Ἀρίσταρχος, πλωτῇ, φορητῇ, οἷον παραφερομένῃ. ὥστε ποτὲ μὲν ἐν τοῖς δεξιοῖς μέρεσι, ποτὲ δὲ ἐν τοῖς ἀριστοῖς ὁρᾶσθαι. οἷον δή τι καὶ περὶ τὴν Δῆλον ἱστορεῖ Πίνδαρος, λέγων οὕτως· Ἦν γὰρ τὸ πάροιθε φορητὰ κυμάτεσσι Δᾶλος παντοδαπῶν ἀνέμων ῥιπαῖς* [vid. Fragm. Prosod. I. T. II. P. II. p. 587. ed. *Böckh.*] Schol. *Πλωτῇ, λέγει μὲν ἐπὶ τῆς Αἰόλου νήσου. ὁ μέντοι Κράτης ἀκούει, πλεομένη. ὁ δὲ Ἀρίσταρχος, κινουμένη καὶ πλεούσῃ.* Apollon. Lexic. p. 555. Vid. *Albert.* ad Hesych. *Πλωτή, κινουμένη καὶ ἐπιπλέουσα. Riccii* dissertt. Homm. p. 412. ed. *Born.* „*Πλωτήν* adpellat hanc insulam vates, quod nos Daceriam secuti, Tertulliani vocabulo vertimus *natatilem*, ut etiam perhibetur de Delo in Aegeo, deque Echemide prope Aegyptum [vid. Herodot. II, 156.]. Fateor tamen, verti etiam posse *circumcirca navigabilem*, videlicet *rotundam*, quod optime Strongulae quadraret; vox enim *στρόγγυλος* latine redditur *rotundus*. [Quod praefert *Ernestius* ad h. l. qui: „*Quod*, inquit, *mihi magis placet; ut sit commune insulae attributum.*"]. Nihil tamen certi statuimus, utrum Strongylem potius, an Liparam Homerus indicaverit Aeoliae insulae nomine; pro utraque enim bonae adsunt rationes. Quid, si dicatur, ex duabus unam poëtico ausu composuisse vates, ad illamque ea, quae utrique propria sunt, contulisse?" Cf. IV, p. 163. Scholiast. Apollon. argonautt. III, 43. ad verba *νήσοιο πλαγκτῆς εὐρὺν μυχόν: Πλωτὴν δὲ αὐτὴν εἴρηκεν, ἀκολουθήσας τοῖς περὶ Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν μυθολογοῦσι τὴν Ὀδυσσέως πλάνην.* De vocis *πλωτῆς* etymologia vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 222. 85. — *ἀναδέδρομε* plane convenit nostro *er sprang hervor* i. e. *er*

τοῦ καὶ δώδεκα παῖδες ἐνὶ μεγάροις γεγάασιν·"
ἓξ μὲν θυγατέρες, ἓξ δ᾽ υἱέες ἡβώοντες.
ἔνθ᾽ ὅγε θυγατέρας πόρεν υἱάσιν εἶναι ἀκοίτις.
οἱ δ᾽ αἰεὶ παρὰ πατρὶ φίλῳ καὶ μητέρι κεδνῇ
δαίνυνται· παρὰ δέ σφιν ὀνείατα μυρία κεῖται.

---

ragte hervor. Cf. quae animadverti V, 412. p. 285. et *Passow.* s. v. ἀνατρέχω. Sed hujus verbi proprietatem non satis intellexerunt interpretes, excepto *Clarkio*, qui tamen non satis latine vertit: laevis *sursum-procurrit* petra. Quod vituperans *Ernestius:* „Quid, inquit, est: *Laevis sursum procurrit petra?* Immo: *Laevis petra circumcurrit* [?], *vel cingit* [?], i. e. tota extremitas insulae cingitur saxis, fluctuum appulsu laevigatis." Neque felicius reddidit ἀναδέδρομε *Riccius* l. l. p. 408. sq. laevigatisque *ad imam partem recurrentibus lapidibus circumcincta.* Nam circumcinctam fuisse insulam rupibus, docent sane verba praecedentia πᾶσαν — τεῖχος, sed minime illa λισσή — πέτρη, quibus potius praeacutas simul fuisse illas rupes, significatur. Ceterum quid sit τεῖχος χάλκεον, satis docet adjectum ἄῤῥηκτος, et recte jam Schol. cum Eustathio illud χάλκεον de magna muri duritie interpretatus est. — v. 5. δώδεκα παῖδες Aeoli inepte Eustathius et Heraclides Ponticus de duodecim anni mensibus volunt intelligi, cum haud dubie duodecim venti Aeoli significentur. Vid. *Riccii* dissertt. Homm. p. 412. sq., qui addit: „*Fertur filios cum filiabus conjugio copulare* [v. 6. 7.], *quia venti facile commiscentur. Ipsi vero convivia jugiter celebrant, quia copiosissimae, quae e sulphureis igneisque terrae visceribus emittuntur, exhalationes eos ibi incessanter alunt saginantque. Neque hic omittam, quod tradit Aristoteles de insula sacra, quae est una ex iis, quae dicuntur Aeoli: nimirum cessante motu in ea humum in speciem collis intumuisse cum magno sonitu, quo colle ad extremum aperto magnam vim spiritus et scintillas cum cinere se foras ejecisse, qui universam Liparensium civitatem operuit. Cum autem hujusmodi ignis eruptiones terraeque motum immanes venti insanaeque procellae subsequantur; nonne palam inde fit, spiritus, qui ex igniferis locis exhalantur, ventorum esse nutrimentum longe maximum? Quod vero dicit Aeoli domum perstrepere et circumsonare* [v. 10. sq.] *nulla indiget explicatione: spirantium enim ventorum murmura manifeste innuit.*" — ἀκοίτις vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 190. 20. —

κνισσῆεν δέ τε δῶμα περιστεναχίζεται αὐλῇ
ἤματα· νύκτας δ' αὖτε παρ' αἰδοίῃς ἀλόχοισιν
εὕδουσ', ἔν τε τάπησι καὶ ἐν τρητοῖς λεχέεσσιν.
καὶ μὲν τῶν ἱκόμεσθα πόλιν καὶ δώματα καλά.
μῆνα δὲ πάντα φίλει με, καὶ ἐξερέεινεν ἕκαστα,
Ἴλιον, Ἀργείων τε νέας, καὶ νόστον Ἀχαιῶν·
καὶ μὲν ἐγὼ τῷ πάντα κατὰ μοῖραν κατέλεξα.
ἀλλ' ὅτε δὴ καὶ ἐγὼ ὁδὸν ᾔτεον, ἠδ' ἐκέλευον
πεμπέμεν, οὐδέ τι κεῖνος ἀνήνατο, τεῦχε δὲ πομπήν.

V. 10—30. *περιστεναχίζεται* ἀντὶ τοῦ περιηχεῖται, ὡς καὶ τοῦ τοιούτου δώματος ἠχήεντος ὄντος· ἢ ἀντὶ τοῦ, στενοχωρεῖ τοῖς δαινυμένοις. Eustath. „Itaque grato nidore interdiu oppleta domus undique perstrepit ac circumsonat.“ *Riccius.* „*Nidore* (epularum) *repleta domus interdiu resonat cantu tibiarum* [?]. *Ern.* — *ἐξερέεινεν* i. e. accurate sciscitatur. Respondet nostro *ausfragen.* Ita saepius ἐκ in compositione indicat rei perfectionem et absolutionem. Vid. *Zeune* ad Viger. p. 602. Add. Sophocl. Trach. v. 343. 373. Philoctet. v. 281. Ad rem Eustathius commentatur haec: Ὅρα δὲ καὶ ὡς οὐκ ἠξίωσεν ὁ ποιητὴς ἱστορῆσαι καθὰ περὶ τῶν Φαιάκων πολλά τινα, οὕτω καὶ περὶ τῶν ἐν τῇ τοῦ Αἰόλου νήσῳ, ἀλλ' ἠρκέσθη τὰ κατὰ τὸν βασιλέα διὰ τοῦ Ὀδυσσέως εἰπεῖν. ἵνα μὴ τὰ τῆς ποιήσεως πάρεργα πλείω τοῦ ἔργου γένηται, εἰ περὶ τῶν καθέκαστα ἐμπλατύνεται. διὸ καὶ ἐνδεικνύμενος τὴν τοιαύτην μέθοδον ὁ Ὁμηρικὸς Ὀδυσσεὺς ἐπάγει· μῆνα δὲ πάντα κ. τ. λ. ἐξ οὗ φιλομαθῆ καὶ τὸν Αἴολον δηλοῖ, καὶ ἐμφαίνει, δύνασθαι μὲν κἀνταῦθα πολλὰ λέγειν, μὴ ἐθέλειν δὲ πολυλογεῖν. De praecedenti *φίλει* vid. quae monui VII, 33. p. 327. — *πομπήν.* Vid. quae annotavi VI, 290. p. 319. — Ad v. 19. sq. Vid. *Riccii* disputt. Homm. p. 415. „Utrem vero, in quo venti includuntur, merum esse commentum patet ad Phaecum voluptatem ciendam, qui talibus prodigiosis narratiunculis maximopere delectabantur.“ Cf. Vitruv. I, 6. Ceterum Longinus de sublimit. §. 9. ext. male vituperat hic Homerum, satis illum defensum jam a Strabon. Geograph. lib. I, p. 37. Ἅτε δὴ πρὸς τὸ παιδευτικὸν εἶδος ἀναφέρων τοὺς μύθους ὁ ποιητὴς, ἐφρόντισε πολὺ μέρος τἀληθοῦς· ἐν δ' ἐτίθει καὶ ψεῦδος· τὸ μὲν ἀποδεχόμενος, τῷ δὲ δημαγωγῶν καὶ στρατηγῶν τὰ πλήθη· Ὡς δ' ὅτε τις χρυσὸν περιχεύεται ἀργύρῳ ἀνὴρ [VI, 232.], οὕτως ἐκεῖνος ταῖς ἀληθέσι περιπετείαις προσεπιτίθει μῦθον, ἡδύνων καὶ κοσμῶν τὴν φράσιν· πρὸς δὲ τὸ αὐτὸ τέλος τοῦ

δῶκέ μοι ἐκδείρας ἀσκὸν βοὸς ἐννεώροιο,
ἔνθα δὲ βυκτάων ἀνέμων κατέδησε κέλευθα·
κεῖνον γὰρ ταμίην ἀνέμων ποίησε Κρονίων,
ἠμὲν παυέμεναι, ἠδ' ὀρνύμεν, ὅν κ' ἐθέλῃσιν.
νηῒ δ' ἐνὶ γλαφυρῇ κατέδει μέρμιθι φαεινῇ,
ἀργυρέῃ, ἵνα μήτι παραπνεύσῃ ὀλίγον περ·

ἱστορικοῦ, καὶ τοῦ τὰ ὄντα λέγοντος, βλέπων. Οὕτω δὴ τόν τε Ἰλιακὸν πόλεμον γεγονότα παραλαβὼν, ἐκόσμησε ταῖς μυθοποιΐαις, καὶ τὴν Ὀδυσσέως πλάνην ὡσαύτως. — βοὸς ἐννεώροιο. Vid. Aristotel. histor. animall. VI, 21. ἀκμάζει δὲ μάλιστα [ὁ βοῦς] πενταέτης ὤν· διὸ καὶ Ὅμηρόν φασι πεποιηκέναι τινὲς ὀρθῶς, ποιήσαντα, ἄρσενα πενταέτηρον. καὶ τό, βοὸς ἐννεώροιο δύνασθαι· γὰρ ταὐτόν. — βυκτάων ἀθρόως πνεόντων. βύκται δὲ ἄνεμοι ἢ κατὰ ὀνοματοποιΐαν οἱ ἠχητικοὶ ἢ οἱ σφοδροὶ καὶ κατὰ βυθοῦ ἄϊκτοι. ἢ καὶ ὡς ἀπὸ ἀῤῥήτου ῥήματος τοῦ βύσσω ἤτοι εἰς βύθον κατάγω. Ambr. B. ex Eustathio. Similiter Ambr. Q. τῶν ἀθρόως πνεόντων ἢ ἰσχυρῶς, καὶ πληρούντων τὰ ἱστία. λέγονται δὲ οὕτως ἐκ τοῦ ἄγειν βοήν. Cf. Apollon. Lex. p. 199. Lycophron. Cassandr. v. 738. — ταμίην ἀνέμων i. e. ventorum gubernatorem ac moderatorem. Cf. *Pierson.* ad Moerid. p. 372. *Sturz.* Lexic. Xenophont. Vol. IV, p. 242. Hom. Il. IV, 84. ταμίης πολέμοιο de Jove. Praeterea cf. Virgil. Aen. I, 66. sqq.

— — Regemque dedit qui foedere certo,
Et premere et laxas sciret dare jussus habenas.

ibid. 69. sq.

Aeole, namque tibi Divûm pater atque hominum rex
Et mulcere dedit fluctus et tollere vento. —

v. 23. sq. κατέδει — ἀργυρέῃ. Προφυλασσόμενος, ἵνα τῷ δεσμῷ ἀπατηθῶσιν οἱ ἑταῖροι· καὶ γὰρ οὐδὲ ἐκ τῆς κουφότητος ἦν γνωρίσαι, προσεδίδετο γάρ. Schol. Cf. *Riccii* dissertt. Homeric. p. 416. „Illud praeterea animadvertendum est, ad hanc de Aeolo tradente ventos fabellam praestigium quorundam septemtrionis populorum fortasse referri, qui profitentur, se vendere ventos. Liquet autem, cur vates adpositum confingat ab Aeolo funiculum argenteum utri, nempe ut hujus funiculi splendor et pretium socios ad utrem reserandum pelliciat, atque adeo ejus consilium perficiatur, qui Ulyssem ad alios errores hoc successu transferre vult." — παραπνεύσῃ „Inepte vertitur *praeterflaret*. Est *adspiraret*, nempe ventus pre-

αὐτὰρ ἐμοὶ πνοιὴν Ζεφύρου προέηκεν ἀῆναι,
ὄφρα φέροι νῆάς τε καὶ αὐτούς· οὐδ' ἄρ' ἔμελλεν
ἐκτελέειν· αὐτῶν γὰρ ἀπωλόμεθ' ἀφραδίῃσιν.
Ἐννῆμαρ μὲν ὁμῶς πλέομεν νύκτας τε καὶ ἦμαρ·
τῇ δεκάτῃ δ' ἤδη ἀνεφαίνετο πατρὶς ἄρουρα·
καὶ δὴ πυρπολέοντας ἐλεύσσομεν, ἐγγὺς ἐόντας.
ἔνθ' ἐμὲ μὲν γλυκὺς ὕπνος ἐπήλυθε κεκμηῶτα·
αἰεὶ γὰρ πόδα νηὸς ἐνώμων, οὐδέ τῳ ἄλλῳ
δῶχ' ἑτάρων, ἵνα θᾶσσον ἱκοίμεθα πατρίδα γαῖαν.
οἱ δ' ἕταροι ἐπέεσσι πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον,
καί μ' ἔφασαν χρυσόν τε καὶ ἄργυρον οἴκαδ' ἄγεσθαι,

---

cellosus aliquis. De verbo v. Foesius in Oecon. Hippocr. in h. v." *Ernest.* Recte vertit solus *Riccius* l. l. p. 409. *efflare.* Vid. *Passow.* s. v. *παραπνέω.* — *νῆας — αὐτούς.* „Non: naves et *nos* [ut vertit *Clarkius*] non patitur *αὐτῶν ἀπωλόμεθ' ἀφραδίῃσιν:* sed *naves et socios navales, s. nautas.*" *Ernest.* Sed *αὐτούς* v. 26. *nos* interpretandum esse videtur cum *Clarkio* et *Riccio*, at *αὐτῶν* v. 27. cum eodem *Riccio sociorum* vertendum. Cf. *Hermann.* ad Viger. p. 733, 123. l. — *μὲν ὁμῶς* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 302. 7. p. 546. — *πυρπολέοντας.* *Πυρπολεῖν δέ, ἢ τὸ πυρσεύειν, ἔστι νυκτὸς πῦρ καίειν διὰ τοὺς πελαγίζοντας ἢ καὶ τὸ μεθ' ἡμέραν τεκμηριοῦσθαι τόπον τῷ τοῦ πυρὸς σημείῳ καπνῷ, ὃν ἀποθρώσκοντα ἐκεῖθεν ἰδεῖν ἐπηύξατο πρὸ τούτων Ὀδυσσεύς.* Eustath. —

V. 31—45. *ἔνθ' — κεκμηῶτα.* Vid. *Riccii* dissertt. Homerr. p. 416. „Mirum vero, ac plane absurdum videatur, quod Ulysses, sagacitatis ac prudentiae laude insignissimus, tam vicinus suae patriae sibi somnum obrepere siverit, ubi oportuisse eum esse vigilantiorem eventus ostendit. Duae mihi praesto sunt interpretationes, quae difficultatem diluant. Priorem suppeditat Joannes Spondanus, qui eum putat se somno dedisse, quod nimirum sibi de securitate spoponderit. — — — Alteram damus nos, quae multo fortasse est verisimilior. Putamus namque non imprudentia, aut oscitatione, sed involuntaria necessitate Ulyssem somno correptum esse: cum enim plures dies ac noctes duxisset insomnes, invitus dormivit; siquidem somnus, ubi longa lassitudine natura concidit, etiam nolentem occupat." — *πόδα νηὸς τὸν μεταγὸν τῶν τοῦ κέρατος κάλων, ἢ τὸ πηδάλιον.* Schol. Prior

δῶρα παρ' Αἰόλου μεγαλήτορος Ἱπποτάδαο·
ὧδε δέ τις εἴπεσκεν, ἰδὼν ἐς πλησίον ἄλλον·
"Ὢς πόποι, ὡς ὅδε πᾶσι φίλος καὶ τίμιός ἐστιν
ἀνθρώποις, ὅτεών τε πόλιν καὶ γαῖαν ἵκηται!
πολλὰ μὲν ἐκ Τροίης ἄγεται κειμήλια καλὰ
ληΐδος· ἡμεῖς δ' αὖτε ὁμὴν ὁδὸν ἐκτελέσαντες,
οἴκαδε νισσόμεθα κενεὰς σὺν χεῖρας ἔχοντες.
καὶ νῦν οἱ τάδ' ἔδωκε χαριζόμενος φιλότητι
Αἴολος· ἀλλ' ἄγε θᾶσσον ἰδώμεθα, ὅ,ττι τάδ' ἐστίν,
ὅσσος τις χρυσός τε καὶ ἄργυρος ἀσκῷ ἔνεστιν.
"Ὣς ἔφασαν· βουλὴ δὲ κακὴ νίκησεν ἑταίρων·

---

verbi πούς de nave dicti significatio est sola consueta. Vid. Scholiast. Aristoph. Equitt. v. 436. *πόδας δὲ καλοῦσιν οἱ ναῦται τοὺς παρ' ἑκάτερα τὰ μέρη κάλως ἐκδεδεμένους τῆς ὀθόνης.* Cf. Eurip. Iphig. T. v. 1104. Apollon. Rhod. I, 567. Nihilominus posteriorem interpretationem praefert *Ernestius* ad h. l., qui: *Clavum*, inquit, intellexerim potius, qui est quasi pes, quo procurrit navis. Ille alter pes — est potius veli pes quam navis. Et gubernatio navis aptior Ulyssi, quam velificatio. Accedit verbum *νωμᾶν*, quod de pede veli vix dicatur: at infra μ', 219. est *νηὸς οἰήϊα νωμᾶς* de gubernatore." *Ἐνώμων* explicat Schol. *ἐκίνουν, μετέφερον.* Cf. V, 260. p. 267. — *Αἰόλου.* De hujus verbi h. l. prosodia vid. *Spitzner.* de versu her. p. 84. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 148. 3. Cf. Athenaeus XI, 5. *Οἱ Ἀχαιοὶ τῷ ō ἀπεχρῶντο οὐ μόνον ἐφ' ἧς νῦν τάττεται δυνάμεως· ἀλλὰ καὶ ὅτε τὴν δίφθογγον διασημαίνει, διὰ τοῦ ō μόνον γράφουσι.* Ceterum nonnulli, notante *Barnesio*, hic legunt *Αἰόλλου.* — *νισσόμεθα κενεάς.* Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 179. 9. p. 215. — *ὅσσος τις.* „*Τις* eleganter adhaeret τῷ ὅσσος, ut aliis adjectivis magnitudinis: nec aliter latine exprimi potest, quam per *tandem: quantum tandem auri insit.* Pessime versio [*Clarkii*]: *quantum quid.*" *Ern.* — *ἀσκῷ* cf. quae annotavimus V, 265. p. 268. —

V. 46—69. *βουλή — ἐνίκησεν.* Cf. Liv. XXXV, 15. Ceterum ut plerumque, fortuna et *consilia mala vicerunt.* — Ad v. 47. cf. Ovid. Metamm. XIV, 229. sqq.

— Invidia socios praedaeque cupidine ductos,
Esse ratos aurum, demsisse ligamina ventis,
Cum quibus isse retro, per quas modo venerat undas,
Aeoliique ratem prorsus repetisse tyranni. —

ἀσκὸν μὲν λῦσαν, ἄνεμοι δ᾽ ἐκ πάντες ὄρουσαν.
τοὺς δ᾽ αἶψ᾽ ἁρπάξασα φέρεν πόντονδε θύελλα
κλαίοντας, γαίης ἄπο πατρίδος· αὐτὰρ ἔγωγε
ἐγρόμενος, κατὰ θυμὸν ἀμύμονα μερμήριξα,
ἠὲ πεσὼν ἐκ νηὸς ἀποφθίμην ἐνὶ πόντῳ,
ἢ ἀκέων τλαίην, καὶ ἔτι ζωοῖσι μετείην.
ἀλλ᾽ ἔτλην καὶ ἔμεινα· καλυψάμενος δ᾽ ἐνὶ νηΐ
κείμην· αἱ δ᾽ ἐφέροντο κακῇ ἀνέμοιο θυέλλῃ
αὖτις ἐπ᾽ Αἰολίην νῆσον· στενάχοντο δ᾽ ἑταῖροι.
Ἔνθα δ᾽ ἐπ᾽ ἠπείρου βῆμεν, καὶ ἀφυσσάμεθ᾽ ὕδωρ·
αἶψα δὲ δεῖπνον ἕλοντο θοῇς παρὰ νηυσὶν ἑταῖροι.
αὐτὰρ ἐπεὶ σίτοιό τε πασσάμεθ᾽ ἠδὲ ποτῆτος,
δὴ τότ᾽ ἐγὼ κήρυκα τ᾽ ὀπασσάμενος καὶ ἑταῖρον,
βῆν εἰς Αἰόλου κλυτὰ δώματα· τὸν δ᾽ ἐκίχανον
δαινύμενον, παρὰ ᾗ τ᾽ ἀλόχῳ καὶ οἷσι τέκεσσιν.
ἐλθόντες δ᾽ ἐς δῶμα, παρὰ σταθμοῖσιν ἐπ᾽ οὐδοῦ
ἑζόμεθ᾽· οἱ δ᾽ ἀνὰ θυμὸν ἐθάμβεον, ἔκ τ᾽ ἐρέοντο·
Πῶς ἦλθες, Ὀδυσεῦ; τίς τοι κακὸς ἔχραε δαίμων;
ἦ μέν σ᾽ ἐνδυκέως ἀπεπέμπομεν, ὄφρ᾽ ἀφίκοιο
πατρίδα σὴν καὶ δῶμα, καὶ εἴ πού τοι φίλον ἐστίν.
Ὣς φάσαν· αὐτὰρ ἐγὼ μετεφώνεον, ἀχνύμενος κῆρ·

ἀποφθίμην vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 232. 55. — Αἰόλου. Ὁ στίχος σφηκώδης. σφηκῶδες δέ ἐστι τὸ ἐλλεῖπον ἐν μέσῳ τοῦ στίχου χρόνου, ὡς ἐνταῦθα. χρήζει γὰρ ὁ δεύτερος ποὺς χρόνου. τὰ γὰρ αιο τροχαῖός ἐστιν. ἀλλὰ τὸ ὁμόχρονον [*Buttmannus* corrigit μονόχρονον] ὡς δίχρονον λαμβάνομεν. Ambr. Q. Et Eustathius scribit: Ὅτι ἐν τῷ βῆν εἰς Αἰόλου κλυτὰ δώματα, λαγαρότης ἐστίν, ὡς τοῦ Αἰόλου ἀντὶ μακρᾶς ἔχοντος τὴν παραλήγουσαν [deest βραχεῖαν], καὶ σφιγγομένου ἀπὸ δακτύλου εἰς τροχαϊσμόν, ἀπεναντίας τῷ προκοιλίῳ. ἐπεὶ καὶ ἀντίκειται τὸ προκοίλιον καὶ τὸ λαγαρόν. θεραπεία δὲ τοῦ τοιούτου μετρικοῦ πάθους ἴσως μὲν καὶ τὸ εἶναι κύριον ὄνομα τὸν Αἴολον καὶ διὰ τοῦτο ὑποπίπτειν ἐξ ἀνάγκης ἔστιν ὅτε ἀδιαφορίᾳ. μάλιστα δὲ ἡ ὀξεῖα, δυναμένη ἐκτείνειν οὐ μόνον βραχὺ φωνῆεν, ᾧ ἐπίκειται, ὡς ἐν τῷ, αἰόλον ὄφιν [Il. XII, 208.], ἀλλὰ καὶ τὸ πρὸ αὐτῆς καὶ τὸ μετ᾽ αὐτήν. Cf. supra v. 36. — ἀνὰ θυμόν. Vid. *Gynther. de usu praeposs. apud Homer.* p. 28. init. — εἴ που vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 328. 3. —

ἄασάν μ' ἕταροί τε κακοὶ, πρὸς τοῖσί τε ὕπνος
σχέτλιος· ἀλλ' ἀκέσασθε, φίλοι· δύναμις γὰρ ἐν ὑμῖν.
Ὣς ἐφάμην, μαλακοῖσι καθαπτόμενος ἐπέεσσιν·
οἱ δ' ἄνεῳ ἐγένοντο· πατὴρ δ' ἠμείβετο μύθῳ·
Ἔῤῥ' ἐκ νήσου θᾶσσον, ἐλέγχιστε ζωόντων!
οὐ γάρ μοι θέμις ἐστὶ κομιζέμεν οὐδ' ἀποπέμπειν
ἄνδρα τόν, ὅς κε θεοῖσιν ἀπέχθηται μακάρεσσιν.
ἔῤῥ', ἐπεὶ ἀθανάτοισιν ἀπεχθόμενος τόδ' ἱκάνεις.

ἄασαν ibid. §. 168. 3. *Maittaire* de Graec. ling. diall. p. 419. B. — *ἀκέσασθε* i. e. salutem afferte mihi in tali versanti discrimine ac periculo. Cf. XIV, 383. Il. IV, 36. IX, 503. XIII, 115. XV, 217. — *ἐν ὑμῖν* vid. *Thiersch.* l. l. §. 264. 3. —

V. 70 — 79. *καθαπτόμενος* vid. quae monui II, 39. p. 62. — *Ἔῤῥ'*. Prima significatio verbi *ἔῤῥω* est *errare*, quod ipsum a graeco ductum censet Cloatius Verus apud Gell. XVI, 12. Deinde *ἔῤῥειν* dicuntur, qui mala quadam fortuna aliquo deferuntur s. delabuntur, et inde natum ipsum illud, quod h. l. legitur *ἔῤῥε* i. e. *abi in malam rem.* Cf. *Passow.* s. v. Non satis vere disputat de illo verbo *Köppen.* ad Il. VIII, 164. „*ἔῤῥε, fort mit dir. Nämlich fluere, diffluere, ἔῤῥειν,* [?] *war eine sehr gewöhnliche Metapher für, plötzlich, und ganz zerfallen, verderben. Daher ἔῤῥει τὰ ἐμὰ πράγματα, auf einmal und ganz ist es dahin mein Glück. Xenoph. Sympos.* I, 15. *Hellen.* I, 1. 15. *So wurde ἔῤῥει die Formel, wodurch man einem Gegenstande, den man verachtet oder hasst, den Untergang wünscht, wenigstens aus seinen Augen ihn entfernen will. Die Attiker setzen häufig hinzu ἐς κόρακας* [cf. Aristoph. Plut. v. 118. *ἔῤῥ' ἐς κόρακας θᾶττον ἀφ' ἡμῶν Erasmi* proverb. p. 223.], *fort auf den Rabenstein.*" Cf. Od. V, 139. Il. VI, 348. XXI, 283. 329. Praeterea observat. h. l. Eustathius: *τὸ ἔῤῥε καίριον ὂν δὶς ἐλέχθη* [cf. v. 75.] *κατὰ θυμικὴν διάθεσιν. ἑρμηνεύουσι δὲ αὐτὸ οἱ Ἀριστάρχιοι* [scr. *Ἀριστάρχειοι*], *μετὰ φθορᾶς ἄπιθι. ἐξηγούμενοι ἐκεῖνοι οὕτω καθ' Ἡρακλείδην, ἐπειδὴ ἐκ τοῦ φθείρω γίγνεται τὸ ἔῤῥω, παρέσει τοῦ φ καὶ θ. ἴδιον γὰρ Ἰώνων καὶ Αἰολέων, τὰ τῶν λέξεων πρῶτα σύμφωνα αἴρειν, εἴτε ἓν τύχοι ὄν, οἷον λαιψηρός αἰψηρὸς, εἴτε δύο, πλευράξ εὐράξ. — οὕτω γοῦν καὶ φθείρω εἴρω, ἐξ οὗ Αἰολικῶς ἔῤῥω.* — v. 74. Cf. *Riccii* dissertt. Homm. p. 417. „Ulyssis reditus ad Aeolum eiusque expulsio facilem habet interpretationem. Existimavit Aeolus ex illius infortunio, Diis eum

Ὣς εἰπὼν, ἀπέπεμπε δόμων βαρέα στενάχοντα.
ἔνθεν δὲ προτέρω πλέομεν, ἀκαχήμενοι ἦτορ.
τείρετο δ' ἀνδρῶν θυμὸς ὑπ' εἰρεσίης ἀλεγεινῆς,
ἡμετέρῃ ματίῃ· ἐπεὶ οὐκέτι φαίνετο πομπή.

---

esse maxime invisum, et hanc calamitatem ingenti aliquo scelere promeruisse. Quandoquidem ergo religiosus erat, et in Deos pius, nihil eorum voluntati contrarium faciendum sibi esse statuit: videbatur autem sibi obluctari Diis, si rursus ventos utre constrictos ei traderet. Quamobrem, religione praevalente misericordiae, frustra rogantem a se dimisit expulitque." — *ἡμετέρῃ ματίῃ.* „Videtur esse debere *τῇ σφετέρῃ ματίῃ*, *sua stultitia* (*ver.* 46.) et *α'*, 7. *σφετέρῃσιν ἀτασθαλίῃσιν.* Sed Ulysses se non excludit, quod alieno tempore dormiendo commiserat, ut tale quid machinari possent socii." *Ern.* Cf. quae animadverti ad II, 167. p. 80. II, 287. p. 92. De voce *ματίῃ* Eustathius commentatur haec: *Ὅτι ὥσπερ ἁμαρτῶ ἁμαρτία, οὕτω ματῶ ματία, ἡ ματαιότης. Τοῦ δὲ ματῶ ματήσω ἡ χρῆσις ἐν Ἰλιάδι, τεθεῖσα ἐπὶ ἵππων μὴ ἐθελόντων θέειν* [Il. V, 233. XXIII, 510.]. —

V. 80 — 86. *Λάμου — Λαιστρυγονίην.* Vid. *Riccii* dissert. Homerr. p. 418 sq. „Cum igitur de istis Laestrigonibus nostram hanc disputationem instituamus, primum omnium, quinam fuerint, dicendum. Gens sane fuit a Cyclopum natura non aliena, et, si unitatem oculi demas, nihil dissimilis. Nam et inhospitalis fuit, et *ἀνθρωποφάγος*, ut Ulysses expertus est. Urbem autem Laestrigonum fuisse Formias in Campania, omnes fere conveniunt. — — — Cicero enim ad Atticum *lib. II. ep.* 12. ita scribit: *Si vero in hanc τηλέπυλον veneris Λαιστρυγονίην, Formias dico, qui fremitus hominum? quam irati animi?* ubi obiter notandum, *τηλέπυλον* verti posse, vel *spatiosam*, vel *altas, latasque portas habentem.* [Perperam *Barnesius* nomen proprium esse *τηλέπυλον* voluit, quod veteres quosdam voluisse refert Schol. et *Clarkius* etiam inde veri simile esse opinatur, quod epitheton *τηλέπυλος* nulli alii urbi ab Homero tributum inveniatur.] Plinius vero *lib. III. cap.* 5. *Oppidum Formiae,* ait, *Hormiae ante dictum* [i. e. teste Strabone lib. IV. *διὰ τὸ εὔορμον*, quia bonus et commodus erat urbis portus] — *antiquae Laestrigonum sedes.* Sed quonam modo statuantur in Campania Laestrigones, qui dicuntur fuisse vicini Cyclopum, et habitasse Siciliam prope Leontinas? Id breviter explicandum. Certum est, Laestrigonas in sua primaeva

Ἐξῆμαρ μὲν ὁμῶς πλέομεν νύκτας τε καὶ ἦμαρ·
ἑβδομάτῃ δ᾽ ἱκόμεσθα Λάμου αἰπὺ πτολίεθρον,

---

origine Siciliam incoluisse ad flumen Teriam. Quod aperte tradit Plinius *lib. III. cap.* 8. ubi ait: flumina Symethus, Terias, intus Laestrigonii campi, oppidum Leontini. Quod adeo verum est, ut nomen Laestrigonis et Leontini idem plane significet, ac si esset unum idemque nomen. Vocem enim *Laestrigon* derivat Bochartus ex Phoenicia *Lais tricam*, id est leo, qui devorat; quod nomen latine redditum dictum est *Leontinus*, moresque feroces ac leoninos horum barbarorum populorum connotat. Itaque videntur Laestrigones, sive eorum pars, Siciliam reliquisse, et in extimis Campaniae oris sedem fixisse, quemadmodum et Phaeaces Siciliam similiter dereliquerunt, ut ad Corcyram se transferrent. [Cf. Schol. ad Lycophron. Cassand. v. 956. *Λαιστρυγόνες, οἱ νῦν Λεοντῖνοι, εἰσὶ δὲ ἐν Σικελίᾳ. ὡς λῃροῦσιν, ὑπάρχοντες ἀνθρωποφάγοι, διὰ τὸ ἀνελεῖν τοὺς Ὀδυσσέως ἑταίρους· οὐ γὰρ ἦσαν εἰθισμένοι ξένους ὑποδέχεσθαι.*] Ambigi nequaquam potest, Lamum urbis Formiarum conditorem Laestrigonum fuisse [aliter, sed male Ambr. Q. B. *Περιφραστικῶς*, inquit, *τὴν Λάμον. καί, Ἰλίου ἐξαλαπάξαι πόλιν* (Il. V, 642.), *τὴν Ἴλιον. καὶ αὕτη μὲν καλεῖται Λάμος, οἱ δὲ ἐνοικοῦντες Λαιστρύγονες.* Sed Eustathius: *Ἰστέον ὅτι Λάμος ἢ Λαιστρυγόνος ἐπιφανοῦς ὄνομα, ἢ βασιλέως τῶν ἐκεῖ, υἱοῦ Ποσειδῶνος.*]: nam Lamus significat *devoratorem*, quod item a verbo Phoenicio *Laham*, sive *Lahema* deductum est, quod valet *devorare*. Inde pariter deductum est nomen eius celebris reginae Lybiae, quae adpellata est Lamia, quod ipsa ventrem gravidarum feminarum dissecaret, ut pueros comederet." Cf. *Klopfer's* mytholog. Wörterbuch II, 28. — *αἰπὺ πτολίεθρον. Αἰπὺ δὲ τὸ ῥηθὲν πτολίεθρον, ἴσως μὲν ὡς ὑψηλόν, ἴσως δὲ καὶ διὰ χαλεπότητα τῶν ἐκεῖσε, οἳ οὐ μόνον ἄξενοι κατὰ τὴν ἱστορίαν, ἀλλὰ καὶ ἀνθρωποφάγοι φαίνονται, κατεσχηκότες τὴν περὶ Σικελίαν χώραν τῶν Λεοντίνων.* Eustath. — *ὅθι ποιμένα κ. τ. λ.* Qua diversa ratione locus iste explicetur, optime cognosci potest ex *Riccii* dissert. Homeric. p. 419 sqq., unde potiora iuvat adscribere: „Ulysses prudentior factus ex eo, quod sibi acciderat e Cyclope, portum cum sua navi ingredi noluit, sed extremae orae unius laterum eam alligavit, quod sibi salutem attulit. Si enim cum sociis portum intrasset, una cum iis misere periisset. Cum vero circa hanc urbem optimis abundet pascuis, tradit vates *pastorem a pastore evocari, ποιμένα ποιμὴν ἠπύει εἰσελάων.* Cum autem multa sint huius

τηλέπυλον Λαιστρυγονίην, ὅθι ποιμένα ποιμὴν ἠπύει εἰσελάων, ὁ δέ τ' ἐξελάων ὑπακούει.

---

loci explanationes, ceteris minus aptis omissis, hanc unam damus. Pastor pastorem evocat, videlicet pastor, qui egit oves die, pastorem evocat, qui noctu agat armenta. Pro qua re intelligenda sciendum est, ibi asilos, sive tabanos, quae insecta animalibus minus villosis esse infensissima nemo ignorat, adeo ut aculeis, quos gestant in ore, ea saepe ad furorem redigant. Quapropter villosa pecora ad pascua ibi ducit pastor interdiu, noctu vero alius pastor ducit glabra, sive pilis minus obtecta, quales sunt boves, equi, ceteraque animalia huiusmodi. Atque hinc lucem accipit id, quod sequitur, videlicet quod vir insomnis duplicem hic mercedem *acciperet*, unam diurnam, nocturnam alteram. Si quis ergo somno abstinens, postquam duxit die oves villosas, ducat iterum noctu armenta glabra, duplicabit quaestum. Hic est Homeri genuinus sensus, quem non videntur adsecuti plerique interpretum, qui Homerum in alias linguas verterunt: non enim vertunt *acciperet*, sed *accipit*. Priori autem modo vertendum esse, qui graecam grammaticam tenet, facile videbit." Vid. *Thiersch*. Gr. Gr. §. 334. 8. e. Neque equidem recte puto quemquam in illa verborum ὅθι ποιμένα — μισθούς explicatione a *Riccio* esse discessurum, cui favent ipse Schol. et Eustathius. Concedo etiam, quod statim addit *Riccius*, ex falsa interpretatione verborum ἔνθα — μισθούς secuturum esse, pastores Laestrigonum fuisse insomnes. Jam vero minime *inde* puto illud sequi, sub cauda Draconis Laestrigones sitos fuisse Homerum deinde tradere, imo hoc potius concedere debebit nonnisi ille, qui cum Hygin. Astronom. IV, 3. et Cratete aliter interpretatur verba ὅθι ποιμένα — ὑπακούει, de brevitate scilicet noctium, quae in illis terris effecerit, *ut pastores cum alii exigant, alii reducant pecus*, possint alius alium audire, cum unus propter noctem pecus reducat, *alter propter lucem exigat*. Qua explicatione adscita vel sequentia verba v. 86. ἐγγύς — κέλευθοι simili modo explicanda sunt, ut refert ipse Schol. et Eustathius. Schol. enim ad v. 86. scribit: Κράτης δέ φησι κατὰ τὴν τοῦ δράκοντος αὐτοὺς [Λαιστρυγόνας] κατηστερίσθαι κεφαλὴν περὶ ἧς Ἄρατος λέγει [Phaenom. v. 61.], Κείνη που κεφαλὴ τῇ νείσεται, ἧχι περ ἄκρα Μίσγονται δύσιές τε καὶ ἀντολαὶ ἀλλήλῃσιν· ὥστε πλείω μὲν εἶναι τὴν ἡμέραν, ὀλίγην δὲ τὴν νύκτα, ὡς ἀνάπαλιν παρὰ τοῖς Κιμμερίοις. Εἴ τις οὖν δύναται διαγρυπνεῖν, διττοὺς κομίζεται μισθούς. Et Eustathius: Τό, ἐγγὺς νυκτός τε

ἔνθα κ' ἄϋπνος ἀνὴρ δοιοὺς ἐξήρατο μισθούς,
τὸν μὲν, βουκολέων, τὸν δ', ἄργυφα μῆλα νομεύων·

καὶ ἤματός εἰσι κέλευθοι, οὐ μόνον τοπικῶς φασί τινες ἀντὶ τοῦ, ἐγγὺς τῆς πόλεως κεῖνται, ὡς ἐῤῥέθη, αἱ νυκτεριναὶ καὶ ἡμεριναὶ νομαί, διὸ καὶ οἱ νομεῖς ἀλλήλους ὡς ἐῤῥέθη, προςφθέγγονται, ἀλλὰ καὶ χρονικῶς ἐκλαμβάνονται, ὡς καιροῦ τινος πάνυ βραχείας ἐκεῖ τὰς νύκτας ποιοῦντος, διὸ μηδὲ ῥᾷον δύνασθαι μέρος μέν τι τῆς νυκτὸς ἀναπαύσασθαί τινα ἱκανῶς, μέρος δὲ βουκολῆσαι, διὰ τὸ ἐγγὺς ἀρξαμένῃ δηλαδὴ τῇ νυκτὶ καὶ τὴν τοῦ ἡλίου συντρέχειν ἀνατολήν, ὀλίγον χρόνον διατρίψαντος ὑπὸ γῆν· ὅθεν τὸν τηνικαῦτα δυνάμενον ὀλιγοϋπνεῖν κερδαίνειν διπλᾶ. — — — ὅθεν συνεγγὺς οὐσῶν ἐν Λαιστρυγονίᾳ τῶν ἀνατολῶν ταῖς δύσεσι, καὶ τῆς νυκτὸς βραχυτάτης οὔσης, διὰ τὸ ἔγγυς τετάχθαι τῆς ἡμέρας, εἰκότως φάναι τὸν ποιητήν, πλησιάζειν τὰς τῆς νυκτὸς κελεύθους ταῖς τοῦ ἤματος, καθάπερ ἂν γένοιτό τις καιρός, καὶ τοῦ ἀνάπαλιν, μηκυνθείσης μὲν τῆς νυκτός, συσταλείσης δὲ τῆς ἡμέρας, ὅτε καὶ αἱ τῆς ἡμέρας κέλευθοι πλησιάζειν ἂν λέγοιντο τῇ νυκτί. ὅπερ ὁ ποιητὴς ἀφῆκεν ἐξ ἀναλόγου νοεῖν, μνησθεὶς θατέρου διὰ τὸ θαυμασιώτερον, ἐν ᾧ ἐστι κερδαίνειν τὸν ὕπνον. διὸ οὐδὲ εἶπεν, ὡς ἔγγυς ἤματος καὶ νυκτός εἰσι κέλευθαι, ἀλλὰ νυκτός τε καὶ ἤματος, ὡς ταχὺ μετὰ νύκτα τῆς ἡμέρας διαφαινούσης. ὃ παραφράζων Ἄρατος ἔφη τό, μίσγονται δύσιες καὶ ἀντολαί. ταυτὸν γάρ, ἐγγὺς εἶναι νυκτὸς καὶ ἤματός ὁδούς, καὶ μίσγεσθαι δύσεις καὶ ἀνατολάς. Sed hanc ipsam v. 86. explicationem, cum aliter esset interpretatus verba *ὅθι — ὑπακούει*, non poterat non improbare *Riccius*, qui ita pergit l. l. p. 420.: „Si enim hanc poli elevationem respexisset Homerus, eique Laestrigonas supposuisset, nimis licenter rem immutasset; quapropter id Homerum non fecisse, acute ex Didymo contendit Daceria, nosque cum illa. Nullo enim modo septem dierum spatio ab insulis Aeoliis eo pervenire potuisset Ulyssea classis: opus enim fuisset septem menses et plures. Quomodo autem tam pudendam subiret hallucinationem Homerus, qui, ut Strabo testatur, optime omnium geographiam calluit? Ubi ergo dixit, viam diei et viam noctis apud Laestrigonas prope esse, nihil aliud procul dubio dicere voluit, quam esse prope urbem, atque adeo, si quis somno abstinere posset, facili negotio ad pascua animalia bis duceret propter vicinitatem viae, quae conficienda est; nam pascua illa prope civitatem sunt. Nec mirum est, eo tempore greges et armenta in urbe servari, et ad pascua extra urbem duci: nam pastoritiam vitam eius aetatis ho-

ἐγγὺς γὰρ νυκτός τε καὶ ἤματός εἰσι κέλευθοι.
ἔνθ' ἐπεὶ ἐς λιμένα κλυτὸν ἤλθομεν, ὃν πέρι πέτρη
ἠλίβατος τετύχηκε διαμπερὲς ἀμφοτέρωθεν,
ἀκταὶ δὲ προβλῆτες ἐναντίαι ἀλλήλῃσιν
ἐν στόματι προὔχουσιν· ἀραιὴ δ' εἴςοδός ἐστιν.
ἔνθ' οἵγ' εἴσω πάντες ἔχον νέας ἀμφιελίσσας.
αἱ μὲν ἄρ' ἔντοσθεν λιμένος κοίλοιο δέδεντο
πλησίαι· οὐ μὲν γάρ ποτ' ἀέξετο κῦμά γ' ἐν αὐτῷ,
οὔτε μέγ', οὔτ' ὀλίγον· λευκὴ δ' ἦν ἀμφὶ γαλήνη.
αὐτὰρ ἐγὼν οἶος σχέθον ἔξω νῆα μέλαιναν,
αὐτοῦ ἐπ' ἐσχατιῇ, πέτρης ἐκ πείσματα δήσας·
ἔστην δὲ, σκοπιὴν ἐς παιπαλόεσσαν ἀνελθών.
ἔνθα μὲν οὔτε βοῶν, οὔτ' ἀνδρῶν φαίνετο ἔργα,

---

mines valde amabant, ac proinde ea animalia apud se in urbe retinere gaudebant, fereque in deliciis habebant. Neque vero absolute dixit vates, pastores ibi esse insomnes, quod sequeretur, ut dicebamus, ex ea prava interpretatione, quam refutamus; sed, si essent insomnes; quod, ut patet, aliud est. Fieri enim nequaquam potest, ut aliquis somni expertem vitam traducat, adeo ut ad fabulas sit amandandum, si quis narret exstitisse nonnullos, qui, dum viverent a somno prorsus abstinuerint." —

V. 87 — 99. *προβλῆτες* Virg. Aen. III, 699. *proiectaque saxa Pachyni*. Cf. quae monui supra ad v. 4. et V, 405. Similiter legitur v. 131. et XII, 59. ἐπηρέφης. — *στόματι* vid. quae annotavi ad V, 441. p. 287. — *προὔχουσιν* vid. *Thiersch* Gr. Gr. §. 165. 1. — *εἴσω — ἔχον* vid. *Spitzner. observatt. in Q. Smyrnaeum* p. 228. adiectae Eiusd. libro de versu heroico. — *ὀλίγον*. *Τὸ ὀλίγον καὶ νῦν, ὡς καὶ πρὸ τούτων, ἀντὶ τοῦ μικρὸν κεῖται.* Eustath. Cf. quae animadverti ad IX, 515. — *αὐτοῦ* vid. *Thiersch*. Gr. Gr. §. 298. 5. b. p. 532. Ad *ἐσχατιῇ* observat Eustathius; *Ὅρα δὲ καὶ νῦν, ὡς οὐ μόνον ἐπ' ἀγροῦ ἡ ἐσχατιὰ ἢ ἐπ' ἐρημίας* [cf. V, 238. 489. IX, 182. 280.]. *ἰδοὺ γὰρ νῦν ἐσχατιὰ τὸ τοῦ λιμένος ἔσχατον.* — *σκοπιήν — ἀνελθών.* Cf. Virgil. Aen. I, 184. sq. Aeneas scopulum interea conscendit, et omnem Prospectum longe pelago petit. — v. 98. vid. *Riccii* dissert. Homm. p. 422. „quod nulla ibi adparerent hominum boumque opera, nequaquam mirum videbitur, si consideremus, Laestrigonas, quemadmodum Cyclopes, quorum genus essent, e solis gregibus armentisque cibum petiisse, nec semina

καπνὸν δ' οἶον ὁρῶμεν ἀπὸ χθονὸς ἀΐσσοντα.
δὴ τότ' ἐγὼν ἑτάρους προΐειν πεύθεσθαι ἰόντας,
οἵτινες ἀνέρες εἶεν ἐπὶ χθονὶ σῖτον ἔδοντες,
ἄνδρε δύω κρίνας, τρίτατον κήρυχ' ἅμ' ὀπάσσας.
οἱ δ' ἴσαν ἐκβάντες λείην ὁδόν, ᾗπερ ἄμαξαι
ἄστυδ' ἀφ' ὑψηλῶν ὀρέων καταγίνεον ὕλην.
κούρῃ δὲ ξύμβληντο πρὸ ἄστεος ὑδρευούσῃ,
θυγατέρ' ἰφθίμῃ Λαιστρυγόνος Ἀντιφάταο.
ἡ μὲν ἄρ' ἐς κρήνην κατεβήσετο καλλιρέεθρον
Ἀρτακίην, ἔνθεν γὰρ ὕδωρ προτὶ ἄστυ φέρεσκον·

---

terrae tradere consuesse." — *καπνόν — ὁρῶμεν* Virg. Eclog. I, 83. Et iam summa procul villarum culmina fumant. —

V. 100 — 113. *κήρυχ' ἅμ' ὀπάσσας.* Ἵνα δηλαδὴ μὴ ὦσιν εὐεπιχείρητοι διὰ τὸν κήρυκα. Eust. cf. IX, 89. — *καταγίνεον.* Τὸ ἀγινεῖν, παράγωγον ὂν τοῦ ἄγειν, σεσημείωται τοῖς παλαιοῖς, ὡς ἀεὶ ἐκτείνει τὴν γι συλλαβήν, οἷον, ἕκαστος μῆλον ἀγινεῖ [XIV, 105.], καί, πάροιθεν ἀγίνεσκον [XVII, 294.], καί, ἠγίνεον ἀνὰ ἄστυ [Il. XVIII, 493.]. Eustath. — *ξύμβληντο* cf. VI, 54. p. 298. VII, 204. — *Ἀρτακίην.* Ἀρτακία παρ' Ὁμήρῳ μὲν πηγὴ περὶ Λαιστρυγόνας, ἴσως μὲν ἱστορικῶς περιφερομένη, τυχὸν δὲ καὶ πεπλασμένη διὰ τὸ ἀέναον, παρὰ τὸ ἄρτι κίειν, ὅ ἐστιν ἀναδίδοσθαι καὶ προϊέναι ἢ ἀνακηκίειν, πρὸς ὁμοιότητα τοῦ, ἀεὶ νέον ἐρχομενάων [Il. II, 88.]. Ἡρόδοτος δὲ καὶ πόλιν οἶδεν Ἀσιανήν, Ἀρτακίαν, ὡς δηλοῖ ἐν τῷ, ἄνδρα Κυζικηνὸν ἐξ Ἀρτακίης πόλεως. Eust. Tibull. Eleg. IV, 1, 59. sq.

Incultos adiit Laestrygonas, Antiphatenque,
Mobilis Artacie gelidos quos irrigat unda.

Cf. *Heyne* ad h. l. Praeterea vid. *Riccii* dissert. Homm. p. 422. sq. „Illud quoque specie tenus absurdum nobis est explicandum, quomodo singula tam exacte sciverit Ulysses, qui a nullo sociorum, nam sub Laestrigonibus omnes perierant [cf. infra v. 116. sqq.], potuit edoceri? Putat Daceria [praeeunte Schol. et Eustathio ad v. 114.], edoctum esse vel a Circe, vel a Calypsone, ad quas deinde pervenit: siquidem cum Deae essent, haec omnia noverant. Cui interpretationi optimae ac subtili libenter subscribimus. Quod vero filia regis aquatum iret, ferebant mores eius aetatis longe faciliores, quam nostri." *ὅστις τῶν εἴη βασιλεύς.* Vid. ibid. p. 423. „Novum itidem videatur minusque verisimile, Laestrigonas Cyclopum genus

οἱ δὲ παριστάμενοι προσεφώνεον, ἔκ τ' ἐρέοντο,
ὅςτις τῶνδ' εἴη βασιλεύς, καὶ τοῖσιν ἀνάσσοι.
ἡ δὲ μάλ' αὐτίκα πατρὸς ἐπέφραδεν ὑψερεφὲς δῶ.
οἱ δ' ἐπεὶ εἰςῆλθον κλυτὰ δώματα, τὴν δὲ γυναῖκα
εὗρον, ὅσην τ' ὄρεος κορυφήν, κατὰ δ' ἔστυγον αὐτήν.
ἡ δ' αἶψ' ἐξ ἀγορῆς ἐκάλει κλυτὸν Ἀντιφατῆα,
ὃν πόσιν, ὃς δὴ τοῖσιν ἐμήσατο λυγρὸν ὄλεθρον.
αὐτίχ' ἕνα μάρψας ἑτάρων, ὡπλίσσατο δεῖπνον·
τὼ δὲ δύ' ἀΐξαντε φυγῇ ἐπὶ νῆας ἱκέσθην.
αὐτὰρ ὁ τεῦχε βοὴν διὰ ἄστεος· οἱ δ' ἀΐοντες

---

ac veluti coloniam sub rege vivere, cum Cyclopes rege carere, singulasque familias suas supremo iure regere ac gubernare tradiderit vates. — Huic etiam difficultati optime mihi videtur occurrere eadem Daceria. Cyclopes namque domos suas suamque regionem non reliquerant, atque ideo avitum morem facile servabant. At Laestrigones cum patriam relinquentes alio multi simul concederent, opus fuit, ut omnes unius imperio parerent. Hinc factum ut ducem sibi eligerent, qui cum in itinere, tum etiam in Formiis, ubi sedem deinde fixerunt, regiam in eos potestatem exerceret." — *ἔστυγον.* *Τό, ἔστυγον αὐτήν, ἀντὶ τοῦ, ἔφριξαν, κατὰ τό, στυγέει* [leg. *στυγέῃ*] *δὲ καὶ ἄλλος* [Il. I, 186. ubi vid. *Ruhkopf.*], *ἤγουν φρίξει. ὅθεν καὶ Στύξ, φρικτὴ πηγὴ ἐν Ἅιδου, ἀφ' ἧς οἷα φρικτῆς οὐ μόνον ὁ στυγητός παρῆκται, καὶ ὁ στυγερός τὰ κοινά, ἀλλὰ καὶ ὁ στύγαξ. — Ἰστέον δὲ ὅτι πάλαι μὲν φρίκην ῥιγεδανὴν ἐδήλου τὸ στυγεῖν. οἱ δὲ ὕστερον καὶ ἀντὶ τοῦ μισεῖν αὐτὸ λαμβάνουσι, διὰ τὸ ἐπακολουθοῦν μῖσος τοῖς στυγουμένοις.* Eustath. Cf. Il. III, 404. VIII, 370. XVII, 694. Apollon. Lexic. p. 617. —

V. 114 — 123. *αὐτίχ' ἕνα μάρψας κ. τ. λ.* Cf. Ovid. Metamm. XIV, 236. sqq.

Vixque fuga quaesita salus comitique mihique:
Tertius e nobis Laestrygonis impia tinxit
Ora cruore suo. —

αὐτὰρ ὁ τεῦχε βοήν κ. τ. λ. Cf. Ovid. Metamm. XIV, 238. sqq.

— — Fugientibus instat, et agmen
Concitat Antiphates. Coëunt, et saxa trabesque
Continuant: merguntque viros merguntque carinas.
Una tamen, quae nos ipsumque vehebat Ulyssen,
Effugit. —

φοίτων ἴφθιμοι Λαιστρυγόνες ἄλλοθεν ἄλλος,
μυρίοι. οὐκ ἄνδρεσσιν ἐοικότες, ἀλλὰ Γίγασιν.
οἵ ῥ' ἀπὸ πετράων ἀνδραχθέσι χερμαδίοισιν
βάλλον· ἄφαρ δὲ κακὸς κόναβος κατὰ νῆας ὀρώρει,
ἀνδρῶν τ' ὀλλυμένων, νηῶν θ' ἅμα ἀγνυμενάων·
ἰχθῦς δ' ὣς πείροντες, ἀτερπέα δαῖτα φέροντο.

ἀνδραχθέσι τοῖς δυναμένοις ἄνδρα καταβαρύνειν· ἢ μέγα βάρος παρέχουσι τοῖς βαστάζουσι. Schol. Dilucidius exponit Eustathius ita: *Λίθοι ἀνδραχθεῖς, οἱ ἀνδροβαρεῖς, οἱ τοῖς ἄλλοις ἀνδράσιν ἐπαχθῆ ἂν γένοιντο φορήματα.* — *ἀγνυμενάων* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 232. 4. —

V. 124 — 134. *πείροντες.* Vid. *Toll.* excursus XII. ad Apollonii Lexic. p. 757. sq. „Maxima fuit veterum Criticorum de constituendo et interpretando hoc loco dissensio: Primum enim quatuor diversae ferebantur lectiones [ab Eustathio ad h. l. enumeratae]: *πείροντες, εἴροντες, σπαίροντες, ἀσπαίροντας* [quam ultimam lectionem non refert Eustathius, si recte verba eius *ἄλλοι δὲ γράφουσιν, ἰχθῦς δ' ἀσπαίροντες* corrigenda dicit *Baumgarten-Crusius:* ἀ. δ. γ., *ἰχθῦς δ' ὣς σπαίροντας.* Sed legendum potius puto *ἰχθῦς δ' ἀσπαίροντας,* nam statim addit Eustathius: *ἵνα λέγῃ, ὅτι ὡς ἰχθῦς ἀσπαίροντας αὐτοὺς ἐδαίνυντο*]. Deinde vero, qui primam tuebantur lectionem, *πείροντες,* non eodem sensu accipiebant singuli: partim enim *ἰχθὺς πείροντες,* ut primi casus nomina, interpretabantur, *νηχόμενοι καὶ οὕτω περῶντες τὸν λιμένα* [quae sunt verba Eustathii, qui addit: *ἐκ τοῦ πείρω, τὸ περῶ, ὡς τό, παννυχίη πεῖρε κέλευθον* (II, 334.)]. „Laestrygones, *tanquam pisces, portum nando traiicientes,* tristes epulas comedebant." Partim *ἰχθῦς* quarti casus formam, participium autem *πείροντες transfigendi* notione positum esse contendebant, et reddebant adeo „Laestrygones *Graecos tanquam pisces transfigentes,* tristes epulas etc." Atque haec interpretatio haud dubie unice vera est, unde simul *πείροντες* minime esse sollicitandum satis intelligitur. Quanquam *Tollius* l. l. p. 758. ita pergit: „Nobis quidem prae caeteris placet, quod secutus est *Apollon.* [p. 685.], *ἀσπαίροντας:* Quod enim eodem redit, *ὡς σπαίροντας,* prae duriore sibilantium literarum concursu, a facili Poëtae suavitate alienum videtur. — — Frequentissime apud Poëtam correpti ad necem, iidemque reluctantes, dicuntur *ἀσπαίρειν.*" Vide locos quos laudat V. D., Il. XII, 203. XIII, 571. Od. XII, 254. Praeterea vid. *Riccii* dissertt. Homer. p. 423. „Denique non possum facere, quin illius

ὄφρ' οἱ τοὺς ὄλεκον λιμένος πολυβενθέος ἐντός,
τόφρα δ' ἐγὼ ξίφος ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ,
τῷ ἀπὸ πείσματ' ἔκοψα νεὸς κυανοπρῴροιο.
αἶψα δ' ἐμοῖς ἑτάροισιν ἐποτρύνας ἐκέλευσα
ἐμβαλέειν κώπης, ἵν' ὑπὲκ κακότητα φύγοιμεν.
οἱ δ' ἅλα πάντες ἀνέῤῥιψαν, δείσαντες ὄλεθρον.
ἀσπασίως δ' ἐς πόντον ἐπηρεφέας φύγε πέτρας
νηῦς ἐμή· αὐτὰρ αἱ ἄλλαι ἀολλέες αὐτόθ' ὄλοντο.

---

similitudinis pulcritudinem admirer, qua socios Ulyssis a Lacstrygonibus ait longis illis verubus *transadactos* et e navibus instar piscium sublatos: nihil enim puto aptius et concinnius confingi potuisse. Hic animadvertite, iuvenes, similitudines non ita frequentes occurrere in Odyssea, ut in Iliade, quae tantam earum continet copiam, ut tamquam nimiam coarguerint nonnulli censores, etsi iudicio minus aequo. Non autem quia Homeri virtus refrixisset, in Odyssea pauciores similitudines, quam in Iliade adhibuit, sed quia argumentorum diversitas ita postulabat. Quare Longini iudicium hac in parte minime probandum. Non enim vatis aetas modo vigens, modo effoeta in causa fuit, ut vividior sit Ilias, remissior Odyssea, sed ipsarum rerum indoles, quae in utroque poëmate pertractantur, ut in Odysseae praefatione ostendit optima Daceria." — *ἰχθῦς* cf. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 191. 26. — Adv. 126. sq. cf. Virg. Aen. IV, 579. sq.

— — *Dixit, vaginaque eripit ensem*
Fulmineum, strictoque ferit retinacula ferro.

ἐμβαλέειν κώπησ' i. e. *incumbere* remis. Cf. *Sturz.* Lexic. Xenophont. Vol. II. p. 146. — *ἀνέῤῥιψαν.* Ὅρα τὸ ἀνέῤῥιψαν ἐλλιπῶς λεχθὲν ἀναλόγως τῇ πραγματικῇ σπουδῇ. ἀλλαχοῦ δὲ [VII, 328.] ἐντελῶς ἐγράφη, οἱ δ' ἀνεῤῥίπτουν ἅλα πηδῷ. Eustath. Cf. Virgil. Aen. III, 290. V, 778.

Certatim socii feriunt mare, et aequora verrunt.

ibid. IV, 581. sqq.

Idem omnes simul ardor habet: rapiuntque ruuntque;
Littora deseruere: latet sub classibus aequor.
Adnixi torquent spumas et caerula verrunt. —

ἐπηρεφέας ἤτοι ἄνωθεν ἐπηρεφεῖς, ἢ ἐπικεκλιμένας πέτρας. Schol. Τίνες αἱ ἐπηρεφέες πέτραι, πρὸ ὀλίγου εἴρηται [v. 89.]. νῦν δὲ ἔστιν εἰπεῖν καὶ ὅτι ἐπηρεφέες πέτραι νοηθεῖεν ἂν καὶ αἱ παρὰ τῶν Λαιστρυγόνων ἀφιέμεναι χερμάδιες, οὕτω συγκαλοῦσαι, ὡς καὶ οἷον ἐρέφειν τοὺς βαλλομένους. Eust. Vid.

Ἔνθεν δὲ προτέρω πλέομεν, ἀκαχήμενοι ἦτορ,
ἄσμενοι ἐκ θανάτοιο, φίλους ὀλέσαντες ἑταίρους.
Αἰαίην δ' ἐς νῆσον ἀφικόμεθ'· ἔνθα δ' ἔναιεν
Κίρκη ἐϋπλόκαμος, δεινὴ θεὸς, αὐδήεσσα,

Koeppen. ad Il. XII, 54. cf. quae annotavi ad Od. V, 367. p. 280. — *ἔνθεν — ἑταίρους* cf. Ovid. Metamm. XIV, 242. sq.

— — *Amissa sociorum parte, dolentes,*
Multaque conquesti, allabimur. —

V. 135 — 173. *Αἰαίην δ' ἐς νῆσον — Κίρκη.* Vid. *Riccii* dissert. Homer. p. 425. sq. „Inprimis videndum, quis locus ille revera esset, quem tenebat Circe. Insulam Aeaeam vocat Homerus narratque in Oceano esse sitam. Sed non eo pervenit Ulysses, neque Aeaea in Oceano sita esse videtur, cum ad Colchidem pertineat in recessu Ponti Euxini. Quomodo ergo pugnantia haec inter se concilientur? Nimirum ea fultus potestate, quae poëtis omnibus concessa est ut rem faceret mirabiliorem, sedem Circes, quae in Latio posita erat prope Formias ad Aeaeam deportavit, quae sedes Medeae fuerat. Neque id absurde confingit. Cum enim Circe et Medea cognatae fuerint; nam ab Aeate, fratre Circes, progenita Medea est: non improprie, neque invenuste, quae de utraque ferebantur, permiscuit et confudit. Ceterum promontorium illud Latii, ubi Circe habitasse fertur, etiam nunc antiquo retento nomine Circeum nuncupatum, non male insulam dixit vates, utpote quod stagnis ferme sit circumdatum. Neque mirum, quod hanc insulam Aurorae domicilium vocat, et in ea solis ortum collocet, etsi illa ad vesperum vergat; nam cum mons Circeus altissimus esset, aiunt, delubrum Circes nocte etiam sole fuisse collustratum, hoc est, ibi lucem matutinam albescere coepisse, cum nondum cetera loca nocturnae tenebrae deseruissent. Vetustissimum autem delubrum illud adhuc Ciceronis aetate, ipsomet teste luculentissimo, magna cum religione colebatur. At quo iure, inquitis, Pontum Euxinum et mediterraneum mare Oceanum Homerus adpellet? Quia, ut perhibet Strabo, mari etiam huic Oceanus, nempe exterior, nomen fuit. Quod mare mediterraneum nunquam egressus est Ulysses; qui ferme circa Siciliam vagatus et eo locorum erroribus actus. Suntque qui credant contendantque, neque ad Hispaniae oras, quod tamen adfirmant plerique, fuisse delatum; neque Ulyssiponem Lusitaniae caput ab antiquo illo Ithacensi, sed ab alio Ulysse recentiori nomen accepisse,

αὐτοκασιγνήτη ὀλοόφρονος Αἰήταο·
ἄμφω δ' ἐκγεγάτην φαεσιμβρότου Ἠελίοιο,
μητρός τ' ἐκ Πέρσης, τὴν Ὠκεανὸς τέκε παῖδα.
ἔνθα δ' ἐπ' ἀκτῆς νηῒ κατηγαγόμεσθα σιωπῇ
ναύλοχον ἐς λιμένα, καί τις θεὸς ἡγεμόνευεν.
ἔνθα τότ' ἐκβάντες, δύο τ' ἤματα καὶ δύο νύκτας
κείμεθ', ὁμοῦ καμάτῳ τε καὶ ἄλγεσι θυμὸν ἔδοντες.
ἀλλ' ὅτε δὴ τρίτον ἦμαρ ἐϋπλόκαμος τέλεσ' Ἠώς,
καὶ τότ' ἐγὼν ἐμὸν ἔγχος ἑλὼν καὶ φάσγανον ὀξύ,
καρπαλίμως παρὰ νηὸς ἀνήϊον ἐς περιωπήν,
εἴ πως ἔργα ἴδοιμι βροτῶν, ἐνοπήν τε πυθοίμην.

---

quod idem dicunt de aliis Ulysseis vestigiis, quae in Hispaniae oris ad haec tempora permanere iactantur: sunt enim plures Ulysses. Ceterum Circe haec celeberrima fuit meretrix et, ut ridicula ac corrupta erat ethnicorum religio, divinitate post mortem donata est, templumque illi excitatum, quemadmodum Thaidi, Florae, permultisque aliis huiusmodi inquinatissimis pestibus.“ De Circe praeterea vid. *Klopfer's mytholog. Wörterbuch* I, 520. sqq. — *αὐδήεσσα* vid. quae exposui V, 334. p. 278. sq. — *ὀλοόφρονος* vid. I, 52. p. 13. — *Αἰήταο* vid. *Klopfer.* l. l. I, 47. sq. — *ἐκγεγάτην* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 211. 25. — *Πέρσης.* *Τὴν Πέρσην οἰκείως ὁ μῦθος γυναῖκα πλάττει τῷ Ἡλίῳ διὰ τὴν ἀεικίνητον αὐτοῦ περαίωσιν, ἤγουν ἐκ περάτης εἰς περάτην, ποιητικῶς εἰπεῖν, κίνησιν. διὰ καὶ Ὠκεανοῦ θυγάτηρ αὕτη λέγεται, διὰ τὸ τὸν Ἥλιον ὠκὺ ἀνύειν τὸν δρόμον, ὃν περᾷ φυσικῶς. εἰ δὲ καὶ τὴν Ἑκάτην Ἡσίοδος Περσηΐδα καλεῖ, οὐ μακρὰν οὐδ' ἐκεῖνο τοιαύτης ἀλληγορίας ἐστί. καὶ ἄλλως δὲ Ὠκεανοῦ θυγάτηρ ἡ Πέρση, διὰ τὴν τοῦ Ἡλίου ἀνατολὴν καὶ δύσιν ἐξ Ὠκεανοῦ καὶ εἰς Ὠκεανόν.* Eust. — *κατηγαγόμεσθα σιωπῇ.* *Οἱ τοῦ Ὀδυσσέως δὲ φίλοι νῦν σιωπῇ κατάγονται, οἷα ἤδη πεφοβημένοι διὰ τὸ τῶν Κυκλώπων καὶ τὸ τῶν Λαιστρυγόνων κακόξενον· οὓς πτοηθέντες, ὑποπτεύουσι καὶ τὴν τῆς Κίρκης νῆσον ὡς ἀνθρωπόλεθρον.* Idem. — *θυμὸν ἔδοντες.* Cf. *Koeppen.* ad Il. I, 243. Cic. Tusc. Q. III, 26. Il. VI, 201. — v. 144. sq. Cf. Virg. Aen. I, 310. sq.

Ut primum lux alma data est; exire, locosque
Explorare novos, quas vento accesserit oras. —

v. 149. Cf. Virg. Aen. III, 206.

Aperire procul montes, ac volvere fumum. —

ττην δὲ, σκοπιὴν ἐς παιπαλόεσσαν ἀνελθών,
ωί μοι ἐείσατο καπνὸς ἀπὸ χθονὸς εὐρυοδείης
Κίρκης ἐν μεγάροισι, διὰ δρυμὰ πυκνὰ καὶ ὕλην.
ερμήριξα δ᾽ ἔπειτα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν
λθεῖν ἠδὲ πυθέσθαι, ἐπεὶ ἴδον αἴθοπα καπνόν.
δε δέ μοι φρονέοντι δοάσσατο κέρδιον εἶναι,
ρῶτ᾽ ἐλθόντ᾽ ἐπὶ νῆα θοὴν καὶ θῖνα θαλάσσης,
ῖπνον ἑταίροισιν δόμεναι, προέμεν τε πυθέσθαι.
λλ᾽ ὅτε δὴ σχεδὸν ἦα κιὼν νεὸς ἀμφιελίσσης,
ιὶ τότε τίς με θεῶν ὀλοφύρατο, μοῦνον ἐόντα,
; ῥά μοι ὑψίκερων ἔλαφον μέγαν εἰς ὁδὸν αὐτὴν
κεν· ὁ μὲν ποταμόνδε κατήϊεν ἐκ νομοῦ ὕλης,
ιόμενος· δὴ γάρ μιν ἔχεν μένος ἠελίοιο.
ὸν δ᾽ ἐγὼ ἐκβαίνοντα κατ᾽ ἄκνηστιν μέσα νῶτα
λῆξα· τὸ δ᾽ ἀντικρὺ δόρυ χάλκεον ἐξεπέρησεν·
ὰδ δ᾽ ἔπεσ᾽ ἐν κονίῃσι μακών, ἀπὸ δ᾽ ἔπτατο θυμός.
ῷ δ᾽ ἐγὼ ἐμβαίνων, δόρυ χάλκεον ἐξ ὠτειλῆς
ρυσάμην· τὸ μὲν αὖθι κατακλίνας ἐπὶ γαίῃ
ασ᾽· αὐτὰρ ἐγὼ σπασάμην ῥῶπάς τε λύγους τε·
ῖσμα δ᾽, ὅσον τ᾽ ὄργυιαν, ἐΰστρεφὲς ἀμφοτέρωθεν,
λεξάμενος, συνέδησα πόδας δεινοῖο πελώρου.
ῆν δὲ καταλοφάδια φέρων ἐπὶ νῆα μέλαιναν,
χει ἐρειδόμενος, ἐπεὶ οὔπως ἦεν ἐπ᾽ ὤμου

ιόμενος vid. *Thiersch*. Gr. Gr. §. 232, 120. — κνηστιν. Ἄκνηστις, τὰ μέσα νῶτα ἐπὶ τετραπόδων, ὡς ποιητὴς ἐξηγεῖται. ἣν δηλαδὴ οὐκ ἔστι κνήσασθαι, ὡς καὶ ὸ τούτων ἐῤῥέθη, ἔνθα περὶ ἰξύος ἐγράφη [vid. V, 231. 264.]. Eustath. — v. 163. Cf. *Spitzner Observatt. in* *tint. Smyrnaeum* (adiect. libro de versu her.) p. 235. — βαίνων ἐπιβαίνων ὡς λάξ. Schol. Cf. Il. VI, 63. Eustathius autem: Ἐμβαίνειν, inquit, τὸ στερεῶς ἐρείδειν τῷ μένῳ τὸν πόδα. καὶ ἔστιν ὅμοιον τῷ ἐνάλλεσθαι. Male tur vertit *Clarkius* ἐμβαίνων *irruens*, taxatus iam ab *nestio* ad h. l. — ὀργυιάν. Ἡ ὄργυια καὶ ἐνταῦθα ήθως προπαροξύνεται, ὁμοίως τῷ Ἅρπυια, Εἰλείθυια, καὶ ς τοιούτοις. Eustath. Cf. IX, 325. *Thiersch*. Gr. . §. 176. 10. — καταλοφάδια. Τὸ δὲ καταλοφάδια νότερον μὲν διὰ τοῦ ῑ ὀφείλει ἔχειν τὴν παραλήγουσαν. δὲ πλείω τῶν παλαιῶν ἀντιγράφων διὰ διφθόγγου ἔχει

χειρὶ φέρειν ἑτέρῃ· μάλα γὰρ μέγα θηρίον ἦεν.
κὰδ δ' ἔβαλον προπάροιθε νεός· ἀνέγειρα δ' ἑταίρους
μειλιχίοις ἐπέεσσι παρασταδὸν ἄνδρα ἕκαστον·
Ὦ φίλοι, οὐ γάρ πω καταδυσόμεθ', ἀχνύμενοί περ,

αὐτήν. Eustath. vid. *Thiersch.* §. 147. 11. p. 216. — θηρίον ibid. §. 185. 28. —

V. 174 — 197. οὐ γάρ πω κ. τ. λ. *Σημείωσαι τό, ὦ φίλοι, οὐ γάρ πω καταδυσόμεθα εἰς Ἀΐδην, ἀλλὰ μνησόμεθα βρώμης. ἐν πολλοῖς γὰρ ὁ ποιητὴς ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ γάρ, εἶτα ἐπάγει τὸν ἀλλά σύνδεσμον, ταυτοδυναμοῦντα τῷ δή.* Eust. cf. infra v. 190. sqq. v. 226. sqq. Iam vero ἀλλ' v. 176. idem esse quod *δή*, non male dixit Eustathius. Inservit enim ἀλλά saepius adhortationi. Vid. *Hoogeven* et *Zeune* ad Viger. p. 477. Sed quid dicendum sit de particula γάρ v. 174., minime addidit Eustathius. *Clarkius* quidem ad h. l. referri putat γάρ ad sententiam quandam suppressam fere hanc: *Ne animum penitus abjiciatis; nequaquam enim* etc. Sed vid. quae statim monebuntur. — Ad v. 190. sqq. vid. Hermogenes περὶ μεθόδου δεινότητος cap. XIV., qui haec scribit: *Οἱ νῦν οἴονται τὸ ὑπερβατὸν πλοκὴν εἶναι ἑρμηνείας· — οὐκ ἴσασι δὲ τί ἐστιν ὑπερβατόν. τὸ γὰρ ὑπερβατόν ἐστιν οὐ μόνον καλὸν σχῆμα, ἀλλὰ καὶ ἀναγκαῖον. γίνεται δέ, ὅταν τὴν αἰτίαν τοῦ λεγομένου, ἣν μέλλει ποθεῖν ὁ ἀκροατής, μέσην ὁ λέγων τάξῃ· καὶ οὕτως γίνεται σαφηνείας ὄργανον τὸ ὑπερβατόν· οἷον, ὦ φίλοι, οὐ γάρ τ' ἴδμεν, — φραζώμεθα θᾶσσον* [v. 192.]. *εἰ γὰρ εἰρηκει, ὦ φίλοι, φραζώμεθα θᾶσσον, ἐτάραξεν ἂν αὐτούς, καὶ ἐποίησε τί γέγονεν ἐρωτῆσαι· διὰ τοῦτο διὰ μέσου, τὰς αἰτίας τοῦ φράζεσθαι θᾶσσον, ἔταξε.* Quae quidem Hermogenis sententia mihi unice vera esse videtur, ita ut hoc certe loco minime cogitandum sit de eo usu particulae γάρ, quo illa ita ponitur, ut referatur ad ea, quae non sunt diserte expressa, quamvis vel h. l. *Clarkius* scripserit: Rectius autem fortasse referri intelligetur istud γάρ ad id quod eleganter reticetur: *Nescio quid nobis faciendum sit*; *neque ENIM* etc. Imo, ut recte vidit Hermogenes, verba illa οὐ γάρ τ' ἴδμεν κ. τ. λ., causam continent, cur Ulysses voluerit φράζεσθαι θᾶσσον et eleganter a poëta praemissa sunt illis ἀλλὰ φραζώμεθα θᾶσσον. Consueto enim more ita dicendum erat ὦ φίλοι, ἀλλὰ φραζώμεθα θᾶσσον, οὐ γάρ τ' ἴδμεν, ὅπῃ ζόφος etc. Atque eadem ratione haud scio an explicandus sit v. 174. sqq. Quod si statuamus, v. 175. post ἐπέλθῃ minime ponendum erit punctum, sed nonnisi colon, quia illa οὐ γάρ πως κατα-

ἐς Ἀΐδαο δόμους, πρὶν μόρσιμον ἦμαρ ἐπέλθῃ.
ἀλλ' ἄγετ', ὄφρ' ἐν νηῒ θοῇ βρῶσίς τε πόσις τε,
νησόμεθα βρώμης, μηδὲ τρυχώμεθα λιμῷ.
Ὣς ἐφάμην: οἱ δ' ὦκα ἐμοῖς ἐπέεσσι πίθοντο·
κ δὲ καλυψάμενοι παρὰ θῖν' ἁλὸς ἀτρυγέτοιο
ηήσαντ' ἔλαφον· μάλα γὰρ μέγα θηρίον ἦεν.
ὑτὰρ ἐπεὶ τάρπησαν ὁρώμενοι ὀφθαλμοῖσιν,
εῖρας νιψάμενοι τεύχοντ' ἐρικυδέα δαῖτα.
ὣς τότε μὲν πρόπαν ἦμαρ, ἐς ἠέλιον καταδύντα,
μεθα δαινύμενοι κρέα τ' ἄσπετα καὶ μέθυ ἡδύ.
μος δ' ἠέλιος κατέδυ, καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθεν,
ὴ τότε κοιμήθημεν ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης.
μος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
αὶ τότ' ἐγὼν ἀγορὴν θέμενος, μετὰ πᾶσιν ἔειπον·
Κέκλυτέ μευ μύθων, κακά περ πάσχοντες ἑταῖροι.
 φίλοι, οὐ γάρ τ' ἴδμεν, ὅπῃ ζόφος, οὐδ' ὅπῃ Ἠώς,
ὐδ' ὅπῃ Ἠέλιος φαεσίμβροτος εἶσ' ὑπὸ γαῖαν,
ὐδ' ὅπῃ ἀννεῖται· ἀλλὰ φραζώμεθα θᾶσσον
 τις ἔτ' ἔσται μῆτις, ἐγὼ δ' οὐκ οἴομαι εἶναι.
δον γάρ, σκοπιὴν ἐς παιπαλόεσσαν ἀνελθών,
ῆσον, τὴν πέρι πόντος ἀπείριτος ἐστεφάνωται·

νσόμεθ' — ἐπέλθῃ causam continent sequentium ἀλλ' γετ', — μνησόμεθα βρώμης. Denique idem erit iudican-um de loco v. 226. sqq. — ὅπῃ ζόφος κ. τ. λ. Ἔνθα φον μὲν τὴν δύσιν εἰπών, Ἠῶ δὲ τὴν ἀνατολήν, ἡρμήνευσε ὶς λέξεις εὐθὺς πλατύτερον, πρῶτα μὲν τὸν ζόφον διὰ τοῦ, τῃ ἥλιος ὑπὸ γῆν εἶσιν, εἶτα τὴν Ἠῶ διὰ τοῦ, ὅπῃ ἀνίσχει. ῦτο γάρ ἐστι τὸ ἀννεῖται, ἀντὶ τοῦ ἀναστείχει, ἀνανέεται, ατέλλει. Eustath. Et Schol. Οὐ γὰρ ἴσμεν, ὅπου δύσις, ὅπου ἀνατολή. Contra *Meric. Casaubonus de nu-ra Homeri edit. dissertat.* I. „Non duas, inquit, dun-xat mundi plagas his verbis indicari; sed quot omnino nt, 4 scilicet comprehendere Poëtam voluisse multo pro-bilius iudicabam.“ Cf. Strabon. Geograph. I. p. 59. 4.), X. p. 697 (455.). *Ukert. Bemerkungen über Ho-rs Geographie* p. 21. — τήν — ἐστεφάνωται. Vid. onys. Halicarn. περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως §. 7. Μετα-ρὰ δέ, ἥπερ ἐστὶν ἀπὸ τοῦ κυρίως δηλουμένου πράγματος ἕτερον μετενηνεγμένη μετὰ τῆς ἀμφοῖν ἀναλόγου ὁμοιότη-, καὶ πολλή ἐστι καὶ ποικίλη παρ' αὐτῷ [Ὁμήρῳ]· οἷον

αὐτὴ δὲ χθαμαλὴ κεῖται· καπνὸν δ' ἐνὶ μέσσῃ
ἔδρακον ὀφθαλμοῖσι, διὰ δρυμὰ πυκνὰ καὶ ὕλην.
Ὣς ἐφάμην· τοῖσιν δὲ κατεκλάσθη φίλον ἦτορ,
μνησαμένοις ἔργων Λαιστρυγόνος Ἀντιφάταο,
Κύκλωπός τε βίης μεγαλήτορος, ἀνδροφάγοιο.
κλαῖον δὲ λιγέως, θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέοντες·
ἀλλ' οὐ γάρ τις πρῆξις ἐγίγνετο μυρομένοισιν.
Αὐτὰρ ἐγὼ δίχα πάντας ἐϋκνήμιδας ἑταίρους
ἠρίθμεον, ἀρχὸν δὲ μετ' ἀμφοτέροισιν ὄπασσα·

ἐστιν, — Νῆσος, τὴν πέρι πόντος ἀπείριτος ἐστεφάνωται. ὃν γὰρ λόγον ἔχει — στέφανος πρὸς τοῦτον, ὃν περίκειται, τὸν αὐτὸν θάλασσα πρὸς νῆσον. ἀλλὰ τὸ χρήσασθαι τοῖς ὁμοίοις, ἀντὶ τῶν κυρίων, ὀνόμασιν, εὐειδέστερον καὶ ἐναργέστερον ποιεῖ τὸν λόγον. cf. *Passow.* s. v. στεφανόω. De verbis *πόντος ἀπείριτος* vid. *Ukert, Bemerkungen* p. 12. — *ἔδρακον* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 173. 4. —

V. 198 — 225. Ad v. 199. sqq. cf. Ovid. Metam. XIV, 248. sqq.

Nos quoque Circaeo religata in littore pinu,
Antiphatae memores, immansuetique Cyclopis,
Ire negabamus, et tecta ignota subire.

ἀλλ' — γάρ vid. *Hermann.* ad Viger. p. 811. *Voigtlaender.* ad Lucian. diall. mortt. p. 14 sq. not. f. — *πρῆξις* i. q. ἄνυσις IV, 544., ubi vid. quae annotavi p. 214. cf. *Koeppen.* ad Il. XXIV, 524., qui vero minus recte interpretatur πρῆξις per nostrum *Abhülfe.* vid. *Passow.* s. v. πρᾶξις. Ad sententiam simul v. 202. expressam cf. Senec. Hippolyt. v. 402. *Miseros non levat dolor.* — *ἠρίθμεον* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 149. 2. b. p. 218. §. 221. 81. a. p. 363. Eustathius observat: Ἰστέον ὅτι ἐν τῷ, ἠρίθμεον, ἀρχὸν δέ, καὶ ἑξῆς, τινὲς μὲν δακτυλικῶς τὴν ἀρχὴν ἐπόδισαν, λαβόντες τὴν ρι συλλαβὴν βραχεῖαν διὰ τὸ ἐπιγμένον ἄφωνον θῆτα, οἷον, ηριθμε, τὸ δὲ ον μακρὸν ἐδέξαντο κατὰ πολλὰς αἰτίας. καὶ οὕτω δὲ αὐτοὶ καὶ τῆς αρ συλλαβῆς ἀπετέλεσαν πόδα σπονδεῖον. καὶ οὕτω μέν τινες. ἕτεροι δὲ τὸ η καὶ τὸ ρι καταλογισάμενοι εἰς σπονδεῖον, τὰς ἐφεξῆς τρεῖς συλλαβὰς τρόπῳ συνεκφωνήσεως ἤγουν συνιζήσεως σπονδειακῶς ἐξ ἀναπαίστου ἐῤῥύθμησαν. — V. 212. sqq. Cf. Virgil. Aen. VII, 15. sqq.

Hinc exaudiri gemitus, iraeque leonum
Vincla recusantum, et sera sub nocte rudentum:

:ῶν μὲν ἐγὼν ἦρχον, τῶν δ' Εὐρύλοχος θεοειδής.
:λήρους δ' ἐν κυνέῃ χαλκήρεϊ πάλλομεν ὦκα·
ν δ' ἔθορε κλῆρος μεγαλήτορος Εὐρυλόχοιο.
ῆ δ' ἰέναι, ἅμα τῷγε δύω καὶ εἴκοσ' ἑταῖροι
:λαίοντες· κατὰ δ' ἄμμε λίπον γοόωντας ὄπισθεν.
ὗρον δ' ἐν βήσσῃσι τετυγμένα δώματα Κίρκης
:εστοῖσιν λάεσσι, περισκέπτῳ ἐνὶ χώρῳ.
ἀμφὶ δέ μιν λύκοι ἦσαν ὀρέστεροι ἠδὲ λέοντες,
:οὺς αὐτὴ κατέθελξεν, ἐπεὶ κακὰ φάρμακ' ἔδωκεν.
ὐδ' οἵγ' ὡρμήθησαν ἐπ' ἀνδράσιν, ἀλλ' ἄρα τοίγε
ὐρῇσιν μακρῇσι περισσαίνοντες ἀνέσταν.

Setigerique sues, atque in praesepibus ursi
Saevire, ac formae magnorum ululare luporum,
Quos hominum ex facie dea saeva potentibus herbis
Induerat Circe in vultus ac terga ferarum.

Quo loco Virgilium more suo superiorem facit Homero *Scaliger.* poëtic. V, 3. „Omitto circumscriptiones, quibus nihil accommodatius ad Heroicam maiestatem; ut, *rae leonum;* et naturam, *vincla recusantum.* At versus lli duo divini ultimi. Homines enim adhuc erant, facie antum mutata. Idcirco non *lupos*, sed *formas*, hoc est, iguras luporum dixit vir incomparabilis." Notandum tamen, ut inquit *Clarkius* ad h. l., rem non unam eandemque describere utrumque poëtam. Homerum enim feras agrestes medicaminibus cicuratas, Virgilium homines n ferarum speciem conversos depingere. Cf. Ovid. Metamm. XIV, 254. sqq.

Quae simul affigimus, stetimusque in limine tecti;
Mille lupi, mistaeque lupis ursaeque leaeque
Occursu fecere metum; sed nulla timenda,
Nullaque erat nostro factura in corpore vulnus.
Quin etiam blandas movere per aëra caudas
Nostraque adulantes comitant vestigia. —

περισκέπτῳ ἐνὶ χώρῳ. Ὅ ταυτόν ἐστι τῷ ἐν σκοπιᾷ καὶ περιωπῇ. Eustath. *Daceria* vero interpretatur *dans un lieu couvert.* Cf. I, 426. p. 50. — *κατέθελξεν* i. e. *mansuefaciendo sibi subiecerat.* Neque enim vim verbi καταθέλγειν plane haurit interpretatio Schol. πρᾴους καὶ ἡμέρους ἐποίησεν et Eustathii: τὸ ἔθελξεν οὐ πρὸς τὸ μεταμορφῶσαι σημαίνει [quod recte animadvertit contra Ambr. Q.], ἀλλὰ τὸ *νωθέστερον* ποιῆσαι πρὸς τὰς ἐνεργείας. Cf. V, 47. XV, 321. XVIII, 280. *Koeppen.* ad Il. XII, 257. *Passow.* s. v. καταθέλγω. — *περισσαίνοντες.*

ὡς δ' ὅτ' ἂν ἀμφὶ ἄνακτα κύνες δαίτηθεν ἰόντα
σαίνωσ'· αἰεὶ γάρ τε φέρει μειλίγματα θυμοῦ·
ὣς τοὺς ἀμφὶ λύκοι κρατερώνυχες ἠδὲ λέοντες
σαῖνον· τοὶ δ' ἔδδεισαν, ἐπεὶ ἴδον αἰνὰ πέλωρα.
ἔσταν δ' ἐν προθύροισι θεᾶς καλλιπλοκάμοιο·
Κίρκης δ' ἔνδον ἄκουον ἀειδούσης ὀπὶ καλῇ,
ἱστὸν ἐποιχομένης μέγαν, ἄμβροτον· οἷα θεάων
λεπτά τε καὶ χαρίεντα καὶ ἀγλαὰ ἔργα πέλονται.
τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε Πολίτης, ὄρχαμος ἀνδρῶν,
ὅς μοι κήδιστος ἑτάρων ἦν, κεδνότατός τε·
Ὦ φίλοι, ἔνδον γάρ τις ἐποιχομένη μέγαν ἱστόν,

Καιριωτάτη λέξις τὸ σαίνειν ἐπὶ ζώων ἀλόγων, ὅ ἐστι, σείειν τὴν οὐράν. διὸ καὶ ἐνέμεινε, τρὶς αὐτὴν εἰπών [Cf. *Sturz.* Lexic. Xenoph. Vol. I. p. 701. *Spitzner* observ. in Q. Smyrnaeum p. 206.]. *γίνεται δὲ ἀπὸ τοῦ σέω σῶ, τὸ σείω, σαίνω, ὡς βῶ βαίνω, ξῶ ξαίνω, κῶ καίνω, χῶ χαίνω, καὶ τὰ ὅμοια. λέγεται δὲ ἡ λέξις παρὰ τοῖς μεθ' Ὅμηρον μεταφορικῶς, καὶ ἐπὶ τοῦ κολακεύειν, διὰ τὸ ἐν τοῖς σαίνουσι ζώοις κολακευτικόν.* Eust. Ita Aeschyl. Prometh. v. 834. *εἰ τῶνδε προσσαίνει σέ τι*, si quid horum tibi *adblanditur.* Agamemn. v. 1674. *οὐκ ἂν Ἀργείων τόδ' εἴη, φῶτα προσσαίνειν κακόν*, hominem malum *adulari.* Sophocl. Antig. v. 1228. *παιδός με σαίνει φθόγγος.* Oedip. C. v. 311. *φαιδρὰ γοῦν ἀπ' ὀμμάτων σαίνει με προστείχουσα.* Cf. Gell. N. A. V, 14. *leo — caudam more atque ritu adulantium canum clementer et blande movet, hominisque fere corpori adjungit, προσσαίνει.* Calpurn. Eclog. IV, 66.

— — blandae cui saepe canenti
Adlusere ferae.

Quint. Calab. V, 93.

— — τοὶ δ' ἑκατέρθεν ἀολλέες ἀμφὶς ἄνακτα
Ἀγρόμενοι δελφῖνες ἀπειρέσιον κεχάροντο,
Σαίνοντες βασιλῆα —

Hom. Il. XIII, 27. Similiter de adulatione usurpatur *ὑπέρχεσθαι.* vid. Aelian. V. H. VII, 17. *οὐδὲ θωπεύσας οὐδὲ ὑποδραμών.* Pollux IV, 49. — *ἀμφὶ ἄνακτα κύνες.* „Homeri igitur imitatione cum aliis *κυνὸς ἄνακτα* vocant Dominum [canis] *Callimach.* H. in L. v. 114., qui et v. 219. alterum dimidium traduxit in H. in Dian. v. 51.“ *Ern.* Cf. I, 397. Aeschyl. Pers. v. 376. *κώπης ἄνακτες* v. 381. *νεῶν ἄνακτες.* —

V. 226 — 250. *ἱστὸν ἐποιχομένη* i. e. *ὑφαίνουσα.*

καλὸν ἀοιδιάει — δάπεδον δ' ἅπαν ἀμφιμέμυκεν —
ἢ θεὸς ἠὲ γυνή· ἀλλὰ φθεγγώμεθα θᾶσσον.
Ὣς ἄρ' ἐφώνησεν· τοὶ δ' ἐφθέγγοντο καλεῦντες.
ἡ δ' αἶψ' ἐξελθοῦσα θύρας ὤϊξε φαεινάς,
καὶ κάλει· οἱ δ' ἅμα πάντες ἀϊδρείῃσιν ἕποντο·
Εὐρύλοχος δ' ὑπέμεινεν, ὀϊσάμενος δόλον εἶναι.

---

vid. *Passow*. s. v. ἐποίχομαι. Egregie huic verbi ἐποίχεσθαι usui convenit Latinorum *aggredi aliquid*. Praeterea cf. *Ruhkopf*. ad Il. Γ, 31. „*Die früheste Art der Weberei, die noch in Ostindien hier und da üblich ist, geschah von Personen die am Gewebe standen und herumgingen. Vgl. Schneider zu Scriptt. de Re rust. im Register unter Tela.*" — γάρ vid. quae monui ad v. 190. — ἀλλά vid. quae annotavi ad v. 176. — ἀμφιμέμυκεν vid. *Koeppen*. ad Il. V, 749. — καλεῦντες vid. *Thiersch*. Gr. Gr. §. 221. 80. c. p. 362. — ἀϊδρείῃσιν cf. Il. VII, 198. XI, 271. — ὀϊσάμενος δόλον. Ἀπὸ τοῦ μόνην οὖσαν φιλοφρόνως αὐτοὺς καλεῖν, καὶ ἀπὸ τῆς ἡμερότητος τῶν θηρίων, Schol. — v. 234. sqq. Vid. *Riccii* dissertt. Homm. p. 130. ed. *Born*. „Multo vero magis legenti molesta est potio illa, cuius vel sola recordatio insuetis nobis nauseam faciat, graece κυκεών, latine *cocetum:* vinum nempe cum caseo mixtum, simila ac melle; cepaeque erant gulae irritamentum ad bibendum. Eam siquidem potionem et Ulyssi in suis aedibus praebuit Circe, *Odyss. lib. X.* et Machaoni in tentorio Nestoris famula Hecamede *Iliad. lib. XI.* Eius et in Eleusiniis mysteriis post ieiunia Clemens Alexandrinus meminit in admonitione ad gentes. Ut haec omnia, quae in Homerum obiici solent, diluamus, illud animadvertatis, oportet, — quod alias saepe monuimus, mores heroum, veterumque hominum longe simpliciores fuisse nostris," *etc.* ibid. p. 133. „Ultimo de potione illa *cyceone*, sive *coceto* nuncupata [cf. v. 235. Il. XI, 638] aliquid dicendum. Equidem fateor, insuetis nobis, vel cum narratur, iniucundam esse ac molestam: non inde tamen inferendum, delectabilem non fuisse veteribus, ac pergratam, uni ad se reficiendos eam sumerent. Angli etiam hodie vinum cum lacte commixtum potant, eumque potum in deliciis habent. Unguenta vino permixta antiquos bibere consuevisse, docet Plinius *lib. III. c. 18.* atque Athenaeus *lib. XIII. c.* 11. Illinc illud Iuvenalis *Sat. III.*

Quum perfusa mero spumant unguenta Falerno.

εἷσεν δ' εἰςαγαγοῦσα κατὰ κλισμούς τε θρόνους τε·
ἐν δέ σφιν τυρόν τε καὶ ἄλφιτα καὶ μέλι χλωρὸν
οἴνῳ Πραμνείῳ ἐκύκα· ἀνέμισγε δὲ σίτῳ

Nunc vero nos tales potiones, quamvis beatioribus usitatas, propter insuetudinem, non minus, quam Homericum cyceonem, aversamur. Praeterea observandum, vinum dulce valde arrisisse Graecis. Unde Homerus passim nominat *μελιηδέα οἶνον mellitum vinum*. Quae autem ad commiscendum cyceonem concurrebant, caseus, farina, mel, dulcia omnia. Cepas ipsas quae illi potui adiungi solebant, non acris, sed dulcis saporis esse in Graecia, maximeque in insulis Aegaei maris, nec odore, quo nostrae, ingrato adfici, testis luculentus in suis itineribus Sponius est apud Calmetium *Num. c. XI*. Non igitur fastidiendus Homerus est aut reprobandus, propter ea quae a moribus nostris dissident, dum gentibus illis probata erant, usuque recepta. Quemadmodum enim genus aliquod cibi, vel potionis, aliis populis acceptum, nobis est insuave; sic e contrario, quod nobis adlubet et voluptuosum est, aliorum palatum, usu non accedente, saepe fastidit. Neque tamen aequum esse dixerimus, si quis propterea nos redarguat, et condemnet, quod iis utamur, quae palato suo iucunde non sapiunt." — *ἄλφιτα* vid. *Koeppen.* ad Il. XI, 630. *„τὸ ἄλφιτον, war der Römische Puls, gedörrte und zermalmte Gerste, die durch zugeschüttetes Wasser zu einem Brei geworden war. Vgl. Odyss. X, 234. cf. Heyne Opusc. I, 371. Ovid. Metam. XIV, 274 übersetzt es: tosti hordea grani. Hesych. τὸ ἀπὸ νέας κριθὰς ἢ σίτου πεφύρμενον ἄλευρον. — ἀκτὴ ἀλφίτου, fragmen pultis: denn wahrscheinlich liess man diesen Puls trocken werden, und erweichte ihn wieder, wenn er gegessen werden sollte. Da dieses ἄλφιτον ihnen statt des Brodes diente, so heisst es μυελὸν ἀνδρῶν. Odyss. II, 290. und weil es Gabe der Gottheit, ἱερὸν ἀλφίτον; S. zu V, 499. und wahrscheinlich daher auch ἱερὸς ἀκτὴ Δημήτερος, Hesiod. Erga v. 464.*" Cf. Ovid. Mett. XIV, 273. sqq.

— — Misceri tosti iubet hordea grani
Mellaque, vimque meri cum lacte coagula passo;
Quique sub hac lateant furtim dulcedine succos
Adiicit. — —

Πραμνείῳ. Ἔνιοι μὲν τῷ ἐκ Πραμνείας ἀμπέλου γενομένῳ οἴνῳ. λέγεται δὲ καὶ Πραμνεία ἄμπελος, ὡς καὶ Θασία. ἔνιοι δὲ Πραμνείῳ, τῷ πραΰνοντι τὸ μένος, οἷον τὴν ψυχὴν ἢ

φάρμακα λύγρ', ἵνα πάγχυ λαθοίατο πατρίδος αἴης.
αὐτὰρ ἐπεὶ δῶκέν τε καὶ ἔκπιον, αὐτίκ' ἔπειτα
ῥάβδῳ πεπληγυῖα, κατὰ συφεοῖσιν ἐέργνυ.
οἱ δὲ συῶν μὲν ἔχον κεφαλὰς, φωνήν τε τρίχας τε,
καὶ δέμας, αὐτὰρ νοῦς ἦν ἔμπεδος, ὡς τὸ πάρος περ.
ὣς οἱ μὲν κλαίοντες ἐέρχατο· τοῖσι δὲ Κίρκη
παρ' ἄκυλον βάλανόν τ' ἔβαλεν, καρπόν τε κρανείης,
ἔδμεναι, οἷα σύες χαμαιευνάδες αἰὲν ἔδουσιν.

πραότητα ἄγοντι. οἱ δὲ, ὅτι τὸν οἶνον ἔνιοι καὶ καυστικοί, ἔνιοι δὲ ἡδεῖς, τινὲς δὲ πραμνείσιοι καὶ παραμόνιμοι εἰς παλαίωσιν, καὶ μὴ μεταβάλλοντες. Schol. Eustathius autem ad Il. XI, 638. haec exponit: μέλας δὲ οὗτος ἦν, καλούμενος οὕτως, ἢ ὅτι πραΰνει μένος, ἢ ὅτι παραμεμένηκε παλαιωθείς. οἱ δέ φασι πέτραν ἢ ὄρος οἰνοφόρον ἐν Ἰκάρῳ τῇ νήσῳ εἶναι, Πράμνην καλουμένην, ἐν ᾗ πρῶτον ἔφυ ἄμπελος, ἀφ' ἧς ὁ οἶνος Πράμνειος. καίτοι τούτῳ τῷ λόγῳ διὰ τοῦ ι ὤφειλεν ἔχειν τὴν γραφήν, ὡς ὁ Θάσιος καὶ ὁ Σάμιος, οἷα τοπικόν. νῦν δὲ οὕτω στερεῶς ἔχει τῆς διὰ διφθόγγου γραφῆς, ὥστε καὶ πράμνεος ὑπό τινων λέγεται, ὡς χρύσεος χρύσειος, καὶ τὰ τοιαῦτα κ. τ. λ. cf. Athenaeus I, 24. (55.) vid. *Tollius* ad Apollon. Lexic. p. 564. sq. Plin. XIV, 4. *Pramnium generosi vini genus, quod Smyrnaeorum agro nascebatur juxta delubrum matris deorum, etiam Homeri carmine celebratum.* Schol. ad Aristoph. Equit. v. 107. Aelian. V. H. XII, 31. — φάρμακα cf. *Riccii* dissertt. Homm. p. 426. sq. — αὐτίκ' ἔπειτα ῥάβδῳ πεπληγυῖα. Πεπληγέναι οὐ μόνον τὸ πληγῆναι παθητικῶς, ἀλλὰ καὶ τὸ πλῆξαι. μέσου γὰρ παρακειμένου τὸ ῥῆμα. ῥάβδῳ γοῦν ἡ Κίρκη πεπληγυῖα, ὅ ἐστι πλήξασα, ἐποίησε τὰ ἑαυτῆς, χρωμένη ταύτῃ πρός τινα γοητείαν δι' ἐπαφῆς. Ὅλως δὲ αἱ θεῖαι ῥάβδοι ἐνεργοί φασι παρ' Ὁμήρῳ. Ποσειδῶν τε γὰρ σκοπανίῳ [scr. σκηπανίῳ] πλήξας τινὰ ἐνίησι μένος [Il. XIII, 59.]. καὶ Ἀθηνᾶ πλήττουσα ῥάβδῳ ἀλλοιοῖ τὸν Ὀδυσσέα [Od. XIII, 429.]. καὶ Ἑρμῆς χρώμενος αὐτῇ τοὺς μὲν θέλγει, τοὺς δὲ καὶ ὑπνώοντας ἐγείρει [Il. XXIV, 343. Od. V, 47.]. Eustath. Cf. *Koeppen.* ad Iliad. XIII, 59. Ovid. Metamm. XIV, 278. *Et tetigit summos virga dea dira capillos.* — κατά vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 147. 10. p. 215. sq. — φωνήν cf. XIV, 412. — νοῦς vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 184. 13. — ἐέρχατο vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 166. 3. p. 252. §. 212. 35. b. p. 346. — χαμαιευνάδες. Τὸ χαμαιευνάδες συστέλλει τὴν μαι συλλαβήν, ὡς καὶ ἐν Ἰλιάδι τό, ἀνιπτόποδες χαμαιεῦναι [Il. XVI, 235.]. καὶ

Εὐρύλοχος δ' αἶψ' ἦλθε θοὴν ἐπὶ νῆα μέλαιναν,
ἀγγελίην ἑτάρων ἐρέων καὶ ἀδευκέα πότμον.
οὐδέ τι ἐκφάσθαι δύνατο ἔπος, ἱέμενός περ,
κῆρ ἄχεϊ μεγάλῳ βεβολημένος· ἐν δέ οἱ ὄσσε
δακρυόφιν πίμπλαντο, γόον δ' ὠΐετο θυμός.
ἀλλ' ὅτε δή μιν πάντες ἀγασσάμεθ' ἐξερέοντες,
καὶ τότε τῶν ἄλλων ἑτάρων κατέλεξεν ὄλεθρον·
Ἤιομεν, ὡς ἐκέλευες, ἀνὰ δρυμά, φαίδιμ' Ὀδυσσεῦ·
εὕρομεν ἐν βήσσῃσι τετυγμένα δώματα καλά.
[ξεστοῖσιν λάεσσι, περισκέπτῳ ἐνὶ χώρῳ.]
ἔνθα δέ τις μέγαν ἱστὸν ἐποιχομένη λίγ' ἄειδεν,
ἢ θεὸς ἠὲ γυνή· τοὶ δ' ἐφθέγγοντο καλεῦντες.
ἡ δ' αἶψ' ἐξελθοῦσα θύρας ὤϊξε φαεινάς,
καὶ κάλει· οἱ δ' ἅμα πάντες ἀϊδρείῃσιν ἕποντο·
αὐτὰρ ἐγὼν ὑπέμεινα, ὀϊσάμενος δόλον εἶναι.
οἱ δ' ἅμ' ἀϊστώθησαν ἀολλέες, οὐδέ τις αὐτῶν
ἐξεφάνη· δηρὸν δὲ καθήμενος ἐσκοπίαζον.

τὴν αἰτίαν λέγουσιν αἱ τῆς γραμματικῆς ἐξηγηταί, εἰσὶ δὲ χαμαιευνάδες αἱ κατά τι ἴδιον ἐπὶ βάθρου ὀρύσσουσαι καὶ κοιμώμεναι, ἴσως δὲ καὶ αἱ κατὰ λάκκων ἐπίτηδες ἐγκλειόμεναι. Eustath. — v. 246. Cf. IV, 704. p. 228. Il. XVII, 695. Apollon. Argonaut. III, 503.

Δὴν δ' ἄνεῳ καὶ ἄναυδοι ἐς ἀλλήλους ὁρόωντο,
Ἄτῃ ἀμηχανίῃ τε κατηφέες.

Ovid. Metamm. XIII, 538. sqq.

— — Obmutuit illa dolore;
Et pariter vocem, lacrymasque introrsus obortas
Devorat ipse dolor. — —

Claudian. de Rapt. Proserp. III, 151. sq.

Haeserunt lacrymae; non vox, non spiritus oris
Redditur. — —

Seneca Hippolyt. v. 604. *Curae leves loquuntur, ingentes stupent.* —

V. 251 — 280. *Ἤιομεν — εὕρομεν κ. τ. λ.* Ὅτι ἐπαινοῦνται τῆς εὐρυθμίας τὰ δύο ἔπη ταῦτα. Ἤιομεν ὡς ἐκέλευες etc. καλὸν δ' ἐν τούτοις καὶ ἡ ἀσύνδετος εἰςβολή. Eustath. Adde Dionys. Halic. περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως §. 8. Longin. de sublimitate §. 19. init. **Thiersch.** Gr. Gr. §. 312. 33. a. p. 579. sq. — v. 261. sq. Cf. Virg. Aen. VIII, 459. *Tum lateri atque humeris Tegeaeum subligat*

Ὣς ἔφατ᾽· αὐτὰρ ἐγὼ περὶ μὲν ξίφος ἀργυρόηλον
ὤμοιϊν βαλόμην, μέγα, χάλκεον· ἀμφὶ δὲ τόξα·
τὸν δ᾽ αἶψ᾽ ἠνώγεα αὐτὴν ὁδὸν ἡγήσασθαι.
αὐτὰρ ὅγ᾽ ἀμφοτέρῃσι λαβὼν ἐλλίσσετο γούνων·
[καί μ᾽ ὀλοφυρόμενος ἔπεα πτερόεντα προςηύδα·]
Μή μ᾽ ἄγε κεῖσ᾽ ἀέκοντα, Διοτρεφές, ἀλλὰ λίπ᾽ αὐτοῦ·
οἶδα γὰρ, ὡς οὔτ᾽ αὐτὸς ἐλεύσεαι, οὔτε τιν᾽ ἄλλον
ἄξεις σῶν ἑτάρων· ἀλλὰ ξὺν τοῖςδεσι θᾶσσον
φεύγωμεν· ἔτι γάρ κεν ἀλύξαιμεν κακὸν ἦμαρ.
Ὣς ἔφατ᾽· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προςέειπον·
Εὐρύλοχ᾽, ἤτοι μὲν σὺ μέν᾽ αὐτοῦ τῷδ᾽ ἐνὶ χώρῳ,
ἔσθων καὶ πίνων, κοίλῃ παρὰ νηῒ μελαίνῃ·
αὐτὰρ ἐγὼν εἶμι· κρατερὴ δέ μοι ἔπλετ᾽ ἀνάγκη.
Ὣς εἰπὼν, παρὰ νηὸς ἀνήϊον ἠδὲ θαλάσσης.
ἀλλ᾽ ὅτε δὴ ἄρ᾽ ἔμελλον, ἰὼν ἱερὰς ἀνὰ βήσσας,
Κίρκης ἵξεσθαι πολυφαρμάκου ἐς μέγα δῶμα,
ἔνθα μοι Ἑρμείας χρυσόῤῥαπις ἀντεβόλησεν,
ἐρχομένῳ πρὸς δῶμα, νεηνίῃ ἀνδρὶ ἐοικὼς,
πρῶτον ὑπηνήτῃ, τοῦπερ χαριεστάτη ἥβη·
ἔν τ᾽ ἄρα μοι φῦ χειρί, ἔπος τ᾽ ἔφατ᾽, ἔκ τ᾽ ὀνόμαζεν·
Πῇ δ᾽ αὖτ᾽, ὦ δύστηνε, δι᾽ ἄκριας ἔρχεαι οἶος,
χώρου ἄϊδρις ἐών; ἕταροι δέ τοι οἵδ᾽ ἐνὶ Κίρκης

---

ensem. — ἀμφοτέρῃσι vid. *Thiersch*. Gr. Gr. §. 313. 6. d. — v. 265. non solum deest in pluribus codd. et ab Eustathio reprobatur, sed est etiam, ut jam judicavit *Ernestius* ad h. l., manifeste frigidus, cum ἐλλίσσετο v. 264. jam allocutionem exprimat. — ξύν vid. *Thiersch*. Gr. Gr. §. 175. 3. — ἤτοι — ἔσθων καὶ πίνων cf. II, 305. p. 93. — παρά cf. *Gynther*. de usu praepositt. apud Homer. §. 24. 1. p. 36. — Ἑρμείας χρυσόῤῥαπις — χαριεστάτη ἥβη vid. *Klopfer's mytholog. Wörterbuch* II, 231. sqq. 239. Ad verba πρῶτον ὑπηνήτῃ Schol. haec habet: ἄρτι γενειῶντι. ὑπήνη δέ ἐστι τὸ ἐπάνω χεῖλος, ἀφ᾽ οὗ [*Baumgarten-Crusius* legi vult ἐφ᾽ οὗ] πρῶτον γεννᾶται χνοῦς, ὅ ἐστιν ἡ πρώτη τοῦ γενείου ἔκφυσις [editt. antiq. ἔμφυσις]. Praeterea cf. Theocrit. Idyll. XI, 9. Ἄρτι γενειάσδων περὶ τὸ στόμα τὼς κροτάφως τε. Virg. Aen. IX, 181.

Ora puer prima signans intonsa juventa. —

V. 281 — 301. ἐνὶ Κίρκης ἔρχεαι. Τό, ἐν Κίρ-

ἔρχαται, ὥςτε σύες, πυκινοὺς κευθμῶνας ἔχοντες,
ἦ τοὺς λυσόμενος δεῦρ' ἔρχεαι; οὐδέ σέ φημι
αὐτὸν νοστήσειν, μενέεις δὲ σύγ', ἔνθα περ ἄλλοι.
ἀλλ' ἄγε δή σε κακῶν ἐκλύσομαι ἠδὲ σαώσω·
τῆ, τόδε φάρμακον ἐσθλὸν ἔχων, ἐς δώματα Κίρκης
ἔρχευ, ὅ κέν τοι κρατὸς ἀλάλκῃσιν κακὸν ἦμαρ.
πάντα δέ τοι ἐρέω ὀλοφώϊα δήνεα Κίρκης.
τεύξει τοι κυκεῶ, βαλέει δ' ἐν φάρμακα σίτῳ·
ἀλλ' οὐδ' ὥς θέλξαι σε δυνήσεται· οὐ γὰρ ἐάσει
φάρμακον ἐσθλόν, ὅ τοι δώσω· ἐρέω δὲ ἕκαστα.
ὁππότε κεν Κίρκη σ' ἐλάσῃ περιμήκεϊ ῥάβδῳ,
δὴ τότε σὺ ξίφος ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ,

κης ἔρχαται, Ἀττικὴν ἔχει ἔλλειψιν. κεῖται γὰρ ἀντὶ τοῦ, ἐν δώμασι Κίρκης καθειργμένοι εἰσίν. Ἰωνικὸν δὲ τὸ ἔρχαται, καθὰ καὶ πρὸ ὀλίγου τὸ ἐέρχατο [v. 241.]. τοῦτο μὲν ἀπὸ τοῦ εἶρκται, παθητικοῦ παρακειμένου, ἐκεῖνο δὲ ἀπὸ τοῦ εἵρκτο ὑπερσυντελικοῦ. πρὸς ὅπερ ὅμοιον καὶ τό, εἵλικτο εἱλίχατο, ὡς Ἡρόδοτος, εἱλίχατο, τουτέστιν εἱλιγμένοι ἦσαν, μίτραις [Herodot. VII, 76. 90.] Eustath. Vid. *Maittaire* de Graec. ling. diall. p. 464. sq. B. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 212. 35. b. p. 346. — *κράτος ἀλάλκῃσιν — ἦμαρ* vid. *Spitzner.* observ. in Q. Smyrnaeum p. 220. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 208. 10. §. 254. 4. — *ὀλοφώϊα* cf. ibid. §. 166. 12. not. — *κυκεῶ.* κυκεῶνα κατὰ ἀποκοπήν [ὁμοίως τῷ ἱδρῶτα ἱδρῶ καὶ τοῖς τοιούτοις Eust.]. κυκεὼν δὲ λέγεται τὸ ἐξ οἴνου καὶ μέλιτος καὶ ἀλφίτων καὶ ὕδατος καὶ τυροῦ ἀναμεμιγμένον πόμα. Schol. Vid. quae annotavi supra ad v. 233 sqq. et *Turnebi* adversaria miscell. XII, 8. — *θέλξαι* vid. supra ad v. 213. Optime sensum verbi perspexit Heraclid. Pontic., qui haec habet: φαρμάκων τε τῶν παρὰ Κίρκης *γέγονε κρείττων*, ὑπὸ πολλῆς σοφίας πεμμάτων ἐπεισάκτων κακῶν *οὐχ ἡττώμενος*. Perperam *Clarkius* vertit *θέλξαι incitare.* Schol. certe melius interpretatur κακῶσαι, τὸν νοῦν ἀλλοιῶσαι. cf. infra v. 318. 326. Praeterea cf. Ovid. Remed. amor. v. 263.

Quid tibi profuerunt, Circe, Perseides herbae,
Cum sua Neriteas abstulit aura rates?

Tibull. Eleg. IV, 1, 61. sqq.

Solum nec doctae verterunt pocula Circes,
Quamvis illa foret Solis genus, apta vel herbis,
Aptaque vel cantu veteres mutare figuras. —

Κίρκῃ ἐπαΐξαι, ὥςτε κτάμεναι μενεαίνων.
ἡ δέ σ' ὑποδδείσασα κελήσεται εὐνηθῆναι·
ἔνθα σὺ μηκέτ' ἔπειτ' ἀπανήνασθαι θεοῦ εὐνήν,
ὄφρα κέ τοι λύσῃ θ' ἑτάρους, αὐτόν τε κομίσσῃ·
ἀλλὰ κέλεσθαί μιν μακάρων μέγαν ὅρκον ὀμόσσαι,
μήτι σοι αὐτῷ πῆμα κακὸν βουλευσέμεν ἄλλο·
μή σ' ἀπογυμνωθέντα κακὸν καὶ ἀνήνορα θείῃ.

ἐπαΐξαι vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 232. 8. — κομίσσῃ κομιδῆς καὶ ἐπιμελείας ἀξιώσῃ. Schol. — σοι αὐτῷ vid. *Thiersch.* §. 205. 15. — κακόν — θείῃ cf. Horat. Epist. I, 11. 23. sqq.

— — Circes pocula nosti;
Quae si cum sociis stultus cupidusque bibisset,
Sub domina meretrice fuisset turpis et excors;
Vixisset canis immundus, vel amica luto sus. —

V. 302 — 324. Ad v. 302. sqq. vid. *Riccii* dissertt. Homer. p. 427 sq. „Locum hunc de Moly, sic enim vocat antidotum a Mercurio Ulyssi praebitum [v. 305.], expressit Ovidius *Metamorph. lib. XIV.* — —

Pacifer huic dederat florem Cyllenius album,
Moly vocant superi, nigra radice tenetur.
Tutus eo, monitisque simul coelestibus intrat
Ille domum Circes, et ad insidiosa vocatus
Pocula, conantem virga mulcere capillos
Reppulit et stricto pavidam deterruit ense.
Inde fides dextraeque datae, thalamoque receptus
Conjugii dotem sociorum corpora poscit.

Radicem illam in Aegypto nasci ferunt, cuius virtutem putat Spondanus intellexisse Homerum, qui ab Aegyptiis, apud quos diu commoratus, factus sit doctior. Narratque idem Spondanus, ipsum Homericum Moly a Melchiore Guillandino, qui medicinam Patavii faciebat, inter sua carissima cimelia reconditum et accuratissime servatum. Equidem superstitiosam atque inanem censeo Moly huius facultatem, quam Aegyptii iactabant; eam tamen ex eis acceptam Homerus huic loco optime accommodavit. Mercurium vero Ulyssi praecipientem inducit ut arreptum gladium in triveneficam illam intendat, quia adversus Sagarum incantationes aiunt nihil esse tutius animi confidentia et audacia." Adde Plin. H. N. XXV, 4. *Laudatissima herbarum est Homero quam vocari a Diis putat Moly, et inventionem ejus Mercurio assignat, contraque*

Ὣς ἄρα φωνήσας πόρε φάρμακον Ἀργειφόντης,
ἐκ γαίης ἐρύσας, καί μοι φύσιν αὐτοῦ ἔδειξεν.
ῥίζῃ μὲν μέλαν ἔσκε, γάλακτι δὲ εἴκελον ἄνθος·
μῶλυ δέ μιν καλέουσι θεοί· χαλεπὸν δέ τ' ὀρύσσειν
ἀνδράσι γε θνητοῖσι· θεοὶ δέ τε πάντα δύνανται.
Ἑρμείας μὲν ἔπειτ' ἀπέβη πρὸς μακρὸν Ὄλυμπον,
νῆσον ἀν' ὑλήεσσαν· ἐγὼ δ' ἐς δώματα Κίρκης
ἤϊα· πολλὰ δέ μοι κραδίη πόρφυρε κιόντι.
ἔστην δ' εἰνὶ θύρῃσι θεᾶς καλλιπλοκάμοιο·
ἔνθα στὰς ἐβόησα, θεὰ δέ μευ ἔκλυεν αὐδῆς.
ἡ δ' αἶψ' ἐξελθοῦσα θύρας ὤϊξε φαεινάς,
καὶ κάλει· αὐτὰρ ἐγὼν ἑπόμην, ἀκαχήμενος ἦτορ.
εἷσε δέ μ' εἰςαγαγοῦσα ἐπὶ θρόνου ἀργυροήλου,
καλοῦ, δαιδαλέου· ὑπὸ δὲ θρῆνυς ποσὶν ἦεν·

---

summa veneficia demonstrat. Nasci eam hodie circa Pheneum, et in Cyllene Arcadiae tradunt, specie illa Homerica, radice rotunda nigraque, magnitudine cepae, folio scyllae, effodi autem difficulter. Theophrast. histor. plantt. IX, 15. Lycophron. Cassandr. v. 678. Dioscor. III, 52, 53. Schol. *Μῶλυ*, inquit, *βοτάνης εἶδος, παρὰ τὸ μωλύειν, ὅ ἐστιν ἀφανίζειν τὰ φάρμακα. φασὶ δὲ τὸ* [*Barnesius* et *Baumgarten - Crusius* leg. *τοῦτο*] *ἑλκόμενον τῆς ῥίζης* [Ambr. *τῷ τέλει τῆς ῥίζης*] *θάνατον ἐπιφέρειν τῷ ἀποσπῶντι* [Ambros. *ἀνασπῶντι*]. Pal. haec habet: *Μῶλυ δέ ἐστι κατὰ τοὺς ἰατροὺς τὸ ἄγριον πήγανον.* Sed temere ipse *Riccius* l. l. p. 429. praeeunte Eustathio ad allegoricam loci explicationem delabitur, ita ut nominatim *Μῶλυ* significare voluerit Homerus *τὴν παιδείαν*. Cf. Antholog. epigramm. I, 72, 8. Themist. orat. XXVII. Eustathius autem ad. v. 305. addit: *Χαλεπόν ἐστιν ἡ τούτου ὀρυγή, ἐπειδὴ λόγος φέρεται, ἑλκόμενον αὐτὸ θάνατον πρὸς τῷ τέλει τῆς ῥίζης ἐπιφέρειν τῷ ἀνασπῶντι, ὁποῖόν τι καὶ περὶ μανδραγόρου λέγεται. δῆλον δὲ καὶ ὅτι ἔγνωσται τοῖς Ἀσκληπιάδαις βοτάνη τὸ μῶλυ. εἰ δὲ καὶ ἀντικαθίσταται αὐτὸ Κιρκαίοις φαρμάκοις, εἰδεῖεν ἂν ἐκεῖνοι. φασὶ δὲ οἱ παλαιοί, καὶ μῶλυ λέγεσθαι παρὰ τὸ μωλύειν ὅ ἐστιν ἀφανίζειν τὰ φάρμακα.* — v. 305. *καλέουσι θεοί. Οὐ λέγει δὲ ὁ ποιητὴς καὶ πῶς οἱ ἄνθρωποι καλοῦσι τὸ μῶλυ, ἐπειδὴ ἄγνωστόν ἐστιν αὐτοῖς· διὸ καὶ ἄκλυτον καὶ οὐ διώνυμον.* — *δέ τ'* — *γε* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 303. 2. c. — *θεοί* — *δύνανται.* Cf. Euripid. Phoeniss. v. 696. *πάντα δ' εὐπετῆ θεοῖς.* Ovid. A. A. I, 562. *Facile est omnia posse Deo.* —

τεῦξε δέ μοι κυκεῶ χρυσέῳ δέπα', ὄφρα πίοιμι·
ἐν δέ τε φάρμακον ἧκε, κακὰ φρονέουσ' ἐνὶ θυμῷ.
αὐτὰρ ἐπεὶ δῶκέν τε καὶ ἔκπιον, οὐδέ μ' ἔθελξεν,
ῥάβδῳ πεπληγυῖα, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
Ἔρχεο νῦν συφεόνδε, μετ' ἄλλων λέξο ἑταίρων!
ὣς φάτ'· ἐγὼ δ' ἄορ ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ,
Κίρκῃ ἐπήϊξα, ὥςτε κταμέναι μενεαίνων.
ἡ δὲ μέγα ἰάχουσα ὑπέδραμε, καὶ λάβε γούνων,
καί μ' ὀλοφυρομένη ἔπεα πτερόεντα προςηύδα·
Τίς, πόθεν εἰς ἀνδρῶν; πόθι τοι πόλις ἠδὲ τοκῆες;
θαῦμά μ' ἔχει, ὡς οὔτι, πιὼν τάδε φάρμακ', ἐθέλχθης.
οὐδὲ γὰρ οὐδέ τις ἄλλος ἀνὴρ τάδε φάρμακ' ἀνέτλη,
ὅς κε πίῃ, καὶ πρῶτον ἀμείψεται ἕρκος ὀδόντων.
[σοὶ δέ τις ἐν στήθεσσιν ἀκήλητος νόος ἐστίν.]
ἦ σύγ' Ὀδυσσεύς ἐσσι πολύτροπος, ὅντε μοι αἰεὶ
φάσκεν ἐλεύσεσθαι χρυσόῤῥαπις Ἀργειφόντης,
ἐκ Τροίης ἀνιόντα θοῇ σὺν νηῒ μελαίνῃ;
ἀλλ' ἄγε δὴ κολεῷ μὲν ἄορ θέο, νῶϊ δ' ἔπειτα
εὐνῆς ἡμετέρης ἐπιβείομεν, ὄφρα μιγέντε
εὐνῇ καὶ φιλότητι, πεποίθομεν ἀλλήλοισιν.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προςέειπον·
ὦ Κίρκη, πῶς γάρ με κέλῃ σοι ἤπιον εἶναι;
ἥ μοι σῦς μὲν ἔθηκας ἐνὶ μεγάροισιν ἑταίρους·
αὐτὸν δ' ἐνθάδ' ἔχουσα, δολοφρονέουσα κελεύεις
ἐς θάλαμόν τ' ἰέναι, καὶ σῆς ἐπιβήμεναι εὐνῆς,
ὄφρα με γυμνωθέντα κακὸν καὶ ἀνήνορα θείῃς;
οὐδ' ἂν ἔγωγ' ἐθέλοιμι τεῆς ἐπιβήμεναι εὐνῆς,

δέπα' vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 164. 6. p. 246. §. 189, 18. — v. 321. sq. Cf. Ovid. Metamm. XIV, 294. sq.

— — Ad insidiosa vocatus
Pocula, conantem virga mulcere capillos
Reppulit, et stricto pavidam deterruit ense.

V. 325 — 351. v. 326. „Versum hunc citat *Lucianus* in Cataplo 14, et de Saltat. 81, ubi frustra *Solanus* οὔτε legi apud *Homerum*, idque apud *Lucianum* reponendum putabat.“ *Ern.* Vid. quae annotavi ad Il, 60. p. 65. sq. — v. 337. Ὅρα ὡς καὶ ἐνταῦθα καινότερον ἀπὸ τοῦ γὰρ συνδέσμου ἤρξατο, οὗ μετὰ τέσσαρας στίχους ἀπόδοσις ἐν τῷ, οὐδ' ἂν ἔγωγε θέλοιμι [v. 342.]. Eu-

εἰ μή μοι τλαίης γε, θεά, μέγαν ὅρκον ὀμόσσαι,
μήτι μοι αὐτῷ πῆμα κακὸν βουλευσέμεν ἄλλο.
Ὣς ἐφάμην· ἡ δ' αὐτίκ' ἀπώμνυεν, ὡς ἐκέλευον.
αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ὄμοσέν τε τελεύτησέν τε τὸν ὅρκον,
καὶ τότ' ἐγὼ Κίρκης ἐπέβην περικαλλέος εὐνῆς.
Ἀμφίπολοι δ' ἄρα τέως μὲν ἐνὶ μεγάροισι πένοντο
τέσσαρες, αἵ οἱ δῶμα κάτα δρήστειραι ἔασιν.
γίγνονται δ' ἄρα ταί γ' ἔκ τε κρηνέων, ἀπό τ' ἀλσέων,
ἔκ θ' ἱερῶν ποταμῶν, οἵτ' εἰς ἅλαδε προρέουσιν.
τάων ἡ μὲν ἔβαλλε θρόνοις ἔνι ῥήγεα καλά,
πορφύρεα καθύπερθ', ὑπένερθε δὲ λῖθ' ὑπέβαλλεν·
ἡ δ' ἑτέρη προπάροιθε θρόνων ἐτίταινε τραπέζας

...stath. Patet ex his, ipsum Eustathium assentiri iis quae ad v. 190. animadverti. — *εἰ μή — γε* vid. *Thiersch* Gr. Gr. §. 303. 2. bb. §. 330. 1. p. 628. Ad v. 346. sq. vid. quae monui II, 377. sq. p. 99. — *εἰς ἅλαδε* vid. *Thiersch* §. 298. 3. b. —

V. 352 — 381. *ῥήγεα.* Τὰ ῥήγεα πολυτελέστερα ἦσαν τὸ λῖτα ἢ τὰ λῖτα. ταῦτα μὲν γὰρ ὑποβέβληται εἴτουν ὑπέστρωται. τὰ δὲ ῥήγεα, καλά τε ὄντα καὶ πορφύρεα, ἐπιπλοῦται. εἰ δὲ πορφύρεα, βέβαπται ἄρα. τοιοῦτον γάρ, ὡς πολλαχοῦ ἐδηλώθη, τὸ ῥῆγος. τὸ μέντοι λῖτα οὐκ ἐξ ἀνάγκης τοιοῦτον. Eustath. cf. VII, 336. *Koeppen*. ad Il. XXIV, 644. *Riccii* dissertt. Homer. p. 257. sq. Ad *θρόνοις* ibid. p. 259. — *ἐτίταινε τραπέζας.* Τό, ἐτίταινε τραπέζας, ἐμφαίνει μὴ στρογγύλας αὐτάς, ἀλλὰ προμήκεις εἶναι, ἢ καὶ ἄλλως ἀπεδιπλουμένας καὶ οὕτω τεινομένας. καθὰ καὶ ὁ ὀκλαδίας δίφρος τείνεται, ὅτε εἰς καθέδραν ἑτοιμασθῇ. Eustath. Cf. *Riccius* l. l. „Quantum ad morem conviviorum, — — sua mensa adponebatur cuique conviviae. Cum vero dicat Homerus, mensas apud convivas extendi

— — παρὰ δὲ ξέστην ἐτάνυσσε τραπέζαν,

hinc infert Feithius, fuisse oblongas. Neque solum laevigatae erant sedulo artificis dolabra, sed spongiis etiam ancillae eas adsidue perpurgabant, mundabantque. Nullus enim tunc fuit linteorum, mapparum aut mappularum usus, sicut nec furcillarum, aliorumque similium instrumentorum. Cuius simplicis moris vestigia adhuc supersunt apud Indos, et plerosque orientis populorum, teste Salmone, qui a convivio surgentes sordes, quae sibi, cibos contrectantibus, adhaeserunt, lavacro tollunt." Eustathius

ἀργυρέας, ἐπὶ δέ σφι τίθει χρύσεια κάνεια·
ἡ δὲ τρίτη κρητῆρι μελίφρονα οἶνον ἐκίρνα
ἡδὺν ἐν ἀργυρέῳ, νέμε δὲ χρύσεια κύπελλα·
ἡ δὲ τετάρτη ὕδωρ ἐφόρει, καὶ πῦρ ἀνέκαιεν
πολλὸν ὑπὸ τρίποδι μεγάλῳ· ἰαίνετο δ' ὕδωρ.
αὐτὰρ ἐπειδὴ ζέσσεν ὕδωρ ἐνὶ ἤνοπι χαλκῷ,
ἔς ῥ' ἀσάμινθον ἕσασα, λό' ἐκ τρίποδος μεγάλοιο,
θυμῆρες κεράσασα κατὰ κρατός τε καὶ ὤμων,
ὄφρα μοι ἐκ κάματον θυμοφθόρον εἵλετο γυίων.
αὐτὰρ ἐπεὶ λοῦσέν τε, καὶ ἔχρισεν λίπ' ἐλαίῳ,
ἀμφὶ δέ με χλαῖναν καλὴν βάλεν ἠδὲ χιτῶνα·
εἷσε δέ μ' εἰσαγαγοῦσα ἐπὶ θρόνου ἀργυροήλου,
καλοῦ, δαιδαλέου· ὑπὸ δὲ θρῆνυς ποσὶν ἦεν·
[χέρνιβα δ' ἀμφίπολος προχόῳ ἐπέχευε φέρουσα
καλῇ, χρυσείῃ, ὑπὲρ ἀργυρέοιο λέβητος,
νίψασθαι· παρὰ δὲ ξεστὴν ἐτάνυσσε τράπεζαν.
σῖτον δ' αἰδοίη ταμίη παρέθηκε φέρουσα,
εἴδατα πόλλ' ἐπιθεῖσα, χαριζομένη παρεόντων·]

---

autem ad h. l. addit: *Πληθυντικῶς δὲ τραπέζας φησίν, ἴσως μὲν πληθύνων συνήθως τὸ ἑνικὸν πρὸς μεγέθους ἔμφασιν, ἴσως δὲ καὶ πολλὰς ὑποτιθείς, τὴν μὲν οἰνοχοεῖν, τὴν δὲ ἐσθίειν, τὴν δὲ ὑποδέχεσθαι τὰ περιττά.* — *ἤνοπι χαλκῷ.* *Ἦνοψ καὶ νῦν χαλκός, ἢ ὁ ἔμφωνος, ἢ ὁ διαυγής, δι' οὗ ἔστιν ἐνοπτρίζεσθαι.* Eust. cf. Apollon. Lexic. p. 333. *Ἤνοπα τὸν δυσαντοφθάλμητον διὰ λαμπρότητα, οἷον ἄνοπα. ὡς τὸν χαλκὸν ἤνοπα λέγειν εἰωθεν.* Porphyr. Quaest. Homm. 9. *ἐπίθετα χαλκοῦ ἐφιλοτέχνησε, τὸ νώροπα χαλκόν, καὶ ἤνοπι χαλκῷ, σημαίνειν τὸν μὴ ἐῶντα τοὺς ὦπας ὁρᾷν, διὰ τὴν προσοῦσαν στιλβηδόνα.* *Passow.* in Lexic. s. v. — *λό'* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 214. 41. — *ἕσασα* ibid. §. 227. 93. — Ad v. 368—372., quos uncinis sepsit *Wolfius*, iam *Clarkius* haec scripsit: „cum Poëta ibi appositionem antea [*ver.* 354, *etc.*] descripserit, versum hunc et quatuor sequentes delendos existimat Dna *Dacier*, utpote in hoc loco importunos; eosdemque in commentario omittit *Eustathius* [in eiusdem textu ut spurios notatos, referente *Baumgarten-Crusio* ad h. l.]. Quinimo veri simile est eos ex *Odyss.* η, 172. huc irrepsisse.“ Contra *Ernestius*: „*Ver.* 354., inquit, tantum mensae appositio est et canistrorum, in qui-

ἐσθέμεναι δ᾽ ἐκέλευεν· ἐμῷ δ᾽ οὐχ ἥνδανε θυμῷ·
ἀλλ᾽ ἥμην ἀλλοφρονέων, κακὰ δ᾽ ὄσσετο θυμός.
Κίρκη δ᾽ ὡς ἐνόησεν ἔμ᾽ ἥμενον, οὐδ᾽ ἐπὶ σίτῳ
χεῖρας ἰάλλοντα, κρατερὸν δέ με πένθος ἔχοντα,
ἄγχι παρισταμένη ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Τίφθ᾽ οὕτως, Ὀδυσεῦ, κατ᾽ ἄρ᾽ ἕζεαι ἶσος ἀναύδῳ,
θυμὸν ἔδων, βρώμης δ᾽ οὐχ ἅπτεαι οὐδὲ ποτῆτος;
ἦ τινά που δόλον ἄλλον ὀΐεαι· οὐδέ τί σε χρὴ
δειδίμεν· ἤδη γάρ τοι ἀπώμοσα καρτερὸν ὅρκον.
Ὣς ἔφατ᾽· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
ὦ Κίρκη, τίς γάρ κεν ἀνήρ, ὃς ἐναίσιμος εἴη,
πρὶν τλαίη πάσσασθαι ἐδητύος ἠδὲ ποτῆτος,
πρὶν λύσασθ᾽ ἑτάρους καὶ ἐν ὀφθαλμοῖσιν ἰδέσθαι;
ἀλλ᾽ εἰ δὴ πρόφρασσα πιεῖν φαγέμεν τε κελεύεις,
λῦσον, ἵν᾽ ὀφθαλμοῖσιν ἴδω ἐρίηρας ἑταίρους.
Ὣς ἐφάμην· Κίρκη δὲ δι᾽ ἐκ μεγάροιο βεβήκει,
ῥάβδον ἔχουσ᾽ ἐν χειρί, θύρας δ᾽ ἀνέῳγε συφειοῦ,
ἐκ δ᾽ ἔλασεν σιάλοισιν ἐοικότας ἐννεώροισιν.
οἱ μὲν ἔπειτ᾽ ἔστησαν ἐναντίοι· ἡ δὲ δι᾽ αὐτῶν
ἐρχομένη προσάλειφεν ἑκάστῳ φάρμακον ἄλλο.
τῶν δ᾽ ἐκ μὲν μελέων τρίχες ἔῤῥεον, ἃς πρὶν ἔφυσε

---

bus cibus postea poneretur, non autem ipsorum ciborum. Manibus lympha data, antequam cibi sumerentur. Itaque hi versus abesse vix posse videntur, nec 371. cum sequentibus, qui sunt de cibis appositis. Sed versum 370. delendum esse crediderim. Nam mensa iam *v.* 354. posita memoratur." — v. 379. sq. cf. Il. XXIV, 128. — οὐδέ τί. Ita recte scripsit *Wolfius* pro οὐδ᾽ ἔτι quod antea legebatur. cf. supra v. 326. —

V. 382 — 405. τίς — κεν vid. *Thiersch.* §. 352. 6. c. — γάρ vid. supra ad v. 190. Quamquam h. l. facilior sit ratio *Clarkii*, γάρ ita explicantis: *Ne me dolore affectum esse, neque comedere posse mireris; Quis ENIM etc.* — λύσασθ᾽ vid. *Thiersch.* §. 164. 2. — ἐν ὀφθαλμοῖσιν vid. *Gynther. de usu praeposs. apud Homer.* §. 13. b. cf. infra v. 387. — πρόφρασσα vid. quae annotavi ad V, 161. p. 258. — v. 392. Cf. Ovid. Metamm. XIV, 299.

Spargimur innocuae succis melioribus herbae.

v. 393. sqq. Cf. Ovid. Metamm. XIV, 303. sqq.

φάρμακον οὐλόμενον, τό σφιν πόρε πότνια Κίρκη·
ἄνδρες δ' αἶψ' ἐγένοντο νεώτεροι, ἢ πάρος ἦσαν,
καὶ πολὺ καλλίονες καὶ μείζονες εἰσοράασθαι.
ἔγνωσαν δέ με κεῖνοι, ἔφυν τ' ἐν χερσὶν ἕκαστος.
πᾶσιν δ' ἱμερόεις ὑπέδυ γόος, ἀμφὶ δὲ δῶμα
σμερδαλέον κανάχιζε· θεὰ δ' ἐλέαιρε καὶ αὐτή.
ἡ δέ μευ ἄγχι στᾶσα προςηύδα δῖα θεάων·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
ἔρχεο νῦν ἐπὶ νῆα θοὴν καὶ θῖνα θαλάσσης·
νῆα μὲν ἂρ πάμπρωτον ἐρύσσατε ἤπειρόνδε,
κτήματα δ' ἐν σπήεσσι πελάσσατε, ὅπλα τε πάντα·
αὐτὸς δ' αἶψ' ἰέναι, καὶ ἄγειν ἐρίηρας ἑταίρους.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐμοίγ' ἐπεπείθετο θυμὸς ἀγήνωρ.
βῆν δ' ἰέναι ἐπὶ νῆα θοὴν καὶ θῖνα θαλάσσης·
εὗρον ἔπειτ' ἐπὶ νηῒ θοῇ ἐρίηρας ἑταίρους,
οἴκτρ' ὀλοφυρομένους, θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέοντας.
ὡς δ' ὅτ' ἂν ἄγραυλοι πόριες περὶ βοῦς ἀγελαίας,
ἐλθούσας ἐς κόπρον, ἐπὴν βοτάνης κορέσωνται,
πᾶσαι ἅμα σκαίρουσιν ἐναντίαι· οὐδ' ἔτι σηκοὶ
ἴσχουσ', ἀλλ' ἀδινὸν μυκώμεναι ἀμφιθέουσιν

Erigimur, setaeque cadunt, bifidosque relinquit
Rima pedes. Redeunt humeri: subiecta lacertis
Brachia sunt. Flentem flentes amplectimur illum
Haeremusque ducis collo. — —

Horat. Epod. XVII, 15. sqq. — ἐρύσσατε — πελάσσατε vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 163. not. —

V. 406 — 455. πόριες praeeunte *Barnesio* edidit *Wolfius* pro πόρτιες. cf. Il. V, 162. ubi Eustathius: ἡ πόρτις, inquit, ἀφ' ἧς ἐν ἄλλοις ὑποκοριστικῶς ἡ πόρταξ, δηλοῖ μὲν δάμαλιν τὴν ἄρτι πορεύεσθαι δυναμένην καθ' ὁμοιότητά τινα τοῦ νεβροῦ. γράφεται δὲ ποτε καὶ χωρὶς τοῦ τ πόρις. Sed h. l. in textu Eust. est πόρτιες. cf. Eurip. Bacch. v. 736. καὶ τὴν μὲν ὦν προσεῖδες εὔθηλον πόριν. — ἐπήν vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 324. 5. — σκαίρουσι. Σκαίρειν, τὸ σκιρτᾶν. ὅθεν καὶ σκαρθμός, ἡ κατὰ σκίρτημα κίνησις, καὶ ἡ ἐν Ἰλιάδι πολύσκαρθμος Μύριννα [Il. II, 314.]. Eust. Virgil. Georg. II, 525.

— — *Pinguesque in gramine laeto*
Inter se adversis luctantur cornibus hoedi. —

ἀδινὸν μυκώμεναι. Ὥσπερ δὲ τό, ἀδινάων μηλῶν [Il.

μητέρας· ὣς ἐμὲ κεῖνοι, ἐπεὶ ἴδον ὀφθαλμοῖσιν,
δακρυόεντες ἔχυντο· δόκησε δ' ἄρα σφίσι θυμὸς
ὣς ἔμεν, ὡς εἰ πατρίδ' ἱκοίατο καὶ πόλιν αὐτῶν
τρηχείης Ἰθάκης, ἵνα τ' ἔτραφεν ἠδ' ἐγένοντο·
καί μ' ὀλοφυρόμενοι ἔπεα πτερόεντα προςηύδων·
Σοὶ μὲν νοστήσαντι, Διοτρεφές, ὣς ἐχάρημεν,
ὡς εἴ τ' εἰς Ἰθάκην ἀφικοίμεθα πατρίδα γαῖαν·
ἀλλ' ἄγε, τῶν ἄλλων ἑτάρων κατάλεξον ὄλεθρον.
Ὣς ἔφαν· αὐτὰρ ἐγὼ προςέφην μαλακοῖς ἐπέεσσι·
νῆα μὲν ἂρ πάμπρωτον ἐρύσσομεν ἤπειρόνδε,
κτήματα δ' ἐν σπήεσσι πελάσσομεν, ὅπλα τε πάντα·
αὐτοὶ δ' ὀτρύνεσθ', ἵνα μοι ἅμα πάντες ἕπησθε,
ὄφρα ἴδηθ' ἑτάρους ἱεροῖς ἐν δώμασι Κίρκης,
πίνοντας καὶ ἔδοντας· ἐπηετανὸν γὰρ ἔχουσιν.
Ὣς ἐφάμην· οἱ δ' ὦκα ἐμοῖς ἐπέεσσι πίθοντο.
Εὐρύλοχος δέ μοι οἶος ἐρύκανε πάντας ἑταίρους·
[καί σφεας φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προςηύδα·]
Ἆ δειλοί, πόσ' ἴμεν; τί κακῶν ἱμείρετε τούτων,
Κίρκης ἐς μέγαρον καταβήμεναι; ἥ κεν ἅπαντας
ἢ σῦς ἠὲ λύκους ποιήσεται, ἠὲ λέοντας·
οἵ κέν οἱ μέγα δῶμα φυλάσσοιμεν καὶ ἀνάγκῃ.
ὥςπερ Κύκλωψ ἔρξ', ὅτε οἱ μέσσαυλον ἵκοντο

II, 469.] δι' ἑνὸς δ καὶ συστολῆς τῆς ἀρχούσης φέρεται, ὥστε κἀνταῦθα τό, ἀδινὸν μυκᾶσθαι, ὡς ἀπὸ τοῦ ἄδην. δ καὶ ἐπὶ κακοῦ κεῖται ἐν τῷ, ἄδην ἐλάαν κακότητος [Od. V, 290. cf. VII, 274.]. Eust. — πόσ'. Τὸ πόσε οὐ καθαρῶς εἴληπται ἀντὶ τοῦ ποῦ, ὃ δηλοῖ τὸ ἐν τόπῳ, οἷον, ποῦ νῦν δεῦρο καταλίπες, Ἕκτορα; ἀλλὰ μᾶλλον ἀντὶ τοῦ πῆ καὶ ποῖ, δι' ὧν δηλοῦται τὸ εἰς τόπον, οἷον, πῆ ἔβη Ἀνδρομάχη; [Il. VI, 377.] καί, ποῖ φεύγεις; Idem. cf. Thiersch. §. 351. 2. b. — καταβήμεναι. Τό, Κίρκης ἐς μέγαρον καταβήμεναι, ἢ ἁπλῶς ἀντὶ τοῦ βῆναι κεῖται, ἢ καὶ ἀστειότερον, ὡς ἄν τις ἔφη, ἐς ἄδου καταβῆναι διὰ τὸν ἐλπιζόμενον ὄλεθρον. ἄλλως γὰρ ἀναβῆναι ἦν ἐκεῖ κατὰ τό, παρὰ νηὸς ἀνήϊον [v. 274.] εἰς τὴν Κίρκην δηλαδή. ἔχει δέ τινα τὸ ῥηθὲν ὁμοιότητα καὶ πρὸς τό, ἐς Τρώων κατέδυ πόλιν εὐρυάγυιαν [IV, 246. 249. etc.]. Eust. — v. 433. ποιήσεται vid. Thiersch. Gr. Gr. §. 345. 3. b. p. 674. — ὥσπερ Κύκλωψ ἔρξ'. Τὸ δέ, ὡς Κύκλωψ ἐποίησεν, ἀδιανοητόν ἐστιν. οὐ γὰρ δή που καὶ ὁ Κύκλωψ μετέβαλε τοὺς περὶ τὸν Ὀδυσσέα ἐπὶ τὸ

ἡμέτεροι ἕταροι, σὺν δ᾽ ὁ θρασὺς εἵπετ᾽ Ὀδυσσεύς·
τούτου γὰρ καὶ κεῖνοι ἀτασθαλίῃσιν ὄλοντο.
Ὣς ἔφατ᾽· αὐτὰρ ἔγωγε μετὰ φρεσὶ μερμήριξα,
σπασσάμενος τανύηκες ἄορ παχέος παρὰ μηροῦ,
τῷ οἱ ἀποτμήξας κεφαλὴν οὖδάςδε πελάσσαι,
καὶ πηῷ περ ἐόντι μάλα σχεδόν· ἀλλά μ᾽ ἑταῖροι
μειλιχίοις ἐπέεσσιν ἐρήτυον ἄλλοθεν ἄλλος·
Διογενές, τοῦτον μὲν ἐάσομεν, εἰ σὺ κελεύεις,
αὐτοῦ πὰρ νηΐ τε μένειν, καὶ νῆα ἔρυσθαι·
ἡμῖν δ᾽ ἡγεμόνευ᾽ ἱερὰ πρὸς δώματα Κίρκης.
Ὣς φάμενοι, παρὰ νηὸς ἀνήϊον ἠδὲ θαλάσσης.
οὐδὲ μὲν Εὐρύλοχος κοίλῃ παρὰ νηῒ λέλειπτο,
ἀλλ᾽ ἕπετ᾽· ἔδδεισεν γὰρ ἐμὴν ἔκπαγλον ἐνιπήν.
Τόφρα δὲ τοὺς ἄλλους ἑτάρους ἐν δώμασι Κίρκη
ἐνδυκέως λοῦσέν τε, καὶ ἔχρισεν λίπ᾽ ἐλαίῳ·
ἀμφὶ δ᾽ ἄρα χλαίνας οὔλας βάλεν ἠδὲ χιτῶνας·
δαινυμένους δ᾽ εὖ πάντας ἐφεύρομεν ἐν μεγάροισιν.
οἱ δ᾽ ἐπεὶ ἀλλήλους εἶδον, φράσσαντό τε πάντα,
κλαῖον ὀδυρόμενοι, περὶ δὲ στεναχίζετο δῶμα.
ἡ δέ μευ ἄγχι στᾶσα προςηύδα δῖα θεάων·
[Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν᾽ Ὀδυσσεῦ,]
μηκέτι νῦν θαλερὸν γόον ὄρνυτε· οἶδα καὶ αὐτή,
ἠμὲν ὅσ᾽ ἐν πόντῳ πάθετ᾽ ἄλγεα ἰχθυόεντι,
ἠδ᾽ ὅσ᾽ ἀνάρσιοι ἄνδρες ἐδηλήσαντ᾽ ἐπὶ χέρσου.
ἀλλ᾽ ἄγετ᾽, ἐσθίετε βρώμην, καὶ πίνετε οἶνον,

λακῇ τοῦ κατ᾽ αὐτὸν σπηλαίου, ἀλλ᾽ ἐθοινήσατο καὶ ἀπώλεσε, κατὰ τὸ τοῦτον ἀτασθαλίαις ὄλοντο [v. 437.]. μίμησις δὲ πάντως ἤθους τεταραγμένου, τὸ ἀδιανοήτως πλάσαι λαλοῦντα τὸν Εὐρύλοχον. Eust. Atque haec Eustathii ratio mihi videtur esse verissima, quamvis *Clarkius* ad h. l. scripserit: „Verum …o — hic praecipue respicit *Eurylochus*, quod Ulyssis consiliis obsecuti mala apud Cyclopem passi sint. *Τούτου γὰρ καὶ κεῖνοι ἀτασθαλίῃσιν ὄλοντο*, *ver.* 437. Vide supra …d ι', 228." —

V. 456 — 486. v. 456. „Deest hic versus in MS. a *Tho. Bentlejo* collato." *Clark.* „In ed. Rom. asterisco notatus est, quod est signum suspectae fidei. Omittitur etiam ab *Eustathio*, nec est dubitandum, eum esse spurium. Nam Circe alloquitur non Ulyssem solum, sed

εἰσόκεν αὖτις θυμὸν ἐνὶ στήθεσσι λάβητε,
οἷον ὅτε πρώτιστον ἐλείπετε πατρίδα γαῖαν
τρηχείης Ἰθάκης· νῦν δ' ἀσκελέες καὶ ἄθυμοι,
αἰεὶ ἄλης χαλεπῆς μεμνημένοι· οὐδέ ποθ' ὕμιν
θυμὸς ἐν εὐφροσύνῃ, ἐπειὴ μάλα πολλὰ πέποσθε.
Ὣς ἔφαθ'· ἡμῖν δ' αὖτ' ἐπεπείθετο θυμὸς ἀγήνωρ.
ἔνθα μὲν ἤματα πάντα τελεσφόρον εἰς ἐνιαυτὸν
ἥμεθα, δαινύμενοι κρέα τ' ἄσπετα καὶ μέθυ ἡδύ·
ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἐνιαυτὸς ἔην, περὶ δ' ἔτραπον ὧραι,
[μηνῶν φθινόντων, περὶ δ' ἤματα μακρὰ τελέσθη,]
καὶ τότε μ' ἐκκαλέσαντες ἔφαν ἐρίηρες ἑταῖροι·
Δαιμόνι', ἤδη νῦν μιμνήσκεο πατρίδος αἴης,
εἴ τοι θέσφατόν ἐστι σαωθῆναι, καὶ ἱκέσθαι
οἶκον ἐς ὑψόροφον καὶ σὴν ἐς πατρίδα γαῖαν.

---

et socios [v. 457.]. Add. λ', 91." *Ern.* — ὕμιν vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 204. 9. §. 205. 18. c. p. 330. — εὐφροσύνῃ ibid. §. 170. 9. p. 266. — πέποσθε ibid. §. 212. 36. b. p. 346. sq. — v. 470. Ὅτι τρόπος ὑστερολογίας ἤτοι σχῆμα πρωθύστερον καὶ τό, ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἐνιαυτὸς ἔην, περὶ δ' ἔτραπον ὧραι. περιτραπεῖσαι γὰρ ὧραι συντελοῦσιν ἐνιαυτόν, καὶ ἔστιν οἷον καὶ ὁρισμὸς ἐνιαυτοῦ τό, περὶ δ' ἔτραπον ὧραι. ἵνα ᾖ περιτροπή, ὅ ἐστι κύκλος ὡρῶν, ὁ ἐνιαυτός. δῆλον δὲ ὅτι πρῶτος ἐντεῦθεν ὁ ποιητὴς ἀφορμὴν ἐνδέδωκε, τροπικοὺς πόλους ὅ ἐστι κύκλους καλέσαι, καὶ ὡρῶν τροπὰς εἰπεῖν. Eust. De versu ipso *H. Stephanus:* „Hic versus, inquit, in nonnullis editionibus non habetur; et, sicut aliquot ante notati, hic quoque ex alio quopiam hujus poëtae loco (scimus enim saepe ab eo repeti) irrepsisse videri potest." *Clarkius* autem deesse notat hunc versum etiam in Ms. a Bentleio collato et *Ernestius:* „In nostris, inquit, abest ab sola Rom. nec ejus vestigium in *Eustathii* comm." — πατρίδα γαῖαν vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 158. 12. Γ. — v. 475—479. uncis inclusit *Wolfius* eosdemque versus in Harl. ad marginem tantum appositos, neque quidquam ad eos scholiorum esse, ne inter vulgata quidem, animadvertit *Buttmannus.* Ad v. 476. 477. vero jam *Ernestius:* „Hi duo versus, inquit, sunt in omnibus edd. Sed ita manifeste sunt insiticii, ut mirer id neminem, quod quidem sciam, animadvertisse. Nam de re, quae inest his versibus jam dictum *v.* 467. 468. ubi etiam est idem versus ἤματα etc. et sensus est loco alieno. Nam Ulysses hic vult, ac

[Ὣς ἔφαν· αὐτὰρ ἐμοίγ' ἐπεπείθετο θυμὸς ἀγήνωρ.
ὣς τότε μὲν πρόπαν ἦμαρ ἐς ἠέλιον καταδύντα
ἥμεθα, δαινύμενοι κρέα τ' ἄσπετα καὶ μέθυ ἡδύ.
ἦμος δ' ἠέλιος κατέδυ, καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθεν,
οἱ μὲν κοιμήσαντο κατὰ μέγαρα σκιόεντα.]
Αὐτὰρ ἐγὼ Κίρκης ἐπιβὰς περικαλλέος εὐνῆς,
γούνων ἐλλιτάνευσα, θεὰ δέ μευ ἔκλυεν αὐδῆς·
καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδων·
Ὦ Κίρκη, τέλεσόν μοι ὑπόσχεσιν, ἥνπερ ὑπέστης,
οἴκαδε πεμψέμεναι· θυμὸς δέ μοι ἔσσυται ἤδη,
ἠδ' ἄλλων ἑτάρων, οἵ μευ φθινύθουσι φίλον κῆρ,
ἀμφ' ἔμ' ὀδυρόμενοι, ὅτε που σύγε νόσφι γένηαι.
Ὣς ἐφάμην· ἡ δ' αὐτίκ' ἀμείβετο δῖα θεάων·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
μηκέτι νῦν ἀέκοντες ἐμῷ ἐνὶ μίμνετε οἴκῳ·
ἀλλ' ἄλλην χρὴ πρῶτον ὁδὸν τελέσαι, καὶ ἱκέσθαι
εἰς Ἀΐδαο δόμους καὶ ἐπαινῆς Περσεφονείης,
ψυχῇ χρησομένους Θηβαίου Τειρεσίαο,
μάντιος ἀλαοῦ, τοῦτε φρένες ἔμπεδοί εἰσιν·

---

debet dicere, quid post illam admonitionem sociorum fecerit de parando abitu. Nec est vestigium horum versuum apud *Eustathium*. sunt autem hi versus repetiti ex libro superiori, ubi bis occurrunt." — *ὅτε — γένηαι* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 322. 5. a. —

V. 487—540. v. 490. sqq. Cf. Virgil. Aen. III, 384. sqq.

Ante et Trinacria lentandus remus in unda,
Et salis Ausonii lustrandum navibus aequor,
Infernique lacus. — —

Τειρεσίαο — ἀλαοῦ. Διότι ἐθεάσατο δύο δράκοντας ἐν τῷ Κιθαιρῶνι, μιγνυμένους, καὶ παρατηρήσας τὴν δράκαιναν ἀνεῖλεν, καὶ οὕτως ἐγένετο γυνή· καὶ πάλιν τὸν ἄρσενα, καὶ ἀπέλαβε τὴν ἰδίαν φύσιν. Ζεὺς δὲ καὶ Ἥρα, ἐπεὶ ἑκατέρων μέτεσχεν, κριτὴν αὐτὸν εἵλοντο, τίς μᾶλλον ἥδετο ἐν συνουσίᾳ, ὁ ἀνήρ, ἢ ἡ γυνή; ὁ δὲ εἶπεν, Οἴην μὲν μοῖραν δέκα μοιρῶν τέρπεται ἀνήρ. τὰς δέκα δ' ἐμπίμπλησι γυνὴ τέρπουσα νόημα. διὸ ἡ μὲν Ἥρα ὀργισθεῖσα ἐπήρωσεν αὐτόν· ὁ δὲ Ζεὺς τὴν μαντικὴν ἔδωκεν. Schol. Vid. *Klopfer's mythol. Wörterbuch* II, 593. sq. cf. Schol. ad Lycophron. Cassandr. v. 683. Eustathius vero ad h. l. Ὅτι, inquit, Θηβαῖος ὁ Τειρεσίας, καὶ ὡς παρὰ τὸ εἴρειν ἐτυμολογεῖται,

τῷ καὶ τεθνηῶτι νόον πόρε Περσεφόνεια,
οἴῳ πεπνῦσθαι· τοὶ δὲ σκιαὶ ἀΐσσουσιν.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἔμοιγε κατεκλάσθη φίλον ἦτορ·
κλαῖον δ' ἐν λεχέεσσι καθήμενος, οὐδέ τι θυμὸς
ἤθελ' ἔτι ζώειν καὶ ὁρᾷν φάος ἠελίοιο.
αὐτὰρ ἐπεὶ κλαίων τε κυλινδόμενός τ' ἐκορέσθην,
καὶ τότε δή μιν ἔπεσσιν ἀμειβόμενος προςέειπον·

ἢ παρὰ τὰ τείρεα ὅ ἐστιν ἄστρα, καὶ ὡς τυφλὸς ἦν, λέγουσιν οἱ παλαιοί. — Σημείωσαι δὲ ὅτι περὶ Σειρήνων μὲν καὶ Σκύλλης καὶ Χαρύβδεως καὶ Ἡλίου βοῶν ἐρεῖ πρὸς Ὀδυσσέα ἡ Κίρκη ὡς γειτνιῶσά φασι, καθὸ Τυρσηνική, τοῖς κατὰ τὸν Σικελικὸν πορθμὸν μέρεσι, περὶ ὧν οὐδὲν ὁ Τειρεσίας ἐρεῖ. περὶ δὲ τῶν λοιπῶν ἐπιτρέπει τῷ μάντει, ὡς ἂν μὴ ἀπιστηθῇ, οἷα ὑπὲρ ἑαυτῆς τὰ τοιαῦτα εἰποῦσα. Praeterea vid. *Thiersch*. Gr. Gr. §. 148. 2. p. 217. — v. 495. Cf. Cicer. de divin. I, 40. Amphiaraus et Tiresias — clari et praestantes viri, qui avibus et signis admoniti futura dicebant. Quorum de altero etiam apud inferos Homerus ait, *solum sapere, caeteros umbrarum vagari modo*. Vid. *Riccii* dissertt. Homm. p. 433. sqq. „Porro difficultas longe major inest in eo, quod ait Circe de Tiresia — — — τοῦ τε φρένες ἔμπεδοί εἰσι. Quod ut plane intelligatur, ad Aegyptiorum doctrinam, quam hic sequitur Homerus, est confugiendum. Tres in homine partes statuerunt Aegyptii, docebantque, trifariam in morte illum dispesci, ita ut pars omnino terrestris, hoc est, corpus crassum, brutum, omnique anima vacuum in terris remaneret; pars omnino spiritualis, videlicet mens rediret ad coelum, unde fuerat divulsa; pars vero media, sive corpus subtile, dilaberetur ad inferos. Partem dixi mediam, quod nonnihil retineret corporis, nonnihil mentis. — — Itaque hinc colligitur, evanidos esse manes, quod mens ipsa evolarit, neque aliud in eis remanserit, quam quaedam, si ita loqui fas sit, mentis ad locum suum profectae inanis quasi siliqua. Colligitur etiam, corpus illud tenue, sive potius levem corporis umbram plena voce non uti, non adprehendi, non contrectari posse. — — Et Homerus passim vocat mortuos εἴδωλα καμόντων, tum etiam ἀμενηνὰ κάρηνα, debilia capita, vixque existere valentia. — — — Sed quid de Tiresia, Thebano vate? Cum ad sciscitandum ex illo vitae suae futurae casus Circe mitteret Ulyssem, quod deinde imitatus Maro Aeneam euntem facit similiter ad inferos, ut ob eandem rem manes Anchisae patris consu-

Ὦ Κίρκη, τίς γὰρ ταύτην ὁδὸν ἡγεμονεύσει;
εἰς Ἄϊδος δ' οὔπω τις ἀφίκετο νηῒ μελαίνῃ.
Ὣς ἐφάμην· ἡ δ' αὐτίκ' ἀμείβετο δῖα θεάων·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
μήτι τοι ἡγεμόνος γε ποθὴ παρὰ νηῒ μελέσθω·
ἱστὸν δὲ στήσας, ἀνά θ' ἱστία λευκὰ πετάσσας,
ἧσθαι· τὴν δέ κέ τοι πνοιὴ Βορέαο φέρῃσιν.
ἀλλ' ὁπότ' ἂν δὴ νηῒ δι' Ὠκεανοῖο περήσῃς,
ἔνθ' ἀκτή τε λάχεια καὶ ἄλσεα Περσεφονείης,
μακραί τ' αἴγειροι, καὶ ἰτέαι ὠλεσίκαρποι·
νῆα μὲν αὐτοῦ κέλσαι ἐπ' Ὠκεανῷ βαθυδίνῃ,
αὐτὸς δ' εἰς Ἀΐδεω ἰέναι δόμον εὐρώεντα.
ἔνθα μὲν εἰς Ἀχέροντα Πυριφλεγέθων τε ῥέουσιν

---

leret, de eo perhibet, quod adhuc valida frueretur mente, unusque mortuorum saperet; sic caecitatis damnum, quod divinus vir patiebatur, rependere volentibus Diis hoc dono, quod ei soli, praeterea nemini concesserunt. Neque ambigendum reor, haec ideo confinxisse Homerum, ut fidem vaticinio illius adstrueret, ea, quae Ulyssi eventura essent, animo integro et sospite praecinentis." — τίς γάρ i. e. *nequaquam possum eo ire; quis enim*, etc. — νηῒ μελαίνῃ. Τό, νηῒ μελαίνῃ, πρὸς ἀσφάλειαν κεῖται λόγου. εἰ γὰρ καί τινες εἰς Ἄϊδος ἀφίκοντο, οἷον καὶ Ἡρακλῆς καὶ Θησεὺς καὶ Πειρίθοος, ἀλλὰ νηῒ μελαίνῃ οὐδείς. ὁ γὰρ πορθμεὺς Χάρων καὶ τὸ κατ' αὐτὸν πλοιάριον μεθ' Ὅμηρον μεμύθευται. διὸ καὶ παρασημειοῦται τοῦτο ὁ ποιητὴς ὡς πάνυ τερατῶδες. Eust. — ὠλεσίκαρποι ἐπειδὴ τὸ ἄνθος ἀποβάλλουσιν· ἢ ἐπεὶ οἱ πίνοντες ἄνθος ἰτέας ἄγονοι διαμένουσιν. Schol. Ἄλλως· ἀποβάλλει γὰρ τὸ ἄνθος. οἰκείως δὲ ἀγόνοις φυτοῖς ἐχρήσατο. ἐκεῖνα [Barnes. ἱκανά. Boeckh. οἰκεῖα] γὰρ νεκροῖς τὰ ἄκαρπα. φησὶ δὲ Θεόφραστος ἐν φυσικοῖς [Theophrast. Hist. plant. III, 2. init.], τὸν χυλὸν τῆς ἰτέας πινόμενον ἀφανίζειν τὴν γονὴν τῶν ἀνθρώπων [cf. Aelian. H. IV, 23. Plin. H. N. XVI, 26.]. Eust. — ῥέουσι. Τοῦτο τὸ σχῆμα καλεῖται προδιεζευγμένον, καὶ καθ' ὑπερβατόν, ὑπ' ἐνίων δὲ Ἀλκμανικόν. Schol. τὸ δὲ σχῆμα καλεῖται προδιεζευγμένον, ὅταν τὸ μεταξὺ δύο ὀνομάτων ἑνικῶν πληθυντικὸν τεθῇ ῥῆμα. τοῦτο καλεῖται Ἀλκμανικόν, οὐχ ὅτι Ἀλκμὰν πρῶτος αὐτῷ ἐχρήσατο, ἀλλ' ὅτι πολύ ἐστι παρ' αὐτῷ, οἷον, Κάστωρ ὠκέων πώλων ἐλατῆρες καὶ Πολυδεύκης [Fragm. Welcker. III. p. 21.]. ὅμοιον δέ ἐστι τὸ σχῆμα· εἰ δὲ κ' Ἄρης ἄρχωσι μάχης ἢ Φοῖβος Ἀπόλλων [Il.

Κώκυτός θ', ὃς δὴ Στυγὸς ὕδατός ἐστιν ἀποῤῥώξ·
πέτρη τε, ξύνεσίς τε δύω ποταμῶν ἐριδούπων·
ἔνθα δ' ἔπειθ', ἥρως, χριμφθεὶς πέλας, ὥς σε κελεύω,
βόθρον ὀρύξαι, ὅσον τε πυγούσιον ἔνθα καὶ ἔνθα·
ἀμφ' αὐτῷ δὲ χοὴν χεῖσθαι πᾶσιν νεκύεσσιν,

XX, 138.] καί, ἔνθα ῥοὰς Σιμόεις συμβάλλετον ἠδὲ Σκάμανδρος [Il. V, 774.]. Ambr. Q. cf. Porphyr. Quaest. Hom. 7. ext. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 311. 7. — *Ἀχέροντι* vid. *Klopfer's mythol. Wörterbuch* I, 15. cf. Pausan. I, 17. *Πρὸς δὲ τῇ Κιχύρῳ λίμνη τε ἐστὶν Ἀχερουσία καλουμένη, καὶ ποταμὸς Ἀχέρων· ῥεῖ δὲ καὶ Κώκυτος ὕδωρ ἀτερπέστατον. Ὅμηρός τέ μοι δοκεῖ ταῦτα ἑωρακώς, ἔς τε τὴν ἄλλην ποίησιν ἀποτολμῆσαι τῶν ἐν ᾅδου, καὶ δὴ καὶ τὰ ὀνόματα τοῖς ποταμοῖς ἀπὸ τῶν ἐν Θεσπρωτίδι θέσθαι.* — *Πυριφλεγέθων* vid. *Klopfer.* l. l. II, 458. *Κώκυτος* ibid. I, 539. *Στυγὸς* ibid. II, 559. sq. Eustathius ad h. l. *Πέπλασται,* inqnit, *ὡς καὶ τοῖς παλαιοῖς δοκεῖ, ὁ Ἀχέρων παρὰ τὸ ἄχεα ῥέειν. ὡς καὶ ὁ Πυριφλεγέθων παρὰ τὸ πῦρ, ᾧ οἱ θνήσκοντες ἐφλέγοντο. καὶ ὁ Κωκυτός, διὰ τὸν ἐπ' αὐτοῖς ἔνδακρυν θρῆνον. καὶ ἡ Στύξ, διὰ τὸ στυγητὸν εἶναι τὰ κάτω, καὶ διὰ τὸ στυγνάζεσθαι δὲ τοὺς θνήσκοντας. ἡ μέντοι ἱστορία οἶδε ποταμὸν ἀληθῶς ὑπὲρ γῆς Ἀχέροντα, καὶ Πυριφλεγέθοντα δὲ καὶ Κωκυτόν, καὶ πηγήν τινα Στύγα, ἐξ ὧν τὰ ἐν Ἅιδου πλάττονται.* — *πυγούσιον. Ἔστι πυγούσιος ὁ πηχυαῖος, μάλιστα δὲ κατὰ τοὺς παλαιοὺς ὁ πυγωνιαῖος. καὶ κεῖται ἡ λέξις αὕτη παρὰ τῷ δειπνοσοφιστῇ* [Athenaeus XI, 13.], *ἔνθα λέγει, ὅτι ὅλμος καὶ ποτήριον κερατίου τρόπον εἰργασμένον, ὕψος ὡς πυγωνιαῖον.* — *Ἔστι δὲ πυγών, τὸ ἀπ' ἀγκῶνος μεχρὶ δακτύλων κεκαμμένων ὅ ἐστι συνεπτυγμένων διάστημα, ὅθεν καὶ οἱ ἐν Ἰλιάδι Πυγμαῖοι* [cf. *Klopfer's mythol. Wörterbuch* II, 508]. *αἰνίττεται δέ φασι διὰ τούτου ὁ λόγος, τὸ μὴ ἀνεῖσθαι τοὺς τετελευτηκότας, μηδ' ἐπ' ἐξουσίας εἶναι, ἀλλὰ μεμετρεῖσθαι κατὰ τὸν σύμμετρον βόθρον, καὶ ὥσπερ ἔχεσθαι καὶ ἐγκεκλεῖσθαι, καθὰ καὶ οἱ δάκτυλοι.* Eust. — *χοὴν χεῖσθαι.* Cf. *Riccii* dissert. Homeric. p. 273. sq. edid. *Born.* „In mortuorum vero sacris litationes principem locum obtinebant, unde et *χοιὰ*, id est, *effusiones* appellabantur. Illis usus Ulysses, jussu Circes, apud inferos facta prius scrobe, circa quam mulsum, vinum et aquam admixta farina diffudit. In his mortuorum sacrificiis sanguinis magna habita est ratio, ad quem ebibendum convolare animas exsangues autumabant; equidem cum doctissimis viris ar-

πρῶτα μελικρήτῳ, μετέπειτα δὲ ἡδέϊ οἴνῳ,
τὸ τρίτον αὖθ' ὕδατι· ἐπὶ δ' ἄλφιτα λευκὰ παλύνειν.
πολλὰ δὲ γουνοῦσθαι νεκύων ἀμενηνὰ κάρηνα,
ἐλθὼν εἰς Ἰθάκην, στεῖραν βοῦν, ἥτις ἀρίστη,
ῥέξειν ἐν μεγάροισι, πυρήν τ' ἐμπλησέμεν ἐσθλῶν·
Τειρεσίῃ δ' ἀπάνευθεν ὄϊν ἱερευσέμεν οἴῳ,
παμμέλαν', ὃς μήλοισι μεταπρέπει ὑμετέροισιν.
αὐτὰρ ἐπὴν εὐχῇσι λίσῃ κλυτὰ ἔθνεα νεκρῶν,
ἔνθ' ὄϊν ἀρνειὸν ῥέζειν, θῆλύν τε μέλαιναν,
εἰς Ἔρεβος στρέψας, αὐτὸς δ' ἀπονόσφι τραπέσθαι,
ἱέμενος ποταμοῖο ῥοάων· ἔνθα δὲ πολλαὶ
ψυχαὶ ἐλεύσονται νεκύων κατατεθνηώτων.
δὴ τότ' ἔπειθ' ἑτάροισιν ἐποτρῦναι καὶ ἀνῶξαι
μῆλα, τὰ δὴ κατέκειτ' ἐσφαγμένα νηλέϊ χαλκῷ,
δείραντας κατακεῖαι, ἐπεύξασθαι δὲ θεοῖσιν,
ἰφθίμῳ τ' Ἀΐδῃ καὶ ἐπαινῇ Περσεφονείῃ·
αὐτὸς δὲ ξίφος ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ
ἧσθαι, μηδὲ ἐᾶν νεκύων ἀμενηνὰ κάρηνα
αἵματος ἄσσον ἴμεν, πρὶν Τειρεσίαο πυθέσθαι.
ἔνθα τοι αὐτίκα μάντις ἐλεύσεται, ὄρχαμε λαῶν,
ὅς κέν τοι εἴπησιν ὁδὸν καὶ μέτρα κελεύθου,
νόστον θ', ὡς ἐπὶ πόντον ἐλεύσεαι ἰχθυόεντα.
Ὣς ἔφατ'· αὐτίκα δὲ χρυσόθρονος ἤλυθεν Ἠώς.
ἀμφὶ δέ με χλαῖνάν τε χιτῶνά τε εἵματα ἕσσεν·
αὐτὴ δ' ἀργύφεον φᾶρος μέγα ἕννυτο Νύμφη,
λεπτὸν καὶ χαρίεν, περὶ δὲ ζώνην βάλετ' ἰξυῖ

---

bitror, quia animi non ultima sedes in sanguine sita est. Eo fine arietem atque ovem nigram jugulavit Ulysses, dum evocaret mortuorum umbras, iisque sterilem vaccam ad lucem reversum se vovet sacrificaturum." — *λίσῃ* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 221. 79. — *κλυτὰ ἔθνεα* ibid. §. 157. 6. p. 233. — v. 527. Cf. Sil. Ital. XIII, 404. sqq.

— — Mactare repostis
Mox umbris, inquit, consueta piacula nigras
Sub lucem pecudes reclusaeque abdere terrae
Manantem jugulis spirantem caede cruorem.
Tunc populos tibi regna suos pallentia mittent. —

v. 535. Cf. ibid. XIII, 442. sqq.

καλὴν, χρυσείην· κεφαλῇ δ' ἐπέθηκε καλύπτρην.
αὐτὰρ ἐγὼ, διὰ δώματ' ἰὼν, ὤτρυνον ἑταίρους
μειλιχίοις ἐπέεσσι παρασταδὸν ἄνδρα ἕκαστον·
Μηκέτι νῦν εὕδοντες ἀωτεῖτε γλυκὺν ὕπνον·
ἀλλ' ἴομεν· δὴ γάρ μοι ἐπέφραδε πότνια Κίρκη.

Eductumque tene vagina interritus ensem.
Quaecunque ante animae tendunt potare cruorem,
Disjice, dum castae procedat imago Sibyllae.

V. 541—574. Καλύπτρην. Vid. **Riccii** dissertt. Homm. p. 254. sq. „De capitis integumento modo dicendum. Nullum profecto pileum, quali nos utimur, in Homero reperire licet, quod certe mirum est. Nam Hesiodus, Homero ferme coaevus, pileum memorat *in Oper.*

— — — κεφαλῆφι δ' ὑπέρθεν
Πῖλον ἔχειν. — — —

Πῖλον, *pileum*, quidem semel Homerus nominat *Iliad. lib. X.* [v. 265.] sed eo nomine intelligit coactile illud ex lana villisque, quod mediam galeae partem interius obibat, ne capiti esset gravior.

— — — μέσσῃ δ' ἐνὶ πῖλον ἀρήρει.

Ceterum ex Homero discimus, nullum aliud operimentum capitis fuisse viris, quam galeam. Cum vero apud eum legamus galeos non solum ex aere, aliove metallo, sed pelle etiam confectas, putamus, homines illius aevi extra bellum hisce caput operuisse, quandoque etiam in bello. Cum enim Diomedes et Ulysses, ad explorandum in hostium castra ituri, armarentur, Trasymedes dicitur Diomedi galeam imposuisse ταυρείην, *taurinam*, sine cono, et crista, quae καταῖτυξ vocabatur. *Iliad. lib. X.* Ulyssis vero pater ruri gestabat αἰγείην κυνῆν, *caprinam galeam Odyss. lib. XXIV. Amiculum capitis mulieribus fuit* καλύπτρα. *De Calypsone siquidem et Circe agens ait:*

— — — κεφαλῇ δ' ἐπήθηκε καλύπτραν.

Quam καλύπτραν flammeum latine dici posse putaverim." — ἀωτεῖτε ἀπαιθίζετε τὸν ὕπνον. Schol. Vid. *Köppen* ad Il. X, 159. „ὕπνον ἀωτεῖς, *geniessest du den Schlaf. Aber diess erschöpft das schöne Bild nicht. Denn* ἀωτεῖν ὕπνον, *ist* χρᾶσθαι ὕπνου ἀώτῳ, *frui somno mollissimo. Denn* ἄωτον *ist das zarteste seiner Art: S. zu IX.* 657. *und das* μαλακὸν τοῦ ὕπνου *ist die reizendste Seite des Schlafs. Daher* ὕπνος μαλακαίγητος. *Aristot. Scol. v.* 9. ἔρια μαλακώτερα ὕπνου.

Ὣς ἐφάμην· τοῖσιν δ' ἐπεπείθετο θυμὸς ἀγήνωρ.
οὐδὲ μὲν οὐδ' ἔνθεν περ ἀπήμονας ἦγον ἑταίρους.
Ἐλπήνωρ δέ τις ἔσκε νεώτατος, οὐδέ τι λίην
ἄλκιμος ἐν πολέμῳ, οὔτε φρεσὶν ᾗσιν ἀρηρώς,
ὅς μοι ἄνευθ' ἑτάρων ἱεροῖς ἐν δώμασι Κίρκης,
ψύχεος ἱμείρων, κατελέξατο οἰνοβαρείων·
κινυμένων δ' ἑτάρων ὅμαδον καὶ δοῦπον ἀκούσας,
ἐξαπίνης ἀνόρουσε, καὶ ἐκλάθετο φρεσὶν ᾗσιν
ἄψοῤῥον καταβῆναι, ἰὼν ἐς κλίμακα μακρήν·
ἀλλὰ καταντικρὺ τέγεος πέσεν· ἐκ δέ οἱ αὐχὴν
ἀστραγάλων ἐάγη, ψυχὴ δ' Ἄϊδόςδε κατῆλθεν.
ἐρχομένοισι δὲ τοῖσιν ἐγὼ μετὰ μῦθον ἔειπον·
Φάσθε νύ που οἶκόνδε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν
ἔρχεσθ'· ἄλλην δ' ἦμιν ὁδὸν τεκμήρατο Κίρκη
εἰς Ἀΐδαο δόμους καὶ ἐπαινῆς Περσεφονείης,
ψυχῇ χρησομένους Θηβαίου Τειρεσίαο.
Ὣς ἐφάμην· τοῖσιν δὲ κατεκλάσθη φίλον ἦτορ·
ἑζόμενοι δὲ κατ' αὖθι γόων, τίλλοντο τε χαίτας.
ἀλλ' οὐ γάρ τις πρῆξις ἐγίγνετο μυρομένοισιν.
Ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἐπὶ νῆα θοὴν καὶ θῖνα θαλάσσης
ἤομεν ἀχνύμενοι, θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέοντες,
τόφρα δ' ἄρ' οἰχομένη Κίρκη παρὰ νηῒ μελαίνῃ,
ἀρνειὸν κατέδησεν ὄϊν, θῆλύν τε μέλαιναν,
ῥεῖα παρεξελθοῦσα· τίς ἂν θεὸν οὐκ ἐθέλοντα
ὀφθαλμοῖσιν ἴδοιτ', ἢ ἔνθ' ἢ ἔνθα κιόντα;

Theocr. V, 51. *Nach unsern Ideen würde ich daher übersetzen: warum liegst du die Nacht hindurch in des Schlafes weichen Armen. Vergl. Odyss. X.* 548. [I, 443.]. *Die Grammatiker erklären* ἀωτεῖν ὕπνον, ἀπανθίζεσθαι ὕπνον, *carpere somni florem.* (*So carpere molles somnos Virg. Georg. II.* 470.) *weil sie* ἄωτον *völlig synonym mit* ἄνθος *halten,* πάννυχον ὕπνον, *somnum per noctem totam. Nach dem sonstigen Sprachgebrauch musste es seyn:* πάννυχος ὕπνον ἀωτεῖς. *XXIII.* 218. *Odyss. XIV.* 458. *XX.* 52." **Buttmann.** Lexilogus Tom. II. p. 15. sqq. — κινομένων cf. *Köppen.* ad Il. X, 280. — κατ' αὖθι vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 298. 3. b. — v. 572. Cf. supra v. 527. — ῥεῖα παρεξελθοῦσα. Ὅτι τὸ λεληθότως διελθεῖν, ῥεῖα

παρὲξ ἐλθεῖν, ἢ συνθέτως, ῥεῖα παρεξελθεῖν. λέγεται, ὡς δηλοῖ τό, Κίρκη ῥεῖα παρεξελθοῦσα, τουτέστι, παρὲξ ἡμῶν ἐλθοῦσα, ἤγουν ἐγγὺς μέν, ὅμως δὲ ἠρέμα πόῤῥω. ὃ δὴ καὶ παρεκτὸς λέγεται κοινότερον κατὰ τὴν κυρίως σημασίαν τοῦ παρέξ. Eust. Cf. Od. V, 104. Il. X, 344. — v. 173. sq. Mortales deorum dearumque adspectum, quod natura sua illi longius sint ab illis remoti, non posse sustinere, nisi diserte adspectu suo uti mortalibus divinum numen concesserit, constans erat gentilium opinio. Vid. Il. XX, 131. *χαλεποὶ γὰρ θεοὶ φαίνεσθαι ἐναργεῖς.* Eurip. Ion. v. 1551. sq. *φεύγωμεν, ὦ τεκοῦσα, μὴ τὰ δαιμόνων ὁρῶμεν, εἰ μὴ καιρὸς ἔσθ' ἡμᾶς ὁρᾶν.* Lucret. V, 149. *Tenuis enim natura deûm longeque remota sensibus a nostris.* Orpheus apud Clement. Alexandr. *Οὐδέ τις αὐτὸν Εἰσοράᾳ θνητῶν, αὐτὸς δέ γε πάντας ὁρᾶται.* Quodsi conspiciebant deos homines, in graviora mala inciderunt et ipsius vitae interdum jacturam faciebant. Vid. Apollodor. III, 4, 3. 6, 7. Ovid. Metamm. III, 322. ibique Burmann. Munker. ad Hygin. Fab. 180. sq. Eurip. Hippolyt. v. 84. sqq. —

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Λ.

ARGVMENTVM.

A Circe profectus Ulysses cum sociis venit in oram Cymmeriorum, eum ad locum qui descensus ad manes perhibetur, aeterna caligine obrutum v. 1—22. Ibi sacris ex praescripto Circes rite peractis, scrobem complet sanguine animarum, sed circumvolantes animas non sinebat propius ad sanguinem accedere, priusquam Tiresias vates inde libasset v. 23—50. Primum vero animae occurrit Elpenoris, cui sepulturam promittit; deinde matrem videt Anticleam, mox Tiresiam, cujus causa venerat, et qui reditus sui conditiones ac reliquos vitae casus Ulyssi exponit v. 51—136. Jam cum admissa, suadente Tiresia, matre Anticlea ad haustum cruoris, Ulysses colloquitur et ex eadem fortunam domus suae cognoscit v. 137—223. Ad colloquentes vero accesserunt plures aliae mulieres, easque deinceps cruorem haurire sivit Ulysses, Tyro, Antiopen, Alcmenen, Epicasten, Chloridem, Ledam, Iphimediam, Phaedram, Procridem, Ariadnen, Maeram, Clymenen, Eriphylen v. 224—332. His apud Phaeacas expositis ab Alcinoo ad sermonem continuandum excitatus Ulysses v. 333—376., heroës quoque, quorum animae ipsi occurrerint, recenset, Agamemnonem, de sua suorumque caede enarrantem v. 377—466., Achillem, Patroclum, Antilochum, Ajacem majorem v. 467—567., praeter hos, Minoëm judicantem et feras sectantem Orionem, item Tityum, Tantalum, Sisyphum, variis suppliciis cruciatos; denique imaginem Herculis v. 568—626. Quibus omnibus visis, partimque cum iis colloquutus, ex Oceano in altum Ulysses revertitur v. 627—640.

Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἐπὶ νῆα κατήλθομεν ἠδὲ θάλασσαν,
νῆα μὲν ἂρ πάμπρωτον ἐρύσσαμεν εἰς ἅλα δῖαν,
ἐν δ' ἱστὸν τιθέμεσθα καὶ ἱστία νηῒ μελαίνῃ·
ἐν δὲ τὰ μῆλα λαβόντες ἐβήσαμεν, ἂν δὲ καὶ αὐτοὶ
βαίνομεν ἀχνύμενοι, θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέοντες.
ἡμῖν δ' αὖ μετόπισθε νεὸς κυανοπρώροιο
ἴκμενον οὖρον ἵει πλησίστιον, ἐσθλὸν ἑταῖρον,
Κίρκη ἐϋπλόκαμος, δεινὴ θεός, αὐδήεσσα.
ἡμεῖς δ' ὅπλα ἕκαστα πονησάμενοι κατὰ νῆα
ἥμεθα· τὴν δ' ἄνεμός τε κυβερνήτης τ' ἴθυνεν.
τῆς δὲ πανημερίης τέταθ' ἱστία ποντοπορούσης.
δύσετό τ' ἠέλιος, σκιόωντό τε πᾶσαι ἀγυιαί.
Ἡ δ' ἐς πείραθ' ἵκανε βαθυῤῥόου Ὠκεανοῖο.
ἔνθα δὲ Κιμμερίων ἀνδρῶν δῆμός τε πόλις τε,

V. 1—13. v. 2. sqq. Cf. *Ukert. Bemerkungen über Homer's Geographie* p. 12. sq. p. 31. p. 39. — *ἀχνύμενοι* propter iter ad inferos suscipiendum. cf. X, 563. sqq. — *πλησίστιον.* „Hinc apud *Plutarchum* in *Catone majore*, (notante *Duporto*, in *Gnomologia*, ad hunc locum;) πλησίστιος ἐπὶ τὸν πόλεμον φερόμενος. Et apud eundem, de *Virtute morali*; πλησίστιος μὲν ἐπὶ τὰς ἡδονὰς ὁ ἀκόλαστος ὑπὸ τῶν ἐπιθυμιῶν φέρεται." *Clark.* — *αὐδήεσσα.* Vid. quae annotavi ad V, 334. p. 278. — *ποντοπορούσης.* Ὅρα τὸ ποντοπορούσης, ἐν ᾧ δηλοῦται ὡς, εἰ καὶ ποταμὸν ἡ ποίησις τὸν Ὠκεανὸν λαλεῖ, ἀλλὰ πόντον αὐτὸν ἄλλως οἶδε, τουτέστι τὴν ἔξω θάλασσαν. διὸ καὶ ποντοπορεῖ ναῦς ἡ δι' αὐτοῦ πλέουσα. Eustath. — *ἐς πείραθ' — Ὠκεανοῖο.* Πέρατα Ὠκεανοῦ νῦν οὐχὶ τοῦ πρὸς Γαδείροις, ἀλλὰ τοῦ ἐπέκεινα πρὸς ἑσπέραν ἄκρου κατὰ τὸ πλάσμα τοῦ Ὀδυσσέως ἤτοι κατὰ τὸ μυθικὸν αἴτημα. ὅπου γῆς μὲν πέρας τῆς ἑσπερίας, ἀρχὴ δὲ τῆς ὑπὸ γῆν, ὅ ἐστι τοῦ Αἴδου καταρχή. Idem. — cf. Claudian. Carm. I, 3, 123. sqq.

Est locus, extremum qua pandit Gallia litus,
Oceani praetentus aquis, ubi fertur Ulysses
Sanguine libato populum movisse silentum.
Illic umbrarum tenui stridore volantum
Flebilis auditur questus: simulacra coloni
Pallida, defunctasque vident migrare figuras.

V. 14—19. *Κιμμερίων.* Vid. *Riccii* dissertt. Homeric. p. 432. sq. „Primum omnium de loco, unde ad in-

ἠέρι καὶ νεφέλῃ κεκαλυμμένοι· οὐδέ ποτ' αὐτοὺς
Ἠέλιος φαέθων καταδέρκεται ἀκτίνεσσιν,

---

feros descendebat (Ulysses), dicendum; qui juxta fines Oceani, ubi sunt populi Cimmerii, a poëta constituitur. Duas esse Cimmeriorum gentes, tradunt scriptores, quarum una Italiam incolebat ad Bajas juxta lacum Averni, ubi Sibyllae antrum esse ferebatur; altera degebat juxta Pontum Euxinum, quem Oceani nomine apud antiquos saepe vocari superiori dissertatione animadvertimus. Ibi Cimmericum urbs fuit in peninsula jacens, isthmum fossa et aggere claudens. Magna olim exstitit horum Cimmeriorum in Bosporo potentia, qui Bosporus de eorum nomine dictus est Cimmerius. Hi sunt, qui regiones continentis a dextra Ponti sitas usque ad Ioniam, teste Strabone, incursionibus vexaverunt. Inclinationem vero regionis, sive, ut aiunt, clima, in qua habitabant Cimmerii, per ambages poëtico ritu significare volens esse caliginosam, ad hunc modum Cimmerios descripsit:

'Ηέρι καὶ νεφέλῃ κεκαλυμμένοι, οὐδέ ποτ' αὐτοὺς
'Ηέλιος Φαέθων ἐπιδέρκεται — — —
'Αλλ' ἐπὶ νὺξ ὀλοὴ τέταται.

Itaque cum nosset Homerus, Cimmerios hosce versus septemtrionem habitare ad Bosporum Cimmerium loco tenebricoso, eo transtulit Cimmerios Italiae, utpote qui et ipsi sub coelo degant caliginoso, nebulisque ferme contecto atque hinc aditum ad inferos in Ulyssea peregrinatione commentus est. Profecto ex antro illo Sibyllae, quod supra commemoravimus, patere ad Orcum descensum, vulgo creditum est, cujus rei Virgilium habemus testem, qui illinc ad inferos demisit suum Aeneam. Praeterea ferunt, populos illos interdiu in suis cavernis latitare consuesse, noctuque egredi, ut vicinos expilarent. Scimus etiam, locum silvis plenum fuisse, ex quibus omnibus Cimmeriarum tenebrarum fama, quae in adagium abierunt. Videtis, juvenes, quam apte concinneque locum, ex quo ad inferos conscendatur, confinxerit Homerus." Cf. Strab. Geograph. I, p. 12. (6.). Dionysius in περιηγήσει v. 167. sqq. Eustathius autem haec affert: Ἰστέον ὅτι καθάπερ ποταμοὺς ὑπὲρ γῆς ὄντας καὶ ἱστορουμένους μετήγαγεν ἡ ἱστορικὴ αὐτονομία εἰς Ἅδην, ὀνόματα ἐπιλεξαμένη τοῖς κάτω προσήκοντα, οὕτω καὶ τοὺς Κιμμερίους, ἔθνος ὄντας ἱστορίαις γνωστόν, μετοικίζειν ἐθέλει πρὸς παροικίαν Ἀΐδου, διὰ ὁμοιότητα καὶ αὐτοὺς ὀνόματα ἐπιλεξάμενος. δοκεῖ γὰρ παραδηλοῦν κατὰ τὸν ἦχον τῆς προφορᾶς ἡ λέξις τοὺς περὶ ἠρία

οὔθ' ὁπότ' ἂν στείχῃσι πρὸς οὐρανὸν ἀστερόεντα,
οὔθ' ὅτ' ἂν ἂψ ἐπὶ γαῖαν ἀπ' οὐρανόθεν προτράπηται·
ἀλλ' ἐπὶ νὺξ ὀλοὴ τέταται δειλοῖσι βροτοῖσιν.

κειμένους ἢ περὶ ἔραν, ὡς οἷον νερτέρους. Κράτης μέντοι Κερβερίους γράφει, ἀκολουθήσας οἶμαι τῷ κωμικῷ (Ran. v. 187.), τόπον τοὺς Βερβερίους (scr. Κερβερίους) παίζοντι· ἕτεροι δὲ χειμερίους τούτους ἔγραψαν, ἐκ τῶν ἀληθῶν ἴσως Κιμμερίων τοὔνομα πορισάμενοι. βορειότατοι γὰρ ἐκεῖνοι, καὶ διὰ τοῦτο χειμέριοι. ἀλλ' οὕτω μὲν οἱ Ὁμηρικοὶ Κιμμέριοι ὡς ἐν πλάσματι περιφέρονται, τῶν ἀρκτῴων ἐξοικισθέντων τόπων ἐπὶ δυσμάς, ὑπηρετοῦντος τῇ ποιήσει κἀνταῦθα τοῦ πολλὰ παρ' αὐτῇ δυναμένου μύθου, καὶ οὐ μόνον ἐκ τῆς ἄρκτου εἰς ἑσπέραν, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὸν Ἀΐδην ἀναστατοῦντος αὐτούς, ὃς οὐδὲ ἐξαμήνῳ γοῦν φωτὶ κατὰ τὸ θρυλλούμενον περιλάμπει αὐτούς, ἀλλὰ παρ' Ὁμήρῳ διὰ βίου ὑπὸ σκότει ποιεῖ. — ἡ δὲ ἱστορία ἔθνος αὐτοὺς ἔχει Σκυθικόν, νομαδικόν, ἀρκτικόν, οὗπερ ἀπόμοιρα λέγεταί ποτε μικρόν τι πρὸ Ὁμήρου ἢ καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἐκ τοῦ Κιμμερίου Βοσπόρου ὁρμηθεῖσα, Τρῆρες δέ φασιν ἐκαλοῦντο, πολλὴν τῆς Ἀσίας καταδραμεῖν, καὶ τὰς Σάρδεις ἑλεῖν κ. τ. λ. — τὰ δὲ παλαιὰ σχόλια φασι καὶ ὅτι ἔθνος περιοικοῦν τὸν Ὠκεανὸν οἱ Κιμμέριοι, ἄλλως δέ, ὅτι Κιμμερίους ὑποτίθεται ὁ ποιητὴς τοὺς κατὰ δύσιν οἰκοῦντας καὶ προσκειμένους τῷ Ἀΐδῃ· λέγουσι δὲ καὶ ἱστορεῖσθαι, Σκύθας ὑπὸ Κιμμερίων ἐξελασθῆναι. — v. 15. sqq. Cf. Virg. Georg. III, 357. sqq.

Tum sol pallentes haud unquam discutit umbras;
Nec cum invectus equis altum petit aethera, nec cum
Praecipitem Oceani rubro lavat aequore currum.

Ovid. Metamm. XI, 592. sqq.

Est prope Cimmerios longo spelunca recessu
Mons cavus, ignavi domus et penetralia somni;
Quo nunquam radiis oriens mediusve cadensve
Phoebus adire potest. Nebulae caligine mixtae
Exhalantur humo dubiaeque crepuscula lucis.

Tibull. Eleg. IV, 64. sqq.

Cimmerion etiam obscuras accessit ad arces;
Queis nunquam cadente dies apparuit ortu,
Sive supra terras Phoebus, seu curreret infra.

ὁπότ' ἂν vid. Thiersch. Gr. Gr. §. 323. 4. — ὅτ' ἂν ibid. §. 322. 10. — νὺξ ὀλοή. Ἰστέον ὅτι τό, νὺξ ὀλοή, πρὸς διαστολὴν ἐῤῥέθη τῆς κατὰ φύσιν νυκτός. ἐκείνη γὰρ ἀμβροσίη νὺξ λέγεται, καὶ πείθειν ἔχει ὡς ἀγαθή, κατὰ τό, ἀγαθὸν καὶ νυκτὶ πιθέσθαι, (Il. VII, 282.) ὅτε δὲ καὶ

νῆα μὲν, ἔνθ' ἐλθόντες, ἐκέλσαμεν· ἐκ δὲ τὰ μῆλα
εἱλόμεθ'· αὐτοὶ δ' αὖτε παρὰ ῥόον Ὠκεανοῖο
ἤομεν, ὄφρ' ἐς χῶρον ἀφικόμεθ', ὃν φράσε Κίρκη.

σωματικὴ νὺξ κατὰ τό, εἰ μὴ νὺξ δμήτειρα θεῶν ἐσάωσε (Il. XIV, 259.), *καὶ ὅτι νὺξ καὶ ἡ πυκνὴ νέφωσις, ἣν καὶ ἠέρα φασὶν Ὅμηρος κατὰ τό, Ζεῦ πάτερ, ἀλλὰ σὺ ῥῦσαι ὑπ' ἠέρος υἷας Ἀχαιῶν* (cf. IX, 144), *οἱ παλαιοὶ δηλοῦσι, λέγοντες ὅτι καὶ τοῖς Κιμμερίοις τοιαύτη νὺξ τέτατο, ἤγουν ζοφώδης κατάστασις, ἀὴρ ἐπινέφελος, οὐ καθαρῷ ἡλίῳ λαμπόμενος, οὐ μὴν αὐτόχρημα νὺξ καθόλου, ὡς ὁ Κράτης ὑποτίθεται. πῶς γὰρ φασιν εἶχον ζῆν;* Eust. —

V. 20—50. v. 23. sqq. Vid. Riccii dissertt. Homerr. p. 437. sq. „Quoniam vero Circe, postquam Ulyssem de Tiresia commonefecit, praecipit, ut secum adducat victimas, in ipso inferorum aditu fossam effodiat, impleatque sanguine caesarum victimarum, neque sinat exserto gladio accedentes animas ex eo libare, nisi prius interrogaverit, illaeque responderint; de his quoque disserendum. Tradit Porphyrius, priscis non satis ex dignitate visum esse, septa parietibus loca coelesti numini dedicare, adeo ut ea solis manibus dedicarent, quasi domos quasdam mortuorum; sed cum antiquato vetusto ritu Diis templa coepissent erigi, araeque religioni constitui, tunc heroibus foros, manibus et subterraneis Numinibus fossas et megara, id est, aedes esse attributas. Qui Porphyrii locus aperte nos docet, cur inferos aditurus, manesque placaturus, foveam jubeatur a Circe Ulysses effodere. Ensem strictum, quo prohibentur ad foveam accedere, manes pertimescunt, quia non amplius homines sunt, quales uerunt, sed hominum umbrae quaedam inanes ac subentaneae, ut mox dicebamus. Quia vero sanguine vita ustentatur, et carnis anima in sanguine est, ut sacrae tiam literae docent, idcirco Homerus umbras mortuorum acit ad hostiarum sanguinem hauriendum cupidissime iruentes, utpote quae amissae vitae desiderio teneantur. ed vetat Ulysses, ut statim bibant, proposito potu illo, esponsorum, quae ab eis sollicite postulat, quasi pretio." f. Ovid. Metamm. VII, 243. sqq.

Haud procul egesta scrobibus tellure duabus
Sacra facit; cultrosque in guttura velleris atri
Conjicit, et patulas perfundit sanguine fossas.
Tum super invergens liquidi carchesia Bacchi,
Aeneaque invergens tepidi carchesia lactis.

orat. Serm. I, 8, 26. sqq.

Ἔνθ᾽ ἱερήϊα μὲν Περιμήδης Εὐρύλοχός τε
ἔσχον· ἐγὼ δ᾽ ἄορ ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ,
βόθρον ὄρυξ᾽, ὅσσον τε πυγούσιον ἔνθα καὶ ἔνθα·
ἀμφ᾽ αὐτῷ δὲ χοὴν χεόμην πᾶσιν νεκύεσσιν,
πρῶτα μελικρήτῳ, μετέπειτα δὲ ἡδέϊ οἴνῳ,
τὸ τρίτον αὖθ᾽ ὕδατι· ἐπὶ δ᾽ ἄλφιτα λευκὰ πάλυνον.
πολλὰ δὲ γουνούμην νεκύων ἀμενηνὰ κάρηνα,
ἐλθὼν εἰς Ἰθάκην, στεῖραν βοῦν, ἥτις ἀρίστη,
ῥέξειν ἐν μεγάροισι, πυρήν τ᾽ ἐμπλησέμεν ἐσθλῶν·
Τειρεσίῃ δ᾽ ἀπάνευθεν ὄϊν ἱερευσέμεν οἴῳ
παμμέλαν᾽, ὃς μήλοισι μεταπρέπει ἡμετέροισιν.
τοὺς δ᾽ ἐπεὶ εὐχωλῇσι λιτῇσί τε, ἔθνεα νεκρῶν,
ἐλλισάμην, τὰ δὲ μῆλα λαβὼν ἀπεδειροτόμησα
ἐς βόθρον, ῥέε δ᾽ αἷμα κελαινεφές· αἱ δ᾽ ἀγέροντο
ψυχαὶ ὑπὲξ Ἐρέβευς νεκύων κατατεθνηώτων.

— — Scalpere terram
Unguibus, et pullam divellere mordicus agnam
Coeperunt: cruor in fossam confusus, ut inde
Manes elicerent, animas responsa daturas.

Ad verbum *ἱερήϊα* Eustathius haec habet: *Ὅτι Ὁμήρου εἰπόντος ἱερήϊα τὰ ἐν Ἅιδου σφάγια ἐπὶ χοῇ νεκρῶν, φασὶν οἱ παλαιοὶ ουκ ὀρθῶς εἰρῆσθαι τοῦτο. ἐπὶ γὰρ νεκρῶν τόμιά φασι καὶ ἔντομα, ἐπὶ δὲ θεῶν ἱερεῖα. εἶτα θεραπεύοντες φασὶν ὅτι ἱερεῖα καὶ ἁπλῶς τὰ θρέμματα. ἐν ἄλλοις δὲ Ἀττικὴ λέγεται ἡ λέξις ἐπὶ τῶν ἁπλῶς σφαζομένων.* Od. XVII, 600. Il. XXII, 159. — *ἄορ* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 170. 1. — *γουνούμην* ibid. §. 222. 84. — *ἥτις ἀρίστη* ibid. §. 349. 4. a. — v. 36. sqq. Cf. Virg. Georg. IV, 471. sqq.

At cantu commotae Erebi de sedibus imis
Umbrae ibant tenues, simulacraque luce carentum:
Matres atque viri, defunctaque corpora vita
Magnanimum heroum; pueri innuptaeque puellae,
mpositique rogis juvenes ante ora parentum. —

Ἐρέβευς vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 192. 29. — v. 38. sqq. *Ἰστέον ὅτι τὰ ῥηθέντα Ὁμηρικὰ ἓξ ἔπη* (v. 38—43.) — — *ἀθετοῦσιν οἱ παλαιοί. οὔπω γάρ φασι καιρὸς τοῦ λέγεσθαι, καὶ οὐδὲ δυνατὸν τὰς ψυχὰς φέρειν σωμάτων πληγάς. οἱ δὲ λυτικοὶ περὶ μὲν τῶν πληγῶν λαλοῦσιν, ὡς ἀνωτέρω ἐγράφη* (sc. *ὅτι φάντασμα ἦν τὰ τοιαῦτα τῷ Ὀδυσσεῖ*). *περὶ δὲ τοῦ μήπω καιρὸν εἶναι προσιέναι τῷ βόθρῳ ψυχάς, ἐάν*

[νύμφαι τ' ἠΐθεοί τε, πολύτλητοί τε γέροντες,
παρθενικαί τ' ἀταλαὶ, νεοπενθέα θυμὸν ἔχουσαι·
πολλοὶ δ' οὐτάμενοι χαλκήρεσιν ἐγχείῃσιν,
ἄνδρες Ἀρηΐφατοι, βεβροτωμένα τεύχε' ἔχοντες·
οἳ πολλοὶ περὶ βόθρον ἐφοίτων ἄλλοθεν ἄλλος
θεσπεσίῃ ἰαχῇ· ἐμὲ δὲ χλωρὸν δέος ᾕρει.]
δὴ τότ' ἔπειθ' ἑτάροισιν ἐποτρύνας ἐκέλευσα,
μῆλα, τὰ δὴ κατέκειτ' ἐσφαγμένα νηλέϊ χαλκῷ,
δείραντας κατακεῖαι, ἐπεύξασθαι δὲ θεοῖσιν,
ἰφθίμῳ τ' Ἀΐδῃ καὶ ἐπαινῇ Περσεφονείῃ·
αὐτὸς δὲ ξίφος ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ
ἥμην, οὐδ' εἴων νεκύων ἀμενηνὰ κάρηνα
αἵματος ἆσσον ἴμεν, πρὶν Τειρεσίαο πυθέσθαι.
Πρώτη δὲ ψυχὴ Ἐλπήνορος ἦλθεν ἑταίρου·
οὐ γάρ πω ἐτέθαπτο ὑπὸ χθονὸς εὐρυοδείης·
σῶμα γὰρ ἐν Κίρκης μεγάρῳ κατελείπομεν ἡμεῖς
ἄκλαυτον καὶ ἄθαπτον· ἐπεὶ πόνος ἄλλος ἔπειγεν.
τὸν μὲν ἐγὼ δάκρυσα ἰδὼν, ἐλέησά τε θυμῷ,
καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδων·
Ἐλπῆνορ, πῶς ἦλθες ὑπὸ ζόφον ἠερόεντα;
ἔφθης πεζὸς ἐὼν, ἢ ἐγὼ σὺν νηῒ μελαίνῃ;
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' οἰμώξας ἠμείβετο μύθῳ·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,]

τε προανακεφαλαίωσις ταῦτα τῶν ῥηθησομένων εἰσὶ, ταυτὸν εἰπεῖν, δηλοῦσα προέκθεσις, ὡς οὐκ ἔρχονται νῦν, ἀλλ' τι ἐλεύσονται. Eustath. — κατακεῖαι vid. Thiersch. 213. 38. —

V. 51—80. Ad v. 52. Eustathius: "Οτι, inquit, δόξα τοῖς Ἕλλησι, τὰς τῶν ἀθάπτων ψυχὰς μὴ ἀναμίγνυσθαι ταῖς λοιπαῖς, ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς νεκρικαῖς ἐπικλήσεσιν ἐπιφαίνεσθαί τε πρὶν τῆς χοῆς γεύσασθαι, καὶ προλέγειν τι μαντικῶς, διὰ τὸ μήπω γενέσθαι τῆς Λήθης (Baumgarten-Crusius ad h. l. conjicit legendum esse γεύσασθαι τ. Λ., l excidisse ἐν τῷ πεδίῳ, quod exhibent Ambr.), ἧς καὶ ῥεῦμα φασὶν ἐν Ἀΐδου εἶναι οἱ μεθ' Ὅμηρον. — σῶμα d. Dionysius Halicarn. περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως §. 15. ὸ μὲν γὰρ τῶν ζώντων ἀεὶ δέμας προσαγορεύει Ὅμηρος — δὲ ἀποβεβληκὸς τὴν ψυχήν, οὐδὲν ἄλλο, ἢ σῶμα καλεῖ· ἐν τούτοις — Σῶμα γὰρ ἐν Κίρκης, etc. cf. Hermann.

ἀσέ με δαίμονος αἶσα κακὴ καὶ ἀθέσφατος οἶνος·
Κίρκης δ' ἐν μεγάρῳ καταλέγμενος οὐκ ἐνόησα
ἄψοῤῥον καταβῆναι, ἰὼν ἐς κλίμακα μακρήν,
ἀλλὰ καταντικρὺ τέγεος πέσον· ἐκ δέ μοι αὐχὴν
ἀστραγάλων ἐάγη, ψυχὴ δ' Ἄϊδόςδε κατῆλθεν.
νῦν δέ σε τῶν ὄπιθεν γουνάζομαι, οὐ παρεόντων,
πρός τ' ἀλόχου καὶ πατρός, ὅ σ' ἔτρεφε τυτθὸν ἐόντα,
Τηλεμάχου θ', ὃν μοῦνον ἐνὶ μεγάροισιν ἔλειπες·
οἶδα γάρ, ὡς ἐνθένδε κιὼν δόμου ἐξ Ἀΐδαο
νῆσον ἐς Αἰαίην σχήσεις εὐεργέα νῆα·
ἔνθα σ' ἔπειτα, ἄναξ, κέλομαι μνήσασθαι ἐμεῖο·
μή μ' ἄκλαυτον, ἄθαπτον, ἰὼν ὄπιθεν καταλείπειν,
νοσφισθείς, μή τοί τι θεῶν μήνιμα γένωμαι·
ἀλλά με κακκεῖαι σὺν τεύχεσιν, ἅσσα μοί ἐστιν,
σῆμά τέ μοι χεῦαι, πολιῆς ἐπὶ θινὶ θαλάσσης,

---

ad Vig. p. 728. sq. — v. 55. sqq. Cf. Virg. Aen. VI, 340. sqq.

Hunc ubi vix multa moestum cognovit in umbra,
Sic prior alloquitur: Quis te Palinure deorum
Eripuit nobis? — —

ἆσε vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 168. 3. p. 257. cf. *Buttmann.* *Lexilogus* T. I. p. 223. sqq. p. 225. Praeterea ad v. 57. Schol. annotat haec: *Οὐδένα ὁρᾷ τῶν παρὰ τῷ Κύκλωπι ἢ ἐν Λαιστρυγονίᾳ ἀπολομένων. οὗτοι γάρ, εἰ καὶ ἀθέσμως, ἀλλ' οὖν ἐτάφησαν.* Eadem habet Ambr. Q. ad v. 51. — *τῶν ὀπίθεν* i. e. *πρὸς τῶν ὀπίθεν.* Cf. v. 67. Ita autem locutum censeri non opus est Homerum unice metro coactum. Vid. quae annotavi ad I, 93. p. 19. — v. 72. Quanta fuerit veterum cura mortuorum corporibus adhiberi solita, satis constat, unde Homerus hoc loco Elpenorem enixissime rogantem facit ab Ulysse, ut quae ad illum spectabant, rite ipse ex orco profectus praestaret. Cf. v. 74—78. *Riccii* dissertt. Homerr. p. 329. sqq. *Köppen.* ad Il. XXIII, 13. et quae observari ad I, 291. p. 39. sq. — *σῆμα.* *Τὸ σῆμα εἰ καὶ μυριαχοῦ τάφον δηλοῖ, ὡς κἀνταῦθα, ἀλλὰ γενικῷ λόγῳ, τὸ ἁπλῶς σημεῖον ἑρμηνεύει, ὃ καὶ συγγενές ἐστι τῷ τεκμηρίῳ· χρῆσις δὲ τούτων καὶ ἐν τῷ, σῆμα δέ τοι ἐρέω* (Il. XXIII, 326. infra v. 126.), *τουτέστι γνώρισμα, ὁποῖον δή τι καὶ τὸ ἀνάχωμα τοῦ τάφου, σημεῖον ὄν, καθὰ καὶ μνῆμα καὶ μνημεῖον ἤγουν μνημοσύνη τοῦ ἐπὶ νεκρῷ αὐτὸ γενέσθαι.* Eustath. Idem ad

ἀνδρὸς δυστήνοιο, καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι·
ταῦτά τέ μοι τελέσαι, πῆξαί τ' ἐπὶ τύμβῳ ἐρετμόν,
τῷ καὶ ζωὸς ἔρεσσον, ἐὼν μετ' ἐμοῖς ἑτάροισιν.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
ταῦτά τοι, ὦ δύστηνε, τελευτήσω τε καὶ ἔρξω.
Νῶϊ μὲν ὣς ἐπέεσσιν ἀμειβομένω στυγεροῖσιν,
ἥμεθ'· ἐγὼ μὲν ἄνευθεν ἐφ' αἵματι φάσγανον ἴσχων,
εἴδωλον δ' ἑτέρωθεν ἑταίρου πόλλ' ἀγόρευεν.
Ἦλθε δ' ἐπὶ ψυχὴ μητρὸς κατατεθνηυίης,
Αὐτολύκου θυγάτηρ μεγαλήτορος, Ἀντίκλεια,
τὴν ζωὴν κατέλειπον, ἰὼν εἰς Ἴλιον ἱρήν.
τὴν μὲν ἐγὼ δάκρυσα ἰδὼν, ἐλέησά τε θυμῷ:
ἀλλ' οὐδ' ὣς εἴων προτέρην, πυκινόν περ ἀχεύων,
αἵματος ἆσσον ἴμεν, πρὶν Τειρεσίαο πυθέσθαι.
Ἦλθε δ' ἐπὶ ψυχὴ Θηβαίου Τειρεσίαο,
χρύσεον σκῆπτρον ἔχων, ἐμὲ δ' ἔγνω καὶ προσέειπεν

---

verba v. 76. ἀνδρός δυστήνοιο haec observat: *Τὸ δέ, ἀνδρὸς δυστήνοιο, καινότερον πέφρασται· τὸ γὰρ κοινὸν οὕτω: Σῆμα τέ μοι χεῦαι, ἀνδρὶ δυστήνῳ.* —

V. 81—98. *Αὐτολύκου* vid. *Klopfer's mythologisches Wörterbuch* I, 369. — *Ἀντίκλεια* ibid. I, 216. sq. Schol. scribit: *Ὁ λόγος ἦν, Ἀντίκλειαν διὰ τὸν πόθον τοῦ παιδός, βρόχῳ ἑαυτὴν ἐξαγαγεῖν τοῦ βίου.* — *ἦλθε δ' ἐπὶ ψυχή — ἔχων. Ἔδει μὲν εἰπεῖν, ψυχὴ Τειρεσίου χρύσεον σκῆπτρον ἔχουσα, καὶ οὐκ ἦν οὐδὲν τοῦτο κώλυμα τῷ μέτρῳ. ἀπεδόθη δὲ ὅμως πρὸς τὸ σημαινόμενον τό, ὁ Τειρεσίας. οὕτω δέ πως καὶ ἀνωτέρω ἐπὶ τῆς τοῦ Ὀδυσσέως μητρὸς καινῶς ἐσχημάτισεν, εἰπών· ἦλθε ψυχὴ μητρὸς Ἀντίκλεια, τουτέστιν ἡ μήτηρ Ἀντίκλεια· πρὸς δὲ τό, ψυχὴ Τειρεσίου ἔχων σκῆπτρον, ὅμοιον καὶ τό, ἤτοι Ἀθηναίη ἀκέων ἦν* (Il. IV, 22.). *δηλοῖ δὲ ὁ ποιητής, ὡς οὐκ ἐχρῆν εἰπεῖν ἐνταῦθα, ψυχὴ Τειρεσίου, εἴπερ αὐταὶ μὲν εἴδωλα καὶ σκιαὶ ἀΐσσουσιν, ὁ δὲ πέπνυται, ἀλλὰ ἔδει Τειρεσίαν εἰπεῖν. διὸ εἰπὼν ψυχή, ἐπάγει τὸ οἰκεῖον, ἤγουν τὸ ἔχων, ὁ Τειρέσιας δηλαδὴ, οὐχ ἡ ψυχὴ τοῦ Τειρεσίου.* Eust. Cf. Od. VIII, 59. XVI, 476. — *χρύσεον σκῆπτρον.* Vid. *Köppen.* ad Il. I, 13. „*das σκῆπτρον war das Insigne der Könige und Priester und überhaupt der Macht und Würde. Ilias II.* 185. *So trägt auch der Mantis Tiresias einen Stab. Odyss. XI.* 90. *Dieses σκῆπτρον war fünf bis sechs Fuss lang; daher es auch τὸ δόρυ, hasta, heist.*

[Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,]
τίπτ' αὖτ', ὦ δύστηνε, λιπὼν φάος ἠελίοιο,
ἤλυθες, ὄφρα ἴδῃ νέκυας καὶ ἀτερπέα χῶρον;
ἀλλ' ἀποχάζεο βόθρου, ἄπισχε δὲ φάσγανον ὀξύ,
αἵματος ὄφρα πίω, καί τοι νημερτέα εἴπω.
Ὣς φάτ'· ἐγὼ δ' ἀναχασσάμενος, ξίφος ἀργυρόηλον
κουλεῷ ἐγκατέπηξ'· ὁ δ' ἐπεὶ πίεν αἷμα κελαινόν,
καὶ τότε δή μ' ἐπέεσσι προςηύδα μάντις ἀμύμων·
Νόστον δίζηαι μελιηδέα, φαίδιμ' Ὀδυσσεῦ·
τὸν δέ τοι ἀργαλέον θήσει θεός· οὐ γὰρ ὀΐω
λήσειν Ἐννοσίγαιον, ὅ τοι κότον ἔνθετο θυμῷ,
χωόμενος ὅτι οἱ υἱὸν φίλον ἐξαλάωσας.
ἀλλ' ἔτι μέν κε καὶ ὧς, κακά περ πάσχοντες, ἵκοισθε,
αἴ κ' ἐθέλῃς σὸν θυμὸν ἐρυκακέειν καὶ ἑταίρων,
ὁππότε κε πρῶτον πελάσῃς εὐεργέα νῆα
Θρινακίῃ νήσῳ, προφυγὼν ἰοειδέα πόντον·
βοσκομένας δ' εὕρητε βόας καὶ ἴφια μῆλα
Ἠελίου, ὃς πάντ' ἐφορᾷ καὶ πάντ' ἐπακούει.
τὰς εἰ μέν κ' ἀσινέας ἐάᾳς, νόστου τε μέδηαι,
καί κεν ἔτ' εἰς Ἰθάκην, κακά περ πάσχοντες, ἵκοισθε·
εἰ δέ κε σίνηαι, τότε τοι τεκμαίρομ' ὄλεθρον

Eurip. Hecuba v. 9. Justin. XLIII. 3. — es war kein g o l d e n e r Stab, sondern nur mit goldenen Stiftchen beschlagen. S. zu v. 246.“ Cf. quae monui ad II, 37. p. 62. —

V. 99—154. *δίζηαι* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 232. 44. — v. 103. vid. ibid. §. 333. 6. — *Θρινακίῃ.* *Ὅτι Θρινακία νῆσος, ἡ Σικελία, οἱονεὶ τριάκρια, ἐπεὶ τρία ἔχει ἄκρα ὅ ἐστιν ἀκρωτήρια, Πέλωρον, Πάχυνον, Λιλύβαιον, ἢ καὶ ἄλλως, Πελωρίδα, Πάχυνον, καὶ Λιλύβην. καὶ ἔδει μὲν Τρινακρίαν γράφεσθαι. διὰ δὲ τὸ εὐφωνότερον οὕτως ὠνόμασται.* Eust. — *λοειδέα πόντον.* Vid. *Köppen.* ad Il. I, 482. XI, 298. cf. Od. V, 56. — *εὕρητε.* „*Πελάσῃς ver.* 105. desiderabat *εὕρῃς.* Sed talis numerorum commututio, quam sensus admittit, sine vitio et non raro est apud poëtas.“ *Ern.* — v. 109. Vid. Dionys. Halicarn. *περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως* §. 14. *Ἡγεῖται μέντοι καὶ αὐτὸς [Ὅμηρος] — οὐ πάντα καθ' εἱμαρμένην παραγίνεσθαι, ἀλλά τι καὶ ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις εἶναι· ὧν ὑπάρχειν μὲν τὸ ἑκούσιον, τούτῳ δέ πως συνάπτειν τὸ κατηναγκασμέ-*

νηΐ τε καὶ ἑτάροις· αὐτὸς δ' εἴπερ κεν ἀλύξῃς,
ὀψὲ κακῶς νεῖαι, ὀλέσας ἄπο πάντας ἑταίρους,
νηὸς ἐπ' ἀλλοτρίης· δήεις δ' ἐν πήματα οἴκῳ,
ἄνδρας ὑπερφιάλους, οἵ τοι βίοτον κατέδουσιν,
μνώμενοι ἀντιθέην ἄλοχον, καὶ ἕδνα διδόντες·
ἀλλ' ἤτοι κείνων γε βίας ἀποτίσεαι ἐλθών.
αὐτὰρ ἐπὴν μνηστῆρας ἐνὶ μεγάροισι τεοῖσιν
κτείνῃς, ἠὲ δόλῳ, ἢ ἀμφαδὸν ὀξέϊ χαλκῷ,
ἔρχεσθαι δὴ ἔπειτα, λαβὼν εὐῆρες ἐρετμόν,
εἰςόκε τοὺς ἀφίκηαι, οἳ οὐκ ἴσασι θάλασσαν
ἀνέρες, οὐδέ θ' ἅλεσσι μεμιγμένον εἶδαρ ἔδουσιν·
οὐδ' ἄρα τοίγ' ἴσασι νέας φοινικοπαρῄους,
οὐδ' εὐήρε' ἐρετμά, τάτε πτερὰ νηυσὶ πέλονται.
σῆμα δέ τοι ἐρέω μάλ' ἀριφραδές, οὐδέ σε λήσει·
ὁππότε κεν δή τοι ξυμβλήμενος ἄλλος ὁδίτης

νον, ὅταν τις πράξας ὃ βούλεται, εἰς ὃ μὴ βούλεται ἐμπέσῃ. Καὶ ταῦτα σαφῶς ἐν πολλοῖς δεδήλωκεν· ὥςτε καὶ ἐν ταῖς ἀρχαῖς ἑκατέρας τῆς ποιήσεως· ἐν μὲν τῇ Ἰλιάδι λέγων τὴν ὀργὴν τοῦ Ἀχιλλέως αἰτίαν τῆς ἀπωλείας τῶν Ἑλλήνων γενέσθαι, καὶ τότε τὴν Διὸς βούλησιν ἐκτελεσθῆναι· ἐν δὲ τῇ Ὀδυσσείᾳ, τοὺς ἑταίρους τοῦ Ὀδυσσέως διὰ τὴν αὐτῶν ἀβουλίαν ὀλέθρῳ περιπεσεῖν· ἐξήμαρτον γὰρ ἁψάμενοι τῶν ἱερῶν τοῦ ἡλίου βοῶν, ἐξὸν ἀποσχέσθαι· καὶ γὰρ ἦν προειρημένον, τὰς εἰ μέν κ' ἀσινέας ἐάσῃς, etc. Cf. quae annotavi ad VII, 197. p. 342. — *εἴπερ κεν* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 329. 2. b. p. 627. — v. 113. *ὀψὲ κακῶς νεῖαι.* Ἐπὶ γὰρ τῷ τῶν βοῶν τολμήματι ἑπτὰ ἔτη ὅλα παρὰ Καλυψοῖ διατρίβει, καὶ πάλιν ναυαγήσας πρὸς τοὺς Φαίακας προςβράττεται (*Buttmannus* ἐκβράττει). Schol. De *νεῖαι* vid. *Thiersch.* §. 232. 96. Praeterea cf. Horat. Serm. II, 5. sqq., ubi Ulysses ita fatur ad Tiresiam:

— — O nulli quicquam mentite, vides ut
Nudus inopsque domum redeam, te vates neque illic
Aut apotheca procis intacta est aut pecus. —

οἳ οὐκ ἴσασι θαλ. ἵνα κἀκεῖνοι γνῶσι τὴν τοῦ Ποσειδῶνος δύναμιν. Schol. Τίνες δ' ἂν εἶεν οἱ μὴ εἰδότες Ποσειδῶνα; ὅσοι οὐκ ἴσασι τὰ ἀνωτέρω ῥηθέντα. οἱ δὲ παλαιοὶ καί τινων τοπικῶν ὀνομάτων βαρβαροφώνους δούπους ἱστοροῦσι, Βούνιμαν λέγοντές τινα ἢ Κελκέαν, ἐν οἷς Ὀδυσσεὺς τὸν Ποσειδῶνα ἐτίμησε. Eustath. Cf. Pausan. I, 12. ext. Strabon. Geograph. XIV. — *φοινικοπαρῄους* cf. IX,

φήῃ, ἀθηρηλοιγὸν ἔχειν ἀνὰ φαιδίμῳ ὤμῳ,
καὶ τότε δὴ γαίῃ πήξας εὐῆρες ἐρετμόν,
ῥέξας ἱερὰ καλὰ Ποσειδάωνι ἄνακτι,
ἀρνειὸν, ταῦρόν τε, συῶν τ' ἐπιβήτορα κάπρον,
οἴκαδ' ἀποστείχειν, ἔρδειν θ' ἱερὰς ἑκατόμβας
ἀθανάτοισι θεοῖσι, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν,
πᾶσι μάλ' ἑξείης· θάνατος δέ τοι ἐξ ἁλὸς αὐτῷ
ἀβληχρὸς μάλα τοῖος ἐλεύσεται, ὅς κέ σε πέφνῃ

---

125. Virg. Aen. VIII, 93. *Pictasque* innare carinas. — *φήῃ* vid. **Thiersch.** Gr. Gr. §. 223. 88. e. p. 367. — *ἀθηρηλοιγὸν ὅ ἐστι πτύον, λικμητήριον, τὸ τῶν ἀθέρων ὀλοθρευτικόν, ἐξ ὧν καὶ τὸ ἀθερίζειν ἐν Ἰλιάδι* (I, 261. Od. VIII, 212.) *ἐν γὰρ τῷ λικμᾶσθαι σῖτος μὲν ἀποτίθεται, καὶ ἄχυρον δὲ τημελεῖται, ἀθέρες δὲ οὐδαμοῦ εἰσιν, ἅτε λεπτυνθέντες καὶ ῥιπτισθέντες ἀνέμοις. ἔχει δὲ λόγον ἡ τοιαύτη ἑρμηνεία, καὶ διὰ τὸ πλάτην καλεῖσθαι ἄμφω. πλάτη γὰρ θαλασσία, τὸ ἐρετμόν, καὶ πλάτη χερσαία, τὸ πτύον. Σοφοκλῆς δέ φασι παραφράζων τὸ Ὁμηρικόν, φησίν· ὤμοις ἀθηρόβρωτον ὄργανον φέρων.* [Vid. **Brunck.** Lexic. Sophocl.] *καὶ ὤφειλε μὲν ἀθερόβρωτον εἶναι. ἀθὴρ γὰρ ἀθέρος, ὡς αἰθὴρ αἰθέρος. ἠκολούθησε δὲ τῷ ἀθηρολοιγός, ὃ καὶ αὐτὸ ἀθερηλοιγὸς ὄφειλον εἶναι, ὅμως δι' ἐκτάσεως ἐγράφη διὰ τοῦ η, ὁμοίως τῷ Μεθώνη Μηθώνη, Φέρης Φέρητος Φηρητιάδης, καὶ τοῖς τοιούτοις. πρὸς ὁμοιότητα δὲ τοῦ βροτολοιγός σύγκειται ὁ ἀθηρολοιγός. τοῦτο δὲ ἰσοδύναμον τῷ ἀθηρόβρωτος· καὶ οἱ μὲν παλαιότεροι οὕτως. οἱ δὲ νεώτεροι ἀθηρηλοιγόν νοοῦσι τὴν κώταλιν, ἤγουν τὸ τῆς ἀθήρας κίνητρον.* Eust. Cf. ***Köppen.*** ad Il. XIII, 588. Apollon. Lex. p. 48. et ***Villoison.*** ac ***Toll.*** ad h. l. Hesychius s. v. *Ἀθηρήλοιγον* et *Ἀθηρόβρωτον*. — v. 134. sqq. *θάνατος ἔξαλος, ὁ ἠπειρωτικὸς καὶ ἔξω θαλάσσης, ἵνα λέγῃ ὅτι εἰ καὶ δυστυχεῖς, ὦ Ὀδυσσεῦ, κατὰ θάλασσαν, ἀλλ' ὁ θάνατός σοι οὐκ ἐν αὐτῇ ἔσται ἀλλ' ἔξω αὐτῆς. τινὲς δὲ ἐξ ἁλὸς γράφουσι κατὰ παράθεσιν ἐν δυσὶ μέρεσι λόγου, λέγοντες, ὡς ὁ Τηλέγονος, ὁ Κίρκης καὶ Ὀδυσσέως, ἡφαιστότευκτον δόρυ ἔχων, οὗ ἀδαμαντίνη μὲν ἡ ἐπιδορατίς, αἰχμὴ δὲ κέντρον θαλαττίας τρυγόνος, χρυσοῦς δὲ ὁ στύραξ, καὶ ἐλθὼν ἐκ Τυρσηνίας εἰς ἀναψηλάφησιν τοῦ πατρός, καὶ λεηλατῶν ἀγνοῶν τὰ ἠπειρωτικὰ τοῦ Ὀδυσσέως κτήματα, καὶ εὑρὼν ἀντίπαλον τὸν πατέρα, ἀνεῖλεν οὐκ εἰδώς. καὶ οὕτω τῷ κατὰ θάλασσαν ἀεὶ κακῶς πράττοντι ἐκ θαλάττης αὖθις ὁ θάνατος, ὃς ἔπεφνεν αὐτόν, καθὰ καὶ Ὀππιανὸς ἱστορεῖ* (Halieut. II, 497., ubi vid. **Rittershus.**) *τῷ τῆς τρυγόνος κέντρῳ, ὅ*

ηρα' ὑπὸ λιπαρῷ ἀρημένον· ἀμφὶ δὲ λαοὶ
ὄλβιοι ἔσσονται· τάδε τοι νημερτέα εἴρω.
"Ως ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προςέειπον·
Τειρεσίη, τὰ μὲν ἄρ που ἐπέκλωσαν θεοὶ αὐτοί.
ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον·
ιητρὸς τήνδ' ὁρόω ψυχὴν κατατεθνηυίης·
ἡ δ' ἀκέουσ' ἧσται σχεδὸν αἵματος, οὐδ' ἑὸν υἱὸν
ἔτλη ἐςάντα ἰδεῖν, οὐδὲ προτιμυθήσασθαι.
εἰπέ, ἄναξ, πῶς κέν με ἀναγνοίη τὸν ἐόντα.
"Ως ἐφάμην· ὁ δέ μ' αὐτίκ' ἀμειβόμενος προςέειπεν·
ῥηΐδιόν τοι ἔπος ἐρέω καὶ ἐνὶ φρεσὶ θήσω·
ὅντινα μέν κεν ἐᾷς νεκύων κατατεθνηώτων
αἵματος ἄσσον ἴμεν, ὅδε τοι νημερτὲς ἐνίψει·
ᾧ δέ κ' ἐπιφθονέοις, ὅδε τοι πάλιν εἶσιν ὀπίσσω.
"Ως φαμένη, ψυχὴ μὲν ἔβη δόμον Ἄϊδος εἴσω
Τειρεσίαο ἄνακτος, ἐπεὶ κατὰ θέςφατ' ἔλεξεν.
αὐτὰρ ἐγὼν αὐτοῦ μένον ἔμπεδον, ὄφρ' ἐπὶ μήτηρ
ἤλυθε, καὶ πίεν αἷμα κελαινεφές· αὐτίκα δ' ἔγνω,
καί μ' ὀλοφυρομένη ἔπεα πτερόεντα προςηύδα·
Τέκνον ἐμόν, πῶς ἦλθες ὑπὸ ζόφον ἠερόεντα,

Φόρκυς φασὶν ἀνεῖλεν φθείρουσαν τοὺς ἐν τῇ Φορκίδι λίμνῃ ἰχθῦς. — Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι, εἴτε ἔξαλος γράφει τὶς εἴτε ἐξ ἁλός, λοξότητα χρησμοῦ μιμεῖται ὁ τοιοῦτος λόγος τοῦ Τειρεσίου διὰ τὸ ἀσαφὲς καὶ δυςεξήγητον. Ἰστέον δὲ ὅτι ὁ παρὰ τοῖς μεθ' Ὅμηρον ἐν δυσὶ λ ἔξαλλος ἄλλο τι παντελῶς ἐστι παρὰ τὸν Ὁμηρικὸν ἔξαλον. καὶ δηλοῖ αὐτὸν καὶ ἡ ἔξαλλος στολή, ὅπερ ἐστιν ἡ ἐξέχουσα τῶν ἄλλων καὶ οὕτω παρεξηλλαγμένη. Eust, Οἱ νεώτεροι τὰ περὶ Τηλεγόνου ἀνέπλασαν, τὸν Κίρκης καὶ Ὀδυσσέως, ὃς δοκεῖ κατὰ ζήτησιν τοῦ πατρὸς εἰς Ἰθάκην ἐλθὼν ὑπ' ἀγνοίας τὸν πατέρα διαχρήσασθαι τρυγόνος κέντρῳ. Schol. Cf. *Klopfer's mythologisches Wörterbuch* II, 626. — γῆρα' vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 189. 18. — v. 149. Cf. Silius XIII, 894. *Haec vates, Erebique cavis se rettulit umbris.* —

V. 155—203. v. 154. sqq. Cf. Virg. Aen. VI, 531. sqq.

Sed te qui vivum casus, age, fare vicissim,
Attulerint: pelagine venis erroribus actus,
An monitu Divûm? an quae te fortuna fatigat,
Ut tristes sine sole domos, loca turbida, adires?

v. 157—159. Ἀθετοῦνται. τὸ γὰρ ἑξῆς, μόνον Ὠκεανός·

ζωὸς ἐών; χαλεπὸν δὲ τάδε ζωοῖσιν ὁρᾶσθαι.
[μέσσῳ γὰρ μεγάλοι ποταμοὶ καὶ δεινὰ ῥέεθρα,
Ὠκεανὸς μὲν πρῶτα, τὸν οὔπως ἔστι περῆσαι,
πεζὸν ἐόντ᾽, ἢν μήτις ἔχῃ εὐεργέα νῆα.]
ἦ νῦν δὴ Τροίηθεν ἀλώμενος ἐνθάδ᾽ ἱκάνεις,
νηΐ τε καὶ ἑτάροισι, πολὺν χρόνον; οὐδέ πω ἦλθες
εἰς Ἰθάκην; οὐδ᾽ εἶδες ἐνὶ μεγάροισι γυναῖκα;
Ὣς ἔφατ᾽· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
μῆτερ ἐμή, χρειώ με κατήγαγεν εἰς Ἀΐδαο,
ψυχῇ χρησόμενον Θηβαίου Τειρεσίαο.
οὐ γάρ πω σχεδὸν ἦλθεν Ἀχαιΐδος, οὐδέ πω ἁμῆς
γῆς ἐπέβην, ἀλλ᾽ αἰὲν ἔχων ἀλάλημαι ὀϊζύν,
ἐξ οὗ τὰ πρώτισθ᾽ ἑπόμην Ἀγαμέμνονι δίῳ
Ἴλιον εἰς εὔπωλον, ἵνα Τρώεσσι μαχοίμην.
ἀλλ᾽ ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον·
τίς νύ σε Κὴρ ἐδάμασσε τανηλεγέος θανάτοιο;
ἦ δολιχὴ νοῦσος; ἦ Ἄρτεμις ἰοχέαιρα

γελοῖον δὲ καὶ πεζὸν ἐόντα. Schol. Ὅτι φανερῶς ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς δηλοῖ τὴν Ὀδυσσέως μυθικὴν εἰς Ἅδου κατέλευσιν ἐπὶ τὰ πέραν ἐκεῖθε τέρματα γενέσθαι τοῦ Ὠκεανοῦ, ἔνθα καὶ τοὺς ἀστέρας δηλαδή φασιν δύνειν. λέγει γάρ, πῶς ἦλθες ὑπὸ ζόφον, καὶ ἑξῆς. — διὰ μέσου ἄρα τοῦ Ὠκεανοῦ μυθεύεται εἰς Ἀΐδην ὁ Ὀδυσσεὺς ἐλθεῖν πλεύσας νηὶ πανημέριος, ὡς προγέγραπται (v. 11. sqq.), οἷα τῆς κατὰ τὴν Κίρκην νήσου ἢ ἐν Ὠκεανῷ πεπλασμένης εἶναι, ἢ πρὸς τῷ Ὠκεανῷ, κατὰ τὴν ποιητικὴν τερατείαν. Eust. — δεινὰ ῥέεθρα cf. Il. VIII, 369, XXI, 9. — v. 158. Ὠκ. μὲν πρῶτα. Καὶ οὐκ ἐπήγαγε, δεύτερα δὲ καὶ τρίτα. ἔπρεπε δεῖ κατὰ τὸ σιωπώμενον ἐκδέξασθαι. ἢ οὕτως· οἷον ἵνα μὴ ἄλλον ποταμὸν ἢ ῥεῦμα λέγωμεν, αὐτὸν πρῶτον Ὠκεανόν. Schol. Τό, Ὠκ. μὲν πρῶτα, ἀντὶ τοῦ, πρὸ τῶν ἄλλων, ἤγουν ὑπὲρ τοὺς ἄλλους ποταμούς. καὶ ἄλλως δέ, πρῶτος τοῖς ἐκεῖθεν ἐπὶ τὴν οἰκουμένην πλείσουσιν. ἵνα ὁ αὐτὸς Ὠκεανὸς ὕστατος μὲν εἴη τοῖς ἐρχομένοις ἐκεῖ, πρῶτος δὲ τοῖς ἐκεῖθεν ἀπαίρουσιν. Eust. — ἤν μήτις vid. Thiersch Gr. Gr. §. 329. 2. d. p. 627. — ἢ νῦν δή ibid. §. 302 5. — v. 172. ἢ δολιχὴ νοῦσος. Ἰστέον ὅτι δολιχὴ μὲν ὀξυτόνως, ἡ μακρά, δολίχη δὲ βαρυτόνως, ὄνομα πόλεως, ὥσπερ καὶ δολιχὸς μὲν ὁ μακρός, δόλιχος δὲ προπαροξυτόνως ὄσπριόν τι. — Καὶ ὅτι ἡ δολιχὴ νόσος ἀντιδιαστέλλεται πρὸς τὸν ἐκ βολῆς Ἀρτέμιδος, ἀλλαχοῦ δὲ καὶ Ἀπόλλωνος γενόμε-

ις ἀγανοῖς βελέεσσιν ἐποιχομένη κατέπεφνεν;
ιπὲ δέ μοι πατρός τε καὶ υἱέος, ὃν κατέλειπον,
ἔτι πὰρ κείνοισιν ἐμὸν γέρας, ἠέ τις ἤδη
νδρῶν ἄλλος ἔχει, ἐμὲ δ' οὐκέτι φασὶ νέεσθαι.
ιπὲ δέ μοι μνηστῆς ἀλόχου βουλήν τε νόον τε,
ὲ μένει παρὰ παιδὶ, καὶ ἔμπεδα πάντα φυλάσσει·
ἤδη μιν ἔγημεν Ἀχαιῶν ὅςτις ἄριστος.
Ὣς ἐφάμην· ἡ δ' αὐτίκ' ἀμείβετο πότνια μήτηρ·
αὶ λίην κείνη γε μένει τετληότι θυμῷ
οῖσιν ἐνὶ μεγάροισιν· ὀϊζυραὶ δέ οἱ αἰεὶ
θίνουσιν νύκτες τε καὶ ἤματα δακρυχεούσῃ.
ὸν δ' οὔπω τις ἔχει καλὸν γέρας· ἀλλὰ ἕκηλος
Τηλέμαχος τεμένη νέμεται, καὶ δαῖτας ἐΐσας
αίνυται, ἃς ἐπέοικε δικασπόλον ἄνδρ' ἀλεγύνειν·
άντες γὰρ καλέουσι. πατὴρ δὲ σὸς αὐτόθι μίμνει
γρῷ, οὐδὲ πόλινδε κατέρχεται· οὐδέ οἱ εὐναὶ
έμνια καὶ χλαῖναι καὶ ῥήγεα σιγαλόεντα·
λλ' ὅγε χεῖμα μὲν εὕδει, ὅθι δμῶες, ἐνὶ οἴκῳ,
ν κόνι ἄγχι πυρός, κακὰ δὲ χροῒ εἵματα εἷται·
ὐτὰρ ἐπὴν ἔλθῃσι θέρος, τεθαλυῖά τ' ὀπώρη,
άντῃ οἱ κατὰ γουνὸν ἀλωῆς οἰνοπέδοιο

ον θάνατον, ὡς τοῦ τοιούτου αἴφνης ἐπισυμβαίνοντος, καὶ ἢ διὰ νόσου δολιχῆς γινομένου ἢ μάλιστα διὰ τηκεδόνος θαντοῖ. Eust. Vid. quae annotavi ad III, 279. p. 142. cf. . VI, 428. *Köppen.* ad Il. XXIV, 758. sq. „*Die feile des Apollo und der Artemis heissen ἀγανοί, anfte, weil ein schneller Tod, den sie brachten, ohne chtbare Zeichen von Schmerz und Quaal war.*" — εἰ- ἐ — πατρός vid. *Hermann. ad Viger.* p. 879. sq. f. *Fischer.* ad Plat. apolog. XIV. init. *Thiersch.* r. Gr. §. 254. 6. p. 445. — ἔγημεν. *Γαμεῖν* certe erumque de viro, *γαμεῖσθαι* de femina dicitur. Vid. *hiersch.* §. 288. 3. Eustathius: *Τὸ ἔγημεν ὅτι διαφέ- τοῦ ἐγήματο, οὐκ ἄδηλον οὐδ' αὐτό, καθὰ δηλοῖ καὶ τό, ίλαμον, ἐν ᾧ οὐκ ἔγημεν ἀλλ' ἐγήματο.* Cf. II, 128. et fra v. 272. 273. — ἕκηλος Τηλέμαχος — νέμεται. Videtur nimirum prius oppetiisse *Anticlea*, quam *Penepen* proci ambirent, *Ulyssisque* facultates diriperent." *lark.* — v. 187. πάντες γὰρ καλέουσι. *Ὅρα τό, ντες καλέουσι, κοινότερον ῥηθὲν ἐπὶ τῆς εἰς δεῖπνον κλή-*

φύλλων κεκλιμένων χθαμαλαὶ βεβλήαται εὐναί·
ἔνθ' ὅγε κεῖτ' ἀχέων, μέγα δὲ φρεσὶ πένθος ἀέξει,
σὸν πότμον γοόων· χαλεπὸν δ' ἐπὶ γῆρας ἱκάνει.
οὕτω γὰρ καὶ ἐγὼν ὀλόμην, καὶ πότμον ἐπέσπον·
οὔτε μέ γ' ἐν μεγάροισιν ἐΰσκοπος Ἰοχέαιρα
οἷς ἀγανοῖς βελέεσσιν ἐποιχομένη κατέπεφνεν·
οὔτε τις οὖν μοι νοῦσος ἐπήλυθεν, ἥτε μάλιστα
τηκεδόνι στυγερῇ μελέων ἐξείλετο θυμόν·
ἀλλά με σός τε πόθος, σά τε μήδεα, φαίδιμ' Ὀδυσσεῦ,
σή τ' ἀγανοφροσύνη μελιηδέα θυμὸν ἀπηύρα.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἔγωγ' ἔθελον φρεσὶ μερμηρίξας

σεως. δοκεῖ δὲ ἀρχαῖον ἔθος εἶναι, εἰς δαῖτας δημοσίας προκαλεῖσθαι τοὺς βασιλεῖς τε καὶ τοὺς δικαστάς, ὡς δηλοῖ καὶ τό, δαῖτας ἃς ἐπέοικε δικασπόλον ἄνδρ' ἀλεγύνειν, ὅ ἐστιν ἀλέγειν, ἐν λόγῳ ποιεῖσθαι, φροντίζειν. ἐνταῦθα δὲ καὶ εἰς ταυτὸν ἄγει τῷ βασιλεῖ τὸν δικασπόλον, διὰ τὸ πρέπειν τοιοῦτον εἶναι τὸν βασιλέα. Eust. *κόνι* vid. *Thiersch.* §. 190. 21. — v. 194. *χθαμαλαί* cf. X, 243. — *πένθος ἀέξει — γοόων.* Vid. *Köppen.* ad Il. XVII, 139. — *οὔτε μέ γ'* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 205. 16. p. 330. Ceterum de morte matris Ulyssis Eustathius haec observat: Ὅρα δὲ ὡς οἱ νεώτεροι μὲν ἀπάγξασθαί φασι τὴν τοῦ Ὀδυσσέως μητέρα, πεπυσμένην δόλῳ Ναυπλίου Ὀδυσσέως τελευτήν. ὃς δὴ Ναύπλιος πολλοὺς δολίως κατειργάσατο, λυπηθεὶς ἐπὶ τῷ τοῦ σοφοῦ υἱοῦ Παλαμήδους θανάτῳ. ὁ δέ γε ποιητής, λύπῃ μεταλλάξαι τὸν βίον, ἱστορεῖ. οἱ δέ γε εἰπόντες, ἀπάγξασθαι αὐτήν, φασὶν ὡς τὴν ἀγχόνην ἐσίγησεν ὁ ποιητὴς διὰ τὸ μιαρὸν τοῦ τοιούτου θανάτου. αἰτίαν γὰρ ἤγουν αἰτιάσιν εἶχον οἱ οὕτω τοῦ βίου ὑπεξάγοντες ἑαυτούς, καὶ οὐκ ἐδόκει καθαρὸς ὁ τοιοῦτος θάνατος. διὸ καὶ ὁ Τηλέμαχος ὕστερον τὰς κακὰς δουλίδας κρεμάσας ἀπάγει τοῦ βίου, καί, ὡς ὁ ποιητής φησιν, ὑψόσε ἐπεντανύσας (XXII, 467.), καὶ ἐπισημειοῦται, ὅτι μὴ καθαρῷ θανάτῳ ἀπὸ θυμὸν ἕλοιμην (ibid. v. 462.). Eust. —

V. 204—224. v. 206. sqq. Cf. Virgil. Aen. II, 792. sqq.

Ter conatus ibi collo dare brachia circum;
Ter frustra comprensa manus effugit imago,
Ter levibus ventis, volucrique simillima somno.

ibid. V, 740. *Dixerat, et tenues fugit, ceu fumus, in auras.* VI, 700. Silius XIII, 648.

His alacer colla amplexu materna petebat,
Umbraque ter frustra per inane petita fefellit. —

ιητρὸς ἐμῆς ψυχὴν ἑλέειν κατατεθνηυίης.
ρὶς μὲν ἐφωρμήθην, ἑλέειν τέ με θυμὸς ἀνώγει,
ρὶς δέ μοι ἐκ χειρῶν, σκιῇ εἴκελον ἢ καὶ ὀνείρῳ,
'πτατ'· ἐμοὶ δ' ἄχος ὀξὺ γενέσκετο κηρόθι μᾶλλον·
αί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προςηύδων·
Μῆτερ ἐμή, τί νύ μ' οὐ μίμνεις ἑλέειν μεμαῶτα,
ὄφρα καὶ εἰν Ἀΐδαο, φίλας περὶ χεῖρε βαλόντε,
ἀμφοτέρω κρυεροῖο τεταρπώμεσθα γόοιο;
ἦ τί μοι εἴδωλον τόδ' ἀγαυὴ Περσεφόνεια
ὄτρυν', ὄφρ' ἔτι μᾶλλον ὀδυρόμενος στεναχίζω;
Ὣς ἐφάμην· ἡ δ' αὐτίκ' ἀμείβετο πότνια μήτηρ·
ὤ μοι, τέκνον ἐμόν, περὶ πάντων κάμμορε φωτῶν,
οὔτι σε Περσεφόνεια, Διὸς θυγάτηρ, ἀπαφίσκει,
ἀλλ' αὕτη δίκη ἐστὶ βροτῶν, ὅτε κέν τε θάνωσιν·
οὐ γὰρ ἔτι σάρκας τε καὶ ὀστέα ἶνες ἔχουσιν,
ἀλλὰ τὰ μέν τε πυρὸς κρατερὸν μένος αἰθομένοιο
δαμνᾷ, ἐπεί κε πρῶτα λίπῃ λεύκ' ὀστέα θυμός·
ψυχὴ δ' ἠΰτ' ὄνειρος, ἀποπταμένη πεπότηται.
ἀλλὰ φόωςδε τάχιστα λιλαίεο· ταῦτα δὲ πάντα
ἴσθ', ἵνα καὶ μετόπισθε τεῇ εἴπῃσθα γυναικί.
Νῶϊ μὲν ὣς ἐπέεσσιν ἀμειβόμεθ'· αἱ δὲ γυναῖκες
ἤλυθον — ὤτρυνεν γὰρ ἀγαυὴ Περσεφόνεια —
ὅσσαι ἀριστήων ἄλοχοι ἔσαν ἠδὲ θύγατρες·
αἱ δ' ἀμφ' αἷμα κελαινὸν ἀολλέες ἠγερέθοντο.
αὐτὰρ ἐγὼ βούλευον, ὅπως ἐρέοιμι ἑκάστην·

De verbo σκιὰ cf. **Riccii** dissertt. Hvmeric. p. 436. sq. de voce ὀνείρῳ **Passow.** s. v. ὄναρ b. Lucian. Philopatris c. 175. ed. *Gesner*. Apollon. Argonaut. III, 503. Cicer. de Offic. I, 15. init. Quoniam autem vivitur non cum perfectis hominibus, planeque sapientibus, sed cum iis in quibus praeclare agitur, si sunt *simulacra virtutis*, etc. — v. 210. sqq. Cf. Virg. Aen. I, 409. sqq.

— — — Ille ubi matrem
Agnovit, tali fugientem est voce secutus:
Quid natum toties crudelis tu quoque falsis
Ludis imaginibus? Cur dextrae jungere dextram
Non datur, ac veras audire et reddere voces? —

V. 225—247. *αἱ δὲ γυναῖκες ἤλυθον.* Εὐταξίαν δὲ τῇ ποιήσει τεχνώμενος καὶ ἀκμήν, καταλέγει πρῶτον ἡρωΐδας·

ἥδε δέ μοι κατὰ θυμὸν ἀρίστη φαίνετο βουλή·
σπασσάμενος τανύηκες ἄορ παχέος παρὰ μηροῦ,
οὐκ εἴων πιέειν ἅμα πάσας αἷμα κελαινόν.
αἱ δὲ προμνηστῖναι ἐπήϊσαν, ἠδὲ ἑκάστη
ὃν γόνον ἐξαγόρευεν· ἐγὼ δ' ἐρέεινον ἁπάσας.
Ἔνθ' ἤτοι πρώτην Τυρὼ ἴδον εὐπατέρειαν,
ἣ φάτο Σαλμωνῆος ἀμύμονος ἔκγονος εἶναι,
φῆ δὲ Κρηθῆος γυνὴ ἔμμεναι Αἰολίδαο·
ἣ Ποταμοῦ ἠράσσατ', Ἐνιπῆος θείοιο,
ὃς πολὺ κάλλιστος ποταμῶν ἐπὶ γαῖαν ἵησιν·

εἶτα διαναπαύσας τὸν λόγον βραχύ, πρὸς ἥρωας μεταβαίνει. Eustath. — v. 230. Cf. Virg. Aen. IV, 287.

Haec alternanti potior sententia visa est.

προμνηστῖναι ἤτοι ἐπὶ μίαν ἐξῆς, ἢ ἐπάλληλοι, ἢ ἐπὶ στίχον, καὶ ἔστι κατὰ τὸ ἔτυμον προμενέτιναι [*Barnesius* προμενεστῖναι, *Buttmannus* προμενέστιναι.], ἀπὸ τοῦ προσμένειν τὴν ἑτέραν. Schol. ἤτοι μία καὶ μία κατὰ τάξιν ἐπήρχοντο ἀλλεπάλληλοι. Ambr. B. Q. Προμνηστῖναι ὡς ἂν εἰπεῖν προμενετῖναι, ὅ ἐστι μίαν τὴν ἄλλην μένουσα ἐν τῷ ἐπὶ στίχον καὶ κατὰ μίαν προϊέναι. καὶ ἁρμόττει ὁ Ὁμηρικὸς τόπος οὗτος προσώποις οὕτω καθ' ἕνα ἐρχομένοις καὶ μὴ κατὰ στῖφος. Eust. Cf. XXI, 230. Apollon. Lex. p. 570. *Passow.* s. v. — ἐξαγόρευεν φανερῶς ἔλεγεν. Schol. Et Eustathius: Ἐξαγορεύειν, inquit, τὸ σαφῶς ἀγορεύειν, φησίν. Cf. *Zeunius* ad Viger. p. 602. sq. ed. *Herm.* — Τυρώ vid. *Klopfer's mythol. Wörterbuch* II, 612. — Σαλμωνῆος ἀμύμονος. Περὶ Σαλμωνέος φασὶν οἱ νεώτεροι, ὡς ἄρα ὁ ἀνὴρ ἀσεβὴς ἦν, ἀντιβροντῶν τε καὶ ἀντιαστράπτων τῷ Διΐ, δι' ἃ καὶ ἐκεραυνώθη. Ὅμηρος μέντοι οὐκ οἶδε τοιοῦτόν τι, ἀλλὰ ἀμύμονα τὸν Σαλμωνέα φησὶ [Vid. tamen, quae monui ad I, 29. p. 9. sq.]. ἱστορεῖται δὲ καὶ περί που τὴν Ἠλείαν βασιλεῦσαι ὁ Σαλμωνεύς, ὅθεν καὶ μία τῶν ὀκτὼ περὶ Πίσαν πόλεων, αἳ καὶ Πισάτιδες λέγονται, Σαλμώνη ἐκλήθη ἀπ' αὐτοῦ. Eust. Cf. *Klopfer* l. l. II, 521. sq. — Ἐνιπῆος. Τὸν Ἐνιπέα ὁ γεωγράφος (Strab. VIII, 3, 32. p. 356.) Πελοποννήσιον οἶδε ποταμόν, ἐμβάλλοντα εἰς τὸν Ἀλφειόν. ὁ γὰρ ἐν Θετταλίᾳ Ἐνισεύς φησι λέγεται, καὶ οὐ διὰ τοῦ π Ἐνιπεύς. λέγει δὲ καὶ ὅτι ἀπὸ Ὄθρυος ῥέων ὁ τοιοῦτος Ἐνισεὺς δέχεται τὸν Ἀπιδανόν, κατενεχθέντα ἐκ Φαρσάλων. ὄνομα δὲ ὄρους ἡ Ὄθρυς. εἰ δὲ νῦν μέν φασι κάλλιστον ποταμῶν τὸν Ἐνιπέα ὁ ποιητὴς λέγει, ἐν δ' Ἰλιάδι τοιοῦτον εἶπε τὸν Ἄξιον ποτα-

καί ῥ' ἐπ' Ἐνιπῆος πωλέσκετο καλὰ ῥέεθρα.
τῷ δ' ἄρ' ἐεισάμενος γαιήοχος Ἐννοσίγαιος
ἐν προχοῇς ποταμοῦ παρελέξατο δινήεντος·
πορφύρεον δ' ἄρα κῦμα περιστάθη, οὔρεϊ ἶσον,
κυρτωθέν· κρύψεν δὲ θεὸν, θνητήν τε γυναῖκα.
[λῦσε δὲ παρθενίην ζώνην, κατὰ δ' ὕπνον ἔχευεν.]
αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἐτέλεσσε θεὸς φιλοτήσια ἔργα,
ἔν τ' ἄρα οἱ φῦ χειρί, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
Χαῖρε, γύναι, φιλότητι! περιπλομένου δ' ἐνιαυτοῦ
τέξεις ἀγλαὰ τέκνα· ἐπεὶ οὐκ ἀποφώλιοι εὐναὶ

μόν (Il. II, 849. coll. XVI, 288. XXI, 141. 158.), ἔστι νοῆσαι ὅτι ἐκεῖ μὲν τοῦ Ἀξίου τὸ ὕδωρ ἐσέμνυνεν, ἐνταῦθα δὲ τὸ σῶμα τοῦ μυθικοῦ Ἐνιπέως, ὅθεν καὶ ἐρᾶται ὡς ἐπαφρόδιτος. Eust. — v. 239. Cf. Il. XXI, 158. — *πωλέσκετο.* Cf. *Spitzner. observv. in Q. Smyrn.* p. 213. — *λῦσε — παρθενίην ζώνην* ἀντὶ τοῦ, διεπαρθένευσεν. Schol. Cf. Bion. p. 70. ed. *Teucher.* Catull. II, 13. *Solvit zonam diu ligatam.* Vid. *Muret.* ad h. l. *Scaliger.* poët. III, 100. Hinc Diana vocabatur λυσιζώνη. Cf. *Klopfer's mythol. Wörterbuch* I, 623. et quae observavi ad V, 231. p. 264. —

V. 248—270. *περιπλομένου δ' ἐνιαυτοῦ,* etc. „*Quod si ita, neque ultra decimum mensem foetura mulierum protolli potest; quaeri oportet, cur Homerus scripserit, Neptunum dixisse puellae a se recens compressae; χαῖρε γύναι φιλότητι· περιπλομένου δ' ἐνιαυτοῦ τέξεις ἀγλαὰ τέκν'·* etc. — *Sed Favorinus mihi ait περιπλομένου ἐνιαυτοῦ non confecto esse anno, sed affecto. In qua re usus est verbo non vulgaris significationis. Affecta enim, sicuti M. Cicero et veterum elegantissimi locuti sunt, ea proprie dicebantur, quae non ad finem ipsum, sed proxime finem progressa deductave erant.*" Gellius III, 16. cf. Od. I, 16. p. 7. II, 89. p. 71. — *τέξεις.* Τὸ τέξεις κυριολεκτεῖσθαι λέγεται ἐπὶ μητρός, ὡς δηλοῖ ὁ γράψας, ὅτι τεκεῖν μὲν ἐπὶ μητρός, γεννῆσαι δὲ ἐπὶ πατρός. οὐ κυρίως οὖν φησιν εἴρηται τό, ἀθάνατος τέκετο Ζεύς (Il. II, 741.), οὐδὲ τό, τίκτε μ' ἀνὴρ πολλοῖς ἀνάσσων Μυρμιδόνεσσι. καὶ οὕτω μὲν αὐτός. ἡ δὲ κοινὴ χρῆσις κοινοῦται ἀμφοῖν τοῖν τοῦ καθ' ἡμᾶς γένους ἀρχηγοῖν τὰς εἰρημένας λέξεις· γεννήτορας γὰρ αὐτούς φαμεν καὶ γεινάμενους καὶ τεκόντας, ὡς τό, ἄρ' οἱ τεκόντες διαφέρουσι· καὶ μὴν καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν τέκνα ἐπίσης καὶ ἐκείνου καὶ ἐκείνης καθωμίληνται. Eust. De ratione versus 249. vid.

ἀθανάτων. σὺ δὲ τοὺς κομέειν, ἀτιταλλέμεναί τε.
νῦν δ' ἔρχευ πρὸς δῶμα, καὶ ἴσχεο, μηδ' ὀνομήνῃς·
αὐτὰρ ἐγώ τοί εἰμι Ποσειδάων ἐνοσίχθων.
  Ὣς εἰπὼν, ὑπὸ πόντον ἐδύσατο κυμαίνοντα.
ἡ δ' ὑποκυσσαμένη, Πελίην τέκε καὶ Νηλῆα·
τὼ κρατερὼ θεράποντε Διὸς μεγάλοιο γενέσθην
ἀμφοτέρω· Πελίης μὲν ἐν εὐρυχόρῳ Ἰαωλκῷ
ναῖε πολύῤῥηνος· ὁ δ' ἄρ' ἐν Πύλῳ ἠμαθόεντι.
τοὺς δ' ἑτέρους Κρηθῆϊ τέκεν βασίλεια γυναικῶν,
Αἴσονά τ' ἠδὲ Φέρητ', Ἀμυθάονά θ' ἱππιοχάρμην.
  Τὴν δὲ μέτ' Ἀντιόπην ἴδον, Ἀσωποῖο θύγατρα,
ἡ δὴ καὶ Διὸς εὔχετ' ἐν ἀγκοίνῃσιν ἰαῦσαι·
καί ῥ' ἔτεκεν δύο παῖδ', Ἀμφίονά τε Ζῆθόν τε,
οἳ πρῶτοι Θήβης ἕδος ἔκτισαν ἑπταπύλοιο,
πύργωσάν τ'· ἐπεὶ οὐ μὲν ἀπύργωτόν γ' ἐδύναντο
ναιέμεν εὐρύχορον Θήβην, κρατερώ περ ἐόντε.
  Τὴν δὲ μέτ' Ἀλκμήνην ἴδον, Ἀμφιτρύωνος ἄκοιτιν,
ἥ ῥ' Ἡρακλῆα θρασυμέμνονα, θυμολέοντα,
γείνατ', ἐν ἀγκοίνῃσι Διὸς μεγάλοιο μιγεῖσα·
καὶ Μεγάρην, Κρείοντος ὑπερθύμοιο θύγατρα,
τὴν ἔχεν Ἀμφιτρύωνος υἱὸς, μένος αἰὲν ἀτειρής.
  Μητέρα τ' Οἰδιπόδαο ἴδον, καλὴν Ἐπικάστην,
ἣ μέγα ἔργον ἔρεξεν ἀϊδρείῃσι νόοιο,

Spitzner. de versu heroico p. 8. — *πολύῤῥηνος* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 174. 6. — *Ἀντιόπην* vid. *Klopfer's mythol. Wörterbuch* I, 222. sqq. — *κρατερώ περ ἐόντε.* Τό μὲν κρατερὸν συνεβάλετο αὐτοῖς εἰς τὸ ἀπερύκειν τοὺς εἴτε παροξυτόνως Φλεγύας, εἴτε προπαροξυτόνως Φλέγυας. οἱ δὲ ἀλλὰ καὶ ἀγαθοὶ βασιλεῖς εἶναι φέρονται καὶ μειλίχιοι. διὸ καὶ μετὰ λύρας πυργῶσαι τὰς Θήβας ᾄδονται, ὡς ἐμμελῶς καὶ ἱλαρῶς καὶ ὡς εἰπεῖν ἐμμούσως καὶ δίχα τοῦ ἀπῳδόν τι τοῖς ὑπηκόοις ἐνδείξασθαι τειχίσαι τὴν πόλιν. ὡς εἶναι τὰς ἐκεῖ Πύλας ἰσαρίμους ταῖς ῥηθείσαις χορδαῖς. ὁ δὲ γεωγράφος καὶ τὴν Τερπάνδρου ἑπτάχορδον ἱστορεῖ. Eust. —

V. 271—304. *Ἐπικάστην.* Παρὰ τοῖς τραγικοῖς Ἰοκάστην. Schol. Ὅτι τὴν τοῦ Οἰδίποδος φύσει μὲν μητέρα, δυσποτμίᾳ δὲ γυναῖκα, Ἰοκάστην Ἐπικάστην ὁ ποιητὴς οἶδεν. Eust. Vid. *Klopfer's mythol. Wörterbuch* II, 38. — *μέγα ἔργον.* Τό, μέγα ἔργον ἔρεξε, σεμνῶς ῥηθὲν τὴν ἐκ-

γημαμένη ᾧ υἱεῖ· ὁ δ᾽ ὃν πατέρ᾽ ἐξεναρίξας
γῆμεν· ἄφαρ δ᾽ ἀνάπυστα θεοὶ θέσαν ἀνθρώποισιν.
ἀλλ᾽ ὁ μὲν ἐν Θήβῃ πολυηράτῳ ἄλγεα πάσχων,
Καδμείων ἤνασσε, θεῶν ὀλοὰς διὰ βουλάς·
ἡ δ᾽ ἔβη εἰς Ἀΐδαο πυλάρταο κρατεροῖο,
ἁψαμένη βρόχον αἰπὺν ἀφ᾽ ὑψηλοῖο μελάθρου,
ᾧ ἄχεϊ σχομένη· τῷ δ᾽ ἄλγεα κάλλιπ᾽ ὀπίσσω
πολλὰ μάλ᾽, ὅσσα τε μητρὸς Ἐρινύες ἐκτελέουσιν.
  Καὶ Χλῶριν εἶδον περικαλλέα· τήν ποτε Νηλεὺς
γῆμεν ἑὸν διὰ κάλλος, ἐπεὶ πόρε μυρία ἕδνα,
ὁπλοτάτην κούρην Ἀμφίονος Ἰασίδαο,
ὅς ποτ᾽ ἐν Ὀρχομενῷ Μινυηΐῳ ἶφι ἄνασσεν·

ἔγιστον δηλοῖ μῖξιν. οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ Αἰγίσθου ἔφη, μάλα μέγα ἔργον ἐκεῖνον μήσασθαι, τὴν τολμηθεῖσαν δηλαδὴ παρ᾽ αὐτοῦ μοιχείαν. Schol. Vid. *Dorville* ad. Chariton. p. 220. ed. Lips. — *γημαμένη*. Τό, γημαμένη καὶ τὸ ἔγημε φανερὰν διαφορὰν δηλοῖ τοῦ γῆμαι καὶ τοῦ γήμασθαι. Eust. Cf. supra ad v. 179. — *πολυηράτῳ* vid. *Thiersch*. Gr. Gr. §. 166. 2. — *θεῶν — βουλάς*. Σημείωσαι δ᾽ ἐν τούτοις καὶ ὡς, εἴπερ ἄλγεα πάσχων ἤνασσε Καδμείων ὁ Οἰδίπους μέχρι τέλους, ὡς φαίνεται δοκεῖν Ὁμήρῳ, οὐκ ἄρα ἔφευγεν ἢ ἐπλανᾶτο κατὰ τοὺς τραγικούς. εἰ δὲ καὶ ἐτύφλωσεν αὐτόν, οὐκ ἂν οὕτω ἐσίγησεν ὁ ποιητής, ὡς οὐδὲ τὴν ἀγχόνην τῆς Ἐπικάστης. Eust. Ἀγνοεῖ τὴν τύφλωσιν καὶ τὴν φυγὴν Οἰδίποδος. καὶ ἐν Ἰλιάδι (XXIII, 678.) γράφει αὐτὸν ἐν Θήβῃ τετελευτηκέναι. Ambr. B. Q. Cf. *Köppen*. ad l. l. Iliad. — *Ἀΐδαο* vid. *Thiersch*. Gr. Gr. §. 178. 27. — v. 278. Cf. Virgil. Aen. XII, 603. *Et nodum informis leti trabe nectit ab alta.* Sophocl. Oed. T. v. 1271. sq. Eurip. Phoen. v. 1464. sqq. — *Χλῶριν* vid. *Klopfer's mythol. Wörterb.* I, 510. sq. Cf. Pherecyd. Fragm. p. 126. ed. *Sturz*. — *ἕδνα* vid. *Thiersch*. Gr. Gr. §. 157. 6. *Spitzner. de versu heroico* p. 116. sq. Ceterum v. 281. sq. laudat Dionys. H. de compos. verbor. §. 16. ut ostendat Homerum, quoties velit depingere formae venustatem et elegantiam admirabili voluptate spectantes perfundentem, uti amare verbis mollissimis ac crebrioribus vocalibus suavius sonantibus. Ad verbum ἕδνα Eustathius: Ἔνθα φανερῶς, inquit, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις, ἕδνα Ὅμηρος λέγει τὰ τοῦ νυμφίου πρὸς τὴν νύμφην. Cf. quae annotavi ad II, 196. p. 83. I, 276. VI, 159. VIII, 318. — *Ἀμφίονος — ἄνασσεν*. Τὸ δέ, ὅς ποτ᾽ ἐν

ἡ δὲ Πύλου βασίλευε, τέκεν δέ οἱ ἀγλαὰ τέκνα,
Νέστορά τε Χρομίον τε Περικλύμενόν τ' ἀγέρωχον.
τοῖσι δ' ἐπ' ἰφθίμην Πηρὼ τέκε, θαῦμα βροτοῖσιν,
τὴν πάντες μνώοντο περικτίται· οὐδέ τι Νηλεὺς
τῷ ἐδίδου, ὃς μὴ ἕλικας βόας εὐρυμετώπους
ἐκ Φυλάκης ἐλάσειε βίης Ἰφικληείης
ἀργαλέας· τὰς δ' οἶος ὑπέσχετο μάντις ἀμύμων
ἐξελάαν· χαλεπὴ δὲ θεοῦ κατὰ Μοῖρ' ἐπέδησεν,
δεσμοί τ' ἀργαλέοι καὶ βουκόλοι ἀγροιῶται.
ἀλλ' ὅτε δὴ μῆνές τε καὶ ἡμέραι ἐξετελεῦντο,
ἂψ περιτελλομένου ἔτεος, καὶ ἐπήλυθον ὧραι,
καὶ τότε δή μιν ἔλυσε βίη Ἰφικληείη,
θέσφατα πάντ' εἰπόντα· Διὸς δ' ἐτελείετο βουλή.
Καὶ Λήδην εἶδον, τὴν Τυνδαρέου παράκοιτιν,
ἥ ῥ' ὑπὸ Τυνδαρέῳ κρατερόφρονε γείνατο παῖδε,
Κάστορά θ' ἱππόδαμον καὶ πὺξ ἀγαθὸν Πολυδεύκεα·

Ὀρχομενῷ ἄνασσεν ἠδὲ Πύλου βασίλευεν, οὐ πάνυ ἔχει σαφῶς, εἴτε περὶ Ἀμφίονος εἴτε περὶ Νηλέως λέγεται. ὁμοίως καὶ τό, ἠδὲ Πύλου βασίλευεν, ἑτέρως ἀμφιβάλλεται, εἴτε νοητέον ἀντὶ τοῦ, καὶ Πύλου ἐβασίλευεν, εἴτε καὶ ὁ πατὴρ μὲν Ἀμφίων ἐν Ὀρχομενῷ ἄνασσεν, ἡ δὲ θυγάτηρ Χλῶρις Πύλου ἐβασίλευε διὰ τὸν ἄνδρα Νηλέα. Eust. Cf. *Klopfer's mythol. Wörterb.* I, 180. — v. 286. *Νέστορα τε*, etc. Δώδεκα παίδων τῷ Νηλεῖ γενομένων (Il. XI, 692.) τριῶν ἐνταῦθα μέμνηται ὁ ποιητής, ἴσως μέν, ἐπεὶ οὗτοι μόνοι αὐτῷ ἀπὸ τῆς καλῆς Χλώριδος ἦσαν, ἴσως δὲ καί, ὅτι οὗτοι τῶν ἄλλων ὑπεξῄρηντο, Νέστωρ μὲν κατὰ σύνεσιν, Χρόμιος δὲ ὡς πρεσβύτερος, Περικλύμενος δὲ ὡς γενναιότερος ἢ καὶ ὡς δεξιώτερος. Eust. — *ἀγέρωχον*. Vid. *Buttmann. Lexilogus* Tom. II. p. 98. sqq. — *Ἰφικληείης*. Vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 193. 41. — v. 291. Cf. Propert. II, 3, 15. sqq.

Turpia perpessus vates est vincla Melampus,
Cognitus Iphicli subripuisse boves.
Quem non lucra, magis Pero formosa coëgit
Mox Amythaonia nupta futura domo.

Vid. *Klopfer's mythol. Wörterbuch* I, 174. sq. — *περιτελλομένου ἔτεος* cf. *Köppen.* ad Il. II, 551. et *Ejusd.* Blumenlese I. p. 115. — *κρατερόφρονε — παῖδε* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 144. 12. not. *Spitz-*

τοὺς ἄμφω ζωοὺς κατέχει φυσίζοος αἶα·
οἳ καὶ νέρθεν γῆς τιμὴν πρὸς Ζηνὸς ἔχοντες,
ἄλλοτε μὲν ζώουσ' ἑτερήμεροι, ἄλλοτε δ' αὖτε
τεθνᾶσιν· τιμὴν δὲ λελόγχασ' ἶσα θεοῖσιν.
Τὴν δὲ μετ' Ἰφιμέδειαν, Ἀλωῆος παράκοιτιν,
ἴσιδον, ἣ δὴ φάσκε Ποσειδάωνι μιγῆναι·
καί ῥ' ἔτεκεν δύο παῖδε, μινυνθαδίω δὲ γενέσθην,
Ὦτόν τ' ἀντίθεον, τηλεκλειτόν τ' Ἐφιάλτην·

ıer. de versu her. p. 13. — *φυσίζοος αἶα* vid. *Thiersch.* §. 158. 12. *Γ.* p. 236. —

V. 305 — 325. *Ἰφιμέδειαν* vid. *Klopfer's mythol. Wörterbuch* II, 46. sq. *Spitzner. de versu heroico* p. 28. — v. 308. Cf. Virg. Aen. VI, 582. sqq.

Hic et Aloidas geminos, immania vidi
Corpora, qui manibus magnum rescindere coelum
Aggressi, superisque Jovem detrudere regnis.

ıdde Virg. Georg. I, 280. Ovid. Metmph. V, 346. Fast. ſ, 35. sqq.

Terra feros partus immania monstra Gigantum
Edidit, arsuros in Jovis ire domum.
Exstruere hi montes ad sidera summa parabant,
Et magnum bello sollicitare Jovem.

ſid. *Klopfer.* l. l. et I, 141. 750. sqq. cf. **Riccii** lissertt. Homericae p. 136. sqq. Eurip. Phoeniss. v. 1130. sqq.

σιδηρονώτοις δ' ἀσπίδος τύποις ἐνῆν
γίγας ἐπ' ὤμοις γηγενὴς ὅλην πόλιν
φέρων, μοχλοῖσιν ἐξανασπάσας βάθρων.

ʒustathius ad v. 309. haec affert: *Ἡ τοῦ μηκίστου καὶ καλλίστου ὑπέρθεσις ἐπὶ τούτων ὡς πρὸς ὁμογενεῖς πάντως ἀνθρώπους ἐῤῥέθη. Τιτυὸς γὰρ ἐν τοῖς ἑξῆς ἐπὶ ἐννέα μὲν κεῖσθαι φαίνεται πέλεθρα, οὐ μεῖζον οὐκ ἂν εἴη κατ' ἄνθρωπον ῆκος. ἀλλ' ἐκεῖνος οὐχ ἁπλῶς ἄνθρωπος, ἀλλὰ γηγενής. αὶ ἄλλως δέ, εἴπερ ἐνναετεῖς ὄντες τοιοῦτοι ἦσαν, τελειωέντες ὑπερεβάλλοντο ἂν καὶ τὸν ῥηθέντα Τιτυόν.* Porro ſacrob. Saturn. V, 13. Homerum in illorum Gigantum escriptione superiorem esse Virgilio censet his verbis: *Homerus magnitudinem corporum alto latoque dimensus st, et verborum ambitu membra depinxit. Vester ait, mmania corpora nihilque ulterius adjecit, mensurarum nomina non ausus attingere. Ille de construendis iontibus conatum insanae moliminis expressit: hic agressos rescindere coelum dixisse contentus est."*

οὓς δὴ μηκίστους θρέψε ζείδωρος Ἄρουρα,
καὶ πολὺ καλλίστους, μετά γε κλυτὸν Ὠρίωνα.
ἐννέωροι γὰρ τοίγε καὶ ἐννεαπήχεες ἦσαν
εὖρος, ἀτὰρ μῆκός γε γενέσθην ἐννεόργυιοι.
οἵ ῥα καὶ ἀθανάτοισιν ἀπειλήτην, ἐν Ὀλύμπῳ
φυλόπιδα στήσειν πολυάϊκος πολέμοιο·
Ὄσσαν ἐπ' Οὐλύμπῳ μέμασαν θέμεν, αὐτὰρ ἐπ' Ὄσσῃ
Πήλιον εἰνοσίφυλλον, ἵν' οὐρανὸς ἀμβατὸς εἴη.
καί νύ κεν ἐξετέλεσσαν, εἰ ἥβης μέτρον ἵκοντο·
ἀλλ' ὄλεσεν Διὸς υἱός, ὃν ἠΰκομος τέκε Λητώ,

— v. 310. *πολὺ καλλίστους, μετά — Ὠρίωνα.* Vid. Quintil. Institt. VIII, 4. „*Fit et aliter supra summum adjectio; ut apud Virgilium de Lauso* (Aen. VII, 649.); — *Quo pulchrior alter Non fuit, excepto Laurentis corpore Turni. Summum est enim, quo pulchrior alter non fuit; huic deinde aliquid supra positum est.*" Et Eustathius: Ὅρα δὲ καί, inquit, ὅτι — οὐδ' ἁπλῶς καλοὶ καὶ κάλλιστοι [οἱ Ἀλωεῖδαι], ἀλλὰ πολὺ κάλλιστοι. Εἰ δὲ αὐτοὶ μετὰ τὸν Ὠρίωνα εἰσὶ τοιοῦτοι, συλλογιστέον τὴν τοῦ κάλλους ὑπερβολὴν τῷ Ὠρίωνι. — *ἐννεόργυιοι* vid. *Thiersch*, Gr. Gr. §. 149. b. p. 218. — *ἀπειλήτην* ibid. §. 221. 83. b. — v. 317. Vid. Longin. de sublimit. §. 8. *Καὶ ἔμπαλιν πολλὰ ὕψη (εὑρίσκεται) δίχα πάθους, ὡς πρὸς μυρίοις ἄλλοις, καὶ τὰ περὶ τοὺς Ἀλωάδας τῷ ποιητῇ παρατετολμημένα, Ὄσσαν ἐπ' Οὐλύμπῳ μέμασαν θέμεν etc. Καὶ τὸ τούτοις ἔτι μεῖζον ἐπιφερόμενον, Καί νύ κεν ἐξετέλεσσαν.* Quintil. VIII, 4. hanc amplificandi speciem *incrementum* vocat, haec scribens: „*Quod est potissimum, cum magna videntur etiam quae inferiora sunt. Id aut uno gradu fit, aut pluribus. Per id venitur non modo ad summum, sed interim quodam modo supra summum.*" De verbis *ἥβης μέτρον Ernestius*: „*Μέτρον ἥβης*, inquit, est ipsa *pubertas*, ut *μέτρα θαλάσσης* ipsum mare. Vid. *Graevius Lect. Hesiod.* c. 4." Male. Vid. *Passow.* in Lexic. s. v. *μέτρον*. Cf. *Köppen* ad Il. XI, 225. III, 309. et quae nos annotavimus ad Od. IX, 5. p. 399. — *ὄλεσεν Διὸς υἱός. Δοκοῦσι θανάτῳ αἰφνηδὸν ἁρπαγῆναι οἱ τοιοῦτοι, ὁποίοις ὁ Ἀπόλλων ἐπιστατεῖν* (?) *ῥίπτειν τοὺς οὕτω πίπτοντας λέγεται. οἱ μέντοι νεώτεροι φασί, τὴν Ἄρτεμιν, κυνηγετούντων αὐτῶν, ἔλαφον μέσον παρεισαγαγεῖν· τοὺς δὲ ἀφέντας ἐπ' αὐτὴν δόρατα, τοῦ ζώου μὲν μὴ τυχεῖν, ἀλλήλων δὲ κατευστοχῆσαι εἰς θάνατον. περὶ Νάξον δὲ Πίνδαρος* (Pyth. IV, 156. cf. *Baumgar-*

ἀμφοτέρω, πρίν σφωϊν ὑπὸ κροτάφοισιν ἰούλους
ἀνθῆσαι, πυκάσαι τε γένυς εὐανθέϊ λάχνῃ.
Φαίδρην τε Πρόκριν τε ἴδον, καλήν τ' Ἀριάδνην,
κούρην Μίνωος ὀλοόφρονος, ἥν ποτε Θησεὺς
ἐκ Κρήτης ἐς γουνὸν Ἀθηνάων ἱεράων
ἦγε μέν, οὐδ' ἀπόνητο· πάρος δέ μιν Ἄρτεμις ἔκτα
Δίῃ ἐν ἀμφιρύτῃ, Διονύσου μαρτυρίῃσιν.
Μαῖράν τε Κλυμένην τε ἴδον, στυγερήν τ' Ἐριφύλην,
ἣ χρυσὸν φίλου ἀνδρὸς ἐδέξατο τιμήεντα.
πάσας δ' οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι, οὐδ' ὀνομήνω,
ὅσσας ἡρώων ἀλόχους ἴδον ἠδὲ θύγατρας·
πρὶν γάρ κεν καὶ νὺξ φθῖτ' ἄμβροτος· ἀλλὰ καὶ ὥρη
εὕδειν, ἢ ἐπὶ νῆα θοὴν ἐλθόντ' ἐς ἑταίρους,
ἢ αὐτοῦ· πομπὴ δὲ θεοῖς ὑμῖν τε μελήσει.
Ὣς ἔφατ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ·
κηληθμῷ δ' ἔσχοντο κατὰ μέγαρα σκιόεντα.
τοῖσιν δ' Ἀρήτη λευκώλενος ἤρχετο μύθων·

---

en-*Crusius* ad v. 308.) γενέσθαι φησὶ τὰ κατ' αὐτούς. Eust. — v. 319. σφωϊν vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 204. 5. p. 327. Ad κροτάφοισιν — ἀνθῆσαι cf. Virg. Aen. VIII, 160. *Tum mihi prima genas vestibat flore juventa.* Vid. *König.* ad Claudian. p. 15. — v. 321. Vid. *Klopfer's mythol. Wörterbuch* I, 309. II, 449. sq. 489. sq. cf. *Herrmann. Mythologie der Griechen.* T. II. p. 294. p. 312. De metri rationibus vid. *Spitzner. de versu heroico* p. 32. 34. — ἦγε μέν, οὐδ' ἀπόνητο. „*Ducere voluit*, *conatus est*, sed consilii fructum non tulit, quod a Diana interfecta est etc.“ *Ern.* —

V. 326 — 384. Μαῖραν vid. *Klopfer's mytholog. Wörterbuch* II, 181. — Κλυμένην ibid. I, 532. — Ἐριφύλην ibid. I, 692. sq. cf. Virg. Aen. VI, 445. Ovid. Amor. I, 10, 52. — ἄμβροτος vid. *Buttmann. Lexilogus* Tom. I. p. 134. sq. — φθῖτ' vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 232. 155. p. 406. cf. §. 231. 103. — κηληθμῷ· τῇ μετὰ ἡδονῆς καὶ τέρψεως ἡσυχίᾳ Schol. κάτοχοι ἐγένοντο εὐφροσύνῃ πολλῇ· ἐπίτασις γὰρ ἡδονῆς ὁ κηληθμός. διὸ καὶ ὁ Πλούταρχος ἐν συμποσιακοῖς ὡς διαφορά τινα λέγει τὴν εὐφροσύνην καὶ τὴν κήλησιν. ἐκ δὲ τοῦ κηλεῖν καὶ αἱ παρὰ τῷ Πινδάρῳ Κηληδόνες παράγονται, ὧν Ἀθήναιος μέμνηται (VII, 35. extr.), ὡς θελγουσῶν οὐδὲν ἔλαττον, ἤπερ αἱ τοῦ μύθου Σειρῆνες. ἀναλογίας δέ ἐστιν ὁ κηληθμὸς τῆς κατὰ

Φαίηκες, πῶς ὔμμιν ἀνὴρ ὅδε φαίνεται εἶναι,
εἶδός τε μέγεθός τε ἰδὲ φρένας ἔνδον ἐΐσας;
ξεῖνος δ᾽ αὖτ᾽ ἐμός ἐστιν· ἕκαστος δ᾽ ἔμμορε τιμῆς·
τῷ μὴ ἐπειγόμενοι ἀποπέμπετε, μηδὲ τὰ δῶρα
οὕτω χρηΐζοντι κολούετε· πολλὰ γὰρ ὔμμιν
κτήματ᾽ ἐνὶ μεγάροισι, θεῶν ἰότητι, κέονται.
Τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε γέρων ἥρως Ἐχένηος·
[ὃς δὴ Φαιήκων ἀνδρῶν προγενέστερος ἦεν·]
Ὦ φίλοι, οὐ μὰν ἧμιν ἀπὸ σκοποῦ οὐδ᾽ ἀπὸ δόξης
μυθεῖται βασίλεια περίφρων· ἀλλὰ πίθεσθε·
Ἀλκινόου δ᾽ ἐκ τοῦδ᾽ ἔχεται ἔργον τε ἔπος τε.
Τὸν δ᾽ αὖτ᾽ Ἀλκίνοος ἀπαμείβετο, φώνησέν τε·
τοῦτο μὲν οὕτω δὴ ἔσται ἔπος, αἴ κεν ἔγωγε
ζωὸς Φαιήκεσσι φιληρέτμοισιν ἀνάσσω.
ξεῖνος δὲ τλήτω, μάλα περ νόστοιο χατίζων,
ἔμπης οὖν ἐπιμεῖναι ἐς αὔριον, εἰσόκε πᾶσαν
δωτίνην τελέσω· πομπὴ δ᾽ ἄνδρεσσι μελήσει
πᾶσι, μάλιστα δ᾽ ἐμοί· τοῦ γὰρ κράτος ἔστ᾽ ἐνὶ δήμῳ.
Τὸν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ἀλκίνοε κρεῖον, πάντων ἀριδείκετε λαῶν,
εἴ με καὶ εἰς ἐνιαυτὸν ἀνώγοιτ᾽ αὐτόθι μίμνειν,
πομπὴν τ᾽ ὀτρύνοιτε, καὶ ἀγλαὰ δῶρα διδοῖτε,
καί κε τὸ βουλοίμην, καί κεν πολὺ κέρδιον εἴη,
πλειοτέρῃ σὺν χειρὶ φίλην ἐς πατρίδ᾽ ἱκέσθαι·

τὸν ὀρχηθμόν, καὶ βρυχηθμόν, καὶ τὰ τοιαῦτα. Eust. — *κολούετε.* „Non, *inhibite*, hoc esset *κωλύετε*, sed *minuite*. Nolite parva dona dare viro adeo indigenti benignitatis vestrae." *Ern.* Cf. *Passow*. s. v. — *οὐ μὰν ἧμιν* vid. *Thiersch*. Gr. Gr. §. 204. 9. — *ἀπὸ σκοποῦ* loqui dicitur, qui loquitur ea, quae rei vel loco haud conveniunt, ab eo sunt aliena, *ἀπὸ δόξης*, qui effatur ea, quae aut non aut vix poterant exspectari. Cf. Il. IV, 26. V, 18. X, 324. Vid. *Gynther. de usu praeposs. apud Homer.* p. 20. b. *Viger.* de idiott. p. 582. sq. ed. *Herm.* *βασίλεια* vid. *Spitzner*. de versu her. p. 28. — *ἔχεται.* *Οἷον ἐν Ἀλκινόῳ ἐστὶ τὸ τελείως ἀπαλλαχθῆναι* Schol. *Ἤγουν, αὐτὸς κατάρχει τοῖς ἄλλοις τῶν τε ἔργων τῶν τε λόγων.* Eust. Cf. Od. VI, 197. Il. IX, 102. — v. 348. *αἴ κεν* vid. *Thiersch*. Gr. Gr. §. 329. 2. a. p. 626. — *πλειοτέρῃ σὺν χειρὶ* egregie

καί κ' αἰδοιότερος καὶ φίλτερος ἀνδράσιν εἴην
πᾶσιν, ὅσοι μ' Ἰθάκηνδε ἰδοίατο νοστήσαντα.
Τὸν δ' αὖτ' Ἀλκίνοος ἀπαμείβετο, φώνησέν τε·
ὦ Ὀδυσεῦ, τὸ μὲν οὔτι σ' ἐΐσκομεν εἰσορόωντες,
ἠπεροπῆά τ' ἔμεν καὶ ἐπίκλοπον, οἷά τε πολλοὺς
βόσκει γαῖα μέλαινα πολυσπερέας ἀνθρώπους,
ψεύδεά τ' ἀρτύνοντας, ὅθεν κέ τις οὐδὲ ἴδοιτο·
σοὶ δ' ἔπι μὲν μορφὴ ἐπέων, ἔνι δὲ φρένες ἐσθλαί·
μῦθον δ', ὡς ὅτ' ἀοιδός, ἐπισταμένως κατέλεξας,
πάντων τ' Ἀργείων, σέο τ' αὐτοῦ, κήδεα λυγρά.
ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ, καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
εἴ τινας ἀντιθέων ἑτάρων ἴδες, οἵ τοι ἅμ' αὐτῷ
Ἴλιον εἰς ἅμ' ἕποντο, καὶ αὐτοῦ πότμον ἐπέσπον.
νὺξ δ' ἥδε μάλα μακρὴ, ἀθέσφατος· οὐδέ πω ὥρη
εὕδειν ἐν μεγάρῳ· σὺ δέ μοι λέγε θέσκελα ἔργα.

---

respondet nostro *mit vollen Händen.* Schol. *σὺν πλείοσι κτήμασιν* ad sensum recte interpretatur. Addit autem statim: *ἢ μᾶλλον, τῶν διδομένων πληρουμένη (χειρί).* — *αἰδοιότερος* *αἰδοῦς ἄξιος. ἐντεῦθεν Ἡσίοδος* (Opp. et Dier. I, 311.), *πλούτῳ δ' ἀρετὴ καὶ κῦδος ὀπηδεῖ.* Schol. Similiter Theogn. Gnom. v. 621.

Πᾶς τις πλούσιον ἄνδρα τίει, ἀτίει δὲ πένιχρον.

Et Ovid. art. amat. II, 277, canit: *Plurimus auro venit honos.* — v. 365. *βόσκει.* *Καλῶς τὸ βόσκει, ὡς τῶν τοιούτων ἀνδρῶν ἀλογίστως ζώντων κατά τινα βοσκήματα, οἷς οἰκεῖον καὶ τὸ πολυσπερέας, ὡς δηλοῖ καὶ Ὀππιανὸς εἰπών, πολυσπερέας φάλαγγας νεπόδων* (Halieut. I, 1.). Eust. — *μορφὴ* bene explicat Schol. per *εὐπρέπεια.* Apprime convenit illi voci Latinorum *species.* Vid. *Ernesti* Clav. Cicer. s. h. v. Temere contra Eustathius quem sequitur *Dacieria, μορφὴ ἐπέων* malo sensu dictum esse, opinatur, quasi dixisset Alcinous, Ulyssem in hac narratione speciem quidem mendaciorum prae se ferre, reapse autem esse animo candido et sincero. Huic enim explicationi tum repugnat usus loquendi, tum praecedentia, ubi in universum negat Alcinous, se Ulyssem habere pro homine versuto ac versipelli. — v. 371. sq. *ἅμ' αὐτῷ* — *εἰς ἅμ' ἕποντο.* „*Ἅμα* prius est *τοπικὸν*, alterum *χρονικὸν*, qui tecum ad Ilium eodem tempore profecti sunt. Conf. *Odyss.* ά, 398. 399. et ibi *Eustath.*" *Ern.* — v. 373.

καί κεν ἐς ἠῶ δῖαν ἀνασχοίμην, ὅτε μοι σὺ
τλαίης ἐν μεγάρῳ τὰ σὰ κήδεα μυθήσασθαι.
Τὸν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ἀλκίνοε κρεῖον, πάντων ἀριδείκετε λαῶν,
ὥρη μὲν πολέων μύθων, ὥρη δὲ καὶ ὕπνου·
εἰ δ᾽ ἔτ᾽ ἀκουέμεναί γε λιλαίεαι, οὐκ ἂν ἔγωγε
τούτων σοι φθονέοιμι καὶ οἰκτρότερ᾽ ἄλλ᾽ ἀγορεῦσαι,
κήδε᾽ ἐμῶν ἑτάρων, οἳ δὴ μετόπισθεν ὄλοντο·
οἳ Τρώων μὲν ὑπεξέφυγον στονόεσσαν ἀϋτήν,
ἐν νόστῳ δ᾽ ἀπόλοντο, κακῆς ἰότητι γυναικός.
Αὐτὰρ ἐπεὶ ψυχὰς μὲν ἀπεσκέδασ᾽ ἄλλυδις ἄλλῃ
ἁγνὴ Περσεφόνεια γυναικῶν θηλυτεράων,
ἦλθε δ᾽ ἐπὶ ψυχὴ Ἀγαμέμνονος Ἀτρείδαο
ἀχνυμένη· περὶ δ᾽ ἄλλαι ἀγηγέραθ᾽, ὅσσαι ἅμ᾽ αὐτῷ
οἴκῳ ἐν Αἰγίσθοιο θάνον καὶ πότμον ἐπέσπον.
ἔγνω δ᾽ αἶψ᾽ ἐμὲ κεῖνος, ἐπεὶ πίεν αἷμα κελαινόν·
κλαῖε δ᾽ ὅγε λιγέως, θαλερὸν κατὰ δάκρυον εἴβων,
πιτνὰς εἰς ἐμὲ χεῖρας, ὀρέξασθαι μενεαίνων·

Vid. Spitzner. de versu heroico p. 39. — v. 384. κακῆς ἰότητι γυναικός. Κακῆς ἰότητα γυναικὸς λέγει ἢ τὴν τῆς ἀρχεκάκου Ἑλένης, δι᾽ ἣν τὰ μεγάλα κακά, ἧς ἀπώλοντο εἵνεκα πολλοί, ἢ τὴν τῆς Κλυταιμνήστρας ὅσον ἐπὶ τῷ ἀνδρὶ καὶ τοῖς κατ᾽ αὐτόν, ἣν καὶ ἔξοχα λυγρὰ εἰδυῖαν μετ᾽ ὀλίγα ἐρεῖ Ὀδυσσεύς (v. 432.), καὶ δόλον ἀρτῦσαι τῷ ἀνδρὶ δηλόθ᾽ ἐόντι (v. 439.). ἑρμηνεύων γοῦν μετ᾽ ὀλίγα τὴν γυναικείαν ταύτην ἰότητα, ἐρεῖ τὸν τοῦ Ἀτρέως γόνον μισηθῆναι ὑπὸ Διὸς γυναικείας διὰ βουλὰς ἐξ ἀρχῆς (v. 436). τινὲς δὲ κακὴν γυναῖκα νῦν τὴν Κασάνδραν φασί. τοῦτο μέντοι οὐ καλῶς. οὐδὲν γὰρ ἡ Κάσανδρα τῷ τῶν Ἀχαιῶν ὀλέθρῳ συνήνεγκεν, ἀλλὰ τοῦ παντὸς κακοῦ αἴτιος ὁ φθείρας αὐτὴν Λοκρός. εἰ δέ γε τό, κακῆς ἰότητι γυναικός, νοηθείη ἀντὶ τοῦ, τῆς κακωθείσης Κασάνδρας, κατὰ τοὺς παλαιούς, ἔχοι ἂν καὶ τοῦτο λόγον. ἡ γὰρ κατὰ τῆς τοιαύτης γυναικὸς βουλὴ τοῦ Λοκροῦ πολλοὺς ἐν νόστῳ ἀπώλεσε. διὸ καὶ λέγοιτ᾽ ἂν καὶ αὐτὴ θυμικώτερον, διὰ τὸ ἕνεκα αὐτῆς φαῦλον ἀποτέλεσμα. εἰκὸς δὲ καὶ ἄλλως αὐτὴν κακὴν λέγεσθαι πρὸς τοῦ Ὀδυσσέως, οἷα μισουμένην διὰ τὸ ὑπὲρ Τροίας καὶ τὸ κατὰ (scr. κατὰ τοῦ) δουρείου ἵππου ταύτης μάντευμα. Eust. —

V. 385 — 439. ἀγηγέραθ᾽ vid. Thiersch. Gr. Gr. §. 232. 3. — εἴβων ibid. §. 158. 12, A. p. 236. —

ἀλλ' οὐ γάρ οἱ ἔτ' ἦν ἴς ἔμπεδος, οὐδέ τι κῖκυς,
οἵη περ πάρος ἔσκεν ἐνὶ γναμπτοῖσι μέλεσσιν.
τὸν μὲν ἐγὼ δάκρυσα ἰδὼν, ἐλέησά τε θυμῷ,
καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδων·
Ἀτρεΐδη κύδιστε, ἄναξ ἀνδρῶν, Ἀγάμεμνον,
τίς νύ σε Κὴρ ἐδάμασσε τανηλεγέος θανάτοιο;
ἠέ σέγ' ἐν νήεσσι Ποσειδάων ἐδάμασσεν,
ὄρσας ἀργαλέων ἀνέμων ἀμέγαρτον ἀϋτμήν;
ἠέ σ' ἀνάρσιοι ἄνδρες ἐδηλήσαντ' ἐπὶ χέρσου,
βοῦς περιταμνόμενον ἠδ' οἰῶν πώεα καλά,
ἠὲ περὶ πτόλιος μαχεούμενον ἠδὲ γυναικῶν;
Ὣς ἐφάμην: ὁ δέ μ' αὐτίκ' ἀμειβόμενος προσέειπεν·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
οὔτε μέ γ' ἐν νήεσσι Ποσειδάων ἐδάμασσεν,
ὄρσας ἀργαλέων ἀνέμων ἀμέγαρτον ἀϋτμήν,
οὔτε μ' ἀνάρσιοι ἄνδρες ἐδηλήσαντ' ἐπὶ χέρσου·
ἀλλά μοι Αἴγισθος τεύξας θάνατόν τε μόρον τε,

V. 402. βοῦς περιταμνόμενον] περιελαύνοντα Schol. ἐλαύνοντα περικυκλούμενον Ambr. Q. Qua interpretatione adscita nihil esse patet βοῦς περιταμνόμενον nisi quod vertendo expressit *Clarkius*: boves *praedantem*. Sed rectius verba illa explicasse puto Eustathium περὶξ τῆς ἀλλοτρίας γῆς τέμνοντα i. e. circumcirca boves *caedentem*, interficientem et, quod potest suppleri, caesos secum abducentem. In eadem sententia est *Köppen*. ad Il. XVIII, 528. „*Man verbindet: αμφεταμοντο αγελας, sie schnitten die Heerden ab; nämlich von der Stadt. Aber, wenn gleich αποτεμνεσθαι in dieser Bedeutung üblich ist: S.* 10, 436. *So zweifle ich, dass αμφιταμνεσθαι diese Bedeutung habe, wenn gleich schon Hesychius es durch περιελαυνον erklärte* [idem dicendum de voce περιτάμνεσθαι]. *Ich nehme es: εταμνοντο αγελας αμφι, hieben sie die Heerden überall nieder: Theils kam es ihnen darauf an, soviel als möglich die Heerden ganz zu vernichten: theils konnten sie die Thiere getödtet leichter fortschaffen.*“ Cf. Od. XXIV, 112. *Passow*. s. v. περιτέμνω, qui utramque explicationem admittere videtur, sed περιτέμνειν esse nostrum *abschneiden*, nescio an non probare possit. Ceterum Schol. annotat ad h. l. haec: Ἐπειδὴ αὐτὸς (Ὀδυσσεύς) ἐλθὼν εἰς Κίκονας (IX, 45.) καὶ ἁρπαγῆς

ἔκτα σὺν οὐλομένῃ ἀλόχῳ, οἶκόνδε καλέσσας,
δειπνίσσας, ὥς τίς τε κατέκτανε βοῦν ἐπὶ φάτνῃ.
ὣς θάνον οἰκτίστῳ θανάτῳ· περὶ δ' ἄλλοι ἑταῖροι
νωλεμέως κτείνοντο, σύες ὣς ἀργιόδοντες,
οἵ ῥά τ' ἐν ἀφνειοῦ ἀνδρὸς μέγα δυναμένοιο
ἢ γάμῳ ἢ ἐράνῳ ἢ εἰλαπίνῃ τεθαλυίῃ.
ἤδη μὲν πολέων φόνῳ ἀνδρῶν ἀντεβόλησας,
μουνὰξ κτεινομένων, καὶ ἐνὶ κρατερῇ ὑσμίνῃ·
ἀλλά κε κεῖνα μάλιστα ἰδὼν ὀλοφύραο θυμῷ,
ὡς ἀμφὶ κρητῆρα, τραπέζας τε πληθούσας,
κείμεθ' ἐνὶ μεγάρῳ, δάπεδον δ' ἅπαν αἵματι θῦεν.
οἰκτροτάτην δ' ἤκουσα ὄπα Πριάμοιο θυγατρός,
Κασσάνδρης, τὴν κτεῖνε Κλυταιμνήστρη δολόμητις
ἀμφ' ἐμοί· αὐτὰρ ἐγὼ ποτὶ γαίῃ χεῖρας ἀείρων
βάλλον ἀποθνήσκων περὶ φασγάνῳ· ἡ δὲ κυνῶπις
νοσφίσατ', οὐδέ μοι ἔτλη, ἰόντι περ εἰς Ἀΐδαο,

ἐκεῖ ἐπιχειρήσας, οὐκ εὖ ἀπήλλαξεν, εἰκότως τὰ ὅμοια ὑποπτεύει πεπονθέναι τὸν Ἀγαμέμνονα. — v. 410. *σὺν οὐλομένῃ ἀλόχῳ.* Ὅτι τῇ ἐπιβουλῇ κἀκείνη συνανέγνω [*Buttmannus* conjicit *συνήνεγκε*, rectius vero *Baumgarten-Crusius* *συνέγνω*]. τὸν γὰρ χιτῶνα καὶ τὸν πέλεκυν Ὅμηρος οὐκ οἶδεν. Ambr. Q. Vid. *Klopfer's mytholog. Wörterbuch* I, 57. sq. 103. sqq. — v. 414. Vid. *Spitzner.* de versu her. p. 74. — *ἐράνῳ* vid. quae annotavi ad I, 226. p. 33. Eustathius scribit: Ὁ ἐνταῦθα ἔρανος οὐκ ἐκ ταπεινῆς εἶναι φαίνεται συμβολῆς, ἀλλὰ πολυτελής ἐστιν ὡς ὑπὸ ἀφνειοῦ τινος γεγονώς. Eust. — *δάπεδον — θῦεν* cf. Virg. Aen. IX, 333. sq.

— — Atro *tepefacta* cruore
Terra torique *madent.* — —

v. 421. sq. *Τό, οἰκτροτάτην ἤκουσα ὄπα Κασάνδρης*, ἀμφιβόλως ἔχει. τὸ μὲν γάρ, οἰκτ. ἤκουσα ὄπα Κ. ἣν — ἀμφ' ἐμοί, διττὴν ἔννοιαν προβέβληται. ἢ γὰρ οἰκτράν φησιν ἤκουσα φωνὴν τῆς Πριάμιδος κτεινομένης ἐπ' ἐμοί, ἢ οἰκτροτάτην περὶ τῆς Πριάμου ἤκουσα φωνήν, διὰ τὸ ὡς εἰκὸς ὑπὸ Κλυταιμνήστρας ὀνειδίζεσθαι αὐτὴν ἀμφ' ἐμοί. καὶ τοῦτο μὲν οὕτω διπλοῦν κατὰ ἔννοιαν, ἐπιτηδές ποτε καὶ τοιαῦτα τεχνωμένου τοῦ ποιητοῦ χάριν ποικιλίας κατὰ λόγον δεινότητος. Eust. — *νοσφίσατ'*, *secesserat.* Vid. IV, 263. IX, 296. XXIII, 98. — v. 427. sq. In hac sententia exprimenda certatim fere elaborarunt veteres. Vid. Hesiod

χερσὶ κατ᾽ ὀφθαλμοὺς ἑλέειν, σύν τε στόμ᾽ ἐρεῖσαι.
ὡς οὐκ αἰνότερον καὶ κύντερον ἄλλο γυναικός,
ἥτις δὴ τοιαῦτα μετὰ φρεσὶν ἔργα βάληται·
οἷον δὴ καὶ κείνη ἐμήσατο ἔργον ἀεικές,
κουριδίῳ τεύξασα πόσει φόνον· ἤτοι ἔφην γε
ἀσπάσιος παίδεσσιν ἰδὲ δμώεσσιν ἐμοῖσιν
οἴκαδ᾽ ἐλεύσεσθαι· ἡ δ᾽ ἔξοχα λύγρ᾽ εἰδυῖα
οἷ τε κατ᾽ αἶσχος ἔχευε καὶ ἐσσομένῃσιν ὀπίσσω
θηλυτέρῃσι γυναιξὶ, καὶ ἥ κ᾽ εὐεργὸς ἔῃσιν.

Opp. et Dierr. II, 321. *Τῆς δ᾽ αὖτε κακῆς οὐ ῥίγιον ἄλλο.* Menander apud Stobaeum Florileg. c. 73. *μέγιστόν ἐστι θηρίον γυνή.* Et Carcinus Tragicus apud Athenaeum XIII, 1. *Ὦ Ζεῦ, τί χρὴ γυναῖκας ἐξειπεῖν κακόν· Ἀρκοῦν ἂν εἴη κἂν γυναῖκ᾽ εἴπῃς μόνον.* Quin etiam ex Orpheo versum Homeri esse repetendum, censet Clemens Alex. Strom. VI. — *κουριδίῳ — πόσει* perperam interpretatur Eustathius ita: *Κουρίδιον πόσιν τὸν Ἀγαμέμνονα τῇ Κλυταιμνήστρᾳ εἶναι, τουτέστιν ἐξ ἔτι κόρης οὔσης αὐτῆς, Ὁμήρῳ ἀρέσκει. Εὐριπίδης δὲ ἄλλως οἶδεν, ὃς προγαμηθεῖσαν αὐτὴν τῷ Ταντάλῳ γνωρίζει, ἐν οἷς αὐτὴν εἰσάγει λέγουσαν· ἔγημας ἄκουσάν με καὶ λάβες βίᾳ, τὸν πρόσθεν ἄνδρα Τάνταλον κατακτανών* (Iphig. A. v. 1149.). Vid. *Buttmann. Lexilogus* T. I. p. 33. 2. „*Vergleicht man alle Stellen von κουρίδιος so ist sofort einleuchtend, dass es soviel heisst als ehelich, und der Sclavenverbindung, oder der unehelichen Beiwohnung entgegen gesetzt ist.*“ Et ibid. p. 34. sq. „*Was nun die Etymologie betrifft so soll die Ableitung von κοῦρος dadurch noch nicht verworfen seyn; — — aber auf keinen Fall darf man den Begriff der Jugend noch in dem Worte κουρίδιος suchen, oder diese Ableitung als bewiesen ansehn. Man muss vielmehr die Möglichkeit dieses Zufalls in dieser Uebereinstimmung für eine andre Ableitung, wodurch der Begriff des rechtmässigen, oder vielleicht des reinen, keuschen (vgl. κορεῖν), oder auch der bestimmte Begriff des Vermählungs-Ritu's hinein käme, offen lassen.*“ Cf. *Köppen.* et *Ruhkopf.* ad Il. I, 114. — v. 433. *κατ᾽ αἶσχος ἔχευεν. Τό, κατ᾽ αἶσχος ἔχευεν, ἤτοι κατέχεεν αἰσχύνην Ὅμηρος μὲν δοτικῇ ἐνταῦθα συνέταξεν. οἱ δὲ ὕστερον μετὰ γενικῆς ποιοῦνται τὴν σύνταξιν.* Eust. Ad sententiam v. 432. sqq. expressam cf. Eurip. Orest. v. 1113. sq. *Πάσαις γυναιξὶν ἄξια στυγεῖν ἔφυ Ἡ Τυνδαρὶς παῖς, ἣ καταίσχυνεν γένος.* Et Seneca Hippolyt. v. 562.

Ὣς ἔφατ᾽· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προςέειπον·
ὢ πόποι, ἦ μάλα δὴ γόνον Ἀτρέος εὐρύοπα Ζεὺς
ἐκπάγλως ἤχθηρε, γυναικείας διὰ βουλὰς,
ἐξ ἀρχῆς· Ἑλένης μὲν ἀπωλόμεθ᾽ εἵνεκα πολλοί·
σοὶ δὲ Κλυταιμνήστρη δόλον ἤρτυε τηλόθ᾽ ἐόντι.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ᾽ αὐτίκ᾽ ἀμειβόμενος προςέειπε·
τῷ νῦν μήποτε καὶ σὺ γυναικί περ ἤπιος εἶναι,
μηδ᾽ οἱ μῦθον ἅπαντα πιφαυσκέμεν, ὅν κ᾽ εὖ εἰδῇς,
ἀλλὰ τὸ μὲν φάσθαι, τὰ δὲ καὶ κεκρυμμένον εἶναι.
ἀλλ᾽ οὐ σοίγ᾽, Ὀδυσεῦ, φόνος ἔσσεται ἔκ γε γυναικός·
λίην γὰρ πινυτή τε, καὶ εὖ φρεσὶ μήδεα οἶδεν,
κούρη Ἰκαρίοιο, περίφρων Πηνελόπεια.
ἦ μέν μιν νύμφην γε νέην κατελείπομεν ἡμεῖς,
ἐρχόμενοι πόλεμόνδε· πάϊς δέ οἱ ἦν ἐπὶ μαζῷ
νήπιος, ὅς που νῦν γε μετ᾽ ἀνδρῶν ἵζει ἀριθμῷ,
ὄλβιος· ἦ γὰρ τόνγε πατὴρ φίλος ὄψεται ἐλθὼν,
καὶ κεῖνος πατέρα προςπτύξεται, ἣ θέμις ἐστίν.
ἡ δ᾽ ἐμὴ οὐδέ περ υἷος ἐνιπλησθῆναι ἄκοιτις
ὀφθαλμοῖσιν ἔασε· πάρος δέ με πέφνε καὶ αὐτόν.
ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ᾽ ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσιν·
κρύβδην, μηδ᾽ ἀναφανδὰ, φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν

Medea, inquit, *reddit feminas dirum genus*. — v. 438. ἐξ ἀρχῆς. Vid. Spitzner. Observv. in Q. Smyrn. p. 204. —

V. 440 — 486. v. 441. τῷ — εἶναι. Cf. Dio orat. LXXIV. *Κάτω περιτυχὼν (ὁ Ἀγαμέμνων) τῷ Ὀδυσσεῖ — παρακελεύεται μηδέποτε πιστεύειν γυναικί, μηδὲ οἱ ἐκφάσθαι πυκινὸν ἔπος. Καί τοι ἡ Κλυταίμνηστρα, οὐχ ὅτι γυνὴ ἦν, ταῦτα διέθηκεν αὐτόν, ἀλλ᾽ ὅτι πονηρά· καὶ οὐδὲν μᾶλλον οὐ χρὴ γυναικὶ ἤπιον εἶναι, ἢ ἀνδρί. Ἀλλ᾽ οἶμαι τῶν πεπεισόντων ἕκαστος, ὑφ᾽ οὗ πέπονθε κακῶς, ἐκεῖνο μάλιστα ὑφορᾶται, καὶ προλέγει φυλάττεσθαι ἄλλοις.* Recte quidem, ideoque sapienter hanc sententiam proferentem h. l. facit Agamemnonem Homerus, qui tamen non minus apte statim post v. 444. sqq. sobriora et saniora cogitantem et quae ante non recte concluserat, quasi corrigentem proponit eundem Agamemnonem. Cf. v. 454. sqq. — μετ᾽ ἀνδρῶν — ἀριθμῷ. *Τουτέστι, συντιμᾶται τοῖς ἀνδράσι, ἢ ἐν ἀνδράσι τελείοις τέτακται αὐξηθείς.* Eust. Quae posterior explicatio priori procul dubio est praeferenda. —

νῆα κατισχέμεναι· ἐπεὶ οὐκέτι πιστὰ γυναιξίν.
ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ, καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
εἴ που ἔτι ζώοντος ἀκούετε παιδὸς ἐμοῖο,
ἤ που ἐν Ὀρχομενῷ, ἢ ἐν Πύλῳ ἠμαθόεντι,
ἤ που πὰρ Μενελάῳ ἐνὶ Σπάρτῃ εὐρείῃ·
οὐ γάρ πω τέθνηκεν ἐπὶ χθονὶ δῖος Ὀρέστης.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Ἀτρείδη, τί με ταῦτα διείρεαι; οὐδέ τι οἶδα,
ζώει ὅγ' ἢ τέθνηκε· κακὸν δ' ἀνεμώλια βάζειν.
Νῶϊ μὲν ὣς ἐπέεσσιν ἀμειβομένω στυγεροῖσιν,
ἕσταμεν ἀχνύμενοι, θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέοντες.
Ἦλθε δ' ἐπὶ ψυχὴ Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος,
καὶ Πατροκλῆος καὶ ἀμύμονος Ἀντιλόχοιο,
Αἴαντός θ', ὃς ἄριστος ἔην εἶδός τε δέμας τε
τῶν ἄλλων Δαναῶν μετ' ἀμύμονα Πηλείωνα.
ἔγνω δὲ ψυχή με ποδώκεος Αἰακίδαο,
καί ῥ' ὀλοφυρομένη ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·

---

v. 455. ἐπεὶ οὐκ — γυναιξίν. Τοῦτο ὡς οἷον γνωμικῶς ῥηθὲν, ἐλλειπτικῶς πέφρασται. ἵνα λέγῃ, ὅτι οὐκέτι πιστά ἐστι τὰ τῶν γυναικῶν, ὃ ταυτόν ἐστι τῷ, οὐκέτι πιστευτέον γυναιξί, μηδὲ συγχωρητέον αὐταῖς ἐξονυχίζειν ὃ δὴ λέγεται πάντα τὰ προσπίπτοντα τοῖς ἀνδράσι. ἔχει δὲ ὁ λόγος καὶ προαναφώνησιν τῶν εἰσέπειτα, ὡς τοῦ Ὀδυσσέως μὴ παῤῥησιασομένου τὴν οἴκοι ἔλευσιν. Eust. Cf. Euripid. Iphig. T. v. 1298. Ἄπιστον ὡς γυναικεῖον γένος. — εἴ που vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 328. 3. — v. 459. ἤ που ἐν Ὀρχ. Ἰστέον ὅτι ἐν Πύλῳ μὲν στοχάζεται κατὰ τὸ εἰκὸς εἶναι τὸν Ὀρέστην ὁ πατήρ, διὰ τὴν τοῦ φιλοβασιλέως Νέστορος φιλίαν, παρὰ δὲ Μενελάῳ διὰ τὴν ἀδελφικὴν συγγένειαν, ἐν Ὀρχομενῷ δὲ διὰ τὸ πάνυ ἀσφαλὲς τοῦ τόπου καὶ ἄσυλον. ἔνθα καὶ τὰ τῶν πέριξ πόλεων ἀπετίθεντο χρήματα, ὡς καὶ ἡ Ἰλιὰς ἐδήλωσε (Il. XIX, 381.). τῷ ὄντι γὰρ ἐχρῆν τὸν Ὀρέστην ἢ παρὰ γνησίῳ συγγενεῖ φυλάττεσθαι, ἢ παρὰ φίλῳ ἀγαθῷ, ἢ παρὰ ἀλλοτρίῳ ἐν τόπῳ ἐχυρῷ, οἷος καὶ ὁ Ὀρχομενός. καὶ τοῦτο μὲν κατὰ φύσιν ἐνταῦθα ἐγράφη. Ὅμηρος δὲ προτάσσει μὲν τὸν Ὀρχομενόν, δεύτερον δὲ τίθησι τὸν Πύλον, τρίτην δὲ τὴν τοῦ Μενελάου Σπάρτην, οὕτω δόξαν αὐτῷ διὰ τὸ καινότερον. Eust. — ψυχή — Αἰακιδάο vid. *Köppen.* ad Il. I, 3. Tom. I. p. 7. sq. *Ueber den Begriff von* ψυχή. Ceterum ad v. 466. animadvertit Eustathius: Καὶ περὶ μὲν Ἀχιλλέως, ὃν Ὅμηρος φιλεῖ ἔτι μάλιστα, ὡς ἡ Ἰλιὰς

Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
σχέτλιε, τίπτ' ἔτι μεῖζον ἐνὶ φρεσὶ μήσεαι ἔργον;
πῶς ἔτλης Ἄϊδόσδε κατελθέμεν, ἔνθα τε νεκροὶ
ἀφραδέες ναίουσι, βροτῶν εἴδωλα καμόντων;
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προςέειπον·
ὦ Ἀχιλεῦ, Πηλέος υἱὲ, μέγα φέρτατ' Ἀχαιῶν,
ἦλθον Τειρεσίαο κατὰ χρέος, εἴ τινα βουλὴν
εἴποι, ὅπως Ἰθάκην ἐς παιπαλόεσσαν ἱκοίμην·
οὐ γάρ πω σχεδὸν ἦλθον Ἀχαιΐδος; οὐδέ πω ἁμῆς
γῆς ἐπέβην, ἀλλ' αἰὲν ἔχω κακά· σεῖο δ', Ἀχιλλεῦ,
οὔτις ἀνὴρ προπάροιθε μακάρτατος, οὔτ' ἄρ' ὀπίσσω.
πρὶν μὲν γάρ σε ζωὸν ἐτίομεν, ἶσα θεοῖσιν,
Ἀργεῖοι, νῦν αὖτε μέγα κρατέεις νεκύεσσιν,
ἐνθάδ' ἐών· τῷ μήτι θανὼν ἀκαχίζευ, Ἀχιλλεῦ.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' αὐτίκ' ἀμειβόμενος προςέειπεν·

ἐδήλωσε, διηγεῖται πλείονα. — *βροτῶν εἴδωλα καμόντων* cf. Virg. Georg. IV, 472. *Simulacraque luce carentum.* Lucret. II, 39. — *Πηλέος* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 194. 46. b. *Spitzner.* de versu her. p. 37. — *μέγα φέρτατ'* ibid. §. 282. 3. — *ἦλθον — κατὰ χρέος* vid. *Passow.* s. v. χρέος cf. *Gynther.* de usu praeposs. apud Homer. §. 19. 2. a. — *μακάρτατος* Schol. pro μακαριώτερος, εὐδαιμονέστερος dictum patet. Sed ne simpliciter h. l. comparativum pro superlativo positum opineris, vid. *Hermann. ad Viger.* p. 718, 57. cf. *Abresch.* auctar. Thucyd. p. 272. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 282. 5. Quod vero Ulysses v. 483. sqq. beatissimum Achillem praedicat, vid. *Riccii disserttt. Homericc.* p. 438. „Cum accessisset ad foveam, post plures alias, umbra Achillis, occasionem arripit poëta illum prae ceteris honorandi. Ut enim observat Spondanus, ne mortuum quidem deserit, ejusque gloriae et laudi omnibus modis velificari nititur. Itaque Ulyssem inducit de eo dicentem, non solum inter vivos principem omnium Achillem extitisse, sed eadem inter mortuos auctoritate frui, quibus imperare dici. Quasi nihil sit, aut sane parum, tantum heroa apud vivos hac eminentia exstitisse, si eadem illi apud mortuos non propagaretur. Cum autem se vita orbatum esse iniquo animo ferret Achilles, decus hoc sibi collatum mortuis imperitandi ad eum consolandum magnopere extollit Ulysses.“ —

μὴ δή μοι θάνατόν γε παραύδα, φαίδιμ' Ὀδυσσεῦ·
βουλοίμην κ' ἐπάρουρος ἐὼν θητευέμεν ἄλλῳ,
ἀνδρὶ παρ' ἀκλήρῳ, ᾧ μὴ βίοτος πολὺς εἴη,
ἢ πᾶσιν νεκύεσσι καταφθιμένοισιν ἀνάσσειν.
ἀλλ' ἄγε μοι τοῦ παιδὸς ἀγαυοῦ μῦθον ἔνισπε,
ἢ ἕπετ' ἐς πόλεμον πρόμος ἔμμεναι, ἠὲ καὶ οὐκί.

V. 487—537. *παραύδα.* *Παραυδᾶν τὸ παραμυθεῖσθαι. ὡς γὰρ ἐκ τοῦ μυθεῖσθαι καὶ φάσκειν καὶ ἀγορεύειν καὶ αἰνεῖν γίνεται τὸ παραμυθεῖσθαι καὶ τὸ παραιφάσκειν καὶ τὸ παρηγορεῖσθαι καὶ τὸ παραινεῖν, οὕτω καὶ ἐκ τοῦ αὐδᾶν ἰσοδυνάμου ἐκείνοις ῥήματος τὸ παραυδᾶν. οὐ μὴν οὕτως καὶ ἐκ τοῦ λέγειν καὶ τοῦ ἐκεῖθεν λόγου παραμυθίαν δηλοῖ καὶ τὸ παραλογίζεσθαι. ἀλλ' αὐτὸ ἐπὶ κατασοφισμοῦ καὶ ἀπάτης τινὸς τίθεται.* Eustath. — v. 489. sq. Vid. *Riccii* dissertt. Homerr. p. 438. „Sed quod Achilles responderit, se pauperem et egenum, servilemque vitam huic imperio animarum anteponere, ex eo Spondanus colligit, non agnovisse Homerum vulgaria illa mortis lenimenta — — adeoque placuisse sibi hujus lucis usuram, ut nihil apud inferos tam beatum, aut regium aut magnificum sit, quod ei comparandum existimet. Dictum autem illud tam indignum heroë putavit Plato, tamque indecorum, ut ob id maxime Homerum e republica expulisse feratur. Certe hic locus mire torquet interpretes, qui, ut tantum vatem defenderent, et extra culpam ponerent, alii alia comminiscuntur. Credidit Daceria, optimo usum esse artificio poëtam, dum facit Achillen mortuum diversum ab Achille vivo. Inducens siquidem Achillem vivum, gloriam ac famam nominis longaevae vitae praeferentem; mortuum vero servilem magis optantem in terris vitam, quam mortuorum imperium, Achillem veluti geminat, et inter utrumque Achillem lepidam instituit pugnam; praesertim cum mirum non sit, si quis mortuus aliter sentiat, ac sentiret vivus: quid enim tam contrarium, quam vita morti? Equidem neque Daceriae, neque Spondano, neque aliis adsentior. Existimo enim, ita loquentem inductum ab Homero Achillem, tum quia omnes mortuorum animas naturae instinctu avidissimas vitae facit, adeoque maxima illa bibendi sanguinis cupiditate incensas, quam modo observabamus; tum quia, qui sic loquitur, non integer Achilles est, sed Achillis umbra; quare quid absurdum, aut decoro adversum, si forte Achillis umbra de vitae gloriaeque amore disserens, desipiat, cum apud inferos solus Tiresias sapiat?" Cf. Il. I, 352. IX, 410. Vitae amo-

εἰπὲ δέ μοι, Πηλῆος ἀμύμονος εἴ τι πέπυσαι,
ἢ ἔτ᾽ ἔχει τιμὴν πολέσιν μετὰ Μυρμιδόνεσσιν,
ἦ μιν ἀτιμάζουσιν ἀν᾽ Ἑλλάδα τε Φθίην τε,
οὕνεκά μιν κατὰ γῆρας ἔχει χεῖράς τε πόδας τε.
οὐ γὰρ ἐγὼν ἐπαρωγὸς ὑπ᾽ αὐγὰς Ἠελίοιο,
τοῖος ἐών, οἷός ποτ᾽ ἐνὶ Τροίῃ εὐρείῃ
πέφνον λαὸν ἄριστον, ἀμύνων Ἀργείοισιν.
εἰ τοιόσδ᾽ ἔλθοιμι μίνυνθά περ ἐς πατέρος δῶ,
τῷ κέ τεῳ στύξαιμι μένος καὶ χεῖρας ἀάπτους,
οἳ κεῖνον βιόωνται, ἐέργουσίν τ᾽ ἀπὸ τιμῆς.
Ὣς ἔφατ᾽· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
ἤτοι μὲν Πηλῆος ἀμύμονος οὔτι πέπυσμαι·
αὐτάρ τοι παιδός γε Νεοπτολέμοιο φίλοιο
πᾶσαν ἀληθείην μυθήσομαι, ὥς με κελεύεις·
αὐτὸς γάρ μιν ἐγὼ κοίλης ἐπὶ νηὸς ἐΐσης
ἤγαγον ἐκ Σκύρου μετ᾽ ἐϋκνήμιδας Ἀχαιούς.
ἤτοι ὅτ᾽ ἀμφὶ πόλιν Τροίην φραζοίμεθα βουλάς,
αἰεὶ πρῶτος ἔβαζε, καὶ οὐχ ἡμάρτανε μύθων·

---

rem omnium medullis esse altissime infixum, passim praedicant veteres. Vid. *Clarkius* ad h. l. Seneca epist. XXXVI. ext. *Una est catena, quae nos alligatos tenet, amor vitae.* — v. 494. *Πηλῆος* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 194. 46 .b. — *Ἑλλάδα τε Φθίην τε.* *Σημείωσαι μόνην τὴν Φθίαν Ἑλλάδα λέγειν τὸν Ὅμηρον, καὶ Ἕλληνας μόνον τοὺς ἐνοικοῦντας αὐτῇ. τοὺς δὲ ἐν ἄλλοις τόποις οἰκοῦντας Ἀργείους κικλήσκει καὶ Ἀχαιούς.* Ambr. B. Cf. Strabon. Geograph. lib. VIII. *ποιητικῷ δέ τινι σχήματι συγκαταλέγειν τὸ μέρος τῷ ὅλῳ φασὶ τὸν Ὅμηρον· ὥς τό, — ἀν᾽ Ἑλλάδα τε Φθίην τε.* *Köppen.* *erklärende Anmerkungen zu Homer's Ilias* T. I. p. 4. sqq. — v. 508. sqq. „Narrat hoc *Ulysses*, quia — post *Achillis* mortem accidit. Quippe dum is in vivis erat, *Troiae* obsidioni non adfuit *Neoptolemus*." *Clark.* — v. 507. vid. *Spitzner.* de versu her. p. 29. — *Σκύρου.* *Ὅτι τὸν Νεοπτόλεμον Ὀδυσσεὺς ἤγαγεν εἰς Τροίαν ἀπὸ Σκύρου, ἢ τῆς νήσου κατά τινας, ὧν εἷς καὶ ὁ Σοφοκλῆς* [Philoctet. v. 343. sq.], *ἢ καθ᾽ ἑτέρους ἀπό τινος πόλεως Δολόπων, Σκύρου καλουμένης.* Eust. — *μετ᾽ — Ἀχαιούς* cf. *Gynther* de usu praeposs. apud Hom. p. 35. sq. — v. 510. vid *Spitzner.* l. l. p. 121. — *οὐδενὶ εἴκων* vid. *Thiersch*

Νέστωρ τ' ἀντίθεος καὶ ἐγὼ νικάσκομεν οἴω.
αὐτὰρ ὅτ' ἐν πεδίῳ Τρώων μαρνοίμεθα χαλκῷ,
οὔποτ' ἐνὶ πληθυῖ μένεν ἀνδρῶν, οὐδ' ἐν ὁμίλῳ,
ἀλλὰ πολὺ προθέεσκε, τὸ ὃν μένος οὐδενὶ εἴκων·
πολλοὺς δ' ἄνδρας ἔπεφνεν ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι.
πάντας δ' οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι, οὐδ' ὀνομήνω,
ὅσσον λαὸν ἔπεφνεν, ἀμύνων Ἀργείοισιν·
ἀλλ' οἷον τὸν Τηλεφίδην κατενήρατο χαλκῷ,
ἥρω' Εὐρύπυλον· πολλοὶ δ' ἀμφ' αὐτὸν ἑταῖροι
Κήτειοι κτείνοντο, γυναίων εἵνεκα δώρων.
κεῖνον δὴ κάλλιστον ἴδον μετὰ Μέμνονα δῖον.
αὐτὰρ ὅτ' εἰς ἵππον κατεβαίνομεν, ὃν κάμ' Ἐπειός,
Ἀργείων οἱ ἄριστοι, ἐμοὶ δ' ἐπὶ πάντ' ἐτέταλτο·
[ἠμὲν ἀνακλῖναι πυκινὸν λόχον, ἠδ' ἐπιθεῖναι·]
ἔνθ' ἄλλοι Δαναῶν ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες
δάκρυά τ' ὠμόργνυντο, τρέμον θ' ὑπὸ γυῖα ἑκάστου·
κεῖνον δ' οὔποτε πάμπαν ἐγὼν ἴδον ὀφθαλμοῖσιν
οὔτ' ὠχρήσαντα χρόα κάλλιμον, οὔτε παρειῶν
δάκρυ' ὀμορξάμενον· ὁ δέ με μάλα πόλλ' ἱκέτευεν
ἱππόθεν ἐξίμεναι, ξίφεος δ' ἐπεμαίετο κώπην,
καὶ δόρυ χαλκοβαρές, κακὰ δὲ Τρώεσσι μενοίνα.

Gr. Gr. §. 151. 2. — v. 519. *τὸν Τηλεφίδην.* Ὅτι περιώνυμος ἐν ταῖς ἱστορίαις ὁ Τήλεφος, ὃς καὶ παροιμίαν παρήγαγε τήν, ὁ τρώσας ἰάσεται, καὶ ὅτι ἀνδρεῖος καὶ ὁ Τηλεφίδης Εὐρύπυλος, πολλαχοῦ δηλοῦται. ὁ δὲ γεώγραφος (Strabon. Geog. XIII, 1, 70. p. 616.) ἱστορεῖ καὶ ὡς ἐν τοῖς περὶ Κάϊκον τόποις φαίνεται βασιλεύειν καθ' Ὅμηρον ὁ Εὐρύπυλος. ὅς δὴ Κάϊκος διέχει-φασὶν Ἐλαίας Αἰολικῆς πόλεως σταδίους δώδεκα. ἡ δὲ Ἐλαία διέχουσα τοῦ Περγάμου σταδίους ἕκατον εἴκοσιν ἐπίνειον λέγεται Περγαμηνῶν. Eust. — *ἥρω'* vid. *Thiersch.* §. 196. 62. — *Εὐρύπυλον* vid. *Klopfer's mythologisches Wörterbuch* Tom. I. p. 722. 6. Ad verba v. 520. sq. *πολλοὶ δ' ἀμφ' — κτείνοντο* Schol. annotavit haec: *Κήτειοι, τινὲς ἀπέδοσαν μεγάλοι, παρὰ τὸ κῆτος· κρεῖσσον δὲ ἀποδιδόναι Μυσῶν ἔθνος τοὺς Κητείους. Ἦν γὰρ ὁ Τήλεφος Μυσίας βασιλεύς. Καὶ Ἀλκαῖος δέ φησι τὸν Κήτειον, ἀντὶ τοῦ, Μυσόν.* Alias veterum interpretationes et sententias exponit Eustathius ad h. l., cujus fusam notam vide sis apud *Baumgarten-Crusium* ad h. l. — v. 529. *παρειῶν* vid.

ἀλλ᾽ ὅτε δὴ Πριάμοιο πόλιν διεπέρσαμεν αἰπήν,
μοῖραν καὶ γέρας ἐσθλὸν ἔχων ἐπὶ νηὸς ἔβαινεν
ἀσκηθής, οὔτ᾽ ἄρ βεβλημένος ὀξέϊ χαλκῷ,
οὔτ᾽ αὐτοσχεδίην οὐτασμένος· οἷά τε πολλὰ
γίγνεται ἐν πολέμῳ· ἐπιμὶξ δέ τε μαίνεται Ἄρης.
Ὣς ἐφάμην· ψυχὴ δὲ ποδώκεος Αἰακίδαο
φοίτα, μακρὰ βιβῶσα, κατ᾽ ἀσφοδελὸν λειμῶνα
γηθοσύνη, ὅ οἱ υἱὸν ἔφην ἀριδείκετον εἶναι.
Αἱ δ᾽ ἄλλαι ψυχαὶ νεκύων κατατεθνηώτων
ἕστασαν ἀχνύμεναι, εἴροντο δὲ κήδε᾽ ἑκάστη.
οἴη δ᾽ Αἴαντος ψυχὴ Τελαμωνιάδαο
νόσφιν ἀφεστήκει, κεχολωμένη εἵνεκα νίκης,
τήν μιν ἐγὼ νίκησα, δικαζόμενος παρὰ νηυσίν,
τεύχεσιν ἀμφ᾽ Ἀχιλῆος· ἔθηκε δὲ πότνια μήτηρ.
[παῖδες δὲ Τρώων δίκασαν καὶ Παλλὰς Ἀθήνη.]
ὡς δὴ μὴ ὄφελον νικᾶν τοιῷδ᾽ ἐπ᾽ ἀέθλῳ·
τοίην γὰρ κεφαλὴν ἕνεκ᾽ αὐτῶν γαῖα κατέσχεν,
Αἴανθ᾽, ὃς πέρι μὲν εἶδος, πέρι δ᾽ ἔργα τέτυκτο
τῶν ἄλλων Δαναῶν, μετ᾽ ἀμύμονα Πηλείωνα.
τὸν μὲν ἐγὼν ἐπέεσσι προσηύδων μειλιχίοισιν·

Thiersch. Gr. Gr. §. 179. 34. — v. 537. *ἐπιμὶξ — Ἄρης* cf. Il. XVIII, 309. *ξυνὸς Ἐνυάλιος, καί τε κτανέοντα κατέκτα.* Cic. ad Familiar. VI, 4. omnis belli Mars, h. e. fortuna communis. Hinc vocatur Mars *ἀλλοπρόσαλλος, ἑτεράλκης,* Il. V, 831. cf. *Klopfer's mythol. Wörterb.* II, 194. —

V. 538 — 567. *ἕστασαν* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 223. 88. h. p. 368. — *τεύχεσιν ἀμφ᾽ Ἀχιλῆος* vid. *Gynther. de usu praeposs. apud Homer.* §. 21. 2. — v. 547. *παῖδες — Ἀθήνη.* *Ἰστέον ὡς οἱ μὲν ἁπλούστερόν φασι, Τρῶας καὶ Ἀθηνᾶν δικάσαι Ὀδυσσεῖ καὶ Αἴαντι περὶ τῶν Ἀχιλλέως ὅπλων ἐρίζουσι. καὶ δὴ Κόϊντος διασκευάζει ἐν τοῖς αὐτοῦ τὴν δίκην ῥητορικῶς* (Quint. Calab. V, 237. sq.). *ἕτεροι δέ φασιν ὅτι ἐπίτηδες Ἀγαμέμνων φυλαττόμενος τὸ δόξαι θατέρῳ τῶν ἡρώων χαρίσασθαι, αἰχμαλώτους τῶν Τρώων συναγαγών, ἤρετο αὐτούς, ὁπότερος τῶν δύο τούτων ἡρώων πρὸς κακοῦ μᾶλλον αὐτοῖς ἐγένετο. τῶν δὲ εἰπόντων, ὡς ὁ Ὀδυσσεύς, ἐκρίθη λοιπὸν ἄριστον εἶναι τὸν πλεῖστα μάλιστα λυπήσαντα τοὺς ἐχθρούς. καὶ εὐθὺς Ὀδυσσεὺς μὲν ἔλαβε τὰ ὅπλα, Αἴας δὲ ἀπῆλθε ξίφει πεσών.*

Αἶαν, παῖ Τελαμῶνος ἀμύμονος, οὐκ ἄρ' ἔμελλες
οὐδὲ θανὼν λήσεσθαι ἐμοὶ χόλου, εἵνεκα τευχέων
οὐλομένων; τὰ δὲ πῆμα θεοὶ θέσαν Ἀργείοισιν.
τοῖος γάρ σφιν πύργος ἀπώλεο· σεῖο δ' Ἀχαιοὶ
ἶσον Ἀχιλλῆος κεφαλῇ Πηληϊάδαο
ἀχνύμεθα φθιμένοιο διαμπερές· οὐδέ τις ἄλλος
αἴτιος, ἀλλὰ Ζεὺς Δαναῶν στρατὸν αἰχμητάων
ἐκπάγλως ἤχθηρε· τεῒν δ' ἐπὶ μοῖραν ἔθηκεν.
ἀλλ' ἄγε δεῦρο, ἄναξ, ἵν' ἔπος καὶ μῦθον ἀκούσῃς
ἡμέτερον· δάμασον δὲ μένος καὶ ἀγήνορα θυμόν.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' οὐδὲν ἀμείβετο, βῆ δὲ μετ' ἄλλας
ψυχὰς εἰς Ἔρεβος νεκύων κατατεθνηώτων.
ἔνθα χ' ὅμως προσέφη κεχολωμένος, ἤ κεν ἐγὼ τόν,
ἀλλά μοι ἤθελε θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι φίλοισιν
τῶν ἄλλων ψυχὰς ἰδέειν κατατεθνηώτων.

Eustath. Ovid. Metamm. XIII, 1. — v. 553. *οὐκ — οὐδέ* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 301. 1. et quae annotavi ad III, 27. sq. p. 109. — *τεΐν* vid. *Thiersch.* §. 204. 4. cf. *Maittaire* de Graec. ling. dialectt. p. 261. A. B. p. 273. B. p. 470. C. ed. *Stürz.* — *δάμασον — θυμόν* cf. Horat. epist. I, 2, 62.

— — Animum rege, qui nisi paret
Imperat, hunc frenis, hunc tu compesce catena.

Phocylid. v. 52. *χαλίνου δ' ἄγριον ὀργήν.* —

V. 567—629. Totum hunc locum non esse ab Homero profectum satis probabile reddidit *B. Thiersch. Urgestalt der Odyssee* p. 69. sqq. „*Die Phaeaken sind zwar gar zu gläubig, als dass sie Misstrauen in die Worte des Odysseus setzen sollten; aber hätte er ihnen das erzählt, was wir v. 567—629. lesen, so würden sie doch gestutzt oder lächelnd den Kopf geschüttelt und gefragt haben, wie er den Minos, Tityos, Tantalus u. s. w. in der Unterwelt habe sehen können; da er nicht hineingekommen, sondern nur die Geister herauf beschworen habe. Odysseus steigt nicht, wie der virgilische Aeneas (Aen. VI.), in den Erebos hinab; es öffnet sich nicht die Erde; er setzt nicht, wie jener, über die Flüsse der Unterwelt; bändigt nicht den Cerberus und durchwandelt nicht die Orte des Hades; sondern er macht eine Grube* (v. 25. — —), *giesst hinein und opfert, und darauf schickt Persephone die Schatten herauf. Wenn es also heisst, er wäre*

Ἔνθ' ἤτοι Μίνωα ἴδον, Διὸς ἀγλαὸν υἱόν,
χρύσεον σκῆπτρον ἔχοντα, θεμιστεύοντα νεκύεσσιν,

εἰς Ἀΐδαο gekommen (v. 163.); so ist das in der Vorstellung der Schatten uneigentlich zu verstehen. Wenn dies nun so ist, wie es denn ist; so hätte ja Tityos mit neun Morgen Landes, Sisyphos mit Berg und Stein, und Tantalus mit seinem See aus der Unterwelt herauf auf die Oberfläche der Erde versetzt werden müssen. Und nun gar Herakles aus Elysium! — Die Vorstellung des homerischen Zeitalters über den Ort der Todten ist im Homer noch nicht geläutert, aber ganz anders als bei den jungen Mythographen. — — — Indessen geht doch mit Gewissheit überall hervor, dass der Ort des Hades unter der Erde ist, und dass die Geister als genusslose Schatten der Persephone unterthan sind. Das ist klar, und mehr ist vorläufig zu dieser Stelle nicht nöthig. — Daher sieht der Geist der Mutter des Odysseus richtiger (v. 154.), sie findet ihn nur ὑπὸ ζόφῳ und wundert sich, wie er in die Länder des Nebels und der Nacht, denn so dachte man sich jene Erdgegend, auf dem gefährlichen Wege habe kommen können. — Man sieht, dass der Interpolator die schöne Gelegenheit, von seinem mythologischen Vorrathe Manches beizubringen, ergriff, und an einem, nach seiner Meinung, schicklichen Orte unvorsichtig genug Vorstellungen seines Zeitalters freigebig auskramte." Praeterea v. 568—627. νοθεύεσθαι tradit Harl. ad h. l. et Schol. Pind. Olymp. I, 97. excitatis versibus de Tantalo addit: *πλὴν εἰ μὴ κατὰ Ἀρίσταρχον νόθα εἰσὶ τὰ ἔπη ταῦτα.* Adde *Wolf.* prolegomm. p. 151. — *Μίνωα.* Vid. B. *Thiersch.* l. l. p. 72. *„Im Homer ist die Vorstellung von den Richtern der Unterwelt, welche die jüngern Mythographen haben, noch gar nicht. Rhadamanthus wohnt nach ihm auf den Inseln der Seligen (Od. δ. 564.) in Elysium, welches gar nicht mit dem Hades in Verbindung steht. Der Minos ist ja der Bruder des Rhadamanthus. Der ist also gewiss auch erst später, wie sein Bruder, zum Hause des Hades degradirt worden, um dort die Todten zu richten* [Cf. *Klopfer's mythol. Wörterbuch* II, 269. sq. 513.]. *Und wer sollen denn nun die andern seyn (v. 569.), welche als Mitrichter den Minos umstehen und umsitzen? Da das homerische Zeitalter, wie Homer, nichts von Richtern der Verstorbenen weiss; so ist diese Vorstellung, nach welcher zum Minos später noch Rhadamanthus und endlich auch der dritte Bruder Aeakus*

ἥμενον· οἱ δέ μιν ἀμφὶ δίκας εἴροντο ἄνακτα,
ἥμενοι, ἑσταότες τε, κατ᾽ εὐρυπυλὲς Ἄϊδος δῶ.
Τὸν δὲ μέτ᾽ Ὠρίωνα πελώριον εἰσενόησα,
θῆρας ὁμοῦ εἰλεῦντα κατ᾽ ἀσφοδελὸν λειμῶνα,
τοὺς αὐτὸς κατέπεφνεν ἐν οἰοπόλοισιν ὄρεσσιν,
χερσὶν ἔχων ῥόπαλον παγχάλκεον, αἰὲν ἀαγές.
Καὶ Τιτυὸν εἶδον, Γαίης ἐρικυδέος υἱόν,
κείμενον ἐν δαπέδῳ· ὁ δ᾽ ἐπ᾽ ἐννέα κεῖτο πέλεθρα·
γῦπε δέ μιν ἑκάτερθε παρημένω ἧπαρ ἔκειρον,
δέρτρον ἔσω δύνοντες· ὁ δ᾽ οὐκ ἀπαμύνετο χερσίν·

---

kam, ein deutlicher Beweiss, dass dies Stück interpolirt ist." Cf. Virgil. Aen. VI, 431. sqq.

Nec vero haec sine sorte datae, sine judice sedes:
Quaesitor Minos urnam movet, ille silentum
Conciliumque vocat, vitasque et crimina discit.

νεκύεσσιν vid. *F. Thiersch*, Gr. Gr. §. 191. 26. *Spitzner*. de versu her. p. 46. Sed verbo *θεμιστεύειν* juncto cum dativo offenditur *B. Thiersch*. l. l, p. 73. cf. Od. IX, 115. — *Ὠρίωνα* vid. *Klopfer's mytholog. Wörterbuch* II, 362. sqq. — *Τιτυόν* ibid. II, 597. sq. cf. Virg. Aen. VI, 595. sqq.

Nec non et Tityon, terrae omniparentis alumnum,
Cernere erat, per tota novem cui jugera corpus
Porrigitur; rostroque immanis vultur obunco
Immortale jecur tondens, foecundaque poenis
Viscera; rimaturque epulis, habitatque sub alto
Pectore: nec fibris requies datur ulla renatis.

Lucret. III, 997. sqq.

Nec Tityon volucres ineunt Acheronte jacentem,
Nec, quod sub magno scrutentur pectore, quidquam
Perpetuam aetatem poterunt reperire profecto,
Quamlibet immani projectu corporis extet;
Qui non sola novem dispensis jugera membris
Obtineat — — —

Ovid. Metmph. IV, 456. sq.

Viscera praebebat Tityon lanianda, novemque
Jugeribus distentus erat. — —

v. 578. *ἧπαρ ἔκειρον.* *Καλῶς φασιν εἰς ἧπαρ κολάζεται ὁ φαύλως ἐπιθυμήσας Τιτυός. ὡς γὰρ καρδία θυμοῦ τις ἑστία, καὶ λογιστικοῦ κεφαλή, οὕτω καὶ ἧπαρ ἐπιθυμίας.* Eust. — *δέρτρον.* *Δέρτρον οἱ μὲν τὸν ἐν τοῖς ἐγκάτοις*

Λητὼ γὰρ ἥλκησε, Διὸς κυδρὴν παράκοιτιν,
Πυθώδ' ἐρχομένην, διὰ καλλιχόρου Πανοπῆος.
Καὶ μὴν Τάνταλον εἰσεῖδον, χαλέπ' ἄλγε' ἔχοντα,
ἑσταότ' ἐν λίμνῃ· ἡ δὲ προσέπλαζε γενείῳ·
στεῦτο δὲ διψάων, πιέειν δ' οὐκ εἶχεν ἑλέσθαι.

ἐπίπλουν, ὡς Ἀντίμαχος ὁ Κολοφώνιος δηλοῖ ἐν τῷ χολάδας δέρτροισι καλύψας. Ἀπολλόδωρος δὲ τὸν περὶ κοιλίαν ἐπίπλουν, ὃν καὶ ἀργέτην δημὸν ἐκεῖνος καλεῖ (Homer. Il. XI, 818. XXI, 127.). Δωριεῖς δὲ τὴν ὑπὸ τὴν δορὰν σάρκα τὴν περικαλύπτουσαν τὴν κοιλίαν δέρτρον φασί. καὶ ἄλλως δὲ κατὰ τοὺς παλαιοὺς γοργότερον εἰπεῖν, δέρτρον ἡ ὑπὸ τὴν σάρκα πιμελή, ἢ ὁ ὑποκείμενος ὑμὴν τῷ ἥπατι, ἢ ὁ ἐπίπλοος, ἢ ἡ δορά, ἢ τὸ ἦτρον. ἄλλοι δὲ τὸ ἐφήβαιον δέρτρον εἶπον. Ἱπποκράτης δέ [vid. *Foësius* in Oecon. Hippocr. in v. δέρτρον] ἐν τῷ περὶ τραυμάτων φησίν. οὐ σαρκοφυήσει ἐντέρου τὸ λεπτὸν δέρτρον. Eust. Cf. Apollon. Lex. p. 218. *Duportus* in praelectionn. ad Theophrast. Charactt. c. IV. vox δύνειν „nunquam hoc modo, sc. transitive, sumitur a Poëta; neque unquam δύνειν dixit pro *demittere*, vel *immittere*, vel *immergere;* sed vel pro *induere*, vel *pro subire*, vel *ingredi*, intransitive. Δέρτρον igitur erit quod vultures subeunt et ingrediuntur, non solum illud quod rostris suis tundunt et fodicant et dilaniant.“ — v. 582. vid. *Spitzner.* de versu her. p. 60. — Τάνταλον vid. *Klopfer's mythol. Wörterb.* II, 562. sq. cf. Lucret. III, 994. sq.

Nec miser impendens magnum timet aëra saxum
Tantalus, ut fama est, cassa formidine torpens.

v. 584. στεῦτο. Τὸ στεῦτο ἀντὶ τοῦ ἵστατο, χρησαμένου φασὶ τοῦ διασκευαστοῦ τῇ λέξει παρὰ τὴν συνήθειαν τοῦ ποιητοῦ. ἐν Ἰλιάδι γάρ (III, 83.) στεῦταί τι ἔπος ἐρεῖν Ἕκτωρ, ἀντὶ τοῦ ὑπισχνεῖται, διαβεβαιοῦται, ἢ φαίνεται. ἔστι δὲ ὅμως καὶ τούτου θεραπεία ἐκ τοῦ ποιητοῦ, παρ' ᾧ ἐν Ἰλιάδι κεῖται τὸ στέωμεν ἀντὶ τοῦ σταθμῶμεν, ὅθεν ὡς εἰκὸς στέετο, καὶ πλεονασμῷ στεύετο, καὶ συγκοπῇ στεῦτο. Eust. Cf. *Mericus Casaubonus* de nupera Homeri editione dissertat. I. „Est in isto verbo (ut alibi pluribus) animi gestientis, et aliquid cupide molientis, per externos gestus indicatio. — Hoc igitur vult Poëta his verbis, eam fuisse Tantali seu in pedes erecti sive alio quocunque gestu, ut de pugilibus olim loqui soliti, προβολὴν, ut ardentissimam sitim prae se ferret.“ Il. II, 597. IX, 241.

ὁσσάκι γὰρ κύψει' ὁ γέρων, πιέειν μενεαίνων,
τοσσάχ' ὕδωρ ἀπολέσκετ' ἀναβροχέν· ἀμφὶ δὲ ποσσὶν
γαῖα μέλαινα φάνεσκε, καταζήνασκε δὲ δαίμων.
δένδρεα δ' ὑψιπέτηλα κατάκρηθεν χέε καρπόν,
ὄγχναι καὶ ῥοιαὶ καὶ μηλέαι ἀγλαόκαρποι,
συκαῖ τε γλυκεραὶ καὶ ἐλαῖαι τηλεθόωσαι·
τῶν ὁπότ' ἰθύσει' ὁ γέρων ἐπὶ χερσὶ μάσασθαι,
τὰς δ' ἄνεμος ῥίπτασκε ποτὶ νέφεα σκιόεντα.
Καὶ μὴν Σίσυφον εἰςεῖδον, κρατέρ' ἄλγε' ἔχοντα,
λᾶαν βαστάζοντα πελώριον ἀμφοτέρῃσιν.
ἤτοι ὁ μὲν, σκηριπτόμενος χερσίν τε ποσίν τε,
λᾶαν ἄνω ὤθεσκε ποτὶ λόφον· ἀλλ' ὅτε μέλλοι
ἄκρον ὑπερβαλέειν, τότ' ἀποστρέψασκε κραταιῒς
αὖτις· ἔπειτα πέδονδε κυλίνδετο λᾶας ἀναιδής.
αὐτὰρ ὅγ' ἂψ ὤσασκε τιταινόμενος· κατὰ δ' ἱδρὼς
ἔρρεεν ἐκ μελέων, κονίη δ' ἐκ κρατὸς ὀρώρει.

XVIII, 191. — *κύψει' ὁ γέρων* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 164. 1. p. 244. §. 164. 4. p. 245. — v. 596. *λᾶαν ἄνω ὤθεσκε. Τό, λᾶαν ἄνω ὤθεσκε ποτὶ λόφον, ἐπαινεῖται χάριν τῆς συνθήκης. ἐμφαίνει γὰρ τὴν δυςχέρειαν τοῦ τῆς ὠθήσεως ἔργου τῇ τῶν φωνηέντων ἐπαλληλίᾳ, δι' ὧν ὀγκούντων τὸ στόμα οὐκ ἐᾶται τρέχειν ὁ λόγος, ἀλλ' ὀκνηρὰ βαίνει συνεξομοιούμενος τῇ ἐργωδίᾳ τοῦ ἄνω ὠθεῖν. ἀμέλει τό, ἔπειτα πέδονδε κυλίνδετο λᾶας ἀναιδής, ἀχάσμητον ὂν καὶ διὰ τοῦτο οἷον τροχαστικὸν τῇ φράσει, τὸ εὐπετὲς δηλοῖ τῆς τοῦ λίθου καταφορᾶς.* Eust. Cf. Demetrius Phaler. *περὶ ἑρμηνείας* §. 72. Dionys. Hal. de comp. verb. §. 20. Quintil. Inst. orat. IX, 4. Vocalium concursus — cum accidit, hiat et intersistit et quasi laborat oratio. — *λᾶας ἀναιδής.* Vid. Aristotel. Rhetor. III, 11. *Κέχρηται Ὅμηρος πολλαχοῦ τῷ τὰ ἄψυχα ἔμψυχα λέγειν, διὰ τῆς μεταφορᾶς· ἐν πᾶσι δὲ τὸ ἐνέργειαν ποιεῖν, εὐδοκιμεῖ· οἷον ἐν τοῖςδε, Αὖτις ἐπὶ δάπεδόν τε κυλίνδετο λᾶας ἀναιδής. — Ἐν πᾶσι γὰρ τούτοις, διὰ τὸ ἔμψυχα εἶναι, ἐνεργοῦντα φαίνεται. Τὸ ἀναισχυντεῖν γάρ — ἐνέργεια. Ταῦτα δὲ προςῆψε διὰ τῆς κατ' ἀναλογίαν μεταφορᾶς· ὡς γὰρ ὁ λίθος πρὸς τὸν Σίσυφον, ὁ ἀναισχυντῶν πρὸς τὸν ἀναισχυντόμενον.* — *τιταινόμενος. Τὸ τιταινόμενος σχῆμα ὠθοῦντος δηλοῖ, ὃς χεῖράς τε καὶ πόδας τιταίνει βιαζόμενος τὸ ὠθούμενον. Ὅρα δὲ φανερὰν καὶ ἐνταῦθα διαφορὰν τοῦ κυλίειν καὶ τοῦ ὠθεῖν. ὠθεῖται μὲν γὰρ λίθος κάτωθεν ἄνω, κυλίνδεται δὲ ἀνάπαλιν.*

Τὸν δὲ μέτ' εἰςενόησα βίην Ἡρακληείην,
εἴδωλον· αὐτὸς δὲ μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσιν
τέρπεται ἐν θαλίῃς, καὶ ἔχει καλλίσφυρον Ἥβην.

ὁ δὲ καταῤῥέων ἱδρῶς φάντασμα καὶ αὐτός, καὶ οὐκ αὐτόχρημα ἱδρώς. Eust. — v. 601. *εἰςενόησα βίην Ἡρακλείην.* Vid. *B. Thiersch. Urgestalt der Odyssee* p. 72. sq. „*Der Herakles wird gar zu einem Doppelgänger gemacht. Denn, während er im Elysium ist und bleibt, kommt seine Gestalt zum Odysseus* (v. 600.). *Eine sonderbare Vorstellung, in welcher man sich gar nicht fixiren kann. Und als er sich mit dem Odysseus unterhalten hat, wo geht er hin? ἔβη δόμον Ἄϊδος εἴσω. Eine Verwirrung von Vorstellüngen sonder Gleichen. — Ueberdies ist keine einzige Stelle im Homer, aus welcher hervorginge, dass die Todten ihre Lieblingsbeschäftigungen dieses Lebens fortsetzten. Im Gegentheil herrscht überall die Idee, dass sie einen traurigen Zustand, einen Zustand ohne Genuss, leben. Desshalb wünscht Achilles* (v. 488.) *lieber einem armen Manne bei magrer Kost das Feld zu bestellen, als der erste unter den Geistern zu seyn; deshalb müssen die Todten erst Blut, als den Sitz des Lebens, trinken, um nur wieder zu empfinden. Hier aber erscheint Orion und Herakles mit der Jagd beschäftigt.*" Et Eustathius ad h. l. Διαβάλλουσιν, inquit, καὶ τὸν τοιοῦτον τόπον οἱ Ὁμηρομάστιγες, διὰ τὸ εἰπεῖν τὸν ποιητήν, ὅτι τε τὴν Ἥβην ἔχει τὴν Διὸς καὶ Ἥρας θυγατέρα κατὰ τὸν μῦθον, καὶ ὅτι εἴδωλον μὲν αὐτοῦ ἐν Ἅιδου, αὐτὸς δὲ σὺν θεοῖς ἄνω τέρπεται, καὶ ὅτι ὁπλοφορεῖ ὡς ἐρέθῃ, καὶ ὅτι αὐτίκα ἰδὼν τὸν Ὀδυσσέα λαλεῖ πρὶν ἢ πιεῖν αἵματος. ἀλλὰ τοῦτο μὲν λυθείη ἂν διὰ τοῦ νοηθῆναι, ὡς κατὰ τὸ σιωπώμενον ἔπιε. πρὸς δὲ τὰ ἄλλα ὅσα φασὶν ἐκεῖνοι, ὅτι δηλαδὴ οὐκ ἂν πιθανῶς λέγοι τὴν Ἥβην Ἡρακλέος γυναῖκα, ἣν ὁ μῦθος θεοῖς φησι παρθένον οὖσαν οἰνοχοεῖν, καὶ πῶς οἷόν τε τὸν αὐτὸν ἐν Ἅιδου τε εἶναι καὶ ἐν οὐρανῷ, καὶ ὡς οὐδὲ πιθανὸν οὐδὲ τὸ τοιαύτην ἔχειν σκευήν, καὶ τοιαῦτά τινα, ἐγχειροῦσιν ἕτεροι λυτικῶς, ὡς αὐτοὶ ἐθέλουσι. σημειοῦνται δὲ οἱ παλαιοί, ὅτι τε διάφοροι Ἡρακλεῖς, ὧν εἷς καὶ ὁ Διὸς καὶ Ἀστερίας, ὅς φασι πορευόμενος εἰς Λιβύην ἀνῃρέθη μὲν ὑπὸ Τυφῶνος, Ἰολάου δ' αὐτῷ προσενεγκόντος ὄρτυγα, ὀσφρανθεὶς ἀνεβίω. ἔχαιρε γάρ φασι καὶ περιὼν τῷ ζώῳ τούτῳ. καὶ ὅτι ἐνταῦθα μόνον παρὰ τῷ ποιητῇ θεὸς Ἡρακλῆς πέπλασται. Vid. *Hemsterhuis.* ad Lucian. diall. mortt. XVI. — *Ἥβην* vid. *B. Thiersch.* l. l. p. 74. „v. 602. *Ἥβη hat das Digamma. Hier aber ist es in καλλίσφυρον Ἥβην und in καὶ Ἥρης* (v. 603.)

[παῖδα Διὸς μεγάλοιο καὶ Ἥρης χρυσοπεδίλου.]
ἀμφὶ δέ μιν κλαγγὴ νεκύων ἦν, οἰωνῶν ὥς,
πάντοσ' ἀτυζομένων· ὁ δ', ἐρεμνῇ νυκτὶ ἐοικώς,
γυμνὸν τόξον ἔχων, καὶ ἐπὶ νευρῆφιν ὀϊστόν,
δεινὸν παπταίνων, αἰεὶ βαλέοντι ἐοικώς.
σμερδαλέος δέ οἱ ἀμφὶ περὶ στήθεσσιν ἀορτήρ,
χρύσεος ἦν τελαμών· ἵνα θέσκελα ἔργα τέτυκτο,
ἄρκτοι τ', ἀγρότεροί τε σύες, χαροποί τε λέοντες,
ὑσμῖναί τε μάχαι τε, φόνοι τ' ἀνδροκτασίαι τε.
μὴ τεχνησάμενος μηδ' ἄλλο τι τεχνήσαιτο,
ὃς κεῖνον τελαμῶνα ἑῇ ἐγκάτθετο τέχνῃ.

---

so verletzt, dass es der, welcher schrieb, nicht sprechen konnte (siehe §. 9.).“ Cf. F. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 158. B. *Spitzner.* de versu her. p. 129. — νυκτὶ ἐοικώς i. e. adspectu *terribili, torvo.* vid. Il. I, 47. XII, 463. XVIII, 205. — ἀεὶ βαλέοντι vid. B. *Thiersch.* l. l. p. 73. sq. „v. 607. ἀεὶ βαλέων, *einer der immer im Begriffe steht, zu schliessen.* ἀεί *mit Partizipien ist im Homer eben nicht ungewöhnlich; aber der Begriff, welcher hier ausgedrückt ist, scheint erst der ausgebildeten Sprache zuzukommen.* ἀεὶ βασιλεύων, *der jedesmalige König,* οἱ ἀεὶ λόγοι, *jedes der Worte, und ähnliche Ausdrücke, wie* ἀεὶ βαλέων, *setzen, wegen ihrer Kürze und Fülle, schon ausgebildeten Verstand und fertige Sprache voraus. Wenn es hiesse:* ἐείσατο τοξεύεμεν ἀεί, *dann würde der Begriff dem Ausdrucke jener Sänger näher kommen.*“ — v. 612. Vid. Gell. XIII, 23. „*Ante omnes apud Homerum ejusdem rei atque sententiae luculenta exaggeratio est.* — Ὑσμῖναί τε μάχαι τε, φόνοι τ', ἀνδροκτασίαι τε. *Nam cum omnia ista — multa et continua nomina nihil plus demonstrent quam proelium, hujus tamen rei varia facies delectabiliter ac decore multis variisque verbis depicta est.*“ — μὴ τεχνησάμενος — τέχνῃ. Οὐ τεχνησάμενος πρότερόν τι τοιοῦτον, ἐπὶ τοῦτο ἦλθε ἔργον, οὔτ' ἂν ἑξῆς τοιοῦτον τεχνάσαιτο· ὁ κατασκευάσας ἐκεῖνον τὸν τελαμῶνα, ἄλλον τοιοῦτον οὐκ ἐτεχνήσατο, ἀλλὰ οὐδὲ τεχνήσεται· ὡς εἴ τις λέγει οἷον Φειδίας ἐποίησε τὸν Δία, τοιοῦτο οὐδὲν ἄλλο, εἰς ἐκεῖνον γὰρ τὸ πᾶν τῆς ἑαυτοῦ τέχνης κατέκλεισε. Schol. Cf. IV, 684. — ἑῇ ἐγκάτθετο τέχνῃ. De his Eustathius: Τὸ δέ, ἑῇ ἐγκάτθετο τέχνῃ, δηλοῖ μὲν κατὰ περίφρασιν τὸ ἐτεχνήσατο, πάνυ δὲ καλῶς ἐνταῦθα ἔχει τὸ ἐγκατέθετο, διὰ τὸ μὴ ῥᾷον καὶ ἀπόνως κατεσκευάσθαι τὸν ἀορτῆρα, ἀλλὰ

ἔγνω δ' αὐτίκα κεῖνος, ἐπεὶ ἴδεν ὀφθαλμοῖσιν,
καί μ' ὀλοφυρόμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
ἆ δείλ', ἦ τινὰ καὶ σὺ κακὸν μόρον ἡγηλάζεις,
ὅνπερ ἐγὼν ὀχέεσκον ὑπ' αὐγὰς Ἠελίοιο.
Ζηνὸς μὲν παῖς ἦα Κρονίονος, αὐτὰρ ὀϊζὺν
εἶχον ἀπειρεσίην· μάλα γὰρ πολὺ χείρονι φωτὶ
δεδμήμην, ὁ δέ μοι χαλεποὺς ἐπετέλλετ' ἀέθλους·
καί ποτέ μ' ἐνθάδ' ἔπεμψε κύν' ἄξοντ'· οὐ γὰρ ἔτ' ἄλλον
φράζετο τοῦδέ τί μοι χαλεπώτερον εἶναι ἄεθλον.
τὸν μὲν ἐγὼν ἀνένεικα καὶ ἤγαγον ἐξ Ἀΐδαο·
Ἑρμείας δέ μ' ἔπεμψεν ἰδὲ γλαυκῶπις Ἀθήνη.
Ὣς εἰπὼν, ὁ μὲν αὖτις ἔβη δόμον Ἄϊδος εἴσω.
αὐτὰρ ἐγὼν αὐτοῦ μένον ἔμπεδον, εἴ τις ἔτ' ἔλθοι
ἀνδρῶν ἡρώων, οἳ δὴ τὸ πρόσθεν ὄλοντο.

κειμηλιωθῆναι οἷον εἰς χρονίαν κατασκευήν. Et Schol. interpretatur: Ἐνέθηκε ἐν τῇ ἑαυτοῦ τέχνῃ· ὅ ἐστιν ἐπενόησεν. Contra B. *Thiersch.* *Urgestalt der Odyssee* p. 73. „*Diese Bedeutung von* ἐγκατατίθημι, *nach und nach verfertigen, kennt Homer noch nicht; liegt auch zu fern von der etymologischen, als dass sie zu jener Zeit schon hätte üblich gewesen seyn können. Hinlegen, auf etwas hinlegen* (*Il.* ξ. 219.), *und dann mit* θυμῷ *verbunden* (*Od.* ψ. 223.), *das sind die Begriffe welche die homerischen Sänger mit diesem Worte verbunden.*“ Cf. *Passow.* s. v. ἐγκατατίθημι. — ἡγηλάζεις. Ἡγηλάζειν κατὰ τοὺς παλαιοὺς τὸ διώκειν, ἄγειν, φυγαδεύειν, πορθεῖν, ἵνα ᾖ τό, κακὸν μόρον ἡγηλάζεις, ἀντὶ τοῦ, κακὴν τύχην ἄγεις, καὶ τό, πάγχυ κακὸν ἡγηλάζει (*Baumgarten-Crusius* scribendum dicit κακὸς κακὸν ἡγηλάζει et Od. XVII, 217.), ἀντὶ τοῦ, ὁδηγεῖ, ἄγει. πρωτότυπον δὲ αὐτοῦ τὸ ἄγειν καὶ ἐλᾶν, ὅθεν ἀγηλᾶν, καὶ κατὰ παραγωγὴν ἀγηλάζειν, καὶ κατὰ τροπὴν ἡγηλάζειν. διὸ οὐδὲ δασύνεται ἡ ἄρχουσα. ἐκ τοῦ ἄγειν γάρ. χρήσιμον δὲ εἰς τοῦτο καὶ τὸ ἀγηλατεῖν παρὰ Σοφοκλεῖ (Oedip. T. v. 492.). ἐκεῖνο μέντοι καὶ δασύνεται παρὰ τὸ ἄγος. Eust. — v. 629. Vid. B. *Thiersch.* *Urgestalt der Odyssee* p. 71. „*Offenbar schliesst sich Vers* 629 *an Vers* 566 *an. Denn wie hätte* (v. 629.) *Odysseus sagen können, dass er in dem Theseus und Perithoos noch ältere Helden* (ἔτι προτέρους) *gesehen haben würde, als er schon gesehen hatte, wenn*

καί νύ κ' ἔτι προτέρους ἴδον ἀνέρας, οὓς ἔθελόν περ·
[Θησέα, Πειρίθοόν τε, θεῶν ἐρικυδέα τέκνα·]
ἀλλὰ πρὶν ἐπὶ ἔθνε' ἀγείρετο μυρία νεκρῶν,
ἠχῇ θεσπεσίῃ· ἐμὲ δὲ χλωρὸν δέος ᾕρει,
μή μοι Γοργείην κεφαλὴν δεινοῖο πελώρου
ἐξ Ἄϊδος πέμψειεν ἀγαυὴ Περσεφόνεια.
αὐτίκ' ἔπειτ' ἐπὶ νῆα κιὼν ἐκέλευον ἑταίρους
αὐτούς τ' ἀμβαίνειν, ἀνά τε πρυμνήσια λῦσαι·
οἱ δ' αἶψ' εἴςβαινον, καὶ ἐπὶ κληῗσι κάθιζον.
τὴν δὲ κατ' Ὠκεανὸν ποταμὸν φέρε κῦμα ῥόοιο·
πρῶτα μὲν εἰρεσίη, μετέπειτα δὲ κάλλιμος οὖρος.

---

er gesagt hätte, dass er auch den Minos gesehen; da Minos älter als Theseus und Perithoos ist. Es konnte also der Sänger, welcher die Erzählung des Odysseus machte, unsre E p i s o d e *nicht kennen.*" Et ibid. p. 74. „*Sieht man nun auf die Verbindung dieses Stücks mit dem Ganzen, so zeigt sich die Interpretation noch deutlicher.* v. 565. *sagt Odysseus, er hätte noch die Geister anderer Verstorbenen sehen wollen. Daran schliesst sich unmittelbar* v. 629.: — — *Man verbinde also:*

v. 565. *ἀλλά μοι ἤθελε θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι φίλοισι*
τῶν ἄλλων ψυχὰς ἰδέειν κατατεθνηώτων.
v. 629. *καὶ νύ κ' ἔτι προτέρους ἴδον ἀνέρας, οὓς ἔθελόν περ.*"

V. 631—640. *Θησέα — τέκνα.* Hunc versum infersisse Pisistratum, Atheniensibus gratificaturum, testis est Plutarchus in vita Thesei. — *ἔθνε' — νεκρῶν.* Cf. Silius Ital. XIII, 524. sq.

— — Hic tenebras agitant, volitantque per umbras
Innumeri quondam populi. — —

Cf. supra v. 36. sq. — *Γοργείην κεφαλήν. Λέγει Γοργείην, κεφαλὴν δαιμόνιόν τι φοβερόν, ὅλην Γοργόνα, κατὰ τό, Τεῦκρε, φίλη κεφαλή* (Il. VIII, 281.). Eust. — v. 639. *κατ' Ὠκεανόν. Ὅτι εἰ καὶ ἐν ἄλλοις ὁ ποιητὴς ἐμφαίνει θάλασσαν εἶναι τὸν Ὠκεανὸν κατὰ τοὺς φιλοσόφους, ἀλλ' ἐνταῦθα ποταμὸν φανερῶς αὐτὸν λέγει, ποιητικῶς φράζων, οὔτε τῆς ἀληθείας ἐθέλων ἀπέχεσθαι, καὶ δὴ ποιήσει δὲ τὰ εἰκότα χαριζόμενος. Idem.* cf. Od. XII, 1. XXIV, 11. Herodot.

II, 23. *Ὁ δὲ περὶ τοῦ Ὠκεανοῦ λέξας, ἐς ἀφανὲς τὸν μῦθον ἀνενείκας, οὐκ ἔχει ἔλεγχον. Οὐ γάρ τινα ἔγωγε οἶδα ποταμὸν Ὠκεανὸν ἐόντα· Ὅμηρον δέ, ἤ τινα τῶν πρότερον γενομένων ποιητέων δοκέω τὸ οὔνομα εὑρόντα ἐς τὴν ποίησιν ἐσενείκασθαι.* Diodor. Sic. lib. I. *Οἱ γὰρ Αἰγύπτιοι νομίζουσιν Ὠκεανὸν εἶναι τὸν παρ' αὐτοῖς ποταμὸν Νεῖλον.* Strab. Ceogr. I. p. 10. (5.). *Ukert. Bemerkungen über Homer's Geographie* p. 13. —

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Μ.

ARGVMENTVM.

Reversus Ulysses in Aeaeam insulam, Elpenoris corpus humat v. 1—15. Circe adventu Ulyssis cognito, ipsum cum sociis lautis dapibus excipit, deinde vero Ulyssi, quomodo domum navigaturus cetera mala evitet, commonstrat, et quomodo Sirenas praetereat, iisque oppositos scopulos, navibus infestos ac quomodo freti portentosa pericula, cum gregibus et armentis Thrinacriae, haud tangendis, exponit v. 16—141. Hinc mare ingressus, manibus pedibusque, ut jusserat, constrictus Ulysses a sociis, quorum aures cera ipse obduraverat, Sirenum letales cantus impune audit v. 142—200. scopulos quoque erraticos et Charybdin praetervehitur, Scylla sex socios e nave abripiente v. 201—259. sed ab Eurylocho et reliquis coactus cum appulisset ad Thrinacriam, tempestate diutius ibi detinetur, neque quominus incustoditis bobus Solis parcant socii, in cibi penuria qua premuntur, potest impedire v. 260—373. Quod ut deus cognovit, ultionem mandat Jovi, qui impios statim diris prodigiis terret v. 374—396. et mox fulmine percutit, uno Ulysse excepto, v. 397—419. qui lacerae navis fragmini inhaerens ad Ogygiam insulam salvus evadit v. 420—453.

Αὐτὰρ ἐπεὶ ποταμοῖο λίπεν ῥόον Ὠκεανοῖο
νηῦς, ἀπὸ δ' ἵκετο κῦμα θαλάσσης εὐρυπόροιο,
νῆσόν τ' Αἰαίην, ὅθι τ' Ἠοῦς ἠριγενείης
οἰκία καὶ χοροί εἰσι, καὶ ἀντολαὶ Ἠελίοιο·

V. 1—36. v. 3. ὅθι τ' Ἠοῦς — Ἠελίοιο. Τοῦτό φασι λέγει ὁ ποιητής, οὐχ ὡς ἀνατελλούσης τῆς ἡμέρας ἐν τῇ

νῆα μὲν, ἔνθ' ἐλθόντες, ἐκέλσαμεν ἐν ψαμάθοισιν,
ἐκ δὲ καὶ αὐτοὶ βῆμεν ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης.
ἔνθα δ' ἀποβρίξαντες ἐμείναμεν Ἠῶ δῖαν.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
δὴ τότ' ἐγὼν ἑτάρους προΐειν ἐς δώματα Κίρκης,
οἰσέμεναι νεκρὸν Ἐλπήνορα τεθνηῶτα.
φιτροὺς δ' αἶψα ταμόντες, ὅθ' ἀκροτάτη πρόεχ' ἀκτή,
θάπτομεν ἀχνύμενοι, θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέοντες.
αὐτὰρ ἐπεὶ νεκρός τ' ἐκάη καὶ τεύχεα νεκροῦ,
τύμβον χεύαντες, καὶ ἐπὶ στήλην ἐρύσαντες,
πήξαμεν ἀκροτάτῳ τύμβῳ εὐῆρες ἐρετμόν.
Ἡμεῖς μὲν τὰ ἕκαστα διείπομεν· οὐδ' ἄρα Κίρκην
ἐξ Ἀΐδεω ἐλθόντες ἐλήθομεν, ἀλλὰ μάλ' ὦκα
ἦλθ' ἐντυναμένη· ἅμα δ' ἀμφίπολοι φέρον αὐτῇ

Αἰαίη, ἑσπερία γὰρ αὕτη, ἀλλ' ἥ φασιν ἁπλούστερον λέγει, ὡς ἐπείπερ ἐξ Αΐδου ἐγενόμεθα, ὅπου ἡμέρα καὶ ἥλιος, διὸ καὶ ὑφ' ἥλιον ἡ τοιαύτη λέγεται. ἢ καὶ ὡς πρὸς σύγκρισιν τῶν Κιμμερίων καὶ ἁπλῶς τῶν ἐν Αΐδου, ἑσπεριωτάτων ὄντων, πρὸς οὓς συγκριθεῖσα ἡ κατὰ τὴν Κίρκην νῆσος Ἠοῦς οἰκός ἐστιν. ἔτι δὲ τὴν τοιαύτην νῆσον καὶ ὡς πρώτην φῶς φασι παρέχουσαν ἀνατολὴν ἡλίου ἔφη, ἐπείπερ ὑψηλοῦ φασιν ὄντος τοῦ Κιρκαίου ἥλιος ἐκ νυκτὸς ἐπιλάμπει τὸ τῆς Κίρκης ξόανον. τινὲς δὲ εἶπον οὕτω φράσαι τὸν ποιητήν, ὡς τῆς νηὸς τοῦ Ὀδυσσέως πρὸς τοῖς ἀνατολικοῖς μέρεσι τῆς νήσου ὁρμισαμένης ἐν τῷ ἐκ τοῦ Αΐδου ἐπανελθεῖν. ἄλλοι δὲ οὐ περὶ τῆς νήσου, ἀλλὰ τοῦ Ὠκεανοῦ ἁπλῶς τοῦτο ἐνόησαν. ἀναδύνων γὰρ κάτωθεν ἥλιος, εἰ καὶ μὴ ἐντεῦθεν, ὅμως οὖν ἐξ Ὠκεανοῦ, ἡμέραν ποιεῖ. Eust. — v. 10. Aut *νεκρόν* aut *τεθνηῶτα* esse supervacaneum, patet. — v. 11. sq. cf. Virgil. Aen. VI, 177. sq.

Haud mora, festinant flentes, aramque sepulchri
Congerere arboribus, coeloque educere certant.

v. 14. Cf. Virg. Aen. VI, 232. sq.

At pius Aeneas ingenti mole sepulchrum
Imponit, suaque arma viro, remumque tubamque.

Cf. quae annotavi XI, 72. sqq. — *ἐντυναμένη. Ὅτι τό, ἦλθε Κίρκη ἐντυναμένη, δύναται μὲν εἶναι καὶ ἀντὶ τοῦ, ἄλλως ἑαυτὴν ἐπαγωγότερον ὁπλίσασα, εἴπως ἀρέσοι τῷ Ὀδυσσεῖ, καθὰ καὶ μετ' ὀλίγα αἱ Σειρῆνες λιγυρὴν ἔντυνον ἀοιδήν* (v. 183.). *ἔστι δὲ εἰπεῖν καὶ ἀντὶ τοῦ, ἑτοιμάσασα δαῖτα ἐν τῷ λαβεῖν ἔντεα τραπέζης, κατὰ τό, ἀπεκόσμεον ἔντεα*

σῖτον καὶ κρέα πολλὰ καὶ αἴθοπα οἶνον ἐρυθρόν.
ἡ δ' ἐν μέσσῳ στᾶσα μετηύδα δῖα θεάων·
Σχέτλιοι, οἳ ζώοντες ὑπήλθετε δῶμ' Ἀΐδαο,
δισθανέες, ὅτε τ' ἄλλοι ἅπαξ θνήσκουσ' ἄνθρωποι!
ἀλλ' ἄγετ', ἐσθίετε βρώμην καὶ πίνετε οἶνον
αὖθι πανημέριοι. ἅμα δ' ἠοῖ φαινομένηφιν
πλεύσεσθ'· αὐτὰρ ἐγὼ δείξω ὁδὸν, ἠδὲ ἕκαστα
σημανέω· ἵνα μήτι κακοῤῥαφίῃ ἀλεγεινῇ
ἢ ἁλὸς ἢ ἐπὶ γῆς ἀλγήσετε πῆμα παθόντες.
Ὣς ἔφαθ'· ἡμῖν δ' αὖτ' ἐπεπείθετο θυμὸς ἀγήνωρ.
ὣς τότε μὲν πρόπαν ἦμαρ, ἐς ἠέλιον καταδύντα,
ἥμεθα δαινύμενοι κρέα τ' ἄσπετα καὶ μέθυ ἡδύ.
ἦμος δ' ἠέλιος κατέδυ καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθεν,
οἱ μὲν κοιμήσαντο παρὰ πρυμνήσια νηός·
ἡ δ' ἐμὲ χειρὸς ἑλοῦσα, φίλων ἀπονόσφιν ἑταίρων,
εἷσέ τε καὶ προσέλεκτο, καὶ ἐξερέεινεν ἕκαστα·
αὐτὰρ ἐγὼ τῇ πάντα κατὰ μοῖραν κατέλεξα.
καὶ τότε δή μ' ἐπέεσσι προσηύδα πότνια Κίρκη·
Ταῦτα μὲν οὕτω πάντα πεπείρανται· σὺ δ' ἄκουσον,
ὥς τοι ἐγὼν ἐρέω, μνήσει δέ σε καὶ θεὸς αὐτός.
Σειρῆνας μὲν πρῶτον ἀφίξεαι, αἵ ῥά τε πάντας

δαιτός (VII, 232.). διὸ καὶ ἐπάγει ἅπερ ἐρεῖ τις ἐπὶ δαψιλείᾳ τρυφῆς, ἅμα δ' ἀμφίπολοι κ. τ. λ. Eustath. Vid. *Passow.* Lexic. s. h. v. Cf. *Clarke* ad h. l. — v. 21. σχέτλιοι. Ὅτι οὐδὲ νῦν ὁ σχέτλιος ἐπὶ ἀδίκου κεῖται, ἀλλὰ σχετλίους ἢ τοὺς τολμηρίας εἶπεν, ἢ τοὺς ἐπιπόνους καὶ πολλὰ ἀνασχομένους καὶ τλάντας. Eust. Vid. ad XI, 474. — v. 25. sqq. Cf. Virg. Aen. III, 377. sqq.

Pauca tibi e multis, quo tutior hospita lustres
Aequora, et Ausonio possis considere portu,
Expediam dictis. — —

V. 37—79. μνήσει — αὐτός. Τὸν Ποσειδῶνά φησι. διὰ τῶν ἔργων ὑπομνήσει περὶ τῶν ὑπ' ἐμοῦ λεγομένων ὅτι ἀληθῆ εἰσι. Ambr. B. Q. Cf. Virg. Aen. III, 395. *Aderitque vocatus Apollo.* — Σειρῆνας vid. *Klopfer's mythologisches Wörterbuch* II, 545. sq. cf. *Riccii* dissertt. Homerr. p. 441. sqq. ed. *Born.* Schol. ad h. l. Κατὰ μὲν τοὺς πολλούς, inquit, Ἀχελώου καὶ Στερόπης τῆς Πορθάονος αἱ Σειρῆνες· κατ' ἐνίους δέ, Ἀχελώου καὶ Τερψιχόρης, μιᾶς τῶν Μουσῶν. Ἑλόμεναι δὲ παρθενίαν, ἐμ-

ἀνθρώπους θέλγουσιν, ὅτις σφέας εἰςαφίκηται.
ὅςτις ἀϊδρείῃ πελάσῃ, καὶ φθόγγον ἀκούσῃ
Σειρήνων, τῷ δ᾽ οὔτι γυνὴ καὶ νήπια τέκνα
οἴκαδε νοστήσαντι παρίσταται, οὐδὲ γάνυνται·
ἀλλά τε Σειρῆνες λιγυρῇ θέλγουσιν ἀοιδῇ,
ἥμεναι ἐν λειμῶνι· πολὺς δ᾽ ἀμφ᾽ ὀστεόφιν θὶς
ἀνδρῶν πυθομένων, περὶ δὲ ῥινοὶ μινύθουσιν.
ἀλλὰ παρὲξ ἐλάαν· ἐπὶ δ᾽ οὔατ᾽ ἀλεῖψαι ἑταίρων,
κηρὸν δεψήσας μελιηδέα, μήτις ἀκούσῃ
τῶν ἄλλων· ἀτὰρ αὐτὸς ἀκουέμεν αἴ κ᾽ ἐθέλῃσθα,
δησάντων σ᾽ ἐν νηῒ θοῇ χεῖράς τε πόδας τε,
ὀρθὸν ἐν ἱστοπέδῃ· ἐκ δ᾽ αὐτοῦ πείρατ᾽ ἀνήφθω·
ὄφρα κε τερπόμενος ὄπ᾽ ἀκούσῃς Σειρήνοιϊν.
αἰ δέ κε λίσσηαι ἑτάρους, λῦσαί τε κελεύῃς,
οἱ δέ σ᾽ ἔτι πλεόνεσσι τότ᾽ ἐν δεσμοῖσι διδέντων.
Αὐτὰρ ἐπὴν δὴ τάςγε παρὲξ ἐλάσωσιν ἑταῖροι,
ἔνθα τοι οὐκέτ᾽ ἔπειτα διηνεκέως ἀγορεύσω,
ὁπποτέρῃ δή τοι ὁδὸς ἔσσεται, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς

σήθησαν ὑπὸ Ἀφροδίτης, καὶ ἔχουσαι πτερὰ ἀπέπτησαν εἰς τὸ Τυῤῥηνικὸν κλίμα, καὶ νῆσον κατέσχον Ἀνθεμοῦσαν ὀνομαζομένην. Ὀνόματα δὲ αὐτῶν, Ἀγλαοφήμη, Θελξιέπεια, Πεισινόη ἢ Λίγεια· κατὰ δὲ Ὅμηρον, δύο· Σειρήνοιϊν γὰρ λέγει. — αἵ — *θέλγουσιν*. Cf. Ovid. Art. amat. III, 311.

Monstra maris Sirenes erant, quae voce canora
Quaslibet admissas detinuere rates.

Claudian. epigramm. 50.

Dulce malum pelago Siren, volucresque puellae,
Scyllaeos inter fremitus, avidamque Charybdin
Musica saxa fretis habitabant dulcia monstra,
Blanda pericla maris, terror quoque gratus in undis.
Delatis licet huc incumberet aura carinis,
Implessentque sinus venti de puppe ferentes,
Figebat vox una ratem, nec tendere certum
Delectabat iter reditus, odiumque juvabat:
Nec dolor ullus erat, mortem dabat ipsa voluptas. —

ὀστεόφιν vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 182. 5. b. — v. 51. *ἀνήφθω* ibid. §. 212. 35. c. — v. 52. *Σειρήνοιϊν* ibid. §. 187. 12. — *διδέντων* ibid. §. 232. 43. — v. 55. sqq. vid. *Ukert.* *Bemerkungen über Homer's Geo-*

θυμῷ βουλεύειν· ἐρέω δέ τοι ἀμφοτέρωθεν.
ἔνθεν μὲν γὰρ πέτραι ἐπηρεφέες, προτὶ δ' αὐτὰς
κῦμα μέγα ῥοχθεῖ κυανώπιδος Ἀμφιτρίτης·
Πλαγκτὰς δή τοι τάςγε θεοὶ μάκαρες καλέουσιν.
τῇ μέν τ' οὐδὲ ποτητὰ παρέρχεται, οὐδὲ πέλειαι

---

graphie p. 48. — v. 58. *ἐρέω — ἀμφωτέρωθεν.* „Dicam tibi utramque viam, ut ipse possis decernere, utram malis sequi, utrum per *Planctas*, an per *Scyllam* et *Charybdim* ire velis. Infra v. 108. tamen suadet per *Scyllam* et *Charybdim*, ut minus periculosam viam ire.“ *Ernest.* — v. 61. *Πλαγκτάς — καλέουσιν.* Vid. *Riccii* dissertt. Homerr. p. 452. sq. „Planctas duos esse scopulos in Siculo mari ad omnimodam Symplegadum similitudinem Homerus confingit, quae Symplegades duae sive parvae insulae, sive scopuli sunt maris Euxini apud os Bospori Thracii, quibus etiam nomen est Cyanea saxa, adpellatione a colore, ut opinor, ducta; *κυάνεον* siquidem colorem caeruleum vocant, qui fit ex splendido albo adjuncto et nigredine offuso. Symplegades vero dictae sunt a graeco verbo *συμπλέκεσθαι*, hoc est, *connecti*, sive *coniungi*. Nam, ut refert Plinius, *lib. IV. cap.* 13. et *lib. VI. cap.* 12., tam modico sunt inter se discretae intervallo, ut ex adverso quidem intuentibus geminae cernantur, paulum vero deflexa acie coëuntium speciem praebeant. [Eustathius *Πλακταὶ* (leg. *πλάγκται*) *πέτραι, ἢ διότι προςπλάζονται ἀλλήλαις συμπίπτουσαι, καὶ συγκρούονται πελάζουσαι, ὅθεν καὶ πῦρ ἐκβολοῦσιν, ὡς ῥηθήσεται. ἢ διότι κῦμά φασι συνεχῶς ἐκεῖ προςπλάζεται.* Et in sequentibus idem addit: *εἰ δ' ἴσως ἐκ τοῦ πλήσσειν εἴποι τις παρῆχθαι τὰς Πλαγκτάς, δύναιντ' ἂν οὕτω Συμπληγάδες λέγεσθαι καὶ αὐταί.*] Quamobrem esse erraticas fabulati sunt poëtae, quia modo copulatae, modo sejunctae conspiciuntur. Itaque periculorum Ulysseorum magnitudinem exaugere volens, vates Cyaneos scopulos in mare Siculum transfert, vocatque *πλαγκτὰς*, quod idem est, atque *errantes*. Bina ergo scopulorum pericula, ait ad Ulyssem Circe, illi objectum iri in eo mari, per quod erat navigaturus; videlicet ex una parte *πλαγκτὰς*, ex altera Scyllam et Charybdim: monet autem, ut evitatis illis ad hos potius accedat. Si namque illos subeat, certissime periturum; quod omnino innabiles sint, neque ulla navis illac evaserit incolumis, praeter illam unam, quae Jasonem ceterosque Argonautas vehebat.“ Cf. infra v. 69. sqq. — v. 62. sqq. Vid. *Riccius* l. l. p. 453. sq. „Valde autem obscurum et implexum videtur

τρήρωνες, ταί τ' ἀμβροσίην Διῒ πατρὶ φέρουσιν,
ἀλλά τε καὶ τῶν αἰεὶ ἀφαιρεῖται λὶς πέτρη·
ἀλλ' ἄλλην ἐνίησι πατὴρ, ἐναρίθμιον εἶναι.
τῇ δ' οὔπω τις νηῦς φύγεν ἀνδρῶν, ἥτις ἵκηται,
ἀλλά θ' ὁμοῦ πίνακάς τε νεῶν καὶ σώματα φωτῶν

---

esse, quod dicit de volucribus et columbis, Jovi ambrosiam ferentibus. Ait enim, ne eis quidem scopulos illos teterrimos parcere, sed aliquam semper auferre, quam mox, ne deficiat numerus, pater Jupiter restituit. Hujus loci interpretationem ex doctissima Daceria desumam. — — Haec Homerica, inquit, columbarum fabula, quae Jovi ambrosiam ferunt, et scopulos hosce supervolitando transeunt eo damno, ut ex eis aliquam semper abripiant, valde singularis visa est, arcanoque sensu abdita, quem plures conati sunt aperire. Quae omnium prima mentis acie fictionen hanc penetrarit, latentemque significationem inspexerit atque explicarit, femina e Byzantio fuit, cui nomen Moero. Docet autem, quemadmodum narrat Athenaeus *lib. XI. cap.* 12. vocabulum *πέλειαι*, quo utitur Homerus, vulgo acceptum pro columbis, ad significandas Pleiades, Atlantis filias, ab eo fuisse usurpatum. Haec constellatio ortu suo et occasu anni tempora signat, tempusque sementis, messis, frugumque maturitatis. Qua de re dixit Homerus, eos deferre Jovi ambrosiam: nam vertentis anni tempora, et collectio segetum et frugum, libationum et sacrificiorum, quae Jovi offeruntur, materiem suppeditant, instruuntque. Cum vero addit poëta, ab his scopulis nonnullam semper adimi earum stellarum, poëtica hyperbole utitur, qua ostendat, ipsarum numerum, quandocumque occidunt, ob id videri deminutum, quod celsissimo vertice, quo super mare gemini illi scopuli adsurgunt, modo unam, modo alteram intuentium oculis auferunt: quod vero iterum integro numero renascuntur, idcirco dicitur ea, quae ademta fuerat, ab Jove suppleri." Schol. Vulg. Ambr. Q. autem ad v. 63. scribunt: *Ἤτοι μυθικῶς φησι τὰς περιστερὰς διὰ τῶν Πλαγκτῶν πετομένας ἀποκομίζειν Διῒ ἀμβροσίαν. ἢ φυσικῶς τοῦτο εἴρηκεν. ὅτε γὰρ ἔκαθεν τῶν Πλαγκτῶν γένηται τὸ ἄστρον, ὁ λεγόμενος* [Ambr. *τὸ λεγόμενον*] *Ταῦρος, τότε συμβαίνει, τῶν ἐπὶ τῆς οὐρᾶς αὐτοῦ κειμένων ἑπτὰ ἀστέρων, οἳ Πλειάδες λέγονται, ἔνα ἀμαυροῦσθαι ἐκ τῆς ἀναφορᾶς τοῦ καπνοῦ. Φέρουσι δὲ τροφὴν ὕδωρ θαλάσσιον ἡλίῳ, ὃν καὶ Πλάτων ἐν Φαίδρῳ Δία προσηγόρευσαν. ὁ μὲν δὴ μέγας ἐν οὐρανῷ Ζεὺς πτηνὸν ἅρμα*

κύμαθ' ἁλὸς φορέουσι, πυρός τ' ὀλοοῖο θύελλαι.
οἴη δὴ κείνη γε παρέπλω ποντοπόρος νηῦς,
Ἀργὼ πασιμέλουσα, παρ' Αἰήταο πλέουσα·
καί νύ κε τὴν ἔνθ' ὦκα βάλεν μεγάλας ποτὶ πέτρας,
ἀλλ' Ἥρη παρέπεμψεν, ἐπεὶ φίλος ἦεν Ἰήσων.
Οἱ δὲ δύω σκόπελοι, ὁ μὲν οὐρανὸν εὐρὺν ἱκάνει
ὀξείῃ κορυφῇ, νεφέλη δέ μιν ἀμφιβέβηκεν

λαύνει. — *πυρός — θύελλαι.* Πυρὸς ὀλοοῦ θύελλαι, τοῦ ἐκ τῶν Πλαγκτῶν δηλαδή, εἰ πῦρ φασιν ἐν τῷ συναράττεσθαι πρὸς ἀλλήλας ἐκβάλλουσιν, καθὰ καὶ τὰ πυρεῖα, εἰ χρὴ μικροῖς τὸ οὕτω μέγα παραβαλεῖν. διὸ καὶ Ὀδυσσεὺς ἐν τοῖς ἑξῆς, εἰ καὶ μὴ πῦρ, ἀλλὰ πυρὸς σημεῖον καπνὸν ὁρᾷ καὶ δοῦπον ἀκούει τὸν ἐκ τῆς συῤῥήξεως καὶ παρατρίψεως τῶν Πλαγκτῶν. Eust. — *πασιμέλουσα* vid. *Riccii* dissertt. Homer. p. 453. „Adpellatur autem ab Homero ea navis *πασιμέλουσα*, perinde quasi eorum (Argonautarum) salus cordi esset toti mundo, quod in ea selectissimus flos otius Graeciae concluderetur [Cf. IX, 19. Teste Eustathio autem nonnulli scribere volebant φασιμέλουσα, ἐπειδή φασιν αὐτὴν εἰς τὸν Φᾶσιν, Κολχικὸν ποταμόν, ἐλθοῦσαν ἐπεσκεύασαν οἱ Ἀργοναῦται, ἀκεσάμενοι εἴ τί που παρεβλάβη κατὰ τὸν πλοῦν.]. Quapropter mirum non est, si Junonis nomine defensa exitiales illos scopulos praetervehi potuerit illaesa; Junonis inquam, quae regum ac principum habebatur vindex et patrona. Neque physico documento id, quod de Junonis tutela confingitur, vocat. Juno enim aër est, cujus favore, secundo scilicet vento, prosperam per illos scopulos potuerunt Argonautae nancisci navigationem." — *οἱ δὲ δύω σκόπελοι, ὁ μέν* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 276. b., qui vero ante *ὁ μέν* tollendam censet omnem interpunctionem. Nos colon, quod ipse *Wolfius* ante *ὁ μέν* posuit, mutandum putavimus in comma. Cf. Virg. Aen. XII, 161. sqq.

Interea reges, ingenti mole Latinus
Quadrijugo vehitur curru, cui tempora circum
Aurati bis sex radii fulgentia cingunt,
Solis avi specimen; bigis it Turnus in albis.

Praeterea de illa syntaxi Demetrius Phaler. περὶ Ἑρμηνείας §. 60. Τῷ μεγαλοπρεπεῖ μὲν [χαρακτῆρι διατακτέον] — τὴν ἐνθυπαλλαγήν, ὡς Ὅμηρος· Οἱ δὲ δύω σκόπελοι, ὁ μὲν οὐρανόν. — Πολὺ γὰρ οὕτω μεγαλειότερον, ἐναλλαγείσης πτώσεως, ἢ εἴπερ οὕτως ἔφη· τῶν δὲ δύω σκοπέλων ὁ μὲν οὐρανόν. Dionys. Hal. περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως §. 8. Καὶ

κυανέη· τὸ μὲν οὔποτ' ἐρωεῖ, οὐδέ ποτ' αἴθρη
κείνου ἔχει κορυφήν, οὔτ' ἐν θέρει, οὔτ' ἐν ὀπώρῃ·
οὐδέ κεν ἀμβαίη βροτὸς ἀνήρ, οὐ καταβαίη,
οὐδ' εἴ οἱ χεῖρές τε ἐείκοσι καὶ πόδες εἶεν·
πέτρη γὰρ λίς ἐστι, περιξεστῇ εἰκυῖα.
μέσσῳ δ' ἐν σκοπέλῳ ἐστὶ σπέος ἠεροειδές,
πρὸς ζόφον, εἰς Ἔρεβος τετραμμένον· ᾗπερ ἂν ὑμεῖς
νῆα παρὰ γλαφυρὴν ἰθύνετε, φαίδιμ' Ὀδυσσεῦ.
οὐδέ κεν ἐκ νηὸς γλαφυρῆς αἰζήϊος ἀνὴρ
τόξῳ ὀϊστεύσας κοῖλον σπέος εἰσαφίκοιτο.
ἔνθα δ' ἐνὶ Σκύλλη ναίει, δεινὸν λελακυῖα·
τῆς ἤτοι φωνὴ μὲν, ὅση σκύλακος νεογιλῆς,
γίγνεται, αὐτὴ δ' αὖτε πέλωρ κακόν· οὐδέ κέ τίς μιν
γηθήσειεν ἰδὼν, οὐδ' εἰ θεὸς ἀντιάσειεν.
τῆς ἤτοι πόδες εἰσὶ δυώδεκα πάντες ἄωροι·

ταῦτα δὲ ἐξήνεγκε κατά τινα ἀρχαϊκὴν συνήθειαν· καὶ οὐδὲ ταῦτα ἀλόγως· — οὐκ ἄλογον γὰρ τὸν μέλλοντα περὶ δυοῖν τινων λέγειν, προτάξαι τὴν εὐθεῖαν πτῶσιν, καὶ τὸ κοινὸν αὐτῶν ἑκατέρῳ φυλάξαντα, ἀπεργάζεσθαι κοινὸν τοῦ λόγου. Ὅτι δὲ τὸ κοινὸν τοῦ λόγου χάριν πολλὴν ἐπιφαίνει, πρόδηλον. — v. 75. *τό* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 344. a. Locus simillimus est Thucyd. II. *Ἡ νόσος πρῶτον ἤρξατο γενέσθαι τοῖς Ἀθηναίοις, λεγόμενον μὲν καὶ πρότερον πολλαχόσε ἐγκατασκῆψαι.* — *ἐρωεῖ* vid. *Buttmann. Lexilogus* Tom. I. p. 70. sqq. —

V. 80—114. *πρὸς ζόφον. Τὸ, πρὸς ζόφον, καὶ τὸ, εἰς Ἔρεβος, ἐκ παραλλήλου μὲν θέσεως, δυσμικὸν μέρος δηλοῦσιν. αἰνίττονται δὲ θανάτου καὶ Ἅιδου τόπον εἶναι τὰ ἐκεῖ διὰ τὴν Σκύλλαν.* Eustath. Cf. *Ukert. Bemerkungen über Homer's Geographie* p. 41. — *Σκύλλη* vid. *Klopfer's mythol. Wörterb.* II, 531. sqq. — *ἀντιάσειεν* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 330. 4. p. 628. sq. — *ἄωροι. Πόδες ἄωροι κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἢ λεπτοί, ἢ παρῃωρούμενοι καὶ ἀσθενεῖς, ἢ δυσφύλακτοι, οὓς οὐδεὶς ἂν ὠρήσηται ὅ ἐστι φυλάξηται διὰ τὴν ἐν αὐτοῖς δεινότητα. ὠρεῖν γάρ φασι τὸ φυλάσσειν, ὅθεν καὶ ὁ πυλωρός, καὶ δυσωρεῖν ἐν Ἰλιάδι* (X, 183.), *τὸ δυσχερῶς φυλάσσειν. ἔνιοι δέ φασι δασέως ἀναγινώσκουσιν, ἵνα εἶεν ἅωροι* (quasi *ἅωροι*) *οἱ ὠμοὶ καὶ σκληροὶ καὶ ἄγριοι, ἐκ μεταφορᾶς τῶν ἀώρων καὶ μὴ πεπόνων ἤτοι πεπείρων καρπῶν. — ἄλλοι δὲ ἀώρους τούτους πόδας εἶπον, ὧν πολλὴ φροντίς, κατ' ἐπίτασιν τοῦ ᾱ. εἰσὶ δὲ οἳ τοὺς ἐμπροσθίους πόδας ἀώρους φασί, φέροντες καὶ*

ἓξ δέ τέ οἱ δειραὶ περιμήκεες· ἐν δὲ ἑκάστη
σμερδαλέη κεφαλή, ἐν δὲ τρίστοιχοι ὀδόντες,
πυκνοὶ καὶ θαμέες, πλεῖοι μέλανος θανάτοιο.
μέσση μέν τε κατὰ σπείους κοίλοιο δέδυκεν·
ἔξω δ᾽ ἐξίσχει κεφαλὰς δεινοῖο βερέθρου·
αὐτοῦ δ᾽ ἰχθυάᾳ, σκόπελον περιμαιμώωσα,
δελφῖνάς τε κύνας τε, καὶ εἴ ποθι μεῖζον ἕλῃσιν
κῆτος, ἃ μυρία βόσκει ἀγάστονος Ἀμφιτρίτη.
τῇ δ᾽ οὐ πώποτε ναῦται ἀκήριοι εὐχετόωνται
παρφυγέειν σὺν νηΐ· φέρει δέ τε κρατὶ ἑκάστῳ
φῶτ᾽ ἐξαρπάξασα νεὸς κυανοπρῴροιο.
Τὸν δ᾽ ἕτερον σκόπελον χθαμαλώτερον ὄψει, Ὀδυσσεῦ,
πλησίον ἀλλήλων· καί κεν διοϊστεύσειας.
τῷ δ᾽ ἐν ἐρινεός ἐστι μέγας, φύλλοισι τεθηλώς·

χρῆσιν τοῦ κωμικοῦ (Philemon. Lex. Seguer. p. 476.), εἰπόντος· οὐ τοὺς ἀώρους εἶπας πόδας κομίζειν; σὺ δὲ φέρεις ὀπισθίους; δοκεῖ δέ τισιν, ὡς καὶ Ἀριστάρχῳ, ἀώρους εἰρῆσθαι καὶ τοὺς πλεκτανώδεις, καὶ διὰ τοῦτο κωλῆν μὴ ἔχοντας; ὤρα γὰρ ἡ ὠρή· ὀξυτόνως ἡ κωλῆ κατὰ Ἴωνας. εἰσὶ δὲ οἳ τὰ ἄωροι ταυτὸν εἶπον εἶναι τῷ ἀόρισται διὰ μέγεθος, ἤγουν μεγάλοι, ἐκτάσει τοῦ ο εἰς ω. Eust. Cf. *Villoison.* ad Apollon. Lex. p. 187. — v. 93. Cf. Virg. Aen. III, 424. 432.

At Scyllam caecis cohibet spelunca latebris,
Ora exertantem, et naves in saxa trahentem —
Scyllam, et coeruleis canibus resonantia saxa.

Ovid. epist. ex Pont. IV, 10, 25.

Scylla feris trunco quod latrat ab inguine monstris.

ἰχθυάᾳ. „*Capit, capere tentat,* quod *piscari* dixit improprie, quia fit in aqua: sic contra ἄγραν, *venationem* vocant capturam piscium.“ *Ernest.* Cf. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 220. 69. — εἴ ποθι vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 328. 3. §. 329. 1. — ἀγάστονος. Ἀγάστονος Ἀμφιτρίτη ἡ ἡ πολύκτυπος. στένειν γὰρ λέγεται καὶ πόντος ἀντὶ τοῦ ἠχεῖν· ἢ ἡ τοῖς ναυαγοῦσιν αἰτία στόνων πολλῶν. Eust. — v. 103. τῷ — ἐστι. Οἰκονομικῶς, ἵν᾽ εἰς τοῦτον ἐκκρεμασθῇ ὁ Ὀδυσσεύς. διὸ καὶ τὸ μέγας πρόσκειται, ἵνα δυνηθῇ βαστάξαι τὸν κρεμάμενον ἥρωα. παρατετηρημένως δὲ οὐχ ἐλαίαν ἢ ἄλλο δένδρον ἀλλ᾽ ἐρινεὸν παρέλαβεν, ὅσπερ εἴωθε καὶ ἐν κρημνοῖς φύεσθαι. Ambr. Q. Cf. infra

τῷ δ' ὑπὸ δῖα Χάρυβδις ἀναῤῥοιβδεῖ μέλαν ὕδωρ.
τρὶς μὲν γάρ τ' ἀνίησιν ἐπ' ἤματι, τρὶς δ' ἀναροιβδεῖ
δεινόν· μὴ σύγε κεῖθι τύχοις, ὅτε ῥοιβδήσειεν!
οὐ γάρ κεν ῥύσαιτό σ' ὑπ' ἐκ κακοῦ οὐδ' Ἐνοσίχθων.
ἀλλὰ μάλα Σκύλλης σκοπέλῳ πεπλημένος, ὦκα
νῆα παρὲξ ἐλάαν· ἐπειὴ πολὺ φέρτερόν ἐστιν,
ἓξ ἑτάρους ἐν νηῒ ποθήμεναι, ἢ ἅμα πάντας.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
εἰ δ', ἄγε δή μοι τοῦτο, θεά, νημερτὲς ἔνισπε,
εἴ πως τὴν ὀλοὴν μὲν ὑπεκπροφύγοιμι Χάρυβδιν,
τὴν δέ κ' ἀμυναίμην, ὅτε μοι σίνοιτό γ' ἑταίρους.
Ὣς ἐφάμην· ἡ δ' αὐτίκ' ἀμείβετο δῖα θεάων·
σχέτλιε, καὶ δ' αὖ τοι πολεμήϊα ἔργα μέμηλεν,
καὶ πόνος· οὐδὲ θεοῖσιν ὑπείξεαι ἀθανάτοισιν;
ἡ δέ τοι οὐ θνητή, ἀλλ' ἀθάνατον κακόν ἐστιν,
δεινόν τ' ἀργαλέον τε καὶ ἄγριον, οὐδὲ μαχητόν·
οὐδέ τις ἔστ' ἀλκή· φυγέειν κάρτιστον ἀπ' αὐτῆς.

---

v. 432. — *Χάρυβδις* vid. *Klopfer's mytholog. Wörterbuch* I, 505. — v. 105. *Τρὶς — δεινόν.* Vid. *Riccius* dissertt. Homerr. p. 445. sq. „Strabo ex Polybio docet *lib.* I. illud *τρὶς* pro *δὶς* errore vel scribae, vel historici positum; ut, quae de Charybdi poëta fingit, revera convenire possint cum iis, quae in Siculo freto accidunt, quod bis quotidie fluctus mutat, sicut Oceanus quavis die et nocte bis refluit.“ Similiter *Vossius* Institt. poëtt. I, 3, 8. aut *δὶς* scripsisse poëtam aut plane a vero aberrasse censet. Sed *Ernestius* ad h. l. „*Τρὶς*, inquit, esse vitium scripturae, quo inclinabat quodammodo etiam *Polybius* apud *Strabonem* — non fit credibile, quia imitator hujus loci *Virgilius* [Aen. III, 420. 566.] quoque numerum ternarium constanter exprimit, ut et caeteri poëtae. Est autem *τρὶς*, ut apud latinos poëtas *ter*, nihil aliud quam *plus vice simplici*, ut *Horatius* loquitur. [Cf. quae animadverti ad IV, 85. p. 176.] Si fingamus *Homerum* ignorasse verum numerum aestus marini: at *Virgilius* ignorare non potuit. Eodem modo sentit *Dorvillius* in Itinerario Siculo, quod nuper — — edidit *Burmannus* Secundus V. C. Ibi vid. c. I. p. 9.“ — *πεπλημένος* vid. *Thiersch*. Gr. Gr. §. 218. 59. cf. §. 232. 122. —

ἢν γὰρ δηθύνῃσθα κορυσσόμενος παρὰ πέτρῃ,
δείδω, μή σ' ἐξαῦτις ἐφορμηθεῖσα κίχῃσιν
τόσσῃσιν κεφαλῇσι, τόσους δ' ἐκ φῶτας ἕληται.
ἀλλὰ μάλα σφοδρῶς ἐλάαν, βωστρεῖν δὲ Κραταιΐν,
μητέρα τῆς Σκύλλης, ἥ μιν τέκε πῆμα βροτοῖσιν·
ἥ μιν ἔπειτ' ἀποπαύσει ἐς ὕστερον ὁρμηθῆναι.
Θρινακίην δ' ἐς νῆσον ἀφίξεαι· ἔνθα δὲ πολλαὶ
βόσκοντ' Ἠελίοιο βόες καὶ ἴφια μῆλα,
ἑπτὰ βοῶν ἀγέλαι, τόσα δ' οἰῶν πώεα καλά,
πεντήκοντα δ' ἕκαστα· γόνος δ' οὐ γίγνεται αὐτῶν,
οὐδέ ποτε φθινύθουσι· θεαὶ δ' ἐπιποιμένες εἰσίν,
Νύμφαι ἐϋπλόκαμοι, Φαέθουσά τε Λαμπετίη τε,
ἃς τέκεν Ἠελίῳ Ὑπερίονι δῖα Νέαιρα.
τὰς μὲν ἄρα θρέψασα, τεκοῦσά τε, πότνια μήτηρ,
Θρινακίην ἐς νῆσον ἀπῴκισε τηλόθι ναίειν,
μῆλα φυλασσέμεναι πατρώϊα καὶ ἕλικας βοῦς.
τὰς εἰ μέν κ' ἀσινέας ἐάᾳς, νόστου τε μέδηαι,
ἦ τ' ἂν ἔτ' εἰς Ἰθάκην κακά περ πάσχοντες ἵκοισθε·
εἰ δέ κε σίνηαι, τότε τοι τεκμαίρομ' ὄλεθρον

V. 115 — 153. v. 121. ἦν vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 329. d. — v. 124. vid. *Spitzner.* de versu her. p. 91. Ad verbum *Κραταιΐν* Schol. haec affert: *Κράταιις καλεῖται ἡ μήτηρ τῆς Σκύλλας· μάγοι δὲ Ἑκάτην αὐτὴν καλοῦσιν.* Vid. *Burmann.* ad Ovid. Metmph. XIII, 749. — *βωστρεῖν.* *Ἔστι βωστρεῖν τὸ ἀναβοᾶσθαι ἤγουν ἐπικαλεῖσθαι, καὶ λαμβάνεται συνήθως ἀντὶ προστακτικοῦ. γίνεται δὲ ἀπὸ τοῦ βοῶ βοήσω βοητῶ καὶ κατὰ κρᾶσιν βωτῶ, ὅθεν τὸ ἐπιβωτᾷ παρὰ Ἡροδότῳ. πλεονασμῷ δὲ τοῦ σ καὶ ρ βωστρῶ, καθ' ὁμοιότητα τοῦ ἐλαστρῶ.* Eustath. — v. 127. Cf. *Ukert.* *Bemerkungen über Homer's Geographie* p. 32. sq. — *ἔνθα* — *Ἠελίοιο βόες.* *Ὅτι δὲ καὶ καθ' ἱστορίαν ἀγέλας ὅλας ἡμέρων ζώων Ἕλληνες ἀφιέρουν δαίμοσιν, ὧν οὐκ ἦν θεμιτὸν ἅπτεσθαί τινας.* Eustath. Cf. Herodot. IX, 92. *Riccii* dissertt. Homerr. p. 447. sq. „Serranus quidem multus est in expiscanda subtiliter causa, cur armenta gregesque illi Phoebo essent attributi. Iis vero relictis, puto, oves bovesque a Trinacriae populis Phoebo esse dedicatos, quod sub pastoris forma greges Admeti, Thessaliae regis, olim paverit. Portentis autem, quae boum mactationem consecuta esse perhibet vates, simile aliud exemplum apud Herodotum videre licet in fine libri ul-

νηΐ τε καὶ ἑτάροις· αὐτὸς δ' εἴ πέρ κεν ἀλύξῃς,
ὀψὲ κακῶς νεῖαι, ὀλέσας ἄπο πάντας ἑταίρους.
Ὣς ἔφατ'· αὐτίκα δὲ χρυσόθρονος ἤλυθεν Ἠώς.
ἡ μὲν ἔπειτ' ἀνὰ νῆσον ἀπέστιχε δῖα θεάων·
αὐτὰρ ἐγὼν, ἐπὶ νῆα κιὼν, ὤτρυνον ἑταίρους,
αὐτούς τ' ἀμβαίνειν, ἀνά τε πρυμνήσια λῦσαι.
οἱ δ' αἶψ' εἴσβαινον, καὶ ἐπὶ κληῗσι κάθιζον,
[ἑξῆς δ' ἑζόμενοι, πολιὴν ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς.]
ἡμῖν δ' αὖ κατόπισθε νεὸς κυανοπρῴροιο
ἴκμενον οὖρον ἵει πλησίστιον, ἐσθλὸν ἑταῖρον,
Κίρκη ἐϋπλόκαμος, δεινὴ θεὸς, αὐδήεσσα.
αὐτίκα δ' ὅπλα ἕκαστα πονησάμενοι κατὰ νῆα,
ἥμεθα· τὴν δ' ἄνεμός τε κυβερνήτης τ' ἴθυνεν.
δὴ τότ' ἐγὼν ἑτάροισι μετηύδων, ἀχνύμενος κῆρ·
Ὦ φίλοι, οὐ γὰρ χρὴ ἕνα ἴδμεναι, οὐδὲ δύ' οἴους,
θέσφαθ', ἅ μοι Κίρκη μυθήσατο, δῖα θεάων·
ἀλλ' ἐρέω μὲν ἐγὼν, ἵνα εἰδότες ἤ κε θάνωμεν,
ἤ κεν ἀλευάμενοι θάνατον καὶ Κῆρα φύγοιμεν.
Σειρήνων μὲν πρῶτον ἀνώγει θεσπεσιάων
φθόγγον ἀλεύασθαι καὶ λειμῶν' ἀνθεμόεντα·
οἶον ἔμ' ἠνώγει ὄπ' ἀκουέμεν· ἀλλά με δεσμῷ
δήσατ' ἐν ἀργαλέῳ — ὄφρ' ἔμπεδον αὐτόθι μίμνω —
ὀρθὸν ἐν ἱστοπέδῃ, ἐκ δ' αὐτοῦ πείρατ' ἀνήφθω.

---

timi. Nec mirum, eam opinionem apud superstitiosos populos invaluisse, parcendum nempe bobus ovibusque Phoebo nuncupatis. Nonne hac etiam aetate Neapoli securi vagantur sues, qui divo Antonio sacri existimantur, quos laedere tantae sibi ducunt religioni Neapolitani, ut in praesentissima mala atque infortunia, si id fecerint, se putent incursuros?" — v. 149. *ἐσθλὸν ἑταῖρον.* "Ὅτι καὶ νῦν τὸν πλησίστιον οὖρον ἐσθλὸν ἑταῖρον λέγει, ἀφελῶς καὶ γλυκέως θεὶς ἐπὶ ἀνέμου καὶ τὸ ἐσθλὸς καὶ τὸ ἑταῖρος, ὅπερ ἐστὶ βοηθὸς, συνεργὸς, ὥς φασιν οἱ παλαιοί. Eustath. — V. 154—191. v. 155. sqq. Cf. Virgil. Aen. III, 251. sq.

Quae Phoebo pater omnipotens, mihi Phoebus Apollo
Praedixit, vobis furiarum maxima pando.

Praeterea bene Eustathius: *Εὐθὺς*, inquit, *Ὀδυσσεὺς ἄρχεται λέγειν τοῖς περὶ αὐτὸν ὅ παρήγγειλεν ἡ Κίρκη περὶ Σειρήνων· τὰ μέντοι ἐφεξῆς δεινὰ στρατηγικῶς ἐπικρύπτει τοῖς,*

αἰ δέ κε λίσσωμαι ὑμέας, λῦσαί τε κελεύω,
ὑμεῖς δὲ πλεόνεσσι τότ' ἐν δεσμοῖσι πιέζειν.
Ἤτοι ἐγὼ τὰ ἕκαστα λέγων ἑτάροισι πίφαυσκον·
τόφρα δὲ καρπαλίμως ἐξίκετο νηῦς εὐεργὴς
νῆσον Σειρήνοιϊν· ἔπειγε γὰρ οὖρος ἀπήμων.
αὐτίκ' ἔπειτ' ἄνεμος μὲν ἐπαύσατο, ἠδὲ γαλήνη
ἔπλετο νηνεμίη· κοίμησε δὲ κύματα δαίμων.
ἀνστάντες δ' ἕταροι νεὸς ἱστία μηρύσαντο,
καὶ τὰ μὲν ἐν νηῒ γλαφυρῇ θέσαν· οἱ δ' ἐπ' ἐρετμὰ
ἑζόμενοι, λεύκαινον ὕδωρ ξεστῇς ἐλάτῃσιν.
αὐτὰρ ἐγὼ κηροῖο μέγαν τροχὸν ὀξέϊ χαλκῷ
τυτθὰ διατμήξας, χερσὶ στιβαρῇσι πιέζευν·
αἶψα δ' ἰαίνετο κηρός, ἐπεὶ κέλετο μεγάλη ἲς,
Ἠελίου τ' αὐγὴ Ὑπεριονίδαο ἄνακτος·
ἑξείης δ' ἑτάροισιν ἐπ' οὔατα πᾶσιν ἄλειψα.
οἱ δ' ἐν νηΐ μ' ἔδησαν ὁμοῦ χεῖράς τε πόδας τε
ὀρθὸν ἐν ἱστοπέδῃ, ἐκ δ' αὐτοῦ πείρατ' ἀνῆπτον·
αὐτοὶ δ' ἑζόμενοι πολιὴν ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς.
ἀλλ' ὅτε τόσσον ἀπῆμεν, ὅσον τε γέγωνε βοήσας,
ῥίμφα διώκοντες, τὰς δ' οὐ λάθεν ὠκύαλος νηῦς
ἐγγύθεν ὀρνυμένη· λιγυρὴν δ' ἔντυνον ἀοιδήν·
Δεῦρ' ἄγ' ἰών, πολύαιν' Ὀδυσεῦ, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν,
νῆα κατάστησον, ἵνα νωϊτέρην ὄπ' ἀκούσῃς.

ἑταίροις, ὡς ἂν μὴ μαθόντες ἀποδυσπετήσουσι πλέειν. — v. 164. *πιέζειν.* Τὸ πιέζειν λέγεται καὶ πιεζεῖν, ὡς δηλοῖ τό, χερσὶ στιβ. πιέζευν (v. 174.), ἀντὶ τοῦ ἐπίεζον. ὃ πρώτης συζυγίας τῶν περισπωμένων ῥῆμά ἐστιν, ὅμοιον τῷ ἐποίευν καὶ τοῖς τοιούτοις. διφορεῖται οὖν παρὰ τῷ ποιητῇ τὸ πιέζω, οὐ μόνον βαρυτονούμενον, ἀλλὰ καὶ περισπώμενον. καὶ ἔστιν ἡ τοῦ περισπωμένου χρῆσις καὶ παρὰ Πλουτάρχῳ καὶ ἑτέροις. Eust. — v. 174. *πιέζευν* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 221. 80. c. p. 362. ext. — v. 184. sqq. Locum istum Cicer. de Finib. V, 18. ed. *Schütz.* ita vertit:

O decus Argolicum, quin puppim flectis Ulixe,
Auribus ut nostros possis agnoscere cantus.
Nam nemo haec unquam est transvectus caerula cursu,
Quin prius adstiterit vocum dulcedine captus;

οὐ γάρ πώ τις τῇδε παρήλασε νηΐ μελαίνῃ,
πρίν γ' ἡμέων μελίγηρυν ἀπὸ στομάτων ὄπ' ἀκοῦσαι·
ἀλλ' ὅγε τερψάμενος νεῖται, καὶ πλείονα εἰδώς.
ἴδμεν γάρ τοι πάνθ', ὅσ' ἐνὶ Τροίῃ εὐρείῃ
Ἀργεῖοι Τρῶές τε θεῶν ἰότητι μόγησαν·
ἴδμεν δ', ὅσσα γένηται ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ.
Ὣς φάσαν, ἱεῖσαι ὄπα κάλλιμον· αὐτὰρ ἐμὸν κῆρ
ἤθελ' ἀκουέμεναι, λῦσαί τ' ἐκέλευον ἑταίρους,
ὀφρύσι νευστάζων· οἱ δὲ προπεσόντες ἔρεσσον.
αὐτίκα δ' ἀνστάντες Περιμήδης Εὐρύλοχός τε,
πλείοσί μ' ἐν δεσμοῖσι δέον, μᾶλλόν τε πίεζον.
αὐτὰρ ἐπειδὴ τάσγε παρήλασαν, οὐδ' ἔτ' ἔπειτα
φθογγῆς Σειρήνων ἠκούομεν, οὐδέ τ' ἀοιδῆς,

Post variis avido satiatus pectore musis,
Doctior ad patrias lapsus pervenerit oras.
Nos grave certamen belli, clademque tenemus,
Graecia quam Troiae divino numine vexit;
Omniaque e latis rerum vestigia terris.

Idem Cicero l. l., ubi de magno, quo homines teneantur, cognitionis et scientiae amore loquitur, haec scribit: *Mihi quidem Homerus hujusmodi quiddam vidisse videtur in iis quae de Sirenum cantibus finxerit. Neque enim vocum suavitate videntur, aut novitate quodam et varietate cantandi revocare eos solitae, qui praetervehebantur, sed quia multa se scire profitebantur; ut homines ad earum saxa discendi cupiditate adhaerescerent.* Cf. infra v. 188. sqq. Sext. Empir. advers. Mathemat. I, 1, Ἐκεῖναι μὲν γὰρ [αἱ Σειρῆνες], εἰδυῖαι ὅτι φύσει φιλοπευθής ἐστιν ἄνθρωπος, καὶ πολὺς αὐτῷ κατὰ στέρνων τῆς ἀληθείας ἵμερος ἐντέτηκεν, οὐ μόνον θεσπεσίοις μέλεσι κηλήσειν τοὺς παραπλέοντας ὑπισχνοῦνται, ἀλλὰ καὶ τὰ ὄντα αὐτοὺς διδάξειν. — V. 192—221. αὐτὰρ — ἀκουέμεναι. Ἐμμελὴς δὲ καὶ χαρίεις ὁ λήθην τινὰ καθ' αὑτοῦ λέγων, ἢ ἄγνοιαν ἢ φιλοτιμίαν ἢ πρός τινα μαθήματα καὶ λόγους ἀκρόασιν· ὡς Ὀδυσσεύς· αὐτὰρ ἐμὸν κῆρ Ἤθελ' ἀκουέμεναι, λῦσαι δ' ἐκέλευον ἑταίρους, Ὀφρύσι νευστάζων. Plutarch. de sui laude. — ὀφρύσι νευστάζων. Οὐδὲ γὰρ ἦν ἄλλως ἀκούεσθαι διὰ τὸ ἄλλεμμα τοῦ κηροῦ. Eust. Cf. Ovid. Art. Amat. III, 313.

His sua Sisyphides auditis pene resolvit
Corpora; nam sociis illita cera fuit. —

φθογγῆς — ἀοιδῆς. Ἐν δὲ τῷ, οὐ φθογγῆς ἠκούομεν

αἶψ' ἀπὸ κηρὸν ἕλοντο ἐμοὶ ἐρίηρες ἑταῖροι,
ὃν σφιν ἐπ' ὠσὶν ἄλειψ', ἐμέ τ' ἐκ δεσμῶν ἀνέλυσαν.
Ἀλλ' ὅτε δὴ τὴν νῆσον ἐλείπομεν, αὐτίκ' ἔπειτα
καπνὸν καὶ μέγα κῦμα ἴδον, καὶ δοῦπον ἄκουσα·
τῶν δ' ἄρα δεισάντων ἐκ χειρῶν ἔπτατ' ἐρετμά·
βόμβησαν δ' ἄρα πάντα κατὰ ῥόον· ἔσχετο δ' αὐτοῦ
νηῦς, ἐπεὶ οὐκέτ' ἐρετμὰ προήκεα χερσὶν ἔπειγον.
αὐτὰρ ἐγὼ, διὰ νηὸς ἰὼν, ὤτρυνον ἑταίρους
μειλιχίοις ἐπέεσσι παρασταδὸν ἄνδρα ἕκαστον·
Ὦ φίλοι, οὐ γάρ πώ τι κακῶν ἀδαήμονές εἰμεν·

οἰδὲ ἀοιδῆς, φανερὰ διαφορὰ τῆς τε ἁπλῶς οὕτω φθογγῆς, καὶ τῆς μετὰ τοῦ περιάδειν, ἤτοι μέλπειν· ὁποία τις καὶ ἡ ἔμμετρος, καὶ ἡ κατὰ Σειρῆνας. Ἔστι γὰρ ἀοιδὴ φθογγὴ ἐμμελής. Eust. — *ἄλειψ'* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 164. 3. — v. 201. sq. Cf. Virg. Aen. III, 554. sqq.

Tum procul e fluctu Trinacria cernitur Aetna,
Et gemitum ingentem pelagi, pulsataque saxa
Audimus longe, fractasque ad littora voces,
Exultantque vada atque aestu miscentur arenae. —

βόμβησαν. *Ὅρα καὶ νῦν τὸ βομβεῖν ἐπὶ οἷον κτύπου ἐλήφθη. δῆλον δὲ ὡς καὶ λίθος βομβεῖ, ὁποῖος καὶ ὁ Φαιακικὸς δίσκος* (VIII, 190.), *καὶ μέλισσα δέ, καὶ βροντή.* Eust. — v. 205. vid. *Spitzner.* de versu her. p. 93. — v. 208. sqq. Cf. Virg. Aen. I, 202. sqq.

O socii, neque enim ignari sumus ante malorum,
O passi graviora, dabit deus his quoque finem.
Vos et Scyllaeam rabiem penitusque sonantes
Accestis scopulos, vos et Cyclopea saxa
Experti, revocate animos, moestumque timorem
Mittite, forsan et haec olim meminisse juvabit.

Virgilium Homero in his antestare censet Macrob. Saturnal. V, 11. „*In his quoque versibus Maro exstitit lucu-lentior interpres. — Ulysses ad socios unam commemoravit aerumnam; his ad sperandam praesentis mali absolutionem gemini casus hortatur eventu. Deinde ille obscurius dixit, Καί που τῶν δὲ μνήσεσθαι ὀΐω· hic apertius; Forsan et haec olim meminisse juvabit. Sed et hoc quod vester adjecit, solatii fortioris est: suos enim non tantum exemplo evadendi, sed et spe futurae felicitatis animavit, per hos labores non solum sedes quietas, sed et regna promittens.*“ — *οὐ γάρ* etc.

οὐ μὲν δὴ τόδε μεῖζον ἔπι κακόν, ἢ ὅτε Κύκλωψ
εἶλει ἐνὶ σπῆϊ γλαφυρῷ κρατερῆφι βίηφιν·
ἀλλὰ καὶ ἔνθεν ἐμῇ ἀρετῇ, βουλῇ τε νόῳ τε,
ἐκφύγομεν· καί που τῶνδε μνήσεσθαι ὀΐω.
νῦν δ᾽ ἄγεθ᾽, ὡς ἂν ἐγὼν εἴπω, πειθώμεθα πάντες.
ὑμεῖς μὲν κώπῃσιν ἁλὸς ῥηγμῖνα βαθεῖαν
τύπτετε κληΐδεσσιν ἐφήμενοι, αἴ κέ ποθι Ζεὺς
δώῃ τόνδε γ᾽ ὄλεθρον ὑπεκφυγέειν καὶ ἀλύξαι
σοὶ δέ, κυβερνῆθ᾽, ὧδ᾽ ἐπιτέλλομαι· ἀλλ᾽ ἐνὶ θυμῷ
βάλλευ, ἐπεὶ νηὸς γλαφυρῆς οἰήϊα νωμᾷς·
τούτου μὲν καπνοῦ καὶ κύματος ἐκτὸς ἔεργε
νῆα· σὺ δὲ σκοπέλου ἐπιμαίο, μή σε λάθῃσιν
κεῖσ᾽ ἐξορμήσασα, καὶ ἐς κακὸν ἄμμε βάλῃσθα.
Ὡς ἐφάμην· οἱ δ᾽ ὦκα ἐμοῖς ἐπέεσσι πίθοντο.
Σκύλλην δ᾽ οὐκέτ᾽ ἐμυθεόμην, ἄπρηκτον ἀνίην,
μή πώς μοι δείσαντες ἀπολλήξειαν ἑταῖροι
εἰρεσίης, ἐντὸς δὲ πυκάζοιεν σφέας αὐτούς.
καὶ τότε δὴ Κίρκης μὲν ἐφημοσύνης ἀλεγεινῆς
λανθανόμην, ἐπεὶ οὔτι μ᾽ ἀνώγει θωρήσσεσθαι·
αὐτὰρ ἐγὼ καταδὺς κλυτὰ τεύχεα, καὶ δύο δοῦρε
μάκρ᾽ ἐν χερσὶν ἑλών, εἰς ἴκρια νηὸς ἔβαινον
πρῴρης· ἔνθεν γάρ μιν ἐδέγμην πρῶτα φανεῖσθαι
Σκύλλην πετραίην, ἥ μοι φέρε πῆμ᾽ ἑτάροισιν.

Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ἀρξάμενος καὶ νῦν ἀπὸ τοῦ γάρ, μετὰ πέντε στίχους τὸ τῆς ἐννοίας ἀποδίδωσι κρέμασμα ἐν τῷ, νῦν δ᾽ ἄγετε — ὃ δὴ σύνηθες Ὁμήρῳ, καθὰ καὶ πρὸ ὀλίγων δεδήλωται. Eustath. Cf. v. 154. et quae annotavi ad X, 190. Adde Longin. de sublim. §. XXII. →

V. 222—259. v. 223. vid. *Spitzner.* de versu her. p. 32. — ἄπρηκτον ἀνίην. Πρὸς ἣν πράξασθαί τι καὶ μηχανήσασθαι οὐκ ἐδυνάμεθα. ἢ τὴν ἀνίαν τῆς ἀπραξίας αἰτίαν. οὐδὲν γὰρ κ. τ. λ. Ambr. — v. 227. λανθανόμην. Ὅτι ὥσπερ ἐν Ἰλιάδι ἐν τῷ, ἢ λάθετ᾽ ἢ οὐκ ἐνόησε, λήθην λέγει τὴν ἑκούσιον ἀμέλειαν, οὕτω καὶ νῦν φησιν Ὀδυσσεὺς τό, Κίρκης μὲν ἐφημοσύνης ἀλεγεινῆς λανθανόμην, ἤγουν ἑκὼν ἠμέλουν. ἔστι δὲ ἐφημοσύνη ἡ ἐντολή, ὥσπερ αὖ μεγηθοσύνη (scr. μεθημοσύνη) ἡ ἀμέλεια. ἣν δὲ Κίρκης ἐντολὴ μὴ θωρήσσεσθαι κατὰ Σκύλλης (v. 121. sq.). Eust. — Ἀλεγεινὴν δὲ λέγει τὴν ῥηθεῖσαν ἐντολὴν τῆς Κίρκης, ὡς αὐτῷ

οὐδέ πῃ ἀθρῆσαι δυνάμην· ἔκαμον δέ μοι ὄσσε
πάντῃ παπταίνοντι πρὸς ἠεροειδέα πέτρην.
Ἡμεῖς δὲ στεινωπὸν ἀνεπλέομεν γοόωντες·
ἔνθεν μὲν γὰρ Σκύλλ', ἑτέρωθι δὲ δῖα Χάρυβδις
δεινὸν ἀνεῤῥοίβδησε θαλάσσης ἁλμυρὸν ὕδωρ.
ἤτοι ὅτ' ἐξεμέσειε, λέβης ὣς ἐν πυρὶ πολλῷ,
πᾶσ' ἀναμορμύρεσκε κυκωμένη· ὑψόσε δ' ἄχνη
ἄκροισι σκοπέλοισιν ἐπ' ἀμφοτέροισιν ἔπιπτεν.

τοιαύτην κριθεῖσαν· ἦν γὰρ ἀφόρητον αὐτῷ, παριδεῖν τοὺς ἑταίρους ὀλλυμένους. Idem. — στεινωπόν cf. supra v. 102. — v. 235. Cf. Virg. Aen. III, 420. sq.

Dextrum Scylla latus, laevum implacata Charybdis
Obsidet —. —

Ab Ovid. Mtmph. XIII, 730. *irrequieta* vocatur Charybdis. Adde Tibull. Eleg. IV, 1, 70. sqq.

Illum inter geminae nantem confinia mortis
Nec Scyllae saevo conterruit impetus ore,
Cum canibus rabidas inter freta serperet undas:
Nec violenta suo consumsit more Charybdis;
Vel si sublimis fluctu consurgeret imo,
Vel si interrupto nudaret gurgite pontum.

Ad quem locum *Heynius*: „Est autem, inquit, Charybdis nihil aliud quam insignior aliquis vortex in mari vorticoso: nam totum fretum reciproco maris Tyrrheni et Aegei aestu agitatur. Cf. Dorvill. Sicula p. 7. sqq." De metro v. 235. vid. *Spitzner.* de versu her. p. 32. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 176. 13. — v. 236. Cf. Virg. Aen. III, 731. *Vorat haec raptas revomitque carinas.* De verbo ἀνεῤῥοίβδησε Eustathius: *Τὸ ἀνεῤῥοίβδησεν*, inquit, *ἀνηκόντισεν ἑρμηνεύουσί τινες τῶν παλαιῶν, ἴσως δὲ οὐ καλῶς διὰ τὰ προῤῥηθέντα* (v. ad v. 105.), *ἐν οἷς ὁ ποιητὴς τὸ μὲν ἐξακοντίζεσθαι τὸ τοιοῦτον ὕδωρ ἀνιέναι εἶπεν, ἀναῤῥοιβδεῖν δὲ τὸ καταπίνεσθαι.* Ceterum in proverbium cessisse Charybdin ad inexsatiabilem significandam rapinam vel voracitatem, annotavit *Clarkius* ad h. l. laudatis locis ex Cicer. Philipp. II, 27. Quae Charybdis tam vorax? et Horat. Od. I, 27, 19. cf. *Erasmi* Chiliadd. — v. 237. ἐξεμέσειεν. *Ὅρα τὸ ἐξεμέσειεν, ὃ πρὸ τούτων* (v. 105.) *ἀνιέναι εἶπεν ἐν τῷ, τρὶς μὲν γάρ τ' ἀνίησιν. ἔστι δὲ τὸ ἐξεμεῖν ὑψηλότερον καὶ πρέπον χωρίῳ δεινῷ. καὶ ἦν μὲν προσφυές, ἐν τούτοις προσθεῖναί που καὶ τὸ ἐρεύγεσθαι, ἀκολούθως τῷ ἐξεμεῖν. οὐκ εἴλετο δὲ ὁ ποιητής.* Eust. — ἀνα-

ἀλλ' ὅτ' ἀναβρόξειε θαλάσσης ἁλμυρὸν ὕδωρ,
πᾶσ' ἔντοσθε φάνεσκε κυκωμένη· ἀμφὶ δὲ πέτρη
δεινὸν ἐβεβρύχει· ὑπένερθε δὲ γαῖα φάνεσκεν
ψάμμῳ κυανέη· τοὺς δὲ χλωρὸν δέος ᾕρει.
ἡμεῖς μὲν πρὸς τήνδ' ἴδομεν, δείσαντες ὄλεθρον·
τόφρα δέ μοι Σκύλλη κοίλης ἐκ νηὸς ἑταίρους
ἓξ ἕλεθ', οἳ χερσίν τε βίηφί τε φέρτατοι ἦσαν.
σκεψάμενος δ' ἐς νῆα θοὴν ἅμα καὶ μεθ' ἑταίρους,
ἤδη τῶν ἐνόησα πόδας καὶ χεῖρας ὕπερθεν,
ὑψόσ' ἀειρομένων· ἐμὲ δὲ φθέγγοντο καλεῦντες
ἐξονομακλήδην, τότε γ' ὕστατον, ἀχνύμενοι κῆρ.
ὡς δ' ὅτ' ἐπὶ προβόλῳ ἁλιεὺς περιμήκεϊ ῥάβδῳ
ἰχθύσι τοῖς ὀλίγοισι δόλον κατὰ εἴδατα βάλλων,
ἐς πόντον προΐησι βοὸς κέρας ἀγραύλοιο,
ἀσπαίροντα δ' ἔπειτα λαβὼν ἔρριψε θύραζε·
ὡς οἵγ' ἀσπαίροντες ἀείροντο προτὶ πέτρας·

μορμύρεσκε — *ἀναβρόξειε* — *ἐβεβρύχει.* Καὶ ἡ ἐξ ὀνοματοποιϊῶν τραχυφωνία σεμνῶς καὶ δεινῶς ἐπιτετήδευται διὰ τοῦ ῥοιβδεῖν, καὶ μορμύρειν, καὶ ἀναβρόχειν, καὶ βεβροχέναι, καὶ τῶν λοιπῶν. Idem. Cf. *Spitzner.* Observv. in Q. Smyrn. p. 211. — v. 241. *κυκωμένη* vid. *Bergler.* ad Alciphron. epist. p. 37. οἱ ἄνεμοι πρὸς ἀλλήλους ἀρασσόμενοι ὅσον οὔπω κυκήσειν τὸ πέλαγος ἐπαγγέλλονται. — *τήνδ' ἴδομεν* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 158. 6. — v. 252. *ἰχθύσι τοῖς ὀλίγοις.* Ὀλίγους ἰχθύας οὐ τῷ πλήθει κατὰ διωρισμένον ποσόν, ἀλλὰ τοὺς μικρούς. καὶ ἔστι πολλαχοῦ χρῆσις τῆς τοιαύτης σημασίας παρὰ τῷ ποιητῇ. Eust. Vid. IX, 515. X, 94. De comparatione h. l. ab Homero instituta Eustathius: *Προβολικῶς*, inquit, δηλῶν ὁ ποιητὴς ὅπως ῥᾷον ἡ Σκύλλα τοὺς τοῦ Ὀδυσσέως ἑταίρους ἄνω ἤγαγε ταῖς περιμήκεσι δειραῖς, φησίν. Ὡς δ' ὅτ' ἐπὶ προβόλῳ — ῥάβδῳ Ἰχθύσιν οὐ μεγάλοις τισὶν ἀλλὰ τοῖς ὀλίγοισι δόλον κατὰ εἴδατα βάλλων, etc. — v. 253. *βοὸς κέρας.* Ἤτοι τὴν τρίχα λέγει, ἢ τὸ ἐπικείμενον τῇ ὁρμιᾷ κέρας. ἐπὶ κέρατος γὰρ ἡ ὁρμιὰ τρέχει καθιεμένη καὶ ἀνελκομένη [Ambr. ἀνιεμένη]. εἰώθασι δὲ οἱ ἁλιεῖς μεταξὺ τοῦ ἀγκίστρου καὶ τῆς σπάρτου κέρας βόειον προσάπτειν ἵνα καταπιόντες τὸ ἄγκιστρον οἱ ἰχθύες μὴ τρώγωσι τὴν σπάρτον. Vulg. Ambr. B. Q. Κέρας βοὸς κεράτινόν φασι [Ἀρίσταρχος secundum Ambr. Q.] λέγει συρίγγιον, προτιθέμενον τοῦ ἀγκίστρου εἰς ἀσφάλειαν τῆς ὁρμιᾶς. Eustath. —

αὐτοῦ δ' εἰνὶ θύρῃσι κατήσθιε κεκλήγοντας,
χεῖρας ἐμοὶ ὀρέγοντας ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι.
οἴκτιστον δὴ κεῖνο ἐμοῖς ἴδον ὀφθαλμοῖσιν
πάντων, ὅσσ' ἐμόγησα, πόρους ἁλὸς ἐξερεείνων.
  Αὐτὰρ ἐπεὶ πέτρας φύγομεν, δεινήν τε Χάρυβδιν,
Σκύλλην τ', αὐτίκ' ἔπειτα θεοῦ ἐς ἀμύμονα νῆσον
ἱκόμεθ'· ἔνθα δ' ἔσαν καλαὶ βόες εὐρυμέτωποι,
πολλὰ δὲ ἴφια μῆλ' Ὑπερίονος Ἠελίοιο.
δὴ τότ' ἐγὼν, ἔτι πόντῳ ἐὼν ἐν νηῒ μελαίνῃ,
μυκηθμοῦ τ' ἤκουσα βοῶν αὐλιζομενάων,
οἰῶν τε βληχήν· καί μοι ἔπος ἔμπεσε θυμῷ
μάντιος ἀλαοῦ, Θηβαίου Τειρεσίαο,
Κίρκης τ' Αἰαίης, ἥ μοι μάλα πόλλ' ἐπέτελλεν,
νῆσον ἀλεύασθαι τερψιμβρότου Ἠελίοιο.
δὴ τότ' ἐγὼν ἑτάροισι μετηύδων, ἀχνύμενος κῆρ·
  Κέκλυτέ μευ μύθων, κακά περ πάσχοντες ἑταῖροι,
ὄφρ' ὑμῖν εἴπω μαντήϊα Τειρεσίαο,
Κίρκης τ' Αἰαίης, ἥ μοι μάλα πόλλ' ἐπέτελλεν,
νῆσον ἀλεύασθαι τερψιμβρότου Ἠελίοιο·
ἔνθα γὰρ αἰνότατον κακὸν ἔμμεναι ἄμμιν ἔφασκεν.
ἀλλὰ παρὲξ τὴν νῆσον ἐλαύνετε νῆα μέλαιναν.
  Ὣς ἐφάμην· τοῖσιν δὲ κατεκλάσθη φίλον ἦτορ.
αὐτίκα δ' Εὐρύλοχος στυγερῷ μ' ἠμείβετο μύθῳ·
  Σχέτλιός εἰς, Ὀδυσεῦ· πέρι τοι μένος, οὐδέ τι γυῖα
κάμνεις· ἦ ῥά νυ σοίγε σιδήρεα πάντα τέτυκται,
ὅς ῥ' ἑτάρους, καμάτῳ ἀδδηκότας ἠδὲ καὶ ὕπνῳ,

V. 260—302. v. 261. *ἐς ἀμύμονα νῆσον.* Συνεχεῖς ἀλλήλοις τόπους ἱστορεῖ, ὡς εἶναι ταῦτα πάντα περὶ τοὺς κατὰ Σικελίαν τόπους. ἔπαινος δὲ τῆς νήσου ταύτης, οὐ μόνον τὸ ἀμύμονα εἶναι, ἀλλὰ καὶ τὸ Ἡλίου νῆσον λέγεσθαι. ἴτω δὲ καὶ ἡ Ῥόδος Ἡλίῳ ἀνεῖται κατὰ Πίνδαρον. καλὴ δὲ ὡς εἰκὸς οὖσα Ἡλίου εἶναι λέγεται, ὃς χαίρει τοῖς καλοῖς, οὐ καὶ αἱ βόες τοιαῦται, ὡς δηλοῖ τό, καλαὶ βόες εὐρυμέτωποι. Eust. — v. 262. Cf. Virg. Aen. III, 219. sqq.

Huc ubi delati portus intravimus, ecce
Laeta boum passim campis armenta videmus,
Caprigenumque pecus, nullo custode, per herbas. —

μάντιος ἀλαοῦ vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 148. 2. — 281. *καμάτῳ ἀδδηκότας ἠδὲ καὶ ὕπνῳ.* Mira est

οὐκ ἐάᾳς γαίης ἐπιβήμεναι· ἔνθα κεν αὖτε
νήσῳ ἐν ἀμφιρύτῃ λαρὸν τετυκοίμεθα δόρπον·
ἀλλ' αὔτως διὰ νύκτα θοὴν ἀλάλησθαι ἄνωγας,
νήσου ἀποπλαγχθέντας, ἐν ἠεροειδέϊ πόντῳ.
ἐκ νυκτῶν δ' ἄνεμοι χαλεποὶ, δηλήματα νηῶν,
γίγνονται· πῇ κέν τις ὑπεκφύγοι αἰπὺν ὄλεθρον,
ἤν πως ἐξαπίνης ἔλθῃ ἀνέμοιο θύελλα,
ἢ Νότου ἢ Ζεφύροιο δυςαέος, οἵτε μάλιστα
νῆα διαῤῥαίουσι, θεῶν ἀέκητι ἀνάκτων;
ἀλλ' ἤτοι νῦν μὲν πειθώμεθα νυκτὶ μελαίνῃ,
δόρπον θ' ὁπλισόμεσθα, θοῇ παρὰ νηΐ μένοντες·
ἠῶθεν δ' ἀναβάντες ἐνήσομεν εὐρέϊ πόντῳ.
Ὣς ἔφατ' Εὐρύλοχος· ἐπὶ δ' ᾔνεον ἄλλοι ἑταῖροι.
καὶ τότε δὴ γίγνωσκον, ὃ δὴ κακὰ μήδετο δαίμων·
καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προςηύδων·
Εὐρύλοχ', ἦ μάλα δή με βιάζετε, μοῦνον ἐόντα·
ἀλλ' ἄγε νῦν μοι πάντες ὀμόσσατε καρτερὸν ὅρκον,
εἴ κέ τιν' ἠὲ βοῶν ἀγέλην ἢ πῶϋ μέγ' οἰῶν
εὕρωμεν, μή πού τις ἀτασθαλίῃσι κακῇσιν
ἢ βοῦν ἠὲ τι μῆλον ἀποκτάνῃ· ἀλλὰ ἕκηλοι
ἐσθίετε βρώμην, τὴν ἀθανάτη πόρε Κίρκη.
Ὣς ἐφάμην· οἱ δ' αὐτίκ' ἀπώμνυον, ὡς ἐκέλευον.
αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ὄμοσάν τε, τελεύτησάν τε τὸν ὅρκον,
στήσαμεν ἐν λιμένι γλαφυρῷ εὐεργέα νῆα,

---

explícatio horum verborum prolata ab Eustathio: *Κάματον μὲν λέγει τὸν ἤδη γενόμενον, ὕπνον δὲ τὸν μὴ γεγονότα, ἤγουν οὗ ἐστέρηνται οἱ τοῦ Ὀδυσσέως φίλοι. διὸ καὶ ἀδδηκότες εἰσίν, ἤγουν ἀηδῶς ἔχοντες, διά τε τὸν κάματον, καὶ διὰ τὸ ἐστερῆσθαι ὕπνου. εἰπεῖν γὰρ ὕπνον κατά τινας τὴν ἀγρυπνίαν ἀντιφραστικῶς, ὀκνήσῃ ἄν τις.* Rectissime contra *Clarkius* ad h. l. haec rejiciens: „Nam, inquit, ut per *ὕπνος* intelligatur *ἀϋπνία*, sive *ὁ μὴ γεγονὼς ὕπνος*, mire videtur inficetum. Simplicius multo interpreteris, *Labore defatigatos, somnoque oppressos.*“ Cf. quae animadverti ad VI, 2. p. 293. infra XIII, 119. 282. — *ἐκ νυκτῶν* vid. *Gynther.* de usu praepos. apud Homer. p. 21. sq. —

V. 303—351. *ἀπώμνυον ὡς οὐ βλάψωσι βοῦν τῆς τοῦ Ἡλίου ἀγέλης ἢ πρόβατον.* Ambr. Q. Vid. quae annotavi

ἄγχ' ὕδατος γλυκεροῖο· καὶ ἐξαπέβησαν ἑταῖροι
νηός, ἔπειτα δὲ δόρπον ἐπισταμένως τετύκοντο.
ιὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
ινησάμενοι δὴ ἔπειτα φίλους ἔκλαιον ἑταίρους,
)ὓς ἔφαγε Σκύλλη, γλαφυρῆς ἐκ νηὸς ἑλοῦσα·
ιλαιόντεσσι δὲ τοῖσιν ἐπήλυθε νήδυμος ὕπνος.
ἦμος δὲ τρίχα νυκτὸς ἔην, μετὰ δ' ἄστρα βεβήκει,
ὦρσεν ἐπὶ ζαῆν ἄνεμον νεφεληγερέτα Ζεὺς
λαίλαπι θεσπεσίῃ, σὺν δὲ νεφέεσσι κάλυψεν
'αῖαν ὁμοῦ καὶ πόντον· ὀρώρει δ' οὐρανόθεν νύξ.
ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
'ῆα μὲν ὡρμίσαμεν, κοῖλον σπέος εἰςερύσαντες·
ἔνθα δ' ἔσαν Νυμφέων καλοὶ χοροὶ ἠδὲ θόωκοι·
ιαὶ τότ' ἐγὼν ἀγορὴν θέμενος, μετὰ πᾶσιν ἔειπον·
Ὦ φίλοι, ἐν γὰρ νηῒ θοῇ βρῶσίς τε πόσις τε
ἐστίν, τῶν δὲ βοῶν ἀπεχώμεθα, μήτι πάθωμεν·
Ϊεινοῦ γὰρ θεοῦ αἵδε βόες καὶ ἴφια μῆλα,
Ἠελίου, ὃς πάντ' ἐφορᾷ καὶ πάντ' ἐπακούει.
Ὣς ἐφάμην· τοῖσιν δ' ἐπεπείθετο θυμὸς ἀγήνωρ.
ιῆνα δὲ πάντ' ἄλληκτος ἄη Νότος, οὐδέ τις ἄλλος
'ίγνετ' ἔπειτ' ἀνέμων, εἰ μὴ Εὖρός τε Νότος τε.
ιἱ δ' εἵως μὲν σῖτον ἔχον καὶ οἶνον ἐρυθρόν,
ὄφρα βοῶν ἀπέχοντο, λιλαιόμενοι βιότοιο.
ἀλλ' ὅτε δὴ νηὸς ἐξέφθιτο ἤϊα πάντα,

---

d II, 377. p. 99. cf. X, 345. 381. — v. 308. sq. Cf. Virg. Aen. I, 220. sq.

Postquam exempta fames epulis, mensaeque remotae,
Amissos longo socios sermone requirunt. —

ρῖχα vid. *Köppen.* ad Il. X, 252. — ζαῆν ἄνεμον id. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 193. 35. cf. ibid. §. 192. 31. — v. 320. γάρ cf. v. 208. — ἄη vid. *Thiersch.* bid. §. 221. 83. b. §. 232. 7. et quae annotavimus ad V, 78. p. 290. — εἰ μή ibid. §. 328. 3. Ad rem cf. *Ukert. Bemerkungen* p. 22. — λιλαιόμενοι βιότοιο. Sententia, ut opinor, est: *A bobus abstinebant, vitae servandae studiosi.* Veriti nimirum ne, si boves occiderent, ipsi deinceps perirent. Atque hoc sensu occurrit ipsa phrasis λιλαιόμενοι βιότοιο infra ω, *ver.* 535.: Πρὸς δὲ

καὶ δὴ ἄγρην ἐφέπεσκον ἀλητεύοντες ἀνάγκῃ,
ἰχθῦς, ὄρνιθάς τε, φίλας ὅ,τι χεῖρας ἵκοιτο,
γναμπτοῖς ἀγκίστροισιν· ἔτειρε δὲ γαστέρα λιμός.
δὴ τότ᾽ ἐγὼν ἀνὰ νῆσον ἀπέστιχον, ὄφρα θεοῖσιν
εὐξαίμην, εἴ τίς μοι ὁδὸν φήνειε νέεσθαι.
ἀλλ᾽ ὅτε δὴ διὰ νήσου ἰὼν ἤλυξα ἑταίρους,
χεῖρας νιψάμενος, ὅθ᾽ ἐπὶ σκέπας ἦν ἀνέμοιο,
ἠρώμην πάντεσσι θεοῖς, οἳ Ὄλυμπον ἔχουσιν·
οἱ δ᾽ ἄρα μοι γλυκὺν ὕπνον ἐπὶ βλεφάροισιν ἔχευαν.
Εὐρύλοχος δ᾽ ἑτάροισι κακῆς ἐξήρχετο βουλῆς·
Κέκλυτέ μευ μύθων, κακά περ πάσχοντες ἑταῖροι·
πάντες μὲν στυγεροὶ θάνατοι δειλοῖσι βροτοῖσιν,
λιμῷ δ᾽ οἴκτιστον θανέειν καὶ πότμον ἐπισπεῖν.
ἀλλ᾽ ἄγετ᾽, Ἠελίοιο βοῶν ἐλάσαντες ἀρίστας,
ῥέξομεν ἀθανάτοισι, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν.
εἰ δέ κεν εἰς Ἰθάκην ἀφικοίμεθα, πατρίδα γαῖαν,
αἶψά κεν Ἠελίῳ Ὑπερίονι πίονα νηὸν
τεύξομεν, ἐν δέ κε θεῖμεν ἀγάλματα πολλὰ καὶ ἐσθλά·
εἰ δὲ χολωσάμενός τι βοῶν ὀρθοκραιράων,
νῆ᾽ ἐθέλῃ ὀλέσαι, ἐπὶ δ᾽ ἕσπωνται θεοὶ ἄλλοι,
βούλομ᾽ ἅπαξ πρὸς κῦμα χανὼν ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσαι,
ἢ δηθὰ στρεύγεσθαι, ἐὼν ἐν νήσῳ ἐρήμῃ.

πόλιν τρωπῶντο, λιλαιόμενοι βιότοιο." *Clark.* — v. 330. vid. *Spitzner.* de versu her. p. 90. — *χεῖρας νιψάμενος* cf. II, 261. et quae ibi annotavi. — *θάνατοι* i. e. *genera* mortis. Vid. Platon. Crit. c. VI. Apolog. XVII. Cic. de Fin. II, 30. Praeclarae sunt *mortes imperatoriae.* Virg. Aen. X, 854. *omnes per mortes animam* dare. — *λιμῷ — θανέειν.* Eandem sententiam expressit Thucyd. III. *τῷ αἰσχίστῳ ὀλέθρῳ λιμῷ τελευτῆσαι,* alii. — v. 343. *βοῶν — ἀθανάτοισι.* *Ἔνθα σημείωσαι ὡς ῥητορικώτερον, οὐκ αὐτὸ τοῦτο φαγεῖν τὰς βοῦς συμβουλεύει Εὐρύλοχος· ἀλλ᾽ αὐτὸ μὲν ὑπολαλεῖ ἐν τῷ εἰπεῖν μὴ θέλειν λιμῷ τήκεσθαι, ἐν δὲ φαινομένῳ ῥέξειν ἐθέλει τὰς ἀρίστας βόας.* Eustath. — *τεύξομεν* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 333. 1. b. — v. 347. *ἀγάλματα.* *Ἀγάλματα καὶ νῦν ἀγαλλιάματα, ἀγλαΐσματα, κατὰ τό, ἀγλαΐῃς δ᾽ ἕνεκα κομέουσιν ἄνακτες* (XVII, 310.). *λέγει δὲ νῦν οὕτω τὰ ἀναθήματα, ὡς δηλοῖ καὶ τό, θεῖναι ἀγάλματα. ἐκ τοῦ θεῖναι γὰρ τὸ ἀνάθημα.* Eust. Cf. VIII, 509. et quae monui III,

Ὡς ἔφατ' Εὐρύλοχος· ἐπὶ δ' ᾔνεον ἄλλοι ἑταῖροι.
αὐτίκα δ' Ἠελίοιο βοῶν ἐλάσαντες ἀρίστας
ἐγγύθεν· οὐ γὰρ τῆλε νεὸς κυανοπρῴροιο
βοσκέσκονθ' ἕλικες καλαὶ βόες, εὐρυμέτωποι·
τὰς δὲ περιστήσαντο, καὶ εὐχετόωντο θεοῖσιν,
φύλλα δρεψάμενοι τέρενα δρυὸς ὑψικόμοιο·
οὐ γὰρ ἔχον κρῖ λευκὸν ἐϋσσέλμου ἐπὶ νηός.
αὐτὰρ ἐπεί ῥ' εὔξαντο, καὶ ἔσφαξαν καὶ ἔδειραν,
μηρούς τ' ἐξέταμον, κατά τε κνίσσῃ ἐκάλυψαν,
δίπτυχα ποιήσαντες, ἐπ' αὐτῶν δ' ὠμοθέτησαν·
οὐδ' εἶχον μέθυ λεῖψαι ἐπ' αἰθομένοις ἱεροῖσιν,
ἀλλ' ὕδατι σπένδοντες ἐπώπτων ἔγκατα πάντα.
αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ μῆρ' ἐκάη, καὶ σπλάγχν' ἐπάσαντο,
μίστυλλόν τ' ἄρα τ' ἄλλα, καὶ ἀμφ' ὀβελοῖσιν ἔπειραν.
Καὶ τότε μοι βλεφάρων ἐξέσσυτο νήδυμος ὕπνος·
βῆν δ' ἰέναι ἐπὶ νῆα θοὴν καὶ θῖνα θαλάσσης.
ἀλλ' ὅτε δὴ σχεδὸν ἦα κιὼν νεὸς ἀμφιελίσσης,
καὶ τότε με κνίσσης ἀμφήλυθεν ἡδὺς ἀϋτμή·
οἰμώξας δὲ θεοῖσι μετ' ἀθανάτοισι γεγώνευν·
Ζεῦ πάτερ, ἠδ' ἄλλοι μάκαρες θεοὶ αἰὲν ἐόντες,
ἦ με μάλ' εἰς ἄτην κοιμήσατε νηλέϊ ὕπνῳ,
οἱ δ' ἕταροι μέγα ἔργον ἐμητίσαντο μένοντες!
Ὠκέα δ' Ἠελίῳ Ὑπερίονι ἄγγελος ἦλθεν,

---

374. — v. 350. sq. Vid. *Köppen.* et *Spitzner.* ad Il. XV, 512. *Passow.* Lex. s. v. στρεύγομαι. —

V. 352—402. v. 356. *τὰς δὲ περιστήσαντο.* Ὅρα δ' ἐν τῷ, τὰς δὲ περιστήσαντο, καὶ ἐν τῷ (v. 362.) οὐδ' εἶχον μέθυ λεῖψαι, ὅτι περιττὸς κεῖται ὁ δὲ σύνδεσμος· τὸ γὰρ ὀρθὸν τῆς συντάξεως, ταύτας περιέστησαν καὶ οὐκ εἶχον μέθυ λεῖψαι. Κεῖται οὖν συνήθως κἀνταῦθα ὁ δὲ σύνδεσμος ἀντὶ τοῦ δή. Eust. Imo δέ nec redundat h. l. neq pro δή dictum est. Vid. *Matthiae Schulgrammatik* §. 616. extr. V. 362. autem huc plane non pertinet. — v. 357. *φύλλα.* Φύλλα οἱ περὶ τὸν Εὐρύλοχον δρέπονται εἰς εὐπορίστους οὐλοχύτας, οὓς μὴ ἔχοντες ἀντὶ μὲν οὐλῶν ὅ ἐστιν ἀκεραίων κριθῶν, ἐξ ὧν οἱ οὐλοχύται παρονομάζονται, φύλλοις χρῶνται δρυός, ἀντὶ δὲ οἴνου ὕδατι χάριν λοιβῆς. ποιοῦσι δὲ καὶ ταῦτα πρὸς ἀνάμνησιν τῆς παλαιφάτου τροφῆς, ἧς πρεσβυτάτη ἦν κατὰ τοὺς παλαιοὺς τοῖς ἀνθρώποις ἡ ἐκ δρυός. ἐβαλανηφάγουν γάρ. ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ διὰ μόνου

Λαμπετίη τανύπεπλος, ὅ οἱ βόας ἔκταμεν ἡμεῖς.
αὐτίκα δ' ἀθανάτοισι μετηύδα χωόμενος κῆρ·
Ζεῦ πάτερ, ἠδ' ἄλλοι μάκαρες θεοὶ αἰὲν ἐόντες,
τῖσαι δὴ ἑτάρους Λαερτιάδεω Ὀδυσῆος,
οἵ μευ βοῦς ἔκτειναν ὑπέρβιον· ᾗσιν ἔγωγε
χαίρεσκον μὲν ἰὼν εἰς οὐρανὸν ἀστερόεντα,
ἠδ' ὁπότ' ἂψ ἐπὶ γαῖαν ἀπ' οὐρανόθεν προτραποίμην.
εἰ δέ μοι οὐ τίσουσι βοῶν ἐπιεικέ' ἀμοιβήν,
δύσομαι εἰς Ἀΐδαο, καὶ ἐν νεκύεσσι φαείνω.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
Ἠέλι', ἤτοι μὲν σὺ μετ' ἀθανάτοισι φάεινε,
καὶ θνητοῖσι βροτοῖσιν ἐπὶ ζείδωρον ἄρουραν·
τῶν δέ κ' ἐγὼ τάχα νῆα θοὴν ἀργῆτι κεραυνῷ
τυτθὰ βαλὼν κεάσαιμι, μέσῳ ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ.
Ταῦτα δ' ἐγὼν ἤκουσα Καλυψοῦς ἠϋκόμοιο·
ἡ δ' ἔφη Ἑρμείαο διακτόρου αὐτὴ ἀκοῦσαι.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἐπὶ νῆα κατήλυθον ἠδὲ θάλασσαν,
νείκεον ἄλλοθεν ἄλλον ἐπισταδόν, οὐδέ τι μῆχος

ὕδατος. εἰς ταυτὸν οὖν ἄγοιτο ἄν, φυλλοχύτας τε σὺν οἴνῳ προβαλέσθαι, καὶ φύλλα δρυὸς καὶ ὕδωρ πότιμον, ἅπερ ὁ τοῦ λιμοῦ καιρὸς σχεδιάζει νῦν εἰς προθύματα. Eust. Cf. Riccii dissertt. Homern. p. 271. sq. — Λαμπετίη vid. Klopfer's mythol. Wörterbuch II, 130. — v. 381. sq. μέν — ἠδ' vid. Thiersch. Gr. Gr. §. 312. 29. p. 578. — v. 383. Cf. Quintus Calab. paralipom. XIV, 432.

— — ἔγωγε μὲν οὔτ' ἐν Ὀλύμπῳ
Ἔσσομαι, οὔτ' ἔτι σεῖο κεκλήσομαι, εἰ μὴ Ἀχαιῶν
Τίσσομ' ἀτασθαλίην — —

Aristoph. Nub. v. 584. Ὁ δ' Ἥλιος, τὴν θρυαλλίδ' εἰς ἑαυτὸν εὐθέως συνελκύσας, Οὐ φανεῖν ἔφασκεν ὑμῖν. Dionys. H. περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως §. 13. Δείκνυσι δὲ [Ὅμηρος] αὐτοῦ [Ἡλίου] — καὶ τὸ ἔμψυχον, καὶ τὸ ἐπὶ τῇ κινήσει αὐτοπροαίρετον, ἐν οἷς ἀπειλεῖ, δύσομαι εἰς Ἀΐδαο, καὶ ἐν νεκύεσσι φαείνω. Cf. v. 385. — v. 389. Ταῦτα — ἠϋκόμοιο. Ὁ ποιητὴς ὑπειδόμενος δὲ ἀπορίαν ἐνταῦθα, ὡς ἐρωτῶντός τινος, πόθεν Ὀδυσσεὺς εἰδὼς λέγει τὰ κατὰ τὸν Ἥλιον καὶ τὸν Δία, οἷς αὐτὸς οὐ παρέτυχε, τὸν μὲν μῦθον οὐκ ἀνατρέπει, τὸ δὲ ἀπορούμενον ἀπίθανον θεραπεύων, λύει, εἰπόντος Ὀδυσσέως οὕτως, Ταῦτα δ' ἐγὼν ἤκουσα Καλυψοῦς etc. Eust. — Ἑρμείαο vid. Thiersch. Gr. Gr. §. 178. 23. a. — ἐπίσταδον cf. Apollon. Lex. p. 290. et Toll.

εὑρέμεναι δυνάμεσθα· βόες δ' ἀπετέθνασαν ἤδη.
τοῖσιν δ' αὐτίκ' ἔπειτα θεοὶ τέραα προὔφαινον·
εἷρπον μὲν ῥινοί, κρέα δ' ἀμφ' ὀβελοῖς ἐμεμύκει,
ὀπταλέα τε καὶ ὠμά· βοῶν δ' ὡς γίγνετο φωνή.
Ἑξῆμαρ μὲν ἔπειτα ἐμοὶ ἐρίηρες ἑταῖροι
δαίνυντ' Ἠελίοιο βοῶν ἐλάσαντες ἀρίστας·
ἀλλ' ὅτε δὴ ἕβδομον ἦμαρ ἐπὶ Ζεὺς θῆκε Κρονίων,
καὶ τότ' ἔπειτ' ἄνεμος μὲν ἐπαύσατο λαίλαπι θύων·
ἡμεῖς δ' αἶψ' ἀναβάντες ἐνήκαμεν εὐρέϊ πόντῳ,
ἱστὸν στησάμενοι, ἀνά θ' ἱστία λεύκ' ἐρύσαντες.
Ἀλλ' ὅτε δὴ τὴν νῆσον ἐλείπομεν, οὐδέ τις ἄλλη
φαίνετο γαιάων, ἀλλ' οὐρανὸς ἠδὲ θάλασσα,
δὴ τότε κυανέην νεφέλην ἔστησε Κρονίων
νηὸς ὕπερ γλαφυρῆς· ἤχλυσε δὲ πόντος ὑπ' αὐτῆς.
ἡ δ' ἔθει οὐ μάλα πολλὸν ἐπὶ χρόνον· αἶψα γὰρ ἦλθεν
κεκληγὼς Ζέφυρος, μεγάλῃ σὺν λαίλαπι θύων·
ἱστοῦ δὲ προτόνους ἔῤῥηξ' ἀνέμοιο θύελλα
ἀμφοτέρους· ἱστὸς δ' ὀπίσω πέσεν, ὅπλα τε πάντα
εἰς ἄντλον κατέχυνθ'· ὁ δ' ἄρα πρύμνῃ ἐνὶ νηῒ

---

ad h. l. — v. 396. vid. *Spitzner.* de versu her. p. 24. —

V. 403—453. v. 403. sqq. Cf. Virg. Aen. III, 192. sqq.

Postquam altum tenuere rates, nec jam amplius ullae
Apparent terrae, coelum undique, et undique pontus,
Tum mihi coeruleus supra caput adstitit imber,
Noctem hyememque ferens, et inhorruit unda tenebris.

v. 409. *προτόνους* τὰ σχοινία τὰ κατέχοντα τὸν ἱστόν. Schol. Ἐν τῷ, προτόνους ἀμφοτέρους, ὅρα ὅτι τε ἀρσενικῶς οἱ πρότονοι, ὡς καὶ Ὀππιανὸς δηλοῖ, πρότονος νηὸς εἰπὼν ὁμοίως τῷ ἐπίτονος, καὶ ὅτι οὐχ ἁπλῶς πρότονος ἅπαν σχοινίον, ἀλλὰ δύο τινά, περὶ ὧν καὶ προδεδήλωται [II, 425.]. εἰ δὲ ῥαγέντων τῶν προτόνων ἱστὸς ὀπίσσω ἔπεσε, δῆλον ὅτι συνεκτικοὶ τοῦ ἱστοῦ οἱ πρότονοι. ὁ δὲ ὀπίσω πεσὼν ἱστός, ὃς καὶ τὴν τοῦ κυβερνήτου κατέαξε κεφαλήν, ἀντίπρωρον πνεῦσαι δηλοῖ ἄνεμον. Eust. Cf. *Köppen.* ad Il. I, 433. — v. 411. *ἄντλον.* Ἄντλον, ὁ τόπος ἔνθα ὕδωρ συῤῥέει τό τε ἄνωθεν καὶ τὸ ἐκ τῶν ἁρμονιῶν, ὃ δὴ ἀντλίαν ἡ κοινὴ γλῶσσά φησιν, ἔτι δὲ καὶ ἡ παλαιά, ὡς δηλοῖ ὁ εἰπὼν οὕτως, ἄντλος, ἀντλία, δεξαμένη. λέγεται δέ φησι καὶ γαῦλος ἡ ἀντλία. ἐντεῦθεν δὲ καὶ τὸ ἀγγεῖον, ᾧ

πλῆξε κυβερνήτεω κεφαλήν, σὺν δ' ὀστέ' ἄραξεν
πάντ' ἄμυδις κεφαλῆς· ὁ δ' ἄρ' ἀρνευτῆρι ἐοικὼς
κάππεσ' ἀπ' ἰκριόφιν, λίπε δ' ὀστέα θυμὸς ἀγήνωρ.
Ζεὺς δ' ἄμυδις βρόντησε, καὶ ἔμβαλε νηῒ κεραυνόν·
ἡ δ' ἐλελίχθη πᾶσα, Διὸς πληγεῖσα κεραυνῷ,
ἐν δὲ θεείου πλῆτο· πέσον δ' ἐκ νηὸς ἑταῖροι.
οἱ δὲ κορώνῃσιν ἴκελοι περὶ νῆα μέλαιναν
κύμασιν ἐμφορέοντο· θεὸς δ' ἀποαίνυτο νόστον.
Αὐτὰρ ἐγὼ διὰ νηὸς ἐφοίτων, ὄφρ' ἀπὸ τοίχους
λῦσε κλύδων τρόπιος· τὴν δὲ ψιλὴν φέρε κῦμα.
ἐκ δέ οἱ ἱστὸν ἄραξε ποτὶ τρόπιν· αὐτὰρ ἐπ' αὐτῷ
ἐπίτονος βέβλητο, βοὸς ῥινοῖο τετευχώς.
τῷ ῥ' ἄμφω συνέεργον ὁμοῦ τρόπιν ἠδὲ καὶ ἱστόν·
ἑζόμενος δ' ἐπὶ τοῖς, φερόμην ὀλοοῖς ἀνέμοισιν.
Ἔνθ' ἤτοι Ζέφυρος μὲν ἐπαύσατο λαίλαπι θύων·
ἦλθε δ' ἐπὶ Νότος ὦκα, φέρων ἐμῷ ἄλγεα θυμῷ,
ὄφρ' ἔτι τὴν ὀλοὴν ἀναμετρήσαιμι Χάρυβδιν.
παννύχιος φερόμην· ἅμα δ' ἠελίῳ ἀνιόντι
ἦλθον ἐπὶ Σκύλλης σκόπελον, δεινήν τε Χάρυβδιν.
ἡ μὲν ἀνεῤῥοίβδησε θαλάσσης ἁλμυρὸν ὕδωρ·
αὐτὰρ ἐγὼ ποτὶ μακρὸν ἐρινεὸν ὑψόσ' ἀερθείς,
τῷ προσφὺς ἐχόμην, ὡς νυκτερίς· οὐδέ πῃ εἶχον
οὔτε στηρίξαι ποσὶν ἔμπεδον, οὔτ' ἐπιβῆναι.

ἀντλεῖται τὸ τοιοῦτον ὕδωρ, ἀντλίον φασὶν ἐκαλεῖτο. κατὰ δέ τινας καὶ ἀντλιαντλητήρ. λέγει οὖν τῶν τις παλαιῶν [τις τῶν παλαιῶν?], ὅτι ἀντλιαντῆρα, κάδδον δὲ οὐ δεῖ λέγειν. χρῆσις δὲ τοῦ ἄντλου καὶ παρὰ τῷ Ὀππιανῷ [Halieut. V, 279.]. Eust. — v. 414. *ἀπ' ἰκριόφιν* vid. *Thiersch* Gr. Gr. §. 182. 5. a. — v, 415. vid. *Spitzner. Observ. in Q. Smyrnaeum* p. 242. sq. — v. 423. cf. Athenaeus XIV, 8. πολλοὺς ἀκεφάλους ποιεῖ [Ὅμηρος] στίχους — ἀκέφαλοι δέ εἰσιν οἱ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τὴν χωλότητα ἔχοντες. — Ἐπίτονος τετάνυστο βοὸς ἶφι κταμένοιο. *Clarkius* tamen ad h. l.: „Fortasse autem, inquit, eadem hujus vocis ratio, ac vocum ἀθάνατος Πριαμίδης etc. Vide ad *Il.* ά, 398.“ Cf. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 147. 4. — v. 433. *νυκτερίς.* Ὡς νυκτερὶς δὲ προςπέφυκεν Ὀδυσσεὺς τῷ ἐρινεῷ, τυχὸν μὲν πρὸς ἔνδειξιν τοῦ στερεμνίου τῶν κλάδων, ὧν οὐχ ὡς βαρὺς ἥρως ἐξεκρέματο, ἀλλ' ὡς κουφοτάτη νυκτερίς, ἴσως δὲ καί, διότι καὶ ἡ νυκτερὶς οὐκ εἴωθεν ἐπιβαίνειν

ῥίζαι γὰρ ἑκὰς εἶχον, ἀπήωροι δ᾽ ἔσαν ὄζοι,
μακροί τε μεγάλοι τε, κατεσκίαον δὲ Χάρυβδιν.
νωλεμέως δ᾽ ἐχόμην, ὄφρ᾽ ἐξεμέσειεν ὀπίσσω
ἱστὸν καὶ τρόπιν αὖτις· ἐελδομένῳ δέ μοι ἦλθον
ὄψ᾽· ἦμος δ᾽ ἐπὶ δόρπον ἀνὴρ ἀγορῆθεν ἀνέστη,
κρίνων νείκεα πολλὰ δικαζομένων αἰζηῶν,
τῆμος δὴ τάγε δοῦρα Χαρύβδιος ἐξεφαάνθη.
ἧκα δ᾽ ἐγὼ καθύπερθε πόδας καὶ χεῖρε φέρεσθαι,
μέσσῳ δ᾽ ἐνδούπησα παρὲξ περιμήκεα δοῦρα,
ἑζόμενος δ᾽ ἐπὶ τοῖσι, διήρεσα χερσὶν ἐμῇσιν.
[Σκύλλην δ᾽ οὐκέτ᾽ ἔασε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε
εἰσιδέειν· οὐ γάρ κεν ὑπέκφυγον αἰπὺν ὄλεθρον.]
Ἔνδον δ᾽ ἐννῆμαρ φερόμην· δεκάτῃ δέ με νυκτὶ
νῆσον ἐς Ὠγυγίην πέλασαν θεοί· ἔνθα Καλυψὼ
ναίει ἐϋπλόκαμος, δεινὴ θεὸς, αὐδήεσσα,
ἥ μ᾽ ἐφίλει τ᾽, ἐκόμει τε. τί τοι τάδε μυθολογεύω;
ἤδη γάρ τοι χθιζὸς ἐμυθεόμην ἐνὶ οἴκῳ

κλάδων ἀλλ᾽ ἐκκρέμαται. Eust. Cf. XXIV, 6. — v. 439. sq. *ἦμος — αἰζηῶν.* Φασὶν οἱ παλαιοί, ἐοικέναι τὸν καιρὸν περὶ ὀγδόην ὥραν εἶναι, εἴγε, εἰκοσιτεσσάρων ὡρῶν οὐσῶν τῇ νυκτὶ καὶ τῇ ἡμέρᾳ, τρὶς ἑκάστης ἡμέρας ἡ Χάρυβδις ἐποίει τὰ ἑαυτῆς, οἱ δὲ τοιοῦτοι καὶ δόρπον ἐνταῦθα τὴν δειλινὴν ὥραν φασίν. Eustath. Τὸ δὲ εἰρημένον ὀψὲ οὐ τὸ πρὸς ἑσπέραν δηλοῖ, ἀλλὰ τὸ μετὰ παραῤῥοὴν χρόνον. φασὶ γὰρ οἱ παλαιοί, ὅτι ἑσπέρα μὲν τὸ μετὰ δύσιν ἡλίου κατάστημα, ὀψὲ δὲ οὐχ ἁπλῶς τὸ μετὰ πολὺ τῆς δύσεως, ἀλλὰ τὸ μετὰ πολὺν χρόνον. Idem. Ἐν πολλοῖς ἐδιστάχθησαν οἱ στίχοι διὰ τό, τρὶς μὲν γάρ τ᾽ ἀνίησιν ἐπ᾽ ἤματι (v. 105.) καὶ ἐδείχθη ἑαυτῷ τὰ ἐναντία λέγων ὁ ποιητής. νῦν γὰρ ἅπαξ μόνον καὶ ἀναβάλλει καὶ ἀναῤῥοιφεῖ. ἡμεῖς φαμεν ἦμαρ τὸ νυχθήμερον, ὥστε δι᾽ ὀκτὼ ὡρῶν τρεῖς γενέσθαι τὰς ἀναδύσεις. Ambr. Q. — *τῆμος δή* vid. *Thiersch.* Gr. Gr. §. 343. 8. b. p. 668. sq. — v. 447. *δεκάτῃ δέ με* etc. Οὐ δεῖ ζητεῖν [cum *Riccio* dissertt. Homm. p. 447. sq.], πῶς διακαρτερεῖ ὁ ἥρως, εἰπούσης τῆς Ἀθηνᾶς [XX, 47.]· Αὐτὰρ ἐγὼ θεός εἰμι, διαμπερὲς ἥ σε φυλάσσω ἐν πάντεσσι πόνοισι. Schol. — v. 452. sq. Τῶν δὲ περὶ τοῦ ποιητοῦ λεγομένων ἀληθέστατόν ἐστιν, ὅτι μόνος Ὅμηρος τῆς τῶν ἀνθρώπων ἀψικορίας περιγέγονεν, ἀεὶ καινὸς ὤν, καὶ πρὸς χάριν ἀκμάζων. Ἀλλ᾽ ὅμως εἰπὼν καὶ ἀναφωνήσας ἐκεῖνο περὶ αὐτοῦ, τό, ἐχθρὸν δέ μοί ἐστιν Αὖτις —

σοί τε καὶ ἰφθίμῃ ἀλόχῳ· ἐχθρὸν δέ μοί ἐστιν,
αὖτις ἀριζήλως εἰρημένα μυθολογεύειν.

μυθολογεύειν, φεύγει καὶ φοβεῖται τὸν ἐφεδρεύοντα παντὶ λόγῳ κόρον, εἰς ἄλλα ἐξ ἄλλων διηγήματα τὴν ἀκοὴν ἄγων, καὶ τῇ καινότητι τὴν πλησμονὴν αὐτῆς παραμυθούμενος. Plutarch. περὶ Ἀδολεσχίας. Cf. Ammian. Marcellin. XXVII, 8. „*Ad ea, quae digesta sunt semel, revolvi superfluum duxi; ut Ulysses Homericus apud Phaeacas ob difficultatem nimiam replicare formidat.*" —

